

T.C.
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

"AKBABA" DERGİSİ (1-75. SAYILAR)
İNCELEME, TAHLİLİ FİHRİST, SEÇME METİNLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Sezayi COŞKUN

Hazırlayan
Meryem DİLEKÇİ

Eylül 2009
İstanbul, Türkiye

ONAYLAMA SAYFASI

Öğrenci : Meryem Dilekçi
Enstitüsü : Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Konusu : "Akbaba" Dergisi (1-75. Sayılar) İnceleme, Tahlili Fihrist,
 Seçme Metinler
Tez Tarihi : Eylül 2009

Bu tezin şekil ve içerik açısından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Doç. Dr. Mehmet GÜMÜŞKILIÇ
 Anabilim Dalı Başkanı

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 51070607 numaralı öğrencisi Meryem DİLEKÇİ tarafından hazırlanan bu tezin Yüksek Lisans Tezinde bulunması gereken yeterliliğe, kapsama ve niteliğe sahip olduğunu onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Sezayi Coşkun
 Tez Danışmanı

Tez Sınavı Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Sezayi COŞKUN

Yrd. Doç. Dr. Nurgül ÖZCAN

Yrd. Doç. Dr. Damira İBRAGİM

Bu tezin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Doç. Dr. Gökhan Bacık
 Müdür

Eylül 2009

ÖZET

Bu çalışmada 1922 yılında yayın hayatına başlayıp (1931-1933) ve (1950-1951) yılları arasında neşrine kısa süreli aralar verilerek yayınına 1977'ye kadar devam edilen Akbaba Dergisi'nin ilk 75 sayısı tahlil edilmiştir.

Tez dört bölümden müteşekkildir. İlk bölümde derginin genel özellikleri ile birlikte içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca derginin yazar ve karikatürist kadrosuna ait bibliyografya da bu bölüme dahil edilmiştir. İkinci bölümde derginin yazar ve konu fihristi yer almaktadır. Üçüncü bölümde dergiden seçilen metinler, son bölümünde ise dergideki yazı ve karikatürlere örnekler bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akbaba Dergisi, Mizah, Karikatür, Mizah Dergileri

ABSTRACT

This study examined the first 75 issues of a humor magazine called “Akbaba” which was published from 1922 to 1977 with two short-term breaks between 1931 and 1933, and between 1950 and 1951.

There are four sections in this study. The first section provides general information about the Magazine and its content. It also includes bibliographies of writers and caricaturists. The second section includes indexes of writers and articles included in the Magazine. The third section includes selected texts. The last section includes sample texts and cartoons from the Magazine.

Key Words: Akbaba Magazine, Humor, Cartoons, Humor Magazine

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii

1. BÖLÜM

1.1. GİRİŞ	1
1.2. AKBABA DERGİSİ'NİN İNCELENMESİ.....	6
1.2.1. Akbaba'nın Yayın Hayatına Başlaması	6
1.2.2. Akbaba Dergisi'nin Yayın Periyodu.....	7
1.2.3. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) Yazar, Şair ve Karikatürist Kadrosu	8
1.2.4. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) Şekil Özellikleri.....	14
1.2.5. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) İdarehanesi, Fiyatı, Abonelik Şartları	15
1.2.6. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) Muhtevası	15
1.2.6.1. Edebî Eserler	16
1.2.6.2. Siyaset.....	33
1.2.6.3. Toplum.....	38
1.2.6.4. Eğitim.....	41
1.2.6.5. Sağlık	42
1.2.6.6. Kültür, Sanat ve Edebiyat	42
1.2.6.7. Basın	44
1.2.6.8. Spor.....	45
1.2.6.9. Güncel Haber – Yorum.....	45
1.2.6.10. Anekdöt.....	46
1.2.6.11. Diğerleri	46

1.2.6.12. Karikatürler	48
1.2.7. Bibliyografya	58
1.3. SONUÇ	63
1.4. KAYNAKÇA.....	66

2. BÖLÜM

2.1. YAZAR ADLARINA GÖRE FİHRİST	68
2.1.1. Yazar ve Şair Adlarına Göre.....	68
2.1.1.1. Telif Eserler	68
2.1.1.2. Tercüme Eserler	95
2.1.2. Karikatürist Adlarına Göre	95
2.1.2.1. İmzası Okunabilen Karikatüristler	95
2.1.2.2. İmzası Okunamayan Karikatürler	105
2.1.2.3. İmzasız Karikatürler	107
2.2. KONULARINA GÖRE FİHRİST	110
2.2.1. Edebî Eserler	110
2.2.1.1. Şiir.....	110
2.2.1.2. Hikâye	147
2.2.1.3. Tiyatro.....	221
2.2.1.4. Hatıra	222
2.2.1.5. Mektup	226
2.2.1.6. Deneme	230
2.2.1.7. Eleştiri	231
2.2.1.8. Sohbet ve Söyleşi.....	232
2.2.1.9. Röportaj	234
2.2.1.10. Fıkra	237
2.2.1.11. Önsöz Yazısı	262
2.2.1.12. Şerh	263
2.2.1.13. Vecize	264
2.2.1.14. Pendname.....	265

2.2.1.15. Tezkire	266
2.2.1.16. Tabirname	267
2.2.2. Siyaset	268
2.2.2.1. Mebuslar	268
2.2.2.2. Yeni Kanunlar Ve Tasarılar	268
2.2.2.3. Dış İlişkiler, Siyasi Antlaşmalar	272
2.2.2.4. Seçimler Ve Namzetler	278
2.2.2.5. Siyasi Fırkalar Ve Fırkacılar	287
2.2.2.6. Mahkemeler	291
2.2.2.7. Tayinler ve Atamalar	292
2.2.2.8. Asayiş.....	293
2.2.2.9. Vergiler	294
2.2.2.10. Belediye	295
2.2.3. Toplum.....	303
2.2.3.1. Özel Günler.....	303
2.2.3.2. Etnik Yapılar.....	306
2.2.3.3. Cemiyetler.....	308
2.2.3.4. Meslekler	309
2.2.3.5. İçki Ve Meyhaneler	310
2.2.3.6. Kumar Ve Kumarhaneler.....	311
2.2.3.7. Günlük Hayata Dair	312
2.2.4. Eğitim.....	323
2.2.5. Sağlık	328
2.2.6. Kültür, Sanat Ve Edebiyat	329
2.2.7. Basın	347
2.2.8. Spor.....	357
2.2.9. Güncel Haber- Yorum	358
2.2.10. Anekdöt.....	373
2.2.11. Tekzib	386
2.2.12. Duyuru	386

2.2.13. Diğer	394
2.2.14. Karikatürler	399
2.2.14.1. İmzasi Okunabilen Karikatürler.....	399
2.2.14.2. İmzası Okunamayan Karikatürler	459
2.2.14.3. İmzasız Karikatürler	472
2.2.14.4. Yabancı Basından Alıntı Karikatürler	486
2.2.15. Reklamlar	492

3. BÖLÜM

3.1. SEÇME METİNLER.....	502
3.1.1. Şiir.....	502
3.1.2. Hikâyeler.....	514
3.1.3. Hatıra	557
3.1.4. Söyleşi.....	562

4. BÖLÜM

4.1. Ekler (ÖRNEK METİNLER)	564
-----------------------------------	-----

KISALTMALAR

- İst. : İstanbul
N. : Numara
S. : Sayfa
vb. : Ve Benzeri, Ve Bunun Gibi
Yay. : Yayınları
K.Evvel : Kânun-ı Evvel
K. Sâni : Kânun-ı Sâni

ÖNSÖZ

Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon tarafından çıkarılmaya başlanan Akbaba dergisi, 7 Aralık 1922’de yayın hayatına başlayarak 28 Aralık 1977 yılına kadar uzun bir ömür sürmüştür. Yayın hayatı boyunca zaman zaman kısa süreli aralar vermek zorunda kalsa da 55 yıl neşredilerek Türk basınının en uzun ömürlü mizah dergisi olma unvanını kazanmıştır. Başlangıçta haftada iki kez neşredilen dergi bazı dönemlerde haftada bir kez yayınlanmıştır.

Akbaba, siyasi ve toplumsal içeriğiyle bir devrin panoramasını sunarken bünyesindeki edebi metinler ile de edebiyat tarihi açısından önemli bir kaynak olmuştur. Karikatür sanatı açısından da önemli bir yere sahip olan Akbaba genç karikatüristler için bir okul vazifesi görerek Türk karikatür sanatının gelişim aşamasında önemli bir görevi ifa etmiştir.

Bu çalışmada Türk basınının önemli mecmualarından olan Akbaba’nın ilk 75 sayısı incelenmiştir. Çalışmanın ilk kısmında Akbaba’dan önceki dönemde mizah dergiciliğinin gelişim süreci hakkında ana hatlarıyla bilgi verilmiştir. Ardından Akbaba’ya geçilerek derginin muhtevası, şekil özellikleri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Derginin yazar ve karikatürist kadrosu çıkarılmıştır. Akbaba’nın yazar ve karikatürist kadrosuna bakıldığında büyük çoğunluğunun müstear isimlerden oluştuğu görülür. Bunlardan tespit edilebilenler belirtilmiş, tespit edilemeyenler ise müstear isimleriyle ele alınmıştır. Birinci bölümün sonuna bu yazar ve karikatüristlere ait bibliyografya bilgileri ulaşılabildiği kadarıyla eklenmiştir.

İkinci bölümde dergide yer alan yazar, karikatürist isimlerine göre ve konulara göre olmak üzere iki ayrı fihrist verilmiştir. Yazar ve karikatürist isimlerine göre verilen fihristte alfabetik sıra gözetilmiştir. Çalışma bir edebiyat tezi olduğundan konu fihristinin baş kısmına ilk olarak edebiyat yazıları yerleştirilmiştir. Edebiyat yazıları kendi içerisinde edebi türlere göre bir kez daha tasnif edilmiştir. Şiir, hikâye gibi belli başlı edebî türler ise konularına göre tekrar kategorize edilmiştir. Dergide en çok işlenen

konulardan olan siyaset ve topluma ilişkin yazılar da ele alınan meselelere göre alt başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Konulara göre tasnif yapılırken özetlerin geniş çaplı olmasına dikkat edilmiştir.

Karikatürlerin incelenmesi sırasında imzaları okunabilen karikatürler “imzaları okunabilen karikatürler”, okunamayanlar “imzaları okunamayan karikatürler”, imzasız olanlar “imzasız karikatürler” şeklinde sınıflandırılmıştır. Ayrıca derginin 43. sayısından itibaren yayınlanmaya başlanan dış basından alıntı karikatürler için de “Yabancı Basından Alıntı Karikatürler” alt başlığı kullanılmıştır.

Dergideki metinleri örneklemek amacıyla seçtiğimiz seçme metinler bölümündeki yazıların edebiyat ile ilgili metinlerden oluşması tercih edilmiştir. Bu yazılarda genellikle günümüz imlâsı uygulanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise dergideki metin ve karikatürlerden aynen örnekler aktarılmıştır.

Temennimiz, uzun ömürlü bir dergi olan Akbaba'nın ilk 75 sayısını inceleyen bu çalışmanın dergi üzerine yapılacak diğer çalışmalar için bir kaynak olmasıdır.

Bu konuda çalışma yapmamı bana tavsiye eden ve çalışmam süresince bana fikirleriyle yol gösteren değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Sezai COŞKUN'a ve çalışmalarım boyunca benden hiçbir zaman maddi, manevi desteğini esirgemeyen sevgili eşim Murat ÖZOĞLU'na teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Meryem DİLEKÇİ

İstanbul-2009

1. BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

Osmanlı Devleti, altı yüzyıl süren uzun bir ömre sahiptir. Kuruluşundan itibaren hızla yükselmiş ve kıtalara hükmeden bir imparatorluk haline gelmiştir. 1699 Karlofça Antlaşması ise “güçlü, büyük, yenilmez” Osmanlı Devleti’nin artık değişmeye başladığını göstermiştir. Yüzyıllardır devletler muvazenesinde gücün temsilcisi olmuşken bu antlaşma ile ilk defa toprak kaybetmiştir. Karlofça geleceğe dair bir habercidir, artık hiç bir şey eskisi gibi olmayacaktır. Osmanlı Devlet adamları ve aydınları bu durumu fark etmekte geç kalmamış ve gözlerini hemen yanı başlarında yükselen “Batı”ya çevirmişlerdir.

Uzun yıllar süren savaşlar, iç karışıklıklar Osmanlı’ya kendini geliştirmeyi, yenilenmeyi unutturmuşken karşısında “on sekizinci asrın başlarında, Rönesansı ve onun hayata getirdiği feyizli değişiklikleri idrak eden, coğrafi keşifler sayesinde Amerika’yı kendisine eklemek ve eski dünyanın mühim bir kısmında doğrudan doğruya faaliyete geçmek suretiyle sahasını ve istihsal imkânlarını iki yüz yılda birkaç misli genişleten, kültür birliğinin şuuruna ermiş, iskolastik zihniyetin ve feodal sistemin dar ve kat’i çerçevelerinden çıkarak kendine yeni bir hayat şekilleri yaratmaya başlamış olan bir Avrupa”¹ vardır. Artık güç dengesinin el değiştirdiği aşikârdır. Yeni dünyanın merkezi Batı olmuştur.

Osmanlı 18. yüzyıldan önce de Batı’daki gelişmelerden az çok haberdardır. Fakat bu yüzyıldan itibaren Batı’ya bakışı değişmiştir diyebiliriz. Tanpınar, 18. asrın ilk yarısını Osmanlı Devleti için bir “uyanma”² dönemi olarak niteler. Batı gerçeğine karşı uyanan Osmanlı bilim, eğitim, sanat, edebiyat, ekonomi, ordu gibi muhtelif alanlarda nazar-ı dikkatini Batı’ya çevirir ve kendi içerisinde reformlar yapmaya başlar.

Osmanlı Devleti’nin Batılılaşma serüveninde en önemli hadiselerden biri 1839’da ilan edilen Tanzimat Fermanı’dır. Bu ferman ile artık Osmanlı Devleti, “Batılılaşma”yı

---

¹ Tanpınar, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 2003, Çağlayan Basımevi, s.42

² *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, s. 45

sistematik bir şekilde gerçekleştirmeye çalışacağını ilan etmiştir. Tanzimat'la Osmanlı'nın sonu ve sonuçları meçhul bir yola girdiğini söyleyebiliriz.

Tanzimat Fermanı'ndan sonra Osmanlı Devleti'nde Batılılaşma faaliyetleri hızlandırılır. Edebi anlamda da Batı edebiyatından ilk türlerin edebiyatımıza girmesi, tercüme yapılması bu döneme denk gelir.

“Tanzimat devrinde Batı edebiyatı demek, Fransız edebiyatı demektir.”³ Bu nedenle ilk zamanlar şairler ve yazarlar bilhassa Fransız edebiyatından etkilenmişlerdir. Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Ahmet Mithat Efendi, Recaizade Ekrem gibi edebiyatın usta kalemleri Batı edebiyatını tedkik ederek, Batılı anlamda ilk örnekleri vermeye başladılar. Tiyatro, roman, çeşitli şiir türleri edebiyatımıza girmeye başladı. Yapılan tercüme bu edebiyatın daha iyi anlaşılmasını sağladı.

Osmanlı Devleti'nde gazete, dergi gibi basın yayın organlarının da gelişmesi, yaygınlaşması bu döneme denk gelir. 1831'de yayınlanmaya başlanan “Takvîm-i Vekayi” ilk gazetedir. Ancak bu devlet eliyle çıkarılan bir gazete olduğu için içeriği daha ziyade resmî beyanata dairdi. Bu nedenle sınırlı bir okuyucu kitlesi vardı.

1840'da İngiliz tebasından Churchill'in çıkarmaya başladığı “Ceride-i Havadis” ilk gazeteye göre daha zengin bir muhtevaya sahiptir. Gazetede resmi haberlerin, beyanatların yanı sıra ilim, ahlak, edebiyat gibi konular üzerine de yazılar çıkar. Ayrıca, dış haberlere de yer verilerek Türk okuyucusu dünyadan haberdar edilir. Ancak, ne kadar Türk gazeteciliğinin başlangıç aşamalarından biri olsa da Ceride-i Havadis Türk halkının menfaatlerinden ziyade İngiliz Devleti'nin çıkarlarına hizmet eden bir gazete olmuştur. “Churchill, Ceride-i Havadis'de kullandığı Ermeni iktisat yazarlarla İngiliz çıkarlarını örtülü bir şekilde Osmanlı kamuoyuna benimsetmeye çalışır.”⁴

Tanpınar Tanzimat döneminde, Tercüman-ı Ahval'in çıkmaya başladığı 1861 ile Vatan yahut Silistre'nin oynandığı 1873 arasını II. devre olarak niteler.⁵ Agah Efendi ve Şinasi tarafından çıkarılan “Tercüman-ı Ahval”in ardından yine Şinasi tarafından çıkarılan “Tasvir-i Efkâr”(1862), Ali Suavi'nin çıkardığı “Muhbir”(1867), Namık Kemal ve Ziya Paşa'nın Londra'da kurdukları “Hürriyet”(1868), Namık Kemal'in İstanbul'da yayınladığı “İbret”(1871), Ebüzziya Tevfik'in çıkardığı “Sîrâç”(1873), Ahmet Mithat tarafından çıkarılan “Devir”(1872), “Bedir”(1872) ve “Tercüman-ı

³ Akyüz, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, Ankara 1995, İnkılâp Kitapevi, s.28

⁴ Önsoy, Rıfat, “Tanzimat Döneminde İktisadi Düşüncenin Teşekkülü”, *Mustafa Reşit Paşa Dönemi Semineri*, Ankara 1983, Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 91-93

⁵ *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, s.249

Hakikat”(1878) bu devrin önemli gazeteleridir. Bu dönemde gazete, Tanpınar’ın ifadesiyle “hakiki manasında kürsü olur”⁶. Gazeteler halk tabanına yayılarak, halkın üzerinde etkin bir kurum haline gelir. Siyasi problemler, ülkenin içerisinde bulunduğu durum, sosyal yapıya dair sıkıntılar gazetelerde söz konusu edilerek, sorunlar, sıkıntılar halka anlatılır, böylece halk içerisinde bulunduğu duruma uyanmaya başlar. “O zamana kadar yukarıdan gelen “imperatif”lerle idare edilen cemiyetimiz, onun sayesinde hayatın hakiki çehresi olan –veya zannedilen, çünkü yanlış konmuş da olabilirler- meselelerle karşılaşır.”⁷ Vatan, millet, hürriyet gibi kavramlar üst tabakanın meselesi olmaktan çıkarak halka mal olur. Bu yönüyle gazeteler bir nevi aydın-halk buluşması olur.

Tanzimat’la beraber gazetelerden sonra gelişen bir yayın organı da dergilerdir. Osmanlı basınının ilk Türk dergisi Vekayi-i Tıbbiye 1849’da çıkmıştır. Bir tıp dergisi olan Vekayi-i Tıbbiye altı yüz abonesiyle üç yıl devam etmiştir. 1862 yılında Cemiyet-i İlmiye-i Osmanlı tarafından çıkarılan “Mecmua-i Fünûn” ise Osmanlı basınındaki ikinci dergidir. İktisat, tarih, sosyoloji, felsefe gibi muhtelif konulara dair yazıların yayımlandığı derginin hedef kitlesi entelektüel kesimdir.

Ahmet Mithat Efendi, çıkardığı gazetelerin yanı sıra dergicilikte de karşımıza çıkar. 1872’de “Dağarcık”ı çıkaran yazar bu mecmuada yayınlanan bir şiiri üzerine Rodos’a sürülmüştür. Ancak bu sürgün onu engelleyemez ve yazar İstanbul’da bulunan bir akrabası üzerine imtiyazını aldirarak “Kırkambar” dergisini çıkarmaya başlar. Yazar, tüm eserlerinde olduğu gibi çıkardığı mecmualarda da “halk diliyle yazıp halk seviyesine ve halk zevkine göre ayarlayarak halk için çok faydalı bir edebi hareket yapmıştır.”⁸

Mirat, Mecmua-i İber-i İntibah, Mecmua-i Ceride-i Askeriye, Mecmua-i Maarif, Mecmua-i Ulûm bu dönemde yayınlanan diğer dergilerdendir. İlk mizah dergileri de bu dönemde görülmeye başlar.

Ermeni asıllı bir Osmanlı vatandaşı olan Teodor Kasap tarafından çıkarılan “Diyojen”(1870) Osmanlı basınının ilk mizah dergisidir. Dergide Namık Kemal’in hicivleri de yer almıştır. Diyojen’de ilk karikatür 74.üncü sayıda yayınlanmıştır. Bu aynı zamanda tarihimizdeki ilk portre karikatürdür. Portre, İstanbul’da basılan Manzume-i

⁶ 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, s.249

⁷ 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, s.249

⁸ Banarlı, Nihad Sami, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 2001, s. 964

Efkar adlı gazetenin sahibi olan Garabet Panasyan'a aittir. Panasyan, jurnaldi olarak bilindiği için uzun kulaklı çizilmiştir. Ancak, yayınlanan ilk karikatür bu değildir. "İstanbul Gazetesi" (1867) ilk resimli karikatürlü gazetedir, ilk alt yazılı karikatür ise Ali Reşit çıkardığı "Terakki Eğlencesi"nde (1871) yayınlanmıştır.

Mizah dergileri içerikleri dolayısıyla kişileri, kurumları, kuruluşları rahatsız etmeye meyyaldir. Bu nedenle sık sık kapatılmaktan kurtulamamışlardır. İlk mizah dergisi olan Diyojen'de bir iki kez kapatılmıştır. Bu kapatılmamalardan usanan Teodor Kasap önce "Hayal"i (1872) ardından "Çingiraklı Tatar"ı (1872) çıkarır. Bu dergilerde ilk mizah dergilerimiz olarak tarihe geçer.

"Çaylak" müstearıyla mizah dergilerinde yazıları yayınlanan Mehmet Tevfik, 1876'da "Çaylak" adlı mizahi mecmuayı çıkarır. Bu mecmua siyasi mizah ve karikatürleri ile dikkat çeker. Ayrıca derginin bir Osmanlı Türk'ü tarafından çıkarılması da önemlidir, zira bu dönemde çıkarılan mizah dergileri genel itibariyle Rum ve Ermeni vatandaşlara aittir.

Latife (1872), Kamer (1873), Şafak ve Kahkaha (1874), Geveze ve Meddah (1875) bu dönemde çıkan diğer mizah mecmualarıdır. Bu mecmualarda dönemin ünlü edebiyatçılarının müstear isimlerle yazıları yayınlanmıştır. Kenan Akyüz, mizah içerikli gazetelerin, dergilerin çıkmış olmasından dolayı bu devirde mizahın başlı başına bir edebiyat türü olarak kabul edildiğini belirtir.⁹

Mizah dergileri rahatsız edici bir yapıya sahiptirler. Yanlış görülen hususları, bozuk düzeni espritüel bir üslupla eleştirirler. Bu çerçevede devlet büyüklerine sataştıkları da olur. Mizah dergilerinin sık sık kapatılması ilk mizah dergilerimizden itibaren görülen bir vakadır. Bunun sebebi sözünü ettiğimiz eleştirel ve mizahi yönüdür. Eleştirel mizahın hedefinde kalan kişi ya da kişiler zaman zaman güçlerini kullanarak bunun önüne geçmek için dergilerin kapatılmasını sağlamışlardır.

İlk mizah dergilerimiz de çeşitli sebeplerden dolayı zaman zaman kısıtlanmaya, kapatılmaya maruz kalmıştır. 1800'lü yılların ortalarında Osmanlı Devleti tarafından "Matbuat Nizamnamesi"yle basın denetlenmesi için çalışmalar başlatılır. Çünkü artık basın halk kitleleri üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bunun yanı sıra siyasal ve sosyal olarak hassas bir dönem yaşanmaktadır. Devlet, çeşitli sınırlandırmalarla basını elinde tutmaya, kontrolden çıkmasını engellemeye çalışır. 1877'de Matbuat Nizamnamesi meclise gelir ve dönemin padişahı II. Abdülhamit tarafından kabul edilir. Bu

⁹ *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, s.84

nizamname ile alınan kararlar oldukça sınırlayıcıdır, bu ortamda mizahın devam etmesi imkânsızdır.

II. Abdülhamit'in mizah yayınlarını durdurması yazarları yurt dışına yönlendirir. Avrupa ve Kuzey Afrika'da yayınlanan mizah dergileri el altından ülkeye sokulmaya başlar. Bu dergiler: Hayal (Paris,1878; Londra,1895), Hamidiye (Londra,1898), Bebe Ruhi (Londra,1898), Pinti (Kahire,1898), Davul (Paris,1900), Dolap (Folkestone,1900), Tokmak (Cenevre,1901), Curcuna (Kahire,1906) ve Laklak'dır (Kahire,1907).

1908'de II. Abdülhamit'in yönetimi sona erer ve istibdat dönemi biter. Uzun zaman susmak zorunda kalan mizah dergileri 1908'den sonra aniden çoğalmaya başlar. Cihan Demirci, bu dönemde İstanbul'da kırka yakın mizah dergisinin çıktığını ifade eder.¹⁰ Zıppır, Püsküllü Bela, Gramofon, Mirat-ı Alem, Karaföz, Elüfürük, Nekregü, Zuhuri, Tasvir-i Hayal, Kalem, Cingöz, Üç Gazete, Zevzek, Dalkavuk, Temaşa, Tonton, Cellat, Hacivat, Mahkum, Hokkabaz, Karakuş, Edep Yahu, Şakrak, Tavus, Davul, İbiş... bu dönemde çıkan bazı mizah mecmualarıdır. “Bu kalabalık mizah dergileri sürekli bir yayın göstermemiş olup, daha çok özgürlüğün ilanı ile sevinçten havaya fırlatılmış Osmanlı feslerine benzetilebilirler.”¹¹

Semih Balcıoğlu, 20. asrın başında mizah dergilerinde görülen bu patlamanın üç dört yıl sonra azaldığını belirtir. Çünkü mizah dergilerinin en önemli ilham kaynağı olan Sultan Abdülhamit'in dönemi geride kalmıştır. Güçlerini birazda onunla karşılıklı mücadelelerinden alan mizah dergileri en önemli malzemelerini kaybetmişlerdir, artık onun kadar mizah dergileriyle mücadele eden kimse yoktur. Yönetimi devralan İttihat ve Terakki ise Abdülhamit devrini bitirmek adına mizahçılar ve karikatürcülerden oldukça istifade etmiş olmasına rağmen kendisi iktidara gelince meydanı ne mizahçılara, ne de karikatürcülere bırakmıştır.¹²

Kurtuluş Savaşı yıllarına geldiğimizde iki önemli mizah dergisi ile karşılaşırız. Bunlar; Gülyüz (1921) ve Aydede (1922)'dir. Sedat Simavi tarafından çıkarılan Gülyüz, Ankara hükümetinin yanında yer alır ve Kurtuluş Savaşı'nı destekler. Refik Halit Karay'ın neşrettiği Aydede ise İstanbul hükümetini destekler ve savaşta işgal güçlerinden yana bir tavır sergiler. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasıyla kapatılan Aydede yerini en uzun ömürlü mizah dergisi olan “Akbaba”ya bırakır.

¹⁰ Demirci, Cihan, “Mizah Dergilerimizdeki Yazının Serüveni”, *İmge Öyküler*, Ekim-Kasım 2005, s.77

¹¹ Balcıoğlu, Semih, *50 Yılın Türk Karikatürü 1928–2006*, T.C.İş Bankası Kültür Yayınları, s.62

¹² *50 Yılın Türk Karikatürü 1928–2006*, s.61–67

1.2. AKBABA DERGİSİ'NİN İNCELENMESİ

1.2.1. Akbaba'nın Yayın Hayatına Başlaması

7 Aralık 1922'de Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon Akbaba Dergisi'ni yayınlamaya başlar. Dergi, kendine ait hususiyetleri olmakla beraber kendisinden önce yayınlanan "Aydede" dergisinin devamı olarak görülmüştür. Halil Nihad, Akbaba'nın yayın hayatına başlaması üzerine yazdığı tarihte bu konuya değinir. Dörtlük şöyledir:

Ah idüp derd-i maişetle Ziya vü Seyfi
Koşuyorlardı bu yaz günleri kısmet peşine
Geldi bir karga şu tarih ile gak gak diyerek:
Dediler 'Aydede'nin 'Akbaba' konmuş leşine¹³

Halil Nihad'ın ifade gibi Akbaba'nın Aydede' Dergisi'nin devamı olarak görülmesi genel bir kanaattir. Bu fikrin gelişmesinde Akbaba'nın bazı hususiyetleri etkili olmuştur. Aydede'den sonra derginin yazı kadrosunun hemen hemen aynı şekilde Akbaba'da devam etmiştir. Bunun yanı sıra iki derginin de Pazartesi ve Perşembe olmak üzere haftanın iki günü dört sayfa halinde, Sabah Matbaasında neşredilmesi aralarında görülen benzerliklerden bazılarıdır. Ancak, Akbaba'nın farklılıkları da yok değildir. İstanbul hükümetinden yana bir tavır sergileyen Aydede'ye karşı Akbaba başlangıçtan itibaren Ankara hükümetinden taraf olmuştur ve yayın hayatı boyunca da her zaman devletle arasını iyi tutmaya çalışmıştır.

Akbaba'nın çıkışıyla ilgili olarak bir tarih de Ebu'l-Sedat tarafından yazılmıştır. Derginin 3. sayısında yayınlanan dörtlük şöyledir:

Esselam ey şair-i âl aba
İstemem ücret bu nazm olsun caba
Yaz yedi iklime sen tarihini:
Geldi eyyam-ı zuhur Akbaba (1341)

Yusuf Ziya, "Bizim Yokuş" da Akbaba'nın çıkış öyküsüyle ilgili şunları yazar:

"Önce bir arkadaş lazımdı bana, bir iş ve kafa arkadaşı... Kim olabilir diye düşünmedim bile. Gece gündüz beraber olduğum tek adam Orhan Seyfi idi. (...) Orhan Seyfi bir mizah gazetesi çıkarmağa hiç hevesli görünmedi. Bir kere yüz lirayı nereden bulacaktık?... Sonra, gazete imtiyazını, İstanbul'un sokaklara taşıtı

¹³Tonga, Necati, Türk Edebiyatı Tarihinde Mühim Bir Mecmua: Akbaba(1922-1977), *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 3/2 Spring 2008, s. 666

o başsız günlerde kimden alacaktık? Hele bir üçüncü mesele vardı ki hepsinden önemliydi: Bakalım, satılır mıydı, okunur muydu çıkaracağımız gazete? Ama, Emin Âli Çavlı bizim cesaretimizi kamçıladi, bize hız verdi o bütün ömrünce kötümserliği tatmamış yaman gücüyle...

Önce bedavasından başlayalım işe dedim: İmtiyazı alalım bir kere... İsimler düşündük birçok: Çelebi, Tırpan, Horoz... Sonunda Akbaba en uygun geldi ikimize de. Bir dilekçe yazdık, pulladık, imzaladık, doğru Şemsi Efendi'ye gittim. Bizim Yokuş'un en ünlü adamıydı o: Sansür Şemsi Efendi. Taa Abdülhamit devrinden kalma(...) İşte bu Şemsi Efendi'nin bize yol göstermesini isteyecektim. Önce nasihat etti:

– Vazgeç evlâdım, bu zamanda iş açma başına, diye...

Sonra korkutmaya çalıştı:

– Dinle beni, aksi bir şey yazarsın, vallahi kim vurduya gider insan, diye...

Baktı ki olmuyor, sesi biraz daha borulaşarak:

– Pekiiyy, Vali beye arz et istidani... Altına “Muhibince” derlerse, gelir imtiyazını alırsın.

(...)

Kadromuzu hemen kurduk: Münif Fehim, Ramiz, Hakkı karikatürleri yapacaklar. Orhan Seyfi, Halil Nihat, Osman Cemal, Selâmi İzzet, Abdülbâkî Fevzi, ben yazılarını yazacaktık. Şimdiki Akbaba'dan biraz daha büyük, dört sayfaydı eski Akbaba. Tek renk, fiatı 100 para. Ama haftada iki kere çıkacaktı: Pazartesi, Perşembe. Başlığını Hakkı çizmişti. (...) Tashihleri yaptık, sayfaları düzenledik, makineye yolladık akşama doğru... Ulvi bey kumandayı verdi: Beş bin basılacak”¹⁴

Akbaba'nın yarım asırdan fazla süren yayın hayatı böyle başlamıştır.

1.2.2. Akbaba Dergisi'nin Yayın Periyodu

Akbaba, bazı dönemlerde yayınına kısa süreli aralar vermek zorunda kalsa da 7 Aralık 1922'de başlayan yayın hayatını 28 Aralık 1977'ye kadar istikrarla sürdürmüştür. Yusuf Ziya, mecmuanın ilk sayısında “Akbaba” imzasıyla yayımlanan yazısında derginin ömrüyle ilgili şöyle temennide bulunmuştur: “İnsanların çok yaşlısına, saç sakalı ağarmış olanına akbaba derler. Kuşların en çok yasayanı da akbabadır. İnşallah bizim “Akbaba”mız da gazetelerin en uzun ömürlüsü olur.”¹⁵ Dergi 55 yıl süren yayın hayatı ile edebiyatımızdaki “en uzun ömürlü mizah dergisi” ünvanını alarak Yusuf Ziya'nın dileğini gerçekleştirmiştir.

¹⁴ Ortaç, Yusuf Ziya, Bizim Yokuş, Akbaba Yayınları, İstanbul 1966, s.91-95

¹⁵ Akbaba N:1, S:1, 7 K.Evvel 1338

Akbaba, (1931-1933) ve (1950-1951) yılları arasında yayınına değişik sebeplerden dolayı ara vermek zorunda kalmıştır. Özellikle çok partili sisteme geçildiği 1950'li yıllarda derginin Cumhuriyet Halk Partisi'nden yana bir politika izleyerek muhalif partilere karşı çıkması okuyucu desteğini yitirmesine sebep olmuştur.

Akbaba, Yusuf Ziya Ortaç, 11 Mart 1967'de vefat edince oğlu Engin Ortaç tarafından 28 Aralık 1977'ye kadar çıkarılmıştır.

1933'e kadar Akbaba'nın numaralandırılışında bir değişiklik olmamışken 19 Nisan 1933 yılında tekrar numaralandırılmaya başlanmıştır. Derginin 1934'ün başından itibaren tekrar numaralandırıldığı görülür.

Semih Balcıoğlu, Akbaba'nın her zaman devletle, hükümetle arasının iyi olduğunu, bunun içinde büyük çaba harcadığını belirtir. Dergi, Cumhuriyet Halk partisi iktidarda olduğu sürece onu desteklemiş, çok partili sisteme geçildiğinde de siyasi vakalara gözlerini yumarak ılımlı bir politika izlemiştir.¹⁶ Buna rağmen zaman zaman kapatılmaktan kurtulamamıştır. 17 Temmuz 1941'de, 13 Kasım 1941'de, 7 Mayıs 1942'de, 3 Aralık 1942'de yayınlanan sayılarından sonra 2; 20 Temmuz 1944'te yayımlanan sayısından sonra 3 sayı kapatılmıştır.¹⁷

1.2.3. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) Yazar, Şair ve Karikatürist Kadrosu

Akbaba'da yer alan yazar ve şairlere müstear isimleriyle beraber bakıldığı zaman derginin oldukça zengin bir kadroya sahip olduğu görülür. Müstear isimlerle birlikte yazar kadrosu aşağıdaki şekildedir.

---

¹⁶ 50 Yıllık Tük Karikatürü 1928-2006, s.75

¹⁷ Gürkan 1998:52, 55-56). Gürkan, Nilgün, *Türkiye'de Demokrasiye Geçişte Basın (1945-1950)*, İstanbul 1998, İletişim Yayınları, s.52, 55-56

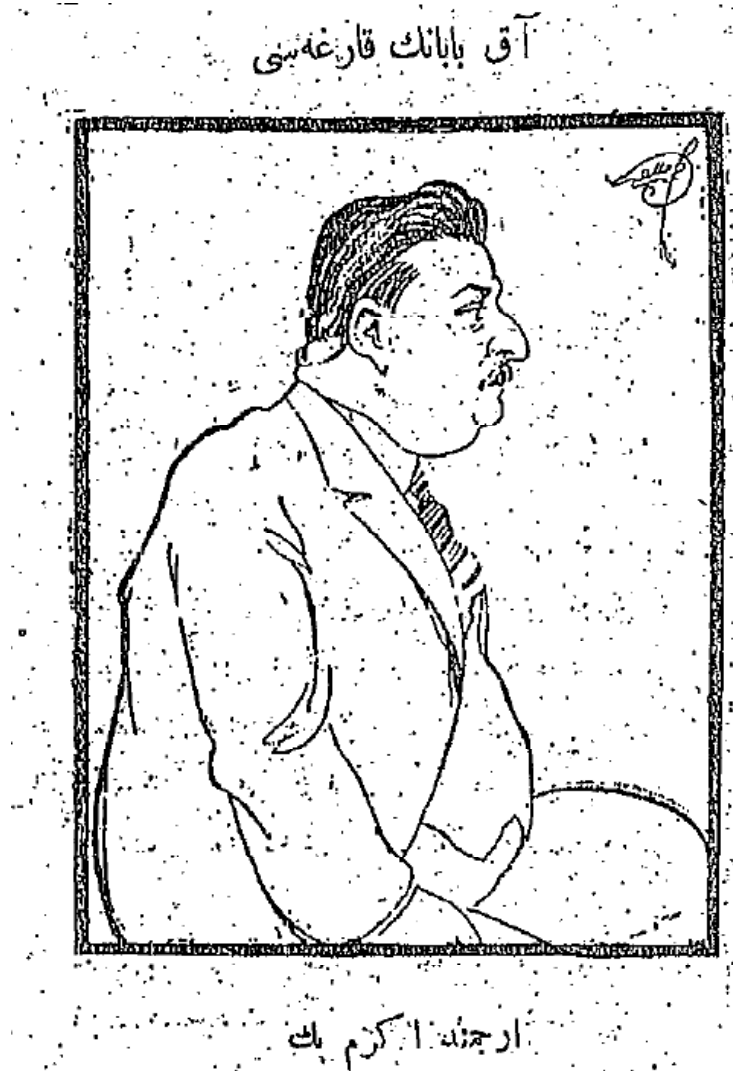
ABDÜLBAKİ FEVZİ	KALENDER
AHMET KADRİ	KANBER
AHMET NURETTİN	KARGA
AHMET RASİM	KIVILCIM
AKA GÜNDÜZ	KUMRU
AKBABA	M. ENVER
ANBER	MEHMET RAGIP
COŞKUN	MEHMET RAUF
ÇALI KUŞU	NECDET RÜŞDÜ
ÇİMDİK	ORHAN SEYFİ
DEVE KUŞU	OSMAN CEMAL
ERCÜMEND EKREM	ÖMER SEYFETTİN
FAHRÜNNİSA FAHREDDİN	PEYAMİ SAFA
FARUK NAFİZ	REŞAT NURİ
FAZIL AHMED	SELAMİ İZZET
FİRKETE	SERDÜMEN
FİSKE	SİRKENGEBİN EFENDİ
GAGA	TAŞKIN
HALİD NİHAD	YUSUF ZİYA
HAMAMİZADE İHSAN	
HEMRAH	

Derginin yazarlarını sürekli yazarlar ve dergide ancak bir iki yazısına rastladıklarımız olarak ikiye ayırmamız doğru olacaktır. Derginin kurucuları Yusuf Ziya ve Orhan Seyfi dergide en fazla yazılarına rastladığımız yazarlardır. Yusuf Ziya, derginin başyazarını Laklâkiyyât bölümünde “Akbaba” müstearıyla yazmıştır. Bunun yanı sıra yazar “Çimdik” müstear ismini de kullanmıştır. Orhan Seyfi, daha ziyade “Fiske” ismiyle yazılar kaleme almıştır. Ancak az da olsa yazarın kendi ismini kullandığı da görülür.

Akbaba'nın önemli yazarlarından olan İbrahim Alaattin Gövsa dergide “Kıvılcım” müstearını kullanarak kısa hikâyeler yazmıştır. Yazar, zaman zaman “Akbaba” ismiyle

derginin başyazılarını da yazmıştır.¹⁸ Osman Cemal ise hem kendi adını kullanarak hem de “Kanber” müstear ismiyle dergide yer almıştır.

Ercüment Ekrem’de derginin sürekli yazarlarından. Dergide asıl isminin yanı sıra “Karga” müstear ismini kullanmıştır. Bunu dergide yer alan portresinden anlarız. Dergiden alınan aşağıdaki “Akbaba’nın Kargası” adlı portrenin altında “Ercüment Ekrem Bey” yazmaktadır.¹⁹

Dergide yer alan “Sirkengebin Efendi” adlı yazarımda “Aka Gündüz” olduğunu yine dergiden alınan aşağıdaki karikatürlere anlarız.²⁰

¹⁸ Gürel, Zeki, İbrahim Alaattin Gövsa, Ankara 1995, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları

¹⁹ Akbaba, N.12, S./15 K.Sâni 1339.

²⁰ Akbaba, N.54, S.2/11 Haziran 1339.

آق بابانك « سركنكبين » افنديسى

آقا كوندوز بك

Listede görüldüğü gibi dergide sözünü ettiğimiz müstear isimlerden başka birçok müstear isim kullanılmıştır. Derginin 53. sayısında yer alan “Akbaba’nın Muharrirleri”²¹ isimli karikatürde derginin yazı kadrosu verilmiştir. Bu kadroya

²¹ Akbaba, N.53, S.4/7 Haziran 1339.

baktığımızda sadece İbrahim Alaattin Gövsa'nın müstear ismiyle yer aldığını görürüz. Bundan hareketle diğer müstear isimlerin adları aynen verilen yazarlara ait olduğunu söyleyebiliriz.

(Resimde yer alanlar sağdan sola: Yusuf Ziya Bey, Orhan Seyfi Bey, Halil Nihad Bey, Kıvılcım, Ercümend Ekrem Bey, Osman Cemal Bey ve İdarehane Müdürü Mustafa Efendi)

Akbaba'nın 19 Şubat 19323 tarihinde yayınlanan 22. sayısında Ömer Seyfettin'in bir yazısına yer verilmiştir. 1923'den önce vefat eden yazarın yazısına yer verilmesi dergide alıntı yazarlar da olduğunu gösterir.

Cihan Demirci'ye göre Akbaba'da yazının çizgiye karşı dikkat çekici bir ağırlığı vardır.²² Gerçektende dergiyi incelediğimizde günümüzdeki karikatür ağırlıklı mizah dergilerine benzemediğini görürüz. Derginin her sayfasında bir en fazla üç karikatür yer alır. Ancak, dergide karikatürlerin az olmasına karşılık zengin bir karikatürist kadrosu olduğunu belirtmeliyiz. İmzasız karikatürlerin ve imzası okunamayan karikatürlerin dışında tespit edebildiğimiz karikatüristlerin listesi aşağıda verilmiştir.

²² *İmge Öyküler*, s.78

ADNİ	MUVAFFAK
AHMET MÜNİF	RAGİP NURİ
CEM	RAMİZ
CEVAT ŞAKİR	RATİP TAHİR
FAHRETTİN	RIFKI
HASAN RASİM	SADİ
HAYDAR ŞEVKET	SALAHATTİN
HÜSAMETTİN HAŞİM	SEDAT SİMAVİ
I.HAKKI	SUAD NURİ
İHAB HULUSİ	ŞEVKET
İZZETTİN	TURGUT
MAZHAR NAZİM	ZİYA
MUHYİDDİN	

Listede ismi yer alan karikatüristlerin bazılarının derginin her sayısında bazılarının ise ancak bir iki sayıda rastlarız. Dergide, “Akbaba’nın Ressamları”²³ başlığıyla verilen resme baktığımızda asıl karikatürist kadrosunu görürüz.

(Resimde yer alanlar sağdan sola: Ramiz Bey, I.Hakkı Bey, Ratip Tahir Bey, Hüsamettin Haşım Bey, Suad Nuri Bey, Muhyiddin Bey, Hasan Rasim Bey)

²³ Akbaba, N.53, S.5/ 7 Haziran 1339.

1.2.4. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) Şekil Özellikleri

Aşağıda verilen resim Akbaba Dergisi'nin ilk serlevhasıdır. Levhanın, sağ tarafında bir akbaba, sol tarafında gazete okuyan aksakallı bir ihtiyar resmi vardır. Bunların ortasında Osmanlıca harflerle “Akbaba” yazmaktadır. Arka planda ise cami minareleriyle dikkat çeken İstanbul manzarası yer alır.

Serlevhanın üstünde sağ üst köşede kaçınıcı sayı olduğu belirtilir. Onun hemen yanında Hicri Takvim'e göre tarih yer alır. Sol üst köşede ise önce Miladi Takvim'e göre tarih verilir ve hemen yanında “Birinci Sene” ibaresi bulunur. Bu iki tarih yazısının ortasında ise derginin çıkarıldığı günün ismi -Pazartesi ya da Perşembe-yazmaktadır.

Serlevhanın altı üç bölmeye ayrılmıştır. İlk zamanlar bu bölmelerin birincisinde; “Sahibi: Orhan Seyfi”, ikincisinde; “Pazartesi ve Perşembe Günleri Neşr Olunur, Milliyetperver Mizah Gazetesi”, üçüncüsünde ise “Nüshası 100 Paradır” yazmaktadır.

29. sayıdan itibaren serlevhanın alt kısmındaki yazılarda bazı değişiklikler olmuştur. Birinci bölmede, derginin idarehanesi ve sahibi; ikinci bölmede “Pazartesi ve Perşembe Günleri Neşr Olunur, Milliyetperver Mizah Gazetesi” yazısı ve altında “Nüshası 100 Paradır” ibaresi; üçüncü bölümde ise senelik ve altı aylık olmak üzere abonelik bedeli, bunun altında da telefon numarası yazmaktadır. 29. sayıya kadar idarehanenin ismi derginin sonunda yazarken, bu sayıdan itibaren serlevhanın altında yer alır. Derginin sonunda ise “Müdür-ü Mesul: Yusuf Ziya” yazmaktadır.

Dergide üst başlık diyebileceğimiz levhalarda kullanılmıştır. Bunlar Laklâkiyyât, Çarşı Pazara Dair, Kadınlara Dair, Tarz-ı Kadim, Küçük Hikâye, Kısa Hikâye, Matbuat Alemi, Şundan Bundan, Küçük Haberler gibi yazıların içeriğine dair fikir veren başlıklardır.

Dergi dört sayfadan müteşekkildir. Siyah beyaz düzenlenen mecmua gazete boyutundadır. Dergiye genel olarak bakıldığında dikkat çeken bir husus da daha önce karikatürist kadrosuna dair bölümde belirtildiği gibi yazının karikatüre olan üstünlüğüdür. Dergide karikatür her sayfaya bir iki tane serpiştirilmek suretiyle yer

almıştır. Derginin büyük çoğunluğu yazılı metinlerden oluşmaktadır. Ayrıca, günümüzdeki karikatürlerde görülen balonlardan farklı olarak alt yazı kullanılmıştır.

1.2.5. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) İdarehanesi, Fiyatı, Abonelik Şartları

Derginin ilk idarehanesi daha önce Aydede'nin de basıldığı Bab-ı Ali Caddesinde yer alan "Sabah Matbaası"dır. 18. sayıdan itibaren idarehane değişmiş ve Nur-u Osmaniye'de bulunan "Servet-i Funün Matbaası" olmuştur.

Akbaba'nın ücreti ilk 75 sayı boyunca değişmez. Derginin logosunun altında yazdığı üzere "100 para"dır. Derginin abonelik ücreti ise yıllık 250 kuruş, altı aylık 125 kuruş olarak belirtilir. Bu şartlar, ecnebiler için senelik 350, altı aylık 170 kuruş olmak üzere biraz farklılaştırılmıştır.

1.2.6. Akbaba Dergisi (1-75. Sayılar) Muhtevası

Akbaba, siyasi ve toplumsal meselelere dair görüşlerini, düşüncelerini eleştirel bir üslupla ve mizahi bir dille anlatan bir mizah dergisidir. Derginin sadece "siyasi bir mizah dergisi" olarak tanımlanması onu sınırlandırmak olacaktır. Çünkü dergide siyaset kadar edebiyat ve topluma dair konularda yer alır. Zaten dergide kendisini herhangi bir sınırlamaya tabi tutmadan "Milliyetperver Mizah Gazetesi" olarak tanımlamıştır.

Derginin ilk sayısında Yusuf Ziya, "Akbaba" imzasıyla "Akbaba'ya Dair"²⁴ başlıklı bir tanıtım yazısı kaleme alarak derginin içeriği hakkında bilgi vermiştir. Bu yazıda manzum, mensur her türlü yazının ve farklı karikatürlerin dergide yer alabileceği belirtilir. Bunun yanı sıra Akbaba'nın ifrat ve tefritten uzak, mutedil bir gazete olacağını altını çizer. Yusuf Ziya'nın üzerinde durduğu noktaların gerçekleştiği derginin ilerleyen sayıları incelendiğinde görülecektir. Akbaba, muhteva yönünden oldukça zengin bir mecmuadır. Dergide gerek yurt içinden, gerek yurt dışından verilen haberlere bakıldığında muhtevanın çeşitliliği dikkat çeker. Ancak şunu belirtmeliyiz ki Yusuf Ziya'nın üzerinde durduğu meselelerden biri olan "mutedil" olmak derginin genel yayın politikasıdır diyebiliriz. Genel itibariyle yazılara ve karikatürlere bakıldığında ölçüyü kaçıran bir yayına rastlamak zordur. Reşat Ekrem Koçu, Akbaba'dan bahseden yazısında bu durumu şöyle özetler: "İdeoloji kavgalarında siyasî çarpışmalarda

²⁴ Akbaba, N.1, S.1/7 K.Evvel 1338.

mizahın en kuvvetli silâhı olan hiciv, Akbaba’da, sanatın icaplarından olan nezaheti hiçbir zaman kaybetmemiştir.”²⁵

Akbaba, İstanbul merkezli bir dergidir. Dergide, İstanbul hayatının gelişmelerine, toplumsal vakalarına uzunca yer verilir. İstanbul’un kültür ve edebiyat çevreleri, yönetici sınıfı yaşantılarıyla, nükteleriyle anlatılır. Günlük yaşama dair anlatılan şakalar, anekdotlar daha ziyade İstanbul yaşamının ürünleridir. Bunların yanı sıra belediye hizmetleri, kent sorunları yoğun olarak işlenen konulardandır.

1.2.6.1. Edebî Eserler

1.2.6.1.1. Şiir

Bir mizah dergisi olan Akbaba’da yer alan şiirlerinde genel olarak derginin muhtevasına uygun olduğu görülür. Aşk, siyaset, yoksulluk gibi muhtelif konuların işlendiği şiirlerde şairler meselelere daha ziyade mizahi bir perspektiften bakmışlardır.

Şiirlerde dikkat çeken bir diğer husus da dilin sade olmasıdır. Genel itibarıyla şiirlerde sade, açık, samimi bir dil kullanılmıştır. Divan Edebiyatı nazım şekliyle yazılmış olanlarda ise diğerlerine göre biraz daha ağır bir dil kullanılmıştır.

Şiirlerin çoğu sevgiliye duyulan aşk, muhabbet gibi duygular üzerine yazılmıştır. Bu dönem geleneksel aşk anlayışının değişime uğradığı, Divan şiirlerinde yer alan idealist aşk anlayışından uzaklaşarak daha ziyade maddi arzu ve çıkarların ön plana çıktığı, gününbirlik aşkların yaşanmaya başladığı bir dönemdir. Akbaba’da yer alan şiirlerde de dönemin bu hususiyetleri öne çıkar. Samimi bir üslupla sevgiliye seslenen bu şiirlerde genellikle güzel sevgili methedilir. Sevgilinin nazına sitem eden aşık ondan beklediklerini dile getirir. Bu şiirlerde dile getirilen açık saçık istekler ve arzular da dönemin oldukça rahat kadın erkek ilişkilerine dair fikir verir. Özellikle Fiske imzasıyla yazılan “Asrî Beyin İlan-ı Aşk” (N.13, S.1), “Asrî Şarkı” (N.20, S.1) “Asrî Türkü” (N.62, S.2) şiirlerinde ve Deve Kuşu’na ait olan “Asrî Koca” şiirinde asrî hayatın aşk anlayışı gözler önüne serilir.

Şiirlerde mekan olarak Çamlıca, Büyük Ada gibi İstanbul’un sayfiye yerlerinin ismi geçmektedir. Bu şiirler umumiyetle halk edebiyatı nazım şekillerinden koşma, mani, kalenderi, türkü gibi nazım şekillerinde yazılmışlardır.

²⁵ Koçu, Reşat Ekrem, *İstanbul Ansiklopedisi*, I, İstanbul 1958, s.502-504

Akbaba, siyasi olarak çalkantılı bir hayatın yaşandığı, uluslararası ilişkilerde önemli adımların atıldığı bir dönemde yayın hayatına başlamıştır. Dergide yer alan şiirlerde dönemin siyasi hayatına da konu edilir. Bilhassa Lozan Konferansı'na dair şiirler yazılmıştır. Uzun süren konferans sürecinin aşamalarından, büyük bir iştihakla beklenen sulhden bahsedilir. Konferansla alakalı şiirler daha ziyade Halil Nihat'a aittir. "Konferans Şarkısı" (N.3, S.1), "Lord Curzon'a" (N.10, S.1), "İsmet Paşa Hazretlerine Ferahnâk" (N.11, S.1), "Tazmin" (N.21, S.1), Hikâye-i Murahhas (N.31, S.2) Halil Nihat'ın Lozan'a dair yazdığı şiirlerdendir. Konferansın yanı sıra şiirlerde işlenen bir diğer siyasi mevzu da intihaplardır. Seçimler dolayısıyla yeni mebus adaylarından söz edilir. Bu dönemde bir tartışma konusu olan kadınlardan mebus olup olamayacağı da şiirlerde mevzu edilen konulardandır. Fiske'ye ait "Kadınlar Mebus Olaydı" (N.36, S.1) ve yine aynı başlıklı Yusuf Ziya'ya ait olan "Kadınlar Mebus Olaydı" (N.37, S.1) şiirleri buna örnektir.

Dönemin siyasi hayatının yanı sıra sosyal meselelerinin de şiirlerde konu edildiği görülmektedir. İşsizlik, yoksulluk, açıkta kalan memurlar, gayr-i failler İstanbul merkezli bir bakış açısıyla anlatılır. Halil Nihat'ın "Memurların Şarkısı" (N.1, S.1), Enver'in "Açlık" (N.9, S.4), Fiske'nin "Gayr-i Faillerin Mektep Marşı" (N.33, S.2) şiirleri bunlara örnektir. Bu bölümde ismi anılması gereken bir diğer şairde Necdet Rüştü'dür. Şairin "Gayr-i Faillerin Şarkısı" (N.15, S.4), "Bir Memurun

Hatıra Defterinden" (N.16, S.4), "Züğürtlük Şarkısı" (N.17, S.4) şiirleri dönemin işsizlik dolayısıyla çekilen sıkıntılarını mizahi bir üslupla anlatır.

İçkinin yasaklanması da bu dönemin önemli sosyal hadiselerindendir. Derginin yazarları, şairleri bu yasak üzerine kimi zaman üzüntülerini dile getiren kimi zaman yasağın geçerliliğini eleştiren kimi zamanda yasağa alternatifler üreten yazılar, şiirler yazmışlardır. Sadece Devekuşu tarafından derginin sayfalarına taşınan Türk-Ermeni Teali Cemiyeti azalarından Bedrus Zeki Bey'e ait "Şairce Laflar" (N.36, S.2) adlı şiirde içki yasağından dolayı duyulan memnuniyet dile getirilmiştir.

Ramazanın gelişyle dergi sütunlarında Ramazana dair yazılar, şiirler yer almaya başlar. Şiirler içerisinde "Bekçi ile Beraber" başlıklı Ramazan şiirleri hususiyetle dikkat çeker. Bu şiirlerde hem klasik Ramazan davulcusunun manileri bulunur, hem de güncel olay ve kişiler esprisüel bir bakış açısıyla ele alınır.

Şiirler içerisinde methiye ve hicviyelerde mevcuttur. Kalender tarafından yazılan "Gibi" (N.3, S.1) başlıklı "gibi" redifli bir gazel olan şiir ve Halil Nihat tarafından yazılan "Gazi Paşamıza" (N.23, S.2) başlıklı şiir Atatürk'e yazılan

methiyelerdir. Gaga'nın yazdığı "Akbaba'nın Notası" (N.48, S.2) ise İsmet Paşa'ya yazılmış bir methiyedir. Bunların yanı sıra Halide Edip, Yakup Kadri gibi faaliyetleriyle isimlerinden sıkça söz ettiren dönemin önemli simaları hakkında da methiyeler yazıldığı görülür. Ayrıca "Tütüne Medhiyye" (N.10, S.4) ve "Nargilename" (N.27, S.3) şiirlerinde tütünle nargilenin övülmesi methiye konusunda da Akbaba'nın mizahi üslubunu ortaya koyar.

Dönemin önemli edebiyatçıları şiirlerde sıkça değinilen, kimi zaman övülen kimi zaman yerilen kesim olmuştur. Bu eleştirilerden oluşan hicviyyeler mizahi bir üslupla kaleme alınmışlardır. Bunların hemen hemen hepsi Abdülbaki Fevzi'ye aittir. Şair, kabiliyetine, üslubuna güvenen kalemiyle dönemin edebiyatçılarına, ünlü simalarına meydan okur, onları eleştirir. Umumiyetle gazel nazım şekliyle yazılan bu şiirlerin son bölümlerinde şair kendini övmeyi ihmal etmez.

Edebiyat camiasının ünlü simalarını sadece hicviyelerde görmeyiz. "Şairlere Dair" başlığıyla verdiğimiz bölümdeki şiirlerde de dönemin edebiyatçılardan, şairlerden söz edilir. Bu bölümdeki Halil Nihad'a ait "Darü'l-Fünun Marşı" başlıklı şiirde Divan Edebiyatı'nın unutulduğu bu dönemde klasik edebiyata hâkim birkaç insandan biri olan Ali Ekrem Bolayır'ın Darü'l-Fünun'a atanmasından bahsedilir. Şair, Bolayır'ın genç nesillere Divan Edebiyatı'nı öğretecek, sevdirecek biri olduğunu düşünerek bu olay üzerinde ehemmiyetle durur.

Ebu'l-Sedat tarafından Akbaba için yazılan tarih ve Yusuf Ziya'nın yazdığı Ahmet Emin Bey'in Şarkısı ise basına ait gelişmeleri görebildiğimiz şiirlerdir.

Akbaba şiir yoğunluğu fazla olan bir dergidir. Dergide kategorize edemediğimiz birçok şiir mevcuttur. Bunlardan Orhan Seyfi'ye ait olan "Nasrettin Hoca İle Eşeği" (N.48, S.1) ile "Kurt Masalı" (N.49, S.2) birtakım olayların hikâye edildiği ders verici şiirlerdir. Akbaba'da Hüseyin Rıfat'ın kaleme aldığı "Ömer Hayyam'dan Tercümeler" (N.23, S.2) dışında tüm şiirler teliflidir.

1.2.6.1.2. Hikâye

Akbaba hikâye yoğunluğu açısından zengin bir dergidir. İncelediğimiz ilk 75 sayıda 145 hikâye bulunmaktadır. Yani neredeyse her dergide iki hikâye yer alır. Bu hikâyeler genellikle iki üç sütundan oluşan kısa hikâyelerdir. Hikâyeleri daha iyi tahlil edebilmek için belirli başlıklar altında incelemeyi uygun gördük.

1.2.6.1.2.1. Hikâyelerde İşlenen Konular

Akbaba'nın gerek haber yazılarına gerekse edebi yazılarına bakıldığında İstanbul merkezli bir dergi olduğunu görmemek mümkün değildir. Yeni devletin başkenti olması dolayısıyla nadiren Ankara'dan bahsedilse de genel itibarıyla İstanbul bir merkezdir. Derginin sayfalarını İstanbul insanının hayatı, bürokrasi çevresi, edebiyat camiası, günlük maceraları doldurmuştur. Hikâyeler içinde durum aynıdır. Hikâyelerde genellikle değişen şartlarla birlikte kültürel ve ahlaki açıdan değişen, yozlaşan İstanbul insanının hayatı konu edilir. Özellikle yasak aşklar, evlilik dışı ilişkiler ve yozlaşan gençliğin beklentileri, arzuları anlatılır. Hırsızlık, sahtekârlık, yalan gibi ahlaksızlıklarda hikâyelerde işlenen konulardandır. Bunların yanı sıra yine toplumsal problemlerin başında gelen yoksulluğunda hikâyelerde konu edildiği görülür.

Akbaba'da yer alan hikâyeler muhteva açısından oldukça çeşitlidir. Üzerinde durduğumuz gibi devrin toplumsal problemleri hikâyelerde daha fazla işlenmiş olsa da hikâyelerin muhtevası bunlarla sınırlı değildir. Akli problemleri olan şahıslar çevresinde gelişen öyküler ve yine bazı hadiseler, şahıslara bağlı olarak yanlış anlamaların çerçevelediği hikâyeler mevcuttur.

Aşk, muhabbet, dostluk gibi insanlar üzerinde derin izler bırakan duygular da hikâyelerde işlenmiştir. Bunların bazıları hikâyelerin genelinde görüldüğü gibi mizahi bir üslupla kaleme alınsa da bazıları ders verici, okuyucu üzerinde olumlu etki bırakan hikâyelerdir.

Belirlediğimiz kategorilerin dışında kalan hikâyelerde mevcuttur. Bunlar unutkanlık, tembellik, saflık gibi muhtelif konuların esprisüel bir üslupla ifade edildiği hikâyelerdir.

1.2.6.1.2.2. Hikâyelerdeki Anlatıcı Kişiler

Hikâyelerde daha ziyade III. tekil şahıs anlatıcı kişidir. Yusuf Ziya'nın kaleme aldığı "İhtiyata Riayet" (N.31, S.2), "İşin İç Yüzü" (N.13, S.3), "Zamane Gençleri" (N.33, S.2), hikâyeleri ise kahramanların günlüklerinden yapılan alıntılarla oluşturulduğu için I. tekil şahıs anlatıcı kişidir. Yine aynı yazara ait olan "Masum İhtiras" (N.1, S.2) hikâyesi de I. tekil şahsın anlatımıyla yazılmıştır.

1.2.6.1.2.3. Hikâyelerdeki Mekânlar

Akbaba'nın İstanbul merkezli bir dergi olduğunu belirtmiştik. Dergide yer alan hikâyelerinde hemen hemen hepsi İstanbul'da geçmektedir. Sadece Kıvılcım'a ait olan "Yeşilhisar Yollarında" (N.63, S.2) ve "Yıldız" (N.21, S.4) hikâyelerinde mekân İstanbul dışıdır. İlk hikâyede mekân Yeşilhisar, ikincisinde ise Adapazarı'nın bir köyüdür. Ayrıca yine Kıvılcım'a ait olan "Misafir" (N.64, S.2) hikâyesinde hikâyenin bir kısmı İstanbul'da bir kısmı Trabzon'da geçmektedir.

İstanbul'un mekân olarak kullanıldığı hikâyeler ise daha ziyade aşk, muhabbet, ihanet konularında yazılmış olanlardır. Bunlara baktığımızda Adalar, Çamlıca, Beyoğlu gibi İstanbul'un sayfiye mekânlarının içeriğe uygun olarak kullanıldığını görürüz. Erenköy, Fatih, Şehremini, Şişli'de açık mekân olarak hikâyelerde karşımıza çıkmaktadır. Açık mekânlar fazla olsada hikâyelerde kapalı mekan da kullanılmıştır. Ayrıca hikâyelerde seçilen mekânların genellikle muhtevaya uygun olduğunu belirtmeliyiz.

1.2.6.1.2.4. Hikâyelerdeki Kişiler

Akbaba'da yer alan hikâyelerin kişileri çoğunlukla İstanbul'un orta halli ve zengin kesimindedir. Ancak genel itibariyle baktığımızda kişilerin toplumun her alanında karşılaşılabilecek insanlar olduğunu söylemeliyiz.

1.2.6.1.2.5. Hikâyelerde İşlenen Konuların Değerlendirmesi

Akbaba'da yer alan hikâyeler, işlediği konulara göre aşağıdaki başlıklar altında değerlendirilmiştir:

Aşk ve Muhabbet

Yusuf Ziya'ya ait olan "Masum İhtiras" (N.1, S.2) hikâyesinde anlatıcı kişi dokuz on yaşlarında yaşadığı ilk aşk tecrübesini anlatmaktadır. Yine aynı yazara ait olan "Kadın" (N.1, S.2) adlı hikâyede bir çapkın, bir doktor, bir tüccar ve bir şairden oluşan arkadaş grubu aralarında aşk üzerine konuşmaktadırlar. Her biri kendi bakış açısından aşkı görüp anlatmaktadır.

Kıvılcım'ın "Komşular" "N.24, S.2" isimli hikâyesinde yazar iki kedinin arasındaki münasebeti yaşanan bir aşk olarak yorumlar. Kıvılcım'a ait olan aşk,

muhabbet konulu bir diğerk hikâyede “Fotoğraf Merakı”dır (N.36, S.4). Hikâyede beğendiğı genç kıızı gizlice fotoğraflayan gencin kıızın asabi tavırlarına maruz kalması, fakat ardından onu ikna ederek evlenmeleri konu edilmektedir.

Mehmet Rauf’un “Meçhul Hanım” (N.30, S.4) başlıklı öyküsünde meçhul bir kadına âşık olan bir askerın hikâyesi anlatılmaktadır. Asker âşık olduğu kadının izini sürerek onun yakın arkadaşlarından birinin eşi olduğunu mahcubiyet içerisinde öğrenir.

İmzasız hikâyelerden biri olan “Şairin Cömertliğı” (N.22, S.3) isimli parçada ise sevgilisiyle kır gezintisine çıkan şair ona olan muhabbeti anlatmak için mübalağalı sözler söylemeye başlar. Karnı acıkan sevgilisi ise bunlara gerek olmadığını belirterek yiyecek bir şeyler almasını ister.

Evlilik

Fiske’nin “Bir Sarı Kedi İçin” (N.1, S.4) isimli hikâyesinde yeni evli bir çiftin bir sarı kedi yüzünden ayrılmaları konu edilir. Genç kadın kedisini eşine tercih etme durumunda kalınca kedisini tercih ederek eşini terk eder.

İmzasız hikâyelerden biri olan “Haklı Bir Cevap” (N.12, S.4)’da genç ve güzel bir kadınla evlenen Remzi Bey’in karısının ölümünün ardından siyahî bir kadınla evlenmesi anlatılır. Kendisine ne yaptığı sorulduğunda Remzi Bey, ilk eşinin ardından yas tuttuğı için bu kadınla evlendiğini söyler.

Peyami Safa’nın “Topuklu Terlik” (N.15, S.4) adlı hikâyesinde eşi dostu tarafından evleneceğine ihtimal verilmeyen orta yaşlı bir adamın evlenerek genç ve güzel karısına nasıl bağlandığı anlatılır. Adam karısı tarafından terk edilince onun kendisini topuklu terliğiyle dövmesini bile özlemektedir.

Kıvılcım’a ait “Salih Efendi Modası” (N.38, S.3) isimli hikâye yaşanan dönemin güncel bir hadisesi üzerine yazılmıştır. Hikâyede Erzurum milletvekili Yeşilzade Salih Efendi’nin erkeklerin birden fazla kadınla evlenerek bol bol çocuk yapmaları önerisini eleştirilir. Dört karısı olan bir adam bir türlü çocuk sahibi olamadığı için karılarını doktora götürdüğünde aslında hiç bir problem olmadığını öğrenir. Fakat Salih Efendi modasından sonra kadınların çocuk yapmamak için kendilerince yöntemler geliştirdiklerini öğrenir.

Kıvılcım’a ait olan evlilik konulu bir diğerk hikâyede “Naşit Bey’in Evlenmesi” (N.60, S.2)’dir. Tüm adaylarda bir kusur bulduğı için yıllarca evlenemeyen Naşit Bey sonunda pes ederek evlenir. Fakat evlendiğı gibi boşanmak zorunda kalır. Çünkü

evlendiği kadın kendisinden daha fazla kuralcı biridir. Kendi ölçülerine uymadığını anlayınca Naşit Bey'den ayrılmıştır.

Dostluk, Sadakat

Reşat Nuri'nin kaleme aldığı “Tal’isiz Bir Adam” (N.6, S.3/4) adlı hikâyede bir adam zengin olduktan sonra etrafında türeyen sahte dostlarından kurtulmak için bir yöntem bulmuştur. Bulaşıcı bir hastalığa yakalandığını yayarak bu insanları çevresinden uzaklaştırmıştır.

İmzasız hikâyelerden biri olan “Emanet” (N.7, S.2) adlı hikâyede bir banka sahibi olan Salamon Efendi'nin kendisine verilen bir emanet dolayısıyla yanında çalışan kâtipleri denemesi anlatılmıştır. Kâtiplerin sadakatini bir oyunla deneyerek bundan emin olunca durumu açıklar.

Yine imzasız hikâyelerden “Birinci İkramiye” (N.8, S.4)’de bir adam arkadaşının sadakatini denemek için ona bir oyun oynar. Bu oyunu fark etmeyen arkadaşı ise kendi çıkarlarının peşine düşerek sadık bir dost olmadığını gösterir.

Çocuklar

Devekuşu tarafından yazılan “Ah Şu Büyükler !” (N.11, S.1) adlı hikâyede yaramaz bir çocuğun ağzından büyükler eleştirilir. Tüm yaptıkları kabahat sayılan çocuk en sonunda dayanamayacak hale gelir. Yine yaptığı bir yaramazlık sonucunda kendisine kızan dayısını herkesin içinde mahcup ederek ona gereken dersi verir.

Kıvılcım'ın “Pedagogun Çocuğu” (N.17, S.2) isimli hikâyesinde pedagog bir baba tarafından yetiştirilen yaramaz çocuğun yaptıkları anlatılır. Çocuğun tüm yaptıklarını babası geleceği adına olumlu işaretler sayar. Fakat bir gün bu düşünceleriyle ne kadar abarttığını karısı kendisine ispat eder.

Toplumsal Yapı

Kıvılcım'ın “İftardan Sahura” (N.44, S.3) adlı hikâyesinde Afife Hanım, yakın akrabalarına çocuklarını nasıl yetiştirmeleri hakkında nasihatler verir. Bu nasihatlerde toplumsal yapının kendi içerisindeki yazısız kuralları ön plana çıkar.

Yine Kıvılcım'ın yazdığı “Samanlık Hikâyesi” (N.49, S.3)'inde toplumsal hafızanın etkisi görülür. Gençlik yıllarında henüz bekârken bir adamla yakalanan Hanife Kadın'ın yaptığı hata yıllar sonra kocasının ölümünden sonra dahi unutulmayarak yüzüne vurulur.

Karga'nın kaleme aldığı "Beyhude Bırakmış" (N.49, S.1) isimli hikâyede de toplumsal baskının etkisiyle sakal uzatan Hacı Rasim Efendi'nin hikâyesi anlatılır. Hacı Rasim Efendi artık toplumda sakalın modasının geçtiğini görünce sakalını keser.

Yoksulluk

Yusuf Ziya'nın "Hiç Bir Şeyi Yokmuş" (N.12, S.2) başlıklı hikâyesinde hiçbirşeyi olmadan evlenen gencin yoksulluğunun evlendikten sonra ortaya çıkması mizahi bir üslupla anlatılır.

Fiske'nin yazdığı "Taziye" (N.48, S.3) isimli hikâyede dönemin önemli sorunlarından biri olan işsizlik işlenmiştir. Gayr-i faal olan hastalıklı adam komşuya taziyeye giden karısına mani olur. Zaten bu gidişle yakın zamanda komşuları onlara taziyeye geleceklerdir.

Ahlaksızlık

Ahlaksızlık hikâyeler içerisinde hacim bakımından en fazla yere sahip olan konudur. Yaşanılan dönemin önemli problemlerinden biri olan ahlaki çöküntü hikâyelerde kimi zaman mizahi kimi zaman ders verici bir üslupla işlenmiştir. Bilhassa evliliklerde görülen ihanetler hikâyelerin ana olayını teşkil etmektedir. Hikâyelerde kadın erkek her iki tarafta çoğunlukla gizli bazen de açık bir şekilde eşlerini aldatmaktadırlar. Bu ihanetlerde görülen birbirinden farklı hususiyetleri örnekleriyle incelemeye çalışacağız.

Selami İzzet tarafından yazılan "Mesut Erkek" (N.1, S.3) isimli hikâyede eşi tarafından aldatılan adam bu olayın aile saadetlerine katkılarını anlatmaktadır. Bir evlilik için ihanet şarttır, canını sıkkan tek şey karısından önce davranmamış olmasıdır.

Fiske'nin "Boynuz Hikâyesi"nde "N.5, S.4" namusuna oldukça düşkün olan bir adam ilk eşini bu konuda yaptığı hatırlatmalar sonucunda elden geçirir. İkinci eşine de aynı uyarıları yapmaya devam eder, fakat bu uyarılar onu aldatılmaktan kurtaramaz.

Ercüment Ekrem'e ait olan "Doğru Hesap" (N.9, S.3/4) başlıklı hikâyede kendisini aldatan kocasıyla bir anlaşma yapan kadın ondan her ihaneti için bir kat elbise ister. Fakat ay sonu geldiğinde kedisi kocasına elbise yaptırmak zorunda kalır. Çünkü ihanetleri kocasının kileri geçmiştir.

Peyami Safa'nın "Bir Pazarlık"ında (N.18, S.3/4) bir adamın kendini maddi olarak sömürmesine rağmen beklentilerine karşı her defasında bir bahane uyduran kadınla yaptığı pazarlık konu edilir. Adam kadının elinden yaptıkları alışverişin poşetlerini

olarak kendisiyle gelirse geriye iade edeceğini söyler. Bunun üzerine kadın onun peşinden gitmeye mecbur kalır.

Yusuf Ziya'nın yazdığı "Tedavi Ücret"inde (N.21, S.2) ihtiyar kocasını bir doktorla aldatan genç kadın yaptığı hareketi kamufle etmesi için birde doktora tedavi ücreti vermeye çalışır.

Kıvılcım'ın "İkizler" (N.25, S.4) adlı hikâyesinde kardeşlerden biriyle evlenen Avni Bey'in karıştırma bahanesiyle kardeşlerden ikisiyle de yakınlık kurması anlatılır. Yine Kıvılcım'a ait olan "Üçüzler" (N.27, S.4) hikâyesinde ise kocası ölen bir kadına yakın alaka gösteren evli bir çiftin hikâyesi anlatılır. Bu adam ve kadın ikisi de, kocasının ölümü ardından yalnız kalan kadına ilgi duymaktadırlar.

Mehmet Rauf'un kaleme aldığı "Şükran Borcu" (N.29, S.3) isimli hikâyede birbiriyle dost görünen iki ailenin öyküsü anlatılır. Hikâyenin ilerleyen kısımlarında bu samimiyetin sebebi anlaşılır. Behçet, İhsan'ın karısıyla beraberlik yaşamaktadır.

Mehmet Rauf'a ait hikâyelerden biri de "Yumurtanın Tazesini"dir (N.31, S.3/4). Hikâye de Asım Bey adında bir adamın türlü oyunlarla bir taraftan karısını bir taraftan da metresini nasıl idare ettiği anlatılır.

İmzasız hikâyelerden "İlk Şikâyet" (N.35, S.2) isimli hikâye, içerisinde bulunan seçin döneminden etkilenilerek kaleme alınmıştır. Karısının yokluğundan istifade ederek eve metresini çağıran mebus adayının hikâyesi anlatılmaktadır. Mebus olduktan sonra tüm şikâyetleri dinleyeceğini söyleyen adama karşı oğlu gizlendiği yerden çıkarak ilk şikâyeti bildirir.

Selami İzzet'e ait olan "Havva'nın Kızı" (N.36, S.2) adlı hikâyede ne yapsa karısının ihanetlerinden kurtulamayan adamın en sonunda onu öldürerek meseleyi kökten halletmesi konu edilir.

Kıvılcım tarafından yazılan "Acaba Bozuldu Mu?" (N.40, S.3) isimli hikâyede kendisini masum göstererek yaşlı teyzesini aldatan genç kızın öyküsü anlatılır. Genç kız, teyzesinden gizli mahallenin delikanlılarını eve alarak gönül eğlendirmektedir. Teyzesinin yanına gelince de ehl-i takva görünerek onu aldatmaktadır.

Ercüment Ekrem'in yazdığı "Herkes Kendi İşine" (N.42, S.2) başlıklı hikâyede evin hanımı kendisini evin hizmetçisiyle aldatan kocasını suçüstü yakalar. Kadın, kocasını hizmetçinin odasından çıkarırken hizmetçiyi kovar ve herkesin kendi işini yapmasını söyler.

Yusuf Ziya'nın kaleme aldığı "Bıraktığı Gibi Bulmuş" (N.53, S.4) başlıklı hikâyede kadın memuriyet dolayısıyla taşraya gitmek zorunda kalan kocasını onun kuzeniyle aldatır. Adam döndüğünde karısını bıraktığı gibi hamile bulur.

Ercüment Ekrem tarafından yazılan "Zincirleme" (N.53, S.5) isimli hikâyede bir grup arkadaşın arasında gelişen zincirleme ilişki anlatılır. Neredeyse hikâyenin tüm kahramanları eşlerini, sevgililerini aldatmaktadır.

Yusuf Ziya'nın "Beşir'in Çocuğu" (N.59, S.2) isimli hikâyesinde karısının sadakatinden şüphelenen Beşir'i herkes haksız bulmaktadır. Fakat karısı doğum yaptığında Beşir'in haklı olduğu ortaya çıkar, çünkü Beşir esmer olmasına rağmen çocuk sarışın mavi gözlüdür.

İçki ve Sarhoşluk

Osman Cemal'in "Esbab-ı Harik" (N.41, S.4)'inde bir esrarkeş kahvesinde esrarın etkisiyle kendilerinden geçen bir grup gencin öyküsü anlatılır. Mizahi bir üslupla yazılan hikâyede esrarkeşler kafayı bulduktan sonra dışarıda gördükleri cisimleri farklı yorumlamaya başlarlar.

Yine Osman Cemal'e ait olan "Cehennemden Polis Müdüriyetine" (N.70, S.2) adlı hikâyede gece evine dönerken kafasını bir yere çarptığı için öldüğünü düşünen bir sarhoşun hikâyesi anlatılır.

Yozlaşma

Kanber tarafından yazılan "Doğru Yolun Yolcusu" (N.9, S.3) adlı hikâyede genç bir kızın defterinden yapılan alıntılarla zamanla nasıl yozlaştığı anlatılır. İlk önce okuldan arada bir okuldan kaçarak yapılan geziler zaman geçtikçe öyle bir hal alır ki artık genç kız okula uğramaz olur. Bir süre sonra da İstanbul'un tanınmış kadınları arasında yerini alır.

Ercüment Ekrem'in yazdığı "Tecrübeye Mebni" (N.13, S.4) başlıklı hikâyede iki gencin arkadaşlıktan evliğe uzanan hikâyesi anlatılır. Genç delikanlı bir türlü yakınlaşamadığı kızın masumiyetine hayran olarak onunla evlenir. Fakat evlendiği gün genç kızın daha önce başkalarıyla yaşadığı beraberliklerden ders aldığı için bu sefer temkinli yaklaştığını öğrenir.

Yusuf Ziya'nın "Zamane Gençleri" (N.33, S.2) adlı hikâyesinde değişen şartlar sonucunda gençlerin evlilikten beklentilerinin nasıl değiştiğini gösterir. İki gençte

birbirlerinin zengin olduklarını düşünerek evlenmeye karar verirler. Ancak gerçeği öğrendiklerinde evlilikten vazgeçerler.

Ercüment Ekrem'in yazdığı "Namus" (N.43, S.2) başlıklı hikâyede yozlaşan değerler gözler önüne serilir. Kızının kaçtığını duyan anne önce feryat figan ederek bu durumun bir namus meselesi olduğunu söyler. Ardından kızının kaçtığı adam para teklif edince teklifi kabul ederek susar.

Osman Cemal'in kaleme aldığı "Hacı Bünyamin Efendi" (N.43, S.3) adlı hikâyede Hacı Bünyamin Efendi adında kendi halinde bir adamın karısı ve kızı tarafından nasıl aldatıldığı mizahi bir üslupla anlatılmaktadır.

Hırsızlık, Sahtekârlık

Kanber tarafından yazılan "Ziraat Mütahhasısı" (N.32, S.4) adlı hikâyede on yıl Avrupa'da yaşadıkdan sonra Türkiye'ye dönen Nihad Şükrü Bey'in hikâyesi anlatılır. Nihad Şükrü Bey, Avrupa'da eğitim gördüğünü söyleyerek Darü'l-Fünun'da hocalığa başlar. Fakat bu sahtekârlığı bir süre sonra ortaya çıkar.

Peyami Safa'ya ait olan "Kısa Günün Karı" (N.33, S.3) isimli hikâyede genç kız, arabacı olan babasının kazanç sağlaması için tüm sevgililerinden kendisini arabayla gezdirmelerini ister. Bu şekilde sevgilileriyle tüm gün babasının arabasında gezer.

Yusuf Ziya'nın "Bayram Sefası" (N.47, S.2) adlı hikâyesinde bir kaçamak yapmak isteyen Cevat Bey'in bayram günü bulunduğu genç kadın tarafından soyulması anlatılır.

Kıvılcım'ın yazdığı "Yüzme ve Yüzdürme" (N.59, S.3) başlıklı hikâyede kendisinden yüzme öğrenmek isteyen genç kız tarafından soyulan adamın hikâyesi anlatılır.

Yalan, Aldatma

Ercüment Ekrem tarafından yazılan "Teyzenin Resmi" (N.51, S.2) isimli hikâyede asilzade görünmeyi çok seven genç uydurma fotoğraflar ve hikâyelerle arkadaşlarına ailesinden bahsetmeyi huy edinmiştir. Son olarak bir yerden bulduğu fotoğrafı teyzesinin resmi diye gösterir. Fakat arkadaşları fotoğrafın arkasındaki yazıyı görünce gülmekten kendilerini alamazlar. Fotoğrafın arkasındaki yazıdan resmin bir hayat kadınına ait olduğu anlaşılmaktadır.

Kıvılcım'ın yazdığı "Şöhretin Sırrı" (N.65, S.4)'nda bir gazete sahibinin sahtekâr bir muharrir tarafından aldatılması anlatılır. Genç muharrir okurlardan geliyor gibi

tebrik mektupları yazarak kendi adına gazeteye gönderir. Bu mektupları gören gazete sahibi ise yazılarını beğenmediği halde bu muharriri işten çıkartamaz.

Yine Kıvılcım tarafından yazılan “Âşık mı, Yoksa?” (N.66, S.3) isimli hikâyede bir köşkün hizmetçisini ona âşıkmiş gibi görünerek köşk hakkında bilgi almak isteyen hırsızın hikâyesi anlatılır.

Aklî Problemler

Osman Cemal tarafından kaleme alınan “Tanıdığım Delilerden” (N.2, S.3) isimli hikâyede tımarhaneden tamamen iyileşmeden çıkan Macit’in hikâyesi anlatılır. Macit kısa bir süre sonra tekrar delilik emareleri göstermeye başlar. Mahalle sakinlerinden bir kadının kocasına mektup yazarak karısıyla beraber olmak isteğini bildirmesi ise deliliğinin onaylanmasına sebep olur.

Çalıküşu’na ait olan “Öğleyin Dama Çıkanlar” (N.35, S.3) adlı hikâyede karşı karşıya gelen iki delinin birbirlerine uyararak yaptıkları hareketler sonucu başlarına gelenleri görürüz. Osman Cemal, “Nereden Tanıyormuş” (N.50, S.3) isimli hikâyesinde bir delinin tuhafliklarına maruz kalan Ali Numan Bey’in öyküsünü mizahi bir üslupla anlatır.

Yanlış Anlamalar Çerçevesinde Gelişen Öyküler

Hikâyelerde vaka bazen de çeşitli yanlış anlamalar çerçevesinde gelişir. Mizahi bir üslubun kullanıldığı bu tür hikâyelerde yanlış anlaşılan mevzu hikâyenin sonunda açığa çıkar ve okuyucuyu güldürür. Akbaba’da bu tür hikâyeler oldukça fazladır ve bunlar çoğunlukla Kıvılcım’a aittir.

Mehmet Rauf’a ait “Karanlıkta” (N.19, S.2/3) isimli hikâyede karanlık bir gecede sevdiği kadın zannıyla siyahî bir hizmetçinin yanında yatan adam gerçeği sabah uyandığında fark eder. Şaşkınlık içerisinde kalarak yaptıklarına inanamaz.

Kıvılcım’ın “Yıldız” (N.21, S.4) başlıklı hikâyesinde genç bir muallim tayin olduğu beldeye giderken geceyi bir köy evinde geçirmek zorunda kalır. Gece odasına çekildiğinde evin kızı yanına birini alıp alamayacağını sorduğunda heyecanlanarak kabul eder. Çünkü evin kızını çok beğenmiştir. Muallim geceyi onunla geçirme hayalleri kurarken yanına bir diğer misafir adamın geleceği söylenir.

Yine Kıvılcım’a ait olan “Çardak Hikâyesi” ’nde (N.22, S.4) gece çardakta konuşan rahip ve genç kızı dinlemek için çardağın üstüne gizlenen delikanlı

konusulanları yanlış anlar. Rahip Tanrı'dan bahsederek yukarıdaki deyince bunu üzerine alınarak ortaya çıkar.

İmzasız hikâyelerden olan “Yeni Ekmeklere Dair” (N.32, S.3) isimli hikâyede dönemin güncel olaylarından birine değinilir. Gece vakti bir adamın kucağında büyük bir paket gören polis bunun bir çocuk cesedi olabileceğini düşünür. Ancak paketin içerisine baktıklarında büyütülen ekmeklerden olduğu görülür.

Kıvılcım'ın “Kapıcının Marifeti” (N.37, S.3) adlı hikâyesinde aynı apartmanda bulunan Dişçi Ragıp Bey ve Kadın Hastalıkları Doktoru Asaf Bey'in tabelalarını kapıcının badanadan sonra değiştirmesiyle oluşan yanlış anlamalardan bahsedilir.

Kıvılcım'ın “Tunus Gediği” (N.53, S.2) isimli hikâyesinde köşke beklenen Tunuslu zengin damat adayı ile hırsızın karıştırılması sonucu yaşananlar anlatılır.

Kıvılcım'ın “Meşhur Haydut Macerası” (N.57, S.3) adlı hikâyesinde bir gazetede yayınlanan meşhur hayduda dair haber sonucunda ortaya çıkan yanlış anlamalar anlatılır. Hapse girmek isteyen bir adam karakola gelerek kendini meşhur haydut olarak tanıınca komiser hemen onu içeri alır. Fakat çok geçmeden gazetede ilanı olan bu meşhur haydudun bir tahta kurusu reklamı olduğu öğrenilir. Yine Kıvılcım'ın hikâyelerinden olan “Misafir” (N.64, S.2) de misafirin hırsız zannedilerek dövülmesi söz konusudur.

Diğer

Yapılan kategorilerin dışında kalan 13 hikâyeye de bu bölümde yer almaktadır. Bu hikâyelerde muhtelif konular işlenmiştir.

İmzasız hikâyelerden olan “Sıdkı Beyin Romanı” (N.2, S.4) adlı hikâyede Fransızcadan çeviri yapan Sıdkı Bey, soldan sağa yazılan Fransız alfabesini, sağdan sola doğru yazılan Arap alfabesi gibi zannederek romanı sonundan başına doğru çevirir. Ancak çeviri bittikten sonra romandaki tüm olayların anlatımına neden tersten başladığı anlaşılır.

Peyami Safa'nın “Maaş Cüzdanı” (N.23, S.4) isimli hikâyesinde sürekli bir şeyler kaybettiği için karısından azar işiten Hayati Bey, maaş günü maaş cüzdanını cebinde bulamayınca kaybettiğini düşünerek dolaştığı tüm yerlerde onu arar. Fakat eve geldiğinde cüzdanı evde unuttuğunu görür.

Ahmet Nurettin'in yazdığı “Kurnaz Kâtip” de (N.36, S.23) sürekli kâtip değiştiren Celil Bey'e yeni aldığı kâtipin oynadığı oyun anlatılır. Kurnaz kâtip, Celil Bey kendisini de işten çıkarmasın diye muhasebe defterini sadece kendi anlayacağı şekilde tutmuştur. Bu şekilde patronu ona muhtaç olmuştur.

Kıvılcım'a ait "Anahtar" (N.46, S.3) adlı hikâyede Şadiye Hanım'ın, Florya'ya giderken anahtarı evde unutarak kocasına bir sürü yerde anahtar aratması ayrıca suçsuzmuş gibi sürekli üste çıkması anlatılır.

Kıvılcım'ın hikâyelerinden biri olan "Çolpanın Hikâyesi"nde (N.61, S.2) bir genç kızla yaşadığı macerayı anlatan genç hikâyenin sonunda dinleyicilerden birinin kalkıp gitmesi, diğerlerinin gülmesi üzerine ne olduğunu anlayamaz. Arkadaşları duruma açıklık getirirler, giden kişi anlattığı genç kızın kocasıdır.

Yine Kıvılcım'a ait olan "Yeşil Hisar Yollarında" (N.63, S.2) adlı hikâyede güncel bir vaka üzerine hikâye yazılmıştır. İntihaplardan esinlenilerek yazılan hikâyede seçim bölgesini ziyarete giden Yusuf Kudret Bey'in Türkiye'nin öbür ucunda bulunan Yeşilhisar'a gideceğine aynı adı taşıyan İstanbul'un bir köyüne gitmesi mizahi bir üslupla anlatılır.

1.2.6.1.3. Tiyatro

Akbaba'nın incelediğimiz ilk 75 sayısında bir tiyatro bulunmaktadır. Fiske'ye ait olan "Tek Taşlı Küpe" (N.6, S.2) adlı tiyatrodaki kocasına saf, masum görünmesine karşı onu ve aşığını bir arada idare eden kadının kurnazlıkları anlatılır.

1.2.6.1.4. Hatıra

Dergide yer alan hatıra yazılarını birebir hatıra sahibi tarafından yazılan hatıralar ve başkası tarafından kaleme alınan hatıralar olarak ikiye ayırabiliriz.

Kıvılcım'ın kaleme aldığı "Bir Kıyafet Hatırası" (N.16, S.3/4) adlı hatıra yazısında gençliği Beyoğlu'nda geçmiş Vedat Bey'in bir anısı anlatılır. Yılbaşında kadın kılığına girerek erkekleri oyuna getirmek istemişse de erkek kılığına giren bir kadın tarafından kendisi oyuna gelmiştir.

Kıvılcım'ın aktardığı hatıralardan olan "Borazan Bekir" (N.34, S.2) Ömer Seyfettin'e ait bir hatıradır. Parçada Ömer Seyfettin'in askerde bölük zabiti olduğu sırada askerlerinden biri olan Borazan Bekir'le ilgili anıları anlatılır.

Anber tarafından aktarılan "Bitlere, Bitli Koğuşlara Dair" (N.55, S.4) adlı hatıradaki hapis hayatı yaşamış kişilerin hapisteki bitlere dair anıları anlatılır.

"Evhamlı Bir Yolcu" (N.69, S.2) Peyami Safa'nın yazdığı bir bayram hatırasıdır. Bir bayram ziyareti için şimendifere binen yazar, konuşmalarından iyiliği evham

derecesine ulaştıran biri gibi görünen yolcu tarafından soyulunca onun aslında bir hırsız olduğunu anlar.

1.2.6.1.5. Mektup

Ahmet Rasim tarafından yazılan ‘‘Teşekkürname’’(N.29, S.2) İstanbul’da Men-i Müskirat Kanunu’nun tatbikinin tehir edilmesi üzerine Ankara’daki dostu Yunus Nadi’ye yazılmıştır. Yazar mektubunda bu karardan ötürü teşekkürlerini bildirir. Ayrıca mektubunda Yahya Kemal’in, Abdülhak Hamid’in, Cem’in, Süleyman Nazif’in çok minnettar olduklarını ve selamlarını da iletmektedir.

‘‘Feylesofun Mektubu’’ (N.38, S.2) isimli mektup Rıza Tevfik tarafından Celal Nuri Bey’e yazılmıştır. İstanbul’dan mecburen ayrılmak zorunda kalan Rıza Tevfik, develer üzerinde Mekke’ye doğru giderken içerisinde buldukları durumu Celal Nuri Bey’e anlatmıştır.

Anber’in istinsah ettiği Celal Nuri Bey tarafından yazılan ‘‘Dersim Mebusu Diyap Ağa’’ (N.39, S.4) isimli mektupta Diyap Ağa’yı ziyarete giden yazar bu vesile ile onu anlatır.

Anber tarafından ‘‘Lozan Mektupları’’ (N.67, S.3) ismiyle aktarılan mektup, İkdam sahibi Cevdet Bey tarafından Akbaba için kaleme alınmıştır. Yazar, sulhun gerçekleşmesinden dolayı duyduğu sevinci dile getirir. Ayrıca, Lozan’da yaptığı tetkikler sonucun da elde ettiği bilgileri aktarır.

1.2.6.1.6. Deneme

Akbaba imzasıyla verilen ‘‘Her şey Saçma Her şey Hezeyan’’ (N.10, S.1) başlıklı parçada yazar, insanın doğumundan ölümüne kadar yaşadığı, muhatap olduğu her şeyin saçma olduğunu dair düşüncelerini dile getirir.

1.2.6.1.7. Eleştiri

Dergide, iki eleştiri yazısı bulunmaktadır. Bunlardan ilki Fazıl Ahmet tarafından yazılan ‘‘Defter-i Kebirden’’ (N.11, S.2) başlıklı yazıdır. Parçada mizah dergileri eleştirilir. Yazar, bu dönemde mizah yazmayı, cenaze çıkan bir evde palyaçoluk yapmaya benzetir. Ayrıca mizah üsluplarını da beğenmediğini ifade eder.

İkincisi ise imzasız yazılardan biri olan “Çınar Altındakiler”dir (N.13, S.2). Parçada Yeni Mecmua’da şiirleri yayınlanan Ahmet Haşim ve Ali Mümtaz eleştirilir. Yazar, bu şairlerin dergide yer alan şiirleri üzerinde durarak bunların bazı halk şiirlerinden esinlenilerek yazıldığını belirtir.

1.2.6.1.8. Sohbet

Akbaba’nın ilk 75 sayısında birkaç söyleşi yazısı bulunmaktadır. Bunlardan biri Kanber’e ait olan “Kararsızlık”tır (N.14, S.1). Her yerde bir kararsızlık halinin hakim olduğunu düşünen yazar bundan rahatsız olduğunu belirtir ve artık herkesin, her merci’in meselelerini bir karara bağlamasını ister. Sonuçları olumsuz dahi olsa bu bile kararsızlık halinden daha iyidir.

Osman Cemal tarafından yazılan “Yine Caydım!” (N.65, S.2) adlı parçada yazar, evlenmeye karar vermişken bu kararından Kadınlar Halk Fırkası yüzünden vazgeçtiğini belirtir. Fırkacılığı çok iyi bildiği için eşi bu tür işlere karışırsa evlerinde huzur, düzen, rahat kalmayacağını düşünmektedir.

Yine Osman Cemal’e ait olan “Öpmeye, Koklamaya Dair” (N.69, S.3) başlıklı yazıda yazar kadınların eli öpülmeli mi, öpülmemeli mi konusunda düşüncelerini okuyucuyla sohbet ediyormuş gibi anlatır.

1.2.6.1.9. Röportaj

Dergide yer alan röportajların mizahi bir tavır içerisinde oldukları görülür. Özellikle Osman Cemal tarafından kaleme alınan “Yüz Sene Sonra Neler Olacak?” (N.44, S.4; N.47, S.3; N.48, S.4) başlıklı parçalarda bu hususiyet dikkat çeker. Yazar, dönemin ünlü simalarıyla yaptığı bu röportajlarında yüz sene sonra neler olacağına dair görüşlerini alır.

İmzasız yazılardan olan “Besim Atalay Bey’le Mülakat” (N.29, S.2), Akbaba imzasıyla verilen “Salih Efendi İle Mülakat” (N.32, S.1) ve Anber’e ait “Nezihe Muhyiddin Hanım’la Mülakat” (N.60, S.3) isimli röportajlar ise dönemin siyasileriyle yapılmıştır.

1.2.6.1.10. Fıkra

Akbaba'nın ilk 75 sayısına baktığımızda fıkra yoğunluğunun oldukça fazla olduğunu görürüz. Her dergide en az iki üç fıkra yer almaktadır. Bu durumun bir mizah dergisi olan Akbaba için son derece normal olduğunu ifade etmeliyiz.

Fıkralarda muhtelif konuların işlendiğini görürüz. Dönemin siyasetine, toplumsal problemlerine ya da güncel olaylara mizahi bir üslupla değinilmiştir. Örneğin “Babasızlardan” (N.20, S.4) başlığıyla verilen fıkrada iki küçük kızın diyaloguna yer verilir. Bunlardan birisi büyüyünce paşaya varacağını söyleyince diğeri annesi gibi kimseye varmayacağını belirtir. Bu fıkrada dönemin toplumsal problemlerinden olan gayr-i meşru ilişkilere değinildiği görülür. Yine “Züğürtler Arasında” (N.22, S.2) adlı fıkraya baktığımızda toplumsal problemlerden bir diğeri olan yoksulluğun işlendiğini görürüz. Fıkrada iki züğürt konuşmaktadır. Biri, parasız ne yapılabilir diye sorunca, diğeri borç yapılabileceğini söyler. “Mahkemede” (N.33, S.3) isimli fıkrada ise karısını döven adama hâkim bunu neden yaptığını sorunca adam karısına mor rengin çok yakıştığını söyler. Bu fıkrayla da kadına dayak meselesinin işlendiği görülür.

Fıkralarda en fazla işlenen konunun kadın erkek ilişkisine dayalı meseleler olduğunu söyleyebiliriz. Kimisinde bu iki cinsin geçimsizlikleri kimisinde ise ilişkilerinden beklentileri mizahi bir bakış açısıyla yorumlanır. Örneğin, “Eskidikten Sonra” (N.34, S.4) isimli fıkrada adam bir yıldız olmak isteyen karısına, iyi olurdu, der. Çünkü onların en yakını bile kilometrelerce uzaktadır.

1.2.6.1.11. Diğerleri

Akbaba'da tezkire, şerh, pendname, tabirname gibi Klasik Edebiyata ait türlerden örneklerde görürüz. Bunların dili diğeri edebi metinlere göre biraz ağırdır ve mizahi bir üslupla yazılmışlardır.

İmzasız metinlerden olan “Şerhü'l-Lûgat ve İlâsamı” (N.9, S.2) ve Karga'ya ait olan “Şerhü'l- Lûgat ve İlâsamı (II)” (N.10, S.3) parçalarında Lozan, Yaşar Nadi, Akbaba, Memur, Tunalı Hilmi gibi güncel isimler, kavramlar espritüel bir üslupla açıklanmıştır. Pendname-i Akbaba'larda ise okuyucuya yine espritüel bir ifade tarzıyla nasihatler verilmiştir.

Yusuf Ziya'nın kaleme aldığı "Falih Rıfki" (N.33, S.3) ve "Ahmet Haşim" (N.34, S.3) isimli tezkire yazılarında sözü edilen edebiyatçılar hakkında bilgi verilmiştir. Karga tarafından yazılan "Teracüm-ü Ahval-i Şuara ve Meşahir" (N.70, S.4) başlıklı parçada ise Fatin Hoca anlatılmıştır.

Bunların yanı sıra Cenap Şehabettin'den aktarılan vecizelerde mevcuttur.

1.2.6.2. Siyaset

Akbaba, dönemin siyasi gelişmelerini yakından izlemiş, yazarlar açık bir üslupla düşüncelerini dile getirmişlerdir. Akbaba imzasıyla yazılan "Laklâkiyyât" bölümü başta olmak üzere derginin her sayısında birçok yazı ve karikatür siyasi vakalara, kişilere dair kaleme alınmıştır.

"Cumhuriyet'in ilk yıllarında mecmuanın sayfalarında; 1923 genel seçimleri, Ankara'nın başkent oluşu, T.B.M.M.'de kabul edilen Chester projesi, Kastamonu milletvekili Abdülkadir Kemalî Bey'in bireysel özgürlüklerin güvence altına alınması amacıyla ceza yasasının belirli bir maddesine ek yapılmasına ilişkin yönergesi (Masuniyeti Şahsiye)... gibi çeşitli konular eleştirel bir tutumla ele alınmış; dönemin meşhur gazetelerinin baş yazarları başta olmak üzere çeşitli şairler, yazarlar ve siyasetçiler de Akbaba'nın eleştiri oklarından nasiplerini almışlardır."²⁶ Fakat şunu da belirtmeliyiz ki Akbaba yazarları gerektiğinde beğenilerini ifade etmekten de çekinmemişlerdir.

İncelemenin bu kısmında derginin ilk 75 sayısındaki siyasetle ilgili yazılar belirli kategorilere ayrılarak ele alınmıştır.

Mebuslar

Daha ziyade Ankara hükümetinden yana bir siyasi tavır sergileyen Akbaba, yaptıkları kahramanlıklardan ötürü Mustafa Kemal Atatürk'ü, İsmet Paşa'yı över. Hükümetin çalışmalarını, aldığı kararları da pek fazla eleştirmez. Ancak, mebuslar gerek meclise sundukları önergeler, gerekse şahsi hususiyetleri yüzünden derginin eleştiri oklarından kurtulamazlar.

---

²⁶ ÇAVDAR, Tevfik, "Bir Gülmece Dergisinin Penceresinden 1923- 1924 Yılları", *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1839-1950*, Ankara 1995, İmge Yayınları, s. 466-474

Mebuslarla ilgili haberlere genel itibariyle ilgili konu başlıklarının altında yer verilmiştir. Bu bölümde yer alan “Numan Usta’nın Konferansı” (N.6, S.3) isimli haber yazısında İstanbul Mebusu Numan Usta’nın verdiği konferanstan bahsedilir. İlk sosyalist milletvekillerinden olan Numan Usta’nın yoksul halkın haklarını anlattığı konferans çok beğenilmiştir.

Bu bölümde yer alan bir diğer haber yazısı da Akbaba tarafından yazılan “Atilla ve Atalay”dır (N.23, S.1). Yazar, eski Türk hükümdarı Atilla ile isim benzerliği olan Besim Atalay’dan bahsetmektedir. Onun İstanbul memurlarına dair düşünceleri tenkit edilmektedir. Besim Atalay, Akbaba’nın kara listesinde bulunan milletvekillerindedir. Yazarlar, yeri geldikçe onu eleştirmekten çekinmezler.

Yeni kanunlar ve Tasarılar

Bu dönemde çıkarılan Men-i Müskirat Kanunu toplumda büyük yankı uyandırır. Akbaba sütunlarında da konuya oldukça fazla yer verildiği görülür. Akbaba tarafından yazılan “İçkiye Dair” (N.2, S.1), Fiske’nin yazdığı “Müskirât Meselesi” (N.9, S.4) ve Karga’nın “Hiç İçilmeyecek Mi?” (N.38, S.4) adlı yazıları bu mesele üzerine yazılmışlardır.

Akbaba’nın yazdığı “Yeni Moda Ne Olacak” (N.3, S.1) isimli yazı yurt dışından ziynet ve kıyafet ithalinin men edilmesi ile ilgili yasanın çıkması üzerine yazılmıştır. Yine Akbaba tarafından kaleme alınan “Yeni Elkab ve Ünvanlara Dair” (N.4, S.1) adlı yazıda Bolu mebusu Tunalı Hilmi Bey’in meclise sunduğu önerge irdelenir. İmzasız yazılardan olan “İsimlere, Aylara Dair” (N.15, S.1) başlıklı parça da bu önerge üzerine yazılmış mizahi bir yazıdır.

İmzasız bir yazı olan “İntibak Kanunu”nda (N.18, S.2) yazar bu kanunun ne anlama geldiğini açıklar. Akbaba’ya ait olan “Masuniyet-i Şahsiyye Kanunu”nda (N.34, S.1) yazar yeni çıkan bu kanun hakkında bilgi verir.

Dış ilişkiler ve Siyasi Antlaşmalar

Akbaba’nın yayın hayatına başladığı dönem yeni kurulan Türkiye devletinin kendi düzenini ve devletlerarası platformdaki yerini belirlemeye başladığı zamana denk gelir. Akbaba içerisinde bulunduğu bu devrin önemini kavramış ve bu devrin siyasi, toplumsal vakalarını sayfalarına taşımıştır.

Derginin ilk sayısından itibaren Lozan Antlaşması, Chester projesi gibi devletlerarasında gelişen siyasi hadiseler Akbaba’nın nazar-ı dikkatinden kaçmamıştır.

Bilhassa Lozan Konferansı'nın aşamaları, sulh heyecanı dergide gerek yazılar gerek karikatürler aracılığıyla işlenmiştir. “Kadın Parmağı” (Akbaba, N.14, S.1), “Bu Gidişle” (Akbaba, N.45, S.1) başlıklı yazılarda antlaşmanın uzaması eleştirilir. “Sulh Ne Zaman Olacak?” (Akbaba, N.62, S.1), “Sulhe Kavuşurken” (Akbaba, N.63, S.1), “Sulh Bayramı” (Akbaba, N.66, S.1) isimli yazılarda ise heyecanla beklenen sulhe nihayet kavuşulması anlatılmıştır.

Konferansa dair yazılarda özellikle İngiliz temsilcisi Lord Curzon ve Yunanistan temsilcisi Venizelos eleştirilmiştir. “Tokmak Hikâyesi”nde (Akbaba, N.20, S.1) Harb-i Umumi içerisinde bizzat yer almayan Lord Curzon'un savaşın zorluklarını bizzat yaşamadığı için antlaşmayı zorlaştırdığı düşünülür ve Curzon eleştirilir. “Ömründe İlk Defa Gülen Adam” (İmzasız, N.5, S.1), “Tazminata Dair” (Akbaba, N.49, S.1) başlıklı parçalarda ise Venizelos tenkit edilir.

Dış siyasetin ikinci ana maddesi olan Chester Projesi'de Akbaba'nın tenkitlerinden nasibini alır. Akbaba'nın kaleme aldığı “Chester Projesi” (N.28, S.1) isimli yazıda projenin Türkiye adına pekte fayda sağlamayacağı ifade edilir. İmzasız yazılardan olan “Chester Projesi” de (N.47, S.2) konuya dair yapılan açıklamaları içerir.

Seçimler ve Namzetler

Akbaba, “Müntehablara Nesayih-i İsnâ Aşer” (N.35, S.1) isimli yazısında yaklaşan seçimleri nazara vererek bir daha ki seçimlerde daha iyi karar vermeleri için okuyucularına tavsiyelerde bulunur.

“İstanbul'da Mebus Namzetleri” (İmzasız, N.36, S.2), “Yeni Namzetlerden” (İmzasız, N.36, S.2), “Celal Muhtar Bey'in Namzetliği” (İmzasız, N.40, S.3), “Namzedlerin Adakları” (İmzasız, N.43, S.2) vb. yazılarda adaylardan ve faaliyetlerinden mizahi ve eleştirel bir üslupla bahsedilmiştir. Ayrıca bazı adayların seçim beyannamelerine de yer verilmiştir. Anber'in yazdığı “Celal Nuri Bey'in Beyannamesi” (N.52, S.4) ve “Mazhar Osman Bey'in Beyannamesi” (N.54, S.4) başlıklı yazılar buna örnektir.

Akbaba'nın “Kadınlar İntihab Etsin Mi Etmesin Mi?” (N.36, S.1) isimli yazısında Tunalı Hilmi'nin meclise sunduğu önerge tartışılır.

Seçimler sırasında yaşanan aksaklıklar ve komik hadiseler de Akbaba yazarlarının gözünden kaçmamıştır. “Ne Sanmış?” (İmzasız, N.57, S.1) başlıklı yazıda intihabat sandıklarının kaldırılmasında birçok tulumbacınında çalıştığını gören ihtiyar, bir

tulumbacı gence yaklaşarak yangının ne tarafta olduğunu sorar. “Yanlış Bir Sandık” (İmzasız, N.58, S.4) isimli parçada ise seçim sandığının karıştırılmasından söz edilir.

Siyasi Fırkalar ve Fırkacılar

Hürriyet ve İtilaf Fırkası üyeleri ile İttihat ve Terakkiciler Akbaba tarafından sürekli eleştirilmiştir. Derginin ilk sayısından itibaren başlayan bu tenkitlerde fırkacıların alaycı bir dille hicvedildiği görülür.

İlk sayıda yer alan “Rıhtımdan Kaçan Öküz” (İmzasız, N.1, S.1) isimli parçada bu öküzün Cağaloğlu’ndaki Hürriyet ve İtilaf Fırkası binasına giderek buradaki arkadaşlarını görmek istediği fakat binayı boş bularak geri döndüğü ifade edilir. Yine “Tımarhanenin Nakli” (İmzasız, N.4, S.4) tımarhanenin Hürriyet ve İtilaf Fırkası’nın merkez binasına nakledileceğine dair haberlerden bahsedilir. Görüldüğü gibi Akbaba yazarları fırkacılara dair yazılarında bir sınır çizmemiş, fırkacılarla oldukça rahat bir dille alay etmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla saf dışı kalarak çoğunlukla yurt dışına firar eden İttihat ve Terakkiciler’in akıbetleri de Akbaba’nın alay mevzularındandır. Özellikle Rıza Tevfik’in zamanla nerelerde nasıl yaşadığına dair yazılar yazılmıştır. “Hususi Telgraflarımız” (İmzasız, N.2, S.4) adlı parçada İskenderiye’de at cambazı olarak çalışmak için iş aradığından, “Feylesofun Dört Bin Lirası” (İmzasız, N.7, S.4) isimli parçada fakir bilinmesine rağmen bankada bulunan paralarından, “Feylesofun Doktorluğu”nda (İmzasız, N.28, S.3) Mısır’da sefil bir şekilde doktorluk yaptığından bahsedilir.

Hürriyet ve İtilaf Fırkası’nın firarilerinden olan Şaban Ağa’da Rıza Tevfik gibi Akbaba tarafından bizzat nişan alınan kişilerdendir. Dergide “Şaban” imzasıyla yer alan “Bir Mektup” (N.43, S.3) adlı parçada Hüseyin Cahit’e yazdığı mektuptan bahsedilir. “Avdet Edenler Arasında” (İmzasız, N.50, S.3) isimli parçada ise kaçak yollarla İstanbul’a girerken asıl yakalandığı anlatılır.

Kadınlar Halk Fırkası’nın kuruluşu ve faaliyetleri de Akbaba’da yer verilen hadiselerdendir. “Kadınlar Halk Fırkası’nın Dokuz Umdesi” (İmzasız, N.57, S.1),

“Kadınlar Halk Fırkasında İlk İçtima” (Osman Cemal, N.57, S.2), “Kadınlar Halk Fırkası’nda” (İmzasız, N.67, S.1) adlı yazılarda firkanın mizahi bir üslupla anlatıldığı görülür.

Fırkacılıkla ilgili neredeyse tek olumlu yazı Akbaba'nın "Halk Fırkası" (N.17, S.1) isimli yazısıdır. Yazar, bu firkadan önce fırkacılıktan hoşlanmadığını ama Halk Fırkası'nın bu konudaki düşüncelerini değiştirdiğinden bahseder.

Mahkemeler

Cenap Şehabettin ve Süleyman Nazif Beylerle, Yakup Kadri ve Falih Rıfkı Beyler arasında süren "Hıyanet-i Vataniye Davası" Akbaba'da sıkça geçen hadiselerdendir. "Hıyanet-i Vataniye Davasında" (İmzasız, N.28, S.3), "Hamid Bey'in Tavassutu" (İmzasız, N.31, S.3) devam eden davayla ilgili yazılan parçalardır.

"Otuz Para Davası"nda (İmzasız, N.58, S.1) ise tramvay kumpanyası aleyhine açılan davadan bahsedilir.

Tayin ve Atama

Tayin ve atamalarda Akbaba tarafından okuyucularına aktarılır. "Vilayet-i Şarkıyyeye Tayin Edilenler" (İmzasız, N.6, S.3) adlı yazıda İstanbul memurlarından açıkta kalanların şark vilayetlerine tayininden bahsedilir.

"Mektupçu Bey Kaymakam Oldu" (İmzasız, N.66, S.3) başlıklı yazıda İstanbul Vilayet Mektupçusu'nun Tire Kaymakamlığına tayin edilmesi şaşkınlıkla karşılanmıştır. "Yeni Mektupçu Bey" (İmzasız, N.68, S.4) isimli haberde ise Tire kaymakamlığına tayin edilen İstanbul Vilayeti Mektupçusu Abdülhak Hakkı Bey'in yerine ya eski dâhiliye nazırı Mentşeli Halil Bey'in ya da mülga ayan azasından Mustafa Bey'in terfi edeceği bildirilir. Bu şekilde mektupçunun kaymakam olması eleştirilir.

Belediye

İstanbul Belediyesi'nin faaliyetleri Akbaba tarafından yakından takip edilmiş, görülen aksaklıklar eleştirel bir bakış açısıyla ve mizahi bir dille kaleme alınmıştır. Özellikle tramvay, şimendifer, vapur gibi toplu taşıma araçlarına dair haberler çoğunluktadır.

Çimdik tarafından kaleme alınan "Kırk Yedi Numara" (N.4, S.3) adlı yazıda bir vapur klasiği haline gelen Şirket-i Hayriyye'nin 47 numaralı vapurundan bahsedilir.

İmzasız yazılardan olan "Üsküdar Tramvayı" (N.11, S.2) başlıklı yazıda Evkaf Müdüriyeti'nin mühendisleri eleştirilir.

"Köprü Müruriyesi" (İmzasız, N.16, S.2), "Karaköy Köprüleri" (İmzasız, N.49, S.2) isimli yazılarda ise köprülerle ilgili gelişmelerin aktarıldığı görülür. "Bir Takrir" de

(İmzasız, N.33, S.3) ise köprü müruriyesi dolayısıyla Şehremaneti eleştirilir. Parçada, Celal Nuri Bey tarafından Şehremaneti'nin varidatını artırmak için köprünün altından geçen balıklardan ve üstünden uçan kuşlardan da müruriye alınmasına dair bir önerge hazırlandığı bildirilir.

Akbaba, Şehremaneti tarafından Karaağaç'da açılan mezbahayla ilgili haberlere de genişçe yer verir. "Fukaranın Emanete Müracaatı" (İmzasız, N.64, S.1) adlı yazıda yıllardır et yemeyen fakir halkın hiç değilse mezbahada kesilecek etlerin kokusunu duymak istedikleri bildirilir. "Mezbahanın Resmi Küşadı" (İmzasız, N.64, S.4) adlı parçada ise mezbahanın açılışı sırasında yaşananlardan bahsedilir. Çimdik tarafından yazılan "Haliç Kızarmaya Başladı" (N.70, S.3) isimli parçada ise mezbahada kesilen hayvanların kanlarının Haliç'e akıtılması eleştirilir.

İtfaiye ile ilgili "Yeni İtfaiye Teşkilatı" (İmzasız, N.70, S.1) adlı parçada itfaiye teşkilatının faaliyetleri mizahi bir dille anlatılır. Akbaba tarafından kaleme alınan "Ateşe, Dumana Dair" (N.61, S.1) isimli parçada ise yazar itfaiyenin aldığı kararları eleştirir.

"Zabıtanın Tefrik İçin" (İmzasız, N.62, S.1) adlı yazıda vapurlarda görevli memurların, "Zabıta-yı Belediye Elbiseleri" (İmzasız, N.69, S.2) isimli parçada ise zabıtalardan üniformalarıyla ilgili değişiklikler aktarılır.

Belediyeyle ilgili haberlerin çok ve çeşitli olması Akbaba'nın İstanbul merkezli bir dergi olduğunu gösterir.

1.2.6.3. Toplum

Akbaba'nın toplumsal gelişmelere, problemlere karşı oldukça duyarlı bir dergi olduğunu söyleyebiliriz. Bazen eleştirel bazen mizahi bir dille bunlara yer vermiş, kendini toplumdan soyutlamamıştır. Bu durum Akbaba'yı elimize aldığımızda farklı sosyal meseleleri görmemizi sağlar. 20. asrın başlangıcı tarihimiz açısından önemli bir geçiş dönemi olduğundan derginin bu muhtelif yönleriyle döneme ışık tutması değerini artırmaktadır. Ancak şunu göz önünde bulundurmalıyız; Akbaba bir mizah dergisidir. Aktaracağı meseleleri kendi bakış açısıyla anlatır. Bu noktayı gözden kaçırmazsak dergiyi doğru okuruz ve mesajlarını alırız.

Bu bölümde derginin toplumsal içeriği hakkında tespitlerde bulunulacak ve ele alınan konularla ilgili olarak örnekler verilecektir.

Özel Günler

Toplumsal bir hareketliliğe, canlılığa sebep olan milli ve dini bayramlar Akbaba'nın objektiflerinden kaçmaz. İmzasız yazılardan olan "Ağaç Bayramı" (N.28, S.1) adlı parçada yazar mektepliler tarafından kutlanan bu bayramda törenin içeriğinden, davetlilerinden bahsedilir. Her zamanki gibi eleştiriye üslup kendini gösterir. Bu törene vesilesiyle Şehremaneti son zamanlarda yaptığı ağaç kesimlerinden ötürü tenkit edilir.

"23 Nisan" (N.40, S.2) adlı parçada Akbaba bu günün öneminden uzun uzun bahseder. 23 Nisan son yıllarda kutlanmaya başlanan İzci, Ağaç, Çiçek, İdman Bayramları gibi değildir. Yazara göre ileride bu bayramın önemi daha iyi kavranacaktır.

1 Mayıs Amele Bayramı kutlamalarına dair yazılan "Amele Bayramı" (Akbaba, N.43, S.1), "Amele Bayramı" (İmzasız, N.43, S.1) adlı yazılarda günün anlam ve içeriği mizahi bir dille kaleme alınmıştır.

Akbaba "Bayram" (N.47, S.1) adlı yazısında Ramazan Bayramı dolayısıyla düşüncelerini dile getirir. Yazara göre içerisinde bulunan maddi sıkıntılardan dolayı bu bayram eski bayramlar gibi geçmeyecektir.

"İyd-ı Milli Günü" (İmzasız, N.67, S.2) adlı parçada ise 23 Temmuzda yapılan kutlama töreni anlatılır.

Etnik Yapılar

Osmanlı toplumu içerisinde birçok milletin yer aldığı bir mozaikti. Osmanlıdan Türkiye Cumhuriyetine geçiş döneminde yaşanan savaşlar, milli menfaatler, parçalanmalar dolayısıyla toplum içerisinde ötekine bakış eskisi kadar müspet değildir. Cumhuriyetin ilk yıllarında yayın hayatına başlayan Akbaba'ya baktığımızda farklı etnik yapılarla, milletlerle ilgili eleştirilerinin sebebini dönem şartlarını göz önünde bulundurarak anlayabiliriz.

"Patrikhane'nin Paskalya Hediyesi" (İmzasız, N.3, S.1) adlı yazıda Paskalya'da Venizelos'a verilecek hediye bahsedilir. Renkli yumurta hediye edilecekken bir kişi mavi beyaza boyanmış bir eşek hediye edilmesini teklif eder.

Fener Patriği Meletyus'un istifa ederek Aynoroz'a gidişi Akbaba tarafından yakından takip edilerek gelişmeler mizahi bir dille anlatılmıştır. "Meletyus Gidiyor" (İmzasız, N.60, S.1), "Seni Papaz, Seni!" (İmzasız, N.61, S.1), "Meletyus Giderken"(İmzasız, N.63, S.3) adlı haber yazıları Meletyus'un gidişi üzerine yazılmışlardır.

Akbaba tarafından kaleme alınan “Kundakçılar” (N.64, S.1) isimli yazıda Türk-Ermeni dostluğu üzerine şiir yazan ancak kundakçıların başında yer alan Bedrus Zeki’den bahsedilir. Yazar, Ermeni vatandaşlardan Türkçe vatanperverlik dersi vermelerine gerek olmadığını belirten yazara göre, düşmanlık etmemeleri kâfidir.

Cemiyetler

Yusuf Ziya’nın kaleme aldığı “YMCA” (N.12, S.1) adlı yazıda bir Amerikan Cemiyeti olan YMCA’dan bahsedilir. YMCA’ın kadınlar şubesine giden yazar orada gördüklerine inanmamıştır. Yazıda izlenimlerini okuyucu ile paylaşır. Ayrıca ilk 75 sayının Laklâkiyyât bölümlerinde sadece bu yazıda Yusuf Ziya kendi adıyla yazmıştır, diğerlerinin hepsinde Akbaba ismini kullanmıştır.

“Leblebiciler Cemiyeti”nde (İmzasız, N.64, S.3) İstanbul’da teşekkül eden bu yeni cemiyetten söz edilir.

Anber tarafından kaleme alınan “Harem Ağalarının İlk İctimai” (N.69, S.3) adlı yazıda harem ağalarına Fahri reisleri Celal Sahir’in Kadınlar Halk Fırkası merkez binasında yaptığı konuşmadan bahsedilir.

Meslekler

“Polis Namzetleri İmtihanında” (N.11, S.3) isimli parçada bir polis namzedinin sınav sırasında verdiği ilginç ve saçma cevaplardan bahsedilir.

“Eczacı ile Aşçı” (İmzasız, N.19, S.1) adlı yazıda Darü’l-Mualliminin yeni kadrosunda çalışan aşçı ve eczacının maaş tartışmalarına yer verilmiştir.

“Mevsim Muhavereleri” (İmzasız, N.58, S.4) başlıklı parçada yaz gelmesine rağmen eczacıların işlerinin açılmadığı bir diyalogla anlatılır.

İçki ve Meyhaneler

“Yine Meyhaneciler Kazandı” (İmzasız, N.4, S.3) adlı yazıda içki idhalinin yasaklanması üzerine düşünülen alternatiflerden söz edilir. “İçki Memnuatı” (İmzasız, N.56, S.3) başlıklı yazıda içki yasağının İstanbul’da tam uygulanacağı gün birkaç ay daha uzatılması içki fiyatlarını düşüreceğinden içenleri oldukça memnun etmiştir.

Günlük Hayata Dair

Akbaba etrafta olup biten hadiseleri çok iyi takip eder. İstanbul’un canlı, kalabalık hayatı bu konuda Akbaba için önemli bir kaynaktır. Her gün yaşanan maceralar,

duyulan vakalar dergi sütunlarında geniş bir şekilde yer kaplar. Bu ufak tefek günlük olaylardan genel itibariyle mizahi bir üslupla bahsedilir.

Bunlardan birkaç örnek verecek olursak Karga tarafından yazılan “Biberiye Tarikatı”nda (N.29, S.3) yeni türeyen bir tarikattan bahsedilir. Akbaba'nın yazdığı “Boğaziçi'ne Dair” (N.31, S.1) başlıklı yazıda Ağaç Bayramı dolayısıyla Boğaziçi'ne giden yazar, Boğaziçi'nin eski güzelliğini yitirdiğini görerek oldukça üzülmüştür.

“Kudret Topu” (İmzasız, N.49, S.1) adlı haber yazısında Çankırı civarında yer altından gelen seslerin Ali Emiri Efendi tarafından yorumlanması söz konusudur. “Beylerbeyi'nde Yağmur Duası” (İmzasız, N.54, S.2) isimli parçada Beylerbeyi'nde yapılan yağmur duasından bahsedilir. Buna itiraz eden çiftçileri de Florinalı Nazım Bey teskin etmiştir. “Gülcemal Hanımla Defterdar Efendi” (İmzasız, N.69, S.2) yazısında Gülcemal Vapuru'nda doğan kız çocuğuna Gülcemal isminin verildiği yazılır.

Görüldüğü gibi haberler genel itibariyle İstanbul kaynaklıdır. Bunların içinde herkesi ilgilendiren basit günlük maceralar olduğu gibi spesifik haberlerde vardır.

1.2.6.4. Eğitim

Akbaba'da dönemin eğitim faaliyetleri, gelişmeler, mektep bayramları ve tatilleri gibi eğitimsel haberlerde yer alır.

Akbaba tarafından kaleme alınan “Kitapsız Tedrisât” (N.5, S.1) adlı parçada yazar, kısım-ı ibtidâilerdeki kitapsız tedrisatın kaldırılması üzerine, kitapsız tedrisatın kendisinde çağrıştırdıklarını kaleme almıştır.

Çimdik'in yazdığı “Ağaç Bayramı” (N.30, S.2) isimli yazıda bayram dolayısıyla yapılan faaliyetlerden bahsedilir. Yazar törende hazır bulunan ünlü simaların hangi ağaçları diktiklerini mizah çerçevesinde izah etmiştir.

“Gayr-i Faillerin Mektebe Nasıl Başlandı” (N.33, S.1) adlı yazısında Akbaba, gayr-i faaller için teşkil edilen mektebin nasıl bir törenle eğitime başladığını anlatır.

“Darü'l-Fünun Teftiş Edilir Mi?” (İmzasız, N.34, S.2) adlı haberde teftiş edilmek istemeyen Darü'l-Fünun'un tepkisi eleştirilir. “Darü'l-Fünun İstiklali” (İmzasız, N.47, S.1) isimli haberde ise Darü'l-Fünun'un artık istiklalini ilan ettiği bildirilir.

“Halkalı Mektebinde Nümayiş” (İmzasız, N.59, S.1) adlı parçada Halkalı mektebini gezen Akbaba muhabirinin gözlemleri aktarılır. “Ana Mekteplerine Mukabil” (İmzasız, N.59, S.3) başlıklı haberde anneliğin öğretildiği Ana Mekteplerine mukabil

olarak bir de babalığın öğretildiği mekteplerin açılması için bir dilekçe sunulduğu anlatılır.

1.2.6.5. Sağlık

“Şehrimiz Ahval-i Sıhhiyesi” (İmzasız, N.2, S.3) adlı yazıda esnafta başlayan uyku hastalığından bahsedilir. Toplumun genelinde görülen yoksulluğa değinilir.

“Ankara’da Uyku Hastalığı” (İmzasız, N.60, S.1) isimli yazıda meclisteki bazı vekillerin uyku hastalığına yakalandığı bildirilir. Bununla vekillerin sessizliği eleştirilir.

Mazhar Osman tarafından yazılan “Hastahanelerde” (N.62, S.2) isimli yazıda hastaneler tarafından Sıhhiye Müdüriyeti’ne gönderilen haftalık raporlardan bir numune sunularak hastanelerde neler olduğuna dair bilgi verilir.

1.2.6.6. Kültür, Sanat ve Edebiyat

Akbaba edebiyatla, sanatla ilgili haberlere oldukça fazla yer verir. Özellikle edebiyat camiası Akbaba’nın yakın takibi altındadır. Dergide birçok yazar ve şair hakkında eleştirel bir bakış açısıyla ve mizahi bir dille haberler yayınlanmıştır.

Akbaba’da Yahya Kemal’e daha ziyade dalgınlığı, unutkanlığı ve “şiirsiz şair” oluşuyla yer verilir. “Lozan Muhabir-İ Mahsusumuzdan” (İmzasız, N.3, S.2) ve “Yeni Bir Dalgınlık” (İmzasız, N.44, S.3) adlı yazılarda dalgınlığından söz edilmiştir. “Makine Aranıyor” da (İmzasız, N.16, S.2) çok az şiiri olması, “Vatan Edebiyatı” (İmzasız, N.28, S.1) adlı yazıda ise hem dalgınlığı hem de az şiire sahip olması eleştirilir. “Bir Silah Kazası” nda (İmzasız, N.68, S.1) yine dalgınlığından bahsedilerek, şairin fesinden geçen kurşunu fark etmeyecek kadar dalgın olduğu belirtilir. Dergide “Yahya Kemal” imzasıyla yer alan “Bir Telgraf” da (N.22, S.1) şairin Lozan’da bulunduğu sırada kaldığı otele gönderdiği telgrafa yer verilmiştir. Şair bu telgrafta, otele kaldığı üç ay içerisinde yazdığı iki mısra ve bir kafiyeyi orda unuttuğunu belirterek, bunların şiir ve sanat namına İstanbul’a gönderilmesini talep etmektedir. Ayrıca, seçimlerde Urfa Mebusu seçilen Yahya Kemal, seçim döneminde de Akbaba tarafından oldukça fazla zikredilmiştir.

Dönemin önemli şairlerinden biri olan Ahmet Haşim’de Akbaba’nın zehirli oklarından nasibini alanlardandır. Şair dergi tarafından çirkin, haşhaş içici, kurbalara meraklı, dili oldukça ağır olan bir kişi olarak tasvir edilmiştir. “Çiçek Hastalığı ve

Aşılana” (İmzasız, N.3, S.3) adlı yazıda haşhaş içtiği ima edilir. Akbaba “Şairlere Dair” (N.9, S.1) adlı yazısında Haşim’in geleceğinden bahseder. Zaten yeni nesil onu anlamamaktadır, oda haşhaşa olan ilgisinden dolayı için Çin’e gidecek, burada da az bildiği Türkçeyi tamamen unutacaktır. “Tercüme Edilecekmiş” (İmzasız, N.14, S.3) de şairin şiir kitabının Telif ve Tercüme Heyeti tarafından Türkçeye tercüme edilmesine karar verilmiştir. “Kimler Ne Kesti” (İmzasız, N.67, S.2) adlı yazıda ise Kurban Bayramı’nda ördek kestiği belirtilir. Ayrıca, kurbağalara olan yakınlığına sıkça değinilen şairin “İstinye Havuzları”nda (İmzasız, N.55, S.1) kurbağa yetiştirmek istediği belirtilir.

Tahir Nadi hakkında yazılanlarda diğerlerinden farklı değildir. “Maskeliler” (İmzasız, N.14, S.3) adlı yazıda şairin çirkinliği ima edilir. Tahir Nadi gibi İzzet Melih, Ruşen Eşref, Fazıl Ahmet, Celal Sahir’de Akbaba’da adı geçen edebiyatçılardandır.

Akbaba’da, edebiyatın yanı sıra mûsikî, tiyatro gibi diğer sanat dalları hakkında da haberler görürüz. “Mûsikî Haberleri” (İmzasız, N.2, S.2) adlı yazıda zurna ve davulla ilgili yapılması istenen reformlardan bahsedilir. “Notaların Tedkiki” (İmzasız, N.36, S.2) adlı yazıda hükümete tebliğ edilen notaların incelenmesinden, “Mûsikîye Dair” (Çalığışu, N.36, S.3) başlıklı yazıda Maarif Vekâleti’nce oluşturulan musiki encümeninden bahsedilir. “Darü’l-Elhan Konservatuar Oluyor” (İmzasız, N.69, S.2) isimli yazıda ise önemli gelişmeden, Darü’l-Elhan’ın konservatuar olmasından söz edilir.

“Yeni Tiyatro” (İmzasız, N.3, S.3) adlı yazıda İbnü’l-refik Ahmet Nuri Bey tarafından kurulan kumpanyadan bahsedilir. “Darü’l-Bedâ’i’de Bir Cevlan” (İmzasız, N.13, S.3) başlıklı yazıda, Darülbedayi’yi ziyaret eden yazar gözlemlerini nakleder. “Tiyatroda Facia” (İmzasız, N.39, S.4) adlı haberde halkın tiyatrolara ilgisizliğinden söz edilir. “Temaşa Mevsimi” (İmzasız, N.69, S.4) başlıklı yazıda Şehzadebaşı Ferah Tiyatrosu’nun ne zaman açılacağına dair bilgi verilmiştir. “Bizde San’at-ı Temaşa Neden İlerleyemiyor?” (İmzasız, N.70, S.3) adlı parçada ise edebiyat camiasının önemli isimlerinin temaşa sanatının neden ilerlemediği konusundaki görüşlerine yer verilir.

Verilen örneklerin dışında dergi sanata, sanatçıya dair daha birçok konuda habere yer vermiştir. Kıvılcım tarafından yazılan “Yeni İlmî Cereyanlar” (N.26, S.3) adlı yazıda Yusuf Ziya’nın Darü’l-Fünun’da verdiği konferanstan bahsedilir. “Sanayi’ Nefise Mektebinde” (İmzasız, N.27, S.3) başlıklı yazıda Sanayi’ Nefise Mektebi’nin sene-i devriyesi münasebetiyle verilen yemeğe katılan Cem’in Türkiye’de karikatürcülüğün gelişmesiyle ilgili ifade ettiği olumlu düşünceleri aktarılır. “Hakiki Komedi” (İmzasız, N.35, S.3) adlı yazıda ise Milli Operet Kumpanyası’nın konserinden

bahsedilir. Konsere sadece sekiz izleyici gelmiştir. Bu haberlere baktığımızda 20. asrın başlarında sanatla aramızın nasıl olduğunu görürüz.

Önemli kültürel haberler, gelişmelerde dergide yerini almıştır. Örneğin, Piyer Loti'nin vefatı üzerine yazılan “Zavallı Piyer Loti” (İmzasız, N.55, S.1) adlı parçada bir Türk dostu olan Loti'nin ölümüyle duyulan üzüntü anlatılır.

1.2.6.7. Basın

Akbaba basın camiasının gelişmelerini, güncel vakalarını bazen mizahi bir anlatım tarzıyla bazen ise eleştirel bir üslupla dile getirmiştir. “Matbuat Alemi” (İmzasız, N.11, S.4) adlı haber yazısında Hüseyin Rahmi, Ahmet Emin, Celal Sahir gibi İstanbul matbuat aleminin ünlü simalarının doktora sınavına gireceklerinden bahsedilir.

“Yüz Liraya Bir Makale” (İmzasız, N.12, S.4) isimli yazıda Yeni Mecmua'nın, 2. sayısını Hüseyin Rahmi'nin bir hasbıhalinden ötürü 100 liraya sattığı yazılır. Bu haber edebiyat camiasının ileride yoksulluk çekmeyeceğini göstermektedir.

Fiske tarafından yazılan “Gazetecilerin İmtihanı” (N.17, S.3), “Gazetecilerin İmtihanı” (N.19, S.3), “Gazetecilerin İmtihanı -III-” (N.24, S.3) başlıklı yazılarda gazetecileri imtihan etmek için Ankara'dan gelen heyetin faaliyetlerinden bahsedilir. Yeni Şafak, Akşam ve İleri gazetelerinde yapılan imtihanlar mizahi bir tarzda anlatılır.

Akbaba'nın yazdığı “Tercüman-ı Hakikat” (N.48, S.1) isimli haberde adı geçen gazetenin kapanacağına dair duyulan haberlerden bahsedilir. Yazar, gazeteye uzun ömür dilemekle beraber bir süredir “sürümsüzlük”den kurtulamadığını ifade eder. Sürünüp gitmektense göçüp gitmek daha iyidir.

Akşam ve İleri Gazeteleri Akbaba'nın oklarından kurtulamayanlardandır. “Bir Tavsiye” (İmzasız, N.18, S.1) adlı yazıda Emraz-ı Akliyye Mütahassısı Mazhar Osman Bey'in tedavi ettiği hastalara bir müddet Akşam ve İleri gazetelerini okumamalarını tavsiye ettiği bildirilmektedir.

“Akşam Gazetesine İhtar” (İmzasız, N.19, S.1) başlıklı yazıda boyutları büyütüldüğü için gazete yönetiminin Şehremaneti tarafından uyarıldığı bildirilir. Gazete dışarıda okunduğu zaman hava akımına engel olmaktadır.

“Vatan Gazetesi İş Buluyor” (İmzasız, N.53, S.1) başlıklı yazıda ülke genelinde yoksulluğun diz boyu olduğu, işsizliğin had safhaya ulaştığı bu dönemde gazetenin halka büyük bir hizmet verdiği bildirilir. Ancak bulduğu işlerin pek de isabetli olmadığı mizahi bir anlatımla ifade edilir.

Dergide gazeteci kavgalarına da yer verilir. “Zeka Meselesi” (İmzasız, N.4, S.4) adlı parçada Halit Fahri ve Selim Nüzhet’in Akşam Gazetesi’ndeki yazılarında birbirlerine karşı yazdıkları bildirilir.

Akbaba’nın dilinden düşürmediği edebiyatçılar olduğu gibi gazeteciler de vardır. İleri Gazetesinin Sermuharriri Celal Nuri Bey bunlardan biridir. “Makarnanın Islahı” (İmzasız, N.1, S.4), “Bir Takrir” (İmzasız, N.8, S.1) Celal Nuri Bey’e dair yazılardır.

Akbaba, kendisine yöneltilen eleştirilere cevap vermesini de bilmiştir. “Çekirge Hikâyesi” (N.32, S.3) adlı parçada kendisine yöneltilen eleştirilere bir hikâye ile cevap vermiştir.

1.2.6.8. Spor

Akbaba’nın ilk 75 sayısında çok fazla spor haberine rastlayamayız. Anber “Tulumbacılar” (N.42, S.3) adlı yazısında 23 Nisan gösterilerinde Tulumbacı gençlere hayran kaldığını ifade eder. Yeşilli, mavili, sarılı formalarıyla, mükemmel bir muvazene içerisinde hareket etmişlerdir.

İmzasız yazılardan olan “Fenerbahçe-Galatasaray” (N.57, S.4) adlı parçada Cuma günü Taksim stadyumunda turnuva şampiyonası kapsamında gerçekleşen Fenerbahçe ve Galatasaray maçından bahsedilir. Anber tarafından yazılan “Slavialılarla Fenerlilerin Maçı” (N.65, S.3) adlı yazıda maça giden spor muhabirinin notları aktarılmıştır.

1.2.6.9. Güncel Haber – Yorum

Genellikle yurt içinden olmakla beraber yurt dışından da haberlerin yer aldığı bu bölümdeki yazılar güncel gelişmeleri ve yazarların bunlara dair yorumlarını içermektedir. Haberler muhtelif konulara dairdir.

Örneğin, Akbaba tarafından yazılan “Baş Meselesi” (N.22, S.1) adlı yazıda Viyana’da bir profesörün yaptığı deneyler sonucunda hayvanların başlarını değiştirdiği bildirilmektedir. Yazar, bu değiştirmenin ileride insanlar üzerinde yapılması halinde neler olacağı hakkında fikir yürütür.

Bu bölümde yer alan diğer haberde “Maks Linder Kız Kaçırılmış”dır (N.45, S.4). Maks Linder’in kız kaçırdığıyla ilgili haberler tüm Paris medyasında gündemdedir. Yazar, Maks’ın iyi yaptığını düşünür, kız kaçırmayıp da birçoğu gibi aklını kaçırmamasından daha iyidir.

Anber tarafından yazılan “Dünyanın Şekline ve Hareketine Dair” (N.45, S.3) adlı yazıda ise yazar, bir gazetede yeni bir âlimin zuhur ettiğini ve dünyanın döndüğü falan yok, hiç bir şey dönmüyor dediğini okumuştur. O da bu durumu Rasathane Müdürü Fatın Efendi’ye sormuş ve yazıda onun düşüncelerini aktarmıştır.

1.2.6.10. Anekdot

Akbaba’da oldukça fazla anekdot bulunur. Bunlardan bir kısmı güncel kişi ve vakalara aittir. Derginin ilk sayılarında “Müşahirin Nükteleleri” başlığıyla verilen bölümler bu anekdotları içerir. İlerleyen bölümlerde bu şekilde bir başlık altında verilmesi de edebiyatçılara dair birçok anekdot anlatılmıştır. Bunların dışında tarihi şahsiyetlere dair anekdotlarda mevcuttur. Örneğin “Dile Benden Ne Dilersen” (Karga, N.47, S.2) Fatih Sultan Mehmet’e, “Sarhoşun Zekası”(İmzasız, N.41, S.3) adlı anekdot da Bekri Mustafa’ya aittir.

1.2.6.11. Diğerleri

Akbaba bir mizah dergisidir. Bu nedenle içerisinde fıkra, anekdot gibi türler bir hayli yer kaplar. Bunların yanı sıra okuyucuyu güldürme amacıyla renklerin, ağaçların, hayvanların, semtlerin... vb. diliyle yazılmış tekerlemeye benzeyen parçalar vardır. Birbiriyle kafiyeli olarak yazılmışlardır.

Bu bölümde dergide yer alan duyuru ve reklam yazılarından da biraz bahsedilecektir. Dergideki duyuru yazılarından bir kısmı Akbaba’ya aittir. Derginin abonelik şartları, koleksiyonu ve Akbaba yayınevi tarafından çıkarılan kitaplar duyuru yazılarıyla okuyucuya bildirilir. Bunların dışındaki duyurular Şehremaneti, Sıhhiye Müdüriyeti, Maarif Müdüriyeti, Şirket-i Hayriyye gibi kurumlar ve birkaçı da şahıslar tarafından verilmiştir.

Akbaba’nın ilk 75 sayısında reklamlar bir istisnasının dışında metin şeklindedir. Sadece derginin altı ayını bitirmesinden dolayı sayfa sayısı iki katına çıkarılan 53. sayıda birkaç karikatür reklam görürüz. Bunun dışında reklamlar genellikle ürünü tanıtan, öven, satış yerini belirten kısa diyaloglardan oluşur. Örneğin, “Bir İntihar” (N.22, S.4) başlıklı reklam yazısı şöyledir:

“Geçen gün Şişli’de intihar eden bir genç aşğın cebinde şu mektup bulunmuştur: Muhterem Hanımefendi; Benden daha yaşlı, daha çirkin, daha az zengin, daha az

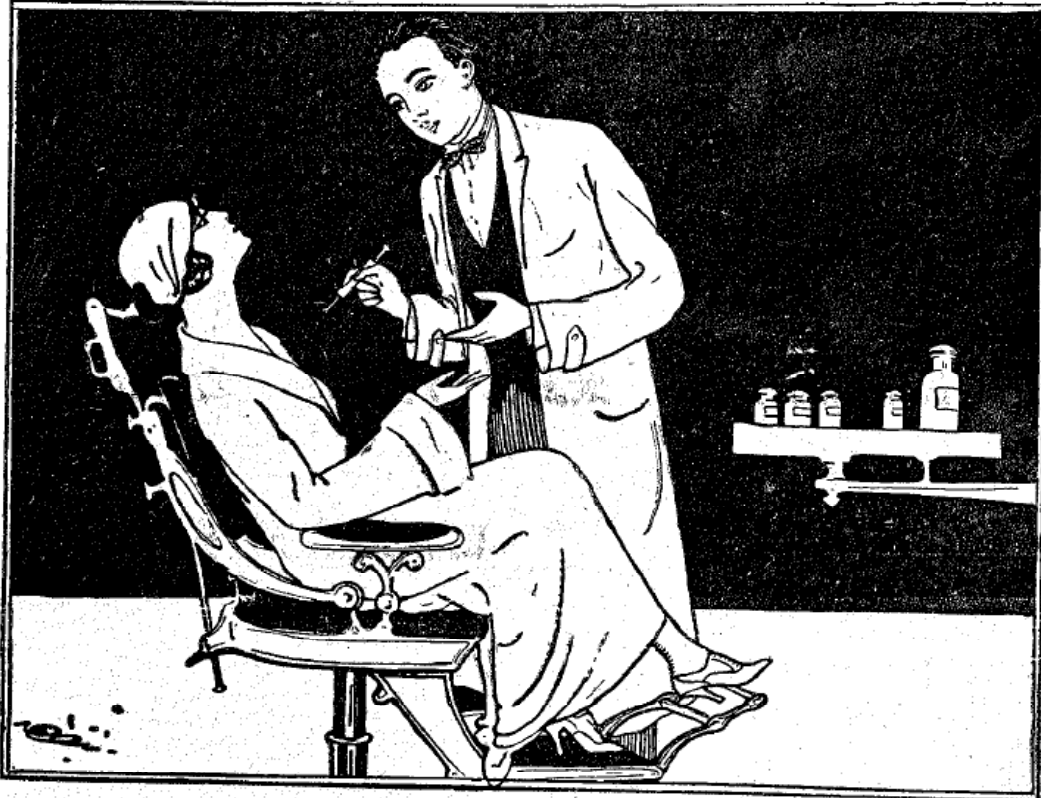
malumatlı, birini bana tercih etmenizın sebebinı intihar etmeye karar verdiğim şu dakikaya kadar anlayamamıştım. Fakat şimdi onu bana tercih etmenizın sırrını keşf ettim. Çünkü o elbisesini Arif Zeki Bey'e diktiriyor. Ben ise... Heyhat, bunu çok geç anladım ve bu gafletimin cezasını hayatımla ödüyorum. Elveda!”

“Terzi Arif Zeki” gibi “Kibar Ali Sigara Kâğıdı”nın reklamları hemen her dergide bulunur. “Yaz Modası”(N.38, S.4) adlı reklamda bu ürüne aittir. Reklam şöyledir: “Hanımların giydiği kumaşlar seneden seneye inceliyor. Geçen sene carsa çarşaflar moda olmuştu. Aradan bir sene geçti. Bu yaz daha ince kumaşlar aranıyor. İşittiğimize nazaran şişli'nin kibar hanımlarını memnun edecek incelikte kumaşlar Avrupa'dan geliyormuş. Hanımlar düşünmüş, taşınmışlar, Kibar Ali Sigara Kâğıdı'ndan eteklik dikmeye karar vermişler. Doğrusunu söylemek lazım gelirse bundan ince hiç bir şey olamaz.”

Yukarıda da belirttiğimiz gibi sadece 53. sayıda reklamlar karikatür olarak verilmiştir. Bu karikatürlerde ürünü tanıtıcı bilgiler ve diyaloglar alt yazı şeklinde verilmiştir.

اك ماہر دیش طبیی باب عالی جادہ سندنہ مسرت اوتلی قارشیندہ تفیض کتبخانہ سی
اوستندہ زهدی توری بکدر

— مساعده كزله انزه قسيونكزي ياپام .
— حاجت بوق . اوقادار مهارتلي سكر كه بوتون ديشلریمی علاجسز چيقارسه كز ينه
آجيسینی دوغایه جنم .

Genel itibariyle derginin ilk sayısından itibaren her sayıda bir iki reklam yer alır. Bu reklamlara baktığımızda bazılarının ilk sayıdan itibaren hemen her sayıda yer aldığını, bazılarının ise dönem dönem yer aldığını görürüz.

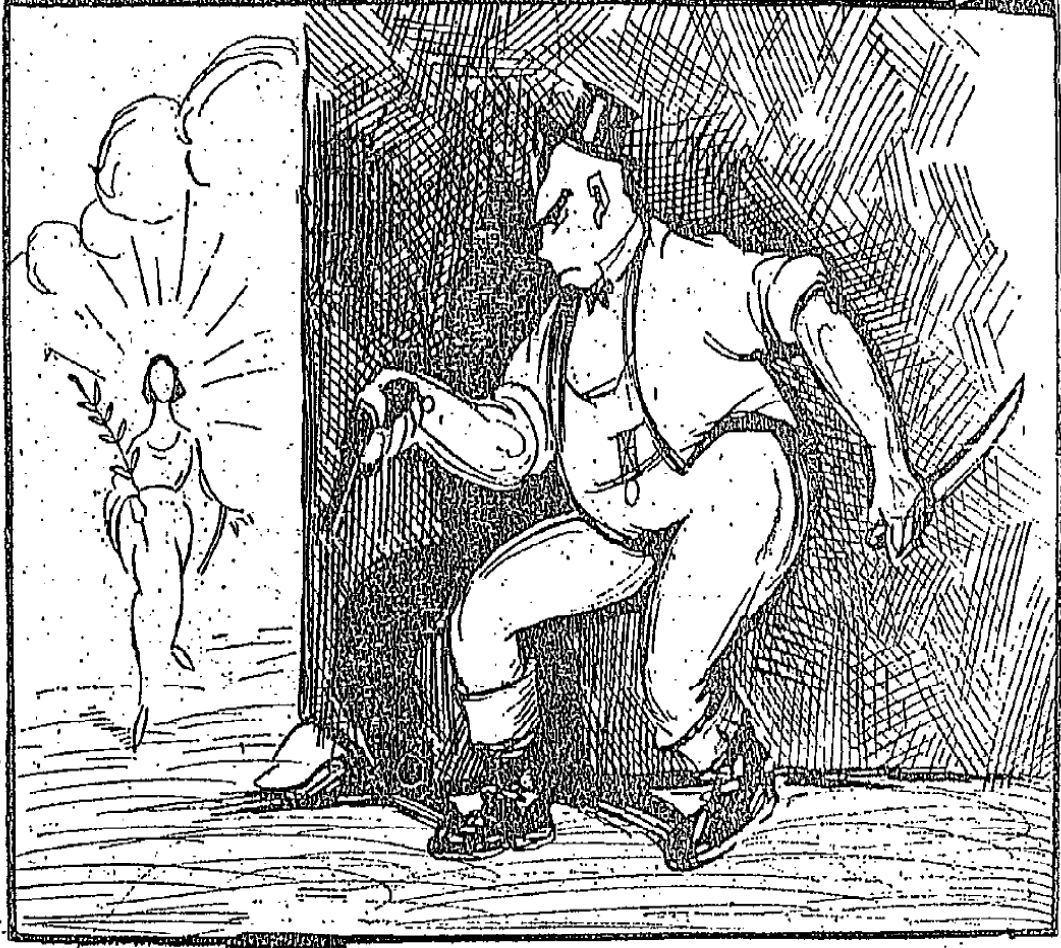
1.2.6.12. Karikatürler

“En uzun ömürlü mizah dergisi olan Akbaba'yı incelediğimiz zaman yazının çizgiye karşı dikkat çekici bir ağırlığıyla karşılaşırız.”²⁷ Günümüzdeki çoğunluğu karikatürlerden oluşan mizah dergilerinden oldukça farklıdır. Karikatürlere her sayfada bir iki tane bulunmak suretiyle yer verilmiştir.

²⁷ İmge Öyküler, s. 78

Karikatürleri incelediğimizde daha ziyade iki temel konunun esas alındığını görürüz: Siyaset ve kadın erkek ilişkileri. Derginin çıkmaya başladığı dönem Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni kurulduğu, antlaşmaların yapıldığı siyasi anlamda çalkantılı bir dönemdir. Dergide dönemin siyasi hayatına dair, bilhassa Lozan Antlaşması'yla ilgili karikatürlere oldukça fazla yer verilir.

صلح تکلیف ایدنلر

صلحی ناصل بکل بودلر ا

مصورى : رامز

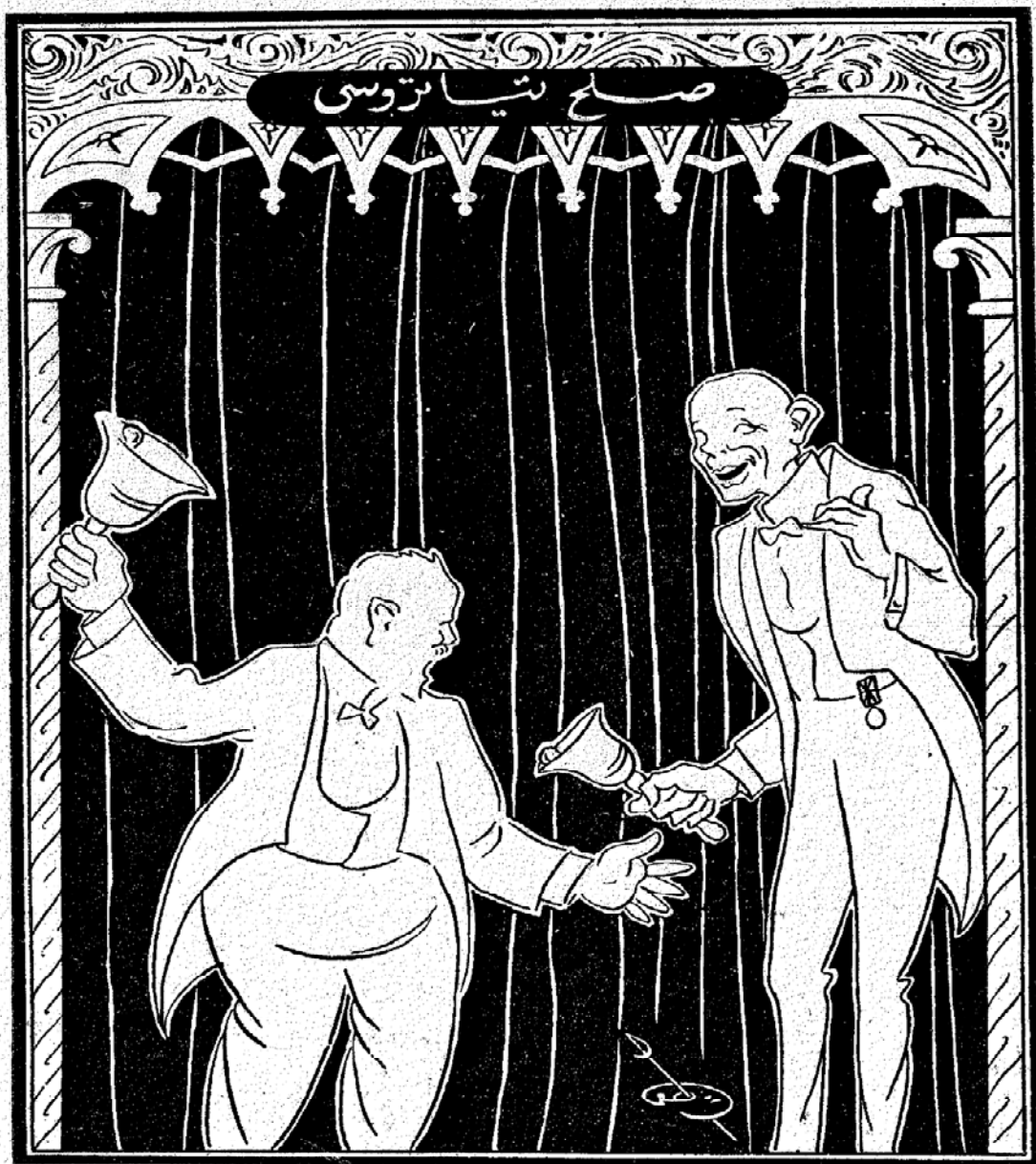
صلح ماصه-نده اسپرتیزمه تجر به لری

عصمت پاشا — صرخس افندیلر ، ایچیکزده اعتقادی بوزوق اولان وارغالبلا .. بن صلحی
چاغیردجه بو روح خبیث کلیبور .

قونفرانسك ايكنجى پردهسى

صوري : ۱۰ . حق

— باشلايور ، باشلايور ، باشلايور !.. انواع حقه بازقلا ، پرندە بازقلا ، جانبازقلا !...

تصویری : رامس

ایکینچی لوزان قونفرانسی

صلح — بوقادار کوزمه‌لار وارکن بکا کیم باقاجق! ..

Lozan Antlaşması'nın yanı sıra dönemin diğer siyasi meseleleri de karikatürlerde işlenir.

مصونیت شخصیه دن سوکرا مصوری: رامنہ

مصونیت شخصیه دن اول

— نه؟ قارا قولدی کیده جکم؟ هر کسک مصونیت شخصیه سی وار!

پولیس — اوله دیک دیک بوزیه باقه شدی سنی توقیف ایدرم!

Karikatürlerde siyasi eleştiriler kadar toplumsal eleştiriler de yer alır. Bilhassa toplumun ahlak anlayışındaki değişim, kadın erkek ilişkilerindeki yozlaşma ve yoksulluk yansıtılır.

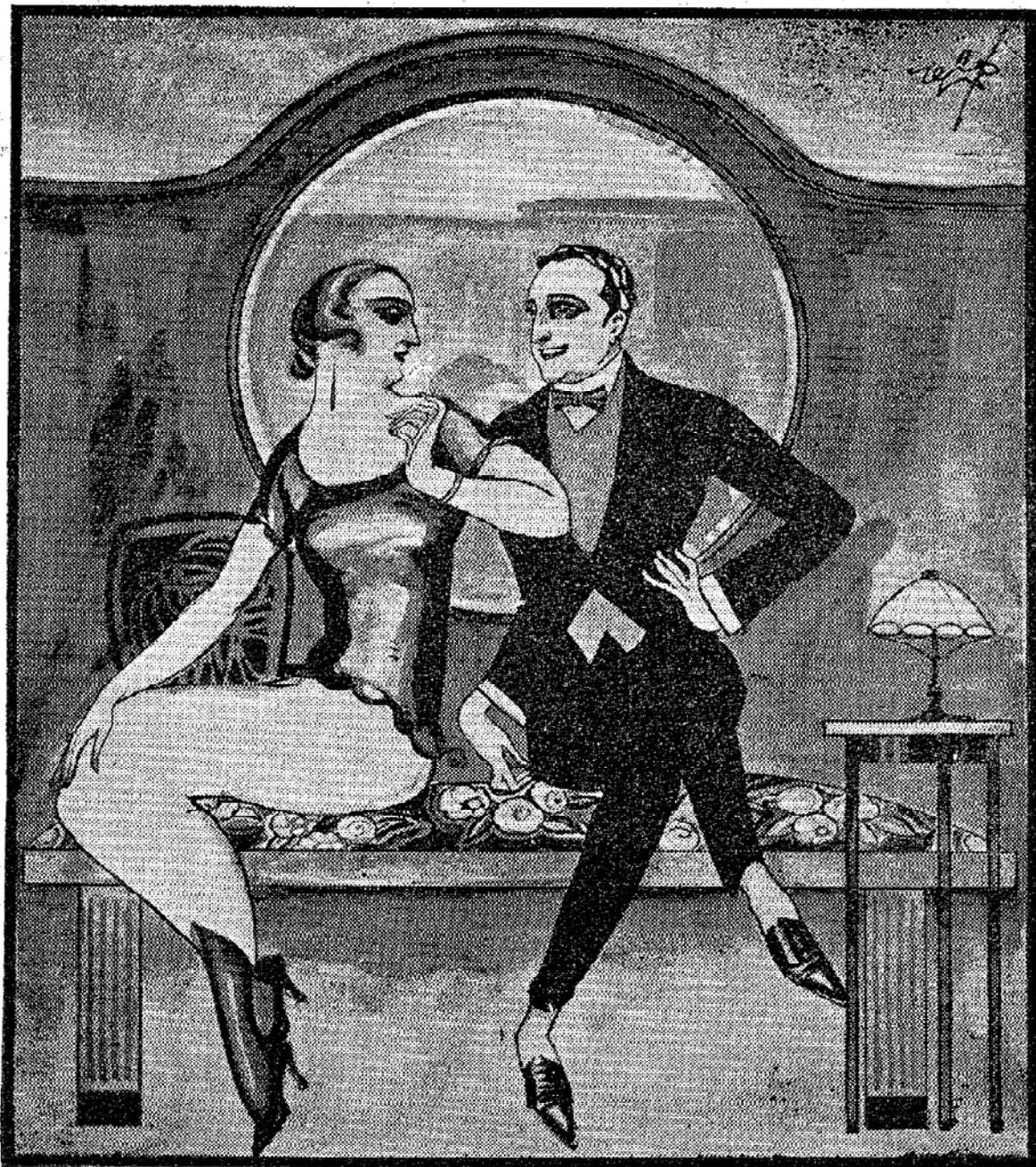
چوق وفا كارمىش ! مصورى : طورغود

ازكك — قارىجىم ، بن تولدكدن سوكر ا قومشونك اوغلىنه وارميه جىككه
سوز وىرده كوزلرېمې راحت قلايم !
قادىن — هېچ اوچاقىنه وارېمېم قوجه جم ، بن دايى زاده كه سوز وىردم !..

مصوری : منیف

مقابله بالمثل

— امینم که قوجه مشیندی متره سینک قوللری آره سننده دره، سز نیم برنده اولسه کزنه یاپاردیکن؟..!

•صوری : جواد شاگرد

تہا کہ

— بوکون یتہ بنمکی ایله بولوشاجغز !
 — صاقین ازدواجدن بخت ایتمه، آلکدن قاجیرسک !

Dergide yer alan karikatürlerde dikkat çeken bir hususta portrelerdir. Her sayıda dönemin ünlü simalarından birkaçının portresi yer alır. Ayrıca derginin 43. sayısından itibaren her sayının 4. sayfasında yabancı basından alınan karikatürler bulunmaktadır.

1.2.7. Bibliyografya

Aşağıdaki bölüm Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi ve Resimli Türk Edebiyatı Tarihi'nden yararlanılarak hazırlanmıştır.

ABDÜLBAKİ FEVZİ ULUBOY

(1885-1954) yılları arasında yaşayan Abdülbaki Fevzi, son divan şairlerimizdendir. Öğrenim hayatını bitirdikten sonra tarih, hukuk, Arapça, Farsça ve Fransızca için özel dersler almıştır. Çeşitli alanlarda ve illerde öğretmenlik yapmıştır. Bunun yanı sıra basınla da meşgul olmuş Aydede, Akbaba, Zümrüdüanka gibi dergilerde şiirleri yayınlanmıştır. Eserlerinde “Fevzi” mahlasını kullanan şair, divan tarzı söyleyişle günlük olayları karikatürize eden siyasi ve mizahi şiirler kaleme almıştır.

AHMET RASİM

1864’de İstanbul’da doğan Ahmet Rasim öğrenimini Darüşşafaka’da birincilikle tamamlamış ve sonrasında bir süre Posta ve Telgraf Nezareti’nde çalışmıştır. Ayrıca 1927-32 arasında İstanbul milletvekilliği yapmıştır. Yayın hayatına Fransızcadan tercüme ettiği fenni ve edebi yazılarla başlamıştır. Yazarlığa ilk olarak Ahmet Mithat Efendinin Tercüman-ı Hakikat gazetesinde başlayan Ahmet Rasim, daha sonraları Babiâli’de neşredilen hemen bütün gazetelerde ve dergilerde bilgi ve zekâ unsurlarıyla yüklü yazılar yazmıştır. Roman, hikâye, fıkra, anı gibi muhtelif türlerde yüzden fazla eseri olan yazarın en önemli çalışması *Resimli ve Haritalı Tarih-i Osmanî*’dir. Ahmet Rasim, 21 Eylül 1932 de vefat etmiştir. Başlıca eserleri; *Gecelerim*(1894), *Kitabe-i Gam*(Üç Cilt, 1897-1899), *İlk Sevgi*(1890), *Bir Sefilenin Evrak-ı Metrukesi*(1891), *Meyl-i Dil*(1891), *Afife*(1892), *Hamamcı Ülfet*(1922,1958), *Şehir Mektupları*(4 Cilt, 1910-11), *Üç Şahsiyet*(1916, 1976), *Gülüp Ağladıklarım*(1926), *Anılar ve Söyleşiler*(1983)...

AKA GÜNDÜZ

Asıl adı *Enis Avni* olan yazar, 1886’da Selanik’te doğmuş, 1958’de Ankara’da vefat etmiştir. İstanbul Kuleli Askeri Lisesi’nin ardından Harp Okulu’na başlamış, fakat burayı bitirememiştir. Paris’de kısa bir süre daha eğitim gördükten sonra İstanbul’da gazeteciliğe başlamıştır. İstanbul’un işgali sırasında Malta’ya sürülen yazar, 1932-46 yılları arasında milletvekilliği yapmıştır. Yetmiş yakın eser kalem almış, özellikle popüler tarzdaki ve Türk milletinin milli fazilet duygularını harekete geçiren hikâye ve romanlarıyla tanınmıştır. Eserlerinden bazıları; *Türk Kalbi*(1913), *Bu Toprağın Kızları*(1927), *Dikmen Yıldızı*(1928), *Bir Şoförün Gizli Defteri*(1928), *Üvey Ana*(1933), *Mavi Yıldırım*(1934), *Eğer Aşk*(1946), *Bir Masalın Kızı*(1954).

CEMİL CEM

1882’de İstanbul’da doğan Cemil Cem hukuk fakültesi mezunudur. Dış işlerinde çalıştığı dönemde Avrupa’nın muhtelif yerlerinde bulunmuştur. Bu dönemde İstanbul’da çıkarılmakta olan Kalem Dergisi’ne karikatürler göndermiştir. Döndüğünde ise Türk mizah edebiyatında önemli bir yeri olan *Cem Dergisi*’ni çıkarmaya başlamıştır. Bu dergide yayınladığı sanat, ifade ve anlam bakımından son derece üstün karikatürleri sayesinde döneme damgasını vurmuştur. Balkan Savaşları döneminde derginin neşrine mecburen ara verilmiş, Cemil Cem tekrar Avrupa’ya gitmiştir. Avrupa’dan döndüğünde bir müddet Sanayi’-i Nefise Mektebinde müdürlük yapmış, 1927 yılında Cem’i yayınlamaya tekrar başlamıştır. 1928 yılında çizdiği bir karikatür sebebiyle dergi kapatılmıştır. Bundan sonra Cemil Cem bir süre İstanbul Belediyesi Şehir Meclis üyeliği yapmış, daha sonraları evinde sakin bir hayat yaşamış ve 9 Nisan 1950’de İstanbul’da ölmüştür.

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL

1898’de İstanbul’da doğan Çamlıbel, öğrenim hayatından sonra uzun yıllar İstanbul ve Ankara’da edebiyat öğretmenliği yapar. 1946’dan sonra siyasete atılarak 27 Mayıs 1960 ihtilaline kadar siyasi hayatta yer alır. İhtilalde yargılanarak 15 ay tutuklu kalır. Beraat ettikten sonra politikayı bırakarak sadece şiir yazan şair, 1973 de hayata gözlerini yumar. Eserlerinden bazıları şunlardır; *Şarkın Sultanları (1915)*, *Gönülden Gönüle (1919)*, *Dinle Neyden (1919)*, *Bir Ömür böyle geçti (1933)*, *Elimle Seçtiklerim (1934)*, *Zindan Duvarları (1967)*, *Han Duvarları (1969)*, *Akın (1932)*, *Kahraman (1933)*, *Yayla Kartalı (1945)*.

FAZIL AHMET AYKAÇ

Şair ve yazar Fazıl Ahmet, 1884’de İstanbul’da doğmuştur. İlköğrenimini tamamladıktan sonra yazışma yoluyla Paris Siyasal Bilimler ve Hukuk Yüksek okulunu bitirmiştir. Fransızca, felsefe, pedagoji alanlarında muhtelif liselerde öğretmenlikler yapmış, 1927-23 yılları arasında Düyun-u Umumiye’de çalışmış, 1927-38 yılları arasında da Elazığ milletvekili olarak görev yapmıştır. Yazı hayatına Fecr-i Ati topluluğu ile başlayan Aykaç, daha sonra mizah alanında başarılı şiirler vermiştir. Eserleri; *Divançe-i Fazıl (1913)*, *Harman Sonu (1919)*, *Kırpıntı (1924)*, *Şeytan Diyor Ki (1927)*, *Tarih Dersi (1928)*, *Fazıl Ahmet (1934)*.

HALİL NİHAT BOZTEPE

1882’DE Trabzon’da doğan şair, burada öğrenim gördükten sonra Trabzon ve İstanbul Düyun-u Umumiye teşkilatında 25 yıldan fazla çalışmıştır. Bu teşkilatın kaldırılması üzerine Osmanlı borçları için Paris’e gönderilen heyette yer almıştır. Şair 1927’de Gümüşhane, 1931-49 yılları arasında ise Trabzon milletvekilliği yapar ve 17 Şubat 1949’da Ankara’da gözlerini hayata yumar. Şair, ünlü şairlerin şiirlerine yazdığı nazirelerle ve aşk şiirleri ile tanınmıştır. Eserleri; *Siham-ı İlham*(1921), *Mahitab* (1924), *Ayine-i Devran* (1934), *Ağaç Kasidesi* (1947).

HAMAMİZADE İHSAN

Hamamizade İhsan 1884’de Trabzon’da doğar. Trabzon İdadisi’ni bitirdikten sonra uzun süre aynı şehirde Türkçe ve tarih öğretmenliği yapar. 1928’de İstanbul’a yerleşerek İstanbul Yüksek Ticaret Okulu’nda edebiyat öğretmenliği yapar. Son divan şairi sayılan Hamamizade İhsan 11 Mayıs 1948’de İstanbul’da vefat eder. Rindane şiirleri bilhassa Nedim tarzı gazellerinden oluşan Divan’ı ile tanınan şairin neşredilen serlerinin yanı sıra basılmamış 30’dan fazla eseri olduğu bilinmektedir. Eserleri; *Türk Edebiyatı Numuneleri* (H.T. Gönensay ve H.A. Yücel ile, 1926), *Hamsiname* (1928), *Bilmeceler* (1930), *Baba Salim* (Trabzonlu Bir Âşık Üzerine İnceleme, 1930), *Trabzon’da İlk Kitapçı: Kitabı Hamdi Efendi ve Yayınları* (1947), *Laf Olsun Diye* (1949), *Rubabiyat-ı Ömer Hayyam* (1966).

İBRAHİM ALAADDİN GÖVSA

Şair, yazar aynı zamanda bir eğitimci olan Gövsa 1889’da İstanbul’da doğar. Mekteb-i Hukuk’dan mezun olduktan sonra MEB tarafından gönderildiği İsviçre’de psikoloji ve pedagoji eğitimi alır. İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu’nda öğretmenlik, MEB’de müfettişlik ve muhtelif illerde milletvekilliği yapar. Türk Ansiklopedisi Genel Sekterliğinde ve ardından Ziraat Bankası’nda çalışan Gövsa 29 Ekim 1949’da Ankara’da vefat eder. Aruz vezniyle yazdığı ilk şiirleri Servet-i Fünun Dergisi’nde çıkmıştır. Birçok dergide yazıları ve şiirleri yayımlanmış, son yıllarında özellikle edebiyat tarihi ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Başlıca Eserleri; *Çocuk Şiirleri* (1911), *Çanakkale izleri* (1932), *Söz Oyunları* (1942), *Çocuklarda Zeka Ölçüleri* (1921), *Bedii Terbiye Teknikleri* (1925), *Şen Yazılar* (Kıvılcım imzasıyla mizahi yazılar, 1926), *Nazif’den Hamid’e Ahiretten Mektuplar* (1932), *Meşhur Adamlar Ansiklopedisi* (4 Cilt,

1933-38), *Kaşifler ve Mucitler* (1939), *Türk Meşhurları Ansiklopedisi* (1945), *Resimli Yeni Lügat ve Ansiklopedisi* (5 Cilt, 1947-57).

İHAP HULUS GÖREY

1898'de Mısır'ın Kahire şehrinde doğmuş, 27 Mart'da İstanbul'da vefat etmiştir. Ortaöğrenimini Kahire'deki İngiliz okullarında yapmış, daha sonra resim öğrenimi için Almanya'ya gitmiştir. Sanatçı Arapça, Almanca, İngilizce ve Fransızca bildiği için Dışişleri Bakanlığı tarafında göreve çağrılmış, ancak bunu kabul etmemiştir. Ülkemizde asıl ününü afiş çalışmalarıyla yapan İhap Hulusi, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk uzman tasarımcısı olarak Atatürk'ün isteğiyle yeni Türk alfabesinin de kapağını tasarlamıştır (1932). Son yıllarında hat sanatını modernize ederek başarılı örnekler vermiştir.

MEHMET RAUF

1875'de İstanbul'da doğan yazar, Aralık 1931'de vefat eder. Bahriye mektebinin ardından Girit'de ve Almanya'da staj yapar. Öğrenim hayatından sonra İstanbul Tarabya'da elçilik gemilerinin irtibat subaylığı görevine getirilir. Romancı 1908'de emekliye ayrılarak yazı çalışmalarına yoğunlaşır. İlk hikâyeleri Resimli Gazete'de ve Mektep dergisinde yayınlanır. 1901'de yayınlanan Eylül romanı edebiyatımızdaki ilk psikolojik roman ünvanını aldı ve bu eserle büyük ün kazandı. Hikâye, roman, tiyatro gibi muhtelif türlerde 30'un üzerinde eser kaleme almıştır. Başlıca eserleri; *Eylül* (1901), *İhtizar* (1909), *Aşıkane* (1909), *Ferda-yı Garam* (1913), *Son Emel* (1913), *Bir Aşkın Tarihi* (1915), *İlk Temas İlk Zevk* (1923), *Karanfil ve Yasemin* (1924), *Eski Aşk Geceleri* (1924), *Kan Damlası* (1928), *Halas* (1929).

ORHAN SEYFİ ORHON

Şair ve yazar olan Orhan Seyfi, 1890'da İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra bir süre Meclis-i Mebusan Kalemî'nde çalışmıştır. Ardından gazeteciliğe başlayarak Akbaba(1919), Papağan(1924), Resimli Dünya(1924), Güneş(1926), Edebiyat Gazetesi(1932), Ayda Bir(1935), Çınaraltı(1942) gibi mizah ve edebiyat dergilerini çıkarmıştır. Edebiyat öğretmenliği de yapan Orhan Seyfi, bu görevine son verilince siyasete atılarak milletvekilliği yapmıştır. Cumhuriyet, Ulus, Zafer, Havadis ve Son Havadis gazetelerinde fıkra yazarlığı da yapan Orhan Seyfi, 22 Ağustos 1972 tarihinde vefat etmiştir.

OSMAN CEMAL KAYGILI

Bir mizah yazarı, hikâyeci ve romancı olan Osman Cemal, 1890 İstanbul Doğumludur. Menşe-i Küttâbi Askeriye Okulunu bitirmiştir. Mahmut Şevket Pasa'ya yapılan suikastla ilgili olduğu düşünülerek Sinop'a gönderilmiştir. Ardından Anadolu'nun muhtelif okullarında görev yapmıştır. Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Ahmet Rasim'in açtığı geleneksel mizah anlayışını geliştirir. Yazar, 1945 yılında vefat etmiştir. Eserleri; *Çingeneler, Aygır Fatma, Bekri Mustafa, Eşkîya Güzeli, Sandalım Geliyor Varda, Altın Babası, Bir Kış Gecesi, Çingene Kavgası, Goncanın İntiharı, Mezarlık Kızı, Üfürükçü, İstanbul Revüsü, Köşe Bucak İstanbul.*

YUSUF ZİYA ORTAÇ

Yusuf Ziya, 1895 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Vefa İdadisi'ni bitirdikten sonra 1915'te Darülfünun'un açtığı yeterlilik sınavını kazanarak edebiyat öğretmeni olur. Buradan mezun olduktan sonra muhtelif okullarda edebiyat öğretmenliği yapmıştır. Orhan Seyfi Orhon'la birlikte çıkarmaya başladığı Akbaba Dergisi'ni ölümüne kadar yayınlamıştır. 1946-1954 arasında Ordu milletvekili olarak görev yapar. Kehkeşan, Türk Yurdu, Servet-i Fünun ve Büyük Mecmua dergilerinde şiirleri yayınlanır. Şiir ve gülmece yazılarının yanı sıra roman, öykü ve oyunlar da yazan sanatçı, 11 Mart 1967 yılında vefat etmiştir. *Şiirleri: Akından Akına, Cenk Uflukları, Âşıklar Yolu, Yanardağ, Bir Servi Gölgesi, Kus Cıvıtları (Çocuk Şiirleri), Bir Rüzgâr Esti (Binnaz oyunu ile birlikte) Oyun: Kördüğüm, Latife, Nikâhta Keramet, Binnaz (Hece ölçüsüyle, manzum) Eski Mektup (Manzum) Roman: Kürkçü Dükkânı, Seker Osman, Göç, Üç Katlı Ev. Mizah: Sen Kitap, Beşik, Ocak, Sarı Çizmeli Mehmet Aga, Gün Dogmadan. Gezi: Göz Ucuyla Avrupa, Biyografi: İsmet İnönü, Anı: Portreler; Bizim Yokuş.*

1.3. SONUÇ

Türk edebiyatında Tazimatla başlayan mizah gazeteciliği Akbaba'ya gelinceye kadar belirli bir seviyeye ulaşmıştır. 1922'de Aydede'den bayrağı alan Akbaba, 55 yıl gibi uzun bir yayın hayatı sürerek mizah gazeteciliği açısından önemli bir aşama kaydetmiştir. Birçok mizah yazarını ve karikatüristi bünyesine toplayan dergi onlar için bir okul vazifesi görmüştür.

Akbaba, siyasi, edebi ve toplumsal içeriğiyle zengin bir muhtevaya sahiptir. Derginin yayına başladığı dönem yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarına denk gelir. Osmanlı Devleti'nin sona ermesi, uzun süren savaş yıllarının geride kalması, yeni bir devlet kurulması, yeni kanunlar, antlaşmalar hem devletin içerisinde kurulan yeni düzen hem de dış ilişkiler açısından oldukça yoğun bir dönem yaşanıyordu. Akbaba, siyasi olayları yakından takip etmiş ve genellikle eleştirerek, ancak bazen de takdir ederek düşüncelerini dile getirmekten kaçınmamıştır. Halk Fırkası'ndan yana bir politika izleyen dergi, yeni hükümetin faaliyetlerinden beğeniyle söz etmiş, Atatürk ve İsmet Paşa'dan övgüyle bahsetmiştir. En çok meclis üyelerinin önerileri, uzatmalara giren Lozan Antlaşması ve seçimler dolayısıyla yaşananlar Akbaba'nın zehirli oklarından nasiplerini almışlardır.

Siyaset kadar toplumsal meselelerde dergide yer almıştır. Yoksulluk, ahlaki çöküntü özellikle üzerinde durulan konulardır. Genellikle güncel haber şeklinde verilen siyasi konulara karşın toplumsal meseleler daha ziyade şiirlerde ve hikâyelerde işlenmiştir. Siyasi içeriği olan edebi metinlerde vardır fakat bunlar sosyal içerikli olanlara göre bir hayli azdır. İşsizlik, yoksulluk, kadın erkek ilişkilerindeki gevşeme, "ahlak, namus, sadakat" gibi değer yargılarının etkisiz hale gelmesi şiirlerde, hikâyelerde üzerinde durulan meselelerdir. Fakat, yazarların genel itibarıyla siyasi meselelerde ve yoksulluk, işsizlik gibi toplumsal sorunlarda takındıkları eleştirel tavırları kadın erkek ilişkilerine dair meselelerde takınmadıkları görülür. Kadın erkek ilişkilerinde işlenen sadakat yoksunluğu, ihanet, yalan gibi sorunları yazarlar çok da fazla eleştirmeden, vakaları mizahla harmanlayarak sunmuşlardır. Bu durumda yine bir toplumsal gerçeği göstermektedir. Artık toplumda bahsettiğimiz meseleler sorun olarak algılanmamaktadır.

Akbaba, Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon başta olmak üzere Osman Cemal Kaygılı, İbrahim Alaattin Gövsa, Reşat Nuri Güntekin, Faruk Nafiz Çamlıbel, Peyami Safa, Ercüment Ekrem Talu, Halil Nihat Boztepe, Fazıl Ahmet Aykaç, Selâmi İzzet, Abdülbâkî Fevzi gibi edebiyat camiasının önemli isimlerini bünyesinde toplamıştır. Bu yazarlar tarafından kaleme alınan edebi eserler dergiye siyasi ve sosyal boyutunun yanı sıra edebi bir değer kazandırmaktadır. Dergide şiir, hikâye, fıkra, deneme, söyleşi, hatıra gibi muhtelif edebi türlere rastlamak mümkündür.

Akbaba'da karikatür yazıya göre daha az yer kaplar. Bunu yayınlandığı dönemin genel bir hususiyeti olarak görmek doğru olacaktır. Ayrıca karikatürlerde kullanılan alt yazı geleneği de ilerleyen zamanlarda yerini konuşma balonuna bırakmıştır.

Haberlerde dış basındaki gelişmelerden bahsedildiği gibi karikatürlerde de bu durum görülür. 43. sayıdan itibaren her derginin dördüncü sayfasında yabancı basından alınan karikatürler aktarılır. Fransız, İngiliz, Alman ve İtalyan basınından alınan bu karikatürler bir nevi derginin Avrupa'ya açılan penceresi olmuştur.

Akbaba sadece bir mizah mecmuası olmakla kalmamıştır. Dergi yönetimi Akbaba Yayınları ile birçok edebi eser neşrederek edebiyata hizmet etmiştir.

Akbaba'nın yayın hayatı boyunca ılımlı bir politika izleyerek eleştirilerinde çok fazla ileriye gitmeyen yazar ve çizerleri, derginin sık sık açılıp kapanan mizah dergilerinin aksine yarım asırdan fazla ömür sürmesini sağlamışlardır. Bu konuda en büyük çaba ve gayretse Yusuf Ziya Ortaç'a aittir. Yusuf Ziya'nın, derginin önsözünde belirttiği üzere en uzun ömürlü kuş olan akbaba gibi mecmuada en uzun ömürlü mizah dergisi olarak onun dileğini yerine getirmiştir.

1.4. KAYNAKÇA

AKYÜZ, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İnkılap Kitapevi, Ankara 1995.

BALCIOĞLU, Semih, *50 Yılın Türk Karikatürü 1928–2006*, T.C.İş Bankası Kültür Yayınları.

BANARLI, Nihad Sami, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 2001.

ÇAVDAR, Tevfik, “Bir Gülmece Dergisinin Penceresinden 1923- 1924 Yılları”, *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1839-1950*, İmge Yayınları, Ankara 1995.

ÇETİN, Nurullah, *Takma İsimler Sözlüğü*, Edebiyat Otağı Yay. Ankara 2006.

ÇEVİKER, Turgut, *Meşrutiyet İmzasız Karikatürleri*, Adam Yayınları, İstanbul 2000.

DEMİRCİ, Cihan, “Mizah Dergilerimizdeki Yazının Serüveni”, *İmge Öyküler*, Ekim-Kasım 2005.

ENGİNÜN, İnci, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yay. İstanbul 2002.

ENGİNÜN, İnci, *Yeni Türk Edebiyatı, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e*, Dergâh Yay.İstanbul, 2007.

ERCİLESUN, Bilge, *Yeni Türk Edebiyatı Üzerine İncelemeler I* AkçağYay. Ankara 1997.

GÜREL, Zeki, *İbrahim Alaattin Gövsa*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1995.

GÜRKAN, Nilgün, *Türkiye'de Demokrasiye Geçişte Basın (1945-1950)*, İletişim Yayınları, İstanbul 1998.

IŞIK, İhsan, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, Elvan Yayınları, Ankara 2004.

KOÇU, Reşat Ekrem, *İstanbul Ansiklopedisi*, I, İstanbul 1958.

OKAY, Orhan, *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.

ORTAÇ, Yusuf Ziya, *Bizim Yokuş*, İstanbul 1966, Akbaba Yayınları.

ÖNSOY, Rıfat, “Tanzimat Döneminde İktisadi Düşüncenin Teşekkülü”, *Mustafa Reşit Paşa Dönemi Semineri*, Ankara 1983, Türk Tarih Kurumu Yayınları.

TANPINAR, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Basımevi, İstanbul 2003.

TONGA, Necati, *Türk Edebiyatı Tarihinde Mühim Bir Mecmua: Akbaba (1922-1977)*, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/2 Spring 2008.

YÜCEBAŐ, Hilmi, *Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi*, L&M Yayınları, İstanbul 2004.

2. BÖLÜM

2.1. YAZAR ADLARINA GÖRE FİHRİST

2.1.1. Yazar ve Şair Adlarına Göre

2.1.1.1. Telif Eserler

-A-

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Gazel	N.1, S.2, 7 K.Evvel 1338
Eylemem	N.2, S.1, 11 K.Evvel 1338
Vardır	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
Gazel	N.5, S.4, 21 K.Evvel 1338
Etmelidir	N.7, S.3, 28 K.Evvel 1338
Cenkname	N.8, S.4, 1 K.Sâni 1339
Der- Vasfı Emiri Bi-Adil	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339

ABDÜLHAK HAMİD TARHAN

Yine Ma'hud Herif	N.10, S.2, 8 K.Sâni 1339
-------------------	--------------------------

AHMET KADRİ

İstanbul'dan Bir Namzet Daha	N.50, S.4, 28 Mayıs 1339
------------------------------	--------------------------

AHMET NURETTİN

Bir Emanet Yüzünden...	N.54, S.3, 11 Haziran 1339
Meğer Gözü Nerede İmiş	N.23, S.3, 22 Şubat 1923
Kurnaz Kâtip	N.36, S.23, 9 Nisan 1339

AHMET RASİM

Teşekkürname	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Ya Sebil!	N.40, S.3, 23 Nisan 1339
Gıdgidak	N.41, S.3, 26 Nisan 1339
Sulu İftar	N.39, S.2, 19 Nisan 1339

AKA GÜNDÜZ

Asrî Şarkı

N.64, S.2, 16 Temmuz 1339

Koşma

N.66, S.1, 23 Temmuz 1339

AKBABA

Salih Efendi İle Mülakat

N.32, S.1, 26 Mart 1923

Akbaba'ya Dair

N.1, S.1, 7 K.Evvel 1338

Atilla ve Atalay

N.23, S.1, 22 Şubat 1923

İçkiye Dair

N.2, S.1, 11 K.Evvel 1338

Yeni Moda Ne Olacak

N.3, S.1, 14 K.Evvel 1338

Yeni Elkab ve Ünvanlara Dair

N.4, S.1, 18 K.Evvel 1338

Masuniyet-i Şahsiyye Kanunu

N.34, S.1, 2 Nisan 1339

Sükna Kanunu Kalkıyor

N.42, S.1, 30 Nisan 1339

Bir Kıssa Bir Hisse

N.15, S.1, 25 K.Sâni 1339

Tokmak Hikâyesi

N.20, S.1, 12 Şubat 1339

Çester Projesi

N.28, S.1, 12 Mart 1923

Bu Gidişle

N.45, S.1, 10 Mayıs 1339

Tazminata Dair

N.49, S.1, 24 Mayıs 1339

Sulhe Doğru

N.51, S.1, 31 Mayıs 1339

Yunan İşleri

N.52, S.1, 4 Haziran 1339

Sulh Ne Zaman Olacak?

N.62, S.1, 9 Temmuz 1339

Sulhe Kavuşurken

N.63, S.1, 12 Temmuz 1339

Sulh Bayramı

N.66, S.1, 23 Temmuz 1339

Sulhe Dair

N.69, S.1, 2 Ağustos 1339

Müntehablara Nesayih-i İsnâ Aşer

N.35, S.1, 5 Nisan 1339

Kadınlar İntihab Etsin Mi Etmesin Mi?

N.36, S.1, 9 Nisan 1339

Bir Namzet Vesilesiyle

N.50, S.1, 28 Mayıs 1339

İntihab İşleri

N.55, S.1, 14 Haziran 1339

Namzetlerimiz

N.58, S.1, 25 Haziran 1339

Teselli ve Nasihat

N.60, S.1, 2 Temmuz 1339

Halk Fırkası

N.17, S.1, 1 Şubat 1339

Kadınlar Halk Fırkası

N.57, S.1, 21 Haziran 1339

Ateşe, Dumana Dair

N.61, S.1, 5 Temmuz 1339

23 Nisan

N.40, S.2, 23 Nisan 1339

Amele Bayramı

N.43, S.1, 3 Mayıs 1339

Bayram

N.47, S.1, 17 Mayıs 1339

Kundakçılar

N.64, S.1, 16 Temmuz 1339

Boğaziçi'ne Dair

N.31, S.1, 22 Mart 1923

Kitapsız Tedrisât

N.5, S.1, 21 K.Evvel 1338

Gayr-i Faillerin Mektebe Nasıl Başlandı

N.33, S.1, 29 Mart 1923

Çifte Dahiler

N.16, S.1, 29 K.Sâni 1339

İkinci Grup	N.37, S.2, 12 Nisan 1339
Fokstrot Müsabakası	N.65, S.1, 19 Temmuz 1339
Gazeteci Kavgalarına Dair	N.41, S.1, 26 Nisan 1339
Tercüman-ı Hakikat	N.48, S.1, 21 Mayıs 1339
Altı Ay Mizah	N.53, S.1, 7 Haziran 1339
Tanin'in Tasaları	N.59, S.1, 28 Haziran 1339
Hacı Bayram Veli	N.6, S.1, 25 K.Evvel 1338
İhtiyarlık Belası	N.7, S.1, 28 K.Evvel 1338
Yeni Sene	N.8, S.1, 1 K.Sâni 1339
İnsanların Zevaline Doğru	N.13, S.1, 18 K.Sâni 1339
Kadın ve Siyaset	N.21, S.1, 15 Şubat 1923
Baş Meselesi	N.22, S.1, 19 Şubat 1923
Geçirilen Kazalar	N.25, S.1, 1 Mart 1923
Hıyanet-i Vataniyye Davaları	N.26, S.1, 5 Mart 1923
Erkeklik, Dişilik	N.27, S.1, 8 Mart 1923
Zülf-ü Yar Endişesi	N.29, S.1, 15 Mart 1923
Sulh Konferansı İstanbul'da Toplanırsa	N.30, S.1, 19 Mart 1923
Yeni Valimiz	N.38, S.1, 16 Nisan 1339
İnce Bir Mesele	N.44, S.1, 7 Mayıs 1339
Yaza Doğru	N.46, S.1, 14 Mayıs 1339
Sarı Kız	N.54, S.1, 11 Haziran 1339
Laf Lafı Açar	N.56, S.1, 18 Haziran 1339
Tarihin Dönüm Yeri	N.68, S.1, 30 Temmuz 1339
Şeyin Şeyine Dair	N.70, S.1, 6 Ağustos 1339
Her şey Saçma Her şey Hezeyan	N.10, S.1, 8 K.Sâni 1339
Kadın Parmağı	N.14, S.1, 22 K.Sâni 1339
Şairlere Dair	N.9, S.1, 4 K.Sâni 1339

ANBER

Kuzguncuk'ta Bir Meşaire	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Ağzınıza Layık	N.70, S.3, 6 Ağustos 1339
Şarkı	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Bekçi ile Beraber	N.40, S.3, 23 Nisan 1339
Kalenderi	N.4, S.3, 18 K.Evvel 1338
Sağır İşitmez Uydurur	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339
Üsküdar Vapurunda Çocuklardan Şikâyet	N.59, S.2, 28 Haziran 1339
Fasafiso Rıza	N.61, S.3, 5 Temmuz 1339
Bitlere, Bitli Koğuşlara Dair	N.55, S.4, 14 Haziran 1339
Lozan Mektupları	N.67, S.3, 26 Temmuz 1339
Manastır ve Manastır Hayatına Dair	N.62, S.3, 9 Temmuz 1339
Nezihe Muhyiddin Hanım'la Mülakat	N.60, S.3, 2 Temmuz 1339
Ada Çamları Hakkında Mülakatlarımız	N.63, S.3, 12 Temmuz 1339

Celal Nuri Bey'in Beyannamesi	N.52, S.4, 4 Haziran 1339
Mazhar Osman Bey'in Beyannamesi	N.54, S.4, 11 Haziran 1339
Numan Usta'nın Nutku	N.43, S.3, 3 Mayıs 1339
Harem Ağalarının İlk İctima'ı	N.69, S.3, 2 Ağustos 1339
Matbuat Alemi	N.51, S.3, 31 Mayıs 1339
Hoca Efendinin Beyannamesi	N.53, S.8, 8 Haziran 1339
Tulumbacılar	N.42, S.3, 30 Nisan 1339
Slavialılarla Fenerlilerin Maçı	N.65, S.3, 19 Temmuz 1339
Dünyanın Şekline ve Hareketine Dair	N.45, S.3, 10 Mayıs 1339
Yüz Sene Sonra Neler Olacak?	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Onlar Gibi	N.6, S.3, 25 K.Evvel 1338
Haydan Gelen Huya Gider	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
Bir Mektep Muallimiyle Mülakat	N.64, S.3, 16 Temmuz 1339

-B-**BESİM ATALAY**

Armağan-ı Bera-yı Sefir Azerbaycan	N.29, S.2, 15 Mart 1923
------------------------------------	-------------------------

-C-**CELAL NURİ (Müstensih: ANBER)**

Dersim Mebusu Diyap Ağa	N.39, S.4, 19 Nisan 1339
-------------------------	--------------------------

COŞKUN

Asrî Şarkı	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
Karşılıklı Maniler	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339

-Ç-**ÇALI KUŞU**

Öğleyin Dama Çıkanlar	N.35, S.3, 5 Nisan 1339
Musikiye Dair	N.36, S.3, 9 Nisan 1339

ÇAVUŞ OĞLU KADİR

İzzet Melih Bey'e Mektup	N.54, S.2, 11 Haziran 1339
--------------------------	----------------------------

ÇİMDİK

Maniler	N.19, S.2, 8 Şubat 1339
Yahya Kemal Bey'in Şarkısı	N.20, S.3, 12 Şubat 1339
Ahmet Haşim Bey'in Şiiri ve Naziresi	N.22, S.3, 19 Şubat 1923
Külhanbeyi Ağzı	N.27, S.4, 8 Mart 1923

Çengilerin Türküsü	N.45, S.1, 10 Mayıs 1339
Hancı	N.18, S.3, 5 Şubat 1339
Akşamcının Şarkısı	N.36, S.3, 9 Nisan 1339
Bekçi İle Beraber	N.39, S.2, 19 Nisan 1339
Bekçi İle Beraber	N.41, S.2, 26 Nisan 1339
Hüzün ve Tebessüm Muharriri	N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Tanin'in Mirsadcısı	N.2, S.1, 11 K.Evvel 1338
Kırk Yedi Numara	N.4, S.3, 18 K.Evvel 1338
Haliç Kızarmaya Başladı	N.70, S.3, 6 Ağustos 1339
Pastör İhtifali	N.8, S.3, 1 K.Sâni 1339
Ağaç Bayramı	N.30, S.2, 19 Mart 1923
Matbuat Cemiyeti'nde Bayramlaşma	N.68, S.2, 30 Temmuz 1339
Hüseyin Siret Gibi	N.14, S.1, 22 K.Sâni 1339
Fahriyye	N.7, S.2, 28 K.Evvel 1338
Masum İhtiras	N.1, S.2, 7 K.Evvel 1338

-D-

DERVİŞ YAKUP

Pendname-i Akbaba	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
-------------------	--------------------------

DEVE KUŞU

Asrî Koca	N.24, S.3, 26 Şubat 1923
Sulh Şarkısı	N.16, S.1, 29 K.Sâni 1339
Şairce Laflar	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
Ah Şu Büyükler!	N.11, S.1, 11 K.Sâni 1339
Deli Bal	N.37, S.4, 12 Nisan 1339
Şehremaneti Çalışıyor	N.34, S.3, 2 Nisan 1339
Ankara Belediyesi	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Şirketlerde Türkçe Meselesi	N.25, S.3, 1 Mart 1923
Etmem	N.27, S.3, 8 Mart 1923

-E-

EBU'L-SEDAT

Akbaba'ya Tarih	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
-----------------	---------------------------

ENVER

Açlık	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
-------	-------------------------

ERCÜMEND EKREM

Zavallı Vesile Hanım	N.12, S.4, 15 K.Sâni 1339
Portakal Kabuğu	N.10, S.4, 8 K.Sâni 1339
Herkes Kendi İşine	N.42, S.2, 30 Nisan 1339
Kadın İntikamı	N.47, S.3, 17 Mayıs 1339
Örnek	N.49, S.4, 24 Mayıs 1339
Kiralık Apartman	N.52, S.3, 4 Haziran 1339
Zincirleme	N.53, S.5, 7 Haziran 1339
Telefonda	N.66, S.2, 23 Temmuz 1339
Baron	N.45, S.2, 10 Mayıs 1339
Tecrübeye Mebni	N.13, S.4, 18 K.Sâni 1339
Namus	N.43, S.2, 3 Mayıs 1339
Yuva	N.11, S.3/4, 11 K.Sâni 1339
Teyzenin Resmi	N.51, S.2, 31 Mayıs 1339
İntihar Aleyhinde	N.68, S.2, 30 Temmuz 1339
Ah Gençlik!	N.46, S.2, 14 Mayıs 1339
Telefonda	N.15, S.3, 25 K.Sâni 1339
Doğru Hesap	N.9, S.3/4, 4 K.Sâni 1339

-F-

FAHRÜNNİSA FAHREDDİN

İki İnkisar-ı Hayal	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
---------------------	---------------------------

FARUK NAFİZ

Lozan Yolcusuna Şarkı	N.6, S.2, 25 K.Evvel 1338
-----------------------	---------------------------

FAZIL AHMED

Defter-i Kebirden	N.11, S.2, 11 K.Sâni 1339
-------------------	---------------------------

FEYLESOF RIZA TEVFİK

Feylesofun Mektubu	N.38, S.2, 16 Nisan 1339
Feylesofun Namzetliği	N.53, S.3, 7 Haziran 1339

FİRKETE

Vatan Anası Halide Çavuşa	N.4, S.1, 18 K.Evvel 1338
---------------------------	---------------------------

FİSKE

Asrî Şarkı	N.20, S.1, 12 Şubat 1339
Asrî Şarkı	N.23, S.3, 22 Şubat 1923
Asrî Şarkı	N.29, S.1, 15 Mart 1923

Asrî Şarkı	N.46, S.2, 14 Mayıs 1339
Asrî Şarkı	N.52, S.1, 4 Haziran 1339
Asrî Şarkı	N.57, S.1, 21 Haziran 1339
Asrî Şarkı	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
Asrî Türkü	N.62, S.2, 9 Temmuz 1339
Sulh Konferansı	N.30, S.1, 19 Mart 1923
Ben Mebus Olursam!	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Kadınlar Mebus Olmalı	N.36, S.1, 9 Nisan 1339
Asrî Şarkı	N.70, S.1, 6 Ağustos 1339
Fazıl Ahmed'e Gazel	N.2, S.1, 11 K.Evvel 1338
Evlenmek Kolay Mı?	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Gayr-i Faillerin Mektep Marşı	N.33, S.2, 29 Mart 1923
Bir Sarı Kedi İçin	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
İntihar	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Taziye	N.48, S.3, 21 Mayıs 1339
Boynuz Hikâyesi	N.5, S.4, 21 K.Evvel 1338
Telsiz Telefon	N.27, S.2, 8 Mart 1923
Tek Taşlı Küpe	N.6, S.2, 25 K.Evvel 1338
Kapalı Çarşıda Bir gece	N.25, S.2, 1 Mart 1923
Gazetecilerin İmtihanı	N.17, S.3, 1 Şubat 1339
Gazeteciler İmtihanı -III-	N.24, S.3, 26 Şubat 1923
Semtlerin Güzelleri	N.53, S.3, 7 Haziran 1339
Asri Beyin İlan-ı Aşkı	N.13, S.1, 18 K.Sâni 1339
Müskirât Meselesi	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Meşhur Bestekar	N.16, S.2, 29 K.Sâni 1339
Gazetecilerin İmtihanı	N.19, S.3, 8 Şubat 1339
Adada Bir İntihar	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338

-G-

GAGA

Asrî Şarkı	N.58, S.3, 25 Haziran 1339
Asrî Şarkı	N.63, S.1, 12 Temmuz 1339
Kendime Hicviyye	N.66, S.3, 23 Temmuz 1339
Yeni Mebuslara	N.51, S.4, 31 Mayıs 1339
Akbaba İzmir'de	N.56, S.3, 18 Haziran 1339
"Akbaba"nın Notası	N.48, S.2, 21 Mayıs 1339
Tahassür	N.65, S.1, 19 Temmuz 1339
Değil	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339

-H-

HALİD NİHAD

Memurların Şarkısı	N.1, S.1, 7 K.Evvel 1338
Şarkı	N.5, S.1, 21 K.Evvel 1338
Konferans Şarkısı	N.3, S.1, 14 K.Evvel 1338
Lord Curzon'a	N.10, S.1, 8 K.Sâni 1339
İsmet Paşa Hazretlerine Ferahnâk	N.11, S.1, 11 K.Sâni 1339
Tazmin	N.21, S.1, 15 Şubat 1923
Hikâye-i Murahhas	N.31, S.2, 22 Mart 1923
Kozmidinin Çuvalı	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
Devrana Dair	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Sûz-i Dil	N.24, S.1, 26 Şubat 1923
Gazel	N.25, S.1, 1 Mart 1923
Na't	N.28, S.1, 12 Mart 1923
Gazi Paşamıza	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Keyfim	N.22, S.1, 19 Şubat 1923
Gazel	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Darü'l-Fünun Marşı	N.38, S.2, 16 Nisan 1339
Kıt'a	N.23, S.2, 22 Şubat 1923

HAMAMİZADE İHSAN

Iydiyye	N.67, S.1, 26 Temmuz 1339
---------	---------------------------

HEMRAH

Kalenderi	N.5, S.3, 21 K.Evvel 1338
Yıldız	N.42, S.3, 30 Nisan 1339
Kâğıthane'de Bir Meşâire	N.54, S.1, 11 Haziran 1339
Kalenderi	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Toygar Tepesinde Bir Meşâire	N.65, S.2, 19 Temmuz 1339
Bayramlık Manzum Davetiye	N.67, S.3, 26 Temmuz 1339
Yıldız	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339
Kalenderi	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Son Ekselans	N.50, S.2, 28 Mayıs 1339
Bulgaristan İhtilali	N.55, S.2, 14 Haziran 1339
Urfa Ağzı	N.60, S.2, 2 Temmuz 1339
Kasapların Yarenliği	N.61, S.3, 5 Temmuz 1339
Bekçi İle Beraber	N.41, S.2, 26 Nisan 1339
Bayram Manileri	N.47, S.1, 17 Mayıs 1339
Pazarlık	N.44, S.1, 7 Mayıs 1339
Yeni Laz Kantosu	N.53, S.7, 7 Haziran 1339

Bir Meşâire	N.64, S.3, 16 Temmuz 1339
İçtihatçının Şiiri	N.45, S.2, 10 Mayıs 1339
Sabaha Karşı	N.37, S.2, 12 Nisan 1339

-i-

İMZASIZ

Irak Halk Türküleri	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
Kitabe	N.35, S.3, 5 Nisan 1339
Bayramın İlk Günü Duyduklarımız	N.67, S.3, 26 Temmuz 1339
Şarkı	N.4, S.3, 18 K.Evvel 1338
Tütüne Medhiyye	N.10, S.4, 8 K.Sâni 1339
Şairin Cömertliği	N.22, S.3, 19 Şubat 1923
Emanet	N.7, S.2, 28 K.Evvel 1338
Birinci İkramiye	N.8, S.4, 1 K.Sâni 1339
Asrî Melek	N.24, S.4, 26 Şubat 1923
Leyla'nın Babası	N.31, S.4, 22 Mart 1923
İlk Şikâyet	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Yeni Ekmeklere Dair	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Sıdkı Beyin Romanı	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Hikâye-i Hal-i Fi'l-Mazi	N.21, S.1, 15 Şubat 1923
Bizde Kadınlar Mebus Olursa	N.54, S.1, 11 Haziran 1339
Çınar Altındakiler	N.13, S.2, 18 K.Sâni 1339
Halil Nihad Bey Ne Diyor?	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Besim Atalay Bey'le Mülakat	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Etna, Vezûv Yanardağları	N.58, S.1, 25 Haziran 1339
Duyduklarımız	N.2, S.3, 11 K.Evvel 1338
Adnan Bey'e Dair	N.4, S.1, 18 K.Evvel 1338
Duyduklarımız	N.4, S.3, 18 K.Evvel 1338
Duyduklarımız	N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Duyduklarımız	N.8, S.2, 1 K.Sâni 1339
Vapurda Duyduklarım	N.9, S.3, 4 K.Sâni 1339
İzdivaçtan Sonra	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Hoş Sözler	N.16, S.2, 29 K.Sâni 1339
Mektepde	N.19, S.2, 8 Şubat 1339
Ciddi Damat	N.20, S.3, 12 Şubat 1339
Bazarganın Dostluğu	N.20, S.3, 12 Şubat 1339
Babasızlardan	N.20, S.4, 12 Şubat 1339
Müntaki Bir Cevap	N.21, S.3, 15 Şubat 1923
Züğürtler Arasında	N.22, S.2, 19 Şubat 1923
Ada Vapurunda	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Nişanlılar Arasında	N.23, S.3, 22 Şubat 1923

Barometre	N.24, S.1, 26 Şubat 1923
Hayırlı Kiracı	N.24, S.1, 26 Şubat 1923
Otelde	N.25, S.1, 1 Mart 1923
Karakolda	N.25, S.1, 1 Mart 1923
Herkese Göre Değil	N.25, S.3, 1 Mart 1923
İki İranlı Arasında	N.25, S.3, 1 Mart 1923
Yeni Evliler	N.25, S.3, 1 Mart 1923
Mazeret Mektubu	N.25, S.3, 1 Mart 1923
Kadın, Kitap, Takvim	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Ahmak Hizmetçi	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Aşılanmış	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Oyun	N.26, S.3, 5 Mart 1923
Karı Koca Arasında	N.26, S.3, 5 Mart 1923
Hodbin Değil Ama	N.26, S.3, 5 Mart 1923
Mahkemede	N.27, S.1, 8 Mart 1923
Karı Koca Arasında	N.27, S.1, 8 Mart 1923
Sinemada	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Geç Kalmış	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Ahz-ı Asker Şubesinde	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Darü'l-Fünunda Mıyız	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Tokatlıyan'da	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Hakkı Yok	N.27, S.3, 8 Mart 1923
İltifat Sebebi	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Acaba Ne Yapacaktı	N.27, S.4, 8 Mart 1923
Bir Sual	N.27, S.4, 8 Mart 1923
Bedia'nın Yaşı	N.28, S.3, 12 Mart 1923
Müvezzi ile Müşteri Arasında	N.28, S.3, 12 Mart 1923
Mütekabil İштиha	N.28, S.3, 12 Mart 1923
Baba İle Oğul Arasında	N.28, S.3, 12 Mart 1923
Meclisin Tatili Esnasında	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Tiryaki Sözü	N.29, S.4, 15 Mart 1923
Cevabın Doğrusu	N.29, S.4, 15 Mart 1923
Muhalefet Meselesi	N.30, S.1, 19 Mart 1923
Oyuncak İsterim	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Ticaret Şirketinin Bir Nevi	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Bir Gayr-i Faalin Fesi	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Mücevherat Mağazasının Önünde	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Bir Sual	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Musiki Encümeninde	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Fırın Sahibi ile Tablakâr	N.32, S.3, 26 Mart 1923
İki Hırsız	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Bir Kadın	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Kışlada	N.33, S.1, 29 Mart 1923

Gayr-i Faillerin Mektep Hayatı	N.33, S.2, 29 Mart 1923
Mahkemede	N.33, S.3, 29 Mart 1923
Görünmeyen Şeyler	N.33, S.3, 29 Mart 1923
Manevrada	N.34, S.3, 2 Nisan 1339
İki Arkadaş Arasında	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Zevcin Şefkati	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Zevcenin Şefkati	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Eskidikten Sonra	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Nişan Taliminde	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Hicap Başka Şeydir	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Talimde	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Akıllı Müntehib	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Musiki Merakı	N.35, S.3, 5 Nisan 1339
Müdafanın Yolu	N.35, S.3, 5 Nisan 1339
İzdivaçtan Bir Sene Sonra	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
Talak Davasında	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
Mahkeme Zamları	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
Hakikatli Koca	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
Tarih-i Vefat	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
Meşru' Mazeret	N.36, S.3, 9 Nisan 1339
İki Sevdalı Arasında	N.36, S.4, 9 Nisan 1339
Sabıkalının Cevabı	N.36, S.4, 9 Nisan 1339
Ramazan Fıkraları	N.39, S.2, 19 Nisan 1339
Mahkemede	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
Bektaşî Hikâyesi	N.41, S.1, 26 Nisan 1339
Tramvayda	N.44, S.2, 7 Mayıs 1339
Lokanta	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Akıllı Çocuk	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339
Ramazan Hali	N.45, S.1, 10 Mayıs 1339
Çocuklar Arasında	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Kadınlık	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Gören Kulak	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Çocuk Hatası	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Cevap Verin Bakayım	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Öyle Ya!	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Tatil Vazifesi	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Suallerin Cevabı	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Bekrilere	N.49, S.2, 24 Mayıs 1339
TeHHül Yaşı	N.50, S.1, 28 Mayıs 1339
Nişanlı Maceraları	N.50, S.1, 28 Mayıs 1339
Zamane Çocukları	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Postahannede	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Tiryaki Hizmetçiler	N.51, S.3, 31 Mayıs 1339

Bir Sual	N.53, S.1, 7 Haziran 1339
Küçük Hodbîn	N.53, S.4, 7 Haziran 1339
Teklifli Ahbap Arasında Hediye	N.53, S.4, 7 Haziran 1339
Mademki İtiraf Etmiş	N.54, S.2, 11 Haziran 1339
Az Kalmış	N.55, S.2, 14 Haziran 1339
Soyulmamanın Çaresi	N.56, S.1, 18 Haziran 1339
Kadınlar Halk Fırkasına Dair	N.57, S.1, 21 Haziran 1339
Yahudi Doktorla Hasta	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Yolculuk	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Coğrafya İmtihanında	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Hanımefendi Hizmetçiye Talimat Verir	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Zeki Terzi	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
İstatistik Mütahassısı	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Müşterinin Açık Gözü	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Telefon Muhavereleri	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339
Telefon Muhavereleri	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
Telefon Muhavereleri	N.63, S.1, 12 Temmuz 1339
Sulhe Dair Duyduklarımız	N.64, S.2, 16 Temmuz 1339
Şimendifer Hikâyesi	N.64, S.3, 16 Temmuz 1339
Celeble Müşteri	N.67, S.1, 26 Temmuz 1339
Ceza Mahkemesinde	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Şerh-İ Mazâmîn	N.8, S.3, 1 K.Sâni 1339
Şerhü'l-Lügat ve İlâsamı	N.9, S.2, 4 K.Sâni 1339
Darb-ı Mesellerin Manaları	N.16, S.3, 29 K.Sâni 1339
Tiryaki Sözler	N.40, S.1, 23 Nisan 1339
Tiryaki Sözleri	N.41, S.2, 26 Nisan 1339
Tabirname-i Akbaba	N.4, S.2, 18 K.Evvel 1338
Numan Usta'nın Konferansı	N.6, S.3, 25 K.Evvel 1338
İsimlere, Aylara Dair	N.15, S.1, 25 K.Sâni 1339
İntibak Kanunu	N.18, S.2, 5 Şubat 1339
Ömründe İlk Defa Gülen Adam	N.5, S.1, 21 K.Evvel 1338
On Beş Milyon Lira	N.16, S.3, 29 K.Sâni 1339
Çester Projesi	N.47, S.2, 17 Mayıs 1339
Lozan'da Emniyet	N.47, S.2, 17 Mayıs 1339
Venizelos'u Tebrik Edenler	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Sâkıt Halifenin Beyannameleri	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Sirkengebin Efedî'nin Sulh Tebriknameleri	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
İstanbul'da Mebus Namzetleri	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
Yeni Namzetlerden	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
Minaredeki Kaçık	N.38, S.4, 16 Nisan 1339
Bir Mazeret	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
Hadımlar İştirak Edecek Mi?	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
Celal Muhtar Bey'in Namzetliği	N.40, S.3, 23 Nisan 1339

Namzedlerin Adakları	N.43, S.2, 3 Mayıs 1339
Celal Sahir Bey İstanbul Mebusu	N.46, S.2, 14 Mayıs 1339
İzzet Melih Bey'de Namzetmiş	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Lütfü Fikri Bey'in Namzedliği	N.50, S.2, 28 Mayıs 1339
Berberlerin Cuma Tatili	N.52, S.2, 4 Haziran 1339
Bir Namzet Daha	N.53, S.1, 7 Haziran 1339
İntihabat Heyet-i Teftişiyesi'nden	N.56, S.1, 18 Haziran 1339
Ne Sanmış?	N.57, S.1, 21 Haziran 1339
Yanlış Bir Sandık	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Muayeneye Sevk	N.59, S.1, 28 Haziran 1339
Yeni Mebus Namzetleri	N.59, S.1, 28 Haziran 1339
Mebus İntihab Edilirken	N.60, S.1, 2 Temmuz 1339
Hususi Telgraflarımız	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Tımarhanenin Nakli	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Feylesofun Dört Bin Lirası	N.7, S.4, 28 K.Evvel 1338
Avdet Edenler Arasında	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Kadınlar Halk Fırkası'nın Dokuz Umdesi	N.57, S.1, 21 Haziran 1339
Kadınlar Halk Fırkası'nda	N.67, S.1, 26 Temmuz 1339
Hıyanet-i Vataniyye Davasında	N.28, S.3, 12 Mart 1923
Avukatlar Arasında	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Hamid Bey'in Tavassutu	N.31, S.3, 22 Mart 1923
Otuz Para Davası	N.58, S.1, 25 Haziran 1339
Vilayet-İ Şarkiyyeye Tayin Edilenler	N.6, S.3, 25 K.Evvel 1338
Vilayet Haberleri	N.56, S.4, 18 Haziran 1339
Mektupçu Bey Kaymakam Oldu	N.66, S.3, 23 Temmuz 1339
Yeni Mektupçu Bey	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Parayı Çiftleştirenler	N.34, S.1, 2 Nisan 1339
Kokainle Adam Soymak	N.42, S.1, 30 Nisan 1339
Komünist Derdesti	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
Ekmek ve Temaşa Vergileri	N.31, S.3, 22 Mart 1923
Senetçilerin Temettü Vergisi	N.66, S.1, 23 Temmuz 1339
Köprü Müruriyesi	N.16, S.2, 29 K.Sâni 1339
Ekmekler Hakkında	N.18, S.1, 5 Şubat 1339
Boğaziçi Yolcuları	N.18, S.2, 5 Şubat 1339
Bal Kabağı Zarı	N.23, S.3, 22 Şubat 1923
Cemiyet-i Umumi Belediyede	N.28, S.3, 12 Mart 1923
İstanbul'a Balık İsalesi	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Bir Takrir	N.33, S.3, 29 Mart 1923
Mahyalara Neler Yazılacak	N.40, S.3, 23 Nisan 1339
Karaköy Köprüleri	N.49, S.2, 24 Mayıs 1339
Kabahat Yunus Ağada mı?	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Devâirde Saat-i Mesai	N.51, S.2, 31 Mayıs 1339
Rekabet	N.58, S.4, 25 Haziran 1339

Şirketlere Dair	N.61, S.1, 5 Temmuz 1339
Zabıttandan Tefrik İçin	N.62, S.1, 9 Temmuz 1339
Fukaranın Emanete Müracaatı	N.64, S.1, 16 Temmuz 1339
Mezbahanın Resmi Küşadı	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339
Zabıta-yı Belediye Elbiseleri	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339
Terkos ve Elmalı Bendlerinde Tedkikat	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339
Yeni İtfaiye Teşkilatı	N.70, S.1, 6 Ağustos 1339
İstida	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
Ağaç Bayramı	N.28, S.1, 12 Mart 1923
Amele Bayramı	N.43, S.1, 3 Mayıs 1339
Iyd-ı Milli Günü	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
Patrikhane'nin Paskalya Hediyesi	N.3, S.1, 14 K.Evvel 1338
Fener Meselesi	N.53, S.4, 7 Haziran 1339
Meletyus Gidiyor	N.60, S.1, 2 Temmuz 1339
Seni Papaz, Seni!	N.61, S.1, 5 Temmuz 1339
Meletyus Giderken	N.63, S.3, 12 Temmuz 1339
Musevilerin Etleri	N.64, S.1, 16 Temmuz 1339
Kurban Payı	N.68, S.1, 30 Temmuz 1339
Yeni Patrik Kim Oluyor?	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Tevzih ve Tahsis	N.60, S.3, 2 Temmuz 1339
Leblebiciler Cemiyeti	N.64, S.3, 16 Temmuz 1339
Polis Namzetleri İmtihanında	N.11, S.3, 11 K.Sâni 1339
Eczacı ile Aşçı	N.19, S.1, 8 Şubat 1339
Doktorlara dair	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Vazifeşinas Müvezzi	N.42, S.1, 30 Nisan 1339
Mevsim Muhavereleri	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
İçki Memnuatı	N.56, S.3, 18 Haziran 1339
Tebrik Telgrafı	N.60, S.1, 2 Temmuz 1339
Zavallının Ağzı Yanmış	N.4, S.1, 18 K.Evvel 1338
Eski Ailelerdeki Yeni Teşkilat	N.6, S.2, 25 K.Evvel 1338
Rüya Görmüş	N.8, S.3, 1 K.Sâni 1339
Veyl Onlara Ki	N.12, S.2, 15 K.Sâni 1339
Bu Sene Neler Olacak	N.16, S.4, 29 K.Sâni 1339
Boğaziçi'nin Tenviri	N.17, S.2, 1 Şubat 1339
Yeni Bir Tarih Dersi	N.18, S.2, 5 Şubat 1339
En Tehlikesiz Memuriyet	N.20, S.1, 12 Şubat 1339
Söz Anlayan Biri Gelsin	N.21, S.3, 15 Şubat 1923
Çemberli Taş	N.24, S.2, 26 Şubat 1923
Taahhütname Bırakmış	N.24, S.4, 26 Şubat 1923
Bir Tavsiye	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Sene Başı	N.26, S.3, 5 Mart 1923
Fırıldak	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Kabul Günleri	N.30, S.1, 19 Mart 1923

Japon Mualliminin Tedkikatı	N.31, S.3, 22 Mart 1923
Posta Buhranı	N.34, S.1, 2 Nisan 1339
Edirne Feyzanında	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
Hususi Muallim	N.34, S.3, 2 Nisan 1339
Hokkabazlık Zannetmiş	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
Curzon “Tur”da	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
Sermaye ve İş	N.43, S.1, 3 Mayıs 1339
Tımarhane Ziyaretinde	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Ziraat Haberleri	N.45, S.2, 10 Mayıs 1339
Ankara Kedileri ve Necmeddin Sadık Bey	N.47, S.2, 17 Mayıs 1339
Yeni İmtiyazlar	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Kudret Topu	N.49, S.1, 24 Mayıs 1339
Berberlerin Tatili	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Cuma Tatiline İştirak Etmeyenler	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Beylerbeyi’nde Yağmur Duası	N.54, S.2, 11 Haziran 1339
Cuma Tatili	N.59, S.1, 28 Haziran 1339
Giresun’da Fındık Bolmuş	N.65, S.1, 19 Temmuz 1339
Karilerimizin Müşküllerine Cevap	N.66, S.2, 23 Temmuz 1339
Akbaba’nın Şehir Postası	N.66, S.2, 23 Temmuz 1339
Yine Ziya Bey Memur	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
Gülcemal Hanımla Defterdar Efendi	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339
Bu da Kasdi İmiş	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
Amerikalı Seyyahlar	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Maarif Haberleri	N.6, S.2, 25 K.Evvel 1338
Sözde Kızlar	N.6, S.3, 25 K.Evvel 1338
Musiki Encümeni	N.31, S.3, 22 Mart 1923
İnşad Dersleri	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
Darü’l-Fünun Teftiş Edilir Mi?	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
Talebe Kasketleri	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Seslerin Enva’ı	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Gülhane Seririyatı Müsameresi	N.38, S.2, 16 Nisan 1339
Tıbbiyelilerin Maaşı	N.38, S.4, 16 Nisan 1339
Mekteplerin ve İzcilerin İftarı	N.39, S.2, 19 Nisan 1339
Toptaşında Elifba Meselesi	N.42, S.2, 30 Nisan 1339
Darü’l-Fünun İstiklali	N.47, S.1, 17 Mayıs 1339
Enâs Mekâtibinde Tabâhat Dersleri	N.51, S.2, 31 Mayıs 1339
Muallim Beylere ve Talebe-i Uluma	N.58, S.1, 25 Haziran 1339
Halkalı Mektebinde Nümayiş	N.59, S.1, 28 Haziran 1339
Ana Mekteplerine Mukabil	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Şehrimiz Ahval-i Sıhhiyesi	N.2, S.3, 11 K.Evvel 1338
Ankara’da Uyku Hastalığı	N.60, S.1, 2 Temmuz 1339
Güzelin Bahsi	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
Mûsikî Haberleri	N.2, S.2, 11 K.Evvel 1338

Kütüphane Nakli	N.2, S.2, 11 K.Evvel 1338
Lozan Muhabir-İ Mahsusumuzdan	N.3, S.2, 14 K.Evvel 1338
Yeni Tiyatro	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
Mütekabil-İ Zemm ve Kadeh Davası	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
Çiçek Hastalığı ve Aşılanañlar	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
Münasip Bir Cevap	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Çiçekler Açarken	N.5, S.4, 21 K.Evvel 1338
Nişan Merasimi	N.6, S.2, 25 K.Evvel 1338
Siste Yolunu Şaşıranañlar	N.7, S.2, 28 K.Evvel 1338
Şark Mahfili	N.9, S.3, 4 K.Sâni 1339
Ayak Hesabı	N.11, S.3, 11 K.Sâni 1339
Bir Konferans	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
Bilardo Müsabakasında	N.14, S.4, 22 K.Sâni 1339
Makine Aranyor	N.16, S.2, 29 K.Sâni 1339
Dilsizler Mektebi	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Umde Meselesi	N.18, S.3, 5 Şubat 1339
Bir Harf Hatası	N.20, S.1, 12 Şubat 1339
Sehven Celb Edilmiş	N.21, S.1, 15 Şubat 1923
Mühim Bir İlaç	N.21, S.4, 15 Şubat 1923
Yedisinde Ne İse...	N.22, S.1, 19 Şubat 1923
Mûsiki Dersi	N.25, S.3, 1 Mart 1923
Karadeniz	N.25, S.3, 1 Mart 1923
Sanayi' Nefise Mektebinde	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Vatan Edebiyatı	N.28, S.1, 12 Mart 1923
Karanfil ve Yasemin	N.28, S.3, 12 Mart 1923
Telsiz Telefon Tecrübesi	N.34, S.3, 2 Nisan 1339
Hakiki Komedi	N.35, S.3, 5 Nisan 1339
Notaların Tedkiki	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
Tiyatroda Facia	N.39, S.4, 19 Nisan 1339
Hangi Kitaplar Tercüme Edilecek	N.42, S.3, 30 Nisan 1339
Milli Edebiyata Doğru	N.43, S.2, 3 Mayıs 1339
Yeni Bir Dalgınlık	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Nerde Bayramlaşacaklar	N.47, S.1, 17 Mayıs 1339
Bayram Hediyesi	N.48, S.1, 21 Mayıs 1339
Yazın Okunacak En Güzel Eserler	N.48, S.2, 21 Mayıs 1339
Tevhid Edilenler	N.51, S.2, 31 Mayıs 1339
Millet Kütüphanesi'nin Vakfiyeti Tescil Olundu	N.52, S.2, 4 Haziran 1339
İstanbul'da Tenbaku Ziraati	N.53, S.1, 7 Haziran 1339
Yazlık Lokantaya Buyurunuz	N.53, S.3, 7 Haziran 1339
İki Refik Arasında	N.54, S.1, 11 Haziran 1339
Zavallı Piyer Loti	N.55, S.1, 14 Haziran 1339
İstinye Havuzları	N.55, S.1, 14 Haziran 1339
Müezzinlik İmtihanları	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339

Resim Sergisi	N.66, S.1, 23 Temmuz 1339
Kimler Ne Kesti	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
Bir Silah Kazası	N.68, S.1, 30 Temmuz 1339
Darü'l-Elhan Konservatuar Oluyor	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339
Temaşa Mevsimi	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
Bizde San'at-ı Temaşa Neden İlerleyemiyor?	N.70, S.3, 6 Ağustos 1339
Cuma Tatili Dolayısıyla	N.70, S.3, 6 Ağustos 1339
Yüz Liraya Bir Makale	N.12, S.4, 15 K.Sâni 1339
Bir Tavsiye	N.18, S.1, 5 Şubat 1339
Bir İyilik	N.18, S.3, 5 Şubat 1339
Akşam Gazetesine İhtar	N.19, S.1, 8 Şubat 1339
Hayırhahlık Bu Kadar Olur	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Mazlum Milletlerin Mizahı	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Vatan-Vakit Gazeteleri	N.31, S.3, 22 Mart 1923
Çekirge Hikâyesi	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Tan ve Tan	N.39, S.2, 19 Nisan 1339
Düelloya Davet	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Tulumba Yarışında	N.48, S.3, 21 Mayıs 1339
İntihal	N.49, S.2, 24 Mayıs 1339
Muharrirlerin Futbol Takımı	N.50, S.2, 28 Mayıs 1339
Hüseyin Rahmi Bey'in Güftesi	N.51, S.2, 31 Mayıs 1339
Deptim Keçe, Sivriltiltim Külâh	N.52, S.3, 4 Haziran 1339
Vatan Gazetesi İş Buluyor	N.53, S.1, 7 Haziran 1339
Mebuslarımızı Ne Güzel Tanıyoruz!	N.65, S.1, 19 Temmuz 1339
Akbaba'nın Bayramda Kabul Saatleri	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
Son Sistem Çorap Makineleri	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
Spor Haberleri	N.3, S.2, 14 K.Evvel 1338
ککبو زده ددی At Yarışları	N.52, S.1, 4 Haziran 1339
Fenerbahçe-Galatasaray	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Mecburi İzdivaç Kanunu	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
İstanbul Düşünüyor	N.21, S.3, 15 Şubat 1923
Talak Meselesi	N.28, S.2, 12 Mart 1923
Darü'l-Fünunda İzin Yok	N.33, S.1, 29 Mart 1923
Yaşayan Ölüler	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Şark Çarpıyor	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
Mezar Taşlarıyla Reklam	N.41, S.3, 26 Nisan 1339
Sulh İçinde Yaşayamayanlar	N.42, S.2, 30 Nisan 1339
Konferansta Susanlar	N.44, S.1, 7 Mayıs 1339
Maks Linder Kız Kaçırması	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Son Moda Bir Kanun	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
Göz Yaşları	N.65, S.2, 19 Temmuz 1339
Yürü Yavrum, Yürü!	N.69, S.1, 2 Ağustos 1339
Dişçi Sami Efendi	N.70, S.1, 6 Ağustos 1339

Kaç Bu Kırmızı Turplar	N.2, S.3, 11 K.Evvel 1338
En İyi Usul	N.9, S.2, 4 K.Sâni 1339
Müşahirin Nükteleri	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
Dil Alışkanlığı	N.20, S.3, 12 Şubat 1339
Celal Muhtar Bey Çocukken	N.20, S.3, 12 Şubat 1339
Kinin Derecesi	N.21, S.1, 15 Şubat 1923
Petrol Gazi/Gazı	N.22, S.1, 19 Şubat 1923
Şair/Perukâr	N.22, S.4, 19 Şubat 1923
Boy Meselesi	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Tenkide Mani Olmak Usulü	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Dalgınlığın Bu Derecesi	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
İsmet Paşa'nın Bir Cevabı	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Fikret- Enver Paşa	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Abdullah Cevdet Bey'in Şükranı	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
İlmi Bir Tarif	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Halil Nihad Bey Potin Alırken	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Müşkülün Büyüğü	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
Misafire İkrâm	N.24, S.1, 26 Şubat 1923
Yumurtalar	N.24, S.1, 26 Şubat 1923
Alamet-i Farika	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Beyaz Saç, Beyaz Sakal	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Misafire İkrâm	N.26, S.3, 5 Mart 1923
Boy Meselesi	N.26, S.4, 5 Mart 1923
Borçlu Çıkmış	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Bir Dalgınlık Daha	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Şairler Arasında	N.28, S.3, 12 Mart 1923
Lozan Konferansı İntiba'ında	N.28, S.4, 12 Mart 1923
Muharrirler Arasında	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Yarış	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Erbab-ı Deha Arasında	N.29, S.2, 15 Mart 1923
Lozan Palas'da Geçen Bir Vaka	N.30, S.1, 19 Mart 1923
Çester Projesi Gibi	N.30, S.2, 19 Mart 1923
Matbuat Münakaşalarının Neticesi	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Karlı Bir Teklif	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Bir Cevap	N.31, S.3, 22 Mart 1923
Ne İşi Var Orada?	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
Avukatın Sermayesi	N.34, S.3, 2 Nisan 1339
Neferin Cevabı	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Sarhoşun Zekası	N.41, S.3, 26 Nisan 1339
Bir Aylık Namaz	N.42, S.3, 30 Nisan 1339
Göbek Meselesi	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Sakat Melih	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Güzellik Düşmanları	N.51, S.1, 31 Mayıs 1339

Neci İmiş?	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Tatlı Şakalar	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Zenginlerimiz ve Köylerin İmarı	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
Yuha Değilmiş, Yahu! İmiş	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
قوله نازر Nazır	N.13, S.2, 18 K.Sâni 1339
Silah Çeken Nazır	N.33, S.3, 29 Mart 1923
Erkan Esvabı Aleyhinde	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
Tutuşmak, Yanmak	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Renklerin Dili	N.37, S.3, 12 Nisan 1339
Ağaçların Dili	N.38, S.3, 16 Nisan 1339
Hayvanların Dili	N.40, S.2, 23 Nisan 1339
Kadınlara Dair	N.43, S.1, 3 Mayıs 1339
Semtlerin Dili	N.43, S.2, 3 Mayıs 1339
Kadın Bilmeceleri	N.43, S.2, 3 Mayıs 1339
Vesait-i Nakliyyenin Dili	N.44, S.1, 7 Mayıs 1339
Asâr-ı Mensiyye	N.45, S.1, 10 Mayıs 1339
Renklerin Dili	N.45, S.3, 10 Mayıs 1339
Bazı Eşya ve Yemeklerin Dilleri	N.46, S.1, 14 Mayıs 1339
Şekerlerin Dili	N.47, S.1, 17 Mayıs 1339
Esnafların Dili	N.50, S.1, 28 Mayıs 1339
Milletlerin Dili	N.50, S.1, 28 Mayıs 1339
İlaçların Dili	N.51, S.1, 31 Mayıs 1339
Yaza Dair	N.53, S.4, 7 Haziran 1339
Güzellerin Dili	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Mahbusların Dili	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Mürahasaların Dili	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Vilayetlerin Dili	N.62, S.1, 9 Temmuz 1339
Haliç İskelelerinin Dili	N.64, S.1, 16 Temmuz 1339
Fıkra	N.12, S.1, 15 K.Sâni 1339
Tecrübeli İmiş	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
İki Fakir	N.32, S.3, 26 Mart 1923
Zabıta Vukuatı	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Yılan Hikâyesi	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Mezarlık Meselesi	N.17, S.1, 1 Şubat 1339
Yeni Kumar Oyunları	N.10, S.1, 8 K.Sâni 1339
Kumar Oynayanlardan Ceza-yı Nakdi	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339
Onbeş Badem Şekeri	N.6, S.3, 25 K.Evvel 1338
Yeni Şive	N.17, S.1, 1 Şubat 1339
Ma-Fevke'l-Beşer Tecrübehanesi	N.17, S.1, 1 Şubat 1339
Matbuat Alemi	N.11, S.4, 11 K.Sâni 1339
Müşahirin Nükteleri -1-	N.12, S.2, 15 K.Sâni 1339
Müşahirin Nükteleri	N.13, S.3, 18 K.Sâni 1339

İran'daki Kadınlar	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339
Kadın Saçı	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
Karşılıklı Kazanç	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339
Zamane Fıkrası	N.9, S.2, 4 K.Sâni 1339
Fıkra	N.10, S.2, 8 K.Sâni 1339
Can Acısı	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
Cevap Mevsimi	N.15, S.4, 25 K.Sâni 1339
Olmuş Vakıalardan	N.8, S.3, 1 K.Sâni 1339
Darü'l-Beda'ide Bir Cevelan	N.13, S.3, 18 K.Sâni 1339
Bir Takrir	N.8, S.1, 1 K.Sâni 1339
Müşahirin Nükteleri	N.13, S.1, 18 K.Sâni 1339
İmtihanda	N.11, S.2, 11 K.Sâni 1339
Kış Düşünceleri	N.8, S.1, 1 K.Sâni 1339
Maskeliler	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
Zenginlik ile Züğürtlük Hakkında	N.21, S.3, 15 Şubat 1923
Yeni Gazel ve Şarkılar	N.3, S.2, 14 K.Evvel 1338
Hangisine İnanalım	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Hoş Sözler	N.15, S.1, 25 K.Sâni 1339
Tercüme Edilecekmiş	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
Zeka Meselesi	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Makarnanın Islahı	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
Müşahirin Nükteleri -2-	N.12, S.2, 15 K.Sâni 1339
Haklı Bir Cevap	N.12, S.4, 15 K.Sâni 1339
Yalancı Şahitler	N.13, S.4, 18 K.Sâni 1339
Yine Meyhaneciler Kazandı	N.4, S.3, 18 K.Evvel 1338
Pendname-İ Akbaba	N.5, S.2, 21 K.Evvel 1338
Dilencinin Cevabı	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Ceza Mahkemesinde	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Köy İmamlarının Tedrisi	N.11, S.3, 11 K.Sâni 1339
Rıhtımdan Kaçan Öküz	N.1, S.1, 7 K.Evvel 1338
Üsküdar Tramvayı	N.11, S.2, 11 K.Sâni 1339
Çarşıdaki Soygün	N.7, S.3, 28 K.Evvel 1338
Yazın Erkek Kışın Kadın	N.1, S.3, 7 K.Evvel 1338

-K-

KALENDER

Olmadık	N.1, S.1, 7 K.Evvel 1338
Gibi	N.3, S.1, 14 K.Evvel 1338

KANBER

Doğru Yolun Yolcusu	N.9, S.3, 4 K.Sâni 1339
---------------------	-------------------------

Yıldızımız Barışmadı	N.22, S.3, 19 Şubat 1923
Mektup	N.25, S.3, 1 Mart 1923
Komşum	N.26, S.2, 5 Mart 1923
Kasım Paşa Şiirleri	N.36, S.4, 9 Nisan 1339
Kanto <i>آلاطودی</i>	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Emraz-ı Kalbiyye'den	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
Masuniyet-i Şahsiyye Manisi	N.34, S.1, 2 Nisan 1339
Mesud Bir Nazire	N.68, S.2, 30 Temmuz 1339
Milli Aş	N.15, S.1, 25 K.Sâni 1339
Mübarek Olsun	N.47, S.2, 17 Mayıs 1339
Nargilename	N.27, S.3, 8 Mart 1923
Valimize Şarkı	N.38, S.3, 16 Nisan 1339
Gazel	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
Bir Aşk Sahnesi	N.17, S.3-4, 1 Şubat 1339
Ziraat Mütchassısı	N.32, S.4, 26 Mart 1923
Kararsızlık	N.14, S.1, 22 K.Sâni 1339
Vecizeler	N.37, S.3, 12 Nisan 1339
Aşka Dair Dedikodular	N.20, S.3, 12 Şubat 1339

KARGA

Babasının Oğlu İmiş	N.44, S.2, 7 Mayıs 1339
Beyhude Bırakmış	N.49, S.1, 24 Mayıs 1339
Bir Oyun	N.30, S.2, 19 Mart 1923
Tedavi	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Siyah Kırak, Beyaz Kırak	N.22, S.3, 19 Şubat 1923
Yirmi Üç Nisan Topları	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Şaban Ağa'dan Mektup	N.8, S.2, 1 K.Sâni 1339
Milleyus'dan Mektup	N.54, S.3, 11 Haziran 1339
Fıkra	N.41, S.2, 26 Nisan 1339
Şerhü'l- Lûgat ve İlasamı (2)	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339
Akbaba'nın Masalları	N.12, S.1, 15 K.Sâni 1339
Pendname-i Akbaba	N.62, S.3, 9 Temmuz 1339
Pendame-i Akbaba	N.63, S.2, 12 Temmuz 1339
Teracüm-ü Ahval-i Şuara ve Meşahir	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Hiç İçilmeyecek Mi?	N.38, S.4, 16 Nisan 1339
Feylesofun Doktorluğu	N.28, S.3, 12 Mart 1923
İttihad ve Terakki	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
Biberiye Tarikatı	N.29, S.3, 15 Mart 1923
Salih Efendi Kanunu Münasebetiyle	N.37, S.2, 12 Nisan 1339
Şair ile Hasis	N.21, S.4, 15 Şubat 1923
Merkebin Şahitliği	N.27, S.1, 8 Mart 1923
Bir Kabul Bir Red	N.32, S.2, 26 Mart 1923

Ata ve Eşeğe Dair	N.46, S.2, 14 Mayıs 1339
Dile Bende Ne Dilersen	N.47, S.2, 17 Mayıs 1339
Fıkralar	N.14, S.2, 22 K.Sâni 1339

KITMİR

İstanbul Köpeklerinin Şehremanetine İstidası	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339
--	--------------------------

KIVILCIM

Komşular	N.24, S.2, 26 Şubat 1923
Fotoğraf Merakı	N.36, S.4, 9 Nisan 1339
Tehlike İşareti	N.18, S.2, 5 Şubat 1339
Salih Efendi Modası	N.38, S.3, 16 Nisan 1339
Naşit Bey'in Evlenmesi	N.60, S.2, 2 Temmuz 1339
İftara Davet	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
Pedagogun Çocuğu	N.17, S.2, 1 Şubat 1339
İftardan Sahura	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Samanlık Hikâyesi	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339
Saadetin Yolu	N.20, S.4, 12 Şubat 1339
İkizler	N.25, S.4, 1 Mart 1923
Üçüzler	N.27, S.4, 8 Mart 1923
Kıskançlık	N.29, S.4, 15 Mart 1923
İlk Sergüzeşt	N.33, S.4, 29 Mart 1923
Acaba Bozuldu Mu?	N.40, S.3, 23 Nisan 1339
Kırkından Sonra	N.50, S.2, 28 Mayıs 1339
Elenismus	N.51, S.3, 31 Mayıs 1339
Kısasa Kısas	N.52, S.2, 4 Haziran 1339
Bir Tarla Meselesi	N.56, S.3, 18 Haziran 1339
Yüzme ve Yüzdürme	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Şöhretin Sırrı	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
Âşık mı, Yoksa?	N.66, S.3, 23 Temmuz 1339
İğnelemek Modası	N.11, S.2, 11 K.Sâni 1339
Kan Çıbanı	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
Yıldız	N.21, S.4, 15 Şubat 1923
Çardak Hikâyesi	N.22, S.4, 19 Şubat 1923
Kapıcının Marifeti	N.37, S.3, 12 Nisan 1339
Namzetlik	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
Nefesler	N.48, S.2, 21 Mayıs 1339
Tunus Gedîği	N.53, S.2, 7 Haziran 1339
Esmâ Bacının Korkusu	N.55, S.2, 14 Haziran 1339
Meşhur Haydut Macerası	N.57, S.3, 21 Haziran 1339
İğrenme ve İmrenme	N.62, S.2, 9 Temmuz 1339
Misafir	N.64, S.2, 16 Temmuz 1339

İftar Topu	N.41, S.2, 26 Nisan 1339
Tiryaki	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Anahtar	N.46, S.3, 14 Mayıs 1339
Sakal Uğrunda	N.58, S.3, 25 Haziran 1339
Çolpanın Hikayesi	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
Yeşil Hisar Yollarında	N.63, S.2, 12 Temmuz 1339
Borazan Bekir	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
Yeni İlmi Cereyanlar	N.26, S.3, 5 Mart 1923
Bir Kıyafet Hatırası	N.16, S.3-4, 29 K.Sâni 1339
Kibar Şakası	N.14, S.2, 22 K.Sâni 1339

KUMRU

Mantık Meselesi	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
-----------------	-------------------------

-M-

M. ENVER

Peri-i Sulha	N.15, S.3, 25 K.Sâni 1339
--------------	---------------------------

MAZHAR OSMAN

Hastahanelerde	N.62, S.2, 9 Temmuz 1339
----------------	--------------------------

MEHMET RAGIP

Gerektir	N.18, S.2, 5 Şubat 1339
----------	-------------------------

MEHMET RAUF

Meçhul Hanım	N.30, S.4, 19 Mart 1923
Şükran Borcu	N.29, S.3, 15 Mart 1923
Yumurtanın Tazesı	N.31, S.3/4, 22 Mart 1923
Uzak Geceler	N.12, S.3, 15 K.Sâni 1339
Ayak Oyunları	N.14, S.3/4, 22 K.Sâni 1339
Karanlıkta	N.19, S.2-3, 8 Şubat 1339

-N-

NECDET RÜŞDÜ

Maniler	N.21, S.3, 15 Şubat 1923
Züğürtlük Şarkısı	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Maniler	N.24, S.4, 26 Şubat 1923
Bekârlık Şarkısı	N.26, S.4, 5 Mart 1923
Şarkı	N.28, S.4, 12 Mart 1923

Şarkı	N.33, S.4, 29 Mart 1923
Kadıköy Şarkısı	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Bir Memurun Hatıra Defterinden	N.16, S.4, 29 K.Sâni 1339
Gayr-i Faallerin Şarkısı	N.15, S.4, 25 K.Sâni 1339

NECİP FAZIL

Kitabe	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
--------	--------------------------

-O-

ORHAN SEYFİ

Nasrettin Hoca İle Eşegi	N.48, S.1, 21 Mayıs 1339
Kurt Masalı	N.49, S.2, 24 Mayıs 1339
Bir Rüya	N.60, S.2, 2 Temmuz 1339
Maniler	N.11, S.2, 11 K.Sâni 1339
Maniler	N.5, S.3, 21 K.Evvel 1338

OSMAN CEMAL

Hüseyin Daniş Bey'in Yeni Bir Şarkısı	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Divan	N.42, S.2, 30 Nisan 1339
Ah Stefanella	N.53, S.2, 7 Haziran 1339
Büyük Ada'dan Küçük Adaya	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Çırpıcı'da Bir Meşaire	N.60, S.4, 2 Temmuz 1339
Hilal-i Ahder'e İstida	N.52, S.2, 4 Haziran 1339
Bekçi İle Beraber	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
Bekçi İle Beraber	N.40, S.3, 23 Nisan 1339
Der-Vasf-ı Lozan	N.51, S.3, 31 Mayıs 1339
Esbab-ı Harik	N.41, S.4, 26 Nisan 1339
Cehennemden Polis Müdüriyetine	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
Geçen Seneki Ada Alemlerinden	N.48, S.3, 21 Mayıs 1339
Hacı Bünyamin Efendi	N.43, S.3, 3 Mayıs 1339
Yeni Biçim Bir Tavcılık	N.7, S.3, 28 K.Evvel 1338
Tanıdığım Delilerden	N.2, S.3, 11 K.Evvel 1338
Nereden Tanıyormuş	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Adab-ı Umumiyename	N.55, S.3, 14 Haziran 1339
İtalya Harbe Girdi mi, Girmedi mi?	N.56, S.2, 18 Haziran 1339
Lozan Mektupları	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
Yine Caydım!	N.65, S.2, 19 Temmuz 1339
Öpmeye, Koklamaya Dair	N.69, S.3, 2 Ağustos 1339
Yüz Sene Sonra Neler Olacak?	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339

Yüz Sene Sonra Neler Olacak?	N.47, S.3, 17 Mayıs 1339
Kadınlar Halk Fırkasında İlk İctima'	N.57, S.2, 21 Haziran 1339
Emanetin Havuzu	N.58, S.2, 25 Haziran 1339
Onu da Çok Gördüler	N.68, S.3, 30 Temmuz 1339
Dağlara Tepelere Dair	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339

OKUNAMAYAN YAZAR İSİMLERİ

Bir Gençlik Hatırası	N.5, S.3/4, 21 K.Evvel 1338
Gayr-i Faâl Arkadaşlara Gazel	N.12, S.4, 15 K.Sâni 1339
Hece Vezniyle Bahr-i Tevil	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
Kar Topu	N.18, S.4, 5 Şubat 1339
Gece Safa (Çiçekler Arasında)	N.22, S.2, 19 Şubat 1923
Leylaklar (Çiçekler Arasında)	N.30, S.3, 19 Mart 1923
Gönül Umdeleri	N.68, S.1, 30 Temmuz 1339
Edebiyat Doktoru	N.10, S.2, 8 K.Sâni 1339
Hanımeli (Çiçekler Arasında)	N.16, S.3, 29 K.Sâni 1339

-Ö-

ÖMER SEYFETTİN

Zenginlik Belası	N.22, S.2, 19 Şubat 1923
------------------	--------------------------

-P-

PEYAMİ SAFA

Geç Kalmışım	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
İlk Aşk	N.24, S.3/4, 26 Şubat 1923
Topuklu Terlik	N.15, S.4, 25 K.Sâni 1339
Hüseyin Bey'in Köpeği	N.7, S.4, 28 K.Evvel 1338
Bir Pazarlık	N.18, S.3/4, 5 Şubat 1339
Kırkından Sonra	N.26, S.3/4, 5 Mart 1923
Karanlığın Bir Şakası	N.28, S.4, 12 Mart 1923
Kısa Günün Karı	N.33, S.3, 29 Mart 1923
Maaş Cüzdanı	N.23, S.4, 22 Şubat 1923
Evhamlı Bir Yolcu	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339

-R-

REŞAT NURİ

Tal'isiz Bir Adam	N.6, S.3/4, 25 K.Evvel 1338
-------------------	-----------------------------

-S-**SAİD MOLLA**

Said Molla'nın Mektubu

N.59, S.4, 28 Haziran 1339

SELAMİ İZZET

Su Başında

N.17, S.2, 1 Şubat 1339

Afilli Öpüş

N.28, S.2, 12 Mart 1923

Mesud Erkek

N.1, S.3, 7 K.Evvel 1338

Havva'nın Kızı

N.36, S.2, 9 Nisan 1339

Alo... Sevgilim

N.38, S.4, 16 Nisan 1339

Peri

N.40, S.4, 23 Nisan 1339

SERDÜMEN

Aramızda

N.68, S.3, 30 Temmuz 1339

SİRKENGEBİN EFENDİ

Mest Ol!

N.63, S.3, 12 Temmuz 1339

Hocamla Kocam

N.60, S.3, 2 Temmuz 1339

Akbaba'nın Bazı İzahatı

N.55, S.2, 14 Haziran 1339

Nerede?

N.58, S.1, 25 Haziran 1339

Münasip Miktarda Fassallik

N.57, S.2, 21 Haziran 1339

Şek Bulan, Eşşek Bulan

N.54, S.2, 11 Haziran 1339

Akbaba'nın Dedikodusu

N.51, S.2, 31 Mayıs 1339

-Ş-**ŞABAN**

Bir Mektup

N.43, S.3, 3 Mayıs 1339

-T-**TAŞKIN**

Asrî Türkü

N.67, S.3, 26 Temmuz 1339

Karşılıklı Maniler

N.69, S.3, 2 Ağustos 1339

-Ü-**ÜSKÜDARLI TAL'AT**

Bir Mektup

N.25, S.2, 1 Mart 1923

Şarkı

N.13, S.3, 18 K.Sâni 1339

-Y-

YAHYA KEMAL

Bir Telgraf

N.22, S.1, 19 Şubat 1923

YUSUF ZİYA

Falih Rıfkı

N.33, S.3, 29 Mart 1923

Ahmet Haşim

N.34, S.3, 2 Nisan 1339

YUSUF ZİYA

Maniler

N.7, S.2, 28 K.Evvel 1338

Ada Şarkısı

N.49, S.1, 24 Mayıs 1339

Küçük Hanıma Mektup

N.64, S.1, 16 Temmuz 1339

Koşma

N.68, S.3, 30 Temmuz 1339

Koşma

N.69, S.1, 2 Ağustos 1339

Kadınlar Mebus Olaydı

N.37, S.1, 12 Nisan 1339

Ey Türk Uyan

N.46, S.1, 14 Mayıs 1339

İntihab Sandığı

N.56, S.1, 18 Haziran 1339

İaşenin Gayguycuları

N.50, S.1, 28 Mayıs 1339

Ramazan Şiirleri

N.39, S.1, 19 Nisan 1339

Hüseyin Cahit Bey'e Şarkı

N.25, S.1, 1 Mart 1923

Zamane Hali

N.30, S.2, 19 Mart 1923

Deyu, Deyu!

N.62, S.1, 9 Temmuz 1339

Ahmet Emin Bey'in Şarkısı

N.28, S.3, 12 Mart 1923

Ev Kirası

N.2, S.2, 11 K.Evvel 1338

Dayak

N.9, S.2, 4 K.Sâni 1339

Koca ile Âşık

N.4, S.2, 18 K.Evvel 1338

Talak-ı Selase

N.5, S.2, 21 K.Evvel 1338

Kadıköy Vapurunda

N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339

Hırsız

N.20, S.2, 12 Şubat 1339

Tedavi Ücreti

N.21, S.2, 15 Şubat 1923

Geç mi, Erken mi?

N.24, S.2, 26 Şubat 1923

İhtiyata Riayet

N.31, S.2, 22 Mart 1923

Kırk Lira

N.32, S.2, 26 Mart 1923

Bıraktığı Gibi Bulmuş

N.53, S.4, 7 Haziran 1339

Beşir'in Çocuğu

N.59, S.2, 28 Haziran 1339

Behiç'in Nişanlısı

N.3, S.2, 14 K.Evvel 1338

İşin İç Yüzü

N.13, S.3, 18 K.Sâni 1339

Zamane Gençleri

N.33, S.2, 29 Mart 1923

İlk Prova

N.44, S.2, 7 Mayıs 1339

Bayram Sefası

N.47, S.2, 17 Mayıs 1339

YMCA

N.12, S.1, 15 K.Sâni 1339

Küçük Hanım	N.16, S.2, 29 K.Sâni 1339
İzdivaç Mevsimi	N.19, S.2, 8 Şubat 1339
Hiç Bir Şeyi Yokmuş	N.12, S.2, 15 K.Sâni 1339
Maske	N.8, S.2, 1 K.Sâni 1339
Kadın	N.1, S.2, 7 K.Evvel 1338

2.1.1.2. Tercüme Eserler

HÜSEYİN RIFAT

Ömer Hayyam'dan Tercümeleler	N.23, S.2, 22 Şubat 1923
------------------------------	--------------------------

2.1.2. Karikatürist Adlarına Göre

2.1.2.1. İmzası Okunabilen Karikatüristler

-A-

ADNİ

İsimsiz	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
İsimsiz	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
İlk Çapkınlık	N.62, S.2, 9 Temmuz 1339
Köylü Kadınla Köprü Tahsildarı	N.63, S.2, 12 Temmuz 1339
Köylü Kadınla Gazeteci	N.63, S.3, 12 Temmuz 1339
Tam Mevsimi	N.64, S.2, 16 Temmuz 1339
İsimsiz	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
İsimsiz	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
İsimsiz	N.70, S.3, 6 Ağustos 1339
Yeni Sigara İsimleri	N.72, S.4, 13 Ağustos 1339

AHMET MÜNİF

Eski Zaman Türküleri	N.1, S.1, 7 K.Evvel 1338
Lüks Malların İdhali Memnu'addır	N.2, S.2, 11 K.Evvel 1338
Eski Şairlerin Medlulleri	N.3, S.4, 14 K.Evvel 1338
Kaz Meraklısı	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Eski Maniler	N.5, S.4, 21 K.Evvel 1338
Kadınlar ve Tahsisat-ı Mesture	N.6, S.3, 25 K.Evvel 1338
Hangisi Daha Kıymetli?	N.7, S.4, 28 K.Evvel 1338
Eski Şairlerin Medlulleri	N.8, S.4, 1 K.Sâni 1339
Eski Şairlerin Medlulleri	N.9, S.1, 4 K.Sâni 1339
Mahalle Bakkallarının Siyaseti	N.10, S.2, 8 K.Sâni 1339

Başlangıç	N.11, S.3, 11 K.Sâni 1339
Peri-i Sulh	N.12, S.1, 15 K.Sâni 1339
Yanıp Tutuşmanın Neticesi	N.13, S.3, 18 K.Sâni 1339
Açlığa İdman	N.14, S.4, 22 K.Sâni 1339
İstanbul'da Bir Muaşaka Sahnesi	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Beyoğlu'nda Bir Muaşaka Sahnesi	N.15, S.3, 25 K.Sâni 1339
Eski Şairlerin Medlullerinden	N.17, S.1, 1 Şubat 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.19, S.2, 8 Şubat 1339
Darülbedayi'de	N.21, S.3, 15 Şubat 1339
Eski Şairlerin Medlullerinden	N.22, S.1, 19 Şubat 1339
Ona Şüphe yok	N.24, S.2, 26 Şubat 1339
Kara Sevda	N.25, S.1, 1 Mart 1339
Hıyanet-i Vataniyye Davasında	N.26, S.1, 5 Mart 1339
Mukabele-i Bilmisal	N.26, S.2, 5 Mart 1339
Hale Opereti Sanatkarları	N.27, S.4, 8 Mart 1339
Eski Şairlerin Medlullerinden	N.30, S.4, 19 Mart 1339
Kadınlar ve Spor	N.31, S.2, 22 Mart 1339
Hıyanet-i Vataniyye Meselesi	N.32, S.2, 26 Mart 1339
Çingenelerde Nüfusa Kayd Olunuyor	N.36, S.4, 9 Nisan 1339
Hicret Ediyorlar	N.38, S.3, 16 Nisan 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.39, S.1, 19 Nisan 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.40, S.4, 23 Nisan 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.41, S.3, 26 Nisan 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339

-C-

CEM

Akbaba'ya	N.15, S.1, 25 K.Sâni 1339
-----------	---------------------------

CEVAT ŞAKİR

İstikbalde Kadınlar Asker Olursa	N.25, S.2/3, 1 Mart 1339
Çok Tecrübe Etmiş	N.25, S.3, 1 Mart 1339
Aradaki Fark	N.26, S.3, 5 Mart 1339
Tehlike	N.26, S.4, 5 Mart 1339
Kabahat Müşteride	N.28, S.3, 12 Mart 1339
En Heyecanlı Eser	N.31, S.1, 22 Mart 1339

Herkes Kendini Düşünür	N.31, S.4, 22 Mart 1339
Memurlar Açlıktan Ölüyor!	N.32, S.3, 26 Mart 1339
İsimsiz	N.33, S.3, 29 Mart 1339
Kadınlarda İntihabata İştirak Etseydiler	N.35, S.1, 5 Nisan 1339
Tehlikeli Mıntıka	N.35, S.3, 5 Nisan 1339

-F-

FAHRETTİN

Tecessüs	N.3, S.2, 14 K.Evvel 1338
Çocuk Aklı	N.7, S.2, 28 K.Evvel 1338
Ziyinet Eşyasının Memnu'âtı Münasebetiyle	N.9, S.2, 4 K.Sâni 1339
Yüzünü Görmeden Evvel ve Yüzünü Gördükten Sonra	N.16, S.1, 29 K.Sâni 1339

-H-

HASAN RASİM

Asrî İzdivaçlar	N.24, S.3, 26 Şubat 1339
-----------------	--------------------------

HAYDAR ŞEVKET

Âşık Tayyareci Olursa	N.25, S.2, 1 Mart 1339
Yunanlıların Endişesi	N.52, S.3, 4 Haziran 1339
Meğer Karışmış	N.56, S.4, 18 Haziran 1339

HÜSAMETTİN HAŞİM

Tıp Fakültesi Müderrislerinden	N.35, S.3, 5 Nisan 1339
Ateşten Gömleğin Ayşe'si	N.40, S.1, 23 Nisan 1339

-İ-

I.HAKKI

Kadınlarda İstiyor!	N.4, S.1, 18 K.Evvel 1338
Sebebi Ne İmiş?	N.4, S.1, 18 K.Evvel 1338
Maraz-ı İctima'ı	N.5, S.1, 21 K.Evvel 1338
Bir Varmış Bir Yokmuş	N.7, S.1, 28 K.Evvel 1338
Memurîn-i Faâledenmiş	N.8, S.1, 1 K.Sâni 1339
Faâil Olanlar Kazandı	N.8, S.1, 1 K.Sâni 1339
Afv-ı Umumi	N.10, S.2, 8 K.Sâni 1339
Hem Aldanmış, Hem Aldatmış!	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.18, S.4, 5 Şubat 1339
Yeni Moda	N.19, S.2, 8 Şubat 1339
Kadınlığın Safhaları	N.20, S.2/3, 12 Şubat 1339

İsimsiz	N.21, S.1, 15 Şubat 1339
İsimsiz	N.21, S.1, 15 Şubat 1339
Bu Balık Başka Balık	N.22, S.3, 19 Şubat 1339
Âşıkla Ma'şuka	N.23, S.4, 22 Şubat 1339
Muavenet-i İctimaiyye Müdür-ü Umumisi	N.24, S.4, 26 Şubat 1339
Maaş Tevzi'inde ve Tevzi'den Yarım Saat Sonra	N.25, S.1, 1 Mart 1339
Sükna Kanunu'ndan İstifade Mi Edecek?	N.26, S.1, 5 Mart 1339
İsimsiz	N.26, S.2/3, 5 Mart 1339
İsimsiz	N.27, S.4, 8 Mart 1339
Sürmesinden Belli	N.28, S.2, 12 Mart 1339
Şimdiki Nişanlılar	N.28, S.3, 12 Mart 1339
Konferansın İkinci Perdesi	N.29, S.1, 15 Mart 1339
İsimsiz	N.29, S.4, 15 Mart 1339
Çaya Kaç Türlü Gidilir?	N.30, S.2, 19 Mart 1339
Kadınların Eteği	N.31, S.4, 22 Mart 1339
Hazır Cevapmış!	N.32, S.2, 26 Mart 1339
Dilenci mi, Postacı mı?	N.32, S.3, 26 Mart 1339
Erkeklerin "Mim"li Safhaları	N.33, S.4, 29 Mart 1339
Darü'l-kelp Tedavihanesi'nin Beyoğlu'na Nakli	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
Fatih'in Yetimlerine	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Hakkı Var!	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
İsimsiz	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
İntihabat ve Kadınlar	N.36, S.2, 9 Nisan 1339
İsimsiz	N.36, S.3, 9 Nisan 1339
Hanımlar Mebus Olduktan Sonra	N.37, S.1, 12 Nisan 1339
Sulh Niçin Geç ve Güç Geliyor!	N.37, S.4, 12 Nisan 1339
Men Edilmeyen Müskirat	N.38, S.3, 16 Nisan 1339
Ayine İle Keşf-i İstikbal	N.40, S.2, 23 Nisan 1339
Yemeğe Gidiyor!	N.41, S.4, 26 Nisan 1339
Zevce Muhabbeti	N.42, S.2, 30 Nisan 1339
Kirayı Kimden İstiyormuş!	N.44, S.2, 7 Mayıs 1339
Bayram Münasebetiyle Olacak	N.45, S.2, 10 Mayıs 1339
Bayram Hediyesi	N.45, S.3, 10 Mayıs 1339
İsimsiz	N.47, S.1, 17 Mayıs 1339
Bayram Şekerleri	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Kaş Yaparken Göz Çıkarmak	N.49, S.2, 24 Mayıs 1339
Kadın Bir Meyvedir	N.50, S.4, 28 Mayıs 1339
İsimsiz	N.51, S.3, 31 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin Bey	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Ahırzaman Şairlerinin Medlulleri	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Necip Bey İtriyat Fabrikası ve Çiçek Bahçesi	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
İstanbul'daki Gazete Bolluğuna Şaşmayınız	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Ne Dersi?	N.55, S.2, 14 Haziran 1339

İntihabat ve Kadınlar N.55, S.3, 14 Haziran 1339

İHAB HULUSİ

Sulhe Hangi Yoldan Gittik? N.51, S.1, 31 Mayıs 1339

İZZETTİN

Mütarekeden Beri İstanbul'da Görülen Bazı Simalardan
Birkaç Numune N.18, S.2, 5 Şubat 1339

-M-

MAZHAR NAZIM

Kabahati Yokmuş! N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Kuluçka Mevsiminde N.9, S.3, 4 K.Sâni 1339
"Soymak" Kelimesinin Dört Manası N.13, S.4, 18 K.Sâni 1339
Örümcek Ağı N.14, S.2, 22 K.Sâni 1339
Bir Mukayese N.17, S.2, 1 Şubat 1339
Bir Mukayese N.17, S.3, 1 Şubat 1339

MUHYİDDİN

Bebek Aşkı N.2, S.1, 11 K.Evvel 1338
Çocuk Oyunları N.5, S.4, 21 K.Evvel 1338
Kuş Bakışı N.6, S.1, 25 K.Evvel 1338
Ateş Olmayan Yerden Duman Çıkmaz N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Kış Çiçeklerinden N.7, S.4, 28 K.Evvel 1338
Çiçek Aşısı N.8, S.4, 1 K.Sâni 1339
Yıl Başında N.12, S.1, 15 K.Sâni 1339
İstanbul'da Çiçek Çoğalmış N.12, S.4, 15 K.Sâni 1339
Hediyesi Ne İmiş? N.13, S.4, 18 K.Sâni 1339
Gece Yarısında İntizar N.18, S.1, 5 Şubat 1339
İsimsiz N.18, S.3, 5 Şubat 1339
Çocuk Sahneleri N.20, S.4, 12 Şubat 1339
Lozan Konferansı'nın Dört Safhası N.22, S.4, 19 Şubat 1339
Hâkimiyet-i Milliye Devri? N.24, S.2, 26 Şubat 1339
İçki ve Meze N.26, S.4, 5 Mart 1339
İsimsiz N.28, S.4, 12 Mart 1339
Çocuklara Göre Vaziyet N.30, S.3, 19 Mart 1339
Şimdiden Özeniyor N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Kıskanç Değilmiş N.36, S.3, 9 Nisan 1339
İsimsiz N.38, S.4, 16 Nisan 1339
İsimsiz N.39, S.4, 19 Nisan 1339
Kadınlar İzci Olursa N.41, S.4, 26 Nisan 1339

Hediyelik	N.47, S.3, 17 Mayıs 1339
İsimsiz	N.48, S.3, 21 Mayıs 1339
Çocuk Mantığı	N.51, S.2, 31 Mayıs 1339
Çocuk Mantığı	N.51, S.3, 31 Mayıs 1339
İsimsiz	N.52, S.4, 4 Haziran 1339
İzciler Coğrafya İmtihanında	N.53, S.2, 7 Haziran 1339
İsimsiz	N.53, S.3, 7 Haziran 1339
İsimsiz	N.53, S.5, 7 Haziran 1339
İki Çiçek Bir Böcek	N.60, S.4, 2 Temmuz 1339
Adada Merkez Sefası	N.64, S.3, 16 Temmuz 1339

MUVAFFAK

Üşüyen Gençler	N.22, S.4, 19 Şubat 1339
Alacaklıdan Tuhafız	N.24, S.3, 26 Şubat 1339

-R-

RAGIP NURİ

İçki Memnu'iyetinin Tehiri Üzerine	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
İsimsiz	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Büyük Ada'da Yaz Eğlenceleri	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Söyleyenden Dinleyen Arif Gerek	N.59, S.4, 28 Haziran 1339
Müşabehet	N.60, S.3, 2 Temmuz 1339
Kadınların Yemini	N.69, S.3, 2 Ağustos 1339

RAMİZ

Kim Demiş Marsık Yanmaz Diye...	N.1, S.2, 7 K.Evvel 1338
Bursa'daki Vatandaşlar	N.2, S.1, 11 K.Evvel 1338
Ya Kendi Başındakiler	N.3, S.1, 14 K.Evvel 1338
Köpeklerin Asrî Vazifesi	N.3, S.3, 14 K.Evvel 1338
Genç Türkler Ne Yapıyorlar?	N.4, S.1, 18 K.Evvel 1338
Milletlerin Jimnastiği	N.4, S.2/3, 18 K.Evvel 1338
Seyyahlara Nasıl Propaganda Yapılıyor?	N.5, S.1, 21 K.Evvel 1338
Her Gün İsim Değiştiren Bir Şair	N.5, S.3, 21 K.Evvel 1338
Emval-i Metruke Meselesi	N.6, S.1, 25 K.Evvel 1338
Numan Usta'nın Musahabesinde Hazır Bulunan Bazı Simalar	N.6, S.2, 25 K.Evvel 1338
Lozan Maçında	N.7, S.1, 28 K.Evvel 1338
1339	N.8, S.1, 1 K.Sâni 1339
Sulh Güneşi	N.9, S.1, 4 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.10, S.1, 8 K.Sâni 1339
Lozan'daki Kuklalar	N.11, S.4, 11 K.Sâni 1339

Zafer Abidesi	N.13, S.1, 18 K.Sâni 1339
Gönül Bu Ya...	N.13, S.2, 18 K.Sâni 1339
Lozan Konferansı'na İthaf Olunur	N.14, S.1, 22 K.Sâni 1339
Cemiyet-i Akvamın İçyüzü	N.16, S.1, 29 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.16, S.2, 29 K.Sâni 1339
Lozan'dan Karnaval Dönüşü	N.17, S.2, 1 Şubat 1339
Her Girişin Bir Çıkışı Vardır	N.21, S.1, 15 Şubat 1339
İktisadi Zaferimizi Hazırlarken	N.25, S.4, 1 Mart 1339
Çester Projesi	N.28, S.1, 12 Mart 1339
Yangın ve Tali'	N.29, S.3, 15 Mart 1339
Sulh Konferansı İstanbul'da Toplanırsa	N.30, S.1, 19 Mart 1339
Ağaç Bayramı	N.30, S.2, 19 Mart 1339
« ستاندار دوویل » Gaz Şirketi Boğaziçi'ni	N.31, S.1, 22 Mart 1339
İstikbalde Parlatacakmış!	N.31, S.3, 22 Mart 1339
Ufuk Siması	N.32, S.1, 26 Mart 1339
Zenginlerimiz	N.33, S.1, 29 Mart 1339
Mektebe Başlayan Gayr-i Faallerin Amin Alayı	N.34, S.1, 2 Nisan 1339
Masuniyet-i Şahsiyyeden Evvel, Masuniyet-i Şahsiyyeden Sonra	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
Sulh İhtiyarlıyor	N.36, S.1, 9 Nisan 1339
İntihabat Başlıyor!	N.37, S.3, 12 Nisan 1339
Numara:2	N.38, S.1, 16 Nisan 1339
İkinci Lozan Konferansı	N.38, S.2, 16 Nisan 1339
Darülfünun Şerh-i Metin Müderrisi	N.39, S.2, 19 Nisan 1339
Bitmeyen Oruç	N.40, S.3, 23 Nisan 1339
Siyaset Hortlağı	N.40, S.4, 23 Nisan 1339
Oruç Bozanlar	N.42, S.1, 30 Nisan 1339
Sükna Kanunu Kalkmadan Evvel ve Sükna Kanunu Kalktıktan Sonra	N.42, S.3, 30 Nisan 1339
Kimi Malayla Kimi Kazmayla	N.43, S.1, 3 Mayıs 1339
Sulh Masasında İspritizma Tecrübeleri	N.44, S.1, 7 Mayıs 1339
Yegâne İtilafları	N.45, S.1, 10 Mayıs 1339
Hayal-i Şehir Kara Kemal Bey Tarafından	N.46, S.1, 14 Mayıs 1339
Oynatılan Canlı Karagöz	N.47, S.1, 17 Mayıs 1339
Konferansta Para Meselesi	N.47, S.2, 17 Mayıs 1339
Zenginlerimize	N.48, S.1, 21 Mayıs 1339
Matbuatın Kirli Çamaşırları	N.49, S.1, 24 Mayıs 1339
Lozan Konferansı'nda Yunanistan "Harp" Çalıyor	N.50, S.1, 28 Mayıs 1339
İsimsiz	N.53, S.1, 7 Haziran 1339
Yunan Blöfü	N.54, S.1, 11 Haziran 1339
Gözlerimiz Yolda Kaldı	N.56, S.1, 18 Haziran 1339
Faizler Meselesi	N.57, S.1, 21 Haziran 1339
İsimsiz	
Lozan'da Oynanan Oyun	

Yaz Manzaralarından	N.62, S.1, 9 Temmuz 1339
Sulh Masalı	N.63, S.1, 12 Temmuz 1339
İsimsiz	N.64, S.1, 16 Temmuz 1339
Oyun Sonu	N.65, S.1, 19 Temmuz 1339
Galatasaray Resim Sergisine Dair	N.66, S.2/3, 23 Temmuz 1339
Kurban Bayramında	N.67, S.1, 26 Temmuz 1339
Beyoğlu'nda Sulh Bayramı	N.68, S.1, 30 Temmuz 1339
Adât-ı Kadime'den	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339
Fes Altında Oynanan Oyunlar	N.71, S.1, 9 Ağustos 1339
Göz Görmeyince Gönül Katlanır	N.73, S.2, 16 Ağustos 1339
Ruslar İstanbul'a Nasıl Geldiler, Nasıl Gidecekler?	N.74, S.1, 20 Ağustos 1339
İlk Baharla Son Bahar Arasında	N.74, S.2, 20 Ağustos 1339
İsimsiz	N.74, S.4, 20 Ağustos 1339
Gidiyorlar!	N.75, S.1, 23 Ağustos 1339
Karpuz Mevsiminde	N.75, S.3, 23 Ağustos 1339

RATİP TAHİR

İsimsiz	N.12, S.2, 15 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.12, S.3, 15 K.Sâni 1339
Üsküdar Ahalisinden Bazı Simalar	N.14, S.2/3, 22 K.Sâni 1339
Ebedi Hürriyet	N.14, S.4, 22 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.15, S.2, 25 K.Sâni 1339
Kadınların Para Kesesi	N.15, S.4, 25 K.Sâni 1339
Âşıkların Hülyası	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Gayr-i Faîller Nasıl Vakit Geçiriyorlar?	N.18, S.1, 5 Şubat 1339
İsimsiz	N.18, S.2, 5 Şubat 1339
Amerika'yı Keşf Eden Gülcemal Süvarisi	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
İsimsiz	N.20, S.2, 12 Şubat 1339
İsimsiz	N.21, S.4, 15 Şubat 1339
Baş Murahhasımız ve İmzaları	N.23, S.1, 22 Şubat 1339
Yavuz Süvarisi	N.23, S.3, 22 Şubat 1339
İsimsiz	N.27, S.1, 8 Mart 1339
İsimsiz	N.28, S.4, 12 Mart 1339
İsimsiz	N.29, S.1, 15 Mart 1339
İsimsiz	N.29, S.2, 15 Mart 1339
Anne Ne Düşünür?(1)	N.31, S.2, 22 Mart 1339
Oğlu Ne Yapar!(2)	N.31, S.3, 22 Mart 1339
İstanbul'da İçki Memnu'u	N.35, S.2, 5 Nisan 1339
Şimdiki İzdivaçlar	N.38, S.2, 16 Nisan 1339
Mevsimsiz Bir Boks	N.40, S.2, 23 Nisan 1339
İttihatçıların Donkişot'u	N.41, S.1, 26 Nisan 1339
Genç Kızların Vehmi	N.41, S.3, 26 Nisan 1339

Zaloğlu Rüstem Ahfadından	N.42, S.2, 30 Nisan 1339
Ramazanda Nişanlılar	N.42, S.3, 30 Nisan 1339
Kadın Sırrı	N.43, S.3, 3 Mayıs 1339
خير الامور اوسطها	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Dilencinin İşgüzarlığı	N.46, S.2, 14 Mayıs 1339
Eş'ar-ı Cedide Medlullerinden	N.48, S.2, 21 Mayıs 1339
Esirler Çok Olunca	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339
Yeni Şairlerin Medlullerinden	N.49, S.4, 24 Mayıs 1339
Yeni Şairlerin Medlullerinden	N.50, S.2, 28 Mayıs 1339
Kadın Mantığı	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
Yeni Şarkıların Medlulleri	N.51, S.2, 31 Mayıs 1339
Şimdiki Aşk Mektupları	N.51, S.4, 31 Mayıs 1339
Ada Sefası	N.52, S.1, 4 Haziran 1339
Yeni Şairlerin Medlulleri	N.52, S.2, 4 Haziran 1339
Yeni Şairlerin Medlulleri	N.53, S.2, 7 Haziran 1339
Yeni Şairlerin Medlulleri	N.53, S.3, 7 Haziran 1339
Dişçi Zühdü Nuri Bey	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Yeni Şairlerin Medlulleri	N.54, S.2, 11 Haziran 1339
Akbaba'nın "Sirkengebin Efendi"si	N.54, S.2, 11 Haziran 1339
İsimsiz	N.54, S.3, 11 Haziran 1339
Sulh Konferansı'nın Üç Safhası	N.55, S.1, 14 Haziran 1339
İsimsiz	N.55, S.2, 14 Haziran 1339
İsimsiz	N.55, S.3, 14 Haziran 1339
Türkülerin Medlulleri	N.55, S.4, 14 Haziran 1339
İstanbul'da Hayat	N.56, S.2, 18 Haziran 1339
Yeni Şairlerin Medlulleri	N.56, S.3, 18 Haziran 1339
İstanbul'da Bazı Hanımlar Tarafından "Kadınlar Halk Fırkası" Namıyla Bir Cemiyet-i Siyasiyye Teşkil Olunmuştur (Gazeteler)	N.57, S.2/3, 21 Haziran 1339
Bir Tesadüfün Hikâyesi	N.58, S.2, 25 Haziran 1339
Kadınlar Halk Fırkası Reisesi	N.58, S.2, 25 Haziran 1339
Yeni Meclisin Abdürrahman Çelebisi	N.58, S.3, 25 Haziran 1339
Aşkın Barometresi	N.59, S.2, 28 Haziran 1339
Topal Eşekle Kervana Karışan	N.60, S.1, 2 Temmuz 1339
Bir Kıskançlık Hatası	N.60, S.2, 2 Temmuz 1339
Ata Sözü "(...) Öldürene Sürütürler"	N.61, S.1, 5 Temmuz 1339
Bari İlacıda Çocuğa İçirse	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
Abdülhak Hamit Şiirlerinden	N.62, S.3, 9 Temmuz 1339
Sulhun Falı	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
Sulhe Dair	N.63, S.2, 12 Temmuz 1339
Sakal Hikâyesi	N.63, S.3, 12 Temmuz 1339
Şimendifer Hikâyesi	N.64, S.2, 16 Temmuz 1339
İsimsiz	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339

Eski Şairlerin Medlullerinden	N.65, S.2, 19 Temmuz 1339
Doktorun Tavsiyesi	N.65, S.3, 19 Temmuz 1339
İsimsiz	N.65, S.3, 19 Temmuz 1339
Gelin Alayı	N.66, S.1, 23 Temmuz 1339
Aşkın Kurbanları	N.66, S.2/3, 23 Temmuz 1339
Tilkinin Dönüp Dolaşıp Geleceği Yer Kürkçü Dükkanıdır	N.67, S.2/3, 26 Temmuz 1339
İsimsiz	N.67, S.2, 26 Temmuz 1339
Son Lozan Konferansı'nda	N.68, S.3, 30 Temmuz 1339
İsimsiz	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Kocasıyla Köpeği	N.69, S.1, 2 Ağustos 1339
Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
İsimsiz	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden	N.71, S.2, 9 Ağustos 1339
Sayfiyyeye Niçin Gidilirmiş?	N.71, S.4, 9 Ağustos 1339
Karagöz Davasının İç Yüzü	N.72, S.1, 13 Ağustos 1339
Zincirleme	N.72, S.3, 13 Ağustos 1339
Sabık Erzurum Mebusu Salih Efendi Mecburi İzdivaç Hakkında Konferanslar Vermek Üzere On Bin Lira Ücretle Amerika'ya gidiyor (Gazeteler)	N.73, S.1, 16 Ağustos 1339

RIFKI

Esdika-yı Bendkan Arasında	N.62, S.2, 9 Temmuz 1339
----------------------------	--------------------------

-S-

SADİ

Yeni Şiirlerin Yeni Manaları	N.2, S.3, 11 K.Evvel 1338
Miras	N.5, S.2, 21 K.Evvel 1338
Mütekaid İle Gayr-i Faâl Memur Arasında	N.13, S.3, 18 K.Sâni 1339

SALAHATTİN

İki Memur Arasında	N.4, S.2, 18 K.Evvel 1338
Boğaz Meselesi	N.7, S.3, 28 K.Evvel 1338

SEDAT SİMAVİ

Üstad Cem	N.19, S.1, 8 Şubat 1339
-----------	-------------------------

SUAD NURİ

Mahallelerde Çiçek Aşısı	N.30, S.3, 19 Mart 1339
--------------------------	-------------------------

Dolakların Mahzuru	N.34, S.3, 2 Nisan 1339
İzciliğin Modası	N.37, S.3, 12 Nisan 1339
Güllacı Eczahaneden Almış	N.41, S.2, 26 Nisan 1339
Eshab-ı Maaştan Olacak	N.46, S.3, 14 Mayıs 1339
İki Bildircin Avcısı	N.53, S.8, 7 Haziran 1339
İsimsiz	N.54, S.4, 11 Haziran 1339
İstanbul'un Şarlok Holmes'i	N.61, S.3, 5 Temmuz 1339
Ada Vapurunda	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
Yağmurdan Doluya	N.72, S.2, 13 Ağustos 1339
Matbua-yı Askeriyye Müdürü	N.75, S.2, 23 Ağustos 1339

-Ş-

ŞEVKET

İsimsiz	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
---------	--------------------------

-T-

TURGUT

Çok Vefakârmiş!	N.24, S.4, 26 Şubat 1339
-----------------	--------------------------

-Z-

ZİYA

Çok Tecrübeli Olacak	N.16, S.3, 29 K.Sâni 1339
----------------------	---------------------------

2.1.2.2. İmzası Okunamayan Karikatürler

İsimsiz	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Eski Şairlere Göre	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Afv-ı Umumi	N.10, S.2, 8 K.Sâni 1339
Hem Aldanmış, Hem Aldatmış!	N.10, S.3, 8 K.Sâni 1339
Çocuklarda Başladılar	N.11, S.2, 11 K.Sâni 1339
Heykeli de Hassas	N.11, S.2, 11 K.Sâni 1339
Artık Çocuk Kalmadı	N.11, S.3, 11 K.Sâni 1339
Yıl Başında	N.12, S.1, 15 K.Sâni 1339
Akbaba'nın Kargası	N.12, S.1, 15 K.Sâni 1339
Açıkları Kapatmak İçin	N.12, S.3, 15 K.Sâni 1339
Acaba Hangisi?	N.12, S.4, 15 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.14, S.3, 22 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.15, S.3, 25 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
İsimsiz	N.17, S.4, 1 Şubat 1339

Lozan Ziyafeti İntibaatından	N.18, S.3, 5 Şubat 1339
İsimsiz	N.18, S.4, 5 Şubat 1339
Dil Hangi Adadadır?	N.19, S.3, 8 Şubat 1339
Ulûm-u Diniyye İmtihanında	N.19, S.3, 8 Şubat 1339
İsimsiz	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
İsimsiz	N.20, S.1, 12 Şubat 1339
İsimsiz	N.20, S.4, 12 Şubat 1339
İkisi de Aynı Şey!	N.21, S.2, 15 Şubat 1339
“Hıyanet-i Vataniyye” Davasında	N.21, S.3, 15 Şubat 1339
İsimsiz	N.21, S.4, 15 Şubat 1339
Parasız Tüccar Yetiştiren Hocalar	N.22, S.2/3, 19 Şubat 1339
İsimsiz	N.22, S.2, 19 Şubat 1339
İsimsiz	N.23, S.2, 22 Şubat 1339
Babasına Bak Kızını Al!	N.23, S.2, 22 Şubat 1339
İsimsiz	N.23, S.2, 22 Şubat 1339
İsimsiz	N.23, S.3, 22 Şubat 1339
İsimsiz	N.23, S.3, 22 Şubat 1339
Dahi-i Azam	N.24, S.4, 26 Şubat 1339
Mehmet Akif Bey	N.25, S.4, 1 Mart 1339
Faik Ali Bey	N.25, S.4, 1 Mart 1339
İsimsiz	N.27, S.1, 8 Mart 1339
Bahaya Çıkanlar	N.27, S.2, 8 Mart 1339
Darvin Nazariyesinin Timsali	N.27, S.3, 8 Mart 1339
İçipte Sarhoş Olmayanlar İçmeden Sarhoş Olurlarmış	N.27, S.3, 8 Mart 1339
Mebuslarımızdan Hoca Müfid Efendi	N.29, S.2, 15 Mart 1339
Asaf Derviş Paşa	N.29, S.3, 15 Mart 1339
İsimsiz	N.29, S.4, 15 Mart 1339
Tıb Medreselerinden Neşet Ömer Bey	N.30, S.4, 19 Mart 1339
Sihhiye Reisi Yusuf Kenan Bey	N.30, S.4, 19 Mart 1339
Mecburi İzdivaç Kahramanı	N.32, S.1, 26 Mart 1339
İsimsiz	N.32, S.4, 26 Mart 1339
Ekmek Meselesi	N.32, S.4, 26 Mart 1339
Rivayete Nazaran Kadınların En Büyük Mahareti	N.34, S.2, 2 Nisan 1339
İstanbul Polis Müdürü Sadi Bey	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Yeni Gün Sermuharriri Yunus Nadi Bey	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Yemeden Anlamış	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
İstanbul Kumandanımız Selahattin Adil Paşa	N.36, S.1, 9 Nisan 1339
İstanbul Hariciye Mümessilimiz Adnan Bey	N.36, S.1, 9 Nisan 1339
Türk Şairi Mehmet Emin Bey	N.39, S.2, 19 Nisan 1339
Nurettin Paşa Hazretleri	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
İsimsiz	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Operetin Bülbülü	N.44, S.2, 7 Mayıs 1339
Fenerbahçe Birinci Sınıf Topçularından	N.45, S.2, 10 Mayıs 1339

Fenerbahçe Birinci Sınıf Topçularından	N.45, S.3, 10 Mayıs 1339
İsimsiz	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Neyzen Tevfik Bey	N.49, S.2, 24 Mayıs 1339
Ahmet Rasim Bey	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339
Pabucu dama Atılan Bir Siyasi	N.50, S.3, 28 Mayıs 1339
İsimsiz	N.53, S.4, 7 Haziran 1339
İsimsiz	N.54, S.4, 11 Haziran 1339
İçki Memnu'iyetinin Tehiri Üzerine	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
İsimsiz	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
İsimsiz	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
İsimsiz	N.61, S.2, 5 Temmuz 1339
İstanbul'un Şarlok Holmes'i	N.61, S.3, 5 Temmuz 1339
İstanbul Mebusu: Fevzi Paşa	N.61, S.3, 5 Temmuz 1339
İlk Çapkınlık	N.62, S.2, 9 Temmuz 1339
Mülazım-ı Evvel Kara Fatma Hanım	N.62, S.2, 9 Temmuz 1339
İstanbul Mebusu Refet Paşa	N.62, S.3, 9 Temmuz 1339
İsimsiz	N.62, S.3, 9 Temmuz 1339
Köylü Kadınla Köprü Tahsildarı	N.63, S.2, 12 Temmuz 1339
Köylü Kadınla Gazeteci	N.63, S.3, 12 Temmuz 1339
Arıların Bal Toplama Mevsimi	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
Tam Mevsimi	N.64, S.2, 16 Temmuz 1339
İsimsiz	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
İsimsiz	N.67, S.3, 26 Temmuz 1339
İsimsiz	N.68, S.3, 30 Temmuz 1339
İsimsiz	N.70, S.2, 6 Ağustos 1339
İsimsiz	N.70, S.3, 6 Ağustos 1339

2.1.2.3. İmzasız Karikatürler

İstanbul Polis Müdürü	N.1, S.2, 7 K.Evvel 1338
İstanbul Valisi	N.1, S.3, 7 K.Evvel 1338
İsimsiz	N.1, S.3, 7 K.Evvel 1338
Gelenler, Gidenler	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Hayat Pahalılığı	N.4, S.3, 18 K.Evvel 1338
Asrî Hayat	N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Olsada Yakışmaz!	N.7, S.3, 28 K.Evvel 1338
Müstakbel Tabibelerimizden	N.8, S.2, 1 K.Sâni 1339
Noel Baba	N.8, S.2, 1 K.Sâni 1339
Pastör İhtifali Münasebetiyle	N.8, S.3, 1 K.Sâni 1339
Müstakbel Tabibelerimizden	N.8, S.3, 1 K.Sâni 1339
Kalpağa Dair	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Olağan Şeyler	N.10, S.1, 8 K.Sâni 1339

Eynes Serâ Mines Süreyya	N.10, S.4, 8 K.Sâni 1339
Asıl Mesele	N.10, S.4, 8 K.Sâni 1339
Sulh Teklif Edenler	N.11, S.1, 11 K.Sâni 1339
İstirahat	N.11, S.1, 11 K.Sâni 1339
Kadın Meşgalesi	N.11, S.4, 11 K.Sâni 1339
Ayrı Şahıslarda Aynı Hal	N.12, S.2, 15 K.Sâni 1339
Nüfus Tezkerelerine Fotoğraf Yapıştırılıyor	N.13, S.2, 18 K.Sâni 1339
İsimsiz	N.15, S.3, 25 K.Sâni 1339
Aşk ve Spor	N.16, S.1, 29 K.Sâni 1339
Hala Anlayamamış!	N.17, S.3, 1 Şubat 1339
Canlı Tablolar I-II	N.19, S.1, 8 Şubat 1339
Uyandıktan Sonra	N.20, S.3, 12 Şubat 1339
Sevda Sürüklerken	N.21, S.2, 15 Şubat 1339
Gülcemal Vapuru'yla Avdet Eden Heyet-i Murahhasamızın Resimleriyle İmzaları	N.23, S.1, 22 Şubat 1339
Sabah Tuvaleti	N.24, S.1, 26 Şubat 1339
Acemi Avcı	N.27, S.2, 8 Mart 1339
Haklı Bir Tenkit	N.28, S.2, 12 Mart 1339
İsimsiz	N.28, S.4, 12 Mart 1339
Gayr-i Faallerin Mektebe Başlaması Münasebetiyle	N.33, S.1, 29 Mart 1339
Mektebe Başlayan Gayr-i Faallere Dair	N.33, S.2, 29 Mart 1339
Bazı Paralar Niçin Fena Kokar	N.33, S.3, 29 Mart 1339
Manevralar	N.34, S.3, 2 Nisan 1339
Numara: 1	N.37, S.2, 12 Nisan 1339
Avcılar Arasında	N.37, S.2, 12 Nisan 1339
Bolşevik Sefiri Aralof Yoldaş	N.38, S.1, 16 Nisan 1339
Yeni Valimiz Haydar Bey	N.38, S.1, 16 Nisan 1339
Şehremaneti'ne İthaf	N.39, S.3, 19 Nisan 1339
İsimsiz	N.43, S.2, 3 Mayıs 1339
Darülbedayi Sanatkârları	N.43, S.2/3, 3 Mayıs 1339
Darülbedayi'in Gülü	N.44, S.3, 7 Mayıs 1339
Yeni Darü'l-muallimin Müdürü	N.46, S.2, 14 Mayıs 1339
Eski Darü'l-muallimin Müdürü	N.46, S.3, 14 Mayıs 1339
Cildcilerimizden Doktor Hulusi Behçet Bey	N.47, S.2, 17 Mayıs 1339
Bolu Mebus Namzedi İzzet Melih Bey	N.47, S.3, 17 Mayıs 1339
İsimsiz	N.48, S.2, 21 Mayıs 1339
İsimsiz	N.48, S.3, 21 Mayıs 1339
Çenesi Yumruğundan Kuvvetli Bir Mebus	N.50, S.2, 28 Mayıs 1339
Esersiz Dahi	N.52, S.2, 4 Haziran 1339
Köse Kahya	N.52, S.3, 4 Haziran 1339
Akbaba'nın Muharrirleri	N.53, S.4, 7 Haziran 1339
Akbaba'nın Ressamları	N.53, S.5, 7 Haziran 1339
Şapirograf	N.53, S.7, 7 Haziran 1339

Emanet'in "Nevzat"ı	N.54, S.3, 11 Haziran 1339
İsimsiz	N.58, S.1, 25 Haziran 1339
İsimsiz	N.58, S.3, 25 Haziran 1339
İki Nimetşinas	N.59, S.1, 28 Haziran 1339
İsimsiz	N.60, S.3, 2 Temmuz 1339
İsimsiz	N.60, S.3, 2 Temmuz 1339
Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden	N.61, S.3, 5 Temmuz 1339
Dikkatsizliğin Cezası	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339
Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden	N.63, S.2, 12 Temmuz 1339
Zamane Sevgilileri	N.63, S.3, 12 Temmuz 1339
Mehtaba Şemsiye Açanlar	N.64, S.3, 16 Temmuz 1339
Mezbahanın Faydası	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
İsimsiz	N.68, S.2, 30 Temmuz 1339
Sıhhiye Vekili Tevfik Rüştü Bey	N.68, S.2, 30 Temmuz 1339
İsimsiz	N.69, S.2, 2 Ağustos 1339
İsimsiz	N.69, S.3, 2 Ağustos 1339
İstanbul Tahliye Ediliyor!	N.70, S.3, 6 Ağustos 1339
İsimsiz	N.71, S.2, 9 Ağustos 1339
İsimsiz	N.71, S.3, 9 Ağustos 1339
İsimsiz	N.71, S.3, 9 Ağustos 1339
En Müessir Beddua	N.72, S.2, 13 Ağustos 1339
Acaba Nasıl Öğrenmiş	N.72, S.3, 13 Ağustos 1339
İstanbul Polis Müdürü Vehbi Bey	N.73, S.2, 16 Ağustos 1339
Hulûl Masalhane	N.73, S.3, 16 Ağustos 1339
İsimsiz	N.73, S.3, 16 Ağustos 1339
İsimsiz	N.73, S.4, 16 Ağustos 1339
İsimsiz	N.74, S.2, 20 Ağustos 1339
Resim Sergisinde	N.74, S.3, 20 Ağustos 1339
Hangi Çocuğu?	N.74, S.3, 20 Ağustos 1339
Kaynana Endişesi	N.75, S.2, 23 Ağustos 1339
Bir Maarif Müftüsü	N.75, S.3, 23 Ağustos 1339
İsimsiz	N.75, S.4, 23 Ağustos 1339
Gülhane Parkı'ndaki Son Müsamere'nin İntibaları	N.75, S.4, 23 Ağustos 1339
İsimsiz	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
İsimsiz	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339
İsimsiz	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
İsimsiz	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
İsimsiz	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
İsimsiz	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
İsimsiz	N.49, S.4, 24 Mayıs 1339
İsimsiz	N.50, S.4, 28 Mayıs 1339
İsimsiz	N.51, S.4, 31 Mayıs 1339
İsimsiz	N.52, S.4, 4 Haziran 1339

İsimsiz	N.53, S.8, 7 Haziran 1339
İsimsiz	N.54, S.4, 11 Haziran 1339
İsimsiz	N.55, S.4, 14 Haziran 1339
İsimsiz	N.56, S.4, 18 Haziran 1339
İsimsiz	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
İsimsiz	N.59, S.4, 28 Haziran 1339
İsimsiz	N.60, S.4, 2 Temmuz 1339
Afrika'da Nev İcat Pantolon Ütüsü	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339
İsimsiz	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
İsimsiz	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
İsimsiz	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339
İsimsiz	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
İsimsiz	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
İsimsiz	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
İsimsiz	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
İsimsiz	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
İsimsiz	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
İsimsiz	N.71, S.4, 9 Ağustos 1339
İsimsiz	N.72, S.4, 13 Ağustos 1339
İsimsiz	N.73, S.4, 16 Ağustos 1339
İsimsiz	N.74, S.4, 20 Ağustos 1339
İsimsiz	N.75, S.4, 23 Ağustos 1339

2.2. KONULARINA GÖRE FİHRİST

2.2.1. Edebî Eserler

2.2.1.1. Şiir

2.2.1.1.1. Telif Şiirler

2.2.1.1.1.1. Kadın, Aşk, Muhabbet

OSMAN CEMAL

Hüseyin Daniş Bey'in Yeni Bir Şarkısı N.4, S.4 18 K.Evvel 1338

Hüseyin Daniş'in sevgiliye hitaben yazdığı şarkıya yer verilir. Şiirin altında not olarak, aslına mutabıktır, yazılmıştır. Yanakları al, dişleri inci olan güzel sevgiliye seslenen, vuslatı arzulamakta ve sevgiliyi bir kere olsun misafir olarak çağırılmaktadır.

ORHAN SEYFİ

Maniler N.5, S.3 21 K.Evvel 1338

7'li hece ölçüsüyle yazılan dört mani mevcuttur. Manilerde sade bir dille, sevgiliye duyulan aşk ve muhabbet anlatılır.

HEMRAH

Kalenderi N.5, S.3 21 K.Evvel 1338

Halk edebiyatı nazım türlerinden “Ayaklı Kalenderi” şekliyle yazılmış bir şiidir. Üç kısımdan oluşur. Sevgiliyi görüp onun güzelliğine vurulan şairin dertli söyleyişlerini içerir.

ANBER

Onlar Gibi N.6, S.3 25 K.Evvel 1338

Şiir, bir bahar akşamında, deniz kenarında sevgiliyle beraber mehtabın seyredilmesi tasavvurunu içerir.

YUSUF ZİYA

Maniler N.7, S.2 28 K.Evvel 1338

7'li hece ölçüsüyle yazılmış dört mani vardır. Şair sade bir Türkçeyle sevgiliye övgülerde bulunur ve ondan beklentilerini dile getirir.

ORHAN SEYFİ

Maniler N.11, S.2 11 K.Sâni 1339

Bu bölümde 7'li hece ölçüsüyle yazılan dört mani yer almaktadır. Şair sade ve şuh bir dille sevgiliye seslenmektedir. Kendisiyle onu Kerem ile Aslı'ya, Adem ile Havva'ya benzetmektedir. Sevgilinin özelliklerini överek anlatan şair, ona olan arzusunu açık bir dille anlatır.

FİSKE

Asri Beyin İlan-ı Aşkı N.13, S.1 18 K.Sâni 1339

Şair, üç senedir âşık olduğu kadına yazdığı şiirle duygularını ifade etmektedir. Üç senedir, hal ve hareketleriyle sevgisini belli etmeye çalışmıştır. Fakat kadın ona hiç

yüz vermemiş, her daim kendini naza çekmiştir. Dertli âşık, eksiğinin kusurunun ne olduğunu anlayamamıştır. Giyimi şıktır, Fransızca bilmektedir, şair ruhludur, Batı romanları okumaktadır. Adab-ı muaşeretini dahi bilmektedir, barda öğrenmiştir. Eğer bir eksiği varsa o da tüm asrı beyler gibi meteliksiz olmasıdır.

ÇİMDİK

Hüseyin Siret Gibi N.14, S.1 22 K.Sâni 1339

Aşk acısı yaşayan şair, şiirde bu duygunun etkisiyle hissettiklerinden bahsetmektedir.

YUSUF ZİYA

Küçük Hanım N.16, S.2 29 K.Sâni 1339

Sekiz kıtadan mütşekkil şiir, 7'li hece ölçüsü ile sade bir Türkçe kullanılarak kaleme alınmıştır. Küçük Hanım, hitabıyla sevgiliye seslenen şair onun tüm vasıflarını, özelliklerini överek anlatır.

نابجہ |

Hanımeli (Çiçekler Arasında) N.16, S.3 29 K.Sâni 1339

Şiirde, sevgilinin hususiyetleri hanımeli çiçeğine benzetilerek anlatılmıştır. Yedili hece ölçüsünü kullanan şair, şiiri sade bir dille kaleme almıştır.

نابجہ |

Kar Topu N.18, S.4 5 Şubat 1339

Sevgiliyi kartopuna, çiçeklere benzeten şair bir yandan onun güzelliklerini överken bir yandan da yaramazlıklarından şikâyet eder.

ÇİMDİK

Maniler N.19, S.2 8 Şubat 1339

Manilerde şair, sevgilinin ne kadar güzel, cilveli, samimi olduğunu onu övücü ifadelerle anlatır.

İMZASIZ

Irak Halk Türküleri N.19, S.4 8 Şubat 1339

Parçanın başında, türkülerin Haşim Nahid Bey tarafından gazeteye hediye edildiği belirtilmiştir. Türkülerde, Türkçenin farklı şive özellikleri dikkat çekmektedir. Canlı, akıcı bir söyleyiş hâkimdir. Âşık ve sevgili arasındaki muaşaka anlatılmıştır.

FİSKE

Asrî Şarkı N.20, S.1 12 Şubat 1339

Sevgiliden beklentilerini dile getiren âşık, adeta onun sihriyle büyülenmiştir. Kendisini her gün üzmesine karşılık bir gün eğlendirmesini istemektedir.

ÇİMDİK

Yahya Kemal Bey'in Şarkısı N.20, S.3 12 Şubat 1339

Şiirde, şuh bir dille güzel sevgililerden bahsedilir.

NECDET RÜŞDÜ

Maniler N.21, S.3 15 Şubat 1923

Sevgiliye ait hususiyetlerin övgü içeren ifadelerle anlatıldığı manilerde, onun ne kadar güzel, fettan, afacan, şirin olduğu anlatılır. Sevgiliden aşkının fidanı olmasını isteyen şair, kendisinin de onun sarmaşığı olacağını belirtir.

نالهجر

Gece Safa (Çiçekler Arasında) N.22, S.2 19 Şubat 1923

Şiirde bir sevgili olarak tasavvur edilen gece safası kişileştirilir. Şair, ona bir sevgiliye seslenir gibi seslenir, o akşamları açarak aşğın gönlünü okşayan, nazlı bir sevgilidir.

ÇİMDİK

Ahmet Haşim Bey'in Şiiri ve Naziresi N.22, S.3 19 Şubat 1923

Parçada Ahmet Haşim'in Yeni Mecmua'dan alınan "Satırlar" başlıklı şiiri ve ona yazılan nazireye yer verilir. Ahmet Haşim'in tabiatın hayal dünyasına yansımalarını aktardığı şiirinin naziresinde ise istihza içeren bir bakış açısıyla Haşim'in şiirinin anlaşılmasını üzerinde durulur.

KANBER

Yıldızımız Barışmadı N.22, S.3 19 Şubat 1923

Karısından şikâyetçi olan şair, onun zengin fakat buz gibi soğuk, çirkin, içi geçmiş biri olduğunu anlatır. Onunla beraber olamayacaklarını belirtir.

FİSKE

Asrî Şarkı N.23, S.3 22 Şubat 1923

Şiirde, hayranı olunan sevgilinin, nazından şikâyet edilir. Güzel sevgili, işvelidir ancak kendisinin aşkıyla yanıp tutuşan aşığa yüz vermemektedir

DEVE KUŞU

Asrî Koca N.24, S.3 26 Şubat 1923

Asrî kocanın nasıl olacağı şiirde bir kadının ağzından anlatılır. Her daim bakımlı, şık, dört beş dil bilen, zengin, kibar, anlayışlı olmalıdır. Güzel dans etmelidir, karısını bunaltmamalı ve onun kadınlık gururuyla oynamamalıdır.

NECDET RÜŞTÜ

Maniler N.24, S.4 26 Şubat 1923

Manilerde, önce naz yaparak âşıktan uzak duran bir sevgilinin nasıl yola getirildiği anlatılır.

KANBER

Mektup N.25, S.3 1 Mart 1923

Sevgiliye seslenen âşık, ona olan hayranlığını ve özlemini dile getirir. Sevgilinin özelliklerini tek tek dile getirerek, orijinal benzetmeler yapar.

KANBER

Komşum N.26, S.2 5 Mart 1923

Şiirde güzel, her geçene bakan, özellikle zenginlere içi akan, sözünün aslı olmayan cilveli komşudan bahsedilir. Herkesin gönlünü çelen bu sevgili oldukça şıpservedir.

NECDET RÜŞTÜ

Bekârlık Şarkısı

N.26, S.4

5 Mart 1923

Sevdiğine seslenen âşık, ondan yakınlık, mukabele beklemektedir. Sevgilinin güzelliklerini anlattıktan sonra bir gün ahının onu tutacağını da belirterek adeta gözdağı verir.

ÇİMDİK

Külhanbeyi Ağzı

N.27, S.4

8 Mart 1923

Şiir, bir külhanbeyi ağzından yazılmıştır. Külhanbeyi, açık ve dürüst söyleyişiyle aşk anlayışını anlatır. Nice aşklar yaşamıştır, bazen o sevmiştir, bazen ona sevdalanmışlardır.

NECDET RÜŞTÜ

Şarkı

N.28, S.4

12 Mart 1923

Önceden parasızken yaşlı dul sevgilisi sayesinde paraya, mala, mülke kavuşan adamın şiiridir. Ne kadar o yaşlı kadını kendi dengi görmese de artık cebinde para olduğu için, karnı güzel yemeklerle doyduğu için halinden memnundur

FİSKE

Asrî Şarkı

N.29, S.1

15 Mart 1923

Başlıktan da anlaşılacağı üzere şiirde, asri hayat tarzının aşk anlayışını görürüz. Âşık, hayranı olduğu genç kıza seslenerek, ona köşe bucak kaçmak yerine birine yakınlaşmasının tam zamanı olduğunu söyler. Bir taraftan da onun güzelliklerini anlatmaktan kendini alamaz.

نابجہ |

Leylaklar (Çiçekler Arasında)

N.30, S.3

19 Mart 1923

Leylakları bir sevgili olarak tasavvur eden şair, onların duruşunu, salkımlarını, kıvrımlarını bir sevgilinin halleri gibi anlatır ve ona hayranlık duymaktan kendini alamaz.

NECDET RÜŞTÜ

Şarkı

N.33, S.4

29 Mart 1923

Sevgilinin nazından şikâyet eden âşık, artık ondan merhamet dilenerek bu hicranı sona erdirmesini istemektedir.

KANBER

Kasım Paşa Şiirleri N.36, S.4 9 Nisan 1339

Kınalı Safiye'den Moloz Ahmet'e hitaben yazılmıştır. Moloz Ahmet'i, ne kadar sevdiğini anlatan Safiye, onu özlediğini belirtir ve yanına çağırır.

OSMAN CEMAL

Divan N.42, S.2 30 Nisan 1339

Sevgiliye seslenen şair, kendisine müptela olan aşığa yüz vermediği için onu uyarır, bir gün o da böyle orda da kalacaktır. Ondan, artık nazı bırakıp yanına gelmesini ister. Çünkü aşî Anafartalar gibi yanmaktadır.

HEMRÂH

Yıldız N.42, S.3 30 Nisan 1339

Şiirde, sevgiliye seslenen âşık onun için sırma yelkenli bir sandal yaptırdığını söyler. Arzusu bu sandalla beraberce gezintiye çıkmak ve kendisine uzak duran sevgiliye yakınlaşmaktır.

KANBER

Kanto آلاطودی N.44, S.3 7 Mayıs 1339

Kantonun güftesi Rıza Tevfik'e, bestesi Kemani Memduh'a aittir. Sevgilinin de içerisinde bulunduğu bir eğlence meclisinin tasavvur edildiği şiirde şair, sabaha kadar sazların çalınmasını, eğlencenin devam etmesini ister.

HEMRÂH

İçtihatçımın Şiiri N.45, S.2 10 Mayıs 1339

Şiir, İctihat Mecmuası sahibi Doktor Abdullah Cevdet'e aittir, mustensihi Hemrah'tır. Gençliğinde memleketi olan Eğin Kasabasında başından geçen bir aşk macerası üzerine dört asker arkadaşıyla beraber silahlanıp dağa çıkar. O zaman dağda sevgilisi için yazdığı şiiri Akbaba Gazetesi'ne hediye etmiştir. Şiirde yöresel dil kullanılmıştır. Şair, arkadaşlarıyla silahlanıp nasıl dağa çıktıklarını, sevgilisi Hanife'yi

arayışını, ona olan özlemini anlatmaktadır.

FİSKE

Asrî Şarkı N.46, S.2 14 Mayıs 1339

Sevgilinin aşkından derbeder olan aşık, şiirde onu ne kadar sevdiğini ve arzuladığını ifade eder. Artık sevgilinin sözlerine kanmayacağını, onun sözleriyle, bir busesiyle avunmayacağını söyler.

YUSUF ZİYA

Ada Şarkısı N.49, S.1 24 Mayıs 1339

Şiirde, güzelliğiyle herkesi kendine hayran bırakan sevgiliye seslenilerek, adada akşam faytonla tura çıkması istenir. Deniz, afaklar, dağlar, tüm ada onun emrine hazırdır, nice tüccarlar, nazırlar yolunu gözlemektedirler.

NECDET RÜŞTÜ

Kadıköy Şarkısı N.50, S.3 28 Mayıs 1339

Şair, Kadıköy güzellerini anlattığı şiirinde, bu güzellerin nazlarından, işvelerinden neler çektiğine de değinir.

FİSKE

Asrî Şarkı N.52, S.1 4 Haziran 1339

Kışı bahane ederek aşığına yaklaşmayan sevgiliye seslenen şair, artık yaz geldiğini söyleyerek ondan daha lütufkâr olmasını ister.

OSMAN CEMAL

Ah Stefanella N.53, S.2 7 Haziran 1339

Tanin Gazetesi'nin sermuharriri Hüseyin Cahit Bey, İtalyan edebiyatıyla uğraşa uğraşa Lozan'da bir İtalyan kadına âşık olmuştur. Yazarın bu kadın için yazdığı bir şiire bir İtalyan gazetesinde rastlanmış ve şiir aynen tercüme edilmiştir. Müstensihi Osman Cemal'dir. Şair, sevgilisine olan aşkının büyüklüğünü, ondan ayrı olmanın acısını, ona olan hayranlığını anlatır.

HEMRÂH

Kâğıthane'de Bir Meşâire

N.54, S.1 11 Haziran 1339

Kâğıthane'de sandal sefası yapan bir Ermeni çiftin birbirlerine söyledikleri şiirler Akbaba muhabiri tarafından aynen not edilmiştir. Hemrâh tarafından istinsah edilen şiir aktarılmaktadır. Şiirde Karabet ve Hayganuş, ilk bölümlerde birbirlerine sataşır. Ancak, Hayganuş artık eşinden duyduklarından ötürü üzölmeye başlayınca Karabet onun gönlünü alır. Bu seferde birbirlerine aşklarını, muhabbetlerini ilan ettikleri şiirler söylerler.

FİSKE

Asrî Şarkı

N.57, S.1 21 Haziran 1339

Şiirde, aşık hayranı olduğu güzel sevgilisini herkesle "senli benli" olmaması için uyarmaktadır.

ANBER

Kuzguncuk'ta Bir Meşâire

N.57, S.4 21 Haziran 1339

Cumartesi günü Boğaziçi ahvalini anlatması için Kuzguncuk'a gönderilen muhabirin burada şahit olduğu meşâire aynen aktarılmıştır. Müstensihi, Anber'dir. Şiir, iki aşığın karşılıklı atışmalarından müteşekkildir. Önce, söyledikleriyle kızın sinirlendiren erkek, ardından gönlünü almaya çalışır.

GAGA

Asrî Şarkı

N.58, S.3 25 Haziran 1339

Şair, bu yaz yaşadığı bir gönöl macerasından bahsetmektedir. Eşi benzeri olmayacak kadar güzel bir kıza Acıbadem'de rastlamıştır. Altı ay boyunca sürü olup bu kızın peşine takılmışlardır. Ancak, en sonunda biri kızın büyük kardeşine gammazlamıştır. Aşık olduğu kıza kavuşamayan şair hala onun güzelliğinin etkisindedir.

HEMRÂH

Kalenderi

N.58, S.4 25 Haziran 1339

Şiirde aşık, vefalı olmayan sevgiliden şikayetçi olur. Ağyar cefa etmekte, rakip sefa sürmektedir. Kendisi ise yalnızdır, çareyi içmekle bulur, ömrünü meyhanede geçirmektedir. Bundan dolayı da kendisini suçlamaktadır.

OSMAN CEMAL

Büyük Ada'dan Küçük Adaya N.59, S.3 28 Haziran 1339

Şiirde şair, Büyükkada'ya gitmek isteyen sevgilisini kendi evine davet etmektedir. Bin bir söz söyleyip yalvararak onu ikna etmeye çalışır. Eğer kendisini kırmaz, istediğini yaparsa ondan sonra onu istediği her yere götüreceğini ifade etmektedir.

SİRKENGEBİN EFENDİ

Hocamla Kocam N.60, S.3 2 Temmuz 1339

Şiirde, kadın süslendiği, asrî tarzda giyindiği için kendisine kötü gözle bakan hocaya hitap eder. Hoca, bir taraftan kılık kıyafetini onun cahilliğine verip onun hakkında olumsuz düşünürken bir taraftan da ona hayran hayran bakmaktan da kendini alamamaktadır. Kadın, onu uyarır, eğer kocası görürse, duyarsa ona haddini bildirecektir.

OSMAN CEMAL

Çırpıcı'da Bir Meşaire N.60, S.4 2 Temmuz 1339

Çırpıcı Çayı'na müşahedatını yazması için gönderilen muhabir orada genç bir çiftin ve bir Arnavut'un meşairelerine denk gelir. Delikanlı, kıza yakınlaşmak istese de kız yüz vermemektedir. Onlar aralarında birbirlerine şiirler söyleyerek anlaşırken yanlarından geçen bir Arnavut, orada ne yaptıklarını sorar. Başkasının tarlasında, böyle تنها bir yerde, baş başa oldukları için onlara kızar. Delikanlı da Arnavut'a karşı bir şeyler söylemeye başlayınca Arnavut bıçağını çıkarır. İyice sinirlenmiştir. Bunun üzerine genç kız, Arnavut'un ayaklarına kapanır, onları af etmesi için yalvarır, para verir. Arnavut, paraları alınca yoluna devam eder.

NECİP FAZIL

Kitabe N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Şiirin başında Yeni Mecmua'dan alındığı belirtilir. Şair, sevgilinin vefasızlığından, kendisine yaptığı cefalardan bahseder. Kendisi zamanında dersini alamamıştır, artık onun için vakit geçmiştir. Ancak, onun hikâyesi başkalarına ibret olmuştur. Bu şiire nazire yazan Çimdik, Urfa mebusu Yahya Kemal'e, Mardin mebusu Yakup Kadri'nin aralarının açıldığından bahseder. Falih'in kalemi eski dostlukları

canlandırmaktadır.

FİSKE

Asrî Şarkı N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Şiirde, sevdiğine aşkını ve hayranlığını itiraf eden şair, buna karşılık ondan da mukabele beklediğini ifade eder.

FİSKE

Asrî Türkü N.62, S.2 9 Temmuz 1339

Şair, yıllardır gizli gizli sevdiği, hayran olduğu güzelden bahseder. Sevgili, ufacık tefecik bir kız olmasına rağmen yaptığı yaramazlıklar bini aşmıştır.

GAGA

Asrî Şarkı N.63, S.1 12 Temmuz 1339

Şair, bir güzele ansızın aşık olmanın verdiği şaşkınlık ve heyecanla etrafındakilerden yardım isteyen bir aşığı anlatır.

SİRKENGEBİN

Mest Ol! N.63, S.3 12 Temmuz 1339

Şair, rindane bir üslupla kaleme aldığı şiirinde aşığın severek, içerek, şarkılar söyleyerek, her zaman mest olacağını ifade eder.

YUSUF ZİYA

Küçük Hanıma Mektup N.64, S.1 16 Temmuz 1339

Şiirde, otuz yaşına gelip gönül işlerinden elini eteğini çekmiş, kendini işe güce vermiş birinin genç bir hanıma aşık olmasıyla gönlünde yeniden aşkın heyecanını duyması anlatılır. Fakat ne çare ki, küçük hanım kendisi gibi genç, bakımlı birini isteyecektir. Şair, şiirin sonunda birbirlerine denk olmadıklarını belirtir.

AKA GÜNDÜZ

Asrî Şarkı N.64, S.2 16 Temmuz 1339

Gülistanında güllerin buseden olduğunu, bülbüllerin şen olduğunu belirten şair, güzelleri gönül sarayına davet eder. Bu saraya girmenin çok da zor olmadığını söyler.

HEMRÂH

Toygar Tepesinde Bir Meşaire

N.65, S.2 19 Temmuz 1339

Toygar Tepesi'nde gecelik entarisi ve Şam hırkasıyla oturmuş bıyıklarını büken bir mahalle delikanlısının yanına ufak tefek, çiçek bozuğu, çirkin bir kız oturur. Delikanlı bu kıza neden yanına geldiğini sorar, onu kimin gönderdiğini öğrenmeye çalışır. Kız, kendisini gönderen kadını tarif edince delikanlı onu eski sevgilisinin gönderdiğini anlar. Eski sevgilisi onunla buluşmak istemektedir, ancak delikanlı artık başka birini sevdiğini söyler.

AKA GÜNDÜZ

Koşma

N.66, S.1 23 Temmuz 1339

Şair, gönül işlerini devlet işlerine ait terimlerle açıklar. Sevgilisine seslenerek, ferdi saltanatı kaldırdığını belirtir. Gönülünü bir seçim sandığına benzetererek burada her kızın rey hakkı olduğunu söyler.

GAGA

Kendime Hicviyye

N.66, S.3 23 Temmuz 1339

Kendini hicveden şair, hiçbir zaman ideal bir aşık olamayacağından bahseder.

COŞKUN

Asrî Şarkı

N.67, S.2 26 Temmuz 1339

Sevgilisine seslenen şair, onu hayatı tüm cilveleriyle yaşamak için çağırır. Beraber gülmek, ağlamak, ah etmek, mest olmak, yemek, içmek ister.

TAŞKIN

Asrî Türkü

N.67, S.3 26 Temmuz 1339

Şair, aşkın tacını kırk yılda bulduğunu söyleyerek felekten uslu durmasını, sevgilisini elinden alacak bir kötülük yapmamasını ister. Aksi takdirde canını yakacağını söyleyerek onu tehdit eder.

HEMRÂH

Bayramlık Manzum Davetiye

N.67, S.3 26 Temmuz 1339

Şair, Kadıköy'de izini kaybettiği güzele ithaf ettiği şiirde ondan bayramın

hatırına bir kere yüzünü göstermesin ister. İki gün içerisinde kendisini terk eden bu vefasız sevgili yüzünden büyük bir keder içerisinde. Bayramda tüm insanların, düşmanların dahi barıştığını hatırlatarak ondan merhamet edip gelmesini ister.

فانی محمد سوم

Gönül Umdeleri N.68, S.1 30 Temmuz 1339

Şair, sevgilisine gönül işlerini maddelemeyi teklif eder ve bunun üzerine yedi sekiz madde sayar. Bunlardan birinde şair, bir aşk bittiği zaman artık gönlün kimi isterse onu sevmelisin, eskisi macera son bulmalı, demektir. Bir diğerinde her göze çarpanla düğün yapmayalım, bu gün gönül işlerinde iktisatlı olmak gerekir diye aşıklara akıl verir.

YUSUF ZİYA

Koşma N.68, S.3 30 Temmuz 1339

Şair, beraber güzel sevgilinin utangaçlığından, dilber bakışlarından, karakaşlarından, kara gözlerinden, güzel gülüşünden bahsederek ona olan hayranlığını dile getirir.

SERDÜMEN

Aramızda N.68, S.3 30 Temmuz 1339

Sevgiliye seslenen şair, nerde olsa sevdanın kokusunu alacağını, eğlenip içeceğini ifade eder.

YUSUF ZİYA

Koşma N.69, S.1 2 Ağustos 1339

Şair, bakışlarını, hal ve hareketlerini beğendiği, güzelliğine hayran kaldığı sevgiliyi anlatır. Sevgiliyi görmediği zaman özlemeye başladığını belirtir.

HEMRÂH

Yıldız N.69, S.2 2 Ağustos 1339

Sevgilisine seslenen şair, ona olan hasretinden dolayı duyduğu kederi ifade eder. Sevgiliden artık ayrılığa son vermesini ister.

COŞKUN

Karşılıklı Maniler

N.69, S.2

2 Ağustos 1339

Aşık, sevgiliye olan hayranlığını dile getirerek onunla daha fazla yakınlaşmak isteyince sevgili, ondan aşkını kalbinde saklamasını ister.

TAŞKIN

Karşılıklı Maniler

N.69, S.3

2 Ağustos 1339

Şiirde birbirinden bıkan iki sevgilinin karşılıklı söyleyişleriyle birbirlerinden ayrılmak istemeleri anlatılır. İkisi de birbirini çok çirkin, meymenetsiz bulmaktadır, ayrılmayı ikisi de istemektedir.

KANBER

Emraz-ı Kalbiyye'den

N.69, S.4

2 Ağustos 1339

Şair, kalp hastalığından dertlidir. Kalbini karantinaya almasına rağmen genç kızlar girmek ister, fakat şair gönlünün maraz uğrağı olmadığını söyleyerek şikâyet eder.

ANBER

Ağzınıza Layık

N.70, S.3

6 Ağustos 1339

Şair iki aydır görmediği sevgiliyi görünce sevinir, kaç zamandır nerelerde olduğunu sorar. Genç kız, iki aydır hasta olduğunu söyler. Şair, ondaki durgunluğu fark eder.

HEMRÂH

Kalenderi

N.70, S.4

6 Ağustos 1339

Tüm yazını aşkın getirdiği sıkıntı ve acıyla geçirdiğini ifade eden şair, kendini bu hale sokan güzellerin de yakında kendisi gibi acılar çekmesini ümit eder.

2.2.1.1.1.2. Siyaset**HALİL NİHAD**

Konferans Şarkısı

N.3, S.1

14 K.Evvel 1338

Üç kıtadan müteşekkil şiirin konusu Lozan Konferansı'dır. Şiirde önce düşmanı yurdumuzdan nasıl çıkardığımız, savaş sırasında gösterdiğimiz kahramanlıklar

anlatılır. Şaire göre artık anlaşma yapmanın zamanı gelmiştir. Tüm dünyanın gözü Lozan'dadır.

HALİL NİHAD

Lord Curzon'a N.10, S.1 8 K.Sâni 1339

Lozan Antlaşmasına İngiltere'yi temsil etmek için katılan Lord Curzon'a hitaben yazılmış bir şiidir. Şair, Lordu uyararak Türklerin ahından çekinmesi gerektiğini, İsmet Paşa'nın söylediklerine kulak vermesini, artık cefayı bir kenara bırakıp insafla hareket etmesini söyler. Hatta daha da ileriye giderek onu müslüman olup, camide namaz kılmaya çağırmaktadır.

HALİL NİHAD

İsmet Paşa Hazretlerine Ferahnâk N.11, S.1 11 K.Sâni 1339

Şiir Paris Müzakereleri dolayısıyla yazılmıştır. Artık saadet ve neşe zamanının geldiğini söyleyen şair Paşa'ya seslenerek onun da mutlu olmasını ister. Müzakerelerde Ankara yaman bir ders vermiştir, Curzon eli boş dönmüştür. Artık dünyanın güç dengeleri değişmiştir. Atatürk'ün ve Müslümanların vatan için dilekleri yerine gelmiş, duaları kabul edilmiştir.

M. ENVER

Peri-i Sulha N.15, S.3 25 K.Sâni 1339

Şair, şiirde tüm dünyanın derdine ancak sulhun, barışın çare olabileceğini ifade etmektedir. Sulhun gelip insanlığa huzur ve mutluluk getirmesi beklenmektedir. Güzel sevgiliye benzetilen sulh, hala gelmediği için ona sitem edilmektedir. Şiirin son kısımlarında İsmet Paşa'dan da söz eden şair, onun huzuruna varmak ve memurların derdine çare var mı diye sormak istediğini belirtir.

DEVE KUŞU

Sulh Şarkısı N.16, S.1 29 K.Sâni 1339

Şiirde Lozan Konferansı'ndan bahsedilmektedir. Şair, artık sulh neşidelerini söylemeye hazır olduklarını belirterek, güzel haberler almak isteğini dile getirir.

HALİL NİHAD

Tazmin N.21, S.1 15 Şubat 1923

Şiirde, madam hitabıyla Lozan Konferansı'na katılmış bir kadına seslenilir. Hiddetlenmesinin boşa olduğu, Paşamızın bunlardan etkilenmeyeceği belirtilir. Türkiye orda dünyaya bir nizam verecek, düşmanlarından intikam alacaktır. Madama evine gidip hanım hanımcık oturması salık verilir.

DEVE KUŞU

Etmem N.27, S.3 8 Mart 1923

Yahya Kemal'in Lozan'da bulunduğu sırada başladığı ancak alışkanlığı olduğu üzere yarım bıraktığı şiiri Florinalı Nazım tamamlamıştır. Tam anlamıyla bir konu bütünlüğüne sahip olmayan şiirde muhtelif konular esprituèel bir dille ele alınır.

BESİM ATALAY

Armağan-ı Bera-yı Sefir Azerbaycan N.29, S.2 15 Mart 1923

Şiir, Azerbaycan Devletinin kurulması üzerine duyulan sevinci anlatmaktadır.

FİSKE

Sulh Konferansı N.30, S.1 19 Mart 1923

Şair, sulh konferansının İstanbul'da olması halinde neler olabileceğini anlatmaktadır. İstanbul'da şehir hayatı daha iyi bir duruma gelecek ve her şey daha güzel olacaktır. Bu toplantı hakiki sulh için bir niyet olacaktır.

HALİL NİHAD

Hikâye-i Murahhas N.31, S.2 22 Mart 1923

Şiirde Lozan Konferansı'na katılan delegelerden biri anlatılmaktadır. Bu delege, Lozan'da bulunduğu müddetçe içki meclislerinden çıkmamış ve ayık gezmemiştir. Şair onun bu halini sulh perisine aşık olmasına bağlamıştır. Delegenin Dr. Rıza olduğu şiirin sonunda anlaşılır.

KANBER

Masuniyet-i Şahsiyye Manisi N.34, S.1 2 Nisan 1339

Şiir, külhanbeyi ağzıyla yazılmıştır. Yeni çıkan dokunulmazlık kanunundan ötürü

hürriyetin tadını daha yeni tattığını dile getiren külhanbeyi polisi kendisine karışmaması için uyarır. Dilediği kadar nara atabileceğini, istediği yerde yatıp kalkabileceğini, istediği kadını elde edebileceğini söyler.

HALİL NİHAD

Kozmidinin Çuvalı N.34, S.2 2 Nisan 1339

Yazar, kozmidinin çuvalıyla alakalı düşüncelerini dile getirmiştir.

FİSKE

Ben Mebus Olursam! N.35, S.2 5 Nisan 1339

Şiir “müntehablarıma” ibaresiyle başlar. Şair, eğer mebus olmuş olsaydı neler yapabileceğini anlatır. Genel olarak; adil olurum, irtikab işlemezdim, menfaatçi olmazdım, doğru sözlü olurum, önce açların karnını doyururdum, ticaret yolunda giderdi, verdiğim sözleri unutmazdım şeklinde açıklamalar yapar. Bu arada dönemin mebuslarından Besim Atalay’ı, Tunalı Hilmi’yi, Salih Efendi’yi de birer cümleyle eleştirmekten geri durmaz.

İMZASIZ

Kitabe N.35, S.3 5 Nisan 1339

Topal Osman’ın mezar taşına yazılması için kaleme alınan bir dörtlük verilmiştir. Şiirde, Topal Osman’ın yaman biri olduğu, Ankara’da yolu tuttuğu, fakat sıkışınca da hapı yuttuğu anlatılır.

FİSKE

Kadınlar Mebus Olmalı N.36, S.1 9 Nisan 1339

Şiir, Tunalı Hilmi’ye itafen yazılmıştır. Şair, meclise kadınlara da intibah hakkı verilmesiyle alakalı bir önerge sunan Tunalı Hilmi’nin haklı olduğunu düşünmektedir. Kadınların inkar edilemeyecek bir siyasetçi olduklarını belirten şair biraz da espritüel bir dille onların mebus olmaları gerektiğini anlatır.

YUSUF ZİYA

Kadınlar Mebus Olaydı N.37, S.1 12 Nisan 1339

Şair, önce Tunalı Hilmi’ye seslenir ve kadınlar mebus olsaydı adının tarihe

geçeceğini söyler. Mecliste neden biraz daha ısrarcı davranmadığını sorar. Şair, kadınların meclise girmesine espritüel bir bakış açısıyla yaklaşır. Ona göre, kadınlar meclise girseydi kimisi kaş göz süzerdi, kimisi zengin yüzerdi, kimisi saçını tarardı, genç kızlar meclise neşe saçardı, erkeklerin aklı uçardı, güzeller her hafta avans isterdi, hacılar hocalar dans öğrenirdi...

ANBER

Şarkı N.44, S.3 7 Mayıs 1339

Şiirin başında, İsmail Müştak Bey tarafından Akbaba Gazetesi için kaleme alındığı belirtilir. Şiire, İttihatçı beyler olduklarını ifade ederek başlayan şair, malın mülkün, bayramın, şanın, şerefın, izzetin, Tanin Gazetesi'nin kendilerine ait olduğunu söyler.

YUSUF ZİYA

Ey Türk Uyan N.46, S.1 14 Mayıs 1339

Birinci grup İstanbul mebus namzetlerinden Mehmet Emin Bey'in yazdığı manzume, yazarın belirttiğine göre tüm gazetelerden evvel Akbaba tarafından ele geçirilerek okuyucuya sunulmuştur. Şiirin başında Mehmet Emin Bey'in bir açıklaması yer alır. İki yıl önce İstanbul'da Beşiktaş'da yaşadığı zaman bir ses kendisine Ankara'ya gitmesini söylemiştir. Oda bu sesin peşinden tüm Anadolu'yu dolaştığını ifade eder. Nihayet İstanbul'a geldiğinde intihabların yapıldığını görmüştür. Şair, kendisinin birinci gruptan namzed olduğunu belirterek, halka listelerinde başka isim varsa silmelerini önerir.

HEMRÂH

Son Ekselans N.50, S.2 28 Mayıs 1339

Şiir, Venizelos tarafından İsmet Paşa'ya gönderilen, tamirat ve tazminat meselesi ile ilgili bir manzumedir. Hemrâh, tarafından istinsah edilmiştir. Artık savaştan usandıklarını belirten Venizelos, tazminatı ödemek istediklerini ancak paralarının olmadığını söyler. İsmet Paşa'dan, birkaç ay mühlet vermesini ister.

SİRKENGEBİN EFENDİ

Akbaba'nın Dedikodusu N.51, S.2 31 Mayıs 1339

Şiir meşhur şair Sirkengebin Efendi ile Celal Nuri'nin hususi muhaverelerini içerir. Şair, mizahi bir üslupla dönemin sosyal, siyasal olaylarına değinmiştir.

GAGA

Yeni Mebuslara N.51, S.4 31 Mayıs 1339

Şiirin başında bir rey pusulası içerisinde gazeteye gönderildiği belirtilmiştir. Şair, yeni mebuslara hitaben söylediği nasihatleri içermektedir. Ulu orta atıp tutma, az konuş, göz değmesin diye nazar boncuğu tak, paşalara sokul, köylüye “efendim” de, ciddiyetsiz olma, merkez kahvede otur, muharrirleri tut, kolla gibi öğütler vermektedir. Şair, şiirin sonunda caize istemeyi de unutmaz.

HEMRÂH

Bulgaristan İhtilali N.55, S.2 14 Haziran 1339

Bulgaristan'daki inkilab ve ihtilal üzerine çalışmalarıyla bilinen eski başvekili eleştiren İstanbul Bulgarlarından birinin yazdığı şiire yer verilmiştir. Şiir, Bulgarca İstiklal Gazetesi'nden aynen alınmıştır, müstensihi Hemrâh'dır. Şair, Bulgar başvekilin politikasını, yaptıklarını eleştirir.

SİRKENGEBİN EFENDİ

Akbaba'nın Bazı İzahatı N.55, S.2 14 Haziran 1339

Şiirde, Ankara'ya gidecek yeni mebuslara nasihatler verilmektedir. Bu öğütlerden bir kaç şöyledir; Kazım Paşa varken şaklabanlık para etmez, kahve içerken önce parayı ver yoksa garson başına gelir, etrafında muharrirler varsa onlara da kahve ısmarla yoksa bir fırsatını bulup kalayı basarlar, resmi geçit varsa başa dur, ye, iç, halka dua et, yaşa dur...

YUSUF ZİYA

İntihab Sandığı N.56, S.1 18 Haziran 1339

Şiirde, daha önce yani Meşrutiyet döneminde yapılan intihaplardan bahsedilir. Şaire göre Meclis-i Mebusan seçimleri, bu seçimler gibi halk adına faydalı ve hayırlı olmamıştır. O zaman seçilen mebuslar, halkın canına kıyan, ülkeyi sefalete götüren insanlar olmuşlardır. Bu seçimler ise farklıdır, ikisi birbirine karıştırılmamalıdır.

GAGA

Akbaba İzmir'de N.56, S.3 18 Haziran 1339

Şair, İzmir Reisi Şükrü Kaya'ya seslenerek İzmir'i her yönden geliştirip, güzelleştirmesini isteyerek, kendisine başarılar diler. Ayrıca, Rumca'yı yasak etmesinden dolayı onu tebrik eder.

SİRKENGEBİN EFENDİ

Nerede? N.58, S.1 25 Haziran 1339

Şair, eski eğlenceli demleri, tatlı hülyaları, ucuz tangoları aramaktadır. Eski eğlenceli günlerin geride kaldığını düşünen şair, Ruşen Eşref'den ve Yahya Kemal'den bahsederek Lozan'dan beri görünmediklerini belirtir. Onların yanı sıra Lütfü Fikri, Numan Usta, Yeşilzade Salih Efendi, Müştak Efendi gibi eski mebuslardan da bahseder ve yeni intihabları ima ederek şimdi onların nerede olduğunu sorar.

HEMRÂH

Urfa Ağzı N.60, S.2 2 Temmuz 1339

Şiir, Urfa mebus namzedi Yahya Kemal Bey'in lisanında Urfa ağzıyla yazılmıştır. Urfa mebusu seçilen Yahya Kemal'in sevgilisine hitab ettiği şiirde, ona olan aşkından ötürü kalbinin yandığını ve hicran acısı çektiğini ifade eder. Ayrıca, mebus seçilmesinden ötürü de mutlu olduğu görülür.

HEMRÂH

Kasapların Yarenliği N.61, S.3 5 Temmuz 1339

İki kasabın manzum şekilde kaleme alınmış konuşmalarında, Şehremaneti tarafından yapılan mezbananın açılışından dolayı tasalanmaları söz konusudur. Artık etleri oradan alıp satacakları için hastalıklı koyun eti satamayacaklardır, kıvırcık etine keçi eti katamayacaklardır. Bunun gibi sahtekârlıkları yapamayacaklarından dertlenirler.

KANBER

Mesud Bir Nazire N.68, S.2 30 Temmuz 1339

Sulh antlaşmasının imzalanmasından dolayı duyduğu sevinci ve mutluluğu dile getiren şair, üç yıldır süren savaşlardan sonra nihayet sulhun siyah cepheyi yarıp

geldiğini belirtir. Gazi Paşa'ya, İsmet Paşa'ya, meclise karşı minnet duygusunu dile getirir.

FİSKE

Asrî Şarkı N.70, S.1 6 Ağustos 1339
Şair, Kazım Paşa'nın kulübünden bahsederek burada yeni bir tadın, zevkin olduğunu belirtir.

2.2.1.1.1.3. Sosyal Meseleler

KALENDER

Olmadık N.1, S.1 7 K.Evvel 1338
Dokuz beyitten oluşan, 'olmadık' redifli bir gazeldir. Şair genel itibariyle sosyal meseleler üzerinde durarak kendi hissiyatını dile getirir. Ordunun gücünden, her türlü sıkıntının çekildiğinden, buna rağmen onurlu bir duruş sergilediğinden bahseder.

HALİL NİHAD

Devrana Dair N.2, S.4 11 K.Evvel 1338
Şair gazelinde, devrindeki hadiselerle, şahıslara atıflarda bulunur. Özellikle Akbaba ile ilgili olan kısım dikkat çeker. Şairin Akbaba'nın çıkışını önemseydiği görülmektedir. Ona dair; "Yârin benimle yokken bir yerde merhabası/ Dost oldu pek çıkınca Seyfi'nin Akbaba'sı." şeklinde bir beyit yazmıştır.

KANBER

Milli Aş N.15, S.1 25 K.Sâni 1339
Parçada Ziya Gökalp'ın şiiri "aslına mutabıktır" ibaresiyle verilmiştir. Şair Türk milletinin yiyeceklerini millileştirmesini istemektedir. Kavurma varken biftek, pilav varken makarna, reçel varken marmelat, kıymız varken şampanya yenip içilmemelidir. Şaire göre yabancı kültürlerden mutfağımıza giren yiyeceklerin yerine kendi yiyeceklerimizi tercih etmeliyiz.

ÇİMDİK

Çengilerin Türküsü N.45, S.1 10 Mayıs 1339
Çengilerin ağzından kaleme alınmış şiirde, eskiden olduğu gibi eğlenceler

düzenleyerek, fal bakarak para kazanmak istediklerini ifade ederler. Ayrıca, şimdi onlardan

YUSUF ZİYA

İaşenin Gayguycuları N.50, S.1 28 Mayıs 1339

Mizahi üslubun hakim olduğu şiirde, iaşeye hakim olanların toplum içerisindeki yerinden bahsedilir.

SİRKENGEBİN EFENDİ

Şek Bulan, Eşek Bulan N.54, S.2 11 Haziran 1339

Şiirin başında “Ankara hatıraları” ibaresi yer alır. Şair, eşeğiyle şehre yoğurt, tavuk, yumurta satmaya gelen saf bir köylünün başından geçenleri anlatır. Etrafını çeviren esnaf köylüden sattıklarını oldukça ucuza alırlar. Alış veriştikten kar elde edemeyen köylü üstüne üstlük birde eşeğini kaybeder ve saatlerce onu arar. Bu arada kendisine yardım etme vaadiyle yaklaşan birkaç adama da borçlanır. Şiirin sonunda şair, köylüye seslenir. Köylü eşeğini kendisi kaybetmiştir, fakat asıl kaybolan şehirlidir.

2.2.1.1.1.4. İşsizlik ve Yoksulluk

HALİD NİHAD

Memurların Şarkısı N.1, S.1 7 K.Evvel 1338

Şiir, dört kıtadan oluşur ve 13’lü hece ölçüsüyle yazılmıştır. Memurların gelirinin düşük olması üzerinde durulur ve İstanbul’da memur olarak yaşamının zorluklarından bahsedilir.

FİSKE

Fazıl Ahmet’e Gazel N.2, S.1 11 K.Evvel 1338

“Gayrı” redifli gazel altı beyitten oluşur. Şair, önceden hali vakti yerinde olmasına rağmen artık fakir düştüğünü anlatır. Geleceğe dair bir beklentisi yoktur. Kadınlardan da yılmıştır, onları da istememektedir. Son beyitte Fazıl’a seslenen şair, artık sende bir söze âgâz eyle, diyerek ondanda bir şeyler söylemesini ister.

ENVER

Açlık N.9, S.4 4 K.Sâni 1339

11'li hece ölçüsüyle yazılan şiir, üç kıtadan müteşekkildir. Şiirde yoksulluğun, açlığın verdiği acılardan, sıkıntılardan söz eden şair, artık bunlara alıştığını ifade eder.

تأبير

Gayr-i Faâl Arkadaşlara Gazel N.12, S.4 15 K.Sâni 1339

Gayr-i faâllerin işsizlik dolayısıyla boş geçen zamanları mizahi bir üslupla anlatılır.

FİSKE

Hece Vezniyle Bahr-i Tevil N.14, S.3 22 K.Sâni 1339

Şiir, Öztürk Şairi Mehmet Emin Bey'e ithafıyla başlamaktadır. İki bölümden oluşan şiirin ilk bölümüne birinci mısra, ikinci bölümüne ise ikinci mısra denmiştir. Birinci mısrada şair, Mehmet Emin'e seslenerek bu şiirde aşktan, şiirden bahsetmeyeceğini söyler. Bu şiirde İstanbul'un halini anlatacak, memurların durumundan bahsedecektir. Onun Ankara'da olduğunu düşünmektedir ama aslında uzun süredir nerde olduğunu bilmemektedir. İkinci mısrada, şair İstanbul'da gayr-i faal memurların halinin çok kötü olduğuna değinir. Önceleri maaşlarının yarısını alan bu memurlar artık onunda üçte birini almaktadırlar. Durumları içler acısıdır, hepsinin bir sürü eksikliği, ihtiyacı vardır. Şair, Mehmet Emin Bey'e seslenerek ondan memurların bu halini bir şiirle kaleme alarak millet meclisinde okumasını ister.

NECDET RÜŞTÜ

Gayr-i Faallerin Şarkısı N.15, S.4 25 K.Sâni 1339

Şair, gayr-i faallerin içerisinde buldukları zor durumu anlatmaktadır. Artık yaşanamayacak kadar zor şartlarda yaşam mücadelesi vermektedirler.

NECDET RÜŞTÜ

Bir Memurun Hatıra Defterinden N.16, S.4 29 K.Sâni 1339

Şiirde bir memurun dilinden memurların hal-i müşkülü anlatılır. Ne parası vardır, ne de doğru düzgün bir evi, buna karşılık borçları, alacaklıları pek çoktur.

NECDET RÜŞDÜ

Züğürtlük Şarkısı

N.17, S.4

1 Şubat 1339

Yoksulluğun derdiyle dertlenen şair, sevgiliye seslenmekte ve ondan medet ummaktadır. Şiirde aşık her zamanki arzusundan farklı olarak sevgiliden aşk, sevgi değil para dilenmektedir.

ÇİMDİK

Hancı

N.18, S.3

5 Şubat 1339

“Usulüne mutabıktır” ibaresiyle verilen şiir Halit Fahri Ozansoy’a aittir. Yoksulluğun, açlığın insan üzerindeki menfi etkisiyle ortaya çıkacak hissiyatlar dile getirilmiştir.

HALİL NİHAD

Sûz-i Dil

N.24, S.1

26 Şubat 1923

Şiir, açıkta kalan bir memurun, işsizlik, parasızlık dolayısıyla çektiği sıkıntılardan ötürü yakınmalarını içerir. Memur, neden vaktiyle Ankara’ya gidip orada bir memuriyete girmediği için pişmanlık içerisinde.

HALİL NİHAD

Gazel

N.25, S.1

1 Mart 1923

Önce yoksulluğunu, parasızlığını anlatan şair, verilmeyen maaşlardan ötürü dertlenir. Sevgiliden yana da yüzünün gülmediğini belirterek yaşadıklarından memnuniyetsizliğini dile getirir. Sulh perisine de seslenen şair, neden hala sulhun gelmediğini sorar.

HALİL NİHAD

Na’t

N.28, S.1

12 Mart 1923

Şiirde milletçe içinde bulunulan yoksulluk, kıtlık, fakirlik hali Hz. Muhammed’e anlatılır.

FİSKE

Evlenmek Kolay Mı?

N.32, S.3

26 Mart 1923

Şiir Erzurum mebusu Salih Efendi'ye ithafen yazılmıştır. Şair, yaşadıkları dönemde hayat şartlarının zor olduğunu belirterek evlenmenin zor olduğunu ifade eder. Artık paşalık, beylik sadece unvandır, gençlerin cebinde metelik yoktur. Esnaf ise işleri durgun olur çünkü müşteriler veresiye alış veriş yapmaktadır, memurlarınsa işi tamamen bozuktur. Evlenmek için belli bir maddi birikimin olmasından söz eden şair, bu durumda evlenilse bile ileri de gençleri bekleyen zorlukları anlatır. Eşin istekleri, çocuklar, alacaklılar... izdivacı zorlaştırmaktadır.

FİSKE

Gayr-i Faillerin Mektep Marşı

N.33, S.2

29 Mart 1923

Şiir, kırkıktan sonra mektebe başlayan gayr-i faillerin ağzından yazılmıştır. Zamanında bir idadi, bir mektep bitirmediklerini, bütün varlıklarının tükendiğini, mecburen şimdi kırk yaşını aştıkları halde okula gittiklerini söyleyen gayr-i failler, esnaf, bakkal, kuaför değil memur olacaklarını da belirtirler. Hepsi, muhasebeyi, daktiloyu öğrenmektedir. Eşleri ve çocuklarının kendilerine gülmesine ve genç muallimlerden ders görecektiklerine rağmen vaktiyle gaflette bulunarak gitmedikleri mekteplere şimdi gitmektedirler.

2.2.1.1.1.5. İçki

ÜSKÜDARLI TALAT

Şarkı

N.13, S.3

18 K.Sâni 1339

Şarkı, Men'i Müskirat Kanunu'nun çıkartılacağı sırada yazılmıştır. Kanundan sonra içilemeyeceğinden dertli olan şair, vakit varken fazladan içmeyi salık verir. Şarap, artık ab-ı hayattan daha değerli bir hal almıştır. Bundan sonra cam-ı cemin, duhter-i rezin, muğbeccenin ancak namı kalacaktır. Meyhanelerinde, İstanbul'unda tadı kalmayacaktır. Şimdi vakit ne kadar içilebiliyorsa içilmelidir.

DEVE KUŞU

Şairce Laflar

N.36, S.2

9 Nisan 1339

Şiirin başında Türk-Ermeni Teali Cemiyeti azalarından Bedrus Zeki Bey tarafından yazılıp gönderildiği belirtilir. Men-i Müskirat Kanunu dolayısıyla yazılan şiirde, bu kanunu çıkardığı için TBMM'ne minnet duygusu ifade edilir, kanunun Allah'ın bir inayeti olduğu belirtilir. Şair, artık tövbe ettiğini, Pera'dan dahi

geçmeyeceğini söyler.

ÇİMDİK

Akşamcının Şarkısı N.36, S.3 9 Nisan 1339

Şiir bir akşamcının ağzından yazılmıştır. Onbeş yaşından itibaren içtiğini söyleyen akşamcı, rakı olmadan hiçbir şeyden tat alamadığını belirtir. Fakat artık Men-i Müskirat Kanunu çıkarılmıştır. Eskiden olduğu gibi meyhanede sabahlayamamaktadır. Ancak, tedbirli davranıp evde üç damacana sakladığından evinde içmeye başlamıştır.

OSMAN CEMAL

Hilal-i Ahder'e İstida N.52, S.2 4 Haziran 1339

Manzumenin başında Ahmet Rasim Bey'e ait evraklar arasından çıktığı belirtilmiştir. Müstensihi, Osman Cemal'dir. Şiirde, Men'-i Müskirat Kanunu ile yasaklanan içkiden bahsedilir. Şair, rakının öneminden, İstanbul'da rakısız yaşanamayacağından, diğer içkilere göre rakının farklı olduğundan bahseder.

2.2.1.1.1.6. Ramazan ve Bayram Şiirleri

YUSUF ZİYA

Ramazan Şiirleri N.39, S.1 19 Nisan 1339

Şiirde, Ramazan'ın şehre getirdiği farklı atmosferin etkileri canlı, samimi bir üslupla dile getirilir. Bu sene Ramazanın bahar ayına denk gelmesiyle iki güzellik bir arada yaşanmaktadır. İftar vakti gelince şehzade başında tatlı telaş başlar. Mahyalar melekler tarafından yıldızlarla yazılmış gibidir, süslenen şerefeler gelinlik kızlara benzetilir. Bunların ışıltısı şehre ayrı bir hava kaymaktadır. . İftardan sonra sokaklar canlanır, kahvelerde boş masa bulunamaz. Kadınlar bir yerlere gidip gelirler, adamlar sergilenen oyunları izlemenin derdindedirler. Aşıklarsa, uzaktan uzağa birbirlerine göz süzerler.

ÇİMDİK

Bekçi İle Beraber N.39, S.2 19 Nisan 1339

Ramazan'ın gelişiyle davul çalma işini üstlenen bekçinin yaptığı iş karşısında istediği bahşişler ve hediyeler dile şiirde dile getirilir. Ayrıca şair bekçinin istekleri

yanı sıra dönemin bazı edebiyatçılarından söz ederek onların arzularını da mizahi bir üslupla ele alır.

OSMAN CEMAL

Bekçi İle Beraber N.39, S.3 19 Nisan 1339

Şiir, Ramazan davulcusu bir bekçinin ağzından yazılmıştır. İçinde bulunduğu yoksulluktan söz eden davulcu, halktan bahşiş beklediğini ifade eder. Ramazan manileri suretinde yazılan dörtlükler mizahi bir üslup içerirler.

ANBER

Bekçi ile Beraber N.40, S.3 23 Nisan 1339

Ramazan manileri türünden dörtlüklerden müteşekkil şiirde mizahi bir dille Ahmet Haşim'e, Falih Rıfki'ya değinilir. Tanin ile Vatan'ın dalaşmaya başladığı belirtilir.

OSMAN CEMAL

Bekçi İle Beraber N.40, S.3 23 Nisan 1339

Şiirde, Ramazan davulcusu içerisinde bulunduğu yoksulluktan bahsederek bahşiş istemektedir. Ayrıca, sevgiliye seslenen bekçi, ondan bir buse ister.

HEMRÂH

Bekçi İle Beraber N.41, S.2 26 Nisan 1339

Şair, bu günlerde kime rastlasa deli yahut divane olduğunu söyler. Şehirde mahyalar kurulmuştur. Bir tarafta ışıltılı mahyaları seyre çıkan mehpareler, bir tarafta da boş gezen avareler dolaşmaktadır. Kendisi ise dertlidir. Sevgiliye kavuşamadığı için deli gönlü uslanmamıştır. Dönemin edebiyatçılarına da değinen şair, Fazıl Ahmet'e aklıyla bin yaşamasını söyler.

ÇİMDİK

Bekçi İle Beraber N.41, S.2 26 Nisan 1339

Ramazan manilerinde şair her dörtlükte muhtelif konulara değinir. Önce yarimi parası çok, akli kıt isterim diyen şair ardından vefasız sevgiliye seslenerek, artık cefan yetmedi mi ya öldür de kurtulayım ya da artık vuslatı yaşayalım, der. Daha sonra da

artık sevgilisinden bıktığını başka birini aradığını ifade ettiğini görürüz. Ayrıca Şeyh Yahya'dan bahseden şair, ona mürit gerektiğini ve Müştak Bey'in de çok fazla çenesi düştüğü için kilit gerektiğini belirtir.

HEMRÂH

Bayram Manileri N.47, S.1 17 Mayıs 1339

Ramazan Bayramına dair yazılan manilerde bayram kutlamalarından, bayram hediyelerinden bahsedilir. Ayrıca dönemin edebiyat camiasından bazı şahıslara espritüel bir üslupla yer verilir.

KANBER

Mübarek Olsun N.47, S.2 17 Mayıs 1339

Parçada, Musevi bir vatandaşın Akbaba Gazetesi'ne gönderdiği manzum bayram tebriğine yer verilir. Şiirde Müslümanların bayramı kutlanır, Musevi Müslüman tüm vatandaşların kardeş olduğu belirtilir.

HAMAMİZADE İHSAN

İydiye N.67, S.1 26 Temmuz 1339

Kurban Bayramı dolayısıyla yazılan şiirde, hem bayramın sevinci hem sulhe kavuşmanın sevinci bir arada anlatılır. Gazi Mustafa Kemal Paşa'dan ve Lozan'da başarılı adımlarıyla dikkat çeken İsmet Paşa'dan övgüyle bahsedilir. Tüm halk coşkulu bir sevinç yaşamaktadır. Şair, bu iki bayrama bir arada kavuşulduğu için şükreder.

İMZASIZ

Bayramın İlk Günü Duyduklarımız N.67, S.3 26 Temmuz 1339

Parça, bekçi ile hanımın karşılıklı manzum söyleyişini içerir. Evin hanımı, kendisinden kurban payı bekleyen mahalle bekçisine eti kendilerinin de bulamadığını söyleyerek, beklentisinin nafile olduğunu ima eder.

2.2.1.1.1.7. Methiye

KALENDER

Gibi N.3, S.1 14 K.Evvel 1338

Şiir, "gibi" redifli bir gazeldir. Atatürk'ün kahramanlıklarından bahs eden şair

onu bir peygamber olarak tasavvur eder ve Hz. Musa'ya benzetir. O, adeta Hz. Musa gibi kavmini kurtarmak için gönderilmiş bir peygamberdir. Şair, ardından dönemin şairlerine değinir.

FİRKETE

Vatan Anası Halide Çavuşa N.4, S.1 18 K.Evvel 1338

Şiirde, Halide Edip'in bir kadın olmasına rağmen Kurtuluş Savaşında gösterdiği kahramanlıklar anlatılır. Onun yurdun anası olduğu söylenir. Savaş meydanlarında nasıl cesurca savaştığı, önce onbaşıyken sonra çavuş olduğundan söz edilir.

İMZASIZ

Şarkı N.4, S.3 18 K.Evvel 1338

Şiir "Yakup Kadri Bey'e" ithafıyla başlamaktadır. Yakup Kadri'nin vasıflarının övülerek anlatıldığı şiir üç kıtadan müteşekkildir. Şair, Yakup Kadri'nin yeni nesil için iyi bir rehber olduğunu, baştan ayağa akıl ve izan sahibi bir insan olduğunu, yazdıklarının mükemmel olduğunu anlatmaktadır. Ona göre Yakup Kadri'nin bir benzeri varsa oda ancak Falih Rıfkı'dır.

ÇİMDİK

Hüzün ve Tebessüm Muharriri N.6, S.4 25 K.Evvel 1338

Üç Kıtadan oluşan şiirde Hüzün ve Tebessüm yazarından övülerek bahsedilir.

ÇİMDİK

Fahriyye N.7, S.2 28 K.Evvel 1338

Şiir, dört bölümden oluşur, ilk bölüm beş mısra diğer bölümler dörder mısradır. Dili oldukça ağırdır. Şair önce Hayyam'dan, Hafız'dan, Firdevsi'den bahseder, ardından kendini över. Özellikle hicivleriyle övünmektedir. Kendi hicivleri emsalsizdir.

İMZASIZ

Tütüne Medhiyye N.10, S.4 8 K.Sâni 1339

Duhan-ı Osmanlı Anonim Şirketi'nin Üsküdar'da bir açtığı imalathanenin açılışına katılan Ali Ekrem Bey'in açılıştaki okuduğu methiye aynen aktarılmıştır. Şair,

methiye de tütünü överek onun vücudu beslediğini, insanı coşturduğunu anlatır.

HALİL NİHAD

Gazi Paşamıza N.23, S.2 22 Şubat 1923

Gazi Paşaya seslenilerek, kahramanlıklarından dolayı ondan övgüyle bahsedilir. Artık Türk'ün de yüzünün gülmesi gerektiğini söyleyen şair, sulh perisinin gelmesini arzulamaktadır.

YUSUF ZİYA

Hüseyin Cahit Bey'e Şarkı N.25, S.1 1 Mart 1923

Hüseyin Cahit'e seslenen şair onun yılmaz, güçlü, cesur kalemını över. Yazdığı makalelerin mükemmelliğinden bahsederek yine yazmasını ister. Ayrıca, Tanin Gazetesi'nin Ahmet Emin'den yılmayacağını tahmin ettiğini belirtir.

KANBER

Nargilename N.27, S.3 8 Mart 1923

Tahir Nadi'ye ait olan şiir, "aslına mutabıktır" ibaresiyle verilmiştir. Nargilenin gönle sefa verdiği, dertlere deva olduğu, aşk derdini dahi unutturduğu belirtilir. Ancak, cepte para olmadığı zamanda tam anlamıyla bir beladır.

KANBER

Valimize Şarkı N.38, S.3 16 Nisan 1339

Şiir, İstanbul'a yakın zamanda teşrif eden vali için kaleme alınmıştır. Valinin şehre gelişinden dolayı duyulan mutluluk, onur dile getirilerek onun için yapılan kutlamalardan bahsedilir.

GAGA

"Akbaba"nın Notası N.48, S.2 21 Mayıs 1339

Şiirde, İsmet Paşa'nın kahramanlıkları ve büyüklüğü anlatılarak, Ermeni Meselesi karşısındaki tavrından övgüyle bahsedilir.

2.2.1.1.1.8. Hiciv

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Gazel

N.1, S.2 7 K.Evvel 1338

Şiir, “olsun” redifli, onbeş beyitten oluşan bir gazeldir. Gazelde dönemin diğer şairlerine değinilir. Şair kimini över, kimini ise eleştirir. Ayrıca Enver Paşa’dan söz ederek, şair o “küçük Enver”in nasıl olup da Buhara’da han olduğunu sorar.

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Eylemem

N.2, S.1 11 K.Evvel 1338

Şiir, “eylemem” redifli bir gazeldir. Şair önce kendi özelliklerinden bahs eder. Ardından Yusuf Ziya’ya seslenerek, haşire dek ziyasız kalsa naçiz bir şuleden medet ummayacağını söyler. Yahya Kemal’den de söz eden şair yeni şairlere seslenerek artık onunla uğraşılmamasını ister, çünkü o şeyhi çocuk oyuncağı yapacak biri değildir. Kendi kalemini bir mızrap olarak tasavvur eden şair, hicvetmeden sözü sona erdirmediğini belirtir. Kendisini Nefi gibi bir hicv ustasına benzetir.

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Vardır

N.3, S.3 14 K.Evvel 1338

Şiir, “vardır” redifli uzunca bir gazeldir. Şair yine dönemin şairlerini hicv etmektedir. İçkisiz geçen zamanda bir sefanın olup olmadığının Nadi’ye sorulması gerektiği, Halil Nihad’ın şiirlerinde yaman bir siham olduğu, Tahir gibi bed-likâ kimsenin olmadığı, Ercümend’in avare olduğu, Seyfi gibi bir Akbaba’nın olmadığı şiirde geçmektedir. En sonun da ise şair, cihanda kendisi gibi bir dehanın olmadığını söyleyerek kendisini över.

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Gazel

N.5, S.4 21 K.Evvel 1338

Şiir 13 beyitten oluşan bir gazeldir. Önce sevgilinin zalimliğinden, taş kalpliliğinden bahsedilen şiirde ardından dönemin önemli isimlerine yer verildiği görülür. Leyla, Fazıl, Yaşar Şadi, Akbaba, Nazif ... vb. Şair son beyitte mahlasına yer vererek şiir ilmindeki ustalığından söz eder.

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Etmelidir N.7, S.3 28 K.Evvel 1338

Şiir, “etmelidir” redifli bir gazeldir. Son beyitten şairin mahlasının Fevzi olduğu anlaşılır. Dili ağırdır. Şiirde öğütler vardır, aşkı ve sevgi vardır. Ayrıca her zamanki gibi şairin dönemin diğer şairlerini eleştirdiği görülür.

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Cenkname N.8, S.4 1 K.Sâni 1339

Şair, cenknamesinde sarhoş olduktan sonra daldığı hayallerden bahs eder. Bu hayallerde bir savaş tasavvuru vardır, döneminin diğer şairleriyle- Yahya, Müştak, Yusuf Ziya, Seyfi, Nihad, Suad, Osman Cemal, Celal Nuri, Namık Kemal- tek tek savaştan şair hepsini yenerek kendisini kahraman ilan eder.

ABDÜLBAKİ FEVZİ

Der- Vasfi Emiri Bi-Adil N.10, S.3 8 K.Sâni 1339

Parça, Mısra-yı Evvel ve Mısra-yı Sani adı verilen iki kısımdan oluşur. Ağır bir dil ve süslü bir üslupla, düz yazı şeklinde kaleme alınmıştır. Hicviyeleriyle tanıdığımız şair yazısında yine hicv etmektedir. Metinden tam olarak kimi hicvettiğini çıkarmasak da başlıkta Emiri adının geçmesi bize Ali Emiri Efendi’yi hatırlatır. İlk bölümde kendisini hicveden zata, bunlardan haberinin olduğunu söyler ve barış teklif eder. İkinci bölümde ise her zamanki hiciv üslubuyla bahsettiği kişiyi eleştirmeye başlar.

MEHMET RAGIP

Gerektir N.18, S.2 5 Şubat 1339

“Gerektir” redifli şiirde şair genel olarak hezeliyattan hicveden bahseder. Abdülbaki Fevzi’ye seslenen şair, artık mızrağını çuvalından çıkarmasını ister.

2.2.1.1.1.9. Edebiyatçılara Dair

ÇİMDİK

Tanin’in Mirsadcısı N.2, S.1 11 K.Evvel 1338

Üç kıtadan oluşan şiir 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır. İlk kıtada sözü edilen kişinin fiziki özelliklerinden bahsedilir. İkinci ve üçüncü de ise daha ziyade karakteri ve nasıl yazdığı üzerinde durulur. Sözüne çabuk kanılan biri olduğu, dilinin keser gibi olduğu belirtilir.

YUSUF ZİYA

Zamane Hali

N.30, S.2

19 Mart 1923

Şair, döneminin tanınmış kişileri hakkında yorumlar yapar. Celal Sahir'den bahseden şair, onun nasir ve şair olduğunu harb zamanı da tacir olduğunu belirtir. Ahmet Haşim, kederlidir, saçlarının hepsi dökülmüştür. Meşhur İttihatçı Abdullah Cevdet'den çorbacı diye söz eden şair, onun ne softa ne de papaz olmadığını söyler. Bu şekilde birkaç kişiye daha değinen şair onları da eleştirel bir dille anlatır.

HALİL NİHAD

Darü'l-Fünun Marşı

N.38, S.2

16 Nisan 1339

Ali Ekrem Bolayır'ın Darü'l-Fünun'a hoca olarak atanması üzerine kaleme alınmış bi şiidir. Şair, Ali Ekrem'in Klasik edebiyata hakim olduğunu, bu durumun talebeler için bir önemli bir fırsat olduğunu anlatır. Artık, Klasik Edebiyatı onun kadar bilenler yoktur, onun sayesinde Fuzuli, Nedim, Nabi unutulmayacak yeni nesle öğretilenektir.

YUSUF ZİYA

Deyu, Deyu!

N.62, S.1

9 Temmuz 1339

Şiir, Yunus Emre'nin "Şol Cennetin Irmakları" şiirine bir nazire niteliğinde yazılmıştır. Şair Yakup Kadri, Yahya Kemal, Hüseyin Cahit gibi dönemin önemli edebiyatçılarından mizahi bir üslupla bahseder.

HEMRÂH

Bir Meşaire

N.64, S.3

16 Temmuz 1339

Şiir, Ahmet Haşim'in dere kenarındaki kurbağa ile karşılıklı meşairesidir. Şair, çok mühim bir işi olduğunu söyleyerek dere kenarına gider. Burda bir diğerine aradığı kurbağanın nerede olduğunu sorar. Kurbağasının yerini öğrendikten sonra, kendine ihanet ettiğini düşündüğü için onu öldürmeye gider.

2.2.1.1.1.10. Basın

EBU'L-SEDAT

Akbaba'ya Tarih N.3, S.3 14 K.Evvel 1338

Şair aşağıdaki dördlüğü yazarak Akbaba'ya tarih düşmüştür

Esselam ey şair-i âl aba

İstemem ücret bu nazm olsun caba

Yaz yedi iklime sen tarihini:

“Geldi eyyam-ı zuhur Akbaba” (1341)

YUSUF ZİYA

Ahmet Emin Bey'in Şarkısı N.28, S.3 12 Mart 1923

Şiir, Vakıf Gazetesi sahipleri Mehmet Asım ve Ahmet Emin Beylerin ayrılmasından sonra Ahmet Emin tarafından kaleme alınmıştır. Mehmet Asım'a olan sevgisini, yakınlığını dile getiren Ahmet Emin Bey, ondan sonra Vakıf Gazetesinin kendisine yar olmadığını belirtir.

2.2.1.1.1.11. Diğer

ANBER

Kalenderi N.4, S.3 18 K.Evvel 1338

Şiir, dört kıtadan oluşur ve 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Şair kalenteri bir üslupla, sade bir dille dünyanın değersizliğinden bahseder. Derme çatma bir velinin söylediklerini anlayamayacağını söyler. Şiirde Ahmet Haşim ve Lozan'a giden Yahya Kemal'in de adı geçer.

HALİD NİHAD

Şarkı N.5, S.1 21 K.Evvel 1338

Şiir, 4 kıtadan oluşmaktadır. Şair hüznün içerisinde oturduğu bir vakit şiir perisi gelip onun gönlünü hoş etmiştir. Ona yazdığı divanın neden çok eleştirildiğini sorduğunda şair bunun sebebinin divanında mutluluktan, saadetten bahsetmesi olduğunu söylemiştir.

FARUK NAFİZ

Lozan Yolcusuna Şarkı N.6, S.2 25 K.Evvel 1338

On beşli hece ölçüsüyle ve sade bir dille yazılan şiir üç kıtadan oluşur. Yazar, ömrünün yalnız ve kederler içerisinde geçtiğinden bahseder. Birde Lozan yolcusu Yahya'nın adı geçer. Bu Lozan'a giden Yahya Kemal olabilir.

ABDÜLHAK HAMİD TARHAN

Yine Ma'hud Herif N.10, S.2 8 K.Sâni 1339

Şiir şair-i azâmın ikinci feryadı ibaresiyle verilmiştir. Sonunda isim yazmaz; fakat A.H. vardır buradan Abdülhak Hamid Tarhan olabileceğini düşünebiliriz. Şair, bir gece tasavvuru çerçevesinde ölümden, ölüm meleğinin etrafta dolaşmasından bahseder. Ölümle ilgili hissiyatını çeşitli benzetmelerle anlatır.

HALİL NİHAD

Keyfim N.22, S.1 19 Şubat 1923

Kendi keyfinin hassasiyetlerini anlatan şair, genelde çok mahzun olduğunu, bir şey yapmak istemediğini belirtir. Ancak keyfi yerine geldiği zaman eğlenmek, eğlendirmek onun için mümkün olmaktadır.

HALİL NİHAD

Kıt'a N.23, S.2 22 Şubat 1923

Kıt'a, Sisli Geceler yazarı Halide Nusret Hanımefendi'ye ithafen yazılmıştır. Şair, Halide Nusret'e, gönderdiği kitabın eline ulaştığını, çok güzel bir eser olduğunu ancak kendisine "heccav" denmesinin ağır bir hitap olduğunu yazmıştır.

HALİL NİHAD

Gazel N.26, S.2 5 Mart 1923

Ayine-i devran ibaresiyle verilen şiirde, şair kendi aşk anlayışından, kendi kaleminin özelliklerinden bahseder. Bunun yanı sıra, Ahmet Emin'e ve Süleyman Nazif'e de birer cümleyle değindiği görülür.

HEMRÂH

Sabaha Karşı N.37, S.2 12 Nisan 1339

Başta, şiirin Ahmet Haşim tarafından Akbaba Gazetesi için kaleme alındığı yazılmıştır. Şair, sabaha doğru aklına değişik fikirlerin, ilhamların geldiğini belirterek mizah içeren bir şiir yazmıştır.

HEMRÂH

Pazarlık

N.44, S.1

7 Mayıs 1339

Şair İsak Ferara Efendi tarafından hediye edilen şiiri, Hemrah istinsah etmiştir. Şiirde bir dükkân sahibinin müşteriyle yaptığı pazarlık anlatılmaktadır.

ORHAN SEYFİ

Nasrettin Hoca İle Eşeği

N.48, S.1

21 Mayıs 1339

Nasrettin Hoca'ya ait bir hikâye manzum olarak kaleme alınmıştır. Birgün, kendisi eşeğinin üzerinde oğlu yaya olarak kasabaya gitmektedirler. Onları gören biri, zavallı çocuk yaya gidiyor adam eşeğe binmiş, deyince hoca düşünür ve adama hak verir. Kendisi eşekten inerek oğlunu bindirir. Bir süre yol alırlar, yine onları gören biri, yaşlı adam yürüyor çocuk eşeğe binmiş, der. Bunu haklı bulan hoca, eşeğe biner çocuğuda yanına oturtur. Bir süre böyle giderler. Ancak yine başka biri onların ikisini eşeğin üzerinde görünce, yazık hayvana bu kadar yüklenilir mi, deyince onu da haklı bulan hoca eşekten iner, oğlunu da indirir. Onların bu şekilde yanlarında eşek olmasına rağmen yaya gittiklerini gören bir başkası ikisinin de ahmak olduğunu söyler. Hoca ve oğlu bunu da duyarlar. Hoca kendisine bakan oğluna, her duyduğuna düşünmeden hak verenin yaya olarak kasabaya gitmesinin müstahak olduğunu söyler.

ORHAN SEYFİ

Kurt Masalı

N.49, S.2

24 Mayıs 1339

Şiirde, karnı acıkan bir kurdun kendine av aramaya çıkmasıyla başından geçenler anlatılır. Bir yol ağzına gelir, buranın işlek bir yer olduğunu düşünür ve beklemeye başlar. Bir süre sonra bir katırın geldiğini görür. Yola çıkar. Kurdu gören katır ona, uzak durma bilirim beni yiyeceksin, benim etim yumaşaktır, ancak kemiğim serttir izin ver de bir satır bulayım sana son olarak bir iyilik yapayım, der. Kurt, izin verir ve katır koşa koşa uzaklaşır. Kurt bekler fakat katır geri gelmez. Onun ardından yoldan bir at geçer. At, bilirim beni yiyeceksin fakat benim cinsimi, nasıl bir at olduğunu bilmiyorsun izin ver de sana beratımı getireyim, hem son olarak bir iyilik yapmış

olayım, der. Kurt izin verir ve at gider, ancak geri dönmez. Kurt beklemeye devam eder, yoldan bir koyun geçer. Koyun, beni yiyeceğini biliyorum ancak çok neşesiz duruyorsun ben çok oyun bilirim sana oyunlar yapayım da neşelen ondan sonra beni yersin, der. Kurt ona da izin verir. Koyun, oyun yapıyorum diye kaçır. Yoldan geçen tüm hayvanları elinden kaçıran kurt sinirlenir, kendi kendine kızar. Satır kasaba gerekir, berat kadıya, oyun köçeğe diye düşünür. Kendisi ise sadece bir kurttur, ne satır ne berat ne de oyun onun işine yaramayacaktır. Kurt, bunları düşünür düşünür gece boyu ağlar, inler ve sabaha karşı da açlıktan ölür.

ANBER

Sağır İşıtmez Uydurur N.49, S.3 24 Mayıs 1339

Şiir, edebiyat muallimlerinden ve muharririnden olan Selanikli Akil Koyuncu Bey tarafından Akbaba Gazetesi için kaleme alınmış bir hikemi bir manzumudur. Kulağı az işiten bir ihtiyardan bahsedilir. Şair bir gün bu ihtiyara kiraz bahçesinde rastlamış ve “bu yanda ne işin var” diye sorar. Sağır adam, “nerededir o manda” diyerek cevap verir. Bunun üzerine şair, sağır duymaz uydurur, atasözünü hatırlatır.

OSMAN CEMAL

Der-Vasf-ı Lozan N.51, S.3 31 Mayıs 1339

Şiir, Akşam Gazetesi'nin Lozan muhabiri Ali Naci Bey tarafından hemşerilerinden Tütüncü Ali Asgar Ağa'ya gönderdiği Lozan şehrini tarif ve tavsif eden manzum mektubunu içerir. Osman Cemal tarafından istinsah edilmiştir. Lozan hakkında genel olarak bilgi verilen şiirde, şehre duyulan hayranlık dikkat çeker.

HEMRÂH

Yeni Laz Kantosu N.53, S.7 7 Haziran 1339

Parçanın güftesi Hamamizade İhsan Bey'e ait olan parça Hemrâh tarafından istinsah edilmiştir. Şiir laz şivesiyle ve mizahi bir üslupla kaleme alınmıştır. Gemisine yeni taktırdığı dümeni çaldıran bir denizcinin hikâyesi anlatılır.

GAGA

Tahassür N.65, S.1 19 Temmuz 1339

Şiirde, eski günlere olan özlemin mizahi bir üslupla dile getirilişi söz konusudur. Şaire göre artık ne gümüşü altına katan, ne de Taksim Meydanını satan kalmıştır. Darısız pekmezli boza o günlerde çıkarılmıştır, yine o günlerde hıyarın adına muz denilmiştir.

GAGA

Değil N.69, S.4 2 Ağustos 1339

Şiir, “Değil” redifli bir gazeldir. Şair, bir zamanlar çok faal biri olmasına rağmen artık yaşlandığını, güçsüzleştiğini anlatır ve yoksulluktan dertlenir.

KANBER

Gazel N.70, S.2 6 Ağustos 1339

“Gülermiş” redifiyle yazılan gazelde, günlük hayatta gülmeye sebep olan zıtlıklardan, karşıtıklardan örnekler verilir. Şiirin sonunda şair kendine seslenerek gülsem mi, ağlasam mı diye sorar ve dost ağlayınca düşmanın güleceğini belirtir.

2.2.1.1.2. Tercüme Şiirler

HÜSEYİN RIFAT

Ömer Hayyam’dan Tercümeler N.23, S.2 22 Şubat 1923

Ömer Hayyam’ın rübailerinden yapılan tercümelerde şairin şarap ve sevgili çerçevesinde yer alan düşünceleri, dünya hayatına bakış açısı gözler önüne serilir.

2.2.1.2. Hikâye

2.2.1.2.1. Aşk Ve Muhabbet

ÇİMDİK

Masum İhtiras N.1, S.2 7 K.Evvel 1338

Hikâyede dokuz on yaşlarında iki çocuğun yaşadığı masum his konu edilir. Erkek çocuklarından ziyade kız çocukları ile beraber olmayı, oyun oynamayı seven bir çocuk vardır. Bu, özellikle komşularının bir kızıyla çok iyi anlaşmakta, her zaman onunla oyunlar oynamaktadır. Bir gün oyun sırasında baş başa kaldıkları bir an ikiside birbirine karşı yoğun duygular hisseder. Erkek çocuk, yıllar sonra genç bir adam

olduğunda, hayatına bir sürü kadın girip çıkmasına rağmen o günkü hissini unutamaz.

YUSUF ZİYA

Kadın N.1, S.2 7 K.Evvel 1338

Parça, manzum hikâye adı altında verilmiştir. Çapkın, doktor, tüccar ve şair olan yaşları birbirine yakın dört adam bir arada sohbet etmektedir. Mevzu bahis “kadın”dır. Hepsi kendi bakış açısıyla kadını yorumlamaktadır. Çapkın bir uzman gibi kadınları kategorilere ayırır ve onların özelliklerinden, hassasiyetlerinden bahseder. Her hadiseye mesleğinin nazarıyla bakan doktor ise aşık bir genci ateşli hastaya benzetir. Onun ateşler içerisinde kuracağı hayallerden bahseder. Diğerlerine göre daha pragmatik olan tüccar içinse aşk bir ticarettir. En son sözü alan şair, kadının tüm anlatılanlardan farklı olduğunu belirtir. O; bazen bir melek, bazen bir şeytan, bazen haris, bazen esir, bazen güçlü, bazen zayıf anlaşılması zor bir varlıktır. Daha sonra da herkesin hayranı olduğu bir kadını nasıl güçsüz bıraktığını, kendine ram ettiğini anlatır.

YUSUF ZİYA

Ev Kirası N.2, S.2 11 K.Evvel 1338

Metin, manzum hikâye özelliği taşımaktadır. Oyunda, yirmi yedi yaşında dul bir kadın olan İclal ve onun köşkünde kiracı olan Ragıp Bey’in hikâyesi anlatılır. Oyunun başında Ragıp Bey, İclal Hanımdan kirayı düşürmesini istememektedir. İclal Hanım ise kirayı düşüremeyeceğini söyleyerek, istemiyorsa çıkabileceğini söyler. Ama Ragıp Bey çıkmak istememektedir. Bir süre tartışırlar. Daha sonra Ragıp, bir yıllık kirayla İclal’in odasına gelir. Birbirlerine yakınlaşmaya başlayan çift tartışmaya bir son verirler. Aslında çok iyi anlaştıklarını düşünürler.

PEYAMİ SAFA

Geç Kalmışım N.3, S.3 14 K.Evvel 1338

Yazar, kendisini çokça güldüren bir sergüzeşti okuyucularla paylaşmak istediğini belirterek hikâyeye başlar. Genç bir adam iki haftadan beri genç bir kıza aşıktır. Kızda ona karşı ilgisiz değildir. Kızın annesi gence itimat ettiğinden onu mütemadiyen evine davet etmektedir. Bir keresinde yine onu yemeğe davet eder. Artık kıza açılmak isteyen genç, kıza bir mektup yazar ve yemekte annesine fark ettirmeden kıza vermek ister. Kızın mektubu aldığı sırada bir şeyler olduğunu anlayan anne, gencin yüzüne

bakmaktan kendini alamaz. Biraz sonra önce kız ardından annesi salondan çıkarlar. Anne, salona geldiğinde gence hitaben, kendisine karşı hissettiklerinin onu şaşırttığını söyler. Şimdi artık yaşlanmıştır, on yıl önce gelseydi ancak ona karşılık verebilirdi.

YUSUF ZİYA

Dayak N.9, S.2 4 K.Sâni 1339

Manzum hikâye, üç şahıs ve iki sahneden müteşekkildir. Fevzi metresi olan Melahat'ı şiddetle dövmektedir. Bu olaya şahit olan Fevzi'nin arkadaşı ona engel olmaya çalışır fakat Melahat'ı Fevzi'nin elinden kurtaramaz. Hem Melahat'ı sevdiğini söyleyerek hem de onu bu şekilde dövmesine akıl sır erdiremez. Melahat de kendini dövmesine karşın Fevzi'yi çok sevdiğini söyleyince, adam iyice şaşırır. Dayak atanda, ziyende halinden memnundur. Zaten bir az sonra hiç bir şey yokmuş gibi iki sevgili olurlar.

SELAMİ İZZET

Su Başında N.17, S.2 1 Şubat 1339

Hikâyede, anlatıcı kişinin yanında bulunan bir hanımla yolculukları sırasında bir suyun karşısına geçmeleri anlatılmaktadır. Anlatıcı kişi, ayağı kayarak suya düşen güzeli sudan kaldırır, karşıya geçmesi için ona yardım eder. Kadın, suyun diğer tarafında olduğu gibi mağrur değil, mahcup olarak yoluna devam eder.

İMZASIZ

Şairin Cömertliği N.22, S.3 19 Şubat 1923

Güzel bir bahar günü, sevgilisiyle kır gezintisine çıkan genç şair tabiatın kendisinde uyandırdığı heyecanla sevgilisine şairane sözler söylemeye başlar. Tabiatın güzel olduğunu ancak onun daha güzel olduğunu söyler ve isterse güneşi odasına bir kandil, mehtabın ışıklarını başına bir taç, yıldızları kulağına küpe yapabileceğini ifade eder. Daha devam edeceği sırada şairin sözünü kesen güzel sevgili, bunlara lüzum olmadığını, eğer parası varsa biraz ekmek peynir alarak karınlarını doyurabileceklerini söyler.

KIVILCIM

Komşular N.24, S.2 26 Şubat 1923

Penceresinden, baharın etkisiyle güzelleşen tabiatın içerisinde gezen, dolaşan çifti izleyen adam onlara hayran kalır. Bu çift her gün bu şekilde beraber vakit geçirmektedir. Bir akşam yan odasında bulunan çifti dinleyen adam onların hiç bilmediği bir lisanla konuştuklarını fark eder. Çiftin arada bir sesi yükselmektedir, arada bir sessizleşmektedirler. Adam, onların gürültüsünden yorulur ve uykuya dalar. Ertesi sabah penceresinden baktığında, çiftin sessizce birbirinden ayrıldığını görür. Kedilerin biri komşunun duvarına, diğeri mutfağın damına tırmanmaktadır.

PEYAMİ SAFA

İlk Aşk

N.24, S.3/4

26 Şubat 1923

Medrese talebesi olan Adil Efendi, yirmi beş yaşlarındadır. Bir gün Beykoz'daki bir arkadaşının evini ziyarete gider, arkadaşının evde olmadığını öğrenince de yukarılara doğru yürüyerek, ormanın içerisinde gezer. Güzel bir bahar günüdür, her taraf yemyeşildir. Tabiatın güzelliği karşısında mest olan Adil Efendi, kendi hayatını düşünür. Hergünü medrese aynı şekilde geçmektedir, dünya zevklerinden tamamen mahrumdur. Oysa oda hayatın içerisindeki güzelliklerin farkındadır ve bunları yaşamak istemektedir. Bu düşüncelere dalıp gittiği sırada yanından genç bir çift geçer. Çift onu görmeyerek biraz ilerisine otururlar. Bu çifti izleyen Adil Efendi, kadına hayran olur. Çiftin gülüşmeleri, konuşmaları, yakınlaşmaları Adil Efendi'yi iyici heyecanlandırır. Bir süre sonra adamın bir yere gittiğini görür, bunu bir fırsat bilerek kadının yanına gider. Ne yaptığını düşünemeyecek bir haldedir, kadından faydalanmak ister. Kadın onun elinden kurtulmaya çalışır ve elini ısıtır. Elinin acısıyla kenara çekilen Adil Efendi ardından başına yediği bir yumruk darbesiyle kendinden geçer. Karakolda, polislerin soruları karşısında hiçbir cevap vermeyen Adil Efendi sadece, ne yaptığını bilmediğini, şimdiye kadar hiçbir kadınla muaşaka yaşamadığını söyler. Adil Efendi, söylediklerine inanamayan komiserin alayına maruz kalır.

SELAMİ İZZET

Afilli Öpüş

N.28, S.2

12 Mart 1923

Nuri Bey ve eşi Selma tiyatrodan dönmektedirler. Nuri Bey, evin kapısını açar ve önce kendi girer. İçeriden seslerin gelmekte olduğunu duyar ve tabancasını çıkararak eve girer. Bir hırsız gümüş takımları almaktadır. Nuri Bey, tabancasını doğrultur ve adam çaresiz olduğu yerde kalakalır. Hırsız Kaymak İhsan adında bir külhanbeyidir.

Şişman ve yaşlı kocasının yanında genç ve güzel Selma'yı görünce gözünü ondan alamaz. Nuri Bey, önce Selma'yı bekçiyi çağırması için gönderir. Selma bekçiyi bulamayınca mecburen hırsızın ona teslim eder ve polisi çağırmaya gider. Selma tabanca elinde hırsızın başında beklemektedir. Hırsız iltifatlar etmeye başlayınca, Selma biraz yumuşar. Hırsız ani bir hareketle Selma'yı öpmeye kalkışır, önce ona engel olmaya çalışan Selma daha sonra kendisi de karşılık verir. Selma, yaşadığı sarhoşluk içerisinde hırsıza hemen gitmesini söyler. Hırsız pencereden atlar ve ortadan kaybolur. Bu arada iki polisle gelen Nuri Bey, hırsızın kaçmış olduğunu görür. Halindeki tuhaflığı belli etmemeye çalışan Selma ise çok korktuğunu söyler.

MEHMET RAUF

Meçhul Hanım

N.30, S.4

19 Mart 1923

Beş sene boyunca Arabistan'da esaret hayatı yaşamak zorunda kalan Yüzbaşı Şefik, nihayet İstanbul'a dönmüştür. Geldiğinin üçüncü günü bir çay davetine gider. Orada eski arkadaşı Zeki'yi görür ve dost bir süre konuşurlar. Yaşadığı zorluklardan bahseden Şefik, artık İstanbul'dan ayrılmayacağını söyler. İstanbul'a gelir gelmez hızlı bir hayatın içerisine girmiştir, eski günlerde olduğu gibi. Hiçbir kadınla tanışıp tanışmadığını soran Zeki'ye üç gündür bir kadına tesadüf ettiğini, bu kadına aşık olduğunu anlatır. Ancak, bir türlü konuşma, tanışma imkanı olmamıştır. Kadının güzelliğini anlata anlata bitiremez. Şevket, bu kadınla üç gün üst üste karşılaşmasının bir hikmetinin olduğunu düşünmektedir. İki arkadaş davetliler arasında dolaşırken Şevket birden sararır, heyecanlanır, o kadını görmüştür. Zeki'de iyice merak ettiği kadını görmek ister, Şevket ona gösterir. Zeki, kadının yakın bir dostunun eşi olduğunu söyler. Şevket buna çok sevinir ve hemen kendisini kadına takdim etmesini ister. Beraber kadının yanına giderler. Zeki önce Şevket'i takdim eder, ardından Şevket'e dönerek, karım İclal, der.

KIVILCIM

Fotoğraf Merakı

N.36, S.4

9 Nisan 1339

Sinirlerinden rahatsız olduğu için Asude'yi ailesi birçok doktora götürmüştür. Doktorların tavsiyesi üzerine on dört yaşından beri, dört beş senedir sabahları denize girmekte ve deniz suyunun dinlendirici etkisiyle, rahatlamaktadır. Ailecek her yaz adadaki köşklarine gelmektedirler. Asude, burada her sabah köşklarinin denize uzanan

bahçesinde denize girmektedir. Bir sabah yine denize girmek için kıyıda bir müddet oturur. Üzerindeki kıyafeti çıkarır. Tam denize gireceği sırada bir flaş sesiyle arkasına döner, yan köşkte pansiyoner olarak kalan Saim Bey, duvarın üzerinden onu izlemektedir ve bu haliyle fotoğrafını çekmiştir. Asude, çok sinirlenir ve hemen giyinerek eve gider. Önce durumu annesine anlatmak ister fakat daha sonra yarı çıplak bir halde fotoğrafının çekildiğini söylemeyi gururuna yediremez ve bu işi tek başına halletmeyi düşünür. Öğlen yemeğinden sonra herkes öğle uykusuna yatınca Asude yan köşke gider. Köşkün sahibi olan madama durumu anlatacak ve fotoğrafı ondan alacaktır. Fakat düşündüğü gibi olmaz, madam evde olmadığından Saim Bey onu karşılar. Asude, fotoğrafının çekilmesinden duyduğu rahatsızlığı ifade ederek fotoğrafı ister. Saim Bey, nazik bir şekilde fotoğrafın henüz banyoda olduğunu söyler, ancak isterse hemen ona teslim edecektir. Görmesi için Asude'yi odasına çağırır, Asude önce gitmek istemez fakat cesaretsiz görünmemek için gider. Dediği gibi fotoğraf hala banyodadır. Saim Bey, onu yırtar. Ancak, flaşın elinde olduğunu söyler. Eğer isterse onu da yırtacaktır, fakat öncesinde bir şartının olduğunu söyler ve Asude'ye sarılır. Asude, önce onun ellerinden kurtulmaya çalışır ancak başaramaz. Bir süre sonra, genç çift düğün hazırlığı yaparlar. Asude'nin gelinlikli haliyle fotoğraflarını çeken Saim Bey'e kayınvalidesi ne tuhaf merakları olduğunu söyleyince Saim Bey, siz bilmiyorsunuz efendim bu fotoğraf merakının ne kadar işe yaradığını bu sayede sizin damadınız oldum, der.

2.2.1.2.2. Evlilik

FİSKE

Bir Sarı Kedi İçin

N.1, S.4 7 K.Evvel 1338

Bir kış gecesi dört arkadaş oturmaktadır. Kapı çalar ve henüz altı aylık evli olan arkadaşları Necdet ağlamaklı bir şekilde gelmiştir. Hepsi ona ne olduğunu merak eder. Necdet, ağlaya ağlaya anlatmaya başlar; karısını boşamıştır. Necdet'in karısıyla ne kadar mutlu olduğunu bilen arkadaşları sebebini sorarlar. Necdet anlatır. Kedileri çok seven karısı, evlendiklerinde eve bir sarı kediyle gelmiştir. Bu evde kedi karısının ilgisiyle zamanla daha çok şımarmış ve sürekli ilgi alaka bekler hale gelmiştir. Sürekli onunla ilgilenen karısı, Necdet'in sınırlarını bozmaya başlamıştır. Öyle bir hale gelmiştir ki kedi evin hiçbir yerinde onları yalnız bırakmamaktadır, karısı ise her zaman kediyi Necdet'e tercih etmektedir. Sonunda Necdet'in sınırları tamamen bozulur

ve sinirlendiği bir an da karısını boşar.

ERCÜMEND EKREM

Zavallı Vesile Hanım

N.12, S.4

15 K.Sâni 1339

Vesile hanımın ilk kocasının tek kusuru yüksek sesle horlamasıdır. Bu yüzden evlendikleri günden itibaren odalarını bile ayırmışlardır, fakat yine de horlama seslerini duyarak uyumaya çalışmıştır yıllarca. Onun ölümünden sonra artık rahat uyuyacağını düşünen Vesile Hanım geceleri yalnızlıktan dolayı korkmaya başlar. Bu yüzden bir türlü rahat uyuyamaz. En sonunda evlenmeye karar verir. Fakat evlendiği adam ilk gecelerinde Vesile Hanım'ın duyduğu ayak seslerini duyunca korkudan inme iner ve oracıkta ölür. Vesile Hanım yine yalnız kalmıştır.

İMZASIZ

Haklı Bir Cevap

N.12, S.4

15 K.Sâni 1339

Güzel, ak pak bir hanım olan Meliha'yla evlenen Remzi Bey onunla çok mutlu olmuştur. Karısının evlendikten birkaç ay sonra ölümü onu adeta yıkar. Günlerce işe gitmez, derin keder duyar. Bir gün Remzi Bey'in ihtiyar, simsiyah bir kadınla evlendiği duyulur. Bu haber üzerine Remzi Bey'in evine giden Meliha'nın annesi, kendi güzel kızının üzerine nasıl böyle bir kadınla evlendiğini sorunca Remzi Bey, hala Meliha'nın matemini tuttuğu için bu siyah kadınla evlendiğini söyler.

PEYAMİ SAFA

Topuklu Terlik

N.15, S.4

25 K.Sâni 1339

Safi Bey, zengin fakat cılız, sıska, güçsüz kuvvetsiz, kendi halinde bir adamdır. Kırk küsur yaşlarındadır. Bu yaşa kadar evlenmeyi düşünmemiştir. Bir gün yakın bir dostuna evlenmeyi düşündüğünü söyler. Ona akıl danışır. Arkadaşı hiç fikrini gizlemeyerek onunla bir kadının gece ve gündüz gibi zıt olacağını söyler. Aradan bir süre geçer. Safi Bey, evlenmiştir. Arkadaşını yatıya davet eder. Davete icabet eden arkadaş, Safi Bey'in karısını görünce şaşkırmaktan kendini alamaz. Kadın bakımlı, iri yarı, güzel biridir. Karısını methetmeden duramayan Safi Bey, gecenin ilerleyen saatlerinde karısının kendisini dövdüğünü söyler, ancak yine de onu çok sevmektedir. İki ay sonra bir gün Safi Bey, arkadaşının evine gelir. İyice zayıflamıştır, çok dertlidir. Anlattığına göre karısı sürekli onu dövmeye devam edine bir gün isyan etmiştir, ona

kızan karısı da evi terk etmiştir. Şimdi karısının geri dönmesi için ne yapacağını bilememektedir. Arkadaşına bir akıl vermesi için danışmaya gelmiştir. Bir yandan da elinde karısının kendisini dövdüğü topuklu terliği yüzüne gözüne sürmektedir.

KIVILCIM

Tehlike İşareti

N.18, S.2

5 Şubat 1339

Bir tren yolculuğu sırasında trenin aniden yavaşlayıp durması yolcuları tedirgin eder. Aynı hat üzerinde yakın zamanlarda birkaç treni eşkıyalar basmış ve yolculara zarar vermişlerdir. Bundan dolayı devlet trenleri zabıta kuvvetleri ile koruma altına almıştır. Zabıta trenin iki ucundan başlayarak tüm vagonları kontrol ederler. En son ortadaki vagona birleşirler. Bu kompartımanı zengin bir ecnebi kiraladığından eşkıyaların bu vagondakilere zarar verdiğini düşünürler ve kapıyı açarak içeri girerler. İçerisi oldukça dağınıktır, pijamalı bir adam ve dağınıklık içerisinde oturan kadın zabıtalara ne olduğunu sorarlar. Yanlış anlaşılmayı fark eden adam açıklama yapar. Adam Amerikalı bir gazetecidir, yanındaki kadın da eşidir. Bu gece yeni evli çiftin ilk geceleridir. Adam karısının telaşa yanlışlıkla alarma bastığını söyler.

FİSKE

İntihar

N.26, S.2

5 Mart 1923

Bütün gece kocasıyla münakaşa eden Nemide, sabah onunla tekrar konuşur. Cuma günü kocasının Makrı Köyü'ndeki davete gitmesini istememektedir. Fakat kocası, Nemide'nin sebepsiz itirazını kabul etmeyerek gideceğini söylemiştir. Bunun üzerine, Nemide eğer davete giderse intihar edeceğini söyler. Sabahta, kocasının fikrini tekrar sorar, onun davete gideceğini anlayınca kendisinin de intihar edeceğini söyler. Kocası çıkıp gittikten sonra düşünür, eğer intihar edemezse akşam kocasının yüzüne nasıl bakacaktır, mutlaka intihar etmesi gerekmektedir. Çekmecedan kocasının tabancasını alır ve aynanın karşısına geçer, kısa bir süre aynaya baktıktan sonra ateş eder. Aşağıdakiler, yukarıdan gelen ateş sesiyle Nemide'nin odasına girdiklerinde onu yerde kırılan cam parçaları içerisinde baygın bulurlar. Nemide, heyecandan yanlışlıkla aynadaki aksine ateş etmiştir.

KIVILCIM

Salih Efendi Modası

N.38, S.3

16 Nisan 1339

Şem'i Bey her zamankinin aksine o gün eve erken gelir. Geldiğinde evde kimse yoktur. Ne dört karısı ne evin dört hizmetçisi evdedir. Bu durum biraz canını sıkır. Kendi kendine düşünmeye başlar. Çocuk hatırına dört kadın almıştır ve dördüne de elinden geldiği kadar eşit davranmış, kıyafetlerinden hizmetçilerine kadar isteklerini yerine getirmiş, onlardan bir şey esirgememiştir. Fakat dört seneden beri bu dört eşinden biri dahi ona bir evlat verememiştir. Bir taraftan da kendisini düşünür. Dört senedir hiç rahat yüzü görmemiştir. Geçen günlerden birinde, ceketinin düğmesi kopmuştur. Bunu dikmesini hangisine söylese, beni mi buldun düğmeni diktirecek, cevabını almıştır. Bunun üzerine ceketinden üç düğme daha koparmış ve kadınların hepsine birer tane düğme diktirmiştir. Her zaman bir işini gördürmek için böyle dört meşguliyet bulmak zorunda kalmıştır. Saat beşe doğru eşleri sırayla gelir. Hepsini geldiğinde onları bir yere götüreceğini söyler ve beraber dışarı çıkarlar. Bir otomobile binerler. Otomobil doktorun muayenehanesinin önünde durunca kadınların hepsi birer bahane bularak içeri girmek itemezler. Ancak, Şem'i Bey eşlerini zorla da olsa muayenehaneye sokar. Daha önce kendisine bir probleminin olmadığını söyleyen bu doktora şimdi de karılarını getirmiştir. Kendisinde bir problem yoksa karılarında olmalıdır, ancak dördünün de birden problemlili olmasına bir türlü inanmamaktadır. Doktor, kadınları görünce gülerken Şem'i Bey'e, eşlerinde de bir problem olmadığını söyler. Bu kadınlar her ay kendisine gelerek muayene olmaktadır. Salih Efendi kanunundan sonra çok rastlamaya başlamıştır bu gibi durumlara. Kadınlar çocuktan ziyade genç kalmak istedikleri için korunmaktadırlar.

KIVILCIM

Naşit Bey'in Evlenmesi

N.60, S.2 2 Temmuz 1339

Naşit Bey, İstanbul'un ünlü bekârlarındandır. Yıllarca evlenmek için uğraşmış fakat bir türlü evlenmemiştir. Kendisine göre zaruri olan şartlarından vaz geçemediği için evlenmesi güçleşmiştir. Bu konuyla ilgili tuttuğu defterinde İstanbul'daki birsürü kadının bilgileri vardır. Artık o hale gelir ki zamanında talip olduğu kadınların kızlarına hatta torunlarına talip olmaya başlar. Her defasında da reddeden o olur. Ona yardım etmek isteyen arkadaşlarına aradığı şartları içeren bir cetvel verir. Bu cetvelde boy, kilo, göğüs vb. tüm ölçülerin ne kadar olması gerektiği yazılıdır. Örneğin, boy asgari 1.72, kilo 73-65 arasında vb.

2.2.1.2.3. Dostluk, Sadakat

REŞAT NURİ

Tal'isiz Bir Adam

N.6, S.3/4 25 K.Evvel 1338

Okul yıllarından iki eski arkadaş yıllar sonra bir araya gelmiştir. Arkadaşına göre, Arapça hocalarının bedduasını aldıkları için sınıflarından hiç birinin işi yolunda gitmemiştir. Halil, zengin olan İdris adındaki bir arkadaşlarını hatırlatır. Ama onunda Frengiye tutulduğunu öğrenir. Bir zaman sonra İdris'le karşılaşır. İdris'den gerçekleri öğrenir. Meğer İdris frengiye falan tutulmamıştır. Sadece zengin olduktan sonra etrafında türeyen sahte dostlarından kurtulmak için bu yalanı uydurduğunu söyler.

İMZASIZ

Emanet

N.7, S.2 28 K.Evvel 1338

Hikâye, İbrahim ve Salamon Efendi adında iki eski arkadaşın başından geçen bir öyküyü içerir. İbrahim Efendi, eski dostuna güvenerek paralarını ona emanet bırakır. Bir bankanın sahibi olan Salamon Efendi arkadaşının emanetini katiplerinin huzurunda alır ve onları da şahit tutar. Bir zaman sonra paralarını almaya gelen İbrahim Efendi, Salamon Efendi'nin söyledikleri karşısında neye uğradığını şaşırır. Salamon Efendi kendisine para vermediğini söyler, katiplerini de şahit gösterir. Katipler onaylar. İbrahim Efendi, şaşkınlık içinde oradan ayrılır. Salamon Efendi yolda yakalar onu ve gerçeği anlatır. Paralar kendisindedir, bunu sadece katiplerinin kendisine karşı sadakatini ölçmek için yapmıştır.

İMZASIZ

Birinci İkramiye

N.8, S.4 1 K.Sâni 1339

Ellerinde senetler olan iki arkadaş bunları ne zaman satacakları üzerine konuşurlar. Piyasa durgun olduğundan daha sonra satmayı düşünmektedirler. Biri belki de bu senetlerdeki numaralara ikramiye çıkabileceğini söyler ama diğerinin umudu yoktur. Birincisi, arkadaşını ölçmek için kendi numaralarından birini kazanan ikramiye numaralarının içine yazar. Arkadaşı bunu görünce ona bir şey söylemez, fakat ısrarla onun senetlerini almak ister. Sonunda yaptığı oyunu açıklayan adam, arkadaşını ölçmek için bu yola başvurduğunu belirtir.

KIVILCIM

İftara Davet

N.39, S.3

19 Nisan 1339

Yakın arkadaşını ailesiyle iftara davet eden kadın, ne kadar ısrar etse arkadaşı razı olmaz. Çok eğleneceklerini, odalarının bile hazır olduğunu söyler. Fakat arkadaşı, Erenköy'den Şehzadebaşı'na kadar olan mesafeyi, çocuklarını, eşini, kayınvalidesini öne sürerek gelemeyeceklerini söyler. Ancak, ısrarlar artınca, tamam Ramazan'ın üçüncü gecesi hep beraber sizdeyiz, direkler arasının eğlencelerini bizde görelim, der. Bu sefer ısrarcı ev sahibi, ne olacak kuru kalabalık, diye karşılık verir. Arkadaşı, yine de eğlencelidir, deyince, kadınlar rahat vermez ki, der. Arkadaşı, tiyatroya gideriz, dediğinde, onda da eğlence yok, yanıtını alır. Sonra da, çocuklar beyefendi hep bir odada rahatsız olmasanız bari, der. Çünkü kayını onlarda misafirdir, hem halasının da kızlarıyla beraber gelme durumu vardır. Ayrıca, ramazanda iftar yemekleri için kocasının lokantayla sadece kendi ailesi için anlaşmış olduğunu söyler. Önce, gelmeleri için o kadar ısrar eden arkadaşının son söylediklerine akıl erdiremeyen kadıncağz bir şey diyemez.

2.2.1.2.4. Çocuklar

DEVE KUŞU

Ah Şu Büyükler!

N.11, S.1

11 K.Sâni 1339

Yaramaz bir çocuğun ağzından büyüklere olan kızgınlığı anlatılır. Ne yapsa büyüklerin kızdığını söyleyen çocuk, bir türlü buna engel olamamaktadır. İskemleyi kırsa, piyanoya çivi çaksa, muhallebiyi kaşıklasa hep kabahat olmaktadır. Bir gün sofrada kardeşinin tabağına daha fazla tatlı konulunca ondan birazını almak ister. Kardeşi vermeyince, onun saçını çeker. Dayısı bu yaptığı hareketten dolayı ona kızmaya başlayınca artık dayanamaz ve dayısına hitaben, siz saatlerdir Piraye Hanım'ın bacağını çimdikliyorsunuz da o bir şey diyor mu, diyerek cevap verince sofrayı bir sessizlik kaplar.

KIVILCIM

Pedagogun Çocuğu

N.17, S.2

1 Şubat 1339

İshak Vaki Bey pedagogdur, oğlu Rüçhan'ı da her zaman ilmi çerçevesinde yetiştirmeye özen göstermektedir. Yaramaz Rüçhan ne yapsa onun hareketlerini ilmi bir nazarla yorumlamaktadır. Gerek Rüçhan'ın yaramazlıkları gerekse İshak Vaki

Bey'in olağanüstü yorumları evin hanımı dahil çevredekilerin bunaltsa da herkes İshak Vaki Bey'in ilmine olan saygısından ötürü ses çıkaramamaktadırlar. Örneğin Rüçhan babasının bastonunu at yapıp oynasa pedagog baba oğlunun ilerde iyi bir süvari olacağını, hoşafı döktüğü için annesinden dayak yiyip ağladığında ileride iyi bir musikişinas olacağını, misafirlikte kilere girip tereyağından heykel yapsa babası onun ileride iyi bir heykel tıraş olacağını düşünmektedir. Bir gün İshak Vaki Bey, çalışma odasında içerisinde yeni çalışmasının bulunduğu hasır tepsi üzerinde mülevves bir yığın görür. Bunu hemen kimin yaptığını anlar ve Rüçhan'ı eline geçirip dövme için evde koşturmaya başlar. Onun halini gören hanımı ise yolunu keserek neden sinirlendiğini sorar, bu yaptığı çocuklarının ileri de iyi bir münekkit olacağını göstermektedir.

KARGA

Babasının Oğlu İmiş

N.44, S.2

7 Mayıs 1339

Tiryakinin biri akşam vakti evine giderken yaramaz bir çocuk saati sorar. Oda saatine bakarak on bir buçuk olduğunu söyler. Çocuk, o zaman yarım saat sonra bize gel de bulaşık kaplarını yala, der. Adam sinirlenir, çocuğu dövme ister, ancak çocuk kaçar. Çocuk önde adam arkada koşuşturdukları sırada çocuk bir babasının arkasına sığırır. Babası ne olduğunu sorunca adam, çocuğunun yaptığı yaramazlığı anlatır. Adamı dinleyen baba saatine bakarak, yahu ne telaş ediyorsun daha yirmi beş dakikan var, der.

ANBER

Üsküdar Vapurunda Çocuklardan Şikayet

N.59, S.2

28 Haziran 1339

Evkaf katiblerinden Ahmet Hamdi, vapura biner, kamaraya inip bir köşeye oturur. Onu gören Uzun Çarşı esnafından İsmail Efendi, halini hatırlar, oğlunu sorar. Hamdi Efendi, oğlundan söz açılınca sinirlenir, yaptığı yaramazlıktan bahseder. Geçen sene kendine diktirdiği yazlık pantolonu dizlerinden kesip spor pantolonu yapmıştır. Hamdi Efendi, artık havalar ısındığı için pantolonu alıp giydiğinde fark etmiştir. Kamarada oturan bir Yahudi, çocuğuna kızdığı için Hamdi Efendi'yi eleştirir, ona göre zamane çocukları böyledir. İsterse o pantolonun altına uzun çorap satabileceğini söyler. Hamdi Bey, Yahudi'ye de kızar. Ama Yahudi söze karışmaya devam eder. Kendi oğlu da geçenlerde annesinin yeni, beyaz, patiska pijamasıyla denize girmiş ve pijamayı

berbat etmiştir. O zamana kadar susan bir İranlı da söze karışır. Yanında çalışan çıraktan dert yanar. Kendi çay semaverini alıp altına dört tekerlek takarak araba yapmış ve bir ay boyunca Üsküdar'dan Çamlıca'ya yolcu taşımıştır. Vapur durduğunda inmeye başlarlar. Bu sırada Yahudi, Hamdi Bey'in yanına yaklaşıp bir pantolon satmayı teklif eder.

2.2.1.2.5. Toplumsal Yapı

KIVILCIM

İftardan Sahura

N.44, S.3

7 Mayıs 1339

Atife Hanım, o akşam iftara akrabalarını çağırmıştır. İftardan sonra Nadide, Behire ve Leman Atife Hanım'dan izin koparıp kardeşleri Behzad, Atıf ve Kenan'la sahura kadar tiyatroya, sinemaya gitmek için izin isterler. Atife Hanım, yaşları on altı ile on sekiz arasında olan bu üç güzel genç kızın iftardan sonra yalnız başlarına sokağa çıkmalarına razı olmaz. Evde, bahçede kendi kendilerine oynamalarını söyler. Hem o tiyatrolar, sinemalar geç kızları açılıp saçılmaya teşvik eden para tuzaklarıdır. Genç kızlar, kardeşlerinin de yanlarında geldiklerini söylerler ancak Atife Hanım, onların daha erkekten sayılmayacağını söyleyerek izin vermez. Hanım ninelerinden izin koparamayan kızlar, annelerine teyzelerine, halalarına yalvaran gözlerle bakarlar. Fakat onlarda Atife Hanım'a hak vererek bir şey demezler. Genç kızlar ısrar etmenin faydasız olduğunu anladıktan sonra somurtarak odadan çıkarlar. Onları aşağıda sabırsızlıkla bekleyen kardeşleri ablalarına seslenerek neden hala inmediklerini sorduklarında, haminnelerinin izin vermediğini söylerler. Genç delikanlılar yukarı çıkarlar. Delikanlılar evin her tarafını ararlar, ancak ablalarını bulamazlar. Leman kızlara yüklüğe saklanıp, kardeşlerine oyun yapmayı teklif etmiştir. Ama dayanamayarak gülüp ses çıkartan yine o olur. Bu oyun hoşlarına gider. Sahura kadar bahçede saklambaç oynarlar. Sahur vakti gelip de evlerine gidecekleri zaman annelerinin yanına çıkarlar. Onları yüzleri kızarmış halde gören Atife Hanım, ben size dememiş miydim bahçede beraberce oynayın diye bakın ne kadar eğlenmişsiniz, der. Çocukların annelerine dönerek, sizde benim gibi onların sokağa çıkmalarına, açılıp saçılmalarına izin vermeyin, diye nasihatte bulunmayı ihmal etmez.

KARGA

Beyhude Birakmış

N.49, S.1

24 Mayıs 1339

Hacı Rasim Efendi Balkan Harbinde ayrıldığı İstanbul'a savaşlarla ve esaretlerle geçen on seneden sonra dönebilir. Son olarak esir bulunduğu yerde bir kadına abayı yakıp ona genç görünmek için sakalını kestiğinden sakalsızdır. Ancak İstanbul'a döneceği zaman ailesinin kendisiyle alay edeceklerini düşünür ve tekrar sakal bırakır. İstanbul'a geldiğinde doğruca evine gider. Kapıda gördüğü oğlu oğlu İsmet'in bıyiksız olmasına şaşırır. Onu kaytan bıyıklarıyla hatırlamaktadır. Oğluna neden bıyıklarını kestiğini sorduğunda İsmet, babacığım şimdi burada bıyiksız olmak moda bende kestirdim, der. Eve girdiğinde kızı Müberra babasının boynuna sarılır. Kızıyla kucaklaştıktan sonra onunda ayaklarına kadar uzanan saçlarının şimdi ancak ensesine geldiğini görür ve kızına neden saçlarını kestiğini sorar. Müberra, babacığım şimdi saçları kestirmek modadır bende kestirdim, der. Hacı Rasim Efendi, hanımından hemen bir makas ister, ben bu sakalları tekrar boşuna uzatmışım, der.

KIVILCIM

Samanlık Hikâyesi

N.49, S.3

24 Mayıs 1339

Hacı Ahmet Ağa öldükten sonra tüm malı karısı Hanife Kadın'a kalır. Hanife Kadın, oldukça sofu biridir. Ancak kocasının ölümü ardından köylünün dedikodularından kurtulamamaktadır. Dedikoduların iki sebebi vardır. Birincisi, kocasından kalan mal, ikincisi koca çınardaki samanlık hikâyesidir. Hacı köyün en zengini olduğundan tüm malı karısına kalmıştır. Samanlık hikâyesi ise yirmi beş sene evveline dayanmaktadır. Yirmi beş sene evvel Hanife onbeş yaşında bir genç kızken, komşusunun oğluyla koca çınardaki samanlıkta basılmıştır. O zamanlar bu hadise kulaktan kulağa tüm köye yayılmasına rağmen Hacı Hanife'yi aldıktan sonra samanlık hikâyesi unutulmuştur. Ancak, kocasının ölümünden sonra köylü bu hikâyeyi tekrar gündeme getirmiştir. Hanife Kadın'ın samanlık hikâyesini duyan köyün gençlerinden Deli Hasan her gece onun kapısına dayanmaya başlamıştır. Geceleri kapısı çalınmaya başlayan Hanife Kadın korkar ve bu durumu komşusu Elif Nine'ye anlatır. Elif Nine, bir süre düşündükten sonra Hacı'nın hortladığını düşünür. Beraber Köse İmam'a giderler. İmam, Yedi günde yedi hatim indirilmesi gerektiğini söyler ve yedi gün sonra yedi sarı lira imamın cebine iner. Ancak Deli Hasan, Hacı namına hortlamaya devam eder. Başka bir köyde bulunan Cin Hoca'nın namını duyan Hanife, Elif Nine'yle ona gider. Köylüden Cin Hoca'yı merak eden sekiz kadında onların peşine takılır. Cin Hoca'yı yaşadığı mağarada ziyaret ederler. Hanife'yi dinleyen hoca farklı hallere

girerek kocasından haberler vermeye başlar. Önce kocasının, cehennemde görünmediğini söyler. Biraz sonra, cennette de olmadığını söyleyince, Hanife nerde olduğunu sorar. Hoca, tekrar kendinden geçer ve Hacı'nın iki aydır cennetin kapısında beklediğini söyler. Hanife, iki aydır neden orda durduğunu sorunca onun patavatsızlığına kızan Cin Hoca, boynuzlarını törpülüyorlar da ondan sen cennetin kapısını koca çınardaki samanlığın kapısı gibi mi zannettin, der.

2.2.1.2.6. Yoksulluk

YUSUF ZİYA

Hiçbir Şeyi Yokmuş

N.12, S.2

15 K.Sâni 1339

Mecdi, yirmi beş yaşında fakir fakat yakışıklı, şık bir gençtir. Süheyla adında bir kızı sevmektedir. Aylardan sonra bir gün Süheyla'ya açılır. Onu ne kadar sevdiğini, nasıl mesut edeceğini anlatır. Bu arada heyecandan fakirliğini de unutarak kendini zengin bir prens gibi tanıtır. Süheyla mest olur. Kısa süre sonra evlenirler. Ancak Mecdi, sık sık düşüncelere dalar, durgunlaşır. Onun bu hali kayınpederinin dikkatini çeker ve ona neyi olduğunu sorar. Mecdi de her defasında, bir şeyim yok, diyerek cevap verir. Zamanla Mecdi'nin parasız pulsuz biri olduğunu anlayan kayınpederi neden kendisini farklı tanıtarak onlara yalan söylediğini sorar. Mecdi aslında onlara yalan söylemediğini ifade eder, çünkü kayınpederi neyin var diye her sorduğunda “hiçbir şeyim yok” diyerek cevap vermiştir.

FİSKE

Taziye

N.48, S.3

21 Mayıs 1339

Hayriye Hanım'ın ihtiyar, hastalıklı kocası gayr-i faaldir. Eskiden durumları iyi olan bu aile artık kıt kanaat geçinmeye çalışmaktadırlar. Bir gün Hayriye Hanım, komşularından vefat eden bir adamın eşine taziyeye gitmek için hazırlanır. Onun dışarı çıkacağını anlayan kocası nereye gittiğini sorar. Hayriye Hanım taziyeye gittiğini söyleyince kocası, akşama yemek var mı, ekmek var mı, kömür var mı, diye sorar. Tüm sorulara olumsuz yanıt veren Hayriye Hanım'a, çıkar çarşafını taziyeye gitmene gerek yok biraz sabret yarın onlar bize taziyeye gelirler, der.

2.2.1.2.7. Ahlaksızlık

SELAMİ İZZET

Mesud Erkek

N.1, S.3

7 K.Evvel 1338

Karısı tarafından aldatılan bir adam, bu ihanetin aile saadetlerine ne gibi katkıları olduğunu uzun uzun anlatır. Arkadaşı çok şaşırması olacak ki hiçbir şey diyemeden onu dinler. Adam, karısının ihanetinden sonra ne kadar ızdırap çekerek özür dilediğini anlatır. Sonunda onu afv etmiştir. Fakat hala kadının gözlerinde o ızdırabın izi vardır. Ayrıca kocasının da kendisini aldatılabileceğini düşünen kadın, önceden onu hiç kıskanmamasına rağmen kıskanmaya başlamıştır. O hadiseden sonra birbirlerine bağlılıkları artmıştır. Çok mesutturlar, adam evlendiğinden beri bu kadar mutlu olmamıştır. Bu saadetin ölene dek devam edeceğini düşünür. Adama göre bir ailenin saadeti için ihanet şarttır, sadece kendisi önce davranmadığı için yazıklanmaktadır.

YUSUF ZİYA

Koca ile Aşık

N.4, S.2

18 K.Evvel 1338

Üç şahsın birbirleri ile olan münasebetlerinden müteşekkil hikâyede Leyla adında bir genç kız vardır. Leyla, zengin ama çirkin olan Halid'i, kendisine aşık etmiştir. Ona karşı gözü tok, ahlaklı biri olarak görünmektedir. Halid onunla evlenmek istemektedir. Leyla aslında fakir bir genç olan Nedim'i sevmektedir. Tek amacı, Halid'le evlenerek onun paralarını Nedim'le beraber yemektir.

YUSUF ZİYA

Talak-ı Selase

N.5, S.2

21 K.Evvel 1338

Altı kişiden müteşekkil olan parça bir manzum hikâyedir. Kocasının arkadaşı onu aldatan bir kadının başına gelenler anlatılır. Karısının ihanetini fark eden adam onu talak-ı selase ile boşamıştır.

FİSKE

Boynuz Hikâyesi

N.5, S.4

21 K.Evvel 1338

Hikâyede namus meselesine çok düşkün bir adamın başından geçenler anlatılır. İki kez evlenen adam ilk evliliğinde sürekli namusun korumasından bahsederek karısını bunaltır, ayrılırlar. İkinci evliliğinde de adam uyarılarına devam etmektedir. Fakat biraz safça olan karısının konuşmalarından boynuzlandığını anlamıştır.

PEYAMÍ SAFA

Hüseyin Bey'in Köpeği

N.7, S.4 28 K.Evvel 1338

Tam sekiz kez evlenen ve tüm eşlerinden ihanetleri sonucu ayrılan Hüseyin Bey adındaki zattan bahsedilir. Hüseyin Bey'in kendisine çok sadık bir köpeği vardır. Sekizinci eşinin ihanetine bu köpek sayesinde şahit olmuştur.

ERCÜMENT EKREM

Doğru Hesap

N.9, S.3/4 4 K.Sâni 1339

Kendini aldatan kocasını suçüstü yakalayan kadın, bunu neden yaptığını soğukkanlılıkla kocasına sorar. Kocasını, mizacının böyle olduğunu, yapmayacağına dair söz dahi verse sözünde duramayacağını, karısını sevmesine rağmen kendine engel olamadığını söyler. Bunun üzerine kadın bir anlaşma yapmayı teklif eder. Kocasını her ay sonunda onu kaç kadınla aldattı ise karısına o kadar elbise diktirecektir. Adam bunu kabul eder. Ay sonunda elbise sayısının yirmiyi aştığını gören baya masrafa gireceğini düşünse de mecburen karısına o kadar elbise diktireceğini söyler. Biraz düşünen karısı, kocasından elbise istemez, hatta ona bir elbise diktireceğini söyler, çünkü yaptığı hesap sonucunda kendi hakkının kocasına geçtiğini görür.

ERCÜMEND EKREM

Portakal Kabuğu

N.10, S.4 8 K.Sâni 1339

Bir memur olan Şevket, sabah işe giderken bir portakal kabuğunun üzerine düşmesiyle yukarı bakar ve apartman dairesinden uzanmış bir kadın görür. Kadının güzelliğine hayran kalmıştır. Kadın el işaretleri ile özür diler, o da önemli olmadığını anlatmaya çalışır ve yoluna devam eder. Ertesi gün yine aynı yerden geçer ve yine bir portakal kabuğu üzerine düşer. Artık her sabah oradan geçmeye başlar. Bazen kadını görür bazense sadece yerde bir portakal kabuğu. Bir gün dayanamaz ve kadının kapısını çalar. Kadınlı kısa sürede anlaşılır ve evlenirler. Karısının güzelliğini arkadaşlarına göstermek ve övünmek isteyen Şevket Bey, yakın bir arkadaşını eve yemeğe çağırır. Kadın komşudan rakı sürahisi almaya gittiği sırada arkadaşı gelir. Şevket'e, eğer karısından sıkılırsa bu binada çok güzel bir ahlaksız kadın olduğundan bahseder. Gelirken onu merdivenlerde görmüştür. Daha önce kendi evlerinin orda oturan kadının bir huyu vardır, beğendiği erkeklere portakal kabuğu atmaktadır. Her gidene kapısı açıktır. Zamanında oda gitmiştir. Biraz önce karşılaştıklarında kadın onu

tanımış ve ayaküstü konuşmuşlardır. Kadın bir enayi bulup evlendiğini söylemiştir. Bunları duyan Şevket, karısı gelmeden arkadaşını alarak lokantaya götürür.

YUSUF ZİYA

Kadıköy Vapurunda

N.15, S.2

25 K.Sâni 1339

İki arkadaş olan İhsan ve Muzaffer Kadıköy Vapuru'nda beraberdirler. İhsan saf, alaturka bir adamdır. Muzaffer ise çapkın, yakışıklı, yalancı biridir. Muzaffer vapur duracağı sıra, inemeye yeltenen İhsan'ı durdurur, birazdan önlerinden bir sürü güzel kadın geçecektir, onları İhsan'a tanıtacağını söyler. Beklerler, Kadıköy'ün güzel kadınları vapurdan inmeye başlar. Muzaffer, kadınlardan birkaçının sevgilisi olduğunu söyler ve buna benzer yalanlar anlatmaya başlar. En son bir kadını da göstererek onun da sevgilisi olduğunu söyler. Kadını anlatmaya başlar, göğsünde iki beni vardır. İhsan merakla dinlerken bir anda Muzaffer'e bir tokat atar. Kendi karısını ondan daha iyi tanıdığını söyleyerek oradan ayrılır.

KANBER

Bir Aşk Sahnesi

N.17, S.3-4

1 Şubat 1339

Karabet ve arkadaşı, Karabet'in evinde oynayacakları tiyatronun hazırlıklarını yapmaktadırlar. Oyun için tüm oyuncular hazır ancak maşuka rolü boşta. Karabet'in aklına karşı komşusu Takuhi gelir, onun artistliğe meraklı olduğunu ve tiyatro dersleri aldığını da duymuştur. Arkadaşı da bu fikri kabul edince Karabet rolü teklif etmek için Takuhi'yi evine çağırır. Bu sırada arkadaşı bir işi olduğu gerekçesiyle oradan ayrılmak zorunda kalır. Takuhi gelir, Karabet ona bir oynayacakları piyesten bahseder. Takuhi henüz tecrübesiz olduğunu düşünerek kararsız kalsa da Karabet onu ikna eder. Ona yardımcı olabileceğini de söyler ve piyesdeki ilan-ı aşk sahnesini beraber çalışmayı teklif eder. Karabet aşık rolündedir, aşk sözleri söylemeye başlar. Takuhi mahcup olur, karşılık veremez. Takuhi'yi çok beğenen Karabet oyunu fırsat bilip biraz ileri gitmeye başlayınca Takuhi onu iter ve evden kaçır. Yere yuvarlanan Karabet yattığı yerden hala Takuhi'ye seslenmeye devam eder. Takuhi ise, namuslu bir olduğunu söylemiş olsa da sandığı kadar ağzının süt kokmadığını söyleyerek gider.

PEYAMİ SAFA

Bir Pazarlık

N.18, S.3/4

5 Şubat 1339

İki sevgili birkaç defadır buluşmaktadırlar. Her defasında kadın, kendine daha fazla yakınlaşmak isteyen adamı, kocam, babam, amcam, dayım... var, görürlerse, duyarlarsa beni öldürürler, diyerek reddetmiştir. Tekrar buluştuklarında adam artık kadını bırakmamaya kararlıdır, Fatih'te bir ev tutmuştur, kadını oraya götürecektir. Kadın ses çıkaramaz ve Fatih'e gitmek üzere yola çıkarlar. Kadın yol boyunca üç dört sefer "kocamı, babamı, amcamı gördüm" diyerek adamı telaşlanır ve gizlenmek için bir mağazaya girirler. Kadın her girdikleri mağazadan alış veriş yapar, adam hesabı öder. En sonunda kadın geç oldu diyerek gitmeye yeltenir. Adam o kadar masraftan sonra kadını yine kaçırdığını görünce hemen arkasından gider ve elindeki çantaları alır. Kadına, kendisiyle Fatih'deki eve gelmezse aldıklarını kendisine iade edeceğini aksi takdirde vermeyeceğini söyler. Kadın onunla gitmeye razı olur.

YUSUF ZİYA

Hırsız

N.20, S.2

12 Şubat 1339

Genç ve güzel bir kadın olan Şadan, Nail Paşa adında ihtiyar biriyle evlidir. Paşa onun bir dediğini iki etmemesine rağmen yaşlı olduğu için Şadan onu ve kendisi gibi genç olan Ragıp'la aldatmaktadır. Her gece Ragıp, Şadan'ın odasındadır. Bir gece, merdivenlerde ayak sesleri duyarlar, Paşa'nın ayak sesleridir. Ragıp, Şadan'ın kendisine verdiği fotoğrafı cebine koyarak pencereden dışarı çıkar. Onu gören polis ve bekçi hırsız zannederler. Ragıp'ı Nail Paşa'nın evine getirerek e çaldıysa vermesini söylerler. Ragıp hırsız olmadığını söylese de ona inanmazlar ve ceplerini boşaltırlar. Cebinden Şadan'ın fotoğrafı çıkar.

KIVILCIM

Saadetin Yolu

N.20, S.4

12 Şubat 1339

Ali Kadir Efendi, elli küsur yaşlarında bir adamdır. Çok beğendiği Şivekar Hanım'ı kendisine dost edinmiştir; ancak onunla olan beraberliğinde başarısız olması Ali Kadir Efendi'yi üzmektedir. Tanıdığı bir doktora gider ve durumundan bahseder. Doktor, Ali Kadir Efendi'yi bu halinin çok iyi olduğuna ikna eder. Kendisinde bu rahatsızlığın bir ilacı olsaydı onu da vermek istemeyeceğini söyler. Bir sürü alimin, filozofun elde etmeye çalıştığı bu durum sayesinde o artık karşı cinse karşı zayıf bir mahlukat değil, güçlüdür. Bunları duyan Ali Kadir Efendi, doktora hak vererek halinden memnun oradan ayrılır. Şivekar'a giderek onunla olan irtibatını keseceğini

söyleyecektir. Gittiğinde onu bir erkekle bulur. Uzaktan onları seyreden Ali Kadir Efendi, adamın haline acıyarak ne kadar zavallı, gülünç olduğunu düşünür.

YUSUF ZİYA

Tedavi Ücreti

N.21, S.2

15 Şubat 1923

Genç ve güzel bir kadın olan Naile'nin kocası ihtiyardır. Naile, içden içe bazı rahatsızlıkları bulunduğu doktora gider. Genç doktora sinirlerinden rahatsız olduğunu anlatır. Naile'yi muayene eden doktor sapasağlam olduğunu söyler. Bu birçok genç kızda görülen bir durumdur, ona hemen evlenmesini tavsiye eder. Naile, iki yıldır evli olduğunu söyleyince doktor, kocasının yaşlı olup olmadığını sorar. Kocasının altmışın üzerinde olduğunu duyunca Naile'ye onunla boşanıp genç biriyle evlenmesini söyler. Nail, bunun imkansız olduğunu söyleyip ondan yardım isteyince genç doktor bizzat kendisi ona yardımcı olur ve arada bir gelebileceğini söyler. Ayrılacağı sırada Naile, doktora tedavi ücretini vermeye çalışır. Doktor almak istemeyince, kendisinin namuslu bir kadın olduğunu, bu yaptığını tedavi olduğu için kabul ettiğini söyleyerek parayı vermeye çalışır.

YUSUF ZİYA

Geç mi, Erken mi?

N.24, S.2

26 Şubat 1923

Neriman, evlendikten beş ay sonra doğum yapınca saf kocası telaşa düşer. Erken doğan çocukların fazla yaşamadıklarını ya da hastalıklı olacaklarını söyleyerek çocuğu doktora göstermek ister. Neriman ve uzaktan akrabası ve aşığı olan Hulusi ise çocuğun iyi olduğunu düşünerek doktorun gelmesine şiddetle karşı çıkarlar. Ancak Neriman kocasını ikna edemez ve doktor gelir. Kocasını, doktora karısının yeni doğum yaptığını söyler, ancak evleneli daha beş ay olmuştur, çocuğa bir şey olmasından korkmaktadır. Durumu anlayan doktor, ya çocuk erken doğdu, ya siz geç evlendiniz, der.

İMZASIZ

Asrî Melek

N.24, S.4

26 Şubat 1923

Paris'den yeni dönen Sadi Bey, adada bir otelde oda kiralamış, orda kalmaktadır. Hassas, kibar biri olan Sadi Bey, edebiyattan, müzikten, resimden anlayan kültürlü bir gençtir. Adada kaldığı günler de her sabah erkenden dışarı çıkmakta ve saatlerce yalnız başına dolaşmaktadır. Bu gezintileri sırasında iki gün üst üste bir kızla karşılaşır, kızın

güzelliğine hayran kalır. Üçüncü gün yine kızla karşılaşır ve bu sefer onunla konuşur. Kız, küçük bir köşkte yalnız yaşadığını söyler, Sadi Bey bu melek gibi kıza eşlik ederek onu evine götürür. Ertesi sabah otelin garsonu kızın evinin önünde görünce şaşırır. Garson, otelde misafirlerinin onu beklediğini haber vermeye gelmiştir. Sadi Bey, bu masum kızın evinde olduğunun duyulmasından çok rahatsız olur. Otele geldiği zaman garsona orda bulunduğunu nerden bildiğini sorar. Garson, o kızın adanın en tanınmış kokotlarından biri olduğunu, Sadi Bey gibi kibar misafirleri ortadan kayb olduğunda hemen oraya baktıklarını söyler.

KIVILCIM

İkizler

N.25, S.4

1 Mart 1923

Şehnaz ve Şehtab, anne babalarını küçük yaşta kaybetmiş, dayılarının elinde yetişmiş, ikiz kardeşlerdir. Küçüklüklerinden itibaren onları birbirlerinden ayırmak güç olduğundan Şehnaz'a daima pembe, Şehtab'a mavi giydirmişlerdir. Yirmi beş yaşlarına gelen bu ikizler, kolay kolay kimseyi beğenmedikleri için evlenememektedirler. Kendilerinin beğendikleri de, adları afete çıkan bu hoppa kızlardan korktuğu için evlenmeye cesaret edememektedirler. Bir gün köşklerinin yanına Avni Bey adında biri taşınır. İki kızda farklı zamanlarda yaptıkları iltifatlarla Avni Bey'i kendilerine aşık etmişlerdir. Onların iki ayrı kız olduğunu bilmeyen Avni Bey, köşkteki kıza dayısı vesilesiyle talip olur. Şehnaz, Avni Bey'i çok beğenmese de dayısının ısrarı ile kabule mecbur olur. İki kız kardeş bir oyun yaparlar. Avni Bey, köşke her geldiğinde aynı kıyafetleri giyerek yanına çıkarlar. Hangisinin nişanlısı olduğunu anlayamayan Avni Bey'le alay ederler. Bir gün artık bu oyundan sıkılan Avni Bey, önce Şehnaz'a yakınlaşır. O, kendini geri çekerek Şehtab olduğunu söyleyerek dışarı çıkınca ardından gelen Şehtab'a yönelir ve ona yakınlaşmaya çalışır. Şehtab, onun elinden kurtulmaya çalıştığı sırada içeri giren Şehnaz bu durumdan çok rahatsız olur ve iki kız kardeş birkaç gün dargın kalır. Daha sonra barışırlar ve çocukluklarında olduğu gibi biri pembe biri mavi kurdele takmaya karar verirler. Avni Bey'de artık nişanlısını iyice tanımıştır ve karıştırmamaktadır. Ancak düğünden bir iki ay sonra bu karıştırmalar devam eder, fakat bu sefer Şehnaz'ın hiçbir suçu yoktur.

PEYAMİ SAFA

Kırkından Sonra

N.26, S.3/4

5 Mart 1923

Kırkını geçmesine rağmen beş sendir yaşını soranlara, otuz dokuz diyen Şivekar Hanım, zengin bir kadındır. On yedi yaşında Cevat isimli genç bir aşığı vardır. Onunla beraber olmak Şivekar Hanım için bedava olmasa da, parası pulu bu genç aşığını elinde tutmak için yetmektedir. Haftada bir kere Şivekar Hanım'ın köşküne gelen Cevat, artık gelmemeye başlar. Şivekar Hanım, onun kendi uzaktan akrabası Seniha'yı sevdiğini öğrenir. Ona mektuplar yazar, haber gönderir, daha fazla para teklif eder ancak Cevat gelmez. Bunun üzerine Seniha'yı evine çağırır. Ona İstanbul'dan bir daha dönmek şartıyla gitmesi için ne kadar isterse vereceğini söyler. Biraz düşünen Seniha Şivekar'ın tahmininden daha fazla para ister, ancak Şivekar parayı yine de verir. Seniha üç gün içerisinde İstanbul'dan ayrılacaktır. Konuştukları gibi olur. Seniha üç gün sonra İstanbul'dan ayrılır, fakat Şivekar yine de emeline ulaşamaz, çünkü Cevat'da Seniha'yla beraber gitmiştir.

FİSKE

Telsiz Telefon

N.27, S.2

8 Mart 1923

Yazar, gazetelerde okuduğu telsiz telefon haberleri üzerine bu telefonların İstanbul'a gelişinden sonra olabilecek olaylara bir örnek verir. Perran, bir mağazanın kapısında telsiz telefon reklamlarını görür. Kocasının sadakatine güvendiği ve onu sevdiği için kendisine değil bir hafta sonra doğum günü olan arkadaşı Belma'ya bu telefonu almayı düşünür. Bu telefon, biraz çapkın olan Belma'nın hoşuna gidecektir. Kadınlar için tarak şekli verilmiş bir telsiz telefon alır, dışarıda işi henüz bitmediğinden biraz eğlence olsun diye tarağı saçlarına takar ve yoluna devam eder. Yol boyunca telsizden çeşitli muhavereler dinlenerek eğlenir. En sonunda bir adamın Belma'yla konuştuğunu anlar ve Belma yerine cevap verir. Adam, ona evde yalnız olup olmadığını sormaktadır, çünkü bu konuşmalarını biri duyarsa hemen karısına haber ulaştıracaklardır. Belma yerine konuşan Perran yalnız olduğunu söyleyince adam onu ne kadar çok sevdiğini, ne kadar özlediğini anlatmaya başlar. Duydukları karşısında utanan Perran, bu adamın karısına acır ve karısının kim olduğunu öğrenmeye çalışır. Adama karısının nerde olduğunu sorar. Adam, senin bir hafta sonraki doğum günün için hediye almaya gitti deyince şaşkına dönen Perran, kocasının yaptıklarına, söylediklerine inanamaz ve konuşmanın sonunda kendini de tanıtarak telsizi yere atar, ayağıyla kırar.

KIVILCIM

Üçüzler

N.27, S.4

8 Mart 1923

İhtiyar kocasını kaybeden Güzide, bu zor günlerinde kendisini yalnız bırakmayan Muzaffer ve Nimet çifti ile gittikçe daha fazla samimileşir. Aslında üçününde birbirinden muratları vardır fakat uzun süre bir şeyi gün yüzüne çıkarmadan, arzularını gizlemeyi başaramışlardır. Güzide, aslında yıllardır Muzaffer Bey'den hoşlanmaktadır. Muzaffer Bey'de Güzide'ye karşı lakayt değildir. Bir taraftan da genç kadınlara meyyal olan Nimet de Güzide'den hoşlanmaktadır. Bu üçü arasında gizli bir çekişme başlamıştır. Karısından çekinen Muzaffer, Güzide'ye tam olarak yaklaşmamaktadır. Nimet, Güzide'nin kendisine arzularına hala karşılık vermemesini anlayamamakta ve sabırsızlanmaktadır. Güzide ise bu aşık ve aşık arasında kalmış, birinin hatırı için diğerini de idare etmektedir. Güzide'den bir gece sözü alan Muzaffer Bey, eşine Adapazarı'na bir iş için gitmesi gerektiğini söyler ve Adapazarı'na gitmek için yola çıkar. Nimet, ona tren istasyonuna kadar refakat eder. Muzaffer ilk fırsatta trenden ayırıcak ve Güzide'nin evine gidecektir. Güzide ise hazırlanmıştır, Muzaffer'i beklemektedir. Kapı çalar ve Muzaffer'in geldiğini düşünerek heyecanla kapıya koşar. Kapıyı açtığı anda ise büyük bir şaşkınlık geçirir. Gelen Nimet'tir. Kocasının Adapazarı'na gittiğini, evde kalıp sıkılmaktansa Güzide'ye gidip onunla felektan bir gün geçirmeyi düşünmüştür.

PEYAMİ SAFA

Karanlığın Bir Şakası

N.28, S.4

12 Mart 1923

Kabul günü olduğu için Melike akşama misafirlerini beklemektedir. Salonun ışıklarını yakar ve yandaki yatak odasına giyinmek için girer. Soyunur, aynanın karşısında kendisini seyrederek. Bu arada salondan bir ses gelir. Melike misafirlerden birinin geldiğini düşünür. Sonra ayak sesleri yatak odasının kapısına kadar gelir, kapının ardında biri onu gözetlemektedir. Bunun kim olduğunu merak eden Melike, bir taraf fikir yürütmekte bir taraftan da güzelliğini seyretmekten kendini alamamaktadır. Odanın kapı kolu çevrilir, Melike telaşla kapıya koşar fakat anahtar üzerinde olmadığı için kilitleyemez. Odanın ışığını kapatarak, kapının arkasına saklanır. Elleriyle yüzünü örter. İçeri giren kişi Melike'ye yaklaşmaya çalışır, Melike yalvarır, gitmesini ister, birazdan kocası gelecektir. Ama adam gitmez, Melike'yi bırakmaz. Biraz sonra ışığı yaktıklarında Melike utancından yerin dibine geçer, çünkü gelen kocasıdır.

MEHMET RAUF

Şükran Borcu

N.29, S.3

15 Mart 1923

Yeni tanışan iki aile, birbirlerini çok severler ve kısa sürede samimileşirler. Behçetler, yazın Burgaz Ada'da ev kiralayarak oraya gittiklerinde İhsan'larında yanlarında birkaç gün kalmak için çağırmışlardır. İhsanlar, adaya gittiklerinde bir gün gezinti sırasında İhsan kazara denize düşer ve Behçet onu kurtarır. İhsan, hayatını kurtarıp Behçet'e minnet duyar, bu olay iki aileyi daha da samimileştirir. Behçetler, misafirlerini bırakmazlar ve beraber kalmaya devam ederler. Behçet, çevresi geniş biri olduğundan sürekli misafirleri gelmektedir. Her misafir geldiğinde de, İhsan'ı nasıl kurtardığını anlatır ve sonunda İhsan'a dönerek, sayemde yaşıyorsun, diyerek latife yapar. Dinleyenler Behçet'e hak verirler ve İhsan'ı böyle bir dosta sahip olduğu için tebrik ederler. Bu durum artık İhsan'ı sinirlendirmeye başlar. Önce karısına açılır. Karısı, hiç beklemediği kadar büyük bir tepki vererek, ona nankör olduğunu, Behçet'in ne kadar iyi biri olduğunu söyler. Karısı da onu anlamayınca İhsan sabretmeye karar verir, İstanbul'a gidince ne de olsa ayrılacaklardır. Ama düşündüğü gibi olmaz. İstanbul'a gittiklerinde sürekli birbirlerine gidip gelmeye devam ederler, ayrı oldukları zamanda karısı Behçet Bey'i anlata anlata bitirememektedir. Birgün işinden erken çıkan İhsan mutfak kapısının açık olduğunu görür ve karısına sürpriz yapmak için gizlice eve girer. Yatak odasından sesler gelmektedir. Odaya giren İhsan, Behçet'i karısıyla beraber görünce çılgına döner. Behçet'e nasıl böyle bir şey yaptığını sorar, bir de sürekli benim sayemde yaşıyorsun, deyip durmaktadır. Önce utanan Behçet sonra kendini toparlar, tabiki benim sayemde yaşıyorsun, ben olmasaydım şu an bu durumu bile göremeyecektin, der.

KIVILCIM

Kıskançlık

N.29, S.4

15 Mart 1923

Kırk beş elli yaşlarında, güzellikten ve zenginlikten yoksun Behlül Bey'in evlenmesi arkadaşlarını kendi haline imrendirmiştir. Ayrıca sürekli eşinin kıskançlığından bahseden Behlül Bey, aslında bir kadın tarafından kıskanılmanın verdiği gurur ile ondan sözde dert yakınmaktadır. Eşi sürekli bir program dahilinde onu takip etmektedir, bir saat geç gelse problem yapmaktadır vb. Bunları arkadaşları arasından anlatan Behlül Bey'le alay edenler, onun haline gülenler olur. Ancak Medih, Behlül Bey'in içten içe halinden çok memnun olduğunu anlamaktadır. Onu kıskanan

bir kadın ancak şişman, yaşlı, çirkin bir kadın olmalıdır. Bir gün yine dert yakınırken Behlül Bey, saatinin kapağında bulunan karısına ait resmi göstererek, böyle bir yüzden bu kıskançlık hallerinin beklenip beklenemeyeceğini sorar. Fotoğrafi gören Medih, bu kadının hayalinde canlandırdığı çirkin kadına hiç de benzemediğini düşünür. Medih şaşırmıştır, eğer Behlül Bey'in karısı fotoğraftaki güzel kadın ise demek ki Behlül Bey'de kadınlara karşı çok tesirli olan bir iksir vardır. O ancak bu şekilde karısının sevgisini, ilgisini kazanabilecektir. Bu işin sırrını öğrenmek isteyen Medih, nasıl bir yol bulacağını düşünür. Ancak kısa bir süre sonra sır kendi kendine çözülür. Ününü duyduğu bir eve giden Medih, kendisine gösterilen üç kadından birini tanır, bu Behlül Bey'in eşidir. Onunla yalnız kaldığında neden Behlül'ü o kadar sıktığını sorar. Önce sırası açığa çıktığı için rahatsız olan kadın, aslında ne kadar zeki olduğunu gösteren bir eda ile erkeklerin genellikle kadınları kıskançlar ve sadıklar olarak ikiye ayırdıklarını söyler. O evlendikten sonra kıskanç görünerek hem Behlül'ün emniyetini sağlamıştır hem de kendi rahatını tesis etmiştir.

KARGA

Bir Oyun

N.30, S.2

19 Mart 1923

“Kapalı Hikâye” ibaresiyle başlayan parçada Vehbi Bey, her zamanki alışkanlığının aksine öğle vakti evine gelir. Yukarıdan sesler gelmektedir, yukarıya çıkar seslerin yatak odasından geldiğini fark eder. Tam yatak odasına gireceği vakit karısı içeriden çıkar ve ona bir oyun hazırladığını söyler. Oyunun bozulmaması için yatak odasına girmeyecektir, kocasının salonda oturmasına da müsaade etmeyen kadın onu İstasyon'a “Akbaba” almaya gönderir. Aslında sıcak havada istasyona gitmeyi hiç istemeyen Vehbi Bey karısını kıramaz ve gider. Döndüğünde karısı yorgun argın salonda oturmaktadır. Vehbi Bey, sürprizi sorar, karısı ona gazete aldirmek için öyle dediğini söyler. Vehbi Bey'de, sanki ben anlamamış mıydım niyetini, sadece seni kırmamak için gittim, der.

YUSUF ZİYA

İhtiyata Riayet

N.31, S.2

22 Mart 1923

Parça, genç bir kadının günlüğünden alınan alıntılardan oluşmaktadır. Genç kadının bir iki aylık bir gönül macerasının anlatıldığı yazılar Cevdet adında genç, zengin, yakışıklı bir adamdan söz edilir. Cevdet, kendine öylesine güvenmektedir ki

bütün kadınların ona ram olacağına emindir. Son zamanlarda da genç kadınla hususi olarak ilgilenmeye başlamıştır. Genç kadın ise Cevdet'den etkilenmesine rağmen onun bu kendini beğenmiş haline sinirlendiği için ona bir ders vermek ister. Dünyada demir iradeli kadınlarında olduğunu ona gösterecektir. Zaman geçtikçe Cevdet'in ona olan ilgisi artar, hatta bu annesinin dahi dikkatini çekmiştir. Genç kadın bu alakaya karşı kayıtsız değilse bile elinden geldiğince lakayt görünmektedir. En sonunda Cevdet, masum bir aşık gibi etrafında dolanmaya başlamış ve kadından bir randevu almayı başarmıştır. Genç kadın randevudan evine döndüğünde defterine, eve biraz geciktiğini ama Cevdet'in elinden ancak kurtulduğunu yazar. İhtiyatlı davranarak yeni aldığı ipek çamaşırları giydiği için ne iyi ettiğini düşünür.

MEHMET RAUF

Yumurtanın Tazesi

N.31, S.3/4

22 Mart 1923

Asım Bey, evinden ayrılarak İstanbul'a kalemine gelmekte, işten çıkınca da Nişantaşı'ndaki metresi Şehper'in evine gitmektedir. Orda biraz vakit geçirdikten sonra evine dönmektedir. Bir gün Şehper, doktorun sinirleri çok bozuk olduğu için taze yumurta yemesini tavsiye ettiğini söyler. Ancak, kendi çevresinde taze yumurta bulmak imkansızdır. Satılan yumurtalar hep bayattır. Asım Bey'den, hergün kendisine taze yumurta getirmesini ister. Asım Bey, bu yumurta işinden pek hoşlanmasa da Şehper'in ne kadar sinirli ve titiz olduğunu düşünerek bir şey diyemez. Bir sonraki gün yumurta getirmeyi unuttuğu için Şehper'in ne kadar üzüldüğünü ve sinirlendiğini görür. O gün karısına bahçedeki tavukların her gün ne kadar yumurtladıklarını sorar. Karısı, sekiz on tane yumurtladıklarını söyleyince Asım Bey ertesi sabah erkenden kümese girer ve altı tane yumurtayı ceplerine doldurarak işine gider. Artık Şehper'in gönlü olmuştur. Fakat bu seferde karısı, tavukların her zamankinin aksine iki üç tane yumurtladıklarından şikayet etmeye başlar ve Asım Bey'e imalı bir şekilde bunun sebebini sorar. Asım Bey, bir şeyler söyleyerek karısını geçiştirir; ancak ertesi sabah yumurta almaya cesaret edemedi evden ayrılır. O gün, Şehper çılgına döner, çok sinirlenir. Bir daha yumurtasız gelirse Asım Bey'e kapıyı açmayacağını söyler. Asım Bey, ne yapacağını bilemez. İki taraftaki kadını da memnun edecek bir yol bulması lazımdır. Aklına bir fikir gelir, her gün bakkaldan altı yumurta alacak, bunları kümesteki taze yumurtlarla değiştirecektir. Bu yolla da birkaç gün idare eder. Fakat bir gün aşçı kadın yumurtaların bayat olduğunu söyleyince karısı çok sinirlenir. Bir gün

Asım Bey evine geldiğinde karısı elinde tuttuğu yumurta üzerindeki “beş kuruş” yazısını gösterir ve bunu kocasının yaptığını tahmin etmekte olduğundan, ondan bir açıklama bekler. Asım Bey’in aklına yine bir fikir gelir. Tavuklar yumurtalamayı kestikten sonra karısı üzüldüğü için oda bakkaldan yumurta alarak kümese koymuştur. Bunu duyan karısı kocasından şüphelendiği için çok üzülür ve ondan özür diler.

İMZASIZ

Leyla'nın Babası

N.31, S.4

22 Mart 1923

Parça, kapalı hikâye ibaresiyle verilmiştir. Necmi Bey, çok sevdiği Leyla ile evlenmek üzeredir. Fakat Leyla'nın babası hakkında duyduğu olumsuzluklardan ötürü evlenme konusunda tam karar verememektedir. Tüm olumsuz huylar babadan evlada geçebileceği için ileri de Leyla'da da aynı kötü huyları görmekten korkmaktadır. Bir gün Leyla'nın annesi bu uzayıp giden evlilik meselesini konuşmak için Necmi'yle görüşür. Ona düşüncesini sorar. Necmi, bu kibar kadını kırmak istemez fakat izdivaç meselesiyle ilgili düşüncesini ifade etmek zorundadır. Ona kaygılarından bahseder. Leyla'nın annesi, tek endişen bu ise müsterih ol çünkü Leyla'nın asıl babası o değil, der.

YUSUF ZİYA

Kırk Lira

N.32, S.2

26 Mart 1923

Mebrure güzel, bakımlı, süs ve lüks düşkünü bir kadındır. Kocasını Nazım, önceleri zengin biri olmasına rağmen zamanla paraları suyunu çekmiştir, kumarbaz biridir. Mebrure, kuzeninin çok güzel bir manto aldığını, eğer seksen lira öderlerse onlara satacağını söyler ve kocasından para ister. Nazım, sadece kırk lirası olduğunu söyler ve yine klübe gider, eğer o gece kazanırsa mantoyu almaya söz verir. Nazım gittikten sonra arkadaşı Cemil gelir. Cemil, aslında zengin değildir fakat parasızlığını gizlemektedir. Uzun zamandır aşık olduğu Mebrure'yi evde yalnız bulunca, ona iltifatlar etmeye başlar. Âşıkane sözlere ehemmiyet vermeyen Mebrure, ondan kırk lira ister, eğer bu kırk lirayı kendisine verirse kaç zamandır istediği olacaktır. Cemil ertesi sabah evine gelmesini söyler ve gider. Mebrure, ertesi gün erkenden Cemil'in evine gider, döndüğünde yorgundur. Nazım, geç kaldığını söyleyince annesine gittiğini bahane eder ve Nazım'daki kırk lirayı ister. Nazım, gece kulübe Cemil'in geldiğini ve çok acil bir işi olduğunu öne sürerek kendisinden yalvara yakara kırk lira istediğini,

kendisinin de parayı ona verdiğini söyler. Duydukları karşısında şaşırın Mebrure, kocasının parasıyla kendisini kandıran Cemil'e kızmaktan kendini alamaz.

KIVILCIM

İlk Sergüzeşt

N.33, S.4

29 Mart 1923

Abidin Bey, yedi senelik izdivacında hiçbir sergüzeşt yaşamamış, işinden evine evinden işine giden bir adamdır. Birçok erkek gibi kadınlara aşırı ilgi duyan biri de değildir. Zaman zaman dikkatini çeken kadınlar olmaktadır, fakat bunlara göz ucuyla bakmaktan ileriye gitmemiştir. Bunda birazda asabi ve kıskanç olan karısının etkisi vardır. Ancak bir gün iş dönüşünde Kadıköy'de vapurdan inip evine yönelmişken her zamankinin aksine iki kadın çok fazla dikkatini çeker. Kadınlar kıyafetleriyle, zarafetleriyle Kadı köy'de dahi daha önce rastlamadığı güzelliktedir. Bir de yüzlerinin kapalı olması esrarengiz bir hava vermiştir. Bir süre kadınlarla yan yana yürüyen Abidin Bey, onlara bakmaktan kendini alamaz. Özellikle kendi tarafındaki daha genç ve güzel hissini vermektedir. Kadınlarla yollarının ayrılacağı noktada kadınların kendisine baktığını görür ve heyecanlanır. Kadınlar arkalarına dönerek birkaç defa ona bakarlar. Abidin Bey, iyice heyecanlanır ve onların arkasından gider. Daha genç olduğunu düşündüğü kadın yavaşlar ve arkadaşından ayrılır. Abidin Bey, kadının kendisiyle konuşmak istediğini düşünür ve ona bir isteğinin olup olmadığını sorar. Kadın hiçbir şey söylemeyerek bir Kâğıt uzatır ve hemen uzaklaşarak arkadaşının yanına gider. Kağıdın üzerinde Cuma günü, saat üçte, Nişantaşı'nda bir randevu adresi vermiştir. Abidin Bey, çok şaşırır ve heyecanlanır. Cuma günü geldiğinde, karısına Beşiktaş'daki bir arkadaşını ziyarete gittiğini söyleyerek hazırlanır. En şık kıyafetlerini giyer. Giyinmesinde ona yardım eden karısına baktıkça vicdan azabı çekmektedir fakat bu ilk sergüzeşte gitmek için kendince birçok sebepler bulmuştur. Evden çıkacağı zaman karısın sarılır ve erken döneceğini söyleyerek genç bir aşık heyecanı ile kapıya yönelir. Kapıda gördüğü yazı onu şaşkına çevirir ve her şeyi anlar. Kapının üzerinde, Cuma günü saat üçte Nişantaşı'nda, yazan bir Kâğıt asılıdır. Arkasına döndüğünde karısının yüzünde muzaffer bir tebessüm görür.

KARGA

Tedavi

N.34, S.4

2 Nisan 1339

Otuz yaşında, sağlıklı, güzel bir dul olan Nahide Hanım birkaç defadır aynı

doktora gitmektedir. Fakat doktor hastalığını teşhis edememektedir. Bir kez daha gider. Doktor şikayetini sorunca, geceleri uyumadığını hararet bastığını söyler. Doktor, bir geceyi gözlemim altında geçirmelisiniz, deyince Nahide Hanım muayene ücretiyle beraber evinin adresini de vererek gece beklediğini söyler.

İMZASIZ

İlk Şikayet

N.35, S.2

5 Nisan 1339

Eşinin evde olmamasından istifade eden adam, sevgilisini evine davet eder. Oğluna da bir kuruş vererek gidip kaymaklı kadayıf yemesini söyler. Çocuk babasına karşı ss çıkaramaz ve gidip yatak odasına saklanır. Biraz sonra babası sevgilisiyle yatak odasına girer. Kadın, bu sefer mebus olabilecek misin, diye sorunca adam, bu sefer kesin mebus olacağımı söyler. Mebus olunca, mecliste kürsüye çıkarak tüm halka seslenecek, haksızlığa uğrayan herkesin şikayetini dinleyeceğini ve hakkını müdafa edeceğini söyleyecektir. Yaramaz çocuk yatağın altından çıkarak, babacığım ilk olarak benim şikayetimi dinler misiniz bu zamanda bir kuruşa kaymaklı kadayıf yenildiği yerde görülmüş, der.

SELAMİ İZZET

Havva'nın Kızı

N.36, S.2

9 Nisan 1339

Tanıştıkları zaman, adımı sormayınız bende Ayşe, Fatma gibi sıradan bir kadını, hepimiz Havva'nın kızları değil miyiz, diyen sevimli, güzel kadın ilgisini çekmiştir. Bu kadını bir süre sonra ortalarda göremeyince arkadaşlarına sorar. Bir arkadaşı, evet o da tüm Havva'nın kızları gibi güzeldi ve hepsi gibi bir kabahati vardı; ihanet, der ve kadının başından geçenleri anlatır. İlk sekiz kocasına ihanet ettiği için ayrılan bu kadın dokuzuncu ile evlenir. Dokuzuncu kocası, budala bir aşıktır. Karısının ilk ihanetini duyduğunda ona neden bunu yaptığını sorar, kadın lakayt bir şekilde, adam çok güzeldi de ondan, der. Bunun üzerine adamcağız çok güzel kıyafetler alır, giyinir, süslenir ve yakışıklı biri olur. Ancak bir süre sonra karısı kendisini tekrar aldatınca adam tekrar bunu neden yaptığını sorar. Kadın, çok zengindi de ondan, der. Adam, hemen tüm mallarını satar, parayı karısına getirir verir. Fakat bir süre sonra karısı bir ihanet daha yapar. Adam yine nedenini sorar, kadın, beni çok güldürdü de ondan, der. Adam, ertesi gün bir Akbaba koleksiyonu alır ve o gece karısını kahkahalara boğar. Ancak, adamcağız ne yapsa karısının ihanetleri bitmez. Aradan

uzun bir süre geçer, kadın ihanetlerine devam etmektedir. Bir gün yine adam karısına kendisine neden ihanet ettiğini sorunca kadın, katıldı de ondan, diyerek cevap verir. Bunun üzerine adam, karısını öldürür ve artık karısının ihanetlerinden de kurtulmuş olur.

SELAMİ İZZET

Alo... Sevgilim

N.38, S.4

16 Nisan 1339

Behzad Bey, akşam yediye kadar vakti olduğunu düşünür ve Didar Hanımı arayıp onunla güzel bir vakit geçirmek ister. Nasılsa karısına yedi de geleceğini söylemiştir. Bir bakkal dükkanına girer ve telefon açar. Santraldeki matmazel aranan numaranın bir başkasıyla konuştuğunu söyler, biraz bekleyecektir. Dükkanın köşesinde beklemeye başlar. Bu sırada genç, yakışıklı bir genç gelir. Santralle konuşmasından kendi evini aradığını anlar. Ne olduğunu anlayamaz, bu adam kendi evini neden aramaktadır? Bekler, genç adam sevgilim diye hitap ettiği biriyle konuşmaktadır. Konuşmasından, akşam yediye kadar vakitleri olduğunu, hemen bir arabaya atlayıp yanına gideceğini anlar. Behzad Bey, deliye döner. Bu adam karısının sevgilisidir. Daha evleneli bir sene bile olmadığını düşünür, karısının böyle bir ihaneti nasıl yaptığını anlayamaz. Kendisinin Didar Hanım'la görüşmeyi düşünürken ne kadar vicdan azabı çektiğini hatırlar. Genci takip eder ve onun ardından eve gider. Bu arada zaten karısını sevmediğini düşünür, bu olayla onan kurtulacaktır. Ama bir taraftan da onu sevmediğine kendi bile inanmamaktadır. Evin önüne geldiğinde bekler, onları suçüstü yakalamak ister. Biraz sonra eve girdiğinde yatak odasından sesler geldiğini işitir ve tabancasını çıkararak odaya girer. Odada hizmetçi kız ve gencin yükte hafif pahada ağır ne varsa aldıklarını görür. Onlarda Behzad Bey'i görürler ve hemen tuvaletin penceresinden kaçarlar. Behzad Bey, çok sevinir, odada karısını o adamla bulmayışı onu yeteri kadar mutlu etmiştir, çalınan eşyalar için üzülmez. Akşam yedi gibi karısı elinde paketlerle gelir, alışverişten gelmektedir. Behzad Bey, ona sarılarak hizmetçi kızla sevgilisinin hırsızlığını anlatır. Karısı telaşla ne çalınmış diye bakmaya gideceği sırada onu tutar ve o kadar telaş etme sana meseleyi anlatayım da sende benim gibi çalınan şeyler feda olsun de, der.

KIVILCIM

Acaba Bozuldu Mu?

N.40, S.3

23 Nisan 1339

Ferdane, başında örtüsü elinde tesbihiyle teyzesinin yanına gelir. Mevlüde Teyze namaz kılmıştır. Ferdane, karşı komşunun oğlu gömleğini değiştirirken pencereden ona gözünün iliştiğini söyler ve orucunun bozulup bozulmadığını sorar. Mevlüde Teyze, düşünmeye başlar. Bu saf kızcağz ne kadar temiz kalpli, dindardır. Sadece bu sorusu bile onun ne kadar temiz olduğunu göstermeye yetmektedir. Ancak, bu güzel kız hakkında mahallede dedikodu çıkaran komşular vardır. Mevlüde Hanım, bu olayı onlara anlatarak yeğeninin ne kadar masum olduğunu ispatlamayı düşünür. Bu sırada aklına yeğeninin sorusu gelir. Hemen kalkar, hazırlanır, camiye giderek imam efendiye durumu soracaktır. Sevgili yeğenine haber vererek evden çıkar. Teyzesini geçirirken Ferdane'de o gelene kadar hatmini okuyacağını söyler. Fakat teyzesi gidince hemen tesbihi atar, örtüyü çıkarır. Saçlarını düzeltir ve bir süredir pencerenin altında bekleyen komşu oğlunu içeri alır. İftara bir saat kala teyzesi geldiğinde Ferdane çoktan misafirini yollamış, eski halini almıştır. Mevlüde Teyze, imamla konuşmuş, sorularının cevabını almıştır yeğenine, evladım niyetin bozuk olmadığı sürece orucun demir gibi sağlamdır, der.

ERCÜMEND EKREM

Herkes Kendi İşine

N.42, S.2

30 Nisan 1339

Derya Hanım, kocası Şehab Bey'in sadakatine güvenemediğinden yirmi beş senedir evinin işini kendisi yapmaktadır. Ancak, artık beyazlamaya başlayan saçları kocasının dikkatini çekmeye başladığından yanına bir hizmetçi almayı düşünür. Ayrıca kocasının da artık değişmiş olacağını ümit eder ve bir hizmetçi aramaya başlar. Yanına alacağı kızın ciddi, iffetli biri olmasını ister. Güzel olup olmaması onun için önemli değildir. Çünkü erkeği kadının baştan çıkardığını düşünür. Ciddi, kocasına yüz vermeyecek biri olduktan sonra içi rahat edecektir. Uzun aramalarının ardından nihayet bir kız bulur. Bu kız ablak yüzlü, güçlü kuvvetli biridir. Hizmetçi evde çalışmaya başlar. Şehab Bey, bu işten çok memnun kalır. Fakat kıskanç karısının dikkatini çekmemek için her fırsatta hizmetçiden şikayet eder. Onun bu şikayetlerine aldanan Derya Hanım, kocasının hizmetçi kızı ilgi duymadığını düşünür. Bu arada Şehap Bey, gizli gizli işaretlerle, konuşmalarla hizmetçiye niyetini belli eder. Hizmetçi de ondan etkilenir. Şehap Bey, bir gece karısı uyurken hizmetçinin odasına gider. O arada susayarak uyanan Derya Hanım, yanında kocasının olmadığını fark eder. Evi arar ancak kocasını bulamaz. En son hizmetçi kızın odasına girer ve ikisini bir arada bulur.

İkisi de suçüstü yakalandıklarından korkarlar, telaşa düşerler. Derya Hanım hizmetçiye, kızım bu güne kadar senin yaptığın işleri ben yapıyordum fakat benim işlerimi senin yapmana müsaade edemem yarın def ol git bu evden, der. Kocasını da kulağından tutarak alır götürür.

ERCÜMEND EKREM

Kadın İntikamı

N.47, S.3

17 Mayıs 1339

Kuzeni Bedia ile izdivacından bir gün önce dostu Melahat'dan gelen mektup Ali'yi telaşlandırır. Melahat, Ali'ye bir başkasıyla evlenip kendisini terk etmesine müsaade etmeyeceğini yazmıştır. Çocukluğundan itibaren korkak, çekingen bir tabiata sahip olan Ali, mektubu okuyunca ne yapacağını şaşırır. Melahat'ın her türlü rezaleti çıkarabileceğini düşünür. On yıldır onunla beraberdir. Otuz yaşına geldiğinde amcası onu çağırır ve annesinin vasiyetini hatırlatır, buna göre amcasının kızı Bedia ile evlenecektir. Amcasının teklifine karşı bir şey diyemez. Ayrıca genç e güzel Bedia'yla evlenecek olmak onu heyecanlandırır ve Melahat'a bir yalan söyleyerek bir süreliğine ondan uzaklaşır. Bu izdivaçtan Melahat'ın haberdar olmaması için tüm önlemleri almıştır ancak yine de Melahat her şeyi öğrenmiştir.

ERCÜMEND EKREM

Örnek

N.49, S.4

24 Mayıs 1339

Hasan Calib'in karısı Afife güzel, ahlaklı, şık, kocasına karşı her zaman itaatkâr bir kadındır. Buna rağmen Hasan Calip karısından memnun değildir. Ona her zaman yakın arkadaşı Mukadder Bey'in eşi Nebahat Hanım'ı örnek göstermektedir. Hasan Calib'in gözünde Nebahat, mükemmel bir kadındır. Esasında Nebahat şıklık, güzellik, nezaket bakımından Afife'den üstün değildir. Fakat karısının marifetleri Hasan Calib'in gözüne görünmemektedir. Zaman geçtikçe maaşların kesilmesi, maişetin artması Calib'in iyice sınırlarını bozmuştur. Bu zor zamanlarda eski kıyafetlerini modaya uydurarak giymeye çalışan karısına, sürekli yeni kıyafetler giyinen Nebahat'ı örnek göstermeye devam eder. Sürekli ona, Nebahat Hanım ne yapıyor sor öğren sende öyle yap, onun gibi giyin, demektedir. Artık Afife'nin sabrı tükenir. Sorup araştırır, Nebahat'ın bizzat kendisinden haftada iki gün zengin bir tüccarla buluştuğunu ve tüm kıyafetlerini onun verdiği parayla aldığını öğrenir. Afife de bir süredir kendisini takip eden zengin ihtiyarla görüşmeye başlar. Artık o da Nebahat gibi şık giyinip

süslenmektedir. Bir gün Calib yine ağzını açıp Nebahat'ı örnek gösterecek olur, Afife ilk defa kocasına karşılık vererek, artık Nebahat'a tamamen benziyorum bana artık bir şey söyleme, der. Afife'nin tavrını Nebahat'a benzeten Calib, bundan çok memnun kalır ve karısına aşık olur.

KIVILCIM

Kırkından Sonra

N.50, S.2

28 Mayıs 1339

Nazım Bey kırkını geçmiş olmasına rağmen hiçbir zaman bir eğlence meclisinde bulunmamıştır. Her gün evinden işine işinden evine gelip giden kendi halinde biridir. Bir gün şehir dışından gelen bir arkadaşları şerefine eğlence düzenlenir ve zorla Nazım Bey'i de götürürler. Gittiği eğlence meclisinde uzun süre uzak duran Nazmi Bey arkadaşlarına alay konusu olur. Arkadaşları ona her zamankinden fazla içerirler. İlerleyen saatlerde Nazmi Bey, bir kenarda sızmış gibi gözlerini kapar. Arkadaşları da etraflarındaki kadınlarla samimane sohbetler içerisine girmiştir. Bir süre sonra Nazmi Bey'i biri uyandırır. Bu daha önce görmediği bir kadındır. Arkadaşları hep odalarına çekilmişlerdir. Kadın Nazmi Bey'e ismiyle hitap edince şaşırır, onu tanıyamaz. Beraberce odalarına çekildiklerinde kadın anlatır, yıllar önce altı aylığına Nazmi Bey'lerin evinde çalışmıştır. Nazmi Bey, onu hatırlar. İlk defa o gece bir kaçamak yapan Nazmi Bey, sadece gecenin kendisine on liraya mal olmasına üzülür. Vaktiyle aylığına bir lira verdiği kıza şimdi on lira vermiştir, o zamanlar kız yanındayken böyle kaçamaklar yapmadığına pişman olur. O sırada terliklerini getiren son hizmetçileri Dilşâd'a bakar. Onunda fena olmadığını düşünür, ileride pişman olmamak için hemen işe başlamaya karar verir. O günden sonra Nazmi Bey, eve gelen her hizmetçiyle anlaşarak masrafsız külfetsiz geçinip gider.

KIVILCIM

Elenismus

N.51, S.3

31 Mayıs 1339

Feylesof Teofrastos yeni doğan çocuğunu görmeye gider. Karısı Helen, kucığındaki bebeğin on ay evvel Mısır'dan Sicilya'ya geçerken evlerinde kalan siyahi adama benzediği için kocasını korku içerisinde beklemektedir. Ama düşündüğü gibi olmaz. Teofrastos, gelir ve karısına müteşekkir olduğunu belirtir. Komşuları, akrabaları beyaz Helen'in kucığında melez bir çocuk görünce şaşırırlar, ancak Teofrastos'un yaptığı açıklama üzerine bir şey diyemezler. Teofrastos, kendi ailesinden böyle

müstesna bir numune zuhur ettiği için Olympus'a gidip Efes'e bizzat teşekkür edeceğini söyler. Etrafındakilerde özellikle "ilm-i ensab"da derinleşmiş olan feylesofa bir şey diyemezler. Teofrastos, o sene edindiği tecrübeler ışığında büyük bir konferans verir ve tüm Yunanistan kendisine hayran kalır. Ertesi sene benzer bir tecrübe görmek ister. Gezgin bir Çinliyi evine davet eder. Yemekten sonra çalışma odasına çekilir. Çinlinin ziyaretin otuz altıncı haftasında Helen bir çocuk daha doğurur. Buda çekik gözlü bir çocuktur. Teofrastos, yine eşine teşekkür eder. Akrabalar ve komşular Helen'in kucağında çekik gözlü bir bebek görünce şaşırırlar. Ancak Teofrastos, ailesinden böyle müstesna bir numune zuhur ettiği için Artemiz mabedinde kurban keseceğini söyleyince kimse bir şey diyemez. Teofrastos, o senede ilm-i ensabla ilgili büyük bir konferans verir ve konuşması çok beğenilir. Bu iki tecrübeden sonra Teofrastos farklı tecrübelerin sonuçlarını görmek ister ve on sene boyunca heryıl evine farklı milletten birini misafir eder.

KIVILCIM

Kısasa Kısas

N.52, S.2

4 Haziran 1339

İki samimi arkadaş olan Akil ve Medih on seneden sonra ilk defa karşılaşırlar. Medih, Almanya'da ticaretle uğraştığı uzun süredir görüşmemişlerdir. İstanbul'da karşılaştıklarında ikisi de çok sevinir. Bu sürede neler yaptıklarından bahsederek. Akil, evlendiğini söyler ve eşinin kıskançlıklarından dert yazar. Eşi, Akil'in kendisini aldatması durumunda kısasa kısas diyerek onu aldatacağını söylemektedir. Bir taraftanda bekarlığından beri metresi olan kadın peşini bırakmamaktadır. Akil, bu iki ihtiraslı kadının arasında kalmış ne yapacağını bilememektedir. Aklına bir fikir gelir ve Medih'den yardım ister. Medih, elinden geleni yapacağını söyleyince ona planından söz eder. Akil, metresiyle her zaman aynı otelde buluşmaktadır. Yarın, saat iki de otele gelmesi için metresine telgraf çekecektir. Fakat ikide o değil, Medih otele gidecektir. Akil de saat üçte otele gidip metresini kendisine ihanet ederken yakalayacak ve ondan kurtulması için bir bahanesi olacaktır. O gün Akil telgrafi yazar, tam postaneye gideceği sırada önemli bir misafir geldiğinden kendisi gidemez ve telgrafi götürmesi için hizmetçiye verir. Fakat hizmetçinin elinden telgrafi alan karısı Hüner Hanım her şeyi anlar. Odasında yarım saat baygın yattıktan sonra gün otele gidip kocasına bir ders vermeyi düşünür. Ertesi gün, saat ikide otele gider. Ancak, düşündüğü gibi orada kocası Akil'le değil, Medih'le karşılaşınca şaşırır. Saat, üçte Akil otele geldiğinde

Medih'i metresiyle değil karısıyla suçüstü yakalayınca şaşırır. Her şeyi en son çözen Medih Akil'e, benim ne kabahatim var senin dikkatsizliğin yüzünden böyle oldu, ama istersen baştan alabiliriz, der.

ERCÜMEND EKREM

Kiralık Apartman

N.52, S.3

4 Haziran 1339

Hikâye dört bölümden müteşekkildir. Vefika Hanım yirmi dört yaşında, üç sene evvel dul kalmış, güzel bir kadındır. Kocasının ölümünden sonra maddi sıkıntı çekmeye başladığından oturduğu konağı satarak Şişli'de bir apartman dairesine taşınır. Bu apartman, genelde namuslu, güvenilir insanların oturduğu bir mahallededir. Vefika Hanım, eve bakmak için geldiğinde tamamen boş olan apartmanın en üst katını oldukça uygun bir fiyata kiralamıştır. Bir haftaya kadar dadısıyla yeni evine taşınır. Bu mahallede, genç yaşlı birçok erkeğin kendisine ilgi göstermesi, laf atması Vefika'yı rahatsız eder. Oturduğu mahallenin sakinleri hakkında ahlakız olduklarını düşünmeye başlar. Ancak, kendi maişet kaygısından başka şeylerle meşgul olmasına pekde vakti kalmaz. Daha öncede çalışmadığı için bundan sonra nasıl geçineceğini düşünüp durur. Birgün dışarı çıktığında genç, yakışıklı bir gencin kendisini takip ettiğini görür. Aynı genç bir hafta boyunca Vefika'yı takip eder. Bu genç, zengin bir ailedendir. Vefika'yı görüp, ona aşık olduğu için peşinden ayrılmamaktadır. Bir gün amcasının oğluna Vefika'dan bahseder, amcazadesi Vefika'yı gördükten sonra ona hak verir. Beraberce Vefika'yı takip ederler. Vefika, oturduğu apartmana girince amcazadesi bir kahkaha atar. Bu apartman vesikalıdır. İstanbul'un en ünlü kadınları hep burada oturmuşlardır. Apartmanın adı çıktığı için de başka kimse burada oturmaya cesaret edememektedir. Genç delikanlı, amcazadesinin verdiği akılla Vefika'nın evine gider. Onun dediği gibi masaya yirmi beş lira koyarak memnun kalırsa tekrar geleceğini söyler. Arzusuna muvaffak olarak bir saat sonra amcazadesiyle buluşur.

YUSUF ZİYA

Bıraktığı Gibi Bulmuş

N.53, S.4

7 Haziran 1339

İbrahim otuz yaşlarında saf bir genç memurdur. Tayini dolayısıyla taşraya gitmek mecburiyetindedir. Sekiz ay önce evlendiği karısı Muhibbe sekiz aylık gebedir. Genç çiftin ayrılışı oldukça zor olur. Birbirlerine sözler vererek, yeminler ederek ayrılırlar. İbrahim, döndüğünde Muhibbe'yi bıraktığı şekilde bulmak istediğini söyler ve

ayrılırlar. Kocası gidince Muhibbe, üzüntüden yataklara düşer. Ancak, bir ay sonra bir kızı dünyaya gelir ve anne olmanın sevinciyle kendini toparlar. Bir süre sonra İbrahim'in eniştesi Cemil Paris'ten gelir. Bu oldukça yakışıklı, çapkın, şık genç kısa sürede Muhibbe'yi etkisi altına almayı başarır. İbrahim, üç sene sonra evine döndüğünde karısını gerçekten bıraktığı gibi gebe bir vaziyette bulur.

ERCÜMEND EKREM

Zincirleme

N.53, S.5

7 Haziran 1339

Ressam Naci üç yıldır gayr-i meşru beraberlik yaşadığı Mediha Şişli'deki evinde kahvaltı yapmaktadır. Bu sırada Şefik gelir. Naci ve Şefik samimi iki arkadaştır. Şefik onlardan öğleden sonrası için evlerini ister, bir arkadaşını bu evde ağırlayacaktır. Naci ve Mediha bunu anlayışla karşılarlar ve evden ayrılırlar. Şefik, misafiri olan kadını beklerken telefon çalar arayan karısı Behire'dir. Behire, telefonu açan Şefik'i, Naci zanneder. Onu, müjde vermek için aramıştır. Kocası Şefik'ten bugün kurtulacaktır. Artık evlenmelerine bir mani kalmamıştır. Şefik karısını dinlerken çok sinirlense de kendini ele vermez ve Naci gibi konuşarak onu dinler. Behire bir plan yaptığını söyler. Kendi bulduğu bir kadına para vererek kocası Şefik'e musallat etmiştir. Bugün ilk defa buluşacaklardır. İkinci buluşmalarında Behire annesini, kayınpederini de çağırarak onları suçüstü yakalayacaktır. Kısa sürede de nafaka alarak ondan ayrılacak ve evle eşyalarında üzerine oturacaktır. Şefik, kendi aleyhine karısının yaptığı planı dinledikten sonra ona dersini vermeyi düşünür. Naci'yi taklit ederek telefonda, Behire'den akşama doğru evine gelmesini ister. Behire kabul eder. Şefik telefonu kapatır ve hemen paln yapar. Gidip kayınpederine haber verecektir, akşama doğru beraber gelerek Behire'yi bu evde suçüstü yakalayacaklardır. Bu şekilde Behire'den para pul vermeden kurtulacaktır. Tam evden çıkarken Behire'nin kendisi için tuttuğu kadın gelir. Bu kadını beğenen Şefik, akşam bir yerde buluşmak vaadiyle ondan ayrılır.

AHMET NURETTİN

Bir Emanet Yüzünden...

N.54, S.3

11 Haziran 1339

Abdülkerim Efendi, birkaç gündür kendisini rahat bırakmayan Remzi'ye olan borcunu nasıl ödeyeceğini düşünmektedir. Harbden aynı semtte oturduğu yakın bir arkadaşının oğlu olan Remzi, çapkın, zevk ü sefaya düşkün bir gençtir. Babasının ölümünün ardından kendine kalan mirası kısa sürede tüketmiş sadece onbeş altını

kalmıştır. Bu onbeş altının beşini harbe giderken yanında götürmüş, geriye kalan on altını da Abdülkerim Efendi'ye emanet etmiştir. Askerlikten sonra İstanbul'a dönen Remzi, Abdülkerim Efendi'yi bulmuş ondan on altınını istemektedir. Abdülkerim Efendi ise bu altınları bozdurup harcamıştır. Şimdi Remzi'ye olan borcunu ödeyecek parası yoktur. Tüm parasıyla borcunun ancak yarısını ödeyebilecektir. Ne yapacağını kara kara düşünür. En sonunda karısının verdiği akılla Remzi'yle konuşmaya, onu elindeki paraya ikna etmeye karar verir. Bu borcu en kısa zamanda ödeyip Remzi'den kurtulmak istemektedir, çünkü sürekli evine gelmeye başlayan Remzi'nin çapkınlığını bildiğinden kendi genç ve güzel karısını ondan kıskanmaktadır. O gün Remzi'ye vereceği parayı evde bırakır ve işine gider. Akşam muhtemelen Remzi'nin geleceğini düşünür. Ancak işinden evine giderken yolda Remzi'ye rastlar. Remzi ona uzaktan işaretlerle yengeyle anlaştığını anlatır. Abdülkerim Efendi, bu anlaşmanın ne anlama geldiğini merak eder ve hemen evine gelerek karısına neler olduğunu sorar. Karısı, Remzi'ye parayı kabul ettirdiğini söyler, birde Remzi'ye parayı aldığına dair yazı yazdırıp mühürletmiştir. Bu açıklamayla tam olarak yetinmeyen Abdülkerim Efendi, gece yatacakları sırada karısının omuzunda bir morartı görünce herşeyi anlar, Remzi kağıda değil mührü buraya vurmuş anlaşılan, der.

YUSUF ZİYA

Beşir'in Çocuğu

N.59, S.2 28 Haziran 1339

Parça manzum bir hikâyedir. Beşir, Cevdet Paşa'nın gözdesidir. Arap olan Beşir, her işi anlar, her işe koşar, güzel dans eder, Frenkçe konuşur. Paşanın konağında onun sağ koludur. Sarışın, mavi gözlü bir kıza aşık olur. Bu aşk derdinden gündün güne eriyip solar. Nihayet üç sene sonra sevdiği kızla evlenir, muradına erer. Fakat bu seferde kıskançlık başlar. Kendisini çirkin, esmer bulduğundan eşine layık görmemektedir. Eşinin illaki kendisi gibi beyaz, yakışıklı birini seveceğini düşünür ve sürekli onu kollar. Bir gün konağın bahçesinde onu paşanın adamlarından biriyle görür. Feryadı koparır, tüm konağı ayağa kaldırır. Ancak, karısı hiç bir şey yapmadığını yeminler ederek tüm konak halkını inandırdığı için herkes Beşir'i kıza iftira atmakla suçlar. Bir süre sonra karısı hamile kalır. Beşir, dokuz ay boyunca heyecanla çocuğun doğmasını bekler. Çocuk doğduktan sonra şüphelerinin geçeceğini düşünür. Vakit gelir ve bir gece yarısı çocuk doğar. Fakat Beşir çocuğu görünce feryat figanla konağı ayağa kaldırır. Paşa yine ne olduğunu sorunca, karısının doğurduğu bembeyaz çocuğu

gösterir.

ERCÜMEND EKREM

Telefonda N.66, S.2 23 Temmuz 1339

Mediha Hanım, evinde hamisi ihtiyar Salim Bey'in ziyaretini beklerken aynı zamanda dostu Mükerrerem'den de mektup alınca telaşlanır. İki erkeğin aynı anda karşılaşmaması için hemen Mükerrerem'i arar. Mükerrerem'e daha sonra gelmesini söyler. Aramışken bir de ona sözünü ettiği kıyafeti almak istediğini söyler. Mükerrerem, kıyafeti alıp faturayı yazıhaneye göndermesini ister. Mükerrerem'le anlaştıktan sonra telefonu kapatır. Salim Bey'i beklemeye başlar. Bu ihtiyar adamı gönderdikten sonra da gidip Nail'i bulmayı düşünür. Nail'i kaç zamandır bekletmektedir.

FAHRÜNNİSA FAHREDDİN

İki İnkisar-ı Hayal N.67, S.4 26 Temmuz 1339

Vedia Hanım ve Cemal Bey, evlidir. İkisinin de defterlerine yazdıklarından birbirlerinden habersizce birinin evin bayan birinin erkek hizmetçisiyle görüştükleri anlaşılır. Cemal Bey, eşinden boşanıp Nazikter'le, Vedia Hanım'da kocasından boşanıp Şaban'la evlenmeyi planlamaktadır. Onlar bu planları yaparken mahalle bekçisi gelerek imamın evinde Şaban ile Nazikter'in nikahlarının kıyıldığını haber verir. Oda yeni çiftin eşyalarını almaya gelmiştir.

2.2.1.2.8. İçki Ve Sarhoşluk

OSMAN CEMAL

Esbab-ı Harik N.41, S.4 26 Nisan 1339

Şehremini civarında bir esrarkeş kahvesinde, esrarkeşler kendilerinden geçmiş vaziyette türkü söylemektedirler. Biri, türküde geçen dağların hangi dağlar olduğunu sorar ve hep beraber düşünmeye başlarlar, bu dağlar Himaliyalar mı, Alluhuekber Dağları mı, Keşiş Dağı mı? Onlar dağ meselesini halletmeye çalıştıkları sırada, Şehremini'ye yarım saat mesafeden tarlaların arasından bir deve katarı geçmektedir. Develeri gören esrarkeşlerden biri, onları Himaliyalar'a benzetir. Diğerlerine de gösterir, hepsi hak verirler. Ardından, biri dağların kendilerine doğru gelmekte olduğunu söyler. İyice bakarlar ki arkadaşları haklı, Himaliyalar kahveye doğru geliyor. Biri, koskoca dağlar bize doğru geliyor karşılamamak olmaz, der ve dağları

karşılamaya giderler. Esrarkeşler kendilerinden geçmiş oldukları için bu karşılama tamamen tasavvurlarındadır. Biraz yol aldıktan sonra, kayalardan şikayet ederler. Yollar hep kayalıktır, ayrıca yukarıya çıktıkça hava azalmaktadır. Dağların üstünde kar vardır, iyice hava soğumuştur. Hemen bir ateş yakıp ısınmayı düşünürler ve etraftan çalıcırpı toplarlar. Aslında çalıcırpı dedikleri kahvenin pikeleri altından aldıkları tahtalardır. Ateş yakarlar ve iki dakika içinde kahve dumanla dolar. Biri etrafın duman olduğunu söyler, sonra yandıklarını fark ederler ve can havliyle kendilerini dışarıya atarlar. Ertesi gün bu yangın hadisesi gazetelerde şöyle anlatılır: Şehremini Civarındaki, (...) Mahallesinde Garip İsmail'in kahvesinde kimsenin olmadığı sırada mangaldan sıçrayan bir köz ile kahve alev almıştır. Etrafa yayılan yangın onbeş hane, iki dükkan ve bir mektebin yanmasına sebep olmuştur.

ERCÜMEND EKREM

Baron

N.45, S.2

10 Mayıs 1339

Ali otuz yaşlarında, henüz bir iş sahibi olamamış evinin geçimini ancak temin edebilen babasının sırtından geçinen biridir. Gamsız, kaygısızdır. Sürekli içmektedir, öyleki ayık gezdiğini gören olmamıştır. Ancak, hoş sohbet, sevimli birisi olduğundan çevresi tarafından sevilmektedir. Her sabah mütemadiyen bakkala giderek şişesini doldurmaktadır. Akşamları da meyhaneye gitmektedir. Bir gün mutadının aksine bakkala gitmez, o gün herkes nerede olduğunu merak eder. Bakkalcı, şişesini gecedan doldurduğunu söyler. O akşam Baron Ali tramvayda işe başladığını haber verir, artık işsizlikten sıkılmıştır. Arkadaşları hem şaşırır hem sevinirler. Ali, her gece şişesini doldurup ertesi gün iş yerinde ara ara içeceğini söyler. İşe başladıktan sonra gün geçtikçe zayıflayan Ali bir gün hastalanır, yatağa düşer. Arkadaşları öleceğini düşünür. Bir süre yataktan çıkamaz. Biraz iyileşince arkadaşlarını görmeye gider. Doktoru, içki ile işin bir arada gitmeyeceğini söylemiştir, vücudu çok güçsüz kalmaktadır. O da artık bırakmaya karar vermiştir. Ali'yi dinleyen arkadaşları içkiyi bırakmaya karar verdiğini düşünerek çok şaşırırlar. Ali, evet artık bırakacağım, bir daha işe gitmeyeceğim, deyince mesele anlaşılır.

OSMAN CEMAL

Cehennemden Polis Müdüriyetine

N.70, S.2

6 Ağustos 1339

Sarhoş o gece evine gelirken her zamankinin aksine içinde bir huzur, mutluluk

vardır. Yolda ılık esen rüzgarla konuşmaya başlar, kendisini de alıp götürmesini söyler. O böyle kendi kendine konuşurken hatiften bir ses “nereye götüreyim” diye sorunca, cehenneme bile götürse razı olacağını belirtir. Bu sırada bir evin önünden geçerken, pencerede bulunan demir perdeye çarpar ve olduğu yere baygın düşer. Mahalle bekçisi ve polisler onu alıp karakola götürürler. Burda sorguya alındığında, hala kendine gelememiş olan sarhoş öldüğünü ve sorgu sual meleklerinin kendisini sorguya çektiklerini düşünür. Polisler ismini sorunca, o, siz daha iyi bilirsiniz, diye cevap verir. Polisler kızarak tekrar sorarlar. Bu şekilde sarhoş polislerin sordukları soruların meleken geldiğini düşünerek ilgniç cevaplar verir. Geceyi rutubetli, soğuk bir nezarete geçirir ve bütün gece cehennemle, zebanilerle uğraşır. Sabah uyandığında cehennemde olduğunu düşünmeye devam eder ve çok üşüdüğü için dılandaki zebanilerden kendisini daha sıcak bir bölüme almalarını ister. Karakol tarafından merkeze gönderilmesine karar verilen sarhoşun raporunda, cinnet geçirdiği yazılır.

2.2.1.2.9. Yozlaşma

YUSUF ZİYA

Behiç’in Nişanlısı

N.3, S.2 14 K.Evvel 1338

Manzum hikâye niteliğinde olan parça iki bölümden oluşur. Birinci mecliste dört arkadaş bir aradadır, yakın zamanda evlenecek olan Behiç diğerlerine nişanlısı Nermin’den bahsetmektedir. Onun anlattığına göre, güzel, şık, çok masum bir kızdır Nermin. Konuşmasından sonra Nermin’le buluşmak üzere ayrılan Behiç’in arkasından arkadaşı Hikmet bir kahkaha atmaktan kendini alamaz. Nermin’in öncesinden tanıyan Hikmet, onun hiç de Behiç’in anlattığı gibi saf ve masum bir kız olmadığından bahs eder. Nermin’le ilgili duyduklarını anlatır. Daha önce birçok erkekle ismi anılan Nermin anlaşılın şimdi de Behiç’i oyuna getirmiştir. Ama bunları Behiç’e anlatmanın bir faydası olmayacağını düşünür Hikmet, çünkü Behiç’in gözü Nermin’den başkasını görmemektedir.

KANBER

Doğru Yolun Yolcusu

N.9, S.3 4 K.Sâni 1339

Cadde-i Kebir’in bir adının da “doğru yol” olduğu belirtilir. Fakat burdan geçenler genelde doğru yolun yolcusu olan insanlar değillerdir. Özellikle kadınların, gündüzleri Tokatlıyan’ın hanımlar bölümünde, akşamları eğlence yerlerinde gezdikleri

anlatılır. Bu kadınlardan biri de eskiden orta halli bir ailenin basit bir kızı iken sonraları İstanbul'un tanınmış afetlerinden olan Seniye'dir. Seniye'nin günlüğünden alınan parçalar değişimin nasıl gerçekleştiğini gözler önüne serer. Önceleri okuldan kaçmakla başlayan kısa gezintiler ardından okula uğramayarak arkadaşlarla gezip eğlenme şeklinde devam eder. Zamanla Seniye'nin arkadaş çevresi genişler, gecesi gündüzü kalmaz.

YUSUF ZİYA

İşin İç Yüzü

N.13, S.3

18 K.Sâni 1339

Parça, Şişli'nin en güzel ve şık kadını olan Leyla'nın defterinden yapılan alıntılardan müteşekkildir. Leyla evli bir kadındır, ancak birçok hayranı vardır. Bunlardan biri de Şükrü Tevfik'tir. Leyla'nın yazdıklarından anladığımıza göre ilk başlarda onun ilgisinden memnundur. Fakat, zamanla genç aşık işi şiirler yazmaya, meczup olmaya kadar vardırıarak, sürekli aşkıdan dolayı acı çeken, gözü yaşlı bir aşık halini alınca Leyla sinir olmaya başlar. Kendisi genç bir kız değildir, çoktan aşmıştır bu tür sevdaları. Birgün farklı bir yol deneyeceğini söyleyen Şükrü, elinde pırlantalarla Leyla'ya gelince iş değişir. Leyla'nın istediği de zaten budur. İlerleyen zamanlarda hediyeler eşliğinde beraberlikleri de devam eder.

ERCÜMEND EKREM

Tecrübeye Mebni

N.13, S.4

18 K.Sâni 1339

Hikâye "Asriler romanına itiraz eden asri hanımefendiye" ithafıyla başlamıştır. Fazıl, mirasyedi, şipsevdi bir gençtir. Günün birinde Berrin Hanım'a aşık olur. Onunla da gönül eğlendirmek ister. Ancak Berrin Fazıl'a, eğer düşüncesinde ciddi ise evlenebileceklerini söyler ve bunun dışında yüz vermez. Evliliği hiç düşünmeyen Fazıl onu unutmak ister fakat bu mümkün değildir. En sonunda onunla yalan yere nişanlanmayı düşünür. Nişanlılık aşamasında nasıl olsa daha samimi olabilecektir. Ancak düşündüğü gibi olmaz. Fazıl, Berrin'in iffetine hayran olur ve onunla evlenir. Evlendikleri gün Berrin'e, daha önceleri aklından geçenleri anlatır ve vicdanını rahatlatmak ister. Berrin, onu dinler ve tasdikler, daha önce beş kişiyle birer tecrübe yaşadığı için aklının başına geldiğini söyler.

YUSUF ZİYA

İzdivaç Mevsimi

N.19, S.2

8 Şubat 1339

Metin, Ekrem Rıza'nın günlüğünden alınan, onun hazin hayat öyküsünü ifade eden parçalardan müteşekkildir. İlk yazılarından Ekrem Rıza'nın, yirmi kusür yaşlarında olduğu anlaşılmaktadır, tüm alıntılar yirmi beş yıllık bir zaman dilimini kapsamaktadır. En başında, Ekrem Rıza hiçbir kızı kolay kolay beğenmeyen, beğendiklerinin de bir kusurunu, kabahatini görünce derhal ilişkisini kessen, izdivaç işlerinde aşısı hassasiyet gösteren bir gençtir. Uzun yıllar evlenme teşebbüslerinde bulunmuş ancak bir türlü istediği gibi birini bulamamıştır. Zaman geçtikçe, yalnızlığın etkisiyle gençliğinde beğenmediği kızların evlenip mutlu bir yuvaya sahip olduklarını görür ve pişman olur. Nihayet kırklı yaşlarında evlenmeye muvaffak olur. Evlendiği kadından çok memnundur. Ancak kadının gezip tozmayı çok sevmesi onu biraz yormaktadır. Bir süre sonra artık karısına ayak uyduramayacak duruma gelir, o evde hasta yatarken karısı gezmeye devam eder. Ekrem Rıza, çok hastadır, artık yataktan çıkamamaktadır. Karısı ise onun hastalığına aldırış etmeden evlerinde partiler vermeye, toplantılar tertip etmeye devam eder. Ekrem Rıza, acılar içerisinde hasta yatarken evlendiğine de pişman olur.

YUSUF ZİYA

Zamane Gençleri

N.33, S.2

29 Mart 1923

Parça, "Bir genç kızın defterinden" ve "Bir genç erkeğin defterinden" olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Yaklaşık bir ay zarfında yazılmış olan hatıralardan anladığımız kadarıyla, iki genç önce uzaktan uzağa birbirlerinden hoşlanmaktadırlar. İkisi de defterine karşı tarafını ne kadar beğendiğini yazar. Genç kız, erkeğin uzun saçlarını, hülyalı bakışlarını pek beğenmektedir. Onun şair, ressam gibi bir sanatçı olduğunu ve illaki zengin bir aileden geldiğini düşünür. Genç erkek ise defterine parasızlıktan saçlarını dahi kestiremediğini, neyse ki şair olduğu için bu uzun saçlarının mesleğine uygun düştüğünü yazar. Ancak aç karnına da şairlik çekilmemektedir. Kız ilerleyen günlerde onunla konuştuklarını, çok zarif ve şık göründüğünü, Boğaziçi'nde oturduklarını yazar. Ayrıca konuşmasının aralarında hep Fransızca kelimeler geçmiştir. Bu genç delikanlı tam evlenilecek biridir. Ayrıca, teyzesinin sarı renkli saatini takmakla ne iyi ettiğini düşünür. Genç delikanlı ise, bir önceki gün elbisesini benzine silip ütlediğine şükreder, yoksa kıza çok mahcup olacaktır. Gerçi kızın mantosu

eskidir ama bileğinde altın bir saat vardır, kesin zengin bir aileden gelmektedir. Daha sonra bir gezintiye çıkarlar. Kız şiirlerinden okumasını isteyince delikanlı Tevfik Fikret'ten, Celal Sahir'den aklında kalan mısraları birleştirerek kendi şiirleri diye okumuş, kız da hepsine hayran kalmıştır. Bir sonraki yazılarından genç çiftin evlenmeye karar verdiklerini anlarız. Delikanlı annesini kızın evine gönderir. Sonuç iki gencin defterinde de aynıdır. Karşı tarafın fakir olduğunu anlayan gençler, evlenmekten vazgeçerler. Çünkü kız zengin bir aileye gelin gitme, erkekte zengin bir aileye iç güveyisi gelme düşüncesiyle birbirlerine umut bağlamışlardır, bu nedenle gerçeği öğrendikleri zaman kesinlikle birbirleriyle evlenmemeye karar verirler.

OSMAN CEMAL

Geçen Seneki Ada Alemlerinden

N.48, S.3

21 Mayıs 1339

Vasıf'ın ısrarıyla kadınlı erkeklibir grup adaya giderler. Burada çok güzel vakit geçireceklerini anlata anlata bitiremeyen Vasıf gittikleri akşam canı sıkkın bir vaziyette geri döneceğini söyler ve son vapurla dönmek için onlardan ayrılır. Geride kalanlar Vasıf'ın sebepsiz gidişine bir anlam veremezler. Ancak, gruptakilerden biri olan anlatıcı kişi onun gruptaki bir kadını kıskandığı için gittiğini düşünür. Vasıf'ın arada bir gelen kıskançlık nöbetleri vardır. Ancak gitmekle iyi yaptığını düşünür, çünkü grup içerisindeki kadınlar ve erkekler arasında gittikçe karmaşıklaşan bir ilişki söz konusudur. Gruptaki kadınlardan biri eski sevgilisidir, bu kadını şimdi Efdal beğenmektedir. Şimdiki sevgilisine ise Rıza göz koymuştur. Efdal'in kendisine tanıttığı sarışın kızla yakınlaşmayı da o istemektedir. Bu durumda Vasıf'ın kıskançlıklarını çekmeyecekleri için gitmekle iyi yaptığını düşünür. Vasıf'dan sonra hep beraber deniz kenarına giderler. Burada gece boyu eğlenirler. Gecenin ilerleyen saatlerinde sarhoş bir halde karışık olarak yan yana yatarlar. O beğendiği sarışın kızın yanına yatar. Sabah uyandığında elini ayağını hareket ettiremediğini fark eder. Hemen arkadaşlarına seslenir. Onlarda aynı durumdadırlar. Biri hepsini ellerinden ve ayaklarından önce birbirlerine ardından yanlarında uzanan ağaçlara bağlamıştır. Efdal, bunun Vasıf'ın işi olduğunu düşünür. Ancak o, Vasıf'ın dün son vapurla gittiğini söyleyerek Efdal'e katılmaz. Onlar birbirlerine bağlı bir vaziyette kumların üzerinde yatarken yanlarından geçen sporcu gençler durumu fark ederler. Onları çözeceklerdir, ancak önce kadınları yarım saat sonra da erkekleri çözeceklerini söylerler.

ERCÜMEND EKREM

Namus

N.43, S.2

3 Mayıs 1339

Komşusu Şahende Hanım telaşla Safiye Hanım'ın evine gelir. Kızı Seniyye'yi, Necati adında bir gençle kömürlükte gördüğünü söyler. Safiye Hanım, çok sinirlenir, söylenmeye başlar. Gece boyu merakla kızını beklemiştir. Hemen çarşafını giyer ve evden çıkar, Necati'nin evine gider. Bu sırada Necati ve Seniye beraberdirler. Seniye annesinin bağırlarını duyunca telaşa kapılır. Necati ise çok sakindir, kendi evinde olduğu için annesinin bir şey yapamayacağını düşünür. Safiye Hanım, eve girer. Mütemediyen bağıırıp, kızmaktadır. Necati, susmasını yoksa onu dışarı atacağını söyler. Safiye Hanım ise polise gidip on üç yaşındaki bir genç kızı evinde alıkoyduğu için onu şikayet edeceğini, hapishanelerde süründüreceğini söyleyerek evden çıkar. Seniye'nin, onüç yaşında olduğunu daha yeni öğrenen Necati korkmaya başlar, Seniye'yi onun arkasından göndererek bir teklifte bulunur. Eğer susarsa her ay dört lira verecektir. Bir süre sonra Seniye gelir. Annesi teklifi kabul etmiştir, ancak bir şartı vardır, ilk üç ayı peşin istemektedir.

OSMAN CEMAL

Hacı Bünyamin Efendi

N.43, S.3

3 Mayıs 1339

Karısı Gülder, kızı Saliha'nın her gün hatırlatmalarına rağmen Bünyamin Efendi eve gelirken makine iğnesi almayı unutmaktadır. Artık bir gün akşamdan parmağına ip bağlar, bu sefer kesinlikle unutmayacaktır. Ertesi gün iş çıkışı Mahmutpaşa'ya gider. Fakat buradaki dükkanlarda bulamaz. Biri, Sirkeci'deki Amasya Hanı'nda bulunan Şadan Bey'in dükkanını tavsiye eder. Bu arada, her gün Bünyamin Efendi evden çıkınca hmen hazırlanarak kendilerini dışarıya atan karısı ve kızı da o gün Şadan Bey'in dükkanına geleceklerdir. Kısa bir süre önce Saliha'nın bulduğu bu adamı ana kız epeyce yolmuşlardır. Bugün için Şadan Bey, önemli bir meseleyi konuşmak için onları yazıhanesine davet etmiştir. Ana kız, hazırlanıp Sirkeci'deki yazıhaneye giderler. Bünyamin Efendi de Mahmutpaşa'da iğneleri bulamayınca Sirkeci'ye gider. Öğlen yuttuğu afyon midesinde daha yeni patladığı için biraz sersemleşmiştir. Hana girince buranın Beşiktaş'daki apartmanlarına ne kadar çok benzediğini düşünür. Kendisine tarif edilen dükkanın önüne gelir. Dükkanın numarası ondörttür, tuhaf şey diye düşünür çünkü kendi evlerinin de numarası on dördtür. Tam kapıyı çalacağı sırada içeriden kadın sesleri gelir, biraz dinler, bunlar karısıyla kızının sesidir. Bünyamin

Bey, afyonun tesiriyle kendinden geçtiğinden Sirkeci diye Bekiştâş'a kendi evlerine geldiğini düşünür. Yine karısı ve kızı iğne almadığı için başının etini yemesinler diye Sirkeci'ye gitmek üzere oradan ayrılır.

YUSUF ZİYA

İlk Prova

N.44, S.2

7 Mayıs 1339

Süheyla, on dokuz yaşında güzel, zarif, kibar bir genç kızdır. Annesine terziye gitmek istediğini söyleyerek evden çıkar. Annesi, geç kalmamasını tembihler. Süheyla, tramvay durağında sevgilisi Cevat'la buluşur. Hava çok güzeldir, Süheyla yürümek ister. Ancak, Cevat evlerinde kimsenin olmadığını söyleyerek onu evine götürmek ister. Süheyla razı olur, beraberce Cevat'ın evine giderler. İki sevgili ilk defa baş başa saatlerce bir arada olurlar. Süheyla akşama doğru evine gelir, oldukça yorgundur. Annesi o saate kadar nerede olduğunu sorar. Süheyla annesini hiç konuşmuyarak, ilk prova olduğu için uzun sürdüğünü söyler.

KIVILCIM

Bir Tarla Meselesi

N.56, S.3

18 Haziran 1339

Nadide hanım oğlu Hüsrev'le beraber Maltepe'deki tarla meselesini konuşmak için Üsküdar'da Elmas Hanımlara misafir olurlar. Nadide Hanım ile Elmas Hanım yakın iki akraba olmalarına rağmen bir türlü yıldızları barışmadığı için fazla görüşmemektedirler. Birbirlerinin arkasından konuşmaktan geri kalmamalarına rağmen yüz yüze gelince nezaketi elden bırakmazlar. Maltepe'deki ortak tarlalarının birisi satılmasını birisi ekilmesini istemektedir. Bunu netleştirmek için komşu kadınlarından bir kaçını da çağırmışlardır. Onlar hararetle konuşurken bir ara Elmas Hanım, kızı Raziye ile Hüsrev'i ortalıkta göremeyince bahçeyi arar. İki genç bahçenin bir köşesinde yan yana oturmaktadırlar. Elmas Hanım, kızına kızarak onları yanlarına çağırır. Biraz daha zaman geçtikten sonra Nadide Hanım da oğlu ile Raziye'yi yanlarında göremeyince oda hemen kalkar, bahçeyi arar ve gençleri aynı yerde bulur. Raziye hemen eve kaçar. Nadide Hanım da oğluna bu kızla samimi olduğu için kızar ve uslu durması için onu oradaki odunluğa kitler. Birkaç saat sonra konuşmaları nihayete erdiğinde Nadide Hanım oğlunu hatırlar ve Raziye'nin yılışıklığı yüzünden odunluğa kitletiğini söyleyince Elmas Hanım şaşırır. Çünkü o da kızını Hüsrev'den korumak için odunluğa kitlemiştir.

2.2.1.2.10. Hırsızlık ve Sahtekârlık

ANBER

Haydan Gelen Huya Gider

N.3, S.3 14 K.Evvel 1338

İki arkadaş fırtınalı bir kış gecesinde tramvaya binecek paraları dahi olmadığı için Babı Ali'den Yedi Kule'ye yürüyerek gitmektedirler. Soğuk havada parasızlıktan şikayet ederek, paraları olduğu günlerin hayallerini kurarlar. Şimdi yine paraları olsa, doğru Beyoğlu'na gidip eğleneceklerdir. Birinin ayağına bir şey takılır, yere baktıklarında bir cüzdan olduğunu görürler. Cüzdanın içinde yüklüce bir para ve bazı evraklar vardır. Sevinçle Beyoğlu'na doğru gitmeye başlarlar. O sırada karanlığın içinden çıkan iki hırsız, onların yolunu keser ve paraları alarak cüzdanı geri verirler. İki genç yine parasız kalmıştır. Birkaç gün sonra gazetelerde bir ilan görürler. Cüzdan sahibi bir ilan vererek cüzdanını getirene içindeki paraları hediye olarak vereceğini söylemektedir.

FİSKE

Adada Bir İntihar

N.4, S.4 18 K.Evvel 1338

Yoksul bir muharrir, adanın en yüksek kadınına aşık olmuştur. Bu aşk birazda menfaate tabidir. Aşkına karşılık bulamayan adam arkadaşlarına ve sevdiği kadın birer mektup yollayarak pazartesi günü bu çaresiz aşkın ızdırabından kurtulmak için intihar edeceğini yazar. Arkadaşlarından cenazesini kaldırmalarını ister. Kadına ise eğer pazartesi günü gelip kendisini teselli etmezse kesinlikle intihar edeceğini yazar. Pazartesi günü evini tam bir intihar mahalli olarak düzenler. Adamın kendine kıymasından korkan kadın gelir. Bir yandan telaşlı, endişelidir bir yandan da kendisi için intihar edecek bir adamın varlığından duyduğu saadeti gizleyememektedir. Adam, edebiyatçılığının tüm yeteneklerini kullanarak süslü bir üslupla kadına yalvarmaya, ona ilan-ı aşk yapmaya başlar. Kadının etkilendiğini gördükçe daha bir iştiaqla konuşur. Tam bu sırada kapı çalar. Adam bu büyüğü ortamın bozulmasından korkarak kapıya bakmaya gittiğinde arkadaşları çok tan kapıyı kırıp içeri girmişlerdir. Onu kurtarmaya gelen arkadaşlarını gören kadın adamın ciddiyetsizliğini anlar. Çünkü kendisine kimsenin haberinin olmadığını söylemiştir. Kadın kızarak oradan ayrılır. Adam kadını kaybetmiştir. Birkaç gün sonrada gazetelerde intihara teşebbüs eden genç muharrirle ilgili haberi okuyan kadın sinirlenmekten kendini alamamıştır.

OSMAN CEMAL

Yeni Biçim Bir Tavcılık

N.7, S.3 28 K.Evvel 1338

Ahmet Ağa adında geçim sıkıntısı çeken bir zat rüyasında aksakallı, nur yüzlü bir dede görür. Bu dede ona mezarlıkta bir yeri tarif eder, orda ait birşeyler olduğunu söyler. Ahmet ağa kahvede rüyasını Hoca Efendi'ye anlatır, Hoca Efendi gidip oraya bir bakmasını söyler. Onların konuşmasını duyan kahveci çırağı, Ahmet Ağa'dan önce oraya gider ve orda birşey olmadığını görür. Aklına bir şeytanlık gelir ve cebindeki tüm parayı oraya bırakır. O gece kıyafetlerini değiştirerek Ahmet Ağa'nın evinin bahçesine gelir ve ona seslenir. Aksakallı Dede'nin gelmesinden memnun Ahmet Ağa onu dinler. Dede kılığındaki çırak, yanlış yerdeki paraları aldığını yarın aldığı paranın beş mislini oraya bırakmasını söyler. Çünkü onlar başkasının rızkıdır. Ahmet Ağa'ya da başka bir yer arif eder. Çırak ertesi günde gidip ağanın bıraktığı paraları alır. Ahmet Ağa ise kendine tarif edilen yere gittiğinde orda bir şey bulamaz.

İMZASIZ

Karşılıklı Kazanç

N.10, S.3 8 K.Sâni 1339

Zeki, şen, zarif ancak züğürt bir genç olan İhsan Bey, başkalarının yardımlarıyla ve dolandırıcılıkla geçinmektedir. Yine parasız kaldığı bir gün tanıdığı bir tüccara giderek yirmi dört saat vade ile 100 lira vermesini ister. Bununla bir ticaret yapacaktır ve karşılığında 10 lira kazanacaktır. Biraz düşünen tüccar cebinden 10 lira çıkarır ve İhsan Bey'e uzatır. Bunu anlayamayan İhsan Bey'e, kazanacağın 10 lirayı ben sana vereyim de 90 lirada ben kazanayım, der.

KANBER

Ziraat Mütchassısı

N.32, S.4 26 Mart 1923

Parça, "Kadınsız hikâye" ibaresiyle verilmiştir. Nihad Şükrü Bey, on sene yurt dışında muhtelif ülkelerde yaşadıkdan sonra Türkiye'ye dönmüştür. Bu sırada, Avrupa'dan İstanbul'a gelen zevatın kendilerini çeşitli ilimlerin mütchassısı olarak tanıttıklarını ve İstanbul'da hemen önemli mevkilerde çalışmaya başladıklarını duymuştur. Kendi arkadaşlarından, Fransa'da kumarbaz, ayyaş olan hiçbir ilimle iştilgal etmeyenlerin İstanbul'da sosyolog, pedagoğ vb. olduğunu bilmektedir. Genelde tüm alanlar bu Avrupa'dan gelen zatlarla dolu olduğu için kendisi de Türkiye için yeni bir ilimle kendisini tanıtmayı düşünür. İstanbul'a geldiği zaman kendisini Ziraat

Mütehassısı olarak takdim eder ve kısa sürede oldukça fazla alaka görerek Darü'l-fünun'da çalışmaya başlar. Bulduğu bir Fransızca kitabı takip ederek üç senedir Darü'l-fünun'da Ziraat Mütehassısı olarak görev yapmaktadır. Birgün okula giderken yanından geçtiği sebze dükkanındaki ilginç bir çiçek dikkatini çeker. Bunun kesinlikle Hindistan kökenli bir bitki olacağını düşünür. Çiçeği Türkiye'ye Hintli bir İngiliz askeri getirmiş olacak diyerek oldukça ucuza fiyata alır. O gün derste Hindistan'da yetişen bitkiler hakkında bilgi verecektir, bu çiçeği de örnek olarak göstermeyi düşünür. Derste Hindistan'da yetişen bitikleri anlatmaya başladıktan sonra üzerinde inceleme yapmak için Hindistan'dan örnek bir çiçek getirttiğini söyler. Öğrenciler merakla kürsünün etrafını çevirirler, bir yandan da hocalarını araştırmacı ruhundan ötürü tebrik etmektedirler. Nihad Şükrü Bey, gördüğü ilgiden memnun paketi açar. Fakat paket açılır açılmaz öğrenciler kahkahalarla gülmeye başlarlar. Çünkü Hindistan'dan getirilen çiçek "karnabahar"dır. Bu olay kısa sürede tüm faültelerde duyulunca, Nihad Şükrü Bey üç ay sonra istifa etmek zorunda kalır.

PEYAMİ SAFA

Kısa Günün Karı

N.33, S.3

29 Mart 1923

Mahmure, onsekiz ondokuz yaşlarında bir genç kızdır. Genellikle havayı olan yaşlıları gibi değil, mütevazı bir kızdır. Sevgilisinden pahalı hediyeler, lüks yerlerde gezip tozmalar istememektedir. Sadece bir arzusu vardır, bunu da sevgilisi Fahri'ye söylemiştir; araba ile dolaşmak. Onun bu arzusunu çok normal karşılayan Fahri, her buluşmalarında Mahmure'yi arabayla dolaştırır. Haftada iki kez buluşan çift her zaman aynı yerden aynı arabaya binerek gezintiye çıkmaktadırlar. Araba eskidir, atlar cılızdır fakat bunun onlar için bir ehemmiyeti yoktur. Bir süre sonra Fahri, sürekli aynı kızla aynı günlerde aynı yerleri dolaşmaktan sıkılır ve ayrılırlar. Ancak, Mahmure'ye başka başka kişilerle aynı arabanın içinde rastlar. Bir arkadaşına kendince ilginç bulduğu Mahmure'den bahseder. Aynı eski arabayla dolaşmaktan başka bir zevki olmamasına hayret etmektedir. Onu gülererek dinleyen arkadaşı, Mahmure'yi de, arabacıyı da, arabayı da tanıdığını söyler, hepsi aynı yerde oturmaktadır yani Mahmure arabacının kızıdır.

YUSUF ZİYA

Bayram Sefası

N.47, S.2

17 Mayıs 1339

Her bayram adadaki amcasını ziyaret eden Cevad Bey, o bayram günü de adeti üzere adaya gider. Fakat bu sefer bir planı vardır. Kıskanç eşine son vapuru kaçırdığı için dönemediğini söyleyerek adada Seyyare ile güzel bir gün geçirmek ister. Seyyare kimi zaman ilgili kimi zaman aldırışsız tavırlarıyla Cevad Bey'i etkilemiştir. Zengin olmamasına rağmen kılık kıyafeti de iyi görünmektedir. Cevad Bey, ondan bu bayram günü için bir randevu almıştır. Bayram sabahı amcasını ziyaret ettikten sonra adada buluşurlar. Önce biraz arabayla gezer, ardından çamların altında yürürler. Arabada Cevad Bey'in yaklaşmalarına aldırış etmeyen Seyyare çamların altında ilk halinin aksine oldukça samimi davranır. Cevad Bey, otele dönmek için sabırsızlanmıştır. Araba bulamadıkları için otele doğru yürürler. Yol boyunca Seyyare yine ilgisiz bir tavır takınır. Cevad Bey, otele yaklaştıkları sırada, kadınlı erkekli bir grubun kendilerine seslendiğini duyar. Amcası, kızları, damatları beraberce onlara doğru gelmektedirler. Onlara yakalandığı için Cevad'ın canı sıkılır. Hemen ne gibi bir açıklama yapacağını düşünür. Amcasına, onlardan ayrıldıktan sonra başka bir ziyaret daha yaptığını orda fazla oyalandığı için son vapuru kaçırdığını söyler. Seyyare'yi de yakın bir arkadaşının eşi olarak tanıtır. O da bayram ziyareti için geldiği adada son vapuru kaçırmıştır, iskelede karşılaşmışlardır, Cevad Bey onu otele bıraktıktan sonra kendisi amcasının evine gitmeyi düşünmüştür. Amca, Seyyare'nin otrede kalmasına razı olmaz ve beraberce köşke giderler. Cevad Bey, tüm akşamı ve geceyi Seyyare'den ayrı geçirmek zorunda kalır. Gece boyu doğru düzgün uyuyamaz, ertesi gün geç kalkar. Kalktığında Seyyare'nin gittiğini öğrenir ve ancak giyinirken cüzdanında gittiğini fark eder. Çamlıktaki yaklaşmalarında Seyyare'nin cüzdanı aldığını fark etmemiştir.

KIVILCIM

Yüzme ve Yüzdürme

N.59, S.3 28 Haziran 1339

Medih Bey, sıcak bir yaz günü sahilde gördüğü Rus kızı çok beğenir bu kızı bir önceki gecede görmüştür. Ona yaklaşmak ister. Rus kız, çok samimi ve rahattır. Bir çırpıda babasının çarın generallerinden olduğunu, şimdi İstanbul'da yaşadıklarını söyler. Kızın kıyafetlerini çok mütevazı bulan Medih, yine de muntazam vücudunun kıyafetlerini süslediğini düşünür ve bu mütevazı general kızına hayran olur. Kız, buraya ailesinden izin alarak geldiğini ancak yüzme bilmediği için denize giremediğini söyler. Medih, isterse ona yüzme öğretebileceğini utanarakta olsa söyleyince kız çok

sevinir. Tenha ve temiz bir sahil bulurlar. Önce Medih kıyafetlerini çıkararak denize girer. Kız, soyunurken Medih'in kendisine bakmasından utandığını söyleyince Medih bakmaacağına dair yeminler eder. En sonunda kız seslenmedikçe ona bakmayacağına söz vererek arkasını döner. On, onbeş dakika geçmesine rağmen kızıdan ses gelmeyince Medih ona seslenmeye başlar. Arkasını döndüğünde kızı göremez. Sahile çıktığında Rus kızla beraber dolgun cüzdanının ve pırlanta kırvat iğnesinin de gittiğini görür.

2.2.1.2.11. Yalan ve Aldatma

ERCÜMEND EKREM

Yuva

N.11, S.3/4 11 K.Sâni 1339

Evli olan Nebahat'i seven Cevdet, onun tarafından kabul görmek için yalvarıp yakarmıştır. Bir gün onu evine davet eder. Bekar bir erkeğin evine nasıl gideceğini soran Nebahat'e, onun için özel bir ev tutacağını söyler. Bunun üzerine Nebahat teklifini kabul eder gibi görünür. Cevdet, uzun süre aradıktan sonra nihayet Nebahat'in istediği gibi bahçeli, geniş bir ev bulur. Bunu öğrenen Nebahat çok sevinir ve ertesi gün evi görmek için sözleşirler. Cevdet heyecanla Nebahat'i almaya gittiğinde Nebahat'in kocasıyla geldiğini gören Cevdet şaşırır. Nebahat'in kocası, kaç zamandır aradıkları evi onlar için bulan Cevdet'e nasıl teşekkür edeceğini bilememektedir.

MEHMET RAUF

Uzak Geceler

N.12, S.3 15 K.Sâni 1339

Müzeyyen ile Şakir henüz iki aylık yeni evli bir çifttir. Şakir iş dolayısıyla bir haftalık seyahate çıkmaya mecbur olur. Bir hafta süresince onun yokluğuna nasıl dayanacağını bilemeyen Müzeyyen'i ikna etmek baya vaktini alır. Ancak gitmek kendisine de zor gelmesine rağmen mecburdur. Yanına da Müzeyyen'in fotoğrafını aldığını söyler, bir hafta boyunca onunla teselli bulacaktır. Bir hafta sonra Şakir eve gelir, Müzeyyen'i ve evini çok özlemiştir. Müzeyyen sürekli resmimle konuştun mu, neler söyledin diye sorup durur. Şakir'de, yalnız gecelerinde sadece onun resmiyle teselli olduğunu söyler. Ardından Şakir'in çantasını boşaltan Müzeyyen eşyaların altında bir resim görür, ancak resim kendi resmi değil, kayın validesinin resmidir.

İMZASIZ

Yalancı Şahitler

N.13, S.4 18 K.Sâni 1339

İbrahim Efendi bir dava dolayısıyla mahkemededir. Dava vekili, hiç senet ya da şahit yok mu, diye sorunca olmadığını söyler. Bunun üzerine dava vekili iki yalancı şahit bulmasını ister ve şahitleri bulabileceği bir kahvehanenin adını verir. İbrahim Efendi, o kahvehaneye gider, içeri girer girmez iki adam yanına gelerek yalancı şahit olduklarını belli ederler. İbrahim Efendi, bu sürekli yemin eden adamları beğenir ve onlarla anlaşır.

KIVILCIM

Kibar Şakası

N.14, S.2 22 K.Sâni 1339

Rıza ve arkadaşı, eski dostları Faruk ve Mükerrerden bahsetmektedir. Arkadaşı uzun süredir onlarla dargın olduğunu söyler. Rıza da, Faruk ve Mükerrer'in şakadan anlamadıklarını belirtir ve anlatmaya başlar. Geçen sene Avrupa seyahatinde Rıza yalnız, bahsettiği iki arkadaşı ise eşleriyle toplu olarak gezmişlerdir. Bir akşam ilk defa geldikleri otelde daha yerleşmeden hanımlar operaya gitmişlerdir. Faruk ve Mükerrer ise hemen uyumak için odalarına çıkarlar. Rıza aşağıda kadınları bekler, onlara kocalarının odalarını haber verecektir. Kadınlar geç vakitte gelirler. Onlara bir şaka yapmak isteyen Rıza, odalarını ters olarak söyler. İki kadın durumun farkında olmayarak birbirlerinin kocaları ile geceyi geçirirler. Sabah iki kadının kahkahaları ile uyanan Rıza dışarı çıkar ve kadınların sabah durumu fark ettiklerini ve buna güldüklerini anlar. Kocaları ise hala uyuduklarından durumdan habersiz kalmışlardır. İki kadının gülüşmelerinden işkillenen kocaları ısrarla ne olduğunu sorunca kadınlar durumu anlatırlar. İki adam, bu duruma sebebiyet verdiği için Rıza'ya kızarlar ve o günden sonra Rıza'yla konuşmazlar. Rıza'ya göre iki arkadaşı hiç şakadan anlamamaktadır.

ERCÜMEND EKREM

Teyzenin Resmi

N.51, S.2 31 Mayıs 1339

Necmullah Mansur asaletiyle övünmeyi çok seven biridir. Bazen etrafındakilerin cahilliği, bazen hoşgörülerini Necmullah'a bu imkanı sağlamıştır. Bulunduğu sohbet meclislerinde akrabaları, cedit diye tanıttığı paşalardan, şairlerden, sanatkârlardan bahsetmeyi adeta bir hastalık haline getirmiştir. Arkadaşları ise onun bu merakını bildiklerinden çoğu zaman onu mehcup etmeden dinlemektedirler. Necmullah'ın gittikçe artan merakına artık odasındaki altmış resim kifayet etmez olur ve

araştırmalara başlar. Birgün, ömrü boyunca yalnız yaşamış bir çapkının terekesine rast gelir. Orda mazisine dair resimler bulmak ümidiyle tedkike başlar. Bir kadın resmi bulur. Ev kıyafetleriyle doğal, çok güzel görünen bir kadındır. Bu resmi cüzi bir ücrete alır. Resimdeki güzel kadını teyzesi olarak tanıtmayı düşünür. Böyle bir kenar mahalle evinde bulunduğu resmi de kimse tanımayacağı için mahcup olma durumu da söz konusu değildir. Akşam arkadaşları onu ziyarete gelirler. Necmullah, bugün sandıklarımı karıştırırken teyzemin resmini buldum, diyerek söze başlar. Teyzesinin, saraylı Misal-i Mah Hanım olduğunu söyler ve uzun bir tafsilata girer. Ancak resmi eline alıp inceleyen arkadaşının kahkahası üzerine sözü kesilir. Herkes gülen arkadaşlarının neye güldüğünü merak ederek resmin başına toplanırlar. Resmin arkasında, “Tanıdığım kadınlardan en azgını Karagümrüklü Seher” yazmaktadır.

ANBER

Fasafiso Rıza

N.61, S.3 5 Temmuz 1339

Rıza, sevgilisini anlaştıkları yerde beklemektedir. Fakat saat beş de geleceğini söyleyen sevgilisi altı buçuk olmasına rağmen gelmeyince buluşma yerinden ayrılır. Yolda gördüğü bir Ermeniye, lacivert çarşafli bir kadını görüp görmediğini sorar. Ermeni, gördüğünü söyleyince Rıza, boyunu posunu, ayaklarını, ayakkabılarını da sorarak Ermeni'nin tarif ettiği kızın sevgilisi olduğuna kani olunca onun tarif ettiği yöne doğru gider. Ermeni, bu kızın yanında bir de uzun boylu erkek olduğunu söyleyince, onun da rakibi olduğunu düşünür ve iyice telaşa düşer. Tarif edilen yere geldiğinde lacivert çarşafli bir kızın yanındaki adamla sarmaş dolaş oturduğunu görür ve onlara bağırmağa başlar. Adam kalkıp Rıza'ya bir tokat attığında bu çiftin onlar olmadığını anlar ve özür diler. Bu sırada biraz daha yukarıdaki ağaçların altında oturan sevgilisi ve rakibi onun bu halini görür ve sessizce gülerler.

KIVILCIM

Şöhretin Sırrı

N.65, S.4 19 Temmuz 1339

Sahib-i İmtiyaz Arif Cemal Bey, kendisine samimi bir arkadaşının gönderdiği genç muharrir Nazmi Kıymet Bey'in makalelerini inceler. Bu yazıların imla ve ifade yanlışlıkları ile dolu olduğunu görünce bir kereye mahsus olmak üzere bir makalesini gazetede yayınlattır. Nazmi Kıymet, daha sonraları geldiğinde kendisi için yok dedirtir ve onunla görüşme lüzumunu görmez. Fakat Nazmi Kıymet'in yayınlanan makalesinin

ardından aynı gün üç farklı kişiden takdir mektubu gelince şaşırır. Okuyucular, makaleyi çok beğendiklerini ve böyle bir muharrire sahip olduğu için gazeteyi takdir ettiklerini yazmışlardır. Arif Cemal Bey, çok şaşırır ve yardımcısına Nazmi Kıymet bir daha gelirse görüşeceğini söyler. Nazmi Kıymet'le görüşür ve birkaç makalesini daha yayımlar. Bu makalelerin de ardından takdir mektupları gelir. Nazmi Kıymet, dördüncü makalede en az iki lira karşılık talep ettiğini belirtince isteği kabul edilir ve altı ay boyunca gazetede yazmaya devam eder. Arif Cemal Bey, her makaleden sonra okuyuculardan takdir mektubu alınca artık makalelerin imla yanlışlarını da düzeltmez. Fakat zaman geçtikçe Nazmi Kıymet'in isteklerinin artması onu düşündürür. En son Nazmi Kıymet, bir yazısına karşılık sekiz lira isteyince ne yapacağını bilemez vaziyette düşünmeye başlar. Bu arada teklifsiz bir dostu gelir, Arif Cemal Bey'i sıkıntılı vaziyette görünce sebebini sorar. Arif Cemal Bey, durumu anlatır. Arkadaşı bir kahkaha atarak, hiçbir okuyucunun gazetelere iyi ya da kötü yazıya karşılık düşüncelerini belirten mektuplar göndermediklerini söyler. Ona göre Nazmi Kıymet, bu mektupları kendisi yazmaktadır. Daha önce aynı yöntemi onun gazetesinde de yapmaya kalkmıştır, fakat ertesi gün kapı dışarı edilmiştir. Arif Cemal Bey, gelen mektupları inceler ve arkadaşına hak vererek Nazmi Kıymet'in işine son verir.

KIVILCIM

Aşık mı, Yoksa?

N.66, S.3 23 Temmuz 1339

İhtiyar bir paşa ile eşinin yaşadığı köşkün hizmetçisi, öğle yemeğinden sonra kendisiyle görüşmek isteyen Ömer Efendi'nin yanına gider. Hizmetçi Ömer Efendi'nin kendisini sevdiğini düşünmektedir. Oysa Ömer Efendi saf hizmetçinin ağzından köşkle ilgili bilgi almaya çalışmaktadır. Köşkte kimlerin yaşadığını, kaç odasının olduğunu, paşanın mülkünü, köşke nasıl girildiğini saf hizmetçiden öğrenir. Hizmetçi, bir taraftan onun sorularına cevap verirken bir taraftan da, bunları neden soruyorsun, der ancak Ömer Efendi onu üç dört bardak rakıyla sarhoş ettiği için çok da bir şey anlamaz. Ömer Efendi, öğreneceğini öğrendikten sonra gitmeye hazırlanır, bu arada isminin Ahmet olduğunu söyleyince, hizmetçi adının Ömer mi Ahmet mi olduğunu anlayamaz ve ona Ömer Ahmet Efendi diye hitap eder.

2.2.1.2.12. Akfî Problemler

OSMAN CEMAL

Tanıdığım Delilerden

N.2, S.3 11 K.Evvel 1338

Akli rahatsızlıktan dolayı dört senedir hastanede kalan Macit için doktoru altı ya da en az üç ay daha kaldıktan sonra çıkabileceğini söyler. Buna rağmen akrabaları Macit'i daha erken çıkarırlar. Önceleri normal görünen Macit, bir hafta on gün sonra sebepsiz yere gülmeye, durgunlaşmaya başlar. Ailesi, bu durumun geçeceğini düşünür. Macit, hastaneye bir aşk hadisesi yüzünden yatırılmıştır. Bu yüzden ailesi yeni bir faciadan onu korumak için evlendirmek isterler. Fakat Macit kadınlardan uzak durmaktadır. Bir gün mahalleye yeni taşınan bir kadını görür. Onunla konuşur, kadın Macit'in hastaneden yeni çıktığını duyunca onunla bir daha görüşmez. Bu kadına aşık olan Macit, kadını arkadaşlarına sorar. Arkadaşlarından biri alay etmek ister ve o kadının her isteyenin gönlünü yapan hafif bir kadın olduğunu söyler, sende istersen onunla beraber olabilirsin diyerek Macit'i yüreklendirir. Birkaç gün sonra kadının kocası sinirli bir şekilde, elinde bir mektupla kahveye gelir. Mahalle sakinlerinden bir açıklama ister. Macit, adama mektup yazmış, karısının herkese ilgi göstermesine rağmen kendisine yüz vermediğini, eğer müsaade ederse haftada iki gece onların evinde ikamet etmek istediğini belirtmiştir. Saygılarını sunarak bitirdiği mektuba bir de pul yapıştırmıştır.

KIVILCIM

İğnelemek Modası

N.11, S.2 11 K.Sâni 1339

Anlatıcı kişi Kadıköy vapurunda öteden beri tanıdığı Hüveyda Bey'i görünce sevinir. Çünkü Hüveyda Bey'in her zaman anlatacağı sergüzeştlere olmaktadır. Onun sayesinde sıkıcı bir yolculuk eğlenceli hale dönüşecektir. Hüveyda, zengin, sehif bir ailenin asabi, hasta ruhlu bir oğludur. Her türlü zevki denemiş olan Hüveyda sürekli dikkatini celp edecek, farklı, heyecan verici olayların peşinde koşmaktadır. Yeni favorisi ise Paris Gazetelerinde okuduktan sonra başladığı kadınları iğnelemektir. Kalabalık yerlerde kimseye görünmeden kadınlara iğne batıran Hüveyda, bu olaydan çok heyecan duymaktadır. Teker teker tüm tecrübelerini anlatmaya başlar, iğneleme öncesinde duyduğu heyecanı, yakalanma duygusuyla duyduğu tedirginliği ve iğneleme olayından onra kadınların verdiği tepkileri... Vapur kıyıya yaklaşınca Hüveyda, müsaade isteyerek ayrılır ve birilerini iğnelemek için kalabalığın içine karışır.

ÇALI KUŞU

Öğleyin Dama Çıkanlar

N.35, S.3

5 Nisan 1339

Abdüşşekür Bey, çocukluğundan itibaren pek yerinde olmayan akli evlendikten sonra iyice gidiverir. Başkalarının yanında normal, hoş sohbet biri gibi görünür fakat yalnız kalınca kendi kendine konuşmaya başlar. Mahallenin çocukları ona “Sinirli Bey” adını takmışlardır, ancak ailesi ondaki halin sadece sinirlilik olmadığını bilmektedir. Hergün annesiyle karısı hocalara, şeyhlere, türbelere giderek bir şifa bulmaya çalışırlar. En son bir doktora giderler. Doktor, temiz hava almasını, istirahat etmesini tavsiye edince baharla beraber bütün aile toparlanıp tabiatın içinde, etrafi yemyeşil bir köşke taşınırlar. Burada, bağ bahçe işleriyle uğraşmak, istirahat etmek gerçekten de Abdüşşekür Bey’e iyi gelir. Önceki haline göre daha sağlıklıdır. Bir gün ailecek pikniğe gitmeye karar verirler. Fakat sabah kalktıklarında Abdüşşekür Bey, gitmek istemediğini söyler. Kendisi köşkte kalıp bahçe işleriyle uğraşacaktır. Ailesini ikna eder ve onlar pikniğe giderken Abdüşşekür Bey, tek başına köşkte kalır. Herkes gittikten sonra nargilesini alarak terasa çıkar, burda keyifle nargilesini çekmeye başlar. Karşı köşkte oturan ve Abdüşşekür Bey’den daha deli olan Gani Baba pencereden onu görür. Önce ona seslenerek, aşağı inmesini söyler. Fakat sesini duyuramayınca onun sağır olduğunu düşünür ve kendisi de dama çıkmak ister. Ev ahalisi İstanbul’a indiklerinden evde zaten evde yalnızdır. Aşağıdan merdiveni alır ve dama çıkar. Abdüşşekür Bey, onu görür. Karşılıklı selamlaşır, hal hatır sorarlar. Bu arada Gani Baba’yı damda gören mahalle çocukları her zamanki gibi onu kızdırmaya başlarlar. Gani Baba, önce kovmaya çalışır, fakat çocuklar gitmeyince damdaki kiremitlerden fırlatmaya başlar. Abdüşşekür Bey’de sinirlenmiştir, oda kiremit atmaya başlar. İki deli yarım saat içinde damlarındaki kiremitleri bitirirler. O gece, iki köşkünde halkı kuvvetli bir yağmurla uyanırlar. Yağmur suları içeriye girmektedir. Hemen dışarı çıkarak civar köşklere sığınır. Bu arada yağmur sularının neden içeriye girdiğini araştırmalarına gerek kalmadan Gani Baba açıklama yapar; “Öğle sıcağında dama çıkan, gece yarısı dışarı fırlar”.

DEVE KUŞU

Deli Bal

N.37, S.4

12 Nisan 1339

Yazar, Anadolu’da “deli bal” denen bir bal türü olduğundan bahseder. Bu bal, yiyenlerin bir şekil cinnet hali geçirmelerine sebep olurmuş. Kastamonu’da, 29

Temmuz 1331 de Köse Efe adında bir katırcının başından geçenler anlatılmaktadır. Köyden şehre bal, peynir gibi arzak taşıyan Köse Efe, öğle vakti acıkır ve bir ağacın altına oturarak ekmek, bal, çökelek yer. Biraz dinlendikten sonra yoluna devam eder. Ancak, yediklerini sindirmeye başladıkça kendisinde bir gariplik hissetmeye başlar. Önce fesinin uçtuğunu sanır, eliyle yoklar fes kafasındadır. Ardından, bastığı yerlerden duman çıktığını görür, durur yere dokunur ama duman falan yoktur. Sonra katırların ayaklarının beş tane olduğunu, durup sayar ancak bir türlü dokuzuncu ve onuncu ayakları bulamaz. Kulağına bir ses, kendi ayaklarına bakmasını fısıldar, bir de bakar ki ayakları üç tanedir. Kendinde bir tuhaflik olduğunu düşünür. Çok bunalır ve önce ceketini ardından mintanını çıkartır. Bu sırada bir katırcı arkadaşını görür ve ona da haline bir gariplik görüp görmediğini sorar. Arkadaşı, normal göründüğünü söyler, belki başına güneş geçmiştir diye düşünür. Köse Efe, yoluna devam eder ancak gariplikler artar. Şalvarında bir yılan olduğunu hisseder ve şalvarını çıkarır, gördüğü bir siyah ipi ejderha zanneder ve arkasına bakmadan kaçmaya başlar. Uzun süre yol alır, ormanın içine girer, rüzgarla kavga eder ve bu sırada sinirinden donunu paçalarından yırtıp rüzgara atar. Nihayet, yatsı okunurken Kastamonuya girer. Anadan doğma bir vaziyette sokaklardan geçerek katırcıların kahvesine gelir. İçeri girince ilk sözü, kurnalar boşalana kadar göbek taşına uzanayım, olur ve kahvenin ortasına boyunca boyunca uzanır.

OSMAN CEMAL

Nereden Tanıyormuş

N.50, S.3

28 Mayıs 1339

Gözlerindeki rahatsızlık artan Ali Numan Bey, gittikçe kötü görmeye başlamıştır. Fakat gözlük takmak ona çok ağır bir yük gibi geldiğinden kendine göre bir gözlükte almamıştır. Bir akşam vakti Sarıyer'den vapura biner, İstanbul'a gelecektir. Kamarada onun dışında üç beş kişi vardır. Karşı köşede oturan adam uyumaktadır. Bir ara uyanır, ayağa kalkıp gerinmeye başlar. Bu arada gözü Ali Numan Bey'e takılır, ona bakıp durur. Ali Numan Bey, adama bakar fakat gözleri iyice az gördüğünden bir türlü çıkaramaz. Ayağa kalkıp selamlaşacak olur, ancak daha öncede böyle durumlarla karşılaştığında birkaç defa yanılıp mahcup olduğundan yerinden kalkmaz. Adam, yerine oturur ve Ali Numan Bey'i yanına çağırır. Ali Numan Bey, bu adamın kesin bir arkadaşı olduğunu düşünerek yanına gider. Fakat yanına oturduğunda da iyice bakar bu adamı tanımamaktadır. Adamla konuşmaya başlarlar, adam Ali Numan Bey'den iyice

düşünmesini ister. Ali Numan Bey düşünür, düşünür ancak adamı hatırlayamaz. Adama daha önce nerelerde bulunduğunu sorar. Adam İzmir, Konya ve Halep’de bulunmuştur. Bu sefer geçen sene nerede bulunduğunu sorar. Adam, Üsküdar deyince Ali Numan Bey, kendisinin de geçen sene Üsküdar’da ikamet ettiğini söyler. Muhtemelen Üsküdar’dan tanışmaktadırlar. Bunun üzerine adam, Üsküdar’da tumarhanede kaldığını söyler. Ali Numan Bey, şaşırır. Onları dinleyen yolcular, telaşa kapılarak kaptan’a seslenirler, aşağıda iki delinin olduğunu söylerler. Ali Numan Bey, ben deli değilim, diye bağırmaya başlayınca yanındaki adam, bende böyle diyordum ama bunu gel de doktorlara anlat, der.

ERCÜMEND EKREM

İntihar Aleyhinde

N.68, S.2 30 Temmuz 1339

Bahaî Efendi, zengin bir babanın en büyük çocuğudur. Okulda başarılı olamamış, otuz yaşına gelmesine rağmen evlenmeyi aklından geçirmeyen, kaygısız biridir. Bir gün Boğaziçi’nde gezerken bir adamın kendini denize attığını görür. Merhamet duygusuyla hemen oda kendini denize atarak adamı kurtarır. Adam, kendine gelince hayatından bezdiği intihara teşebbüs ettiğini söyleyerek Bahaî Bey’e kendisini kurtardığı için kızar. Bahaî Bey, adamı dinler ve ona intihar fikrinin yanlışlığı hakkında nasihatler verir. Adamın, parasızlık yüzünden kendini attığını anlayınca ona cebindeki beş lirayı verir. Adam, parayı alır ve ayrılırlar. Bir hafta sonra Bahaî Bey’in evine gelen adam kendisine yaptığı iyilikten dolayı teşekkür eder, fakat yine iş bulamadığını söyler. Bahaî Bey adama beş lira daha verir. Tam iki ay boyunca her hafta adam Bahaî Bey’den beş lira alarak geçinir. Bahaî Bey ise dördüncü beş liradan sonra artık para vermek istemez ve sekizinci beş liradan sonra kararını verir. Bir gün yine Boğaziçi’nde dolaşan Bahaî Bey, o adamla karşılaşır. Onu kurtarmanın kendisine çok pahalıya mal olduğunu söyler, bir daha para vermeyecektir. Adam yine parasız kaldığı için intihar etmeyi düşüneceğinden ona son bir iyilik yapıp, intiharın günahından kurtarmak ister ve adamı tuttuğu gibi denize atar.

2.2.1.2.13. Yanlış Anlamalar Neticesinde Gelişen Öyküler

KIVILCIM

Edebiyat Doktoru

N.10, S.2

8 K.Sâni 1339

Edebiyat doktoru Selami Bey, yeni taşındığı mahallede kendisini doktor olarak

tanıtınca mahalle halkı onu tıp doktoru zannetmiştir. Bir gece karısı hastalanan bir komşu onu evine çağırır. Neden çağırıldığını anlamayan Selami Bey ise nezaketsizlik olmasın diyerek gider. Hastanın odasına girdiklerinde önce Selami Bey şaşırarak neden kendisini çağırıldıklarını sorar. Kendisinin tıp değil edebiyat doktoru olduğunu izah eder. Zaten karısını yabancı bir erkek doktora göstermeye zor ikna olan komşusu onun doktor olmadığını öğrenince kızarak, ite kaka Selami Bey'i evinden çıkarır. Maruz kaldığı duruma çok sinirlenen Selami Bey ise evine gelir ve doktora tezini, diplomasını ateşe verir. Bir nebze olsun rahatlar.

MEHMET RAUF

Ayak Oyunları

N.14, S.3/4

22 K.Sâni 1339

Kadınli erkekli bir grup her gece bir araya gelerek kumar oynamaktadır. Grup içerisindeki erkeklerden ikisi hariç diğerlerinin gözü oyundan, paradan başka birşey görmemektedir. İki adam ise öyle değildir, kadınlara karşı hala hassasiyetlerini sürdürmektedirler. Kadınların içerisinde evli olan İclal adında bir kadın vardır. İclal de oyuna, paraya çok meraklıdır ancak hala kadınsılığını muhafaza etmektedir. Dışarıdan oldukça sert ve haşin görünen bu kadına iki adam hayrandırlar. Bir gece biri, yanında oturan İclal'in ayaklarının kendi ayaklarına temas ettiğini fark eder, çok şaşırır. Bu duruma çok seven adam gece boyu kendisine uzanan ayaklara mukabele eder. Oyun bittiğinde ertesi geceyi ipe çeker ve o gece de aynı şekilde olur. Evine gideceği sırada arkadaşı ona refakat etmek ister. Yolda ona, inanamayacağı şeyler olduğunu söyler. İki gecedir, o çok sert ve haşin görünen İclal Hanım, masanın altında onun ayaklarıyla oynamaktadır.

MEHMET RAUF

Karanlıkta

N.19, S.2-3

8 Şubat 1339

Heybeli Ada'da piknik yapan kadınli erkekli bir grup yağmura yakalanır. Yağmur gittikçe artmakta bir taraftan da hava kararmaktadır. Ne yapacaklarını bilemezler. Biraz ileride buldukları bir dama sığınır, mecburen geceyi de orda geçirirler. Gecenin ilerleyen saatlerinde herkes uyur. Bir ara uyanan Şevket, yağmura bakmak için dışarı çıkar döndüğünde uyuyan kadınlar arasında hayranı olduğu Şadan Hanım'ın da bulunduğunu düşünerek iç geçirir. Şadan Hanım'ın yanında bir kişilik bir boşluk olduğunu görür ve onun yanına uzanır. Yaklaşır, ona dokunur, çok heyecanlıdır.

Bir anda kadınında uyumadığını fark eder, kadın onun yakınlığına mukabele etmektedir. Sevinçten çılgına döner ve sabaha kadar uyku ile uyanıklık arasında bir sürü hayaller kurar. Sabahın ilk ışıkları ile uyanmaya başlarlar. Şevket yattığı yerden Şadan Hanım'ı karşı tarafta yatanlar arasında olduğunu görünce şaşkına döner ve hemen ayağa fırlayarak gece boyunca kiminle yattığını bakar. Meğer bütün gece Şadan diye şişman bir Arap hizmetçinin yanında yatmıştır.

KIVILCIM

Kan Çıbanı

N.19, S.4

8 Şubat 1339

Nuriye Hanım, bir haftadır kendisine rahat yüzü göstermeyen kan çıbanı yüzünden ne oturabilmekte ne uyuyabilmektedir. Herzamanki doktorunu çağırmayı düşünür, ancak doktorunun bir haftalık seyahate çıktığını öğrenir. Daha fazla dayanamayacağı için bir doktor bulmaya karar verir. Ancak bu doktorla daha sonra karşılaşılma imkanı olmamalıdır. İstanbul'un uzak semtlerinde oturan bir doktora gitmeye karar verir. Binanın birinde "Doktor Şefik Hüdayi" tabelası görür ve içeriye girer. Odalardan birine girer, içeride onu genç bir bey karşılar ve doktor olduğunu söyler. Nuriye Hanım, şikayetini dile getirir. Doktor görebilir miyim deyince Nuriye Hanım eteğini açarak, çıbanı gösterir. Şaşkınlık içerisinde ne olduğunu anlamaya çalışan doktor, kendisinin diş doktoru olduğunu söyler ve Nuriye Hanım'ı üst kattaki Şefik Hüdayi Bey'e yönlendirir.

KIVILCIM

Yıldız

N.21, S.4

15 Şubat 1923

Aziz Efendi, genç bir muallimdir. İlk tayini Adapazarı'nın bir köyüne çıkar. Adapazarı'na giden muallim burdan köye gitmek üzere yola koyulur, ancak hava kararmasına rağmen köye ulaşamaz. Tam yolda bir kenara uzanacağı vakit ileri de bir köy evinin ışıklarını görür ve çok mutlu olur. Çünkü burdaki Çerkeslerin misafir perver olduklarını duymuştur. Evin önüne gider, kapıyı çalar, içeriden genç güzel bir kız çıkarak onu buyur eder. Aziz Efendi, kızın güzelliği karşısında hayran olmaktan kendini alamaz. Evde kız ve ninesi vardır, babası bu gece gelecektir. Aziz Efendi'ye yemekten sonra yatağını gösterirler. Odasına girer, yorgun olmasına rağmen bir türlü uyuyamaz. Yıldız'ı düşünmektedir. Biraz sonra kapısı çalar, gelen Yıldız'dır. Yanında yatmak için bir kişiyi kabul edip edemeyeceğini sorar. Aziz Efendi, çok

şasıır, mutlu olur ve Yıldız'a, elbette, der. Bunun üzerine Yıldız, o zaman ben gidip amcama haber vereyim, biraz önce babamla beraber geldiler, iki de misafir var yatacak yer kalmadı da, diyerek gider.

KIVILCIM

Çardak Hikâyesi

N.22, S.4

19 Şubat 1923

Bir grup Ermeni arasında geçen hikâye şöyledir. Mahallenin yaşlı başlı birkaç kadını uzun süredir Manik Kız'ın, diğer kızlarla oynamayıştından, her gece kiliseye gitmesinden dolayı şüphelenmektedirler. Kilisede kalan görevliye durumu sorduklarında önce bişey söylemek istemeyen adam kadınların ısrarına dayanamayarak her gece Manik Kız'la Papaz Efendinin kilisenin çardağında oturup konuştuklarını ve kızın ağladığını söyler. İyice meraklanan kadınlar bu olayı çözmek geektğini düşünürler ve mahalledeki bir gence yirmi kuruş vererek ona Manik'in gideceği saatlerde kilisenin çardağında oturup beklmesini, Manik Kız ile Papaz ne konuşursa kendilerine anlatmasını tembihlerler. Genç, çardağın tepesine, dalların arasına gizlenir ve bekler. Aşağıdan sesler duymaya başlayınca kulak verir. Manik Kız, karnındaki bebekten söz ederek bu çocuğun Papaz Efendi'ye ait olduğunu kimse bilmezse onu kimin besleyeceğini sorar. Papaz Efendi, elini yukarıya kaldırarak, yukarıdakinin besleyeceğini söyler. Muhtemelen bir duayla devam edecek olan konuşması yukarıdan aşağı düşen bozuk paralar ile bölünür. Yukarıdan bir ses, yirmi kuruşa nasıl bir çocuğu besleyebileceğini sormaktadır.

AHMET NURETTİN

Meğer Gözü Nerede İmiş

N.23, S.3

22 Şubat 1923

Her gün sabah evinin önünden geçen sarışın, güzel kızı izleyen adam ona hayran olmuştur. Bir gün kızın peşinden tramvay yoluna kadar gider ve onun bindiği tramvaya biner. Kendisi erkekler tarafına kızı görebileceği bir yere oturur. Kıza işaretler yapmaya başlar, faka kız hiç oralı olmayarak arkasını döner. Ancak sonra kız ona doğru döner ve mütemadiyen o tarafa bakar. Kızın böyle kendine baktığından emin olamayan adam arkasına döner, arkasında biletçinin sırtı dönük bir vaziyette olduğunu görünce kızın kendisine baktığından emin olur. Yol boyunca oda kızı bakar. İnecekleri vakit kızın kendisine işaret yaptığını görür, onu yanına çağırmaktadır. Tramvay durunca adam inerek, kızı dışarıda bekler. Ancak kız içeride biletçiyle uzun süre

konuştuktan sonra iner ve adamın yanına gitmeden yoluna devam eder. Adam hemen kızın peşine takılır ve onunla konuşmaya çalışır. Adamın kendisini yanlış anladığını fark eden kız, kendisinin yol boyunca ona değil para üstünü vermeyen biletçiye baktığını ve onu yanına çağırdığını söyler. Tramvay durunca da biletçiden parasını almıştır.

İMZASIZ

Yeni Ekmeklere Dair

N.32, S.3

26 Mart 1923

Polis, gece vakti elinde bir arşın boylarında kağıda arılmış bir cisimle giden adamı durdurur. Bunun bir çocuk katili olduğunu düşünür. Adam da polisin aslında polis kıyafetine giymiş bir haydut olduğunu düşünerek korkar. Polis cisme dokunur, daha soğumamış olduğunu söyler. Adam, hayır soğumadı daha, diyerek cevap verir. Polis, ne yaptığını sorunca adam, biraz kestiğini söyler. Polis adamın katil olduğuna emin olur ve düdüğünü çalarak etraftaki diğer polisleri çağırır. Diğer polisler geldiklerinde adamdan ceseti vermesini isterler. Şaşıran adam, kendinde ceset olmadığını söyler, koltuğunun altındaki iki buçuk okkalık bir ekmektedir. Ekmeği gören polisler, adamı serbest bırakırlar.

KIVILCIM

Kapıcının Marifeti

N.37, S.3

12 Nisan 1339

Meziyet Hanım ve Nimet Hanım sabah erkenden apartmana girerler. Meziyet Hanım, Dr. Ragıp Bey'in birinci kattaki muayenehanesine girer. Nimet Hanım'da, Dr. Asaf Bey'in ikinci kattaki muayenehanesine girer. İki kadında gecedeki ağrı çektiklerini ve uyuyamadıklarını söylerler. Doktorlar hazırlıklarını yaparlar ve hanımları muayeneye alırlar. Ragıp Bey, Meziyet Hanım'a sandalye'ye oturmasını söyler, Meziyet Hanım ise sandalyede oturursa doktorun nasıl muayene edeceğini bilemez, fakat çaresiz oturur. Asaf Bey, de Nimet Hanım'a yatağa uzanmasını söyler. Nimet Hanım, neden yatağa uzandığını anlayamaz ama çaresiz uzanır. Biraz sonra iki çift de tartışarak kapı önüne çıkarlar. Mesele sonra anlaşılır. Meğerse, kapıcı bir önceki gün badanadan sonra Dişçi Ragıp Bey ve Kadın Hastalıkları Doktoru Asaf Bey'in tabelasını değiştirmiştir.

KIVILCIM

Namzetlik

N.43, S.4

3 Mayıs 1339

Servet Bey, Erenköy'deki köşkünde Veli Paşa'nın kızı Berrin ile kendi oğlu Münir'in namzetlikleri şerefine mükellef bir iftar tertib etmiştir. İftara kadın erkek, genç yaşlı birçok davetli katılmıştır. Misafirlerin arasında özellikle Mebus Natık Bey dikkat çekmiştir. Aslında Servet Bey'in ailesini çok fazla tanımayan Natık Bey, davetlerine icabet etmek için iftara gelmiştir. Servet Bey, Veli Paşa'nın ailesinin Avrupaî olduğunu bildiği için onların hoşuna gideceğini düşündüğünden davetlileri kadın erkek aynı sofrada ağırlamayı uygun bulur. İftar zamanı geldiğinde yemekler yenmeye başlar. Davetliler, yanlarındaki misafirlerle tanışıp, sohbet ederler. Ancak, Natık Bey yemek boyunca kimseyle konuşmaz. Bu sırada günün anlam ve önemine dair bir konuşma yapmasının iyi olacağını düşünür ve neler söyleyeceğini tasarlar. Servet Bey bu iftarı oğlunun namzetlik durumunu kutlamak için tertip ettiğini söylemiştir. Bununla alakalı neler söyleyebileceğini düşünür ve yemek bittikten sonra ayağa kalkarak konuşmaya başlar. Öncelikle genç adayı tebrik eder ve ardından kendisinin bu yoldan geçtiğini belirterek bazı tecrübelerini nasihat kabilinden aktaracağını söyler. Şahsi tecrübelerinden söz edeceğini duyan misafirler ne anlatacağını merak ederler ve onu dinlemeye başlarlar. Natık Bey, namzed Münir Bey'in bu işe atılmadan önce zemini tam anlamıyla yokladı mı, kendisini yeterli ölçüde güçlü görüyor mu, diye sormaya başlayınca davetlilerden bir hanım dayanamaz ve gülmeye başlar. Onunla beraber, kendilerini tutmaya çalışan davetlilerin tümü kahkahalarla gülerler. Veli Bey, intihabların namzetlik dönemiyle çocuklarının nişan merasiminin aynı anda olmasından dolayı böyle bir karışıklığı mazur görür.

ERCÜMEND EKREM

Ah Gençlik!

N.46, S.2

14 Mayıs 1339

Yemekten sonra etrafına toplanan gençler Halim Necdet'den bir hikâyeye anlatması isterler. Bir süre nazlanan Halim Necdet gençliğinde cahilliği yüzünden kaçırdığı bir fırsattan dertlenerek anlatmaya başlar. Mektepte okuduğu yıllarda bir tatilde Çamlıca'daki amcasının evine gitmiştir. Amcasının köşkü Çamlıca'da dağ başında bir bağın içerisindeydi. İlk eşinin vefatından sonra amcası kendinden kır beş yaş küçük olan ikinci eşiyile burada yaşamaya başlamıştır. İkisi de onun gelişinden çok memnun olurlar. Akşam yemeği çok güzel geçer. Yemekten sonra sofraya gelen revaniden çok

fazla yediği için amcası midesinin bozulacağını söyleyerek yeğenini uyarınca o da daha fazla yiyemez. Ancak kalan revaniyi bir türlü unutamaz. Yatma vakti geldiğinde, amcası belki yalnız kalmaya korkar diye ona kendi odalarında bir yatak hazırlattıklarını söyler. Önce o yatak odasına gider ve yatar. Yatar yatmaz da uyur, gece boyunca akşam yemeğinden kalan revaniye dair rüyalar görür. Bir ara yengesiyle amcasının konuştuklarını duyar. Yengesi bahçeden sesler işittiğini söyleyerek amcasını bağı ve bahçeyi kontrol etmesi için gönderir. Kocasını gittikten sonra geceliğinin üst kısmını çıkarır, çok sıcak olduğunu söyler. Yengesini açık bir halde görünce çok heyecanlanır, farklı duygular hissetmeye başlar. Ama bu hislerine engel olmak için revaniyi düşünmeye devam eder. Daha sonra yengesi kendi yatağından kalkarak onun yanına uzanır ve amcasının olmadığını ima ederek, acele etmesini söyler. O yengesinin teklifine önce inanmaz, ancak yengesi ısrar edince onunda arzusu artar ve kilere akşamdan kalan revaniyi yemek için koşar.

KIVILCIM

Nefesler

N.48, S.2

21 Mayıs 1339

Erkan-ı Harp Miralayını Nedim Bey ve eşi Seniha Heybeli Ada'da bir otelde kalmaktadırlar. Nedim Bey, farklı bir yerde yattığı zaman yerini yadırgadığından uzun zamandır yatakta olmasına rağmen bir türlü uyuyamaz. Eşi, Seniha ise çoktan uyumuştur. Saat onikiyi çaldığında koridordan, bahçeden gelen seslerde yavaşça kesilir. Artık otele derin bir sessizlik hakimdir. Nedim Bey, bu sessizlik içinde düşünür. Son altı aydır kendisini iyi hissetmemektedir. Eşi Seniha ile aralarındaki yirmisekiz yaş iyice hissedilmeye başlamıştır. Bu nedenle doktor, tebdil-i havaya ihtiyacı olduğunu söylemiştir. Ayrıca, bol bol dinlenmesi, yiyip içmesini tavsiye ettiğinden Nedim Bey ve eşi Seniha'da adaya tatile gelmişlerdir. Düşünceleri yan odadan gelen bir seslerle bölünür. Yan odadan gelen yoğun nefesler, fısıltılı konuşmalar onu etkiler. Altı aydır yaklaşamadığı eşine yakınlaşır. Bir süre sonra aynı sesleri duyan Seniha'da çok etkilenir. Karı koca bu seslerin etkisiyle uzun süredir olmadığı kadar yakınlaşırlar. Sabah odaya kahvaltı getiren hizmetçi, gece yan odadan gelen seslerden rahatsız olup olmadıklarını sorar. Seniha mahcup olur, Nedim Bey ise rahatsız olmadıklarını söyler. Buna sevinen hizmetçi, zaten bir daha o sesleri duymayacaklarını söyler çünkü yan odada kalan ihtiyar sabahleyin ölmüştür.

KIVILCIM

Tunus Gediği

N.53, S.2

7 Haziran 1339

Kardeşi Mahmut Bey, birkaç aydır bahsettiği Tunuslu zengin talibin o gün geleceğini telgrafla bildirince Mesud Bey'in yalısında bir sabahın erken saatlerinden itibaren hazırlıklar başlar. Bütün gün heyecanla, telaşlahazırlıklar yapılır. Kilitli odalardan yıllardır kullanılmayan eşyalar çıkarılır. Meziyyet Hanım ve hizmetçileri o kadar telaşlıdır ki kilidini aötkları odaları tekrar kilitlemeyi unuturlar ve bu odaların birinden yalıya giren hırsız hiçbiri fark etmez. Meziyyet hanım otuzuna yaklaşmış bir genç kızdır. Babası damadının hiç değilse zenginlik bakımından kendilerine denk biri olmasını istediği için yıllardır gelen talipleri geri çevirmiştir. Nihayet, amcası Tunuslu Abdümalik Bey diye zengin birinin talip olduğunu söylemiştir. Bu zengin adayı karşılamak için hazırlanmaktadırlar. Amca bey, Abdümalik Bey'in tuhaf tabiatlı, şakacı biri olduğunu da söylemiştir. Tüm hazırlıklar biter. Misafiri beklerler. Fakat söylenilen saat gelmesine rağmen misafir gelmemiştir. Mesud Bey, evin içerisinde bir aşağı bir yukarı gidip gelirken tavan arasından bir ayak sesi işitir. Yukarıya çıktığında yalıya giren hırsızla karşılaşır. Gördüğü esmer gencin Abdümalik Bey olduğunu düşünür, ona gerçekten çok şakacı olduğunu söyler. Hırsız, Mesud Bey şaka mı yapıyor yoksa ciddi mi anlayamaz. Fakat Mesud Bey kendisini yemek salonuna götürüp kızıyla tanıştırdığında her şeyi anlar. Tam bir şehir külhanisi olan Sarıyerli Kürt İbrahim Zeki durumu idare eder. İlerleyen saatlerde külhani yalıdan ayrılır. Ertesi gün Amca Mahmut Bey, iki telgraf alır. İlki Abdümalik Bey'dendir. Abdümalik Bey, Tunus'a dönmek zorunda kaldığı için Meziyyet'i görmeye gidemediğini, bu nedenle özür dilediğini yazmaktadır. Diğer telgraf ise kardeşi Mesud Bey'dendir. Mesud Bey, damadı Abdümalik Bey'i çok sevdiğini, çok beğendiğini yazmıştır. Ayrıca çok da nazik birisi olduğunu belirtir. Çünkü yalıdan ayrılırken tüm gümüş takımlarını beraberinde götürmüştür, aynısının altınını yaptıracaktır.

KIVILCIM

Esmâ Bacının Korkusu

N.55, S.2

14 Haziran 1339

Feridun Bey ve Nekahet Hanım, evleneli kısa bir süre olmuştur. Kendilerini düğünde ısrarla evine davet eden Esmâ Dadı'nın evine ziyarete gitmeye karar verirler. Çevresindekiler tarafından saf, çocuk gibi halleriyle sevilen Esmâ Dadı, Feridun'u büyütüp, yetiştirmiştir. Şimdi onun eşiyle beraber evine gelecek olmasından çok mutlu

olur. Feridun Bey ve Nekahet Hanım, Kadıköy'deki evlerinden Esmâ Dâdî'nin Edirne Kapı'sındaki evine giderler. Esmâ Dâdî'nin evi, iki katlı ahşap bir evdir. Bu eski ev, her adımda gıcırdayan köhneliğine rağmen Esmâ Dâdî'nin titizliğiyle şirin bir havaya sahiptir. Feridun Bey ve Nekahet Hanım, evi beğenirler. Akşam yemeğinden sonra genç çift esneyerek odalarına çekilmek istediklerini belli etseler de, hiç evlenmemiş olan Esmâ Dâdî onların bu acelesini anlayamaz. Misafirlerine üst kattaki odayı verir, kendisi de alt kattaki odasında yatar. Biraz vakit geçtikten sonra gıcırta sesleri duyar. Seslerin misafirlerinin odasından geldiğini anlayamaz ve şiddeti artınca korkar, zelzele oluyor sanarak hemen kendini sokağa atar. Onun feryatlarıyla uyanan mahalleli ne olduğunu anlamak için evin önünde toplanır. Bı sırada Feridun Bey ve Nekahet Hanım da kötü bir şey oluyor diye telaşlanarak pencereye çıkarlar. Onları gecelik kıyafetleriyle gören mahalleli durumu anlar ve gülmeye başlarlar. Esmâ Dâdî'nin bu saflığı mahalleli arasında anlatılan bir latife olur.

OSMAN CEMAL

Adab-ı Umumiyye

N.55, S.3

14 Haziran 1339

Mahkeme reisi, Hacı Süleyman Efendi'den kendisini tanıttırmasını isteyince babasının Molla Bekir olduğunu, aslen Sivaslı olmasına rağmen İstanbul'da Arapça muallimliği yaptığını, Fatih'de bir medrese odasında ikamet ettiğini söyler. Reis, onu dinledikten sonra hakkındaki şikayeti açıklar. Hacı Süleyman Efendi, ayın yirmi dördünde Emirgan'daki yalıların birinin penceresinde o anda oradan geçen bir vapurun kadınlı erkekli yolcularının karşısında çırılçıplak bir vaziyette durmuştur. Kendisine seslenenlere de el kol hareketleri yapmıştır. Bu duruma bizzat şahit olan savcı bey, Hacı Süleyman Efendi'den şikayetçi olmuştur. Hacı Süleyman Efendi ise böyle bir olayın gerçekleşmediği konusunda ısrar eder. Hakim, iki üç şahiti dinler. Şahitler, Hacı Süleyman Efendi'nin yaptığı vukuatı onaylar. Buna rağmen kendisi hala inkar etmektedir. Son şahidin beyanatından sonra söz alan maznun, hadiseyi hatırladığını söyler. O gece, bir arkadaşının yalısında kalmıştır. Fakat gece pirelerden ve tahtakurusundan dolayı uyuyamadığı için bir aralık kalkarak üstünü başını tamamen çıkarmıştır. İç çamaşırlarındaki pireleri ve tahtakurularını öldürdükten sonra kıyafetlerini pencereden silkmıştır. O anda yakından bir vapurun geçtiğini görmüştür. Muhtemelen bu yolcular o vapurun içerisindeydi. Maznunu dinleyen hakim, savcıya şikayetini geri alıp almayacağını sorar. Savcı, Hacı Süleyman Efendi'nin yaptığı işten

haberdar olmadığını anlayınca şikayetini geri alır.

KIVILCIM

Meşhur Haydut Macerası

N.57, S.3 21 Haziran 1339

Tomurcuk mevki komseri Kahraman Efendi sabah karakola gelir. Nöbette duran Polis Musa Efendi'yi evine gönderir. Henüz diğer memur İhsan Efendi gelmediği için yalnızdır. Yalnız kaldığında polisiye romanlar okumayı sevdiğinden bir roman alır eline. Biraz okur. Kendisinden bu küçük karakolda tam olarak istifade edilemediği düşünmektedir. O aslında daha büyük olayların, hadiselerin komseridir. Bir ara gözüne diğer masadaki gazete çarpar. Gazeteyi alır ve göz gezdirir. Meşhur bir hayduttan söz edilen haber dikkatini çeker. Meşhur haydudun masum insanların canına kıymaya devam ettiği, hala ele geçirilemediği yazmaktadır. Haberin sonunda ayrıntılı bilginin yarın verileceği belirtilmiştir. Kahraman Bey, bu meşhur haydudu yakaladığına dair hayaller kurmaya başlar. Bu sırada uzun boylu, zayıf, sakalı uzamış biri içeri girer. Kendisinin gazetelerde yazan meşhur haydut olduğunu söyler ve teslim olmak ister. Kahraman Bey, bir korkuya kapılır. Ayağa kalkmak ister fakat kalkamaz koltuğunun üstünde baygın düşer, baygınlığı onbeş dakikadan fazla sürer. Kendine geldiğinde adam karşısında durmaktadır. Biraz toparlanır ve ayağa kalkar. Adam, tekrar kendisinin bahsedilen haydut olduğunu itiraf edince onu yan odaya kilitler. Hemen merkezi arar ve durumu anlatır, fakat amir telefonu yüzüne kapatınca Kahraman Bey ne olduğunu anlayamaz. Biraz sonra diğer polis memuru gelir. Kahraman Bey, "Meşhur Haydut"u yakaladığını söyleyince İhsan Efendi güler. Gazetede haberin aslını öğrenmek için gazeteyi aradıklarını ve böyle bir katilin olmadığını öğrendiklerini söyler. Gazetede haber sadece bir tahtakurusu reklamıdır. Okuyucuların dikkatini çekmesi için bu şekilde vermişlerdir, zaten haberin altında ayrıntılı bilginin bir sonraki gün verileceği yazmaktadır. Bunu duyan Kahraman Bey, sinirlenir. Yan odayı açar, adamı çağırır. Adam, birçok defa intihara kalkıştığı halde intihar edemediğini söyler. Gazetede haberi okuyunca, aranılan haydut olarak teslim olursa kesin idam edileceğini düşünmüştür. Komiser, adamın söylediklerini rapor eder ve adamı polis memuruyla beraber merkeze gönderir.

KIVILCIM

İğrenme ve İmrenme

N.62, S.2 9 Temmuz 1339

Leyla, yaşlı mürebbiyesi Miss Adel’le bir haftalığına Bostancı’da amcasının köşküne gelmiştir. Köşkteki hizmetçiler, paşanın ve eşinin akşama doğru geleceklerini söyleyince Miss Adel, Leyla’yı da alarak köşkün bahçesine çıkar. Kendisi kitabını okurken bir anda Leyla’nın kahkahalarını duyar. Etrafına bakınır fakat Leyla’yı göremez. biraz araştırdıktan sonra Leyla’nın yarı beline kadar denize girdiğini görür. Miss Adel ne kadar yalvarıp yakarsa da Leyla denizden çıkmaz, hatta biraz daha ilerler. Bir ara ayağına sazlar dolaşır, omuzlarına kadar suyun içerindedir, kendini sazlardan kurtaramaz ve bağırmaya başlar. Miss Adel ne yapacağını şaşırır, kenarda gördüğü sandalı çözmeye balar. O sırada güçlü kuvvetli, yakışıklı bir genç Leyla’nın sesine gelir ve denize atlayarak onu hemen kurtarır. Bir şey demeden e gider. Leyla, bu gence hayran kalır. İki üç gün o gençle ilgili hayaller kurar. Zengin, civar köşkların birinde oturduğunu düşünür. Birkaç gün sonra Leyla, akrabalarıyla bahçede kameriyede otururken bir ara amcası, “Bayram” diye seslenir. Leyla, gelen kişinin, kendisini kurtaran delikanlı olduğunu görünce şaşırır. Amcasına, Bayram beni boğulmaktan kurtardı ona teşekkür edeceğim, der ve ayağa kalkarak Bayram’ın elini sıkarak. Orada bulunanların kahkahaları arasında Bayram utancından kıpkırmızı olur. Leyla, ise onun ter kokan vücuduna iğrenme ve imrenme hisleriyle bakar.

KIVILCIM

Misafir

N.64, S.2 16 Temmuz 1339

Tatilin bitmesine rağmen İngilizce Hocası Mişon Efendi’nin hala gelmeyişi diğer muallimleri meraklandırır. Mektep açıldıktan birkaç gün sonra yüzü sargılar içerisinde gelen Mişon Efendi’ye ne olduğunu sorarlar. Mişon Efendi misafirlikten geldiğini söyler ve anlatmaya başlar. İstanbul’dan vapura bindiğinde Türkçe bilmeyen kaptan ile bir yolcunun tartıştığını görür. Onları uzaktan seyrederek eğlenir. Fakat tartışmanın uzadığını görünce gidip tercümanlık yapar ve tartışma biter. Kaptanla tartışan adam Tüccar Ahmet Efendi adında biridir. Mişon Efendi ile tanışır. Aynı kamarada kaldıklarını görünce de kısa sürede samimileşirler. Ahmet Efendi eli bol birisi olduğundan, Mişon Efendi’de başkalarının ikramından hoşlandığından iyi anlaşır. Trabzon’a akşam vakti gelirler. Ahmet Efendi, yol arkadaşının o saatt otel aramasını istemez ve onu evine götürür. Evde kimse olmadığından ev ahalisinin köye gitmiş olacağını düşünürler. Ahmet Efendi bir ara yiyecek bir şeyler almak için dışarı çıktığında eve birileri gelir. Bunlar Ahmet Efendi’nin kardeşi ve arkadaşlarıdır. Mişon

Efendi misafir olduğuna onları inandıramaz. Onu hırsız zannederek döverler. Ahmet Efendi geldiğinde durum anlaşılır, fakat Mişon Efendi iyi bir dayak yemiştir. Hemen doktor çağırır, misafirlerinin gönlünü almak için uğraşırlar. Dinleyenlerden birisi Ahmet Efendi'nin kardeşinin ne yaptığını sorunca Mişon Efendi gülerek onun ertesi gün, kusura bakma Mişon Efendi misafir umduğunu değil, bulduğunu yer, dediğini söyler.

2.2.1.2.14. Diğer

İMZASIZ

Sıdkı Beyin Romanı

N.2, S.4 11 K.Evvel 1338

Okuldan atıldıktan sonra, ne işle uğraşacağını düşünen Sıdkı Bey, birçok işe başlar fakat devam ettiremez. En sonunda oturduğu yerden yapacağı bir iş bulur. Tercümanlık yapacaktır. Eline Fransızca bir roman geçer, bir kitapçıya giderek iyi bir fiyata anlaşır. Ancak romanı çevirmek için eline aldığı sadece Fransız alfabesini ve birkaç kelimeyi bildiğini fark eder ve bu birikiminin tercüme için yeterli olmayacağını anlar. Bir sözlük alır ve her kelimedede sözlüğe bakarak seksen sayfalık romanı nihayet kırk günde tercüme eder. Çevirdiği esere hayran kalır, çünkü eser farklıdır, olaylar adeta tersinden gitmektedir. Bir kadının ölümüyle başlayan romanda kadının hayat bulup anne olması, ardından genç bir kız olması, ardından rahm-i madere dönüşü söz konusudur. Sıdkı, romanı tanıdık bir gazeteciye götürür. Önce gazetecide hayran kalır romana, ama aslına baktığında anlar Sıdkı'nın hatasını. Sıdkı, Fransızca'yı Türkçe gibi sanarak romana sağdan başlamıştır. Tersinden başladığı için olaylarda tersinden gitmiştir.

YUSUF ZİYA

Maske

N.8, S.2 1 K.Sâni 1339

Metin, üç kişiden ve iki sahneden oluşan bir manzum hikâyedir. Hikâyeye, bir maskeli baloda yalnız görünen bir kadının peşine takılan mirasyedi, sarhoş bir gencin kadınla arkadaş olmak istemesi ile başlar. Genç, illaki kadının yüzünü görmek isteyince, ısrara dayanamayan kadın yüzünü açar. Gördüğü çirkin yüz karşısında şaşkınlık geçiren genç inanmaz ve bu senin yüzün değil lütfen maskeyi çıkar, demekten kendini alamaz.

ERCÜMEND EKREM

Telefonda N.15, S.3 25 K.Sâni 1339

Behçet Bey, kızını bir paşanın oğluyla sözleyeceği için çok mutludur. Konuşulacak bazı meseleler olduğu için paşayı telefonla araması gerekmektedir. Behçet Bey, telefon açar, telefon santrale bağlanır. Santraldeki matmazel ile aralarında bir anlaşmazlık olur, bundan dolayı Behçet Bey matmazole, onu şikayet edeceğini söyler. Buna kızan matmazel, Behçet Bey'i farklı hatlara bağlar. Behçet Bey, kendisiyle alakası olmayan yaklaşık on kişiyle görüşür. En sonunda çok sinirlenmiştir. Karşısındakine bağırmağa başlar, oysa artık karşısındaki paşadır. Paşa kendini tanıınca Behçet Bey, neye uğrağını şaşırır ve özür diler. Ancak paşa bir kere kızmıştır ve artık dünürlamayacaklarını söyler.

PEYAMİ SAFA

Maaş Cüzdanı N.23, S.4 22 Şubat 1923

Maaş günü, çarşıda pazarda bir sürü dolaştıktan sonra maaş cüzdanının olmadığını fark eden Hayati Bey, telaşa düşer. Cüzdanı nerde unutmuş olacağını düşünür ve gittiği yerlere teker teker tekrar giderek maaş cüzdanını orda unutup unutmadığını sorar. Mısır Çarşısı'ndaki Arap Enfiyecisi daha sonra gittiği Rum Peynircisi, İranlı kahvecisi hepsi Hayati Bey'in cüzdanını görmediklerini söylerler, onunla alay etmekten de kendilerini alamazlar. Bir yandan sürekli bir şeylerini unutup, kaybettiği için kendisine kızan karısına ne cevap vereceğini düşünen Hayati Bey, bir taraftanda esnafın alaylarına maruz kalınca çok sinirlenir. En son girdiği kahvedeki iki tulumbacı Hayati Bey'in haline gülünce artık dayanamaz ve onlara kızar. Tulumbacılarından birinin Hayati Bey'in yüzüne attığı yumrukla adamcağızın iki dişi çıkar, ağzından kanlar boşanır. Artık evinin yolunu tutan Hayati Bey, bir de karısından azar işiteceğini düşünerek üzülür. Karısı kapıyı açıp onun halini görünce kızıp söylenmeye başlar: "Mahalle çocuklarından dayak mı yedin, kör olasıca, ne bu halin... Bir de maaş günü maaş cüzdanını evde unutup gitmişsin..."

KUMRU

Mantık Meselesi N.35, S.4 5 Nisan 1339

Genç adam sinirli bir şekilde arkadaşının odasına girer, bunlar hep benim başıma gelir, diyerek bağırıp durmaktadır. Arkadaşı onu biraz sakinleştirir, bir sigara yakar ve

derdini anlatmaya başlar. Mantığından şikayetçidir, mantığı yüzünden sürekli başına birşeyler geldiğini düşünmektedir. Mesela, terziye kırk lira vererek bir elbise diktirmiştir. Elbiseyi giyip dışarı çıktığında yağmura yakalanmış ve sırlıklam olmuştur. Hemen bir kahveye girip sobanın yanında üstünü kurutmuştur fakat kuruyan elbiselerinin çekmeye başlamış ve üzerinde küçücük kalmıştır. Terziye giderek durumu anlatır, ona mantıklı bir teklif yapacağını söyler, parasını geri istememektedir ancak, yarı fiyatına terzinin bir elbise dikmesini ister. Terzi, bunun neresinde mantık var, elbise çekmeyip uzasaydı siz mi bana yirmi lira verecektiniz, der. Adam düşünür, terzi haklıdır. Daha sonra bir bayanla gezintiye çıkmak için araba kiralamıştır, arabacıyla başında on iki liraya anlaşmışlardır. Uzun süren bir gezintiden sonra, arabacıya onbeş lira verir. Arabacı, hesap tamam, deyince adam itiraz edip üç lirasını geri ister. Fakat arabacı onunda oda kirası olduğunu söyleyince düşünür, arabacı haklıdır. Kendi mantığı hep onu yarı yolda bırakmaktadır.

AHMET NURETTİN

Kurnaz Katip

N.36, S.23

9 Nisan 1339

Celil Bey, İstanbul'un işlek hanlarının birinde yazıhane sahibidir. Kendisi fes tüccarlığı yapmaktadır. Celil Bey'in değişmeyen bir huyu vardır. İşleri yolunda gittiği müddetçe yanına aldığı katipleri çalıştırmakta ancak işleri durgunlaştığında ya da bozulduğunda hemen katibini işten çıkarmaktadır. Bu nedenle yanında uzun süre çalışmak mümkün değildir. Ancak en son aldığı katip bu işe bir çözüm bulmuştur. Celil Bey, bir dostunun tavsiyesiyle yanına aldığı bu genç, zeki katibi defteri açık, netbir üslupla tutması için sürekli uyarmaktadır. Bir süre sonra genç katibin iyi iş yaptığını görür ve uyarılarına arada sırada hatırlatsa da çok fazla takip etmez. Bir sene sonra bir mesele gereği defteri eline alır, fakat defterden hiçbir şey anlamaz. Ne sorsa katibi hemen cevap vermektedir, ama onun verdiği bilgiler olmadan defteri anlamak mümkün değildir. Bu durum Celil Bey'in canını sıkır. Genç katibi kendisine tavsiye eden dostuna, onun iyi hoş olduğunu ancak defteri güzel tutmadığını söyler. Adeta şifrelemiştir. Dostu gülererek cevap verir, zeki katip Celil Efendi'nin işleri bozulduğu an yanında çalışanı işten çıkaracağını bildiğinden her halükarda onun yanında kalabilmek için kendince bir yol bulmuştur.

SELAMİ İZZET

Peri

N.40, S.4

23 Nisan 1339

Lamia, zamanın şartlarından çok uzak, evinde Hanım Nine'si tarafından yetiştirilmektedir. Babası kızını daha farklı yetiştirmek ister, ancak kayınvalidesine karşı bir şey söyleyemediği için ses çıkaramaz. Lamia'ya dokuz yaşından itibaren dışarıya çıkmak yasaklanır. On üç yaşında çarşafa girer. Tüm hayatı evde, ninesinin eğitimi altında geçmektedir. Bir gün ninesine dışarı çıkmak istediğini söyler. Bu istek karşısında şaşırarak Hanım Nine cumbadan bakmasını ancak cumbadan bakmasına izin verir. Lamia artık her gün cumbadan bakmaya başlar, tek eğlencesi bu olmuştur. Fakat bir gün bu da yasaklanır. Güneşli bir günün sabahında uyanınca hemen cumbadan bakmak ister ve cumbaya koşar. Gelip geçenleri seyretmeye başlar. Hanım Ninesi ne yaptığını sorduğunda, komşunun oğlunun bıyıklarının çıktığını, ona baktığını söyleyince ninesi cumbayı da yasaklar. Lamia, ninesinin cumbayı yasaklamasının sebebini bir türlü anlayamaz. Bir gece yatağında ninesinin neden kızdığını, cumbayı neden yasakladığını düşünürken dışarıdan bir ses duyar. Biri şarkı söylemektedir, duyduğu hazin sesin etkisiyle ağlamaya başlar. Ertesi sabah geç uyanır, gözleri şiştir. Ninesi hasta olup olmadığını sorunca, iyiyim, der ve ona gece dinlediği şarkının içinde geçen sevdanın ne demek olduğunu sorar. Ninesi şaşırır, sevdanın bir peri olduğunu söyler. Lamia, zayıflamaya başlar. Artık babası isyan eder ve Erenköy'de bahçeli bir köşke taşınırlar. Burada Lamia'nın bahçede dolaşması serbest bırakılır. Burada, yan komşularından birinin oğlu Lamia'yı görür ve beğenir. Bir gün Lamia, yüzü kızarmış saçları dağılmış bir halde ninesinin yanına gelir. Ona, sevda perisini gördüğünü söyler. Ninesi, bunu onun saflığına verir ve güler. Lamia, gerçekten gördüm beyaz bir takım elbise giymişti, ben sevda perisiyim dedi ve beni öptü, der. Ninesi, öfkelenir ve hemen bu periyi tarif etmesini ister.

KIVILCIM

İftar Topu

N.41, S.2

26 Nisan 1339

Kazasker Abdüssemih Efendi'nin ramazan sofrası herkese açıktır. Her akşam evinde birçok kişiye iftar vermektedir. Gelenler konumlarına göre ya efendinin yahut ağaların sofrasına oturmaktadırlar. Konağın harem bölümünde de hanımlar ve kalfalar için iki sofraya kurulmaktadır. Kazaskerin ramazan sofrası halk arasında meşhur olmuştur. Ramazan geldiği zaman kilerini, çeşit çeşit iftariyelikler ve dünya mutfaklarından en leziz yiyeceklerle dolduran Kazasker bu konuda hiçbir masraftan

çekinmemektedir. Her zaman olduğu gibi o günde iftara beş dakika kala Kuran'ını kapatan Kazasker, iftar sofrasına gider. Konakta çıt yoktur, herkes topun atılmasını beklemektedir. Harem bölümünden geçerken gözüne biri çarpar. Daha önce görmediği kıza ismini sorar. Kız, adının Şayandil olduğunu söyler. Konağa daha yeni gelmiştir. Kazasker, kızın güzelliği karşısında dayanamaz ve ona yakınlaşır. Üzerine oturdukları kanepede Kazaskeri taşıyamadığından kırılır. Alt katta iftarı bekleyenler de bu sesi duyunca top atıldı zannederek oruçlarını bozarlar.

KIVILCIM

Tiryaki

N.42, S.4

30 Nisan 1339

Saraç Ali Efendi, ramazanda oruçtan dolayı asabi, sinirli olmaktadır. O gün ise her günün aksine daha fazla asabidir. Dükkanda müşteriler ile kavga eder, doğru düzgün iş yapamaz. Dükkanı kapatır camiye gider fakat camide de duramaz ve evine gelir. Karısı yemekleri hazırlamış, çocukların söküklüklerini dikmektedir. Karısına çatmak ister ancak bir sebep bulamaz. Pencerenin kenarına oturur ve gelen geçeni seyre başlar. Birkaç kadın yanlarında bir adamla konuşarak sokaktan geçerler. Ali Efendi, bu kadınların bu saatte dışarda ne işleri olduğunu, peşlerine birde adam taktıklarını, kıyafetlerinin açık saçık olduğunu söyleyerek kızmaya başlar. Karısı, sadece onu dinler ve tasdik eder. Ali Efendi, kendi karısı böyle giyinse yapacaklarını anlatmaya başlayınca kadın dayanamaz ve kendisinin ne suçu olduğunu sorar. Bunun üzerine Ali Efendi, bağırma başlar, kendisine karşılık verdiği için karısına kızar. İftar öncesi daha fazla söylenmemek için dışarı çıkar ve Divan Yolu'nda yürümeye başlar. Bir şık giyimli bir kadınla bir adamın karşılaşmalarını, konuşmalarını görür ve daha fazla dayanamayarak adama, sokak ortasında kadınla pazarlık yapmaya utanmıyor musun, der. İştikleri hakaret karşısında şaşırın adam, Ali Efendi'ye bir yumruk atar. Ali Efendi yere düşer, onu adamın elinden zor alırlar. İftara beş dakika kala yüzü kıpkırmızı bir halde eve gelir. Karısı korkarak ne olduğunu sorar. Ali Efendi, bir çapkını dövdüğünü ve sinirden yüzünün kızardığını söyler.

KIVILCIM

Anahtar

N.46, S.3

14 Mayıs 1339

Şadiye Hanım, kaç senedir yazları sayfiyyeye gidemediklerini söyleyerek, hiç değilse Cuma günleri adalara, Boğaziçi'ne gidip hava almadıkları için sinirlerinin

büsbütün bozulduğunu söyleyerek şikayet etmektedir. Yaz boyunca Şehzade başındaki evlerinde durmaktadırlar. Kocasını Rauf Efendi, sessiz biridir. Karısının tüm nazına, şikayetlerine sabırla mukabele etmektedir. Hatta karısı istediği için Cuma günleri onu bir yerlere götürmeyi düşünür, fakat her defasında karısının yüzünden bir aksilik çıkar ve bir yere gidemezler. Buna rağmen Şadiye Hanım'ın şikayetleri bitmez. Bir gün Florya sayfiye yerlerinin methini duyan Şadiye Hanım, Cuma günü kocasıyla Florya'ya gitmeye karar verir. kocası her zamanki gibi kabul eder. Cuma günü vapur saatine çok az kalmasına rağmen Şadiye Hanım bit türlü hazırlanıp evden çıkamaz. İskeleyle gittiklerinde vapuru az bir zaman farkıyla kaçırdıklarını görürler. Diğer vapur için bir saat beklerler. Florya'ya gittiklerinde öğle olmuştur. Her yer güneştir, gölgede boş masa bulamazlar. Bir ağacın altına masa koydururlar ve yemek ısmarlarlar. Bu arada Şadiye Hanım telaşlanmaya başlar. Evin anahtarını bulamamaktadır. Anahtarı kapının üzerinde unuttuğunu söyleyince Rauf Bey eve hırsız girmesinden korkar ve hemen trene yetişmek için kalkarlar. Yemekler olduğu gibi kalır. Eve gelirler, ancak anahtar kapının üzerinde değildir. Şadiye Hanım, komşuda bekler kocası çilingir bulmaya gider. Çilingir gelir, ancak kapıyı açamaz. Bu sırada Şadiye Hanım, anahtarı eldivenin içine koyduğunu hatırlar, eldiveni de trende unutmuştur. Rauf Bey, aceleyle Sirkeci'ye gider. Bindikleri trende bir eldiven bulunup bulunmadığını sorar. Fakat trende eldiven yoktur. Saatte geç olmuştur, artık çilingir de bulamayacağını düşünür ve karısını komşuya emanet edip kendisi de bir otele gitmeye karar verir. Eve gelince karısını evde bulur. Eldiven çantasının astarının içinde kalmıştır. Şadiye Hanım söylenmeye devam eder, kocası onu acele ettirdiği için telaşa düşmüştür. Yoksa o hiçbir şeyi unutacak biri değildir.

KIVILCIM

Sakal Uğrunda

N.58, S.3 25 Haziran 1339

Hacı Süleyman Efendi'nin biricik kızı Ferhunde'ye yapacağı düğün aylar öncesinden halk arasında konuşulmaya başlar. Düğünün on buçukta başlayacağı söylenilmiş olsa da davetliler birkaç saat öncesinden konağa gelmişlerdir. Ferhunde, kara kuru bir kız olsa babasının variyeti dolayısıyla birçok talibi çıkmıştır. Fakat Hacı Süleyman Efendi, kolay kolay kimseyi beğenememiştir. Damat olarak seçtiği kişi, Osman Cevdi Bey adında biraz saf, fakir bir gençtir. Hacı Süleyman Efendi, damat adayının biraz saf olduğunu ima edenlere, gözünün dışarıya açılmayacağını, bunun

daha iyi olduğunu söyler. Düğün evi tüm hazırlıklarını yapmış damadı beklemektedir. Fakat düğün saati gelmesine rağmen damat ortada yoktur. Hacı Süleyman Efendi, sinirlenmeye başlar. Davetliler kendi aralarında dedikodu yapmaya başlamışlardır. Kimi zaten damadın serser bir şey olduğunu bu nedenle düğünü unutmuş olabileceğini, kimi kızı sevmediğini söyler. Kızın annesi Esmâ Hanım ile oğlanın annesi Zeynep Hanım'da iyice telaşa düşmüşlerdir. Saat onikiye gelir, hala damat gelmemiştir. Ferhunde, bu durumu gururuna yediremez ve bayılır. Bu sırada gelinin ve damadın anneleri kavgaya tutuşurlar. Artık, durumun düzeltilemeyeceğini anlayan Hacı Süleyman Efendi, orda bulunan herkesi şahit tutarak, şart olsun bu düğünün kesinlikle olmayacak, der. Konağın içinde bunlar olurken dışarıda kapıcı koşa koşa gelen damatla konuşmaktadır. Kan ter içinde kalan damat, saatlerdir berber aradığını en sonunda bir tane açık berber bulduğunu söyler. Berberler Cuma günü tatil yapma kararı aldıklarından açık dükkan bulamamıştır. Kapıcı Zeynel Efendi gülererek, artık bu tıraş sana ömür boyu yeter, var git sakal bırak, der.

KIVILCIM

Çolpanın Hikâyesi

N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Arkadaşlarına bir muvaffakiyetini anlatacağını söyleyince hepsi merak eder. Çünkü herkes onun ne kadar utangaç, beceriksiz, çolpa olduğunu bilmektedirler. Altı arkadaşından biri hariç diğerleri eski arkadaşlarıdır. Biri ise yeni tanıştığı Osman Nebil adında bir gençtir. Oda diğerleriyle samimi olduğundan ondan da çekinmeyerek anlatmaya başlar. Üç sene evvel, yazı Heybeli'de geçirmek ister. Adaya gittiğinde çok pahalıya mal olmaması için Hıristiyan bir ailenin yanında kalmaya başlar. Günlerini gezerek ve kitap okuyarak geçirmektedir. Bir gün bir ağacın altında kitap okurken esmer bir genç kız görür. Kız oldukça güzeldir. Kızı birkaç kez daha görür fakat cesaret edip konuşamaz. Onun hayran bakışları kızın hoşuna gidere. Bir süre sonra kız onunla konuşur. Arkadaş olurlar. Kız, Mısırlı bir paşanın kızı olduğunu söyler. Kızın mütevazı tavırları hoşuna gider. Bir süre sonra cesaretini toplayarak kızı evine davet eder. Kız, geleceğine söz verir. Ertesi gün tüm parasıyla pasta, meyve, şekerleme alır. Ev sahibine güzel bir takım bulması için yalvarır. Ev sahibi güzel bir tabak takımı bulur. Bunlara aldıklarını güzelce yerleştirir. Kendisi de giyinir, kızı bekler. Kız, gelir, biraz konuşurlar ardından hazırladığı ikramları getirmek için dışarıya çıkar. Tepsi elinde döndüğü zaman odanın yeni cilalanmış tahtaları ayaklarının kaymasına sebep

olur ve düşer. Uyandığında, ne yapacağını bilemez. Çareyi ordan kaçmakta bulur. Şimdi düşünmektedir, eğer o zaman ayağı kayıp da rezil olmasaydı ve belki bu gün Mansur Paşa'nın damadı olacaktı. O sözünü bitirince Osman Nebil, kalkar bir şey demeden çıkar. Arkadaşları gülmeye başlarlar. Osman Nebil'in üç aydır Mansur Paşa'nın damadı olduğunu söyledikleri zaman durumu anlar.

KIVILCIM

Yeşil Hisar Yollarında

N.63, S.2 12 Temmuz 1339

Yusuf Kudret Bey'i, daire-i intihabatı olan Yeşilhisar'ı haritadan ararken yakalayan arkadaşı Salih Sıdkı Yeşilhisar'ı ondan önce bularak arkadaşına gösterir. Yusuf Kudret Bey, seçim bölgesinin düşündüğü kadar uzak olmadığını görünce Yeşilhisar'ı ziyaret etmek ister. Yusuf Kudret Bey'in Cuma günü beldelerini şerefliendireceğini haber alan Yeşilhisar halkı varını yoğunu ortaya koyarak bayram günlerini andıran bir tören düzenler. Her taraf bayraklarla donatılır, kurbanlar kesilip ziyafetler verilir. Bir yanda pehlivanlar güreşirken bir taraftan da cirit oynanır. Yusuf Kudret Bey'in arabası, Yeşilhisar'a yaklaştığı sırada duyduğu ateş sesleriyle eşkıyaların baskınına uğradığını düşünerek kısa bir baygınlık geçirir. Yeşilhisar gençleri ise hatırlı misafirlerini geleneksel karşılama yöntemleriyle karşılayıp korkuttukları için özür dilerler. Yusuf Kudret Bey, meydana geldiğinde kendisini bekleyen halk arabasının etrafını sarar. Arabadan çıkar ve heyecanla nutkunu okumaya başlar. Bu sırada onu uzaktan görerek tanıyan köy mektebinin genç muallimi Yusuf Kudret Bey'i yanındaki Nahiye müdürüne göstererek kulağına bir şeyler fısıldar. Söyledikleri kısa sürede kulaktan kulağa tüm halka yayılır. Yusuf Kudret Bey, Türkiye'nin öbür ucunda bulunan Yeşilhisar'a gideceğine aynı adı taşıyan İstanbul'un bir köyüne gelmiştir.

2.2.1.3. Tiyatro

FİSKE

Tek Taşlı Küpe

N.6, S.2 25 K.Evvel 1338

Üç kişiden oluşan, iki sahnelik bir tiyatrodur. Kocasına oldukça masum görünen aslında çok kurnaz, akıllı olan bir kadının kocasını ve aşığını aynı anda nasıl idare ettiği anlatılır. Aslında saf olan kocasıdır.

2.2.1.4. Hatıra

أبواب

Bir Gençlik Hatırası N.5, S.3/4 21 K.Evvel 1338

Harb-i Umumi'nin ilk yıllarında bir idadi talebesi olan yazar o yıllara ait bir anısını anlatır. Evlenip boşanmış genç bir kadına aşık olan yazar ona karşı masumane bir sevgi duymaktadır. Fakat kadının kendisi kadar masum olmadığını terk edildikten bir sene sonra anlayacaktır.

KIVILCIM

Bir Kıyafet Hatırası N.16, S.3-4 29 K.Sâni 1339

Beyoğlu'nda gençliğini geçiren Vedat Bey'in bir arkadaş sohbeti esnasında anlattığı hatırasına yer verilir. Eskiden yılbaşlarında sadece maskaraların değil Beyoğlu beylerinin de kıyafet değiştirerek dolaşmaya meraklı olduklarını söyleyen Vedat Bey, kendisinin bir yıl başı gecesi kadın kılığına girerek Beyoğlu'nda nasıl gezdiğini anlatır. Niyeti toy bir delikanlıyı peşine takarak sonunda erkek olduğunu belli edip onu mahcup etmek, komik duruma düşürmektir. Gittiği kadın berberinden başkasının da bu olaydan haberi yoktur. Gecenin ilerleyen saatlerinde istediği gibi toy bir delikanlıyı peşine takan Vedat Bey, onunla otele gider. Ancak otel odasında şaşırان delikanlı kılığına girerek Vedat Bey'i yanıltan, berberin kız kardeşinden ziyade Vedat Bey olur.

İMZASIZ

Hikâye-i Hal-i Fi'l-Mazi N.21, S.1 15 Şubat 1923

İki arkadaş hatıraları üzerine konuşmaktadır. Yıllar öncesinde bir gün yassı kadayıfın üzerine ceviz mi kaymak mı daha çok yakışır diyerek tartışmaya tutuşmuşlardır. En sonunda ikisini de tecrübe etmekten başka çare bulamamışlardır.

KARGA

Siyah Kısrak, Beyaz Kısrak N.22, S.3 19 Şubat 1923

Bir akşam çayında birçok gencin arasında bulunan feriklikten mütekaid Hikmet Paşa, etrafını saran gençlere askerlik anılarını anlatmaktadır. Bir ara siyah ve beyaz kısraklarından bahsetmeye başlar. Orada bulunanlardan Sermet Bey, hangisini tercih ettiğini sorduğu zaman, Hikmet Paşa, siyah kısrakın üzerindeyken siyahı, beyaz kısrakın üzerindeyken beyazı tercih ederdim, der. Biraz sonra sohbet bitip herkes

dağılınca, bir grup gencin yanından geçen Sermet Bey onların sarışın mı, esmer kadın mı tartışması yaptıklarını görür. Gençlerin karşısına geçerek, Hikmet Paşa'nın söylediklerini tekrarlar.

KIVILCIM

Borazan Bekir

N.34, S.2

2 Nisan 1339

Merhum Ömer Seyfettin'in anlattığı bir hatırasına yer verilir. 323 de Manastırda bölük zabiti olarak görev yapmaktadır. Bu sırada çevresinde konuşacağı pek kimse olmadığından canı sıkılmaktadır. Ancak askerlerinden birisi onu çok fazla eğlendirmektedir. Bu Borazan Bekir'dir. Bekir, borazanını hiçbir zaman yanından ayırmayan, kendi şahsına münhasır bir tiptir. Ömer Seyfettin'e göre, dehası ters yönde gelişmiş insanlardandır. Ömer Seyfettin, onu kendi bölüğüne onbaşı yaptığında, nasıl olupta her sayımda bir neferin eksik geldiğini bir türlü anlayamamakta, bu eksik neferin kendisi olduğunu çözememektedir. Fakat itaati ve hürmeti mükemmeldir, öyle ki kunduracı camında zabıt çizmesi görse ona selam vermektedir. Ömer Seyfettin bir gün İstanbul'daki hatırlı bir dostuna göndermesi için bal ve kunduracıya tamir ettirmesi için potinlerini Bekir'e verir. Ancak, Bekir balı kunduracıya verip eski potinleri İstanbul'a gönderince, Ömer Seyfettin ona, bir daha gözüme görünme, der. Gerçektende o günden sonra gözüne görünmez. Bekir, korkusuz biridir fakat emre itaat için savuşmuş olmalı, diye düşünürler. Aradan bir süre geçer. Ömer Seyfettin, manastırdayken adeti üzere sabahları dağlarda kırlarda dolaşmış. Bu sırada bir sütçünün kızı olan Despina da elinde bakraçlarla onun yolundan geçermiş. O zamanlar Üsküp de bir kız, kadın görmek mümkün olmadığından Despina çok da güzel olmamasına rağmen Ömer Seyfettin'in ilgisini çekermiş. Bir gün yine ona rastlamış. Konuşmuşlar, biraz yakınlaşmışlar ve beraberce yürümeye başlamışlar. Bu arada bir samanlığa girmişler. Despina, Ömer Seyfettin'i bölüğün başında komuta verirken gördüğünü ve o zaman beğendiğini söylemiş. Yine askerlerinin önündeymiş gibi komur vermesini istemiş. Bunun üzerine Ömer Seyfettin, "hazır ol, borazanlarla beraber ileri!" diyerek komut verir. Tam bu sırada samanların arasından bir borazan sesi duyarlar ve korkarak dışarı çıkarlar. Ömer Seyfettin, arkasına dönüp baktığında Borazan Bekir'in elinde borazanı ile kışlanın yolunu tuttuğunu görür.

AHMET RASİM

Sulu İftar

N.39, S.2

19 Nisan 1339

Sulu iftar diye kalenderiler arasında içkili iftar sofrasına denmektedir. Böyle bir sofraya katılan birinin anısı anlatılır. Beş ahab, Ramazanın onsekizinci gecesini mükellef bir sofraya etrafında buluşmuşlardır. Balık, havyar, işkembe çorbası, balık yumurtası, ev turşusu ve daha bir sürü meze sofradadır. İftar vaktinin gelmesiyle birer kadeh içerler, ardından ikinci üçüncü kadehler gelir. Artık keyiflerini bulmaya başlamışlardır. Şiirler, şarkılar eşliğinde hoş bir meclis oluşur. Zaman bu şekilde geçerken iyice sarhoş olup kendilerinden geçerler. Anlatıcı kişi gözlerini açtığı anda kendisini Kırk Çeşme'deki çeşmelerin birinin önünde bulur. Çeşme açıktır, oda önüne oturmuş olduğundan ayakkabıları sırlıdır. Biraz kendine gelir ve yola koyulur. Davulcu önde, o arkada, fesssiz, bastonsuz bir şekilde evine gelir.

KARGA

Yirmi Üç Nisan Topları

N.45, S.4

10 Mayıs 1339

Yazar, arkadaşlarından birinin başından geçen hadiseyi nakl etmektedir. 23 Nisan günü her yer kapalıdır. Sıcaktan bunalmıştır, canı çay ve nargile ister. Kepengi açık bir çay ocağına girer. Çaycıdan çay ve nargile ister. Nargilesi gelir. Tam fokurdutmaya başladığı sırada içeriye bir polis girer. Adam polisten çekinir, polis ise telaş etmemesini söyler, kendisinde yorgunluk atmaya gelmiştir. Polisle karşılıklı nargilelerini çekerken içeriye sarıklı, sakallı biri girer. Bu sefer ikisi de adamın bir şey demesinden korkarlar. Gelen adam ise yorgunluk atmaya geldiğini söyleyerek rahatlamalarını sağlar. Onları hep birden narile fokurdattırırken gören çaycı da dayanamaz, polisle hoca ramazan günü karşılıklı nargile çekerken ben niye aç susuz durayım, der. Çaycı da bir çay alır kendisine içmeye başlar. Bu sırada dışarıdan gelen çırak çaycıya, top mu patladı usta, diye sorar. Hoca cevap verir, patladı tabi ki sağır mısın, yirmi bir pare topu duymadın mı, der.

ANBER

Bitlere, Bitli Koğuşlara Dair

N.55, S.4

14 Haziran 1339

Anber'in istinsah ettiği parçada, ömrünün bir kısmını hapisanelerde geçirmiş insanların bitlere dair hatıraları anlatılır. Gazetelerden birinde adliyenin birinin arkasındaki tevkifhanenin duvarında, koğuştan koğuşa geçmenin yasak olduğu, yasağı

çiğneyenlerin bitli koğuşa gönderileceğinin yazıldığını okumuşlardır. Yirmi beş sene önce ise bitin bir mikrop alameti olduğunu insanların bilmediğinden bahsedilir. O zamanlar, sık sık hapisanelere giren külhanbeyleri hapisanelerde bit yarıştıran insalardan bahsederlermiş. Hapisanelerde bit, pire, tahtakurusu kimsenin kurtulamadığı haşerattanmış. Daha sonraları ise lekeli humma diye bir hastalığın olduğu halk arasında da yayılmış, artık hapisanelerde dahi bitli koğuşlar mahkumları korkutmak için kullanılmaktadır.

OSMAN CEMAL

İtalya Harbe Girdi mi, Girmedi mi?

N.56, S.2 18 Haziran 1339

Yazar, Harb-i Umumi döneminde Sinop'da bulunmuş olan alaycı bir arkadaşının anlattığı hatırayı nakl eder. İtalya henüz savaşa girmediği dönemde halk ikiye ayrılmıştır. Bir kısmı, İtalya'nın hareb gireceğini, bir kısmı girmeyeceğini düşünür. Hoca Nuri Efendi, İtalya'nın en kısa zamanda harbe dahil olacağını düşünenlerdendir. İtalya harbe girdikten sonra kendi dediğinin olmasından dolayı bir süre övünür. Hatırasını nakl eden kişi, İtalya'nın harbe girmesinden onbeş gün sonra sıcak bir temmuz günü belediyenin bahçesinde sigara içeken Hocaefendi gelir, yanına oturur ve bir sigara ister. O da bir muziplik düşünür ve bahçenin alt tarafında esrar içen gençlerden biraz esrar alarak sigaranın içine koyar. Hoca sigarayı ilk çekişinden sonra, sırtımda kertenkele mi var yoksa böcek mi birşeyler geziyor ama der. Esrar etkisini göstermeye başlamıştır. Bunun üzerine biraz daha Hocaefendinin kafasını karıştırmak için, Hocam sence İtalya harbe girecek mi, diye sorar. Hocaefendi, sen ne diyorsun İtalya harbe gireli onbeş gün oldu, deyince ısrarla İtalya'nın henüz harbe girmediğini idda eder. Hocaefendinin esrarın etkisiyle kafası gidip gelmeye başladığından bir şey diyemez ve onun yanından kalkar. İyice kafası karışmıştır. Yol boyunca karşılaştığı herkese İtalya'nın harbe girip girmediğini sorar. Kimse, doğru düzgün cevap veremez. En son karşılaştığı, mahallenin delisi Ömer'i tanıyamaz ve onu akli başında biri zannederek aynı soruyu ona da sorar. Deli Ömer, olumsuz cevap verince kendinden iyice şüphelenir. Doğru polise gider. Yolda, kendi kendine düşünür. Belki Harb-i umumi diye bir şey de yoktur, hepsini ben uydurdum galiba, der. Karakola girince tam, ben delirdim beni hastaneye kaldırın, diyeceği sırada komser, Hocaefendi aşk olsun şu İtalyanların harbe gireceğini nasıl bildiniz, deyince Hocaefendi, aman sus o bahsi kapa delilik bu parayla pulla değil ki, cevabını verir.

PEYAMİ SAFA

Evhamlı Bir Yolcu

N.69, S.2

2 Ağustos 1339

Yazar, geçen sene Ramazan Bayram'ında şimendiferle Küçükçekmece'ye giderken başından geçen bir hadiseyi nakl eder. Vagona girdiğinde kimse yoktur, ceketini ve elindeki paketi yerleştirir ve oturur. Bu sırada bir yolcu gelir ve yanına oturur. Bu adamda garip bir hal vardır. Endişeli, telaşlı görünmektedir. Yazar gözlerini ondan alamaz. Adam ayağa kalkar, vagona bir aşağı bir yukarı yürür sonra ona dönerek bir başına bir felaket geldiğini söyler. Yazar, ne olduğunu sorunca, akşam Sirkeci'de bir dağıtııcıdan bir gazete aldığını fakat çocuğa verdiği paranın yarım lira eksik olduğunu sonradan fark ettiğini söyler. Bundan dolayı vicdan azabı çekmektedir. Para eksik olduğu için belki gazete çocuğu bir daha çalıştırmayacaktır, belki çocuğun annesi babası ona kızacaktır, belki çocuğun ailesinde bir hasta vardır, ilac almaya parası yetişmeyeceği için hasta ölecektir. Adamın küçük bir felaketi bu kadar abartmasına şaşırır yazar, onu tebrik etmekten de kendini alamaz. Biraz sonra adam, vagonun kapısına çıkar ve yazara, sizi yan vagonun biri çağırıyor, der. Yazar hemen yan vagona gider fakat orda kimse yoktur, döndüğünde ceketinin ve paketinin adamla beraber gittiğini görünce soyulduğunu anlar.

2.2.1.5. Mektup

KARGA

Şaban Ağa'dan Mektup

N.8, S.2

1 K.Sâni 1339

Bu metin, İskenderiyeye kaçan Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın üyelerinden birinin İstanbul'da kalan bir arkadaşına yazdığı mektubu içerir. 14 Kanun-i Evvel 338 de tarihinde Şaban Ağa tarafından yazılan mektup aslına uygun ibaresiyle verilmiştir. Şaban Ağa mektupta, İskenderiyeye kaçan üyeler olarak Malta'da bir kabine teşkil ederek milliyetçilerle mücadele edeceklerini yazar. Rıza Tevfik'de onların içindedir. Onlardan önce milliyetçiler İskenderiyeye gelip propaganda yaptıkları için kalacak yer bulamamışlardır. Nihayet bir Yahudinin yardımıyla yatacak yer ayarlamışlardır. Kimisi falcılık, kimisi meddahlık yaparak geçinmektedir. Yeni kabineyi eleştiren Şaban Ağa, biz onların yerinde olsaydık İngilizlerin her dediğine uyarak rahata ererdik, demektedir.

ÜSKÜDARLI TAL'AT

Bir Mektup

N.25, S.2

1 Mart 1923

Yazar, Akbaba Dergisine yazdığı mektupta, önceki nüshada yayınlanan Tahir Nadi ile Halil Nihad arasında geçen petrol ile ilgili konuşmada, Halil Nihad'ın, Petrol Gazi evliyadandır, Musulda medfundur, diyerek verdiği bilginin doğru olduğunu belirtmektedir. Kendisi de bu bilgiye bazı eklemeler yapacaktır. Makamat'a okuduğunu göre, Petrol Gazi miladın 1656 senesinde Amerika'da doğmuştur. Sonra Romanya'ya, Batum'a hicret etmiş, daha sonra ihtida ederek Musul'a defin edilmiştir. Musul'da Petrol Gazi'nin türbesini gördüğünü söyleyen yazar, hakkında yazılan tarihi de aktarır.

AHMET RASİM

Teşekkürname

N.29, S.2

15 Mart 1923

İstanbul'da Men-i Müskirat Kanunu'nun tatbikinin tehir edilmesi üzerine Ahmet Rasim tarafından, Ankara'daki dostu Yunus Nadi'ye yazdığı mektuba yer verilmiştir. Ahmet Rasim, kararlarından ötürü Yunus Nadi'ye teşekkür etmekte, onun halden anlayan bir dost olduğunu belirtmektedir. Ayrıca mektubunda Yahya Kemal'in, Abdülhak Hamid'in, Cem'in, Süleyman Nazif'in çok minnettar olduklarını ve selamlarını da iletmektedir.

FEYLESOF RIZA TEVFİK

Feylesofun Mektubu

N.38, S.2

16 Nisan 1339

Mektup, Celal Nuri Bey'e yazılmıştır. Feylesof Rıza, mektubu Mekkeye doğru giden bir kafilende devenin üzerinde yazdığını belirterek, sonumuzun ne olacağı belli değil inkilabın ilk günlerinde at üstünde İstanbul'a hüküm ederken şimdi deve üstünde yolculuk yapıyoruz, der. Bu sırada develer hakkında uzunca bir malumat verdikten sonra Sabri Hoca'dan bahseder. Sabri Hoca, şair olmak istemekte bu nedenle Rıza tevfik'in peşini bırakmamaktadır. Rıza Tevfik ise, onun şiirlerini dinlemekten bıkmıştır. Sabri Hoca, bir gün rüyasında büyük bir şair olacağını işaretini gördüğünü söyler ve anlatır. Rüyasında, Molla Cami'nin ağzına tükürdüğünü görmüştür, Rıza Tevfik daha fazla tahammül edemez, o senin yüzüne tükürmek istemiş fakat sen şaşkınlıktan ağzını açınca öyle denk gelmiş, deyiverir. Feylesof mektubunda İstanbul'da neler olup bittiğini sorar, hakkında neler konuşulduğunu merak etmektedir.

Ancak, hakkında ne denirse densin kendisinin adı tarihe geçmiş tüm feylesoflar gibi sabredeceğini söyler.

CELAL NURİ (Müstensih: ANBER)

Dersim Mebusu Diyap Ağa

N.39, S.4

19 Nisan 1339

Mektup Gelibolu mebusu Celal Nuri Bey, tarafından yazılmış, Anber tarafından istinsah edilmiştir. Yazar, mektubunda Dersim Mebusu Diyap Ağa'yı tanıtmaktadır. Diyap Ağa, ümmi olduğu halde değme alimlere, edebiyatçılara, hakimlere taş çıkaracak bir bilgi birikimine, bakış açısına sahiptir. Gayet kalender, hoş sohbet, zarif biridir. Yazar ağayı ziyaret eder, aralarında hoş bir sohbet geçer. Önce, ağa saz çalarak kürtçe şarkı söyler. Ardından edebiyat, felsefe üzerine konuşmaya başlarlar. Ağa, sizin büyük edebiyatçı, şair, feylesof dediklerinize ben gülüyorum, der. Ona göre, dünyada en büyük şair, en büyük feylesof tuzda şeker, şekerde tuz lezzetini bulan, yani zehirle panzehiri bir tutan kişidir. Sözü edilen kimseler ise birşeye iki, üç isim vermektedirler. Mesela Celal Nuri Bey, Ankara'dan İstanbul'a gelirken de aynı kişidir, İstanbul'dan Ankara'ya dönerken de. Yani rüzgar ne yönden eserse essin aynı rüzgardır. Bunu poyraz, lodos, karayel diye ayırmaya ne lüzum vardır. Yazar, Dersim Mebusu Diyap Ağa'yı tanıttıktan sonra onun dünyanın en büyük feylesofu, mütfekkiri olduğunu belirtir.

İMZASIZ

Bizde Kadınlar Mebus Olursa

N.54, S.1

11 Haziran 1339

Kasımpaşalı Ayşe, Yeni Bağçeli Huriye, Üsküdarlı Safvet, Edirne Kapılı Kamile tarafından Akbaba Gazetesi'ne gönderilen mektup aynen aktarılmıştır. Kadınlar telgrafta kendilerinin mebus olma fikrini ortaya atıp bir de sürekli alay eden erkeklere kızmaktadırlar. Akbaba Gazetesi'nden kendileriyle alay eden erkeklerin kimler olduğunu sorarlar. Onlara göre bu iş muhtemelen Celal Sahir'in başının altından çıkmıştır. Celal Sahir değil İzzet Melih olsa haddini bildireceklerini söylerler. Onlar mebusluk değil başka şeyler istemektedirler. Kılık kıyafet, gezip tozmak isterler. Erkekler bizi mebus yapmaya kalkacaklarına akşamları evlerine elleri dolu gelsin, derler. Bulaşık, çamaşır, yemek, çoluk çocukla uğraşıp birde mebusluk yapamayacaklarını ifade ederler.

ÇAVUŞ OĞLU KADİR

İzzet Melih Bey'e Mektup

N.54, S.2 11 Haziran 1339

Parça, Mengeneli Aşçı Kadir tarafından Bolulu halk adına Bolu mebus adayı İzzet Melih Bey'e yazılmış bir mektubu içerir. İzzet Melih Bey'in Bolu mebusluğuna aday olmasından çok memnun kalmışlardır. Onun mebus seçilmesi için civar semtlerde, köylerde propaganda yapmaktadırlar. İstanbul'a gelen bir hemşehrileri ile İzzet Melih Bey'e dilberdudağı ve hanımgöbeği göndermişlerdir, afiyetle yemesini isterler. Mektubun sonunda Aşçı Kadir, tek tek selam eden ahalinin selamlarını ve Bolu'da olup biten hadiseleri yazar.

KARGA

Milleyus'dan Mektup

N.54, S.3 11 Haziran 1339

Fener'de cereyan eden hadiselerden sonra Başpapaz Milleyus Akbaba Gazetesi'ne gönderdiği mektupta kendisine yapılan haksızlıktan ve Türklere olan yakınlığından bahseder.

SAİD MOLLA

Said Molla'nın Mektubu

N.59, S.4 28 Haziran 1339

Sabık Adliye Müşteşarı olan Said Molla'nın Romanya'dan gönderdiği mektuptur. Bu mektubu, aleyhinde söylenilenlere cevap olmak üzere yazmış olduğunu belirtir. Daha önce Vakit ve Tanin'e de yazıp göndermiştir, fakat mektupları değiştirilmiştir. Bunun aynen yayınlanmasını Akbaba'dan istemektedir. Romanya'ya gittiğinden bu yana vaktini hep camide ibadetle geçirmekte olduğunu söyler. Hatta, bir köyde öğle namazını onsekiz rekat kıldırınca köylü daha önce öğle namazını on rekat kıldırın imamlarının ne kadar cahil olduğunu düşünerek ondan köyün imamı olmasını istemişlerdir. Bir kere de cenaze namazını oturarak kıldırınca yine cemaatin ilgisine mazhar olduğunu anlatır. Cemaat ondan tüm imamları eğitmesini istemişlerdir. Said Molla, bunları anlattıktan sonra hakkında çıkan söyletilerin asılsız olduğunu belirterek mektubunu bitirir.

OSMAN CEMAL

Lozan Mektupları

N.63, S.4 12 Temmuz 1339

Tevhid-i Efkar'ın sahibi ve sermuharriiri Velid Bey'in Lozan'da bulunduğu sırada

bilhassa Akbaba için kaleme aldığı mektuptur. Parçanın müstensihisi, Osman Cemal'dir. Velid Bey, birgün müzakerelerden, mülakatlardan vakit bularak bir arkadaşıyla Lozan köylerine gezmeye gittiklerinden bahseder. Gittikleri yemyeşil, ağaçlarla dolu bir ırmak kenarıdır. Burada, önce namazlarını kılarlar. Ardından arkadaşı bir aşır okur, sonra beraberce “Hak şerleri hayr eyler” ilahisini söylerler. Ardından, yemekleri pişerken biraz uyumayı düşünürler ve uzanırlar. Velid Bey, uyandığında kendini Lozan'da otelin koridorunda bulur. Meğerse mülakat için İngiliz temsilcisini beklerken burada uykuya dalmıştır. Ancak, gördüğü rüyanın hayra alamet olduğunu belirtir.

ANBER

Lozan Mektupları

N.67, S.3 26 Temmuz 1339

Mektup, İdam sahibi Cevdet Bey tarafından Akbaba için kaleme alınmıştır. Cevdet Bey, sulhun yapılmasından dolayı duyduğu sevinci dile getirir. Önceden de söylediği gibi sulhden sonra yeni harpler başlayacaktır. Bu nedenle Türkiye hemen rahatlammalı bu yeni harpler için mücadeleye başlamalıdır. Maarif, iktisat, ziraat, ticaret vb. artık Türk Devleti'nin üzerinde durması gereken konulardır. Lozan'da bulunduğu sırada oradaki okulları gezen yazar, izlenimlerini hayranlıkla anlatır. Muallimleri bizim alimlerimiz gibi bilgili olan bu okullarda her on iki talebeye bir muallim düşmektedir. Ayrıca okullarda felsefe, edebiyat ve müsbet ilimlerin yanı sıra öğrencilere günlük hayatta lazım olacak bilgilerin verilmesi dikkatini çekmiştir. Mesela öğrencilere okulda kahve dövmek, muhallebi yapmak öğretilir. Mekteplerinden başka İsviçre'nin ziraatında da bahseden yazar, Türk ziraatının de garpta olduğu gibi gelişmesi gerektiğini belirtir.

2.2.1.6. Deneme

AKBABA

Herşey Saçma Herşey Hezeyan

N.10, S.1 8 K.Sâni 1339

Yazar, insanın doğumundan ölümüne kadar yaşadığı, muhatap olduğu herşeyin saçma olduğunu belirtir. Anne karnında dokuz ay beklemenin, yürümek için bir yıl, konuşmak için iki yıl beklemenin, yemek içmenin, uyuyup uyanmanın hepsinin saçma olduğunu düşünmektedir. Bu dünyada saçma ve hezeyan olmayan sadece iki şey vardır; bunlardan birincisi yazarın yazması, ikincisi okuyucunun bu yazılanları okumasıdır. Bunların dışında herşey saçma ve hezeyandır.

2.2.1.7. Eleştiri

FAZIL AHMED

Defter-i Kebirden

N.11, S.2

11 K.Sâni 1339

Yazar, yeni dönemde çıkan mizah dergilerini eleştirir. Şimdiye kadar birçok sahtekârlığa şahit olduğunu söyleyen yazar, ayarı bozuk nükte, sûdi belirsiz zerafet ve noksan vezinli şathiyyatlardan oluşan dergilerin çıkarılabileceğini düşünmemiştir. Buna rağmen bu tür dergilerin çok fazla okuyucusu olduğu söylenmektedir. Kendisinden de mizah yazısı isteyenler olmaktadır. O ise, savaşın yeni bittiği günlerde mizahı gereksiz bulmaktadır. Mizah yazmayı, cenaze çıkan bir evde palyançoluk yapmaya benzetmektedir. Ayrıca yazara göre, nüktenin incesi makbuldür, fakat artık şişmanı yaygınlaşmıştır.

İMZASIZ

Çınar Altındakiler

N.13, S.2

18 K.Sâni 1339

Ziya Gökalp'in Yeni Mecmua'yı çınar gölgesine benzettiğine değinen yazar, çınar altında kimler gölgelenmektedir, diyerek derginin ikinci sayısına bakmıştır. İki şair dikkatini çeker; bunlar Dergâh şairlerinden Ahmet Haşim ve Ali Mümtaz'dır. Haşim'in "Karanfil" başlıklı bir şiirine yer verilmiştir. Yazara göre şairin şiiri anlamsız görünsede eski ilahiler biliniyorsa anlaşılabilir. Şiirin birinci bölümü; "Yârin dudağından getirilmiş/Bir katre âlevdir bu karanfil/Rûhum acısından bunu bildi" şeklindedir. Yazar birinci bölümün şu halk türküsüne temas etmekle kıymet kazandığını düşünmektedir: "Karanfilsin kararın yok/ Gonca gülsün tımarın yok/ Ben seni çoktan severdim/ Senin bundan haberin yok." Şiirin ikici bölümü olan, "Düştükçe, vurulmuş gibi, yer yer/ Kızgın kokusundan kelebekler/ Gönlüm ona pervâne kesildi" mısraları da yazara göre başka bir halk şiirine, bir ilahiye benzemektedir "Şem'e yanar pervaneler/ Gelsin beraber yanalım/ Aşka düşen divaneler/ Gelsin beraber yanalım". Yeni Mecmua'daki bir diğer şair olan Ali Mümtaz ise yazara göre, bir halk şairinin şiirinden intihal yapmıştır.

2.2.1.8. Sohbet ve Söyleşi

KANBER

Kararsızlık

N.14, S.1

22 K.Sâni 1339

Yazarın gözlemlerine göre her yerde bir kararsızlık hali hakimdir. Evde, işte, arkadaşları arasında, hükümet meselelerinde, Lozan'da konuşulan meselelerde hep kararsızlık hakimdir. Kararsızlık halinin insanları huzura ve sükûna ermelerine mani olduğunu düşünmektedir. Bundan dolayı yazar, artık herkesin, her merci'in meselelerini bir karara bağlamasını ister, sonuçları olumsuz dahi olsa bu bile kararsızlık halinden daha iyidir.

AHMET RASİM

Ya Sebil!..

N.40, S.3

23 Nisan 1339

Yazar, Ramzanın birinci günü yerli gazetelerin birinde “Şehr-i Sıyamda Tedabir-i İnzibatiyye” başlıklı bir yazının içerdiği birkaç fikrayı okumuştur. Bu fıkraların birinde “Harfendazlığa, adabı-ı umumiyye mugayir hareket edilmeyecektir” kaydının bulunması yazarı çok güldürmüştür. Ona göre, harfendazlık, adab-ı umumiyye Harb-ı Umuminin gerisinde kalmıştır. Savaş sırasında, İstanbul'a gelen Alman kadınlarıyla başlayan bozulma giderek artmıştır. Kadınlar zaman geçtikçe rahatlamaya, açılmaya başlamışlardır. Önce, çarşaflar, mantolar kısalmış ardından yüzler açılmış, vücut hatlarını teşhir eden kıyafetler giyilmeye başlanmıştır. Pudra, allık gibi farklı farklı makyaj malzemeleri kullanılmaya başlanmış, kadınlar süslenmeye azami gayret göstermiştir. Önceleri gizli gizli olan konuşmalar, buluşmalar açıktan açığa yapılmaya başlanmıştır. Artık ne utanma ne korkma kalmamıştır. Herkes istediği gibi istediği kişiyle beraber olmaya başlamıştır. Böyle bir ortamda hala harfendazlıktan bahsedilmesi yazarı güldürür.

ANBER

Manastır ve Manastır Hayatına Dair

N.62, S.3

9 Temmuz 1339

Yazar, Aynoroz'a giden Papaz Meletyus vesilesiyle manastır hayatına dair düşüncelerini aktarır. Gazetenin birinde Aynoroz'daki manastırın adeta bir sanatoryum okumuştur. Yazara göre bunu tahmin etmek için Heybeliada'daki manastıra bakmak yeterlidir. Heybeliada'da ormanın içerisinde, etrafında mis kokulu çamların olduğu, denize yakın bir mevkide bulunan manastırın yeri muhteşemdir. Yazar, kendinden

bahsederek yüzü gözü buruşmuş, kuvvetten düşmüş yaşlı haliyle orada bir süre kalsa gençleşip geri döneceğini belirtir. Buradaki papazların günlük hayatlarının rahat, sıkıntısız, refah içerisinde geçtiğini düşünür.

ANBER

Bir Mektep Muallimiyle Mülakat N.64, S.3 16 Temmuz 1339

Yazar, onbeş senedir muallimlik yapan arkadaşı Halil İbrahim Bey uzun bir süre sonra karşılaşmıştır. İki arkadaş hal hatır sorduktan sonra Halil İbrahim Bey, işinden istifa ettiğini söyleyince yazar meraklanarak nedenini sorar. Halil İbrahim Bey, iki sene önce Ünas Sultanilerine tayininin çıktığını burada iki kız mektebinde Fransızca ve edebiyat dersleri verdiğini söyler. Kız öğrencilerle meşgul olmak onu çok yormuştur. Kızların aşırı hassas, alıngan hallerine alışkın olmayan Halil İbrahim Bey'in sinirleri epeyce yıpranmıştır. Buradan tekrar Zekur Sultanilerine geçer. Orada da birgün yürüyüş esnasında ayağındaki nasırın incinmiş, uzun süre acısını çekmiştir. Ardından bir gün, beden eğitimi öğretmeni ona hareket yaptırırken kolu çıkınca üç ay boyunca kırıkçıya para vermek zorunda kalmış ve artı istifa etmeye karar vermiştir.

OSMAN CEMAL

Yine Caydım! N.65, S.2 19 Temmuz 1339

Yazar, artık evlenmeye tamamen karar vermişken bu kararından Kadınlar Halk Fırkası yüzünden vaz geçmiştir. Çünkü evleneceği kadının ileride bu fırkanın içinde aktif görev almasından korkmaktadır. Fırkacılığı çok iyi bildiği için eşi bu tür işlere karışırsa evlerinde huzur, düzen, rahat kalmayacağını düşünmektedir. Evliliğinde herşey yolunda giderken bu siyasi meselelerden dolayı karısı belki de tevkif edilecektir. İleri de bu tür sıkıntılar yaşamamak için evlenmekten vaz geçmiştir. Bir arkadaşı, bu fırkaya hiç bulaşmayacağına dair senet imzalayan bir kadınla evlenmesini tavsiye etmiştir. Ancak yazar, bu yolda imzalanan senetlere güvenmemektedir. Zamanında, İttihat ve Terakki ile Hürriyet ve İtilaf Fırkalarına girenler hep fırkacılığa karışmayacağına dair senet imzalayan memurlar olmuştur.

OSMAN CEMAL

Öpmeye, Koklamaya Dair N.69, S.3 2 Ağustos 1339

Paris gazetelerinde “kadının elini öpmeli mi öpmemeli mi?” konusunun

tartışılmakta olduğunu belirten yazar bu hadisenin ilginçliği ve gereksizliği üzerinde durmaktadır. Kendisi, ben Paris kadınlarının yerinde olsaydım öpene sağ olsun öpmeyen de derdim, diyerek el öpme adetinin lüzumsuzluğuna değinir. Ona göre anne, teyze, nine, abla gibi büyüklerin elleri öpülmelidir. Diğer kadınların ellerini öpmek bir zevksizliktir. Gün boyu her yere dokunan, değen ellerin öpülecek kadar temiz olmadığını düşünür. Bunun yanı sıra kadınların ayakkabılarına şampanya doldurup içen, terlikleriyle uyuyanlarında varlığından bahsederek, bunları akıl vermesi için Allah'a dua eder.

2.2.1.9. Röportaj

İMZASIZ

Halil Nihad Bey Ne Diyor?

N.2, S.4 11 K.Evvel 1338

Bir önceki gün, Halil Nihad Bey ile Trabzon Kahvehanesinde karşılaşan Akbaba muhabirinin diyalogundan bahsedilir. Aslen Trabzonlu olan Halil Nihad Bey'in konuşmaları karadeniz şivesiyle verilmiştir. Tipik bir kadadenizli olarak çizilen şair, bir türlü muhabirin kendisine soru yöneltmesine müsaade etmeden sürekli konuşmaktadır. En sonunda Haşim'in şairin divanı için Nedim'le ilgili birşeyler söylediğini ima eden muhabire Halil Nihad, Haşim'i bırakmasını söyler. O, Nedim'den anlamamaktadır. Hâlbuki kendisi Karadeniz'de kadar hamsi varsa o kadar divan okumuştur.

İMZASIZ

Besim Atalay Bey'le Mülakat

N.29, S.2 15 Mart 1923

Yazı, bir önceki gün Besim Atalay Bey'in gazeteye yaptığı ziyareti anlatmaktadır. Bu habersiz ziyarette, Besim Atalay'ı bir anda karşılarında gören gazete çalışanları şaşırılmış, onu nasıl ağırlayacaklarını bilememişlerdir. Besim Atalay'ın, İstanbul'da dedikodulara sebep olan konuşmalarına dair Akbaba'da da birşeyle yazıldığı için acaba milletvekilimiz gücendi mi, diye düşünmüşlerdir. Ancak konuşmaya başladıkları zaman Atalay Bey'in gücenmediğini anlamışlardır. Atalay Bey, İstanbul memurlarının Anadolu'ya gitmesi hakkında söylediklerinden bahsederek, ben onları sizin iyiliğiniz için söyledim ben Annadolu'ya gittim zengin oldum siz de gidin sizde zengin olun, demiştir. Gazetede hakkında çıkan haberlere darılmadığının göstergesi olarak da, softalık ve mebusluk devrine ait iki fotoğrafını yayınlamaları için

gazeteye bırakmıştır.

OSMAN CEMAL

Yüz Sene Sonra Neler Olacak?

N.44, S.4

7 Mayıs 1339

Yazar, daha önce de muhtelif kişilerden yüz sene sonra hayatın nasıl değişeceğine dair fikirlerini sorduğunu bu seferde Besim Ömer Paşa ile bu konuyu konuştuğunu belirtir. Ömer Paşa'ya göre yüz sene sonra çocuklar ana rahminde konuşmaya başlayacaklar ve doğar doğmaz "Bonjur bey baba" diyeceklerdir. O zaman artık ebeler de lüzum kalmayacaktır. Doğacak çocuk vakti saati geldiğinde kendi kendine gelecektir. Anne karnında ise ne kadar kalacakları onların elindedir. Eğer savaş, kıtlık gibi felaketler yaşıyorsa, dokuz ay değil belki de on sekiz ay anne karnında duracaklardır. Dış görünüşleri de farklı olacaktır.

OSMAN CEMAL

Yüz Sene Sonra Neler Olacak?

N.47, S.3

17 Mayıs 1339

İzzet Melih Bey'e yüz sene sonra elbise modasının nasıl olacağı ile ilgili fikri sorulunca o zaman ceket, palto, yelek gibi kıyafetlerin kalkacağını söyler. Erkekler ipek entari ve hırka giyeceklerdir. Yüz sene sonra erkekler ile kadınlar arasında fark kalmayacağından kadınlarda erkekler gibi giyinecektir. Serpuşlar kalkacak ve herkes saçlarını uzatıp örecektir. Yazar, sigara modası nasıl olacak, diye sorduğunda İzzet Melih bu hususta kesin bir şey söyleyemeyeceğini belirtir. Ancak, rejinin yüz sene sonra vanilyalı, çilekli lüks sigaralar üreteceğini ümit eder.

ANBER

Yüz Sene Sonra Neler Olacak?

N.48, S.4

21 Mayıs 1339

İkdam muharrirlerinden edebiyat-ı ziraiyye yazarı Cevad Rüştü Bey'le enginar tarlasında karşılaşan yazar ona, yüz sene sonra enginarlar yine böyle mi olacak, diye sorar. Cevad Rüştü Bey, enginarın insana benzediğini söyleyerek yüz sene sonraki hallerine dair uzun bir açıklama yapar. Ardından yazar, yüz sene sonraki ziraatin nasıl olacağını sorar. Yüz sene sonra tarlalardan daha fazla mahsül alınacağını söyleyen Cevad Rüştü Bey, çiftçilerin toprağa hamsi, sardalya gibi küçük balıkları ekerek hasat mevsiminin de kılıç, kalkan gibi büyük balıkları toplayacaklarını söyler. Ayrıca verimli topraklardan mendil, çorap, fes gibi çeşitli eşyaların, altın, gümüş gibi zinetlerinde elde

edilmesi mümkün olacaktır.

AKBABA

Salih Efendi İle Mülakat

N.32, S.1

26 Mart 1923

Mecburi İzdivaç Layihasının sahibi Yeşilzade Salih Efendi, dostlarını Hüdavendigâr Otel’de kabul edeceğini ilan edince, Akbaba muharrirleri de kendisiyle bir mülakat yapmak için otele gitmişlerdir. Otelin çok kalabalık olması onları şaşırtmıştır. Genç, yaşlı, kadın, erkek bir sürü insan Salih Efendi’ye akıl danışmak için otele akın etmişlerdir. Bekleme salonunda duvarda bulunan yazılar dikkatlerini çeker. Bunların birinde; “Sorma benden başka türlü bir ilaç/İzdivaç et, izdivaç et, izdivaç” diğ erinde; “Bil ki Havva kızı cennet malıdır/Er olan dörde kadar almalıdır” yazmaktadır. Sıra gazetecilere geldiğinde içeri girerler. Ressam olan Salih Efendi’nin resmini çizerken, Orhan Seyfi’de sorularını sormaya başlar. Sali Efendi, ilk önce izdivacın tarihi ile alakalı genel bir giriş yapar. Çocuklar izdivacın mahsülüdür, bugün doğanlar yarının yetişkinleri olacaktır. Eğer evlilik yolu ile yeni nesiller yetiştirilmezse ilerleyen zamanlarda insanoğlunun soyu tükenecektir. Eğer bu layiha kabul edilirse, o zamanki duruma göre erkek nüfusundan takriben altı milyon kadar fazla olan kadın nüfusunun da erkeklerin üçer dörder kadınla evlenmesi halinde sorun teşkil etmeyeceğini düşünür. Böylece her aile on iki sene içerisinde altı çocuk sahibi olsa ülke nüfusu otuz altı milyon artış olacaktır. Nüfus artışı bu şekilde giderse Türkiye kalabalık bir ülke olacak ve cihana meydan okuyacaktır. Gazeteciler, Salih Efendi’nin izdivaç meselesini etraflıca düşündüğünü görürler.

İMZASIZ

Etna, Vezüv Yanardağları

N.58, S.1

25 Haziran 1339

Etna ve Vezüv dağlarındaki gittikçe artan feveran üzerine Akbaba muhabiri rasathaneye giderek Fatin Hoca ile görüşür. Fatin Hoca, ne zaman adem oğlu doğru yoldan saparsa başına ya ateş, ya taş yağar yağdığını söyler. Bu tür afetlerin olduğu yerde kalması ve diğer memleketlere ulaşmaması için bütün halk her sabah bir tepeye çıkıp doksan beş bin kere şu duayı etmelidir: “Selam verdim nefere/ Ne halt eder kefer/ Yanar dağlar yol verin/ Niyet ettim sefere” . Bu duayı ettikten üç gün sonra Allah’ın izniyle afet bitecektir.

ANBER

Nezihe Muhyiddin Hanım'la Mülakat

N.60, S.3

2 Temmuz 1339

Yazar, Nezihe Muhyiddin Hanım'la Kadınlar Halk Fırkası'nın merkez binasında mülakat yapmıştır. Nezihe Muhyiddin, amaçlarının tüm Türk kadınlarının asrı kadın olmasını sağlamak olduğunu söyler. Asrî kadın derken kısa etekl, ipek çoraplı olmayı kast etmediğini belirtir. Asrî kadın, kocası çiftçi ise çiftçilikten anlayan, kocası imamsa müezzinlik yapabilen, kocası kaptansa gemiyi kullanabilen yani hiçbir konuda erkeklerden cahil, aşağı kalmayan kadındır. Amaçları tüm kadınları bu seviyeye yükseltmektedir. Siyasetin dışında da diğer ülke kadınlarıyla dostluklar kurmayı planladıklarını söylemiştir.

ANBER

Ada Çamları Hakkında Mülakatlarımız

N.63, S.3

12 Temmuz 1339

Adadaki çamların akibeti hakkında mülakat yapması için Evkaf Müdüriyeti'ne, Şehremaneti'ne ve Orman Müdüriyeti'ne gönderilen muhabirin verdiği bilgiler aktarılmıştır. Önce Evkaf Müdüriyeti'ne giden muhabir burda yetkili biriyle görüşmüştür. Adadaki çamlara hastalık geldiğini bundan dolayı kurduklarını söyleyen muhabir bu konuda ne yapmayı düşündüklerini sorar. Evkafın, kuruyan çamları odun niyetine satıp müdüriyetlerine gelir sağlamayı düşündüklerini öğrenen muhabir bunun yerine, gölgelenenlerden adam başı vergi almalarını önerir. Muhabirin bu teklifi, görüştüğü memurun hoşuna gider ve bu fikri müdüre açacağını söyler. Ardından Orman Müdüriyeti'ne giden muhabir müdüre çamlarla ilgili fikrini sorunca müdür, adada çam mı kaldı hepsi kurudu, der. Muhabir, dörtte üçü hala kurumamıştı diye ısrar edince, onların da Ağaç Bayramı münasebetiyle oradan söküp Kâğıthane'ye dikildiğini söyler. Muhabir son olarak Şehremaneti'ne gider. Burada kimse kendisine doğru düzgün cevap vermez, en son görüştüğü başkatip ona nerede oturduğunu sorar. Muhabir, Topçular'da oturduğunu söyleyince katip, Topçular'da oturduğu halde adadaki çamları ne yapacağını, o çamlarla uğraşmayı bırakmasını söyler ve muhabiri gönderir.

2.2.1.10. Fıkra

İMZASIZ

Duyduklarımız

N.2, S.3

11 K.Evvel 1338

Günlük hayattan alınan komik olaylar nakledilir. Örneğin birinde iki züğürtün konuşmaları verilir. Biri, günlerin kısalığından bahseder, gündüz aniden gece olmakta, gece aniden gündüze dönüşmektedir. Diğeri, keşke geceler uzun olsa da bahara kadar hiç gündüz olmasa der, hep sıcak yorganın altında kışı geçirsek.

İMZASIZ

Adnan Bey'e Dair

N.4, S.1 18 K.Evvel 1338

Güldüren kıssalara yer verilen bu bölümde üç hadise anlatılmaktadır. Birinde iki mektepli genç konuşmaktadır. Biri bugünde coğrafya dersini atlattıklarına şükreder. Diğeri ise, koca dünyanın coğrafyasını alt üst edenleri bir coğrafya dersinde atlatmışız çok mu, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Duyduklarımız

N.4, S.3 18 K.Evvel 1338

Güldüren ve düşündürülen kıssalar aktarılmaktadır. Bir tanesi şöyledir; iki genç aralarında konuşmaktadırlar. Biri Rumlar gibi Ruslarda buradan gitmeli mi diye sorar. Arkadaşı cevap verir; vaktiyle hiç gelmeselerdi iyiydi, şimdi bizi kendilerine benzettikten sonra gitmiş gitmemiş çok da fark etmez.

İMZASIZ

Duyduklarımız

N.6, S.4 25 K.Evvel 1338

Trende, vapurda karşılaşılan birkaç komik hadise anlatılır. Örneğin, Eminönü'ne giden bir trene binen kadın biletçiye, biraz daha para vereyim de beni Unkapanı'na kadar götürün, diye bir teklifte bulunur.

İMZASIZ

Duyduklarımız

N.8, S.2 1 K.Sâni 1339

Günlük yaşamdan alınan, komik hadiseler nakledilir. Örneğin, babası ayakkabıcı olmasına rağmen çıplak ayakla dolaşan bir çocuğa arkadaşı bunun sebebini sorduğunda çocuk, senin babanda dişçi olmasına rağmen yeni doğan kardeşinin dişleri yok, diye cevap verir. Bir diğesinde de bir ittihatçı ve bir hazır cevap adamın konuşması verilir. Enver Paşa'nın mezar taşını mermerden mi, granitten mi yaptıralım diye düşünen ittihatçıya adam, cehennem taşından, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Zamane Fıkrası N.9, S.2 4 K.Sâni 1339

İki arkadaş konuşmaktadır biri, Sacit neyle geçiniyor, diyerek sorar. Diğeri, istikraz-ı dahili ile yani evdekileri dolandırarak geçindiğini söyler.

İMZASIZ

Vapurda Duyduklarım N.9, S.3 4 K.Sâni 1339

Vapur yolculukları sırasında kadınlar ve erkekler tarafından duyulan komik diyaloglara yer verilir. Örneğin, yeni doğan oğluna hangi ismi koyacağı ile ilgili fikir soran adama ittihatçı yolcu Enver; Selanikli Cavid; Türkçü Gökalp; Muhalif Ferid ismini önerir.

İMZASIZ

Fıkra N.10, S.2 8 K.Sâni 1339

Babasına gayr-i faâl ne demek diye soran çocuğa babanın cevabı şöyle olur. Beş aydır maaş almayı da açlıktan kıvranan adama, gayr-i faâl denir

İMZASIZ

İmtihanda N.11, S.2 11 K.Sâni 1339

Muallim, imtihanda öğrenciye سوالim seni sıktı galiba, diye sorar. Öğrenci, beni سوالiniz değil, cevabı sıktı, şeklinde cevap verir.

İMZASIZ

Fıkra N.12, S.1 15 K.Sâni 1339

Bir kız çocuğu babasına sonbaharda ağaçların yapraklarının neden kızardığını sorar. Baba, yazın gördükleri kepezeliklerden utandıkları için, diyerek cevap verir.

KARGA

Fıkralar N.14, S.2 22 K.Sâni 1339

Bu bölümde muhtelif fıkralara yer verilir. Bunlardan bir kaçı şöyledir: Nişanlısının kendine yazdığı mektuptan bahseden kadın, onun kendisi için nasıl yanıp tutuştuğunu, bu yangının ancak vuslat ile sona ereceğini anlatır. Arkadaşı nişanlısının yazdıklarını beğenmez, tulumbacı ağzına benzetir. Başka birinde ilk kocamın bana

ettiği lütfu başka kimseden görmediğini söyleyen kadına arkadaşı kocasının ne yaptığını sorar. Kadın, ilk kocasının evlendikten onbeş gün sonra öldüğünü ve yüklü bir miras bıraktığını anlatır.

İMZASIZ

Tecrübeli İmiş N.14, S.3 22 K.Sâni 1339

Evin hanımı yeni tuttuğu hizmetçiye, bir hanımı giydirip soyundurmasını bilir misin, diye sorar. Hizmetçi, bildiğini söyler, eski işinde hep bunu yapmıştır. Eski işinin ne olduğu sorulduğunda, bekar bir beyin yanında çalıştığını söyler.

İMZASIZ

Can Acısı N.14, S.3 22 K.Sâni 1339

Ömrümde yalnız bir adam canımı yaktı, diyen kadına arkadaşı bu adamın kocası mı olduğunu sorar. Kadın, hayır dişiçi, der.

İMZASIZ

Hoş Sözler N.15, S.1 25 K.Sâni 1339

Bu bölümde fıkra tarzında yazılmış dört kıssa yer alır. Bunlardan birinde çirkin bir adamla evlenen kadına, neden bu adamı seçtiği sorulur. Kadın, sevgilimi kıskandırmamak için cevabını verir.

İMZASIZ

Dilencinin Cevabı N.15, S.2 25 K.Sâni 1339

Beş çocuk babası olduğunu söyleyerek dilenen adama, bir hanımefendi, fakir halinizle niye o kadar çocuk yaptınız, diye sorar. Dilenci, kusura bakmayın hanımefendi karı koca fukarayız sizin gibi düşürtecek paramız yok, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Ceza Mahkemesinde N.15, S.2 25 K.Sâni 1339

Mahkeme reisi mağdure kıza sormaktadır. Peki, kızım, zorla muamele etti de, hiç karşılık veremedin mi? Kız cevap verir, benim yerimde siz olsaydınız görürdüm.

İMZASIZ

İzdivaçtan Sonra N.15, S.2 25 K.Sâni 1339

Yeni evli kadın kocasına, beni daima seveceksin değil mi, diye sorar. Adam, hem seveceğini hemde bir dediğini iki etmeyeceğini söyler. Buna mukabil kadında onun her istediğini yapacağını söyler. Ancak, bir de her yaptığımı isteyeceksin değil mi, diye sormayı da ihmal etmez.

İMZASIZ

Cevap Mevsimi N.15, S.4 25 K.Sâni 1339

Bir kış günü, paltosunu, eldivenlerini giymiş bir adama tanıdık biri saat kaç diye sorar. Adam, bu sorunun cevabının hazıranda verileceğini söyler.

İMZASIZ

Hoş Sözler N.16, S.2 29 K.Sâni 1339

Bu bölümde birbirinden farklı dört kısma anlatılır. Birinde mahkeme sırasında hakim, karşısında duran geçkince kadına yaşını sorar. Kadın otuz yaşında olduğunu söyleyince, hakim en başta doğru cevap vereceğine yemin ettiğini hatırlatır kadına.

İMZASIZ

Mektepde N.19, S.2 8 Şubat 1339

Hiçbir şey yapmayan öğrenciye ceza verilir mi, diye soran talebeye hocası, ceza verilemeyeceğini, verilirse haksızlık olacağını söyler. Bunun üzerine öğrenci, hiçbir vazifesini yapmadığını itiraf eder.

İMZASIZ

Ciddi Damat N.20, S.3 12 Şubat 1339

Damadının çok ciddi biri olduğunu söyleyen kadına, ne iş yaptığı sorulduğunda mizah muharriri olduğunu söyler.

İMZASIZ

Bazarganın Dostluğu N.20, S.3 12 Şubat 1339

Vefat eden bir memurun arkasından sevenleri onun iyi özelliklerini yâd etmektedirler. Bir sarraf arkadaşı da, onun çok iyi bir insan olduğunu, vefatından

dolayı ne kadar mahzun olduğunu söyler. Ardından da, onun mezarında rahat uyuması için kendisine olan borcunu yakın dostlarından ödemelerini ister.

İMZASIZ

Babasızlardan N.20, S.4 12 Şubat 1339

İki çocuk konuşmaktadırlar. Biri büyüyünce paşaya varacağını söyleyince, diğeri annesi gibi kimseye varmayacağını söyler.

İMZASIZ

Müntaki Bir Cevap N.21, S.3 15 Şubat 1923

Köprü tahsildarı karşıya geçecek yolculardan ücretin yarısını veren bir adamdan geri kalan parayı ister. Yolcu, verdiği ücretin yeterli olacağını söyler, çünkü köprünün yarısında vapura binecektir.

İMZASIZ

Züğürtler Arasında N.22, S.2 19 Şubat 1923

İki züğürt konuşmaktadır. Biri, parasız ne yapılabilir diye dertlenince, diğeri borç yapılabileceğini söyler.

İMZASIZ

Ada Vapurunda N.23, S.2 22 Şubat 1923

Bir yolcu memura, vapurun bir saat gecikme ile kalktığını belirterek, vapur tarifelerinin ne işe yaradığını sorar. Memur, gecikmenin ne kadar olduğunu görmek için, diye cevap verir.

İMZASIZ

Nişanlılar Arasında N.23, S.3 22 Şubat 1923

Nişanlısına, en çok gözlerini beğendiğini söyleyen adam, onun kendisinde neyi beğendiğini sorar. Kadın, hüsn-ü intihabınızı, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Barometre N.24, S.1 26 Şubat 1923

Satılan barometreleri gösteren adam dükkancıya, bunların iyi mi, hassas mı

olduklarını sorar. Dükkanacı, çok hassas olduklarını söyleyerek, öksürseniz fırtına, aksırsanız yağmuru gösterir, der.

İMZASIZ

Hayırlı Kiracı N.24, S.1 26 Şubat 1923

Evinin kotratı biten adam ev sahibinin geçen seneki şeriata bu sene uymadığını söyleyerek dertlenince arkadaşı, geçen sene ne verirdin, diye sorar. Adam cevap verir: “Hiç”.

İMZASIZ

Otelde N.25, S.1 1 Mart 1923

Yatağın çarşafını göstererek çok kirli olduğunu söyleyen müşteriye garson, gece belli olmaz efendim, diye cevap verir.

İMZASIZ

Karakolda N.25, S.1 1 Mart 1923

Komiser, kayınvalidesinin peçereden atladığını gördüğü halde neden tutmadığını sorunca zanlı, onu tutmak için hemen merdivenlerden aşağı koştuğunu ama onun kendisinden hızlı davrandığını söyler.

İMZASIZ

Herkese Göre Değil N.25, S.3 1 Mart 1923

Kocasının çok havalandığından şikayet eden kadına arkadaşı, onu takip etmesini, peşini bırakmamasını tembihleyince kadın bunun mümkün olmadığını söyler; çünkü kocası postacıdır.

İMZASIZ

İki İranlı Arasında N.25, S.3 1 Mart 1923

İranlının biri arkadaşına, dün bir balık tuttum, yirmi kişi güç taşıdı deyince arkadaşına, oda bişey mi ben bir balık tuttum, denizden çıkardıktan sonra denizin suyu iki karış azaldı, der.

İMZASIZ

Yeni Evliler N.25, S.3 1 Mart 1923
 Yeni evli bir çift adada gezintiye çıkar. Kadın, çok yoruldum keşke eşeğe binseydik, deyince kocası, ben varım ya bana yaslan, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Mazeret Mektubu N.25, S.3 1 Mart 1923
 Zevc, bu akşam galiba bir arkadaşın evine gideceğiz gelemeyecek olursam sana mektup gönderirim, der. Karısı, buna gerek olmadığını söyler, çünkü mektubu cebinde bulmuştur.

İMZASIZ

Kadın, Kitap, Takvim N.26, S.2 5 Mart 1923
 Kitap okumaya çok düşkün olan kocasına, kendisiyle ilgilenmediği için sitem eden kadın, onun ilgisini çekmek için bazen bir kitap olmak istediğini söyler. Kocası, o zaman bir takvim olda, her sene değiştirebileyim, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Ahmak Hizmetçi N.26, S.2 5 Mart 1923
 Misafir beyi yatağına yatır, diyen hanımı yanlış anlayan hizmetçi, onu kendi yatağına yatırdığını hanıma haber verir.

İMZASIZ

Aşılınmış N.26, S.2 5 Mart 1923
 Babası çocuğa, bugün eve kimse geldi mi, diye sorunca çocuk, gözlüklü doktorun gelerek annesine çiçek aşısı yaptığını söyler. Babası, aşının tutup tutmadığını merak edince çocuk, annesinin dokuz ay sonra belli olur, dediğini söyler.

İMZASIZ

Oyun N.26, S.3 5 Mart 1923
 Adamın biri genç karısına bir oyun olması için sakalını kestirir ve bıyığını boyatarak eve gelir. Kocasını kapıda karşılayan kadın, onu hiç alışkın olmadığı şekilde karşılar. Nihayet karısının elinden kurtulan adam, ona ne kadar değişmişim değil mi karıcım, diye sorunca kadın şaşkınlık içerisinde, aaa sen miydin hiç tanıyamadım, der.

İMZASIZ

Karı Koca Arasında

N.26, S.3

5 Mart 1923

Kocasının huysuzluklarından yakınan kadına adam, eğer bıktıysan annesinin yanına git, der. Kadın, annesinin ölmüş olduğunu hatırlatınca, bunun daha iyi olduğunu söyler.

İMZASIZ

Hodbin Değil Ama

N.26, S.3

5 Mart 1923

Budala insanları sevmediğini söyleyen adama, yanındaki hodbin olmadığınız anlaşılıyor, der.

İMZASIZ

Mahkemede

N.27, S.1

8 Mart 1923

Mahkemede, reisin kaç yaşınızdasınız sorusuna önce sessizce yirmi beş cevabını veren zanlı, reisin sesini yükselterek cevaplamasını istemesi üzerine otuz beş, daha sonra da altmış beş yaşında olduğunu söyler. Mahkeme heyeti, zanlının cinnet alameti gösterdiğini düşünerek beratına karar verir.

İMZASIZ

Karı Koca Arasında

N.27, S.1

8 Mart 1923

Ben yalan dolan bilmem, senin gibi ikiyüzlü değilim, diyen karısına adam, Allah'a şükür ki ki yüzlü değilsin, bu suratla bir de ikiyüzlü olsan hiç çekilmeyeceksin, der.

İMZASIZ

Sinemada

N.27, S.3

8 Mart 1923

Sinemada, havanın sıcaklığından şikayet ederek çok terlediğini söyleyen karısından sabretmesini isteyen adam, ikinci bölüm Sibiry'a da geçiyor, bu kadar terlemezsın, der.

İMZASIZ

Geç Kalmış

N.27, S.3

8 Mart 1923

Hizmetçi, Bey sizin dayızadenizle olan ilişkinizden şüphelenmiş, deyince hanım

onu değiştireli çok olduğunu söyler.

İMZASIZ

Ahz-1 Asker Şubesinde N.27, S.3 8 Mart 1923

Zabıta, İsmal'e adını sorunca İsmail, Simail, diye cevap verir. Zabıta, hani elif, diyince de, herif mi o arkadan geliyor, der. Arkadakine adını soran zabıtaya sıradaki asker, İrecep, deyince, zabıta İsmail'e hak verir.

İMZASIZ

Darü'l-Fünunda Mıyız? N.27, S.3 8 Mart 1923

Muallim, küremizin güneşin etrafında döndüğünü nasıl anlarız, diye sorunca öğrenciler cevap verir. Biri, bazen başımızın dönmesinden; diğeri, güneş olmadığı zaman kürenin durmasından, der.

İMZASIZ

Tokatlıyan'da N.27, S.3 8 Mart 1923

Yemek listesinde fiyat sütununu inceleyen müşteri, bunları neden bu kadar küçük yazmışlar, diye sorunca garson, göze fazla görünmesin, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Hakkı Yok N.27, S.3 8 Mart 1923

Gece yarısında eve gelen kızını uyaran anne, komşu görürse ne der, diye sorar. Kız pervasız bir şekilde, birşer demeye hakkının olmadığını söyler, çünkü oğluyla beraberdir.

İMZASIZ

İltifat Sebebi N.27, S.3 8 Mart 1923

Gelmelerinden memnuniyetini belli eden çocuğa misafir, demek beni seviyorsun, deyince çocuk, misafir gelince babam tatlı alır da, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Acaba Ne Yapacaktı N.27, S.4 8 Mart 1923

Tahir Nadi, eczaneye giderek süblime almak ister. Eczacı reçetesiz veremeyeceğini söyleyince, merak etmeyin intihar etmeyeceğim bende o surat var mı, diye sorar. Eczacı Tahir Nadi'nin yüzüne bakarak onu tasdik eder.

İMZASIZ

Bir Soru N.27, S.4 8 Mart 1923

İki aşık konuşmaktadırlar. Biri, bana birinci defa ihanet ettiğin zaman kendimi öldürürüm, der. Diğeri sorar, “peki ama ikinci ihanetimde ne yapacaksın?”.

İMZASIZ

Bedia'nın Yaşı N.28, S.3 12 Mart 1923

Bedia, on yaşındadır. Tramvayda biletsiz yolculuk yapması için annesi yaşını küçülterek biletçiye yedi yaşında olduğunu söylemektedir. Bir gün tramvayda kendisine yaşını soran bir kadına Bedia, evde on tramvayda yedi yaşındayım, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Müvezzi ile Müşteri Arasında N.28, S.3 12 Mart 1923

Müşteri, müvezziye bir mecidiye uzatarak Akşam Gazetesi ister. Müvezzi, bozukluk olmadığını parayı bir sonraki gün alabileceğini söyler. Müşteri ertesi gün gelip gelmeyeceğinin belli olmadığını ima edince de, çok bir kaybının olmadığını söyler.

İMZASIZ

Mütekabil İştihâ N.28, S.3 12 Mart 1923

Müstemlekelerde dolaşan İngiliz bir misyoner, zencinin birine İngilizleri mi Fransızları mı tercih edersiniz diye sorunca, zenci İngilizleri, diyerek cevap verir. Çünkü etleri daha yumuşaktır.

İMZASIZ

Baba İle Oğul Arasında N.28, S.3 12 Mart 1923

Baba, oğluna arkadaşı Feridun'u nazara vererek onun tüm derslerden on alarak geçtiğini, onun ise kaldığını bu yüzden Feridun'un babası olmak istediğini söyler.

Oğlu, Feridun'un babası olmak istemezsiniz, onun babası iki ay evvel öldü, der.

İMZASIZ

Meclisin Tatili Esnasında N.29, S.2 15 Mart 1923

Melisin tatilde olduğu sırada iki dost istasyonda karşılaşırlar, biri diğere nereye gittiğini sorar. Biraz taşraya çıkacağını söyleyen adam arkadaşına, onun nereye gittiğini sorar. Oda biraz taşraya çıkacağını söyler. İkisi bir anda bileçkiye seslenirler: “Birinci mevki, İstanbul’a.

İMZASIZ

Tiryaki Sözü N.29, S.4 15 Mart 1923

Sigara içmeyen adam arkadaşına, eğer on sene sigara içmeseydin şimdi apartmanın olurdu, deyince arkadaş, o zaman senin apartmanın adresini ver bakalım, der.

İMZASIZ

Cevabın Doğrusu N.29, S.4 15 Mart 1923

Zabit, yönleri öğrettikten sonra sorar; önünde şimal, sağında şark, solunda garp peki arkada ne var? Asker, çantam var yüzbaşım, der.

İMZASIZ

Muhalefet Meselesi N.30, S.1 19 Mart 1923

Bir muhalefetin zevcesi kendisine, herkesin muhalefet yapmasını istiyorsun da benimkine neden tahammül edemiyorsun, demiştir.

İMZASIZ

Oyuncak İsterim N.30, S.3 19 Mart 1923

Yarım saat boyunca “oyuncak isterim” diye ağlayan Şevket’in sustuğunu gören annesi, ağlamak bitti mi, diye sorar. Şevket kesik hıçkırıklarla cevap verir, hayır dinleniyorum.

İMZASIZ

Ticaret Şirketinin Bir Nev'i N.30, S.3 19 Mart 1923

Nikola Efendi'ye, Vagon işinde yüz bin lirasını vuran Ahmet Bey'le ne yaptığı sorulunca, işler yoluna girdi bizim kızla tanıştılar, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Bir Gayr-i Faalin Fesi N.30, S.3 19 Mart 1923

Herkes gibi bir iş bulamadığı için zevcesi şikayetlenince gayr-i faal adam, alnım açık ya, diyerek kendini savunur. Bunun üzerine karısı, fesinin yağını unuttuğunu söyler.

İMZASIZ

Mücevherat Mağazasının Önünde N.30, S.3 19 Mart 1923

Mücevherleri gösteren kadın, şu taşların parlaklığına can dayanır mı, dediği zaman kocası, altındaki fiyatlara can dayanırsa ona da dayanacağını söyler.

İMZASIZ

Bir Sual N.32, S.3 26 Mart 1923

En büyük fitne nerede gizlidir sorusuna, kadınların eteğinin altında, şeklinde cevap verilir.

İMZASIZ

Musiki Encümeninde N.32, S.3 26 Mart 1923

Taze yumurta sesi açarmış öyle mi, diye soran arkadaşına adam, tabi tavukları görmez misin yumurtlar yumurtlamaz teganniye başlarlar, der.

İMZASIZ

Fırın Sahibi ile Tablakâr N.32, S.3 26 Mart 1923

Fırıncı sorar, Mehmet kaç okka artırdın; tablakâr, on beş efendim, der. Fırıncı, bir sonraki gün yirmi okka artırımını söyler. Bir taraftan da, Şehremaneti'nin ilk defa fırıncıları düşündüğünü söyleyerek, minnet duygusunu dile getirir.

İMZASIZ

İki Fakir N.32, S.3 26 Mart 1923

İki fakir yeni ekmeklerin cesametine bakarak, Şehremaneti'ne dua etmeli, karnımızı doyuramadı ama gözümüzü doyurdu, derler.

İMZASIZ

İki Hırsız N.32, S.3 26 Mart 1923

Yeni ekmeklerin büyüklüğünden dertlenen iki hırsız, bu işte yine biz yandık bu ekmekleri aşırıp nerde saklayacaksın, derler.

İMZASIZ

Bir Kadın N.32, S.3 26 Mart 1923

Bir kadın fırına getirdiği bir okkalık hamuru göstererek, usta yarın ekmekleri fırına verirken bunu da sürüver dün aldığımız ekmeğin içinden çıkardım, der.

İMZASIZ

Kışlada N.33, S.1 29 Mart 1923

Nöbetçi asker, yasaktır, demesine rağmen İhtiyat Zabıt Namzedi ısrar ederek, yüz başının şifahi emri olduğunu söyler. Nöbetçi asker, öyleyse çıkarda görelim, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Gayr-i Faillerin Mektep Hayatı N.33, S.2 29 Mart 1923

Mektebe giderken sefer tasımı hazırladın mı, diye soran gayr-i faile karısı, sefer tasım hazır ama içi boş, diyerek cevap verir. / Sınıfta Muallime, sıkıştığını söyleyerek izin isteyen gayr-i faile, muallim biraz sonra zil çalacağını, zil çalana kadar beklemesini söyler. Yaşlı adam, oğlum serde ihtiyarlık var, bekleyemem, der. / Evde Cuma günü mektebe giden gayr-i faile karısı, tatil olduğunu hatırlatır. Gayr-i fail ise, kendisinin izinsiz olduğunu söyler, muallim ders anlatırken uyuya kaldığı için ceza almıştır. / Sınıflardaki Levhalar Bıyık bükme, sakal taramak, enfiye çekmek, uyumak, hacı yağı sürmek yasaktır.

İMZASIZ

Mahkemede N.33, S.3 29 Mart 1923

Mahkeme reisi, karını öyle dövmişün ki her tarafı mosmor olmuş, deyince sanık, efendim maviler karıma yakışırda ondan, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Görünmeyen Şeyler N.33, S.3 29 Mart 1923

Kullandığı adi çorap bağlarından şikayet eden karısına adam, kim göreceksin, deyince karısı, evvela sen, diye cevap verir.

İMZASIZ

Manevrada N.34, S.3 2 Nisan 1339

Binbaşı, manevraların savaş gibi olduklarını söyleyerek yüzbaşına, vazifenizi hazırladınız mı, diye sorar. Yüzbaşı, evet efendim siz ölürseniz kumandayı alacağım, der.

İMZASIZ

İki Arkadaş Arasında N.34, S.4 2 Nisan 1339

Bekar olan, evli arkadaşına, evlendiğinde karını sevmiş miydin, diye sorar. Evli, öyle çok sevmiştim ki yiyeceğim gelirdi, der. Fakat şimdi zamanında yemediği için pişman olduğunu da ekler.

İMZASIZ

Zevcin Şefkati N.34, S.4 2 Nisan 1339

Aşçı kadın akşamki tatlıdan sadece bir kaşık kaldığını söyleyince beyefendi, öyle mi hanım ne yiyecek, diye sorar.

İMZASIZ

Zevcenin Şefkati N.34, S.4 2 Nisan 1339

Kayıkla gezerken kocası ayağa kalkınca, kadın ona dikkat etmesini söyler. Adam, merak etme, deyince karısı, ne olur ne olmaz sen yine de cüzdanını, saaiti bana ver, der.

İMZASIZ

Eskidikten Sonra N.34, S.4 2 Nisan 1339

Bir yıldız olmayı ne kadar çok isterdim, diyen karısına adam, evet iyi olurdu, diye cevap verir. Karısı nedenini sorunca da, onların en yakınının bile kilometrelerce uzakta olduğunu söyler.

İMZASIZ

Nişan Taliminde N.34, S.4 2 Nisan 1339

Neferin attığı kurşunlar hedeften uzağa düşünce zabıt ona kızarak tüfeği eline alır ve atış yapar. Kendisi de hedeften uzağa atış yapınca çalımını bozmayarak, sersem işte sen böyle atış yapıyorsun, der.

İMZASIZ

Hicap Başka Şeydir N.35, S.2 5 Nisan 1339

Hakim, ben geçer sefer ki mahkumiyetinde sana, bir daha seni burda görmeyeyim, demedim mi, diye sorunca sanık, bende polisler öyle söyledim ama anlatamadım ki, der.

İMZASIZ

Talimde N.35, S.2 5 Nisan 1339

Çavuş acemilere, nöbetçi oldukları sırada bir yangın görürlerse nasıl bağıracaklarını sorar. Neferin biri, ateş kes, komutunu vereceğini söyler.

İMZASIZ

Akıllı Muntehib N.35, S.2 5 Nisan 1339

Seçimlerde aday olan arkadaşı, seçerken dikkatli davranmasını, oyunu tanımadığı adaylara vermemesini, çok yakından tanıdığına vermesini söyleyince adam, öyle yapacağım kendime vereceğim, der.

İMZASIZ

Musiki Merakı N.35, S.3 5 Nisan 1339

Hakim, zavallı karını neden o kadar dövdün, diye sorunca sanık, biraz az işitirim de az dövdüğüm zaman bağırmasını duyamıyorum, diye cevap verir.

İMZASIZ

Müdafanın Yolu N.35, S.3 5 Nisan 1339

Mahkeme reisi, müdafana eklenecek başka bir şey yok mu, diye sorunca sanık, yüz kuruşum vardı onu da avukata verdim hakim bey, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

İzdivaçtan Bir Sene Sonra N.35, S.4 5 Nisan 1339

Zevc, bu nasıl iş hanım bade mi tarıyorsun, deyince karısı, evlenmeden önce saçımdan bir tutam almak için nasıl yalvardığını unutuyorsun, der.

İMZASIZ

Talak Davasında N.35, S.4 5 Nisan 1339

Hakim, kocanız sizi eskiden de mi sevmezdi, diye sorunca kadın, ah efendim eskiden uzaktan beni görünce kalbi çarpardı şimdi yakından eli çarpıyor, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Mahkeme Zamları N.35, S.4 5 Nisan 1339

Mahkeme bittikten sonra sanık hakime, reis bey beş sene önce bana bu iş için dört sene ceza vermişsiniz şimdi sekiz sene verdiniz herşey gibi cezalarda mı katmerleşiyor, der.

İMZASIZ

Hakikatli Koca N.35, S.4 5 Nisan 1339

Kadın, kocasına dört günden beri terzi kızın yanından ayrılmadığı için kızınca adam, karıcığım senin elbisene nezaret etmeyeyim mi, der.

İMZASIZ

Tarih-i Vefat N.36, S.2 9 Nisan 1339

Çok geveze olan kaynanası vefat ettiğinde damat defterine şöyle kayıt düşer; “Kaynanam bu gece saat beşte sükût etti”.

İMZASIZ

Meşru' Mazeret

N.36, S.3

9 Nisan 1339

Hakim, inkar ediyorsun ama ellerini iddacının cebinde görmüşler, deyince yan kesici, soğuktan hakim bey soğuktan, diye cevap verir.

İMZASIZ

İki Sevdalı Arasında

N.36, S.4

9 Nisan 1339

Bir yaz gecesi sevgilisiyle kol kola gezen kız sorar, en çok hangi çiçeği seversin? Delikanlı cevap verir, gecesevası.

İMZASIZ

Sabıkalının Cevabı

N.36, S.4

9 Nisan 1339

Hakim, adını sorunca sabıkalı, şaka mı yapıyorsunuz Reis Bey bu kaçınıcı gelişim, der.

İMZASIZ

Ramazan Fıkraları

N.39, S.2

19 Nisan 1339

Hilali görmeyince oruç tutmanın caiz olmayacağını düşünen bir tiryaki, gece kahveden evine dönerken hilali görmemek için kafasını iyice yere eğer. Yolda bir su birikintisine rastlar, suyun içine ay yansımıştır. Tiryaki, hey mübarek anladık Ramazan olmuş gözüme mi gireceksin, der. / Bektaşinin birini Ramazan'da oruç yiyor diye hapsederler. Bektaşi, yazın sıcak gününde, dar duvarlar arasında kalınca iyice bunalır, hapishanenin parmaklıkları arasından dışarıya bakar. Bu sırada yoldan geçen karpuzcuyu görür. Pencerenin önünden geçtiği sırada bir karpuz yere düşer, satıcı bu karpuzu eline alır ve yemeye başlar. Bektaşi, hemen adamı uyarır. Adam, müslüman olmadığı için kendisine bir şey demeyeceklerini söyleyince bektaşi, o zaman bir ye bin şükr et, der. / Bir afyon tiryakisi iftar vakti bir elinde afyon, yanında kahve ezanı beklediği sırada bir sivrisinek kulağının yanından geçer. Adam, ezan okundu zannederek hemen afyonu ağzına atarak orucunu açar. Karısı, kızarak ezan okunmadığını kulağının yanından bir sivrisinek geçtiğini söyleyince, afyonun ardından kahvesini yudumlayan adam, ne yapalım varsın o zaman günahını sivrisinek çeksin, der.

İMZASIZ

Mahkemede

N.39, S.3

19 Nisan 1339

Reis, parasını aldın bari zavallıyı öldürmeseydin, deyince sanık, mümkün değildi hakim bey çok bağırıyordu, der.

İMZASIZ

Bektaşî Hikâyesi

N.41, S.1

26 Nisan 1339

Bektaşinin birini Ramazan'da oruç yerken gören zabıcalar, sen müslüman değil misin, diye sorarlar. Bektaşî, elhamdülillah müslümanım fakat seferimiyim, der. Zabıcalar nereye gittiğini sorduklarında Bektaşî, ahirete, cevabını verir.

KARGA

Fıkra

N.41, S.2

26 Nisan 1339

Birkaç softa bektaşinin birini Kâğıthane'de iftara davet ederler. İftar öncesi herkes biri için ucundan tutar. Bektaşîye de kuzuyu çevirmek düşer. Bu sırada elini yakan bektaşî, can havliyle kuzuya küfreder. Onu duyan hocalar, nimete küfretti diye bektaşîyi dövmeye kalkışırlar. Bektaşî, hemen dereye atlayarak suyun diğer tarafına geçer. İftar vakti geldiğinde hocalar artık kuzunun etini murdar oldu diye düşünürler ve kuzuyu bir tepsinin içinde bektaşinin olduğu tarafa fırlatırlar. Bektaşî kuzuyu bir güzel yer. Ardından hocaların helvaya başladıklarını görür ve onlara seslenerek, hocalar ben o kuzunun ..., der.

İMZASIZ

Tramvayda

N.44, S.2

7 Mayıs 1339

Biletçi çocuğa yaşını sorduğunda aldığı cevap, anneme sor ben tramvayda yanlış söylüyormuşum, olur.

İMZASIZ

Lokanta

N.44, S.3

7 Mayıs 1339

Müşteri garsona, bak bahşişini başta veriyorum ne tavsiye edersin, diye sorduğunda aldığı cevap, başka bir lokanta, olur.

İMZASIZ

Akıllı Çocuk

N.44, S.4

7 Mayıs 1339

Teyzesi verdiği bebekle neden oynamadığını sorduğunda çocuk, kızıma saklayacağım, cevabını verir. Teyzesi, belki kızının olmayacağını söylediğinde ise, o zaman torunuma veririm, der.

İMZASIZ

Ramazan Hali

N.45, S.1

10 Mayıs 1339

Annesi babasının uyuduğunu hatırlatarak neden gürültü yaptığını sorduğunda çocuk, uyanırken gürültü yaparsam darılıyorda ondan, cevabını verir.

İMZASIZ

Çocuklar Arasında

N.45, S.4

10 Mayıs 1339

Kendisine İstanbul'da doğduğu söylenen çocuk, annesiyle babasının doğum yerini sorar. Babası, annesinin İzmir'de kendisinin Manastır'da doğduğunu söyler. Bunun üzerine çocuk, çok tuhaf üç farklı yerde doğduğumuz halde nasıl bir araya gelmişiz, der.

İMZASIZ

Kadınlık

N.45, S.4

10 Mayıs 1339

Küçük kız arkadaşına, annesinin saçlarından bahseder. Annesinin saçları öyle uzundur ki yerlere sürünmektedir. Arkadaşı, ya benim anneminkiler evin her köşesinde sürüklenir, diye cevap verir.

İMZASIZ

Gören Kulak

N.45, S.4

10 Mayıs 1339

Baba, dedesine yazdığı mektubu neden çok büyük harflerle yazdığını sorunca çocuk, dedem sağırdır da ondan, cevabını verir.

İMZASIZ

Çocuk Hatası

N.45, S.4

10 Mayıs 1339

Baba, hiçbir şey öğrendiğin yok ileri de ne olacaksın bilmem ki, diyerek çocuğuna kızdığı zaman çocuk, senin gibi mebus olacağım baba, cevabını verir.

İMZASIZ

Cevap Verin Bakayım

N.46, S.4

14 Mayıs 1339

Annesi yalan söylediği için çocuğunu kızar, ben senin yaşındayken yalan nedir bilmezdim, der. Bunun üzerine çocuk, peki annecim kaç yaşında iken başladın, diye sorar.

İMZASIZ

Öyle Ya!

N.46, S.4

14 Mayıs 1339

Annesi mektup yazarken mürekkep damlattığı için mektubun öyle gidemeyeceğini söyleyince çocuk, zararı yok anne zarfın içinde gitmeyecek mi, der.

İMZASIZ

Tatil Vazifesi

N.46, S.4

14 Mayıs 1339

Muallim, bütün tatilini boş mu geçireceksin, diye sorunca öğrenci, hayır komşumuz mebus efendi nutuklarını bastırarak da onların imlalarını düzeltereğim, der.

İMZASIZ

Suallerin Cevabı

N.46, S.4

14 Mayıs 1339

Padişah öldükten sonra en büyük oğlu ne olmuştu, diye soran muallime talebe müteessirane, yetim olmuş efendim, der.

İMZASIZ

Bekrilere

N.49, S.2

24 Mayıs 1339

Kitabından develerin sekiz gün su içmeden çalışabildiğini okuyan çocuk hayretler içerisinde bunu annesine söyler. Annesi, tam babanın aksi o da sekiz gün çalışmadan içebiliyor, diye cevap verir.

İMZASIZ

Teahhül Yaşı

N.50, S.1

28 Mayıs 1339

İhtiyara kaç yaşında evlendiği sorulduğunda, tam hatırlamıyorum ama galiba balığ olup da henüz âkil olmadan, cevabını verir.

İMZASIZ

Nişanlı Maceraları

N.50, S.1

28 Mayıs 1339

Arkadaşıyla dertlenen adam, üç defa nişanlandığını fakat üçünde de bedbaht olduğunu söyleyince arkadaşı nasıl olduğunu sorar. Adam, ilk nişanlısının kendisini sevmediğini, ikincisinin düğünce önce öldüğünü, üçüncüsünün de karısı olduğunu söyler.

İMZASIZ

Zamane Çocukları

N.50, S.3

28 Mayıs 1339

Annesi, yemeğini bitirmediği için umacıyı çağıracağını söyleyince çocuk, yemeğimi bitirsin diye mi anne, cevabını verir.

İMZASIZ

Postahannede

N.50, S.3

28 Mayıs 1339

Postacı, mektubunuz ağır geliyor, beş kuruşluk bir pul daha yapıştıracağım, dediği zaman müşteri, asıl o zaman daha ağır gelmez mi, cevabını verir.

İMZASIZ

Tiryaki Hizmetçiler

N.51, S.3

31 Mayıs 1339

Efendi, kahvesini ikram eden hizmetçiye, Seniye Bacı, bugün kahve daha bir güzel olmuş, der. Hizmetçi, kusura bakmayın yanlışlıkla size kendi kahvemi getirmişim, diye cevap verir.

İMZASIZ

Bir Sual

N.53, S.1

7 Haziran 1339

Muaalim sınıfta bir kahramanlık hikâyesi anlatır. Hikâyede, kahramanın çocuğun başındaki elmayı nişan alarak nasıl vurduğunu anlatır. Heyecanla dinleyen öğrencilerden bir tanesi, sonra o elmayı kim yemiş efendim, diye sorar.

İMZASIZ

Küçük Hodbîn

N.53, S.4

7 Haziran 1339

Küçük çocuk annesine, kardeşim hep benden küçük mü kalacak, diye

sorduğunda annesi, elbette, cevabını verir. Bunun üzerine çocuk, oh ne ala onu her zaman dövebileceğim, der.

İMZASIZ

Teklifli Ahbap Arasında Hediye N.53, S.4 7 Haziran 1339

Ev sahibi, misafirin getirdiği hediyeyi çok beğenince misafirin çocuğu, daha güzelleri vardı ama pahalı diye annem almadı, der.

İMZASIZ

Mademki İtiraf Etmiş N.54, S.2 11 Haziran 1339

Eşinden ayrılan kadına, zevciniz sizi aldattığı için mi ayrıldınız, diye sorulunca kadın, evet zaten başkasını sevdiğini itiraf etmişti, der. Arkadaşı, itiraf ettiyse aldatmış olmaz, diyerek karşılık verir.

İMZASIZ

Az Kalmış N.55, S.2 14 Haziran 1339

Sadberk Hanım, kısa süre önce Karaköy’de devrilen tramvaydan bahsederek, hala yaşadığı için şükürler edince komşusu Derya Hanım, sizde o tramvayın içinde miydiniz, diye sorar. Sadberk Hanım, içinde olmadığını fakat kızına giderken tramvaya bindiğini söyleyince, komşusu kızının o tarafta mı oturduğunu sorar. Sadberk Hanım, o tarafta oturmuyor ama oturabilirdi, o zaman ben ne yapardım, diye cevap verir.

İMZASIZ

Soyulmanın Çaresi N.56, S.1 18 Haziran 1339

Oturduğu semtin çok tenha olduğunu bilen arkadaşı, akşamları eve giderken soyulmamak için ne yaptığını sorunca adam, uzaktan bir karaltı görünce “Allah rızası için” deyip dilenmeye başladığını söyler.

İMZASIZ

Kadınlar Halk Fırkasına Dair N.57, S.1 21 Haziran 1339

İhtiyar bir kadın, kalabalık kadın topluluğunun niye toplandığını, hayrola kızım düğün mü va, diyerek genç bir kadına sorar. Genç kadın, hayır efendim Kadınlar Halk Fırkası’nın ictima günü, diye cevap verir. / İki erkek konuşurlar. Biri, Celal Sahir Bey’i

gördünüz mü sırmalı entarı giymiş acaba ne oldu, diye sorar. Diğeri, Kadınlar Halk Fırkası'na harem kâhyası tayin edilmiş, diye cevap verir.

İMZASIZ

Yahudi Doktorla Hasta N.57, S.4 21 Haziran 1339

Doktor, size dört tane hap veriyorum ikisini şimdi yutarsınız eğer yarın sabaha çıkarsanız o zaman diğeri ikisini de yutarsınız, dediği zaman hasta, alay mı ediyorsunuz, diye sorar. Doktor, şey pardon yanı dışarı çıkarsanız demek istemiştım, der.

İMZASIZ

Yolculuk N.57, S.4 21 Haziran 1339

Karısı ölen birinden bahsedilirken biri, o zaman o da yolcudur, der. Arkadaşı, neden öyle söylediğini sorunca, mezkur şahsın ömrü boyunca kadınları takip ettiğini söyler.

İMZASIZ

Coğrafya İmtihanında N.58, S.4 25 Haziran 1339

Mümeyyiz parmağını haritada bir yere koyarak öğrenciye, bu nedir, diye sorar. Talebe, kirli bir tırnak efendim, cevabını verir.

İMZASIZ

Hanımfendi Hizmetçiye Talimat Verir N.58, S.4 25 Haziran 1339

Hanımfendi, hizmetçiye, yemek masasında misafirlerin tabağını alırken biraz daha ister misiniz diye sormak lazımdır, der. Ertesi gün yemekte hizmetçi misafirin tabağını alırken, biraz daha çorba ister misiniz, diye sorar. Misafir biraz daha isteyince, iyi ama daha kalmadı ki, cevabını verir.

İMZASIZ

Zeki Terzi N.59, S.3 28 Haziran 1339

Terzi, müşterilerinden birinin vefatını öğrenince, bana otuz lira borcunuz var iyi ki tenzilat yapmışım yoksa daha fazla zarar edecektim, der.

İMZASIZ

İstatistik Mütchassısı

N.59, S.3 28 Haziran 1339

Gazetelerdeki nikâh haberlerini kesip saklayan istatistik mütchassısına bunu neden yaptığı sorulduğunda, kadınlar mı erkekler mi daha fazla evleniyor onu anlamak için, der.

İMZASIZ

Müşterinin Açık Gözü

N.59, S.3 28 Haziran 1339

Şöför, ücretin birinci saat için bir lira ondan sonra elişer kuruş olduğunu söyleyince müşteri, o zaman tam bir saat bekler ondan sonra binerim, der.

İMZASIZ

Telefon Muhavereleri

N.61, S.4 5 Temmuz 1339

Telefon santralleri dolayısıyla oluşan yanlış anlamalardan bahsedilir. Örneğın birinde, müşteri santraldeki madmazole, hanımefendi altı altı bir yedi, diyerek aradığı numarayı verir. madmazel ise, kim bu aldı aldı vermedi git o zaman mahkemeye başvuru, der.

İMZASIZ

Telefon Muhavereleri

N.62, S.4 9 Temmuz 1339

Telefon santralleriyle yapılan görüşmelerde rastlanılan komik hadiselere yer verilir. Örneğın, santrali arayan kişi, “Beyoğlum bir, üç, sıfır, bir” diyerek aradığı numarayı söyler. Santraldeki memur ise müşteriye anlamayarak, bir ucu sivridir, öyle ise sizde öbür ucunu kullanınız, diye cevap verir.

İMZASIZ

Telefon Muhavereleri

N.63, S.1 12 Temmuz 1339

Fransızca ve Acemce telefon konuşmalarından örnekler verilir. Acemce konuşmada santrali arayan kişi, “isterem Beyoğlu seçiz, altı, içi, beş” diyerek ulaşmak istediği numarayı söyleyince memur, “Ceviz aldın içi boş mu, biz ne karışırız bu işe, belediyeye şikayet et” diye cevap verir.

İMZASIZ

Sulhe Dair Duyduklarımız N.64, S.2 16 Temmuz 1339

Sulhun uzun bir bekleyişten sonra gelişi üzerine halk arasında geçen muhavereler aktarılır. Örneğin, sulhun nasıl bir şey olduğunu soran beş yaşındaki çocuğa anne, ben nerden bileyim kızım sulh gittiğinde ben de küçücük senin yaşlarındaydım nasıl bir şey olduğunu hatırlamıyorum, diye cevap verir.

İMZASIZ

Şimendifer Hikâyesi N.64, S.3 16 Temmuz 1339

Ağlayan bir çocuğu gören adam neden ağladığını sorar. Çocuk, bisküviden şimendifer yaptığını, abisi bu şimendiferi tünelden geçirmek isteyince razı olduğunu söyler. Abisi, ağzını açmıştır ve şimendiferin vagonları tünelden aşağı inmiştir. Bir süre sonra çocuk şimendiferini geri isteyince, lokomotif olmadan yokuş yukarı çıkamayacağını söylediği için ağlamaktadır.

İMZASIZ

Celeble Müşteri N.67, S.1 26 Temmuz 1339

Müşteri, satıcının gösterdiği koyunu değil de kendi beğendiği boynuzlu koyunu almak isteyince celep, bey baba boynuzluda sadece gösteriş var ona kanma, der.

İMZASIZ

Ceza Mahkemesinde N.70, S.4 6 Ağustos 1339

Hakim bir sene içerisinde bir çok defa karşısına gelen sanığa kızdığından zanlı, biz de gelmesek siz neyle uğraşacaksınız hakim bey bize teşekkür etmeniz gerekirken kızılıyorsunuz, der.

2.2.1.11. Önsöz Yazısı

AKBABA

Akbaba'ya Dair N.1, S.1 7 K.Evvel 1338

Gazatenin bu ilk yazısı, Akbaba'nın niteliklerinin genel hatlarıyla anlatıldığı bir tanıtım yazısıdır. Yazıda üzerinde durulan özelliklere kısaca değinecek olursak; 1. Akbaba'da manzum, mensur her türlü yazı ve farklı resimler, karikatürler yer alabilecektir. / 2. Akbaba, ifrat ve tefritten uzak, mutedil bir gazete olacaktır. / 3.

İsminde anlamını taşıyarak bazen bir havayı kuş, bazense mücadelelerden elini ayağını çekmiş bir ihtiyar özelliği gösterebileceği belirtilir. Ayrıca, akbabanın en uzun ömürlü kuş olması gibi Akbaba Gazetesi'nde en uzun ömürlü gazete olması temenni edilir.

2.2.1.12. Şerh

İMZASIZ

Şerh-İ Mazâmîn N.8, S.3 1 K.Sâni 1339

Kıta: Kime şekva edeyim baht-ı siyehfaımımdan / Duydular hâs ü avam herkese oldu malum / Şah-ı Tubaya cenan içre edersen rağbet / En vahdette olur şekli dıraht-ı zakkum / Şiir, Darü'l-fünun Acem Edebiyatı bölümüne müderrris olarak atandığı ilan edilen Tahir Nadi'nin, derse başlamak için gittiği sırada haberin yanlış olduğunu öğrenmesi üzerine yazdığı bir dörtlüktür. Parçada şiir genel hatlarıyla şerh edilir.

İMZASIZ

Şerhü'l-Lûgat ve İlâsamı N.9, S.2 4 K.Sâni 1339

Konferans, Lozan, Emiri, Yaşar Şadi, Akbaba gibi kelimelerin birkaç cümleyle, istihzalı bir üslupla tahlil edildiği görülmektedir. Örneğin, Lozan kelimesini tahlil eden yazar, kelimenin kökünün kozan yahut bozan vezninden geldiğini, özel bir isim olduğunu, hastalara şifa veren bir yer olarak bilindiğini belirtir. Öyleki, hasta adam diye bilinen Türkiye dahi orada kendine gelmiş ve etrafındakilere meydan okumuştur. Bir diğer örnekte, Akbabayı açıklayan yazar, Akbabanın “Ballı Baba, Ahu Baba, Şah Baba, Bey Baba” gibi babanın bir çeşidi olduğunu ifade eder.

KARGA

Şerhü'l- Lûgat ve İlâsamı (2) N.10, S.3 8 K.Sâni 1339

Tunalı Hilmi, Kuvve-i Zalim, Yunus Nadi, Tahir Nadi, Müştak, Memur kelimelerinin açıklamaları yapılmaktadır. Örneğin Tunalı Hilmi'nin şerhinde Tunalı'nın sanıldığı gibi Tuna nehri ile bir alakasının olmadığı, “ton ton Ali”den geldiği yazılmıştır. Hilmi ise özel bir isimdir. Sahibi celalli, asabi, hiddetli bir zattır. Mumur kelimesinin izahında ise kelimenin mağdur, makhur vezninden geldiği, aç, muhtaç, kimsesiz, garip anlamlarına geldiği belirtilmiştir.

KARGA

Akbaba'nın Masalları

N.12, S.1

15 K.Sâni 1339

Ma'suka, muâşaka, öpmek, saki kelimelerinin anlamları Akbaba'ya göre açıklanmaktadır. Örneğin muâşaka kelimesi Arapça "muâ" ile "şaka" kelimesinin birleşmesiyle oluşmaktadır. Manası bir hanımla şakalaşmaktır. Bu şakaların tehlikeli olduğu ve bazen hiç beklenmedik sonuçlar doğurabileceği ifade edilmektedir.

İMZASIZ

Darb-ı Mesellerin Manaları

N.16, S.3

29 K.Sâni 1339

Parçada, birkaç darb-ı mesel güncel olaylar nazara verilerek yorumlanmıştır. Örneğin; maaş çıktı çıkıyor haberlerini "boş torba ile at doymaz", Şehremaneti'nin verdiği ziyafetleri "topal arının bal yapması" darb-ı meselleri açıklamaktadır.

2.2.1.13. Vecize**KANBER**

Vecizeler

N.37, S.3

12 Nisan 1339

Cenap Şehabettin'den alınan vecizeler, aslına mutabıktır, ibaresiyle verilmiştir. Bunlardan birkaçı şöyledir: Eskiden insanlar yazın zayıflar, kışın şişmanlarlardı, ancak şimdi kışın yük dolaplarının kapıları şişmanlıyor. Çünkü neredeyse su geçirmeyen ev yok. Bir diğeri, "ne ekersen onu biçersin" sözü ne kadar yanlıştır. Bahçıvanlar için öyle olabilir fakat mezarcılar sürekli insan ektikleri halde hiç insan biçtikleri görülmemiştir.

İMZASIZ

Tiryaki Sözler

N.40, S.1

23 Nisan 1339

Bu bölümde Cenap Şehabettin'in Tiryaki Sözler'inden seçmeler verilmiştir. Birkaçı şöyledir: "Gariptir kanun denince aklıma yalnız, ma'ruf musiki aleti gelir." / "Masuniyet-i Şahsiyye Kanunu olmasaydı hiç şüphe yok ki İttihatçılar, Hüseyin Cahit Bey'le tekne altında bayramlaşırlardı." / "Ağlamayan çocuğa meme vermezlermiş! Acaba birkaç damla gözyaşı dökmekle büyüklerde bu lütfâ nail olabilirler mi?" / "Haliç doluyormuş diye ikide birde Şehremaneti'nin telaşa düşmesine şaşıyorum. Dolarsa fena mı? Kâğıthane'den Galata'ya kadar barakalar kurulur, ikinci bir Mahmutpaşa meydana gelir. Emanet için bu az varidat mıdır?"

İMZASIZ

Tiryaki Sözleri

N.41, S.2

26 Nisan 1339

“Tiryaki Sözleri” başlığı altında nükteli deyişler verilmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir: “Bizdeki muharirleri ben arılara benzetirim. Arılar bal yapar insanlar yer, muharirler bal yapar kitapçılar yer.” / “Gözyaşları eğer tozlu olacağına şekerli olsaydı, en katı yürekli bile hiç yoktan günde beş defa ağlayıp ağızlarını tatlandırırlardır.” / “Çaylak teyyareye bakıp dermiş ki: “Bizdeki muharirleri ben arılara benzetirim. Arılar bal yapar insanlar yer, muharirler bal yapar kitapçılar yer.” / “Bıyıklarını kazıtmanın modası çoktan geçti. Şimdi var mı içimizde bir kabadayı ki, kaşlarını kazıtarak yeni bir moda icad etsin.” / “Bu da bizden ama niçin selam vermeden geçiyor?”

2.2.1.14. Pendname

İMZASIZ

Pendname-İ Akbaba

N.5, S.2

21 K.Evvel 1338

Akbabadan nasihatlerin yer aldığı bu bölümde yazar, değişen zamanın şartlarını göz önünde bulundurarak okuyucularına öğütler verir. Ona göre zaman geçtikçe önceden geçerli olan bir çok hakikatte değişmiştir. Örneğin; artık eskilerin söylediği; Bağdat gibi diyar, ana gibi yar olmaz sözü artık geçerliliğini yitirmiştir. Bu devirde para gibi yar, banka gibi diyar olmaz.

İMZASIZ

Zenginlik İle Züğürtlük Hakkında

N.21, S.3

15 Şubat 1923

Celal Muhtar Bey’in fakirlik ve zenginlik hakkında dostlarına aktardığı hikmetli sözler nakl edilmiştir. Birincisi, Celal Muhtar Bey, dostlarına paraları varken fakirlikten, yokken zenginlikten bahsetmelerini tavsiye eder. Bu şekilde paralı oldukları zaman borç vermekten kurtulacaklar, parasız oldukları zamanda rahatça borç para bulabileceklerdir. Celal Muhtar Bey dostlarına ikincisi olarak, paraları yokken tok oldukları zaman, paraları varken aç oldukları zaman yemek yemelerini söyler. Çünkü tok oldukları zaman aza kanaat edeceklerdir, aç oldukları zaman ise daha fazla yemek isteyecekleridir. Son olarak da, parasız oldukları zaman tramvaya binmelerini paralı oldukları zaman yayan gitmelerini tavsiye eder. Böylece tramvayda cüzdanlarının çalınma tehlikesinden kurtulacaklardır. Zenginlik ve fakirlikle ilgili düşüncelerini

aktaran Celal Muhtar Bey, zenginliğin sırrının böyle küçük noktalarda gizli olduğunu söylemiştir.

DERVİŞ YAKUP

Pendname-i Akbaba N.46, S.4 14 Mayıs 1339

Parça, Nurbaba kitabından alınmıştır. Verilen nasihatlerde mizahi bir üslup hakimdir. İlk olarak, Denizkadayıfi neden tatlı değildir ve niçin kömürlükte mum yakılmaz sorularının cevabını Celal Nuri Bey'in onyedinci babda izah edeceği belirtilir. Ardından, sıcak yaz günlerinde serinlemek için bir Tercüman veya İleri Gazetesini dörde katlayıp yelpaze gibi sallayarak ya da bir Yeni Mecmua alıp göz gezdirerek serinlenebileceği ifade edilir. Son olarak da, sevgiliniz size ram olmadığı vakit ah edip ağlayarak, gözyaşları dökmeyin bu devirde kadınlar onlardan ziyade sizden inci, pırlanta beklerler, denir.

KARGA

Pendname-i Akbaba N.62, S.3 9 Temmuz 1339

Parçada, mizahi bir üslupla okuyucuya sorular sorulur, nasihatler verilir. Örneğin birinde, arkadaşların, dostlarında kıyafetler gibi modasının geçtiği belirtilir. Ancak, onları kıyafetler gibi ne kestirip biçtirerek oğlunuza yelek yaptırabilirsiniz ne de eskiciye vererek size lazım olan bir eşya ile değiştirebilirsiniz.

KARGA

Pendame-i Akbaba N.63, S.2 12 Temmuz 1339

Parça, Akbaba'nın mizahi nasihatlerini içerir. Örneğin, Cahit ve Cavit Ağaların hangi sebzelere benzediği sorulursa, maydanoz ve tere otu denilmesini tavsiye eder. Benzerlik dereceleri sorulursa aynı derecede olduğu söylenmelidir.

2.2.1.15. Tezkire

YUSUF ZİYA

Falih Rıfki N.33, S.3 29 Mart 1923

Yazar, Falih Rıfki hakkında verdiği bilgileri eski tezkirecilerin ağır üslubuna espritüel bir hava da katarak kaleme almıştır. Asıl adı Rıfki, göbek adı Yahya'dır. Daha küçük yaşında ileride Yahya Kemal'le tanışıp önce dost sonra düşman olacağını

hissettiğinden Yahya ismini kullanmamış, Falih'i adının sonuna eklemiştir. İlk eğitimini Süleyman Nazif'ten almıştır. Daha sonra Tanin Gazetesi'nin sahibi Hüseyin Cahit'in yanına çırak olarak girmiştir. Hali hazırda Akşam'da çalışmakta ve gazetede "günün fıkrası" adlı bir bölümü yazmaktadır. Yazar özellikle eleştirel yazıları ile dikkat çekmektedir.

YUSUF ZİYA

Ahmet Haşim N.34, S.3 2 Nisan 1339

Metinde yazar Ahmet Haşim'in çocukluğundan başlayarak hayatına ait hususiyetleri mizahi bir üslupla ifade etmiştir.

KARGA

Teracüm-ü Ahval-i Şuara ve Meşahir N.70, S.4 6 Ağustos 1339

Kastamonu'nun yiğit delikanlılarından olduğu ifade edilen Fatin Hoca, 1196 sene-i hicriyyesinde İstanbul'a gelir. Burada ilim tahsil eder. Hacı Bektaş Veli'nin yolundan giden bir derviş olduğu bilinmektedir. İlm-i reml ve ilm-i usturlabda meşhurdur. Uslub-u şiirde mamur, gazelde ustadır. Nazım kaidelerine hakim bir şairdir. Hoşsohbet bir zat olduğu söylenen merhumun, medfun bulunduğu İcadiye tepesi'ndeki türbesi ziyarete açıktır.

2.2.1.16. Tabirname

İMZASIZ

Tabirname-i Akbaba N.4, S.2 18 K.Evvel 1338

Bu bölümde Akbaba'nın rüya tabirlerine yer verilir. Örneğin bir kimsenin gece rüyasında kendisini bir sarayda altınlar gümüşler içerisinde görse ertesi gün bakkal, kömürcü, attar, çaycı gibi esnaf ondan borçlarını isteyeceklerine delalet eder. Yine bir kimse rüyasında Nasrettin Hoca ile sohbet ettiğini görse ertesi gün akşamüstü Beyazıt civarında Ali Emiri Efendi'ye tesadüf edecektir. Gece rüyasında Akbaba okuduğunu gören kimse ise ertesi gün çok mutlu, mesud bir gün yaşayacaktır.

2.2.2. Siyaset

2.2.2.1. Mebuslar

İMZASIZ

Numan Usta'nın Konferansı N.6, S.3 25 K.Evvel 1338

İstanbul Mebusu Numan Usta'nın verdiği konferansdan bahs edilir. Celal Nuri'nin bir şiiri ile bitirilen konuşma yoksul halkın zengin halktan hesap sormasını içerir. Dinleyenler çok beğenmişlerdir.

AKBABA

Atilla ve Atalay N.23, S.1 22 Şubat 1923

Yüzyıllar öncesinde doğuya batıya hükmeden hanların serdarı Atilla'dan bahsedilerek, Maarifte çalışan Besim Atalay Bey'in ona benzerlikleri söz konusu edilir. Aslında, munis, sessiz biri olarak tanınan Atalay Bey'in isim benzerliğinden başka Atilla'yı andıran bir tarafı yoktur. Ancak, son zamanlarda söyledikleriyle gündeme gelen Atalay Bey, özellikle İstanbul memurlarına dehşet vermektedir. Bu memurların, İstanbul'da ikamet ederek Anadolu'ya gitmemelerini eleştirir. Ayrıca, memurlara verilen maaşı nerede kullandıklarını da devletin takip etmesi gerektiğini söylemektedir. Bu şekilde ısrafın önüne geçileceğini düşünür. Atalay Bey'in düşüncelerini aktaran yazar, onun sözlerinden alınan, incinen kimselerin olabileceğini belirtir.

İMZASIZ

Zabıta Vukuatı N.68, S.4 30 Temmuz 1339

Sabık Filibe Mebusu Ethem Nuri Bey, Unkapanı'ndan geçerken odun tüccarından biri karşısına çıkarak, çeki taşının kaybolduğunu ve müşterinin de odun almak için beklediğini söyleyerek ondan kantarın bir tarafına çeki taşı yerine çıkmasını ister. Ethem Ruhi Bey buna çok sinirlenir. İki taraf arasında tartışma uzayınca zabıta tahkikata başlar.

2.2.2.2. Yeni Kanunlar Ve Tasarılar

AKBABA

İçkiye Dair N.2, S.1 11 K.Evvel 1338

Birkaç gün evvel, İstanbul'a içki idhalinin men edildiğini gazetelerden okuyan

yazar, bu olay üzerine düşüncelerini belirtir. Ona göre, en zengininden en fakirine herkesin içtiği, en güzel caddelerinde meyhanelerin bulunduğu, divanların mey ve mahbup ile dolu olduğu bir toplumda yazar, içkisiz ne yapılacağını bilemez. Hiç değilse, yaşlı annelerin eve sarhoş gelen oğullarına söylediği “hiçbir şey demem, burnundan fitil fitil gelsin” bedduasının kabul edilmesini ister. Buna bağlı olarak bir fikra anlatarak bitirir yazısını. Sarhoşun birine içtiği içkilerin öteki dünyada burnundan fitil fitil geleceği söylendiğinde, eyvallah doldurur doldurur yine içeriz, demiştir.

AKBABA

Yeni Moda Ne Olacak

N.3, S.1 14 K.Evvel 1338

Bu yazı, yurt dışından zinet ve kıyafet idhalinin men edilmesi ile ilgili yasanın çıkması üzerine yazılmıştır. Yazar, bundan sonra kadınların ve erkeklerin nasıl giyineceği üzerine fikir yürütmektedir. Kadınlar idhal taftalardan, jarselerden, ipeklerden, çeşit çeşit lavantalardan vaz geçmek zorunda kalacaklardır. Artık allı pullu kumaşlardan çarşaf, yazmalar, yün çoraplar giyecek; nane, adaçayı gibi kokular sürüneceklerdir. Kadınlardan müsterih olmalarını ister yazar çünkü erkeklerin de durumu farklı değildir. Onlarda idhal kumaşlardan, tek gözlüklerinden, bastonlarından, esanslarından mahrum kalacaklar, yerli malı olarak ne varsa onları kullanacaklardır. Tüm bu alışkanlıklarından nasıl vaz geçeceğini düşünenlere ise yazar şöyle cevap verir; senelerdir Anadolu vatani uğruna ciğerparesi evladından vaz geçmiştir, şimdi kendilerinin de yurdun yükselmesi adına bu alışkanlıklarından vaz geçmesi çok değildir.

AKBABA

Yeni Elkab ve Ünvanlara Dair

N.4, S.1 18 K.Evvel 1338

Bolu mebusu Tunalı Hilmi Bey, meclise yeni kullanılacak ünvanlarla ilgili bir teklif sunmuştur. Teklifte; tüm Türk erkeklerine bey, kadınlara bikem, mebuslara ağa, reise paşa denilmesi önerilir. Bu teklif kabul edilirse neler olacağını tasavur eden yazara göre; hizmetliye, çaycıya, arabayıcı bey denildiği zaman onlara iş yaptırmak zamanla zorlaşacaktır. Mebuslara ağa denmesi ise alışık olunmadığı tuhaftır. Örneğin, Celal Nuri Bey’e Celal Nuri Ağa, Hamdullah Suphi Bey’e Hamdullah Suphi Ağa yazara değişik gelmektedir. Paşa ünvanı ise şimdi normal görünebilir fakat ileride o da garipsenecektir. Ancak yazarın asıl itirazı kadınlara verilen ünvanadır. Tüm dünyada

kadın erkek eşitliği giderek artmakta iken yazar neden kadınlara farklı bir unvan verildiğini anlayamaz. Halide Edip Hanımefendiye neden Halide Edip Bey denemeyeceğini sormaktadır.

FİSKE

Müskirât Meselesi

N.9, S.4

4 K.Sâni 1339

Yeni hükümetin ilk çıkardığı kanunlardan biri olan Men-i Müskirât Kanunu hakkında yazılmıştır. Sadece Amerika'da ve Türkiye'de geçerli olan bu kanunu irdeleyen yazar, yasak koyarak içkinin önüne geçilemeyeceğini ima eder. Özellikle edebiyat aleminin % 95'inin içmektedir. Yazar, içki yasağında sadece içkinin değil eski divanlarında kaldırılması gerektiğini savunur. Zira eski şairlerin divanlarına bakıldığında da sevgili ve meyden başka bir şey görülmemektedir. Yazara göre onlar bir yolunu bulmuş ve sevgiliye hüsn-ü ezeli, meye ilahi aşk diyerek tasavvufi açıklamalar yapmışlardır. Yazı bir hikâye ile biter. İçki içtiği gerekçesiyle kadı huzuruna götürülen adama kadı neden içtiğini sorunca adam, sizde ibrişimden kaftan giyiyorsunuz, der. Kadı biz onun içine pamuk kotarıyoruz diyince, sarhoş adam, bizde rakının içine su kotarıyoruz, der.

İMZASIZ

İsimplere, Aylara Dair

N.15, S.1

25 K.Sâni 1339

Anadolu'da bazı Maarif Müdürlükleri okullardaki çocukların isimlerine bir de Türkçe isim ilavesini uygun görmüşlerdir. Bunu duyan Tunalı Hilmi Bey, yeni isimler bulmak için uğraşmaya gerek olmadığını, Arapça isimlerin Türkçeye çevrilerek kullanılabileceğini öne süren bir layiha hazırlamıştır. Layihada verilen bazı örnek isimler; Sadık-Sözübütün, Refik-Yoldaş, Faik-Üstün, Enis-Alışkan, Ahmet-İbiş, Mehmet-Memiş, Saim-Oruçlu vb... Tunalı Hilmi Bey, bunun yanı sıra ay isimlerini de Türkçeleştirmiştir. Mart- Dönen Ay, Nisan-İslak Ay, Mayıs-Tezek Ayı, Haziran-Yemiş Ayı gibi...

İMZASIZ

İntibak Kanunu

N.18, S.2

5 Şubat 1339

Yeni çıkan kanunlardan biri olan İntibak Kanunu'nuna göre yazar, her mahlûkun bulunduğu çevrenin şartlarına ayak uydurması gerektiğini bildirdiğini ifade eder.

AKBABA

Masuniyet-i Şahsiyye Kanunu N.34, S.1 2 Nisan 1339

Parçada, yeni çıkarılan Masuniyet-i Şahsiyye Kanunu hakkında bilgi verilir. Kanunun getirdiği, millet için olumlu olan hususiyetler arz edilir. Bu arada kanunu yanlış anlayan, kendi hesabına yorumlayanlarında olduğundan bahsedilir.

KARGA

Hiç İçilmeyecek Mi? N.38, S.4 16 Nisan 1339

İçkinin yasaklanmasından sonra artık içki içilmez mi sorusu üzerinde duran yazar, içmek isteyenlerin yine bir yolunu bularak içeceklerini söyler. Daha öncede içkinin yasaklandığı zamanlar olmuştur, ama müptelaları içmeye devam etmişlerdir. Yazar, bununla alakalı hikâyeler anlatır. Bir tanesi Merhum Bekri Mustafa'yla ilgilidir. Bekri Mustafa, içkinin yasak olduğu dönemde evinin bahçesindeki havuzun içinde içki sofrasıyla yakalanır. Polislerden biri ne yaptığını sorar, açık açık rakı içiyorum dediği için kızar ve yanındakilere hemen onu almalarını söyler. Bu sırada Bekri Mustafa ayağa kalkar ve “Burası havuz, siz karışamazsınız buraya ancak Kaptan Paşa karıştır” der.

AKBABA

Sükna Kanunu Kalkıyor N.42, S.1 30 Nisan 1339

Kiracılar için bir züğürt tesellisi, ev sahipleri için de bir korkuluk vazifesi gören Sükna Kanunu kalkmaktadır. Tamamen uygulanamayan bir kanun olsa da, ev sahiplerinin hücumu karşısında kiracılar için bir kalkan olmuştur. Şimdi bu kanunun neden kaldırıldığı merak dilmektedir. Yazar göre kanunun kaldırılmasında ilk sebep Çester Projesi'dir. Bu proje, bir sene içerisinde elektrikli, kaloriferli, telefonlu, asansörlü evlerde oturmayı, şehirleri ve evleri düzenlemeyi vaad etmektedir. Böyle vaadleri bulunan bir proje varken Sükna Kanunu'na ihtiyaç kalmamıştır. Bunun yanı sıra yeni çıkarılan Masuniyet-i Şahsiyye Kanunu ile insanların canları ile beraber malları da korunacaktır. Artık, Gayr-i faillerde okula başladıklarından onların da işleri yoluna girmiştir. Yazar, halk hükümetlerinin sermayedeki haksızlığı tamir ve mahdud ellerde sınırlı kalmış sermayenin taksimi için böyle kanunlar yaptıklarını belirtir. Ona göre, Türkiye'de yine sermaye kazanmış, züğürt halk yine yaya kalmıştır. Sükna Kanunu'nun ilgası resmi olarak İstanbul'a tebliğ edileceğinde yaşanacaklar az çok

tahmin edilmektedir. Evinden çıkarılan kirazcılar, mahallelerde sokak aralarını mesken tutacaklardır. Sokaklar canlanacaktır. Ancak kış geldiğinde soğukta bu sokak ahalişi yaşamamayacaktır. Yazar, eski nezaretlerden boş kalan odaların uygun fiyatlarla halka kiralanabileceğini düşünür, böylece o binalarda eskisinden daha fazla iş görecektirler.

2.2.2.3. Dış İlişkiler, Siyasi Antlaşmalar

İMZASIZ

Ömründe İlk Defa Gülen Adam N.5, S.1 21 K.Evvel 1338

Hiç gülmeyen biri olarak bilinen İngiliz hariciye nazırının bir kez güldüğü görüşmüldür. Lozan konferansında Venizolos'un Yunanlıların mütemadiyen Anadolu'ya attıkları toplardan bahs etmeyerek sadece "Yunanistandaki müslümanları o kadar çok severiz ki ramazanda onlar için top bile atarız" demesine gülmüştür.

AKBABA

Kadın Parmağı N.14, S.1 22 K.Sâni 1339

Bütün dünyanın gözünün Lozan'da olduğunu belirten yazar, buna mukabil Lozan'dan basına yansıyan bir olaya değinir. Birçok ülkenin, devletin kaderiyle ilgili kararların alındığı sırada, herkes tecessüsle sonuçları beklerken Lozan'da Amerikan temsilcilerinden birinin bir gönül ilişkisiyle gündeme gelmesi etraftan tepkiler almıştır. Gazetelerin verdiği habere göre, konferansı dinlemeye gelen bir İngiliz gazetecinin nişanlısı ile bir Amerikalı temsilci arasında önce göz kaş işaretleri ile başlayan ilişki giderek gelişmiştir. Bir gün İngiliz gazeteci, Amerikalı temsilcinin odasında nişanlısını ve onu beraber yakalar. Sonuçta biri hapishaneye bir hastaneye gider. Yazara göre ancak gazetelerin zabıta vukuatı sütunlarında rast gelinebilecek türden bir olayın, insanlığın kaderini belirleyecek kararlar alınan Lozan'da meydana gelmesi hayret vericidir.

AKBABA

Bir Kıssa Bir Hisse N.15, S.1 25 K.Sâni 1339

Yazar, kenar mahallelerde koca kafalı, sıska, ancak kocaman mideleri olan, bir oturuşta bir yetişkin kadar yemek yiyip su için çocuklar olduğundan bahseder. Bunların ahlakları da güzel değildir, arsız yaramaz olurlar. Kendi küçüklüğüne bakmadan koskoca Anadolu'yu yutmaya çalışan Yunanistan bu çocuklara

benzemektedir. Bu durumla bağlantılı olarak bir kıssa anlatılır. Cengiz Han zamanında, avcının birinin arı ile turna avladığı duyulur. Han bu adamı huzuruna çağırır e marifetini göstermesini ister. Adam koynundan bir arı çıkarır, arı yüksekte uçan turnanın gözlerine iğnelerini batırarak onu kör eder. Turna yere düşer. Cengiz han, bu arıyı öldürmelerini, avcısının ellerini kesmelerini emreder. Şaşkınlıkla kendisine bakanlara, bir küçük bir büyüğe musallat olduğunda onun başı kesilmeli, sebep olanında eli kesilmeli, der. Yazara göre Türkiye, Yunanistan'ın elini keserek cezasını vermiştir; ancak sebep olanlar...

İMZASIZ

Yılan Hikâyesi N.15, S.2 25 K.Sâni 1339

Anadolu gazetelerinin birinde çıkan bir haberden söz edilir. Güya kadının biri bir yılan tohumu yutmuştur, bu yılan kadının içinde büyümeye başlamıştır. Kadın sürekli yemek yiyip, su içmektedir. Artık çevresine de zarar vermeye başlamıştır. Etrfindakiler kadını cezalandırmak için onu bir ağaca asmışlardır, ya yılan kadının midesinden çıkacaktır ya da kadını da yiyip bitirecektir. Bu haberi nakl eden yazar, okuyucuların genel manada bu olaya inanmayacaklarını söyler. Oysa bu suya müptela, obur kadının bir devletin temsili olduğunu belirtir.

İMZASIZ

On Beş Milyon Lira N.16, S.3 29 K.Sâni 1339

Lozan Konferansı'nda, Müttefik Devletlerin, Türkiye'den on beş milyon lira işgal masrafı istedikleri öğrenilmiştir. Kendini savaştan mağlup değil galip çıkmış bir devlet olarak addeden Türkiye'den tazminat isteyememelerine bedel bu parayı işgal masrafı adı altında istemektedirler. İşgal süresince Türkiye'de yaptıkları harcamaları bu şekilde geri almayı planlamaktadırlar.

İMZASIZ

Mezarlık Meselesi N.17, S.1 1 Şubat 1339

Lozan Konferansı'nda, İngiliz heyetinin temsilcisi Lord Curzon, Türkiye'den Çanakkale'de ölen İngiliz askerlerinin mezarlarının bulunduğu araziyi istemiştir. Bunun üzerine Yunan Heyetinin temsilcisi olan Venizelos'un, Anadolu'nun her

tarafının Yunan ordusunun mezarı olduğunu, bunu İsmet Paşa'nın da itiraf ettiğini söyleyerek Anadolu'yu Türk heyetinden istediği öğrenilmiştir.

AKBABA

Tokmak Hikâyesi

N.20, S.1

12 Şubat 1339

Eski zamanlarda bir hükümdar çok sevdiği bir putu, bir yol üstüne koydurarak gelip geçen herkesin ona secde etmesini emreder. Secde etmeyen olursa son iki dileği yerine getirilerek öldürülecektir. Birgün o yol üzerinden geçen bir çamaşırcıyı puta secde etmediği gerekçesiyle hükümdarın huzuruna getirirler. Çamaşırcı ne kadar secde ettiğini söylese de ona inanmazlar ve hükümdar son iki dileğini sorar. Çamaşırcı elindeki çamaşır tokmağını göstererek onunla hükümdarı sol gerdanına vurmak istediğini söyler. Padişah mecburen kabul eder ve çamaşırcı var gücüyle padişaha vurur. Padişah tokmağın acısıyla bayılır, ayıldığında çamaşırcıya son arzusunu da sorar. Çamaşırcı be sefer de padişahın sağ gerdanına vurmak istediğini söyleyince tokmağın acısını bilen hükümdar buna razı olmaz. Çamaşırcıya, sen secde ettiğini söylemiştin değil mi, tamam ben seni secde ederken gördüm, der ve onu serbest bırakır. Yazar, Lozan Konferansı'nda sulh görüşmelerinden bıkararak, İsmet Paşa'nın verdiği son cevabı da kâfi bulmayarak Lozan'dan ayrılan Lord Curzon ve onun gibi temsilcilerden bahseder. Bunlar Harb-i Umumi içerisinde bizzat bulunmadıkları, o acı ve sıkıntıları yaşamadıkları için barış antlaşması sırasında zorluklar çıkarmaktadırlar. Yazar, yukarıdaki hikyeyi söz konusu ederek, tokmağın acısını bilen padişahın uysallığına dikkat çeker, ona göre bu temsilciler Harb-i Umumi'nin acısını bilselerdi antlaşma yapmak kolaylaşacaktı.

AKBABA

Çester Projesi

N.28, S.1

12 Mart 1923

Çester Projesi ile ABD'nin Türkiye'ye vad ettiklerinden bahseden yazar, ne söylenirse söylensin bu projenin Türkiye'den çok onların işine yarayacağını düşünür. Bunu bir fıkrayla bağdaştıran yazar, yahudi ile şeytanın ortaklığını anlatır. Yahudi ile şeytan ortak olurlar ve bir tarla alırlar. Bu tarlaya soğan ekerler. Hasat zamanı mahsülün nasıl bölüşeceklerini düşünürler. Yahudi, şeytana tarlanın üstündekiler senin, altındakiler benim olsun diye bir teklifte bulunur. Tarlanın üstünü soğanla kaplı gören şeytan teklifi kabul eder. Ertesi sene mısır ekerler. Yahudi yine böyle bir paylaşım

yapabileceklerini söylediği zaman kurnaz şeytan artık akıllandığı için bu sefer tarlanın altını kendine alır. Fakat yine yanılmıştır. Çünkü mısır yılda bir kere mahsül vermektedir, soğan gibi sürekli yeni mahsül vermez. Yazara göre, Çester Projesi'nde toprağın altı da üstü de Türkiye'ye yaramayacaktır. Ancak seneler sonrasına kırık dökük bir demir yolu ve birkaç vagon kalacaktır.

AKBABA

Bu Gidişle N.45, S.1 10 Mayıs 1339

Yazar, uzun süren sulh musalahalarının geçmiş zamanlardaki yedi sene, otuz sene, yüz sene muharebelerine benzeyeceğini düşünür. Böyle giderse gelecekte bu sulh müzakereleri de otuz sene veya kırk sene musalahaları olarak anılacaktır. Ancak yazar bir ayrıntı üzerinde durur; eski zamanlarda dünya kolay kolay değişmezmiş. Bazen yüz sene geçtiği halde aşağı yukarı herşey aynı olurmuş. Kendi devirlerinde ise durum farklıdır dünya hızla değişmekte ve yenilenmektedir. Bu değişimler göz önünde bulundurulmalıdır. Sulh müzakereleri devam ederken kim bilir ne değişiklikler olacaktır. Müzakereciler bir gün Ashab-ı Kehf gibi uyanacaklardır. Sulh müzakerelerini bitirdiklerini müjde vereceklerdir. Ancak bir de bakacaklardır ki müzenin içindeler ve etraflarını saran dünyanın dört bir yanından gelmiş insanlar onları seyrediyorlar.

İMZASIZ

Çester Projesi N.47, S.2 17 Mayıs 1339

Mr. Chester ve Mr. Kenedy den bahsediyor. Konuyu anlamadım.

İMZASIZ

Lozan'da Emniyet N.47, S.2 17 Mayıs 1339

İtilafçıların eski polis müdürü Arnavut Hasan Tahsin Efendi'nin dirayetinden söz edilir, Lozan asayişini sağlamak için hükümete müracat ettiği öğrenilmiştir.

AKBABA

Tazminata Dair N.49, S.1 24 Mayıs 1339

Sevr Antlaşmasına Yunanistan'ı temsilen katılan Venizelos, antlaşmadan döndükten sonra ülkesinde kutlamalarla karşılanmıştır. Bu sırada "Yunanistan artık

ayaklarını Karadeniz’de yıkıyor” diye övünmüştür. Ancak, yazara göre çok geçmeden Yunanistan’a hak ettiği ders verilerek Karadeniz’de ayaklarını yıkamak değil ancak İzmir ve Marmara sularında ellerini yıkamak düşmüştür. Lozan Konferansı’nın müzakerelerinden anlaşıldığına göre Yunanistan tazminat vermemek için kendisinin bir vasıttan başka bir şey olmadığını ileriye sürmüştür. Yazar, Yunanistan’ın yüzyıllardır şarka karşı hep garbın bir maşası olarak hareket ettiğini bilmektedir. Ancak, son yaptıklarının cezasını kesinlikle ödemelidir. Çok müferrah bir ülke olmasa da tazminatı ödemelidir.

AKBABA

Sulhe Doğru

N.51, S.1

31 Mayıs 1339

Yazar, tarihin en eski devirlerinden bu yana Türklerin sadece mal peşinde olan bir millet olmadığını belirtir. Yunanlılar içinse mal canın yongası değil, adeta kütüğüdür. Mal mülk edinmek için tüm memleketizi yakıp yıkmışlardır. Türkler ise hiçbir zaman mal uğruna can yakmaya tenezzül etmedi. Bununla da yetinmeyerek, milletlerin en centilmeni olan Türkler Yunanistan’dan savaş tazminatı almaktan vaz geçerek aleme yeni bir efendilik dersi verdi. Yazara göre, bundan sonra Yunanistan’a para da kaptırılmamalıdır. Artık sulh yaklaşmıştır. Uzun süredir devam eden müzakeelerde sona doğru gelinmektedir. Sulha dair memurların, esnafın, çocukların, namzetlerin tüm halkın kendince beklentileri vardır. Bunu normal karşılayan yazar, uzun bir yoldan gelen sulh perisinin her istenileni yanında getiremeyeceğini de belirtmekten kendini alamaz.

AKBABA

Yunan İşleri

N.52, S.1

4 Haziran 1339

Parçada, Yunan milletinden bahsederek karakteristik özellikleri üzerinde durur. Yunan Kralının bir beyanname ile askerlerine teşekkür ettiği öğrenilmiştir. Yazar, savaşta herhangi bir başarı sağlayamayan, Anadolu’dan ancak kaçarak kurtulabilen askerlere teşekkür edilmesine bir anlam veremez.

İMZASIZ

Venizelos’u Tebrik Edenler

N.53, S.7

7 Haziran 1339

Tamirat meselesindeki başarısından dolayı başvekil ve başkumandanın

Venizelos'u tebrik etmek için bir telgraf çektiklerinden bahsedilmektedir.

İMZASIZ

Sâkıt Halifenin Beyannameleri N.57, S.4 21 Haziran 1339

Sâkıt Halifenin, Alemdarcı Pehlivan Kadri'nin vedaatiyle Mısır'da dağıttığı beyannamelerin halk tarafından hiç ilgi görmediği, ancak bazı çocukların bu beyanname kâğıtlarıyla uçurtma yapıp eğlendikleri belirtilir.

AKBABA

Sulh Ne Zaman Olacak? N.62, S.1 9 Temmuz 1339

Dört ay önce ikinci Lozan Konferansı'na giden heyete bir gazeteci, sulhun ne zaman olacağına dair fikirlerini sormuştur. Heyetten kimisi bir hafta, kimisi iki hafta kimisi de daha ihtiyatlı davranarak iki ay demiştir. Konferansın üzerinden dört ay geçmesine rağmen hala sulhun olmaması, sulhu sabırla, ümitle bekleyenleri de yormuştur. Ancak sürekli ertelense de sulhun olacağı düşüncesi bir teselli olmaktadır.

AKBABA

Sulhe Kavuşurken N.63, S.1 12 Temmuz 1339

Nihayet sulhun imzalandığı haberi alınmıştır. Yazar, dokuz senelik harp boyunca her sene bu haberi birçok defa aldıkları için inanıp inanmama konusunda kararsız kaldıklarını belirtir. Ancak, bu sefer gerçekten sulh imzalanmaktadır. Türkiye, iyi bir sulhun muharebe kadar güç olduğunu anladığından Lozan'a bir orduya denk sayılabilecek bir kumandan göndermiştir ve sonunda sulhe kavuşulmaktadır. Yazar, her milletin sulhun kıymetini bilip uzun sürmesi için çalışmasını ümid eder. Sulh perisi güzel, şirin fakat şimdiye kadar çok adamı aldatmış bir fettan olarak tasavvur edilir. Ondan ayrı olmak acı verir fakat bazen vuslatı daha acıdır. Bu nedenle yazar, ona karşı kıtlıktan çıkmış gibi tedariksiz ve muhafazasız hareket edilmemesi gerektiğini ifade eder. Özellikle Batıdan geldiği unutulmamalıdır.

AKBABA

Sulh Bayramı N.66, S.1 23 Temmuz 1339

Yazar, nihayet sulh yapıldığı için sevinmenin halkın hakkı olduğunu düşünür. Ancak yine de ihtiyat elden bırakmamalıdır. Çünkü sulhten herkesin kendine göre bir

beklentisi vardır. Yazara göre, sulhten beklenen herşeye bir anda kavuşulamayacağı için dikkatli ihtiyatlı hareket etmek gerekmektedir. Bundan sonra yeni meclise çok iş düşmektedir. Halk Fırkası milletin ihtiyacını herkesten iyi bileceğini düşünerek gazetecilerin seçimlere katılmasını istemiştir. Seçimlerde İstanbul'dan beş gazeteci mebus olur. İçlerinde Falih Rıfkı, Yakup Kadri gibi daha memur olmadan mebus olan genç gazeteciler de vardır. Yazar, bu gazetecilerin genç olmalarının tecrübesiz, becereriksiz olacakları anlamına gelmeyeceğini düşünür ve bu genç yaşta mebus olma görevine gelebildikleri için meslektaşlarını tebrik eder. Kuvvetini gençlikten alan bu mebusların başarılı olacaklarını ümit eder.

İMZASIZ

Sirkengebin Efendi'nin Sulh Tebriknameleri N.67, S.2 26 Temmuz 1339

Sirkengebin Efendi, Lozan Konferansı'na katılan ülke temsilcilerini mizahi bir üslupla tek tek tebrik eder. Örneğin, İsviçre Cenaplarının sulhden evvel sınırlarındaki kuvveti tebrik eder.

AKBABA

Sulhe Dair N.69, S.1 2 Ağustos 1339

Yazar, ressamların sulhu, elinde dal tutan kanatlı bir peri olarak tavsir etmelerini eleştirir. Ona göre bu tasvirde kanada ne lüzüm yoktur, zira Avrupa'dan gelen bu sulh perisi aradaki mesafeyi dokuz senede ancak alabilmiştir. Harbin yıllarca birçok insanın canına kıymasına karşılık sulh perisi aheste aheste gelmiştir. Ayrıca yıllarca kadar beklenilmesine karşılık da bir kuru dal getiririrse o zaman durum hiç iyi olmayacaktır. Yazar, sulhten herkesin farklı beklentilerinin olduğunu belirterek biraz daha zaman geçtikten sonra bunları istemeye başlayacakları ifade eder. Sulh perisi geleli birkaç gün olduğundan henüz misafirdir, misafirliği bitmesini beklemektedirler.

2.2.2.4. Seçimler Ve Namzetler

AKBABA

Müntehablara Nesayih-i İsnâ Aşer N.35, S.1 5 Nisan 1339

TBMM'nin açılışının harkulade bir olay olduğunu belirten yazar, o zamana kadar aldığı en iyi kararın da seçimler konusunda olduğunu ifade eder. Yazar, bir daha ki seçimlerde daha iyi karar vermeleri için okuyucularına tavsiyelerde bulunur. Bunlar

kısaca şöyledir: 1.Adaylarda sadece zekâ değil kudrette aranmalıdır. 2.Cahili değil, cehlili bileni ve bilgiyi seveni seçin. 3.Simaya bakıp her besim olanı seçmeyiniz ki bir de başımıza “Atalay” çıkmaz. 4.İyisiyle kötüsünü ayırmak için ulemanın reyini alınız. 5.“Kaf” derken gaf yapmayı tercih edin ki yakın işler uzağa gitmesin. 6.Seçtiğiniz kişi memleketin ister efendisi ister ağası olsun fakat başında yongası olmasın. 7.Şişman olursa lapacı, zayıf olursa kavgacı, kısanın atak, uzunun avanak olma riski var, bunları unutmayın. 8.Halkı zorla evlendirmeyi değil herkese oturacak ev bulmayı vadedeni seçin. 9.Öylelerini seçin ki maaş meselesinde de tahsisat ya da harcırah meselelerinde olduğu gibi karar verebilsin. 10.Gerçekten iş yapacak olanı seçmeye çalışın. 11.Görücü usulü eskide kaldı, seçeceğiniz adayı bizzat beğenmelisiniz. 12.Seçtiklerinize bir nişan koyun ki kaybolmasınlar.

AKBABA

Kadınlar İntihab Etsin Mi Etmesin Mi?

N.36, S.1

9 Nisan 1339

Tunalı Hilmi'nin, kadınlara da intibah hakkının verilmesi önerisi mecliste şiddetli tartışmalara sebep olmuştur. Yazar, kadınlara intibah hakkının verilmesini ve verilmemesini isteyen mebusların akıllarından geçen gerekçeleri tahmin etmektedir. Örneğin, kadınlara intihab hakkı verilsin diyen mebusların muhtemelen şunları ileri sürmektedirler. Önceden kadınlara, saç uzun aklı kısa denildiği için artık bundan bıkan kadınlar kadınlar saçlarını kestiriyor, ayrıca bıyısız erkeklerde gün geçtikçe artıyor yani iki cins arasındaki fark gittikçe azalıyor. Senede bin lira vergi veren bir hanımefendi, arabacısı kadar da hakka sahip olamayacak mı? Cahil, bilgisiz bir sürü erkeğe karşılık eserleriyle adlarını duyurmuş, bilgili kadın muharirlerimiz susacak, düşüncelerini ifade edemeyecek mi? Ancak bir de kadınlara intihab hakkının verilmemesini isteyen mebuslar vardır. Bunlarında gerekçelerini tahmin etmek güç değildir. Öncelikle, seçme hakkı elde eden kadınlar aralarında güzel olmayanları mebus seçmek isteyeceklerdir, bunların çoğunlukta olduğu düşünülürken meclisin yarısından fazlasının kadın olacağı görülecektir. Ayrıca, çeneleri kuvvetli olduğu için mecliste kadın istibdadı oluşacak ve tüm kararlar kadınların elinden çıkacaktır. Belki kıskançlık kavgalarıyla işler yarıda kalacak, belki kırkını aşanlara tekaüd maaşı bağlanacak, mebuselere harcırah yanı sıra tuvalet ücreti de ödenecek... Yazara göre önce meclis sulh meselesini halletmeli, sonra Çester Projesi ile her yer mamur olup Anadolu yolları narin iskarpinlere müsait hale gelmeli, kadınlara intihab hakkının

verilip verilmeyeceği ondan sonra düşünölmelidir.

İMZASIZ

İstanbul'da Mebus Namzetleri N.36, S.2 9 Nisan 1339

İstanbul'daki mebus namzetleri tanıtılmaktadır. Adaylar kısaca şöyle anlatılır: Ahmet Rasim Bey: Kumkapı'dan aday olmaktadır. Vaadi İstanbul'da Men-i Müskirat Kanunu'nun tatbik edilmemesi ise sonuna kadar mücadele etmektir. / Ali Emiri Efendi: Fatih'den aday olmuştur, kendi namına bir heykel diktirecektir. / Celal Sahir Bey: Hubyar Mahallesi'nden adaydır. Salih Efendi'nin önerdiği izdivaç kanunu ile kadınlara intibah hakkının verilmesini savunacaktır. / Yahya Kemal Bey: Önce dalgınlıkla Lozan'dan, sonra doğum yeri olan Niş'den aday olmuştur, fakat ikisi de mümkün olmayınca mebusluktan vazgeçmiştir. / Fazıl Ahmet Bey: Kınalı Ada'dan aday olmaktadır, meclisin tahsisatını artırmaktan başka birşeye karışmayacağına söz vermiştir.

İMZASIZ

Yeni Namzetlerden N.36, S.2 9 Nisan 1339

İstanbul esnaflarından birçoğu uğurlu olduğunu düşündüklerinden Pazar Ola Hasan Bey'in aday olmasını istemektedirler. Yazara göre de, adaylar içerisinde onun kadar halkın muhabbetini kazanan yoktur.

İMZASIZ

Minaredeki Kaçık N.38, S.4 16 Nisan 1339

Ankara'da Zincirli Cami'nin minaresine çıkan bir kaçığın ayağını şerefeden uzatarak kendisini izleyen halka, eğer bir lira vermezlerse atlayacağını söylemiştir. Adamın aşağıya indirdiğini belirten yazar, bir lira verip vermediklerini bilmemektedir. Ancak bu sırada, meclisten çıkan mebuslar olaya şahit olmuşlardır. Hatta bir sonraki seçimlerde Besim Atalay'ın aynı yöntemi uygulayacağını öğrenmişlerdir.

İMZASIZ

Bir Mazeret N.39, S.3 19 Nisan 1339

Kadınlara intihaba dahil olmaları durumunda tevellüd kayıtlarına bakılarak

işlem yapılacağından Kadıköy hanımları buna razı olmayacaklarını bildiren bir tutanak hazırlamışlardır.

İMZASIZ

Hadımlar İştirak Edecek Mi? N.39, S.3 19 Nisan 1339

İntihablarda, esas olacak defterler hazırlanırken görevliler hadımağalarıyla, hadım ağası durumunda olanların seçimlere katılıp katılamayacakları konusunda bir tereddüd yaşamışlar ve meselenin üst makamlardan sorulmasına karar vermişlerdir.

İMZASIZ

Celal Muhtar Bey'in Namzetliği N.40, S.3 23 Nisan 1339

İstanbul mebusluğuna aday olan Celal Muhtar Bey, aklına gelen kurnaz bir fikir sayesinde en az on bin reyi muhakkak alacağını düşünmektedir. Mebus adayı, Ramazan boyunca evinde her akşam yüz ellişer kişilik iftarlar vereceğini ve bu iftarlara gazetelerle bütün gayr-i failleri davet edeceğini, iftardan sonra da tüm gayr-i faillelere dış kirası olarak beş lira vereceğini açıklamıştır. Yazara göre, bu durumda Celal Muhtar Bey'in mebusluğu kazanma ihtimali çok güçlüdür, çünkü İstanbul'un yarısından çoğu gayr-i faildir.

İMZASIZ

Namzedlerin Adakları N.43, S.2 3 Mayıs 1339

Eski maarif binası yanındaki Tiz Viran Dede'nin türbesine adak adamak için namzetlerin gittiği öğrenilmiştir. Çoğunun ikinci gurubtan oldukları belirlenen bu namzedler türbeye deste deste mum, türbedar efendiye de bal ve armut adamaktadırlar.

İMZASIZ

Celal Sahir Bey İstanbul Mebusu N.46, S.2 14 Mayıs 1339

İstanbul mebusluğuna aday olacağı konuşulan Celal Sahir Bey'in propagandasını yaptırmak için elli tane bohçacı tuttuğu öğrenilmiştir. Bu bohçacılar, mahalle mahalle dolaşarak, kadınlara Celal Sahir Bey'e oy vermeleri için kocalarını ikna etmelerini anlatacaklardır. Celal Sahir Bey, mebus olduğu zaman ilk işi bir kadınlar fırkası kurmak ve mecburi izdivaç önerilerinde bulunan Yeşilzade Salih Bey'in hudud-u haricine teb'idi hakkında çalışmak olacaktır.

İMZASIZ

İzzet Melih Bey’de Namzetmiş N.47, S.4 17 Mayıs 1339

İzzet Melih Bey’in Bolu mebusluğuna namzet olduğu öğrenilmiştir. Yazar, Celal Sahir’in İstanbul, İzzet Melih’in Bolu mebusu olması halinde mecliste şenlik olacağını düşünür. Onlar giyinip, süslenip, şık bir vaziyette kürsüye konuşma yapmak için çıkacakları zaman Celal Nuri ya da Tunalı Hilmi’nin alay konusu olacaklardır.

AKBABA

Bir Namzet Vesilesiyle N.50, S.1 28 Mayıs 1339

Yazara göre, sulh konferansları gibi intihablarda uzadıkça ilk hararetini kaybetmektedir. Ancak bir taraftan namzetler heyecanlı bir bekleyiş içerisindedir. Herbiri türlü hayallerle sonucun ne olacağını merak etmektedir. Gazete ve dergilerde namzetlere dair haberler azalmışken yeni bir mebus adayı ortalığı hareketlendirmiştir. İstanbul mebusluğuna aday olan Lütfü Fikri Bey bir anda tüm dikkatleri üzerine çekmiştir. Yazar, Lütfü Fikri Bey’in özellikle muhalif yönünden bahsetmiştir.

İMZASIZ

Lütfü Fikri Bey’in Namzedliği N.50, S.2 28 Mayıs 1339

İstanbul mebusluğuna aday olan Baro Reisi Lütfü Fikri Bey’in, yarından itibaren şehrin muhtelif semtlerinde şiddetli propagandalara başlayacağı öğrenilmiştir. Yapılacak faaliyetlerin ilkinde adayın süslenmiş bir resmi bir devenin boynuna asılarak ve önde davul zurna, ardından deveyle beraber bir alay külahlı, çingiraklı çocuklar bağırarak tüm İstanbul’u dolaşacaklardır.

AHMET KADRI

İstanbul’dan Bir Namzet Daha N.50, S.4 28 Mayıs 1339

Parçada, Akbaba’nın posta idarehanesine gelen mektuba yer verilmiştir. Mektup Alemdar Gazetesi Müdürü Pehlivan Ahmet Kadri’ye aittir. Süleyman Nazif ve Lütfü Fikri’nin İstanbul mebusluğuna aday olduklarını öğrendikten sonra kendisi de aday olmaya karar vermiştir. Bu mektupla hem namzetliğini açıklamakta hemde mebus olduğu takdirde gerçekleştirmeyi düşündüğü planlarını paylaşmaktadır. Bunlardan bir kaç şöyledir: Men-i Müskirat Kanunu’nun ilgası ve onun yerine kumarın yasklanması sağlamak; “İslah-ı Nesl-i Tavuk ve’l-Horoz” adında bir cemiyet

kurulmasını sağlamak; şair ve edebiyatçıları yoksulluktan kurtarmak için şehrin muhtelif yerlerinde şura kahvehaneleri açmak ve bu kahvehanelere halkı çekmek için her Cuma günü çarşı pazarlarda münadiler bağırttırmak...

İMZASIZ

Berberlerin Cuma Tatili N.52, S.2 4 Haziran 1339

Berberlerin Cuma günü tatil yaptıklarından habersiz olan İstanbul mebus namzedi Lütfü Fikri Bey, Perşembe günü tıraş olması gerekirken Cuma günü olmayı düşünür. Cuma günü önemli bir işi olduğundan sabah giyinir kuşanır ve bir berber gitmek üzere evden çıkar. Fakat İstanbul'un altını üstüne getirdiği halde bir berber bulamayınca bir terzi dükkanına girer. Makasdar, sakalının ucundan biraz almasını söyler. Ancak, makasdar sakalını dibinden kesince çok kızar. Makasdar ise, kızmamasını, eğer kısa olduysa provalarda düzelterceğini söyler ve birde kahve ısmarlayarak Lütfü Bey'in gönlünü alır.

ANBER

Celal Nuri Bey'in Beyannamesi N.52, S.4 4 Haziran 1339

Parça, İleri Gazetesi'nin bir önceki sayısından aynen alınmıştır. Müstensihî, Anber'dir. İleri Gazetesi'nin ser muharriri ve yanı zamanda Gelibolu mebusu olan Celal Nuri Bey'in intihablarda tekrar mebus seçilmesi halinde neler yapacağına dair kaleme aldığı bir yazıdır. Celal Nuri'nin pahnlarından bazıları şunlardır: Kadınların sürekli kısalan eteklerine karşı bir önlem olarak bundan sonra çizme giymelerini sağlamak; Hamid, Nazif, Canip gibi ünlü edebiyatçılara esperanto diliyle şiir, hikâye, tiyatro yazdırmak suretiyle kendimizi tüm dünyaya tanıtmak ve aleyhimizde olan düşünceleri izale etmek; Grönland, Madagaskar gibi memleketlerde yaşayan Türk vatandaşlarıyla irtibat halinde olmak için mezkur beldelerde birer konsolosluk açılmasına çalışmak...

İMZASIZ

Bir Namzet Daha N.53, S.1 7 Haziran 1339

Emraz-ı Asabiyye ve Akliyye Mütihazsısı Doktor Mazhar Osman Bey, İstanbul Üsküdar'dan namzetliğini va'z etmiştir. Akbaba Gazetesine gönderdiği bir beyanname ile gazeteden propagandasını yapmasını rica etmiştir. Adayın, İstanbul'daki tüm deli,

zırdeli, yarım akıllı, bunak, dejenerenin oylarını beklediği belirtilir.

FEYLESOF RIZA TEVFİK

Feylesofun Namzetliği

N.53, S.3 7 Haziran 1339

Parça, Feylesof Rıza Tevfik'in namzetliğini açıkladığı mektubu içerir. Feylesof uzunca bir tafsilat vererek neden namzetliğini Akbaba'da açıkladığını anlattıktan sonra kendinden bahseder. Mebus olmanın bir şartı olan Müdafa-yi Hukuk Cemiyeti'nin dokuz maddesini kabul etme şartına değinerek bu dokuz maddenin sekizini kabul ettiğini belirtir. Ancak, kendisinin sekiz maddeyi sorgusuz sualsiz kabul etmesine karşılık yetkililerin ondan son kalan maddeyi kabul etmesini istememeleri gerektiğini düşünür. Dokuz maddeden birini kabul etmeyişinin sebebi hürriyet fikrini feda edemeyecek olmasıdır. Bir feylesof olduğu için ancak vicdanının fikrine tabi olabileceğini, bu şekilde kabul etmezlerse mebus olamayacağını belirtir.

ANBER

Mazhar Osman Bey'in Beyannamesi

N.54, S.4 11 Haziran 1339

Emraz-ı Asabiyye ve Akliyye Mütihazsısı Mazhar Osman Bey'in namzetliğini ilan ettiği beyannamesine yer verilmiştir. Müstensihi Anber'dir. Mazhar Osman Bey, eskilerin "Delilik kolay ama saçmalamasını bilmeli" sözüyle başladığı yazısında artık eskisi gibi mükemmel saçmaları dinlenir, tatlı dilli hoş sohbet delilerin kalmadığından dertlenir. Kendisi bu konuda çalışmalarını sürdürse de çoğu zaman etrafındaki diğer müteihazsıslarla fikir ayrılığına düşmektedir. Bu nedenle eskisi gibi saçması dinlenir, hoş sohbet deliler yetiştirmek amacıyla emraz-ı asabiyye ve akliyye müteihazsısları üzerinde tesir sahibi olmak için İstanbul'un Üsküdar sancağından mebusluğa aday olduğunu ilan etmektedir.

AKBABA

İntihab İşleri

N.55, S.1 14 Haziran 1339

Uzun süredir beklenen intihablar nihayet başlamıştır ve büyük bir disiplin içerisinde sürmektedir. Halk, sandıklardan kimin çıkacağını heyecanla beklemektedir. Mebusu açıklanan şehirlerden birisi Afyon Karahisar'dır. Yazar, artık Afyon Karahisar halkının sırtının yere gelmeyeceğini düşünür. Çünkü mebusları Ruşen Eşref'tir. Onun gibi birkaç uzun boylu, yapılı namzetten daha söz eden yazar, bir hatırlatmada

bulunmaktan da kendini alamaz. Bu insanların çok uzun binalar gibi en üst dairelerinin boş olabileceği unutulmamalıdır.

İMZASIZ

İntihabat Heyet-i Teftişiyesinden N.56, S.1 18 Haziran 1339

Namzetlerden birinin, kendisini çöplükte bulunmuş bir pırlanta olarak tasavvur edilerek, değerinin ona göre biçilmesini istediğinden bundan sonra teftiş heyeti içerisine birde kuyumcu alınanacı haber verilir. Ayrıca, bundan sonra namzet olmak isteyenlerden beyannamelerinin yanına emraz-ı asabiyye ve akliyye mütehassıslarından alınan bir raporu da eklemelerine karar verilmiştir.

İMZASIZ

Ne Sanmış? N.57, S.1 21 Haziran 1339

İntihabat sandıklarının kaldırılmasında birçok tulumbacımında çalıştığını gören ihtiyar bir tulumbacı gence yaklaşarak yangının ne tarafta olduğunu sorar. Genç, vallahi bende anlamadım sandık kalkıyor dediler ama diye cevap verir.

AKBABA

Namzetlerimiz N.58, S.1 25 Haziran 1339

Yazar, İstanbul mebusluğuna namzet olanların mükemmelliyetliklerinin sayılarından başladığını ifade eder. Onbeş namzet vardır, onbeş kemale delalet eder. Bu namzetleri hakkında genel bilgiler verilir. Namzetlerden en yaşılısının yaşı yetmişden yukarı en gencinin kırktan aşağıdır. En yaşlısı azmi, gücü bakımından oldukça genç, en genci dahi hikmet ve fesahette Eflatun gibi bilgilidir. En gencinin saçı bembeyaz, en ihtiyarının da gönlü taze, kaygısı azdır. Boy bakımından, üçü uzun üçü kısa, dokuzu orta boydur. Yazar, orta boyluların da çoğunlukta olmasının hayra işaret ettiğini düşünür. Sakalı olmayanlardan yalnız ikisinin bıyıkları vardır, diğer on tanesi bıyıksızdır. Beşi gözlüklü, beşi de gölүğü arasına kullanmaktadır. Adayların meslekleri hakkında da bilgi veren yazar, bir sonraki Perşembe günü, üçüncü grup seçmenlerinde seçimlerini yapacaklarını ve intihabların biteceğini belirtir.

İMZASIZ

Yanlış Bir Sandık N.58, S.4 25 Haziran 1339

İntihabat sandıkları açılmaya başlandığı sırada Fatih mevkiinden gelen bir sandıktan çıkanlar görevli memurları şaşkınlığa uğrattır. Hadisenin aslı sonradan anlaşılır. Fatih’de seçimler yapılacağı zaman sandıklar, imam efendinin intihab sandıklarına çok benzeyen kendi sandığının yanına konur. İmam, intihab sandıkları ile karışmasın diye kendi sandığını oraan kaldırmayı düşünür, fakat yanlışlıkla intihab sandıklarından birini alır. O gün, sandıklar geri götürüleceği sırada memurlar da yanlışlıkla imamın sandığını almışlardır. Bu nedenle o mahallenin halkı için tekrar seçim yapılacağı duyurulur.

İMZASIZ

Muayeneye Sevk N.59, S.1 28 Haziran 1339

Eski Dersim Mebusu Lütfü Fikri Bey’in, tekrar mebus seçilmesi halinde yapacaklarından bahsedilmektedir.

İMZASIZ

Yeni Mebus Namzetleri N.59, S.1 28 Haziran 1339

Dergah postnişini Yahya Dede ile meşayihi beктаşiyeden Yakup Efendi’nin namzetliklerini ilan ettikleri haber alınmıştır.

AKBABA

Teselli ve Nasihat N.60, S.1 2 Temmuz 1339

Yazar, seçimlerde ancak otuzüç oy alabilen Lütfü Fikri Bey’i teselli etmekte ve ona çeşitli nasihatler vermektedir. Hayatta her şeyin intihablar olmadığını hatırlatarak, çok fazla müteessir olmamasını ister. Birçok insan mebus olmadan yaşamını devam ettirmektedir. Ancak eğer yine de mebus olmak isterse bunun bir yolu vardır. Henüz on iki seçim bölgesinde intihabların bitmemiş olduğu gazetelerde yazılmıştır. Hemen telgrafla bu yerlerin her birine adaylığını koyabilir. Böylece her intihab bölgesinde altmışar yetmişer seçmeni kandırursa buralardan aldığı oyları üstü üste koyarak diğer namzetlerin oylarına yetişebilecektir. Akbaba, bu akli verirken oldukça samimi olduğunu da belirtir. Zira Yeşilzadelerin, Besim Atalayların yanında Lütfü Fikri Bey’e de ihtiyaç vardır. Onun mebus olamayışı Akbaba Gazetesi için büyük bir mahrumiyet ve sermaye noksanlığı olacaktır.

İMZASIZ

Mebus İntihab Edilirken

N.60, S.1 2 Temmuz 1339

Darü'l-Fünun'da seçimlerin devam ettiği sırada iki kişinin mütemadiyen orada bulunan insanların cebine birşeyler koydukları fark edilir. Önce yan kesici oldukları düşünülen şahıslara dair Akababa polis müdürlüğünden bilgi alınmıştır. Bu kişilerin sabık Hürriyet ve İtilaf Fırkası tarafından buraya gönderilen propagandacılar olduğu anlaşılmıştır. Şahıslar, üzerlerinde Tanin'den Hüseyin Cahit, İsmail Müştak Beylerin ve Gümülcineli İsmail Bey'in isimlerinin yazılı olduğu kâğıtları insanların ceplerine koydukları anlaşılmıştır.

2.2.2.5. Siyasi Fırkalar Ve Fırkacılar

İMZASIZ

Rıhtımdan Kaçan Öküz

N.1, S.1 7 K.Evvel 1338

Romanya'dan İstanbul'a getirilen yüz öküzden biri rıhtımda sürüden ayrılır ve çevreye zarar verir. Ortalığı karıştıran hayvan, görevlileri baya uğraştırır. Bu hadise Akbaba tarafından şöyle yorumlanır. Aslında hayvancağız kimseye zarar vermek istememiştir. Sadece köprüyü geçerek Cağaloğluna inmiş ve burada bulunan Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın eski binasının önüne gelerek ordaki arkadaşlarını görmek istemiştir. Fakat orda kimseyi göremeyince nezaketle geri dönmüştür.

İMZASIZ

Hususi Telgraflarımız

N.2, S.4 11 K.Evvel 1338

Bir ajans tarafından İskenderiye'den gelen telgrafda, Rıza Tevfik'le ilgili haberler yer alır. Habere göre, bir at canbazı kumpanyasına başvurarak birkaç oyun sergilemek istediğini belirten Feylesof Rıza'nın talebi, oyunlarınızın modası geçti, denilerek reddedilmiştir.

İMZASIZ

Tımarhanenin Nakli

N.4, S.4 18 K.Evvel 1338

Tebabet-i Akliyye ve Asabiyye Cemiyeti, tımarhanenin Darü'l-acizeye nakli teklifinin kabul edilmemesi üzerine toplanır. Tımarhanenin nereye nakl edilebileceği müzakere edilir. Bir zat, tımarhanenin, üç seneden beri birçok delinin, dejenerenin ikamet ettiği Hürriyet ve İtilaf Cemiyeti merkez binasına naklini teklif eder. Bu teklifin

ekseriyetle kabul edildiği öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Feylesofun Dört Bin Lirası N.7, S.4 28 K.Evvel 1338

Feylesof ünvanlı Rıza Tevfik'in herkes tarafından fakir bilinmesine rağmen bankada dört bin lirası olduğu belirtilir.. Parayla imanın kimde olduğu bilinmemektedir.

AKBABA

Halk Fırkası N.17, S.1 1 Şubat 1339

Yazar, Halk Fırkası'ndan önce firkalardan, firkacılıktan hoşlanmadığını belirtmektedir. Gerek İttihat ve Terakki gerekse Hürriyet ve İtilaf halka tam anlamıyla hitap edememiş, halkı kuşatamamış firkalardır. Halk Fırkası ise toplumun her kesimini sahiplenmiş, halka emniyet vermiştir. Mustafa Kemal, yaptıklarıyla halkı ikna etmiştir.

KARGA

Feylesofun Doktorluğu N.28, S.3 12 Mart 1923

Feylesof Rıza, tıbbiyede okurken Avrupa'ya kaçmıştır. Fransa ve İsviçre'de bir süre başıboş dolaştıktan sonra Mısıra gider. Burda kendine bir muayenehane açar, fakat hiç gelen giden olmaz. Birgün bir fellah kapısına gelir ve hastasının olduğunu söyler. Beraber hastanın evine giderler. Feylesof Rıza, hastanın durumunun kötü olduğunu, çok az vaktinin kaldığını söyler, ilaç alacak vakit olmadığından ilaçları kendisi yapacaktır. Ev halkından, ekmek peynir, zeytin, tereyağ, bal ister ve diğer oda da bunları yer. Bu arada hasta ölür, ev halkı ilaçları kendisinin yediğini, hastanın öldüğünü söyleyince, Feylesof Rıza, eğer bunları yemeseydim evinizden şu an iki ölü çıkacaktı, en azından bir ölü çıktı, diyerek gider.

KARGA

İttihad ve Terakki N.39, S.3 19 Nisan 1339

Yeni devletin kurulmasıyla, saf dışı kalan İttihad ve Terakki üyeleri, kendilerinin hiç hatırlanmayışlarından, bir köşede bırakılmalarından ötürü dertlenmeye başlamışlardır. Bu vatana, millete sayısız hizmetler yaptıklarını iddia ettiklerinden, kendilerine haksızlık yapıldığını düşünmektedirler. Yazar, İttihad ve Terakkicilerin

Atatürk'e ülkeyi beraber yönetme teklifinde bulduklarını belirtir ve bu öneriye bağlı olarak bir anektod anlatır. Mahkemede hakim sanığa neden cinayet işlediğini sorunca sanık, zaten hayatından bezmişti, öldürdüm kurtardım onu, der. Bunun üzerine hakim o zaman sanığa ceza değil mükafat vermeleri gerektiğini söyleyince sanık fütursuzca, o cihette sizin insaniyetinize kalmış, der. Yazar, İttihad ve Terakkicilerin böyle bir fütursuzlukla hareket ettiklerini düşünür.

ŞABAN

Bir Mektup

N.43, S.3

3 Mayıs 1339

Parçada, İttihatçı firarilerden Kayserili Şaban Ağa'nın Tanin Gazetesi sermuharririr Hüseyin Cahit'e gönderdiği mektup verilmiştir. Şaban Ağa, Hüseyin Cahit'i ne kadar özlediğini samimi bir dille ifade eder. Hüseyin Cahit'in gazetesi onlara ulaşmaktadır, ancak bir hususi mektubu da gitse çok memnun olacaktır. Hüseyin Cahit'in başarılarından dolayı tüm firariler gurur duymaktadır. Zaten o zamanında arkadaşlarına, Hüseyin iyi bir gençtir, onu gücendirmeyelim parayla ya da güler yüzle içimize alalım, bir gün işimiz düşer, demiştir. Şimdi dediğinin çıktığını düşünür. İstanbulda Hüseyin Cahit'den başka muhalif kalmamıştır. Rahmetlik sağ olsaydı da bu günleri görseydi, diye dertlernir. Ancak, Hüseyin Cahit'in çalışmalarına bakılırsa onu aratmayacağını göstermektedir. Şaban Ağa, Hüseyin Cahit'e olan övgülerini bitirdikten sonra İstanbul'a gelmeyi düşündüğünü, eğer ona uygun bir memuriyet bulabilirse kimseye kaptırmamasını tenbih ederek mektubunu bitirir.

İMZASIZ

Avdet Edenler Arasında

N.50, S.3

28 Mayıs 1339

İstanbul'dan firar eden Rumların bir takım gizli yollarla tekrar geri dönmelerine karşılık polis ekiplerinin aldığı önlemler gazetelerde yazılmıştır. Bir önceki gün de sandalla rıhtıma yanaşan iki firari deniz polisleri tarafından yakalanmışlardır. Bunlardan biri Rum diğeri nüslümandır. Müslümanın Hürriyet ve İtilafçılardan Şaban Ağa olduğu tesbit edilmiş ve iki firari müdüriyete sevk edilmiştir. Şaban Ağa sorgusunda, Hicazda bir gün arkadaşlarıyla sohbet ederken Cavit Bey'in aklı başında, okuryazar, irfan sahibi bir vekil harç aradığını öğrenmiş ve bu işe en munasip kişinin kendisi olacağını düşünerek hemen İstanbul'a döndüğünü beyan etmiştir. Hakkında tahkikata başlanmıştır.

AKBABA

Kadınlar Halk Fırkası

N.57, S.1 21 Haziran 1339

Yazar, kurulmakta olan Kadınlar Halk Fırkası'ndan bahsetmektedir. Bunu dahiyane bir buluş olarak nitelendirir. Memleketin kadın ve erkek diye iki siyasi fırkaya ayrılması tüm dünya tarafından imrenilecek bir durumdur. Ancak, üzerinde durulması gereken mühim bir konu vardır. İntihablarda seçme hakları yokken, kadınlar resmi bir mevcut olarak kabul edilmezken fırka kurmak için verdikleri beyanatlar nasıl kabul edilecektir. Ayrıca yazar, Tasvir-i Efkâr'ın bu durumu kadınlar siyasete girişeceklerine çocuklarını yetiştirsinler, demesini eleştirir. Bu "halk" kelimesinin manasının tam anlaşılmasından kaynaklanmaktadır.

İMZASIZ

Kadınlar Halk Fırkası'nın Dokuz Umdesi

N.57, S.1 21 Haziran 1339

Parçada, Kadınlar Halk Fırkası'nın dokuz maddesi verilmiştir. Bunlardan birkaçı şöyledir: Egemenlik kayıtsız, şartsız kadınlarındır, her zevc zevcesine itaate mecburdur, bütün ev işleri erkeklere aittir, zinet eşyasının ithali serbesttir...

OSMAN CEMAL

Kadınlar Halk Fırkasında İlk İctima'

N.57, S.2 21 Haziran 1339

Kadınlar Halk Fırkası, Halide Nusret'in başkanlığında ilk toplantılarını yapmışlardır. Akaba muharririnin katıldığı bu toplantıya ait izlenimleri aktarılır. Halide Nusret Hanım toplantıyı başlatır. Fakat kadınlar bir türlü susmazlar. Biri kahvesini sorar, biri ocağın üstünde kalan pilav tenceresinden dert yanar, bir başkası yanındakine kasabın ikinci kez ikiz doğuran gelininden bahseder. Halide Nusret, kadınları sürekli uyarıp susturmaya çalışsa da bir türlü susturamaz ve toplantıyı bitirir.

ORHAN SEYFİ

Bir Rüya

N.60, S.2 2 Temmuz 1339

Kadınlar Halk Fırkası Kâtibesi Şükufe Nihal Hanımefendiye hitaben yazılmıştır. Şükufe Nihal Hanım, Kadınlar Halk Fırkası'na dil uzatanlara Vatan Gazetesi'nde verdiği cevap yazara çok tesir ettiğinden buna bağlı olarak bir rüya görmüştür. Rüyasını anlatan yazar, bunu yorumlamasını Şükufe Nihal Hanım'dan ister. Rüyası, ya yüz sene ya da ikiyüz sene sonrasında geçmektedir. Kadınlar Halk Fırkası'nın

çalışmalarının sonucu olarak tüm dünyada kadınlarla erkekler eşit hale gelmişlerdir. Ancak bu eşitlik zamanla geçimsizliğe, düşmalığa sebep olduğundan kadınlar ayrı bir cumhuriyet kurarak erkeklerden ayrılırlar. Buna karşıt erkeklerde kendi cumhuriyetlerini kurarlar. Fakat iki cumhuriyette de işler yolunda gitmez. Kadınların tarafında yollar yapılmıyor, tarlalar sürülmüyor, fabrikalar çalışmıyordur. Erkeklerin cumhuriyeti ise pislikten geçilmeyecek bir vaziyettedir. Birgün, erkekler cumhuriyetinin nöbetçisi kadınlar cumhuriyetinin nöbetçisini öper. Bu olay kadınları çok sinirlendirir ve savaş ilan ederler. İki ordu karşı karşıya geldiklerinde erkekler knedilerini kadınlara teslim edince erkeklerin reisi kederinden ölür ve kısa zamanda erkeklerin cumhuriyeti dağılır, hakimiyet kadınlara geçer. Fakat dokuz ay sonra kadınlar lohusa olup yatağa düşünce erkekler bu fırsatı değerlendirerek yönetimi ele geçirirler. Fakat artık iki cinsde yönetimde tecrübeli olduklarından bir karara varırlar. Erkekler ev işlerine, kadınlar yönetim işlerine karışmayacaklardır.

İMZASIZ

Kadınlar Halk Fırkası'nda

N.67, S.1 26 Temmuz 1339

Kadınlar bayramının ikinci günü Kadınlar Halk Fırkası merkezinde bayramlaşmak için toplanmışlardır. Bayramlaştıktan sonra Nezihe Muhyiddin Hanım'ın yaptığı kavurma misafirlere ikram edilmiş ardından Halide Nusret kurban etinden yahni yapımı hakkında bir konfrans vermiştir. Fırkanın idari heyetinin 26 Temmuz günü Kadınları Çalıştırma Cemiyetine ziyarete ve ertesi gün Merkez Efendi'ye kısmet taşı almaya gidecekleri öğrenilmiştir.

2.2.2.6. Mahkemeler

İMZASIZ

Hıyanet-i Vataniyye Davasında

N.28, S.3 12 Mart 1923

Reis avukatın sözünü keserek, müdafasının daha ne kadar süreceğini sorar. Avukat en az sekiz saat daha konuşacağını söylediği zaman, reis, mahkemeyi tehdit ediyorsunuz öyle mi, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Avukatlar Arasında

N.29, S.2 15 Mart 1923

Biri yaşlı diğeri de genç olan iki avukat konuşmaktadırlar. Yaşlı avukat, bir

cümlenin erbabı elinde bir idam vesikası olabileceğini söyler. Genç avukat onun abarttığını düşünerek, mesela ben şimdi iyi bir sigara içiyorum dersem bu hakkımda nasıl idam kararına sebep olabilir, diye sorar. Bunun üzerine tecrübeli avukat, iyi bir sigara içiyorum demekle kaçak tütün kullanıyorum demek istediğini, kaçak tütün kullanarak devletin kanunlarına karşı geldiğini ayrıca bunu ilan ederek halkı kaçak tütün kullanmaya ve devletin yasalarına karşı gelmeye teşvik ettiğini... Cevabını alan genç avukat, yaşlı avukatı durdurur, böyle giderse bir tütün meselesinden sadece beni değil ecdadımı, ihvanımı da mahkum edeceksiniz, der. Hikâyeyi nakleden yazar, Hıyanet-i Vataniyye davasında Avukat Haydar Rıfat Bey'in konuyla ilgili yazısını okurken bu hikâyeyi hatırlamamanın elde olmadığını söyler.

İMZASIZ

Hamid Bey'in Tavassutu N.31, S.3 22 Mart 1923

Hıyanet-i Vataniyye davasından vazgeçmeleri için Cenap ve Süleyman Nazif Beylerle, Yakup Kadri ve Falih Rıfkı Beyler arasında aracılık yapmak isteyen Abdülhak Hamid, Süleyman Nazif'e bir dörtlükle düşüncesini ifade etmiştir. Şiirde, artık bu davadan vazgeçmesini, beraber poker oynayıp birşeyler içerek hayyattan zevk almalarını tavsiye eder.

İMZASIZ

Otuz Para Davası N.58, S.1 25 Haziran 1339

Tramvay kumpanyası aleyhine açılan otuz para davası üzerine, kumpanya yetkilileri mezkur kararı temyiz için tekrar adliyeye müracat etmeden önce meseleyi bir kezde Baro Reisi Lütfü Fikri Bey'le görüşürler. Lütfü Fikri Bey'e, eğer vekil olarak ikinci mahkemede davayı kazanırsa paranın yarısının kendisine verileceği söylenmiştir.

2.2.2.7. Tayinler ve Atamalar

İMZASIZ

Vilayet-İ Şarkiyyeye Tayin Edilenler N.6, S.3 25 K.Evvel 1338

İstanbul memurlarından açıkta kalanların şark vilayetlerine tayininden bahs edilir. Gerçekleşen tayinlerden bir kaçı zikr edilir.

İMZASIZ

Vilayet Haberleri N.56, S.4 18 Haziran 1339

Makamı- Vilayet'e ve diğer hükümet dairelerine şairane istidalar, layihalar gelmektedir. Çalışanlar içerisinde vezin ve kafiye ahenginden anlayan olmadığı için gelen manzumeleri okuyup işleme koymaları için bir "Manzuma Kalemi" tesis edilmesine karar verilmiştir. Celal Sahir'inde bu kaleme tayini düşünülmüştür.

İMZASIZ

Mektupçu Bey Kaymakam Oldu N.66, S.3 23 Temmuz 1339

İstanbul Vilayet Mektupçusu Abdül Hak Hakkı Bey, Tire Kaymakamlığına tayin edilmiştir. Mezkur şahsın, mektupçuluktan kaymakamlığa tayin edilmesi şaşkınlıkla karşılanmıştır.

İMZASIZ

Yeni Mektupçu Bey N.68, S.4 30 Temmuz 1339

Tire kaymakamlığına tayin edilen İstanbul Vilayeti Mektupçusu Abdülhak Hakkı Bey'in yerine ya eski dahiliye nazırı Menteşeli Halil Bey'in ya da mülga ayan azasından Mustafa Bey'in terfi edileceği öğrenilmiştir.

2.2.2.8. Asayiş

İMZASIZ

Çarşıdaki Soygun N.7, S.3 28 K.Evvel 1338

Kuyumculardan birinin soyulmasına dair bir olayın açıklığa kavuştuğundan bahs edilir. Meğerse olay yanlış anlaşılmıştır. Birkaç genç adam nişanlılarına hediye götürmek isteyip de parasızlıktan bir şey alamayınca o kuyumcuya dertlerini anlatmışlardır, o kuyumcu da çalındı sayılan elması onlara kendisi vermiştir.

İMZASIZ

Parayı Çiftleştirenler N.34, S.1 2 Nisan 1339

Paraları çiftleştirme bahanesiyle insanları dolandıran yeni bir kumpanya ele geçmiştir. Yazara göre bunlar, namuslarıyla çalışarak para kazanmaktansa doğrudan doğruya paraları çiftleştirerek zengin olmak düşüncesindedirler.

İMZASIZ

Kokainle Adam Soymak

N.42, S.1

30 Nisan 1339

Kısa zaman önce Sarı İhsan adında biri esrarla Anadolu bit tüccarı soymuş, şimdi de “Sarı Marı” isminde bir başkaşı da kokainle bir başka Anadolu tüccarı soymuştur. İki soyguncunun da isimlerinde sarı bulunmasına dikkat çeken yazar, Sarı Ali diye birinden bahseder. Bu soyguncu değildir, fakat kendisine yan gözle bakını hemen oracıkta öldüren bir kabadayıdır. Yazar, Orhan Seyfi ve Falih Rıfkı'nın da sarı olduklarını belirterek eğer onlar olmasaydı köprüye çıkıp tüm halkı kendilerini sarılardan korumaları için uyarmayı düşünmüştür. Ayrıca, benzer hadiselerin tekrarlanması üzerinde duran yazar, ileride bu tür uyuşturucu çeşitleriyle yapılacak vukuatların artacağını ifade eder.

İMZASIZ

Komünist Derdesti

N.67, S.2

26 Temmuz 1339

Unkapanı muhabirinin verdiği bilgiye göre bayram yerinde Namık İsmail adında bir komünist yakalanmıştır. Namık İsmail'in bayram yerinde bir salıncaktan inip diğerine bindiğini gören polisler bu durumdan şüphelenmişler ve onu polis nezaretine götürmüşlerdir. Yapılan aramada üzerinden sosyalist malumat içeren beyannameler çıkınca Namık İsmail'i merkeze sevk etmişlerdir. Onun bulunduğu yerde oynayan çocukların da diğer mahallelerin çocuklarına karıştırılmayarak ailelerine teslim edilmiştir.

2.2.2.9. Vergiler

İMZASIZ

Ekmek ve Temaşa Vergileri

N.31, S.3

22 Mart 1923

Sinema, tiyatro gibi sanatların halka manevi bir gıda olduğu ve bunların ekmek gibi uzvi gıdalardan daha önemli tutulduğu için vergilerde bir değişikliğe gidilmiştir. Ekmek gibi gıdalardan alınan vergi beş misli artırılırken, sinema ve tiyatrodan alınan temaşa vergisi kaldırılmıştır. Yetkililer bu şekilde manevi gıda hükmünde olan sanatlara verdikleri önemi göstermek istemişlerdir. Bu hadise üzerine Emiri Efendi'nin bir kaside kaleme aldığı öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Senetçilerin Temettü Vergisi

N.66, S.1 23 Temmuz 1339

Senetçilerden alınan temettü vergisinin iki misline çıkarılması için yapılan çalışmalardan bahsedilmektedir.

2.2.2.10. Belediye**ÇİMDİK**

Kırk Yedi Numara

N.4, S.3 18 K.Evvel 1338

Parçada, Şirket-i Hayriyye'nin kırk yedi numaralı vapurundan bahs edilir. Önceden sadece Üsküdar- Beşiktaş arasında sefer yapan vapur artık Beylerbeyi'nden köprüye sabah 8:17 seferini yapmaktadır. Yazar, sabah evinden sıcak bir çay ya da kahve içmeden çıkanların bu vapura bindiğini söyler. 47 Numara, eski olmasına rağmen sevimli bir vapurdur. Dalgalarla kıyasıya mücadele ederek seferlerini yapmaya çalışır. Bu yüzden gideceği yere genelde yarım saat geç kalmaktadır. Vapurun üst katı ise orta oyunlarında meydana kurulan “yenidünya” ya benzemektedir.

KITMİRİstanbul Köpeklerinin Şehremanetine
İstidası

N.10, S.3 8 K.Sâni 1339

Yazıyı İstanbul köpekleri adına Kıtımir kaleme almıştır. İstanbulda sokaklarda bulunan köpeklerin uzaştırılması adına çalışmalara başladığı haber alan köpekler kendi haklarını savunurlar. Şimdiye kadar hiç birisi sahiplerine sadakatsizlik yapmamıştır. Kendi seslerinden rahatsız olanlara, İstanbul'un yaşadığı kara günlerde bu seslerden daha kötülerini duyduğunu söylerler. Kendilerinden kimse yemek yediği kapıya ihanet etmemiştir. Ancak İstanbul'da bu ihaneti yapan birçok insan vardır. Köpekler, bu hainlerin İstanbul'dan çıkarılmasını ve kendilerinin onlardan boşalan yerlere yerleştirilmelerini isterler.

İMZASIZ

Üsküdar Tramvayı

N.11, S.2 11 K.Sâni 1339

Üsküdar tramvayının hala neden çalışmadığı tesbit edilmiştir. Evkaf mühendisleri tek hattı bir raylı hat zannederek tramvay yolunu ona göre tanzim etmişlerdir. Ancak, bu duruma uygun tramvay ve vagon bulunamamaktadır.

İMZASIZ

Köprü Müruriyesi

N.16, S.2

29 K.Sâni 1339

Avrupa'dan İstanbul'a hergün onlarca muharrir, sanatkâr, meşhur... gelmektedir. Bunlara İstanbul halkı namına verilen ziyafetlere yararı dokunması için İstanbul Şehremaneti tarafından köprü müruriyesinin artırılmasına karar verilmiştir. Ahalinin kalabalıkta aradan kaçmaması için de köprünün her iki başına birer turnike konulacağı duyurulmaktadır.

İMZASIZ

Bal Kabağı Zarı

N.23, S.3

22 Şubat 1923

Besim Atalay Bey'in İstanbul memurlarının parklarda gereksiz masraflar yaparak yaşadıklarını söylemesi, Şehremanetinin dikkatini çeker ve parkta ıslahat yapılmasına karar verilir. Ne tür bir ıslahat yapılacağına karar verilemediğinden, Besim Atalay'a danışılır. Muhterem mebus gönderdiği cevapta buranın bir tarlaya dönüştürülmesinin iyi olacağını yazmıştır. İkinci bir mektupla, bu tarlaya ne ekmenin uygun olacağını soran Şehremanetine kabak ekilmesini tavsiye eder. Bu tavsiyeye uyan Şehremanetin'in kabak ekmeye karar verdiği ve yetişecek en büyük kabağı verdiği fikirlerden ötürü Besim Atalay'a göndereceği öğrenilmiştir. Yazara göre artık bu sebeple, bal kabağının halk arasında kıymeti artacaktır.

İMZASIZ

Cemiyet-i Umumi Belediyede

N.28, S.3

12 Mart 1923

Hürmetten dolayı ezan okunduğu sırada toplantıya ara verildiğini duyan bir çocuk, Cemiyet-i Umumi Belediyesinin ictimâ salonu etrafında on beş dakika ara ile ezan okur. Toplantıya sık sık ara vermek zorunda kalan meclis üyeleri durumu fark eder ve çocuğu cezalandırmaları için köprü memurlarına teslim ederler.

İMZASIZ

İstanbul'a Balık İsalesi

N.32, S.3

26 Mart 1923

Terkos sularının mikroplu olduğundan bahseden Dr. Rifat Bey'in bakteriyolojihanesindeki büyük musluklardan iki tane balık geldiğini söylemesi üzerine Cemiyet-i Belediye, bu suların arındırılmasının mümkün olmadığını düşünerek bundan

böyle Terkos Kumpanyasından İstanbul'a balık isale ettirilmesine karar vermiştir.

İMZASIZ

Bir Takrir

N.33, S.3

29 Mart 1923

Şehremaneti'nin varidatını artırmak için köprünün altından geçen balıklardan ve üstünden uçan kuşlardan da müruriye alınması için Celal Nuri Bey tarafından bir önerge hazırlandığı öğrenilmiştir.

DEVE KUŞU

Şehremaneti Çalışıyor

N.34, S.3

2 Nisan 1339

Yeni seçimlerde kazanan Cemiyet-i Umumiyye azaları işe koyulmuşlardır. İlk iş olarak ekmek meselesini hallederler. Fiyatları düşürmek mümkün olmadığından ekmekleri büyütürler. Ardından, Mahmutpaşa yokuşundaki barakaları kaldırmak, köprüleri tamir etmek planlarında vardır. Henüz bu konuda bir çalışma yapılmamıştır; ancak hararetli tartışmalar yapmaktadırlar. Bu sırada halledilen bir diğer mesele de halis bal tahlilinin yapılmasıdır. Cemiyet azalarından Cemil Bey, mahalle bakkalından yetmiş yedi kuruşa bir okkalık bal alır. Evine geldikten sonra, kendisinin aza olduğunu neden bakkalın balı yetmiş kuruşa vermediğine düşünür. Daha sonra baldan biraz tadar, balın tadında bir ilginçlik bulur ve kesin bu işte bir işin olduğunu düşünür. Şehremaneti'nin tahlilhanesine balı götürür. Ancak ordaki kimyager daha önce bu konuda bir deney yapmadığından halis bal bileşimini bilmemektedir. Hemen bir yerden halis bal aldırırlar ve otuz yedi gün sonra deney sonucu açıklanır. Bakkalın balı halis baldır ve yetmiş yedi kuruşa da oldukça uygun fiyata satılmaktadır. Yazar, bu olayı naklettikten sonra azaların bundan böyle bakkallarda satılan yağı, sütü, içme suyunu da tahlil ettireceklerini söyler.

DEVE KUŞU

Ankara Belediyesi

N.35, S.2

5 Nisan 1339

Gazetenin Ankara muhabirinin verdiği bilgiye göre bir önceki ay Ankara'da belediye seçimleri yapılmıştır. Seçimlerden önce eski belediye heyeti ve yeni aday olan heyet arasında çekişmeli bir yarış olmuştur. Eski belediye heyeti verdiği demeçlerde, tekrar seçilmeleri halinde eski düzeni devam ettirmeye çalışacaklarını, elektrik, tramvay gibi çok da gerekli olmayan icatları şehre sokmayacaklarını, sokaklardaki

köpek sayılarının artırılacağını, zararlı oluşu söylenen sular hakkında inceleme yapılmayacağını ve buna benzer vaadlerde bulunur. Yeni beleye heyeti ise onun tam tersine şehre elektrik getireceğini, yolların düzenleneceğini, suların inceleneceğini ve hastalıkların önüne geçileceğini vaad eder. Seçimler olur ve eski heyet tekrar görev başına gelir. Vaad ettikleri gibi hemen faaliyete başlarlar. Şehirdeki köpek sayısının artırılması yönünde karar alınır. Elektriğin zararlı olduğu düşünülerek şehrin fenerle aydınlatılmasına karar verilir ve şehrin her tarafına fenerler döşenir.

İMZASIZ

Mahyalara Neler Yazılacak

N.40, S.3

23 Nisan 1339

Evkaf Müdüriyeti'nden cami görevlilerine gelen bir talimatta, Ramazan'ın onbeşinden sonra mahyalara gemi, top, çiçek resmi gibi süslemelerin yapılmamasını onun yerine müfid nasihatlerin yazılması istenmiştir. Bunun üzerine Akbaba muharirlerinden biri cami görevlileri ile görüşerek mahyalara neler yazacaklarını sormuştur. Fatih Cami'nin görevlisi "Söz gümüşse sükût altındır" cümlesini yazacağını söylemiştir. Beyazıd Cami görevlisi, Rabbi esir duasını ve onun altına da "Ey misafir kıl namazın, kible bu caniptedir. İşte ibrik, işte lakin işte peşkir iptedir" yazacaktır. Süleymaniye Cami görevlisi, "Her gördüğünüz sakallıyı babanız sanmayın, keçinin de sakalı var ama sözünü fakat dinleyen yok", Sultan Ahmet Cami görevlisi ise "Ak akçe kara gün içindir. İsteyenin bir yüzü vermeyenin iki yüzü karadır" yazacağını söylemiştir.

İMZASIZ

Karaköy Köprüleri

N.49, S.2

24 Mayıs 1339

Karaköy Köprüsü'nün yakınında şimendiferlerin çalışmaya başlayacağını gazetelerden okuyan Cemiyet-i Umumiyye Belediye azasından biri başkanlığa, bölgenin tramvay nedeniyle zaten yoğun olduğunu öne sürerek bir de şimendiferi kaldırmayacağını anlatan uzun bir takrirname vermiştir. Ancak kendisine, bu köprünün İstanbul'da değil Ankara'da bulunan yeni tamir edilmiş Karaköy Köprüsü olduğu açıklanarak yanlış anlama giderilmiştir. Azadan bir başkasının da mevsim nedeniyle köprüye tente kurulmasını ve geçişlerden ücret alınmasını önermiş fakat henüz bir cevap verilmemiştir.

İMZASIZ

Kabahat Yunus Ağada mı?

N.50, S.3

28 Mayıs 1339

Gülcemal Vapuru, kısa süre önce bir daha karaya oturmuştur. İnsanlar bunu vapurun elektrikçisi Yunus Ağa'nın uğursuzluğuna bağlamaktadırlar. Yazara göre eğer bir uğursuzluk varsa Gülcemal'in bizzat kendisindedir. Çünkü bu vapurun başından birçok olay geçmiştir. İlk önce Amerika'dadır. Orda bir kere battıktan sonra Türklere satılmıştır. İlk Amerika seferi Gülcemal'e nasip olmuştur. Fakat bu sırada Seyr-i Sefain Dairesi aylarca vapuru hacizden kurtarmaya çalışmıştır. Sevr Antlaşmasına gidenleri Gülcemal taşımıştır. Yani, Gülcemal'in daha Türklerin eline başından olumsuz hadiseler geçmeye başlamış ve daha sonra da devam etmiştir. Bu nedenle yazar, uğursuzluk diye adlandırılan olayların Yunus Usta'ya dayandırılmasını yersiz bulur.

İMZASIZ

Devâirde Saat-i Mesai

N.51, S.2

31 Mayıs 1339

İstanbul'un büyüklüğü ve vesaitin azlığı sebebiyle memurların akşam altı buçukta iş yerlerinden ayrılarak evlerine gitmeleri zor olmaktadır. Bu nedenle haziranın birinci gününden itibaren devlet memurlarının akşam altıda iş başı yaparak sabah güneş doğana kadar çalışmaları ve sabaha karşı da gündüz gözüyle evlerine gitmeleri uygun görülmüştür.

OSMAN CEMAL

Emanetin Havuzu

N.58, S.2

25 Haziran 1339

Yazar, İstanbul halkının şehir için yapılan faaliyetleri her daim eleştirdiğini, hiç bir şeyi tam anlamıyla beğenmediğini ifade eder. Emanet, birkaç sene içinde şehrin imarı ve halkın rahatı için ne yaptıysa her defasında eleştirilmiştir. Karaağaca mezbaha yapmış beğenmemişler. Köprüyü kurşuni renge boyamış, kavuniçi olsaydı daha güzel olurdu demişler. Sarıyer Deresi'ni temizletecek olmuş, Haliç dururken bunun sırası mı demişlerdir. Haliç'i temizletmeyi planladığında buna da bir bahane bularak eleştirmişlerdir. Şimdi de Şehremanetin Beyazıd Meydanı'na havuz yapıyormuş diye kulaktan kulağa dedikodular başlamıştır. Kimi, asıl amacın Emanetin'e bir de havuz kalemi ekleyip adam kayırmak olduğunu söylerken kimi bir süre sonra burayı hamama çevirip emanetine varidat elde etmek istediklerini düşünmektedir. Kimisi de buranın ilerde büyütülerek bir göl yapılacağını söylemektedir. Yazar, Şehremanetin'in bunları

yapmasında ne zarar olduğunu anlayamamaktadır. Ona göre ne Şehremanetin'e bir kalem daha ekleyip birkaç yoksula iş imkanı sağlamanın ne Beyazıd'e meydanında bir hamam yapılmasının ne de bu havuzun ileride göle dönüştürülmesinin bir zararı yoktur. Bunların getireceği faydaları ifade eden yazar, bu konunun arkasını önünü düşünmeden sadece yapılanları beğenmeyen insanları eleştirmektedir.

İMZASIZ

Rekabet N.58, S.4 25 Haziran 1339

Evkaf Müdüriyetine ait olan Üsküdar-Kısıklı tramvay hattına rekabet etmek için Şirket-i Hayriyye'nin bir proje hazırladığı öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Şirketlere Dair N.61, S.1 5 Temmuz 1339

Ankara muhabirinin verdiği bilgiye göre, devam eden şirket müzakerelerinden en memnuniyet verici olanlar tünel, elektrik ve tramvay şirketlerinin görüşmeleridir. Örneğin, tünel şirketinin temsilcisinin İktisad Vekâleti'ne verdiği bir takrimnamede, şirketlerinin halk için bir rahatlık olması açısından isteyenlerin Galata'dan Beyoğlu'na tünel yolundan yaya gidebileceklerini beyan etmişlerdir. Buna karşılık hiçbir ücret alınmayacaktır.

AKBABA

Ateşe, Dumana Dair N.61, S.1 5 Temmuz 1339

Şehrin herhangi bir yerinde görülen her dumanın yangın olabileceği düşünülerek itfaiye ekiplerinin boşuna harekete geçmelerini önlemek amacıyla bundan sonra bir yerde duman çıkaracak olanların önceden itfaiye karakollarına ve kalelere haber vermelerine karar verilmiştir. Yazar, bunun önceki halden daha müşkül bir durum olacağını düşünür. Öncelikle İstanbul'da bir sürü fabrika, vapur, şimendifer, taş ve kireç ocakları vardır. Bunlar her duman çıkaracaklarında haber verecek olsalar bu iş için yüzlerce eleman daha çalıştırmaları gerekmektedir. Ayrıca, mangal yakmak isteyen halkın duman haberi vermek için Beyazıd Kalesine gitmeleri oldukça zordur. En çok da kışın sobaları yakmaya başlayınca her dumanın haberini vermek zorlaşacaktır. Artık her evde bir telefon olması gerekecektir. Telefon olsa da hatlar sürekli meşgul olacağından halkın kalelere ulaşımı mümkün olmayacaktır. Yazar, tüm

bunları göze almak yerine eski sistemin devam etmesinin daha kolay olacağını düşünür.

İMZASIZ

Zabıtanın Tefrik İçin

N.62, S.1 9 Temmuz 1339

Hukuk Müşaviri Lütü Fikri Bey'in, Seyr-i Sefain vapurlarındaki memurların bahriye zabıtlarından tefrik edilebilmesi için sunduğu teklifler Seyr-i Sefain Meclis İdaresi'nce müzakere edilmektedir. Ada vapurundakilerin serpuşlarının tepesine birer çam dalı takmaları, Trabzon hattına işleyen posta gemilerindeki memurların da kollarına birer hamsi bağlaması sunulan teklifler arasındadır.

İMZASIZ

Fukaranın Emanete Müracatı

N.64, S.1 16 Temmuz 1339

Sütlüce, Halıcıoğlu, Hasköy, Eyüpsultan, Balat civarında oturan fukara halk bir dilekçe yazarak Şehremaneti'ne başvurmuşlardır. Beşyüz elli kişinin imzasının bulunduğu dilekçede yıllardır et kokusunu duymadıklarını ve Karaağaç'daki mezbahada kesilen etlerin kokusundan istifade etmek istediklerini belirtmişlerdir. Bu nedenle etlerin hızlı istibot ile değil onun yerine mavna, salapurya gibi vasıtalarla taşınmasını istemişlerdir.

İMZASIZ

Mezbahanın Resmi Küşadı

N.64, S.4 16 Temmuz 1339

On iki temmuz günü Karaağaç'daki mezbahanın resmi açılışı yapılmıştır. Haliç'den kalkan vapura, Şehremaneti memurları, ünlü kasaplar, çiğerciler, orkestra binmiştir. Koyun, keçi postlarıyla süslenen vapur şarkılar söylenerek, oyunlar oynanarak eğlenceli bir şekilde mezbahaya varılmıştır. Mezbahada da konuşmalar yapılmış, kurbanlar kesilerek davetlilere ziyafet verilmiştir.

İMZASIZ

Zabıta-yı Belediye Elbiseleri

N.69, S.2 2 Ağustos 1339

Belediye zabıta memurlarının ve müfettişlerinin üniformalarının nasıl olacağı Şehremaneti'ne sorulmuştur. Zabıtaların sağ omuzlarına birer terazi, sol omuzlarına birer süt derecesi asılacağı söylenir. Ayrıca, yollar ve kaldırımlarla uğraşan zabıtanın

yakalarına çiçek, mezbahaya ait işlerle uğraşanların ise göğüslerine birer böbrek ve yürek resmi yapılacaktır.

İMZASIZ

Terkos ve Elmalı Bendlerinde Tedkikat N.69, S.2 2 Ağustos 1339

Şehremaneti ve Evkaf Müdürlüğü tarafından Terkos ve Elmalı Bendleri üzerine yapılan incelemede birincisinin, içindeki yabancı maddelerden dolayı Haliç’den yüzde yetmiş daha ağır ve koyu, ikincisinin de adının Elmalı olmasına rağmen içinde elmadan başka herşeyin bulunduğu rapor edilmiştir.

İMZASIZ

Yeni İtfaiye Teşkilatı N.70, S.1 6 Ağustos 1339

Yeni itfaiye teşkilatının nasıl olacağı ile ilgili Şehremaneti’nin palnları öğrenilmiştir. Önce yangın kulelerinin yerlerini değiştireceklerdir. Çünkü gerek Beyazıd gerekse Galata kuleleri mevkileri itibariyle İstanbul’un her yerini görememektedir. Bu yeni kulelerin birinin tepesinde seksen kişilik bando ekibi hazır bulundurulacak ve yangın gördükleri an “Yangın var, yangın var ah yanıyorum” kantosunu seslendirecekleridir. Diğer kalenin tepesinde ise yüz kişiden oluşan davul, zurna ekibi bulunaacak ve yangın gördüklerinde “Yandım ateşlere ah” şarkısını söyleyeceklerdir. Onların seslerini işiten itfaiye ekipleri de hemen yangın yerine gideceklerdir.

İMZASIZ

İstida N.70, S.2 6 Ağustos 1339

Kasımpaşa’daki Bahriye Matbası’nda çalışan memurların bir buçuk aydır maaş alamadıklarını belirterek, hiç değilse öğle tatillerinde deizden balık tutarak karınlarını doyurmak istedikleri bunun içinde birer olta verilmesini ve Haliç’in münasip bir yerine dalyan kurmalarına müsaade edilmesini talep etmişlerdir.

ÇİMDİK

Haliç Kızarmaya Başladı N.70, S.3 6 Ağustos 1339

Yeni açılan mezbahanın kan kuyuları henüz kazılmadığı için hergün kesilen binlerce hayvanın kanı Haliç’in zaten kirli olan sularını kızartmaya başlamıştır. Yazar,

ileride ya iyice kırmızı ya da turuncu olacağını düşündüğü Haliç'i görmek için dünyanın farklı yerlerinden akın akın seyyahların geleceğini belirtir. Ancak kokusuna bir çare bulunamamıştır. Kokusu da olmasa kırmızı ya da turuncu olacak rengiyle birçok şaire ilham olacaktır. Esasında, olan Haliç'e olmuştur. Yetmiş sene önce güzelliğiyle görenleri büyüleyen Haliç, Sadabad artık yüzüne bakılmayacak, yanından geçilmeyecek hale gelmiştir. Yazar, başka yer kalmamış gibi mezbahayı Hz. Halid'in ve Şair Nedim'in mezarının yanına yapılmasına sebep olanlar için beddua ederek bitirir yazısını.

2.2.3. Toplum

2.2.3.1. Özel Günler

ÇİMDİK

Pastör İhtifali N.8, S.3 1 K.Sâni 1339

Yakın zamanda yapılan bir anma töreninden bahs edilir. Tören, Japon bir Pastörün 100. yıldönümü münasebetiyle düzenlenmiştir. Kadın erkek birçok tanıdık yüz törende hazır bulunmuştur. Toplantıda önce iki konuşmacının dinlenilir, ardından Halide Nusret'in Pastörün şiirlerinden çevirdiği birkaçını okumasıyla sona erer. Salonda bulunanlardan Halit Fahri son okunan şiirden sonra şiddetle ayağa kalkarak ve şiirin kafiyelerinin kendine ait olduğunu söyler ve hukuki yollarla hakkını arayacağını belirtir.

İMZASIZ

Ağaç Bayramı N.28, S.1 12 Mart 1923

Mekteplilerin "Ağaç Bayramı"na iştiraki için Şehremaneti'ne davetiye gönderilmiştir. Ancak son zamanlarda sokaklardaki ağaçları epeyce budayan Şehremanetin, bayram törenine katılamayacağını bildirmiştir. Ayrıca, bu bayram dolayısıyla Besim Atalay Bey, İstanbul'a bir miktar fidan hediye etmiştir. Ancak bu fidanların incir fidanı olduğu görülünce fidanlar İstanbul ocaklarına zarar vermesinler diye hamam külhanlarına paylaştırılmasına karar verilmiştir.

AKBABA

23 Nisan N.40, S.2 23 Nisan 1339

Yazar, 23 Nisan dolayısıyla günün anlam ve önemini belirterek ne kadar önemli bir bayram günü olduğu üzerinde durmuştur. Son yıllarda Ramazan ve Kurban Bayramlarına İzci, Ağaç, Çiçek, İdman... Bayramları da eklendiği için hangisinin büyük hangisinin küçük bayramlar olduğunu halk henüz anlayamamıştır. Hatta yaşlılar bu bayramların tarihlerini de bilmemektedirler. Yazar, Fransızların bayram gününe tesadüf eden 14 Temmuz da yabancıların oturduğu bayram dolayısıyla süslenen binanın önünden geçtiği sırada yanındaki yaşlı kadının “Şükürler olsun kavuşturana!” dediğini iştmiştir. Yazar, ilerleyen zamanlarda 23 Nisan gibi önemli günlerin daha iyi idrak edileceğini, böyle bayramların aylar öncesinden hazırlıklarına başlanacağını düşünür. Ayrıca, 23 Nisanın Hızıra tesadüf ettiğini belirten yazar, bunu bir işaret sayar. Büyük Millet Reisi ve onun gazi reisinin milletin içerisinde bulunduğu en zor dönemde bir Hızır gibi yetiştiğini söyler.

AKBABA

Amele Bayramı

N.43, S.1

3 Mayıs 1339

Bütün dünya işçilerinin bayramı olan 1 Mayıs Türkiye’de de kutlanmıştır. Kutlamalara, faal ve gayr-i faal tüm memurların yanı sıra fikir ve kalem adamları da katılmıştır. Törende coşkulu nutuklar ve hitabelerle insanlar vecde gelmiştir. Sol el yumruk yapılarak havaya kaldırılıp hep beaber Enternasyannel Marşı söylenmiştir. Tüm bu kutlamaları bizde henüz fabrika yok, işçi sınıfı yok diyerek anlamsız bulanlarda olmuştur. Ancak, yazar 1 Mayıs Bayramı’nın bize Amerika ve Avrupa’dan gelmediğini, bizde eskiye dayanan bir gelenek olduğunu öne sürer. Batıya göre 1 Mayısın menşei otuz beş sene öncesine dayanır. Otuzbeş sene önce Amerika, 1 Mayısta grevcilere zulm yapmış ve ertesi sene milletler arası İççiler Cemiyeti Pariste toplanarak o mazlum işçilerin hürmetine 1 Mayıs’ı bayram ilan etmişlerdir. Yazara göre ise bizim işçilerimizin 1 Mayıs bayramı bundan çok eskidir. Yıllardır, evlerde açıcılık, sokaklarda dolmacılık eden ne kadar siyahi bacı varsa 1 Mayıs günü grev ilan ederek Çamlıca’ya çıkıp şarkı söyleyerek vecde gelmişlerdir. Aslında 1 Mayıs Bayramı’nın menşei budur. Hatta mayısın başında sülük satılması da şişman patronlarda fazla birikmiş servetin ceri için işçi sınıfı tarafından icad edilmiş kadim bir gelenektir.

İMZASIZ

Amele Bayramı

N.43, S.1

3 Mayıs 1339

1 Mayıs'ta uygulanan program verilmiştir. Sabah top atıldıktan sonra İhtifalci Ziya Bey, tek başına davul çalarak Beyazıd'dan köprüye kadar gelmiştir. Burada onu Celal Sahir, Celal Nuri'nin de içinde bulunduğu bir grup kırmızı bakırdan sahan kapakları çalarak karşılamışlardır. Ziya Bey burda davulu, amele mebusu Numan Ustaya vermiş, o da davulu çalarak tek başına Beşiktaş'a kadar gelir. Ondan sonra top atılarak törene başlanır. Top sesini duyan herkes Sultan Ahmet meydanına koşarak orda musafaha yaparak selamlaşır. İftar vaktine kadar devam eden törende birbirinden eğlenceli gösteriler yapıldığı mizahi bir üslupla anlatılır.

ANBER

Numan Usta'nın Nutku

N.43, S.3

3 Mayıs 1339

Numan Usta'nın 1 Mayıs nutku, coşkulu ve mizahi bir dille kaleme alınmıştır. İşçilere selenen Numan Usta, patronlara göre biraz zayıf olduklarını belirterek biraz daha canlı, güçlü olmalarını ister. 1 Mayıs dolayısıyla her yerde herkes kutlamalar yapmalıdır. Şarkılar söylenmeli, eğlenceler yapılmalı, yemekler yenmelidir. Bugün işçilerin bayramıdır. Zenginler gibi yaşamak, hayattan lezzet almak onların hakkıdır.

AKBABA

Bayram

N.47, S.1

17 Mayıs 1339

Ramazan Bayramı'nın gelişiyile alakalı düşüncelerini aktaran yazar, bu bayramın eski bayramlar kadar neşe ve huzur içerisinde geçmeyeceğini düşünür. Bayram gelmiştir, fakat eski bayramlarda alınan lezzet yoktur. Yazar, eski bayramlardan söz ederek misafirlere, gelip giden herkese hediyeler, şekerler verildiğini, çocuklara işlemeli, ipekli mendiller dağıtıldığını anlatır. Ev bark sahiplerine de bayram hürmetine maaş dağıtılmış. İçerisinde buldukları dönemde ise aylardır maaş alamayan memurlar bayram gelmesine rağmen yine maaş alamamaktadırlar. Yazar, hiç değilse bu memurlara yarım maaş verilseydi ya da sulh imzalsaydı veyahut intihap işleri ilerleyip namzetler endişeden kurtulsaydı herkesin biraz neşelenebileceğini düşünür. Ancak, içerisinde buldukları şartlarda insanların bu bayramı eski zamanlardaki bayramlar gibi geçirmelerini engellemektedir. Ancak, herkesten çok bayramı neşesiz geçirecek olanlar akşamcılardır, çünkü Men-i Müskirat Kanunu bayramdan itibaren tatbik edilcektir. Ramazan boyu içki orucu tutanlar bayramda da iftar edemeyeceklerdir.

İMZASIZ

İyd-1 Milli Günü

N.67, S.2 26 Temmuz 1339

23 Temmuz İyd-1 milli günü, yapılan tören anlatılmaktadır. En önde milli mızıkacı takımı olduğu halde alay Postahane Caddesi'nden geçtiği görüşmüştür. Mızıkacılar muhtelif milletlerin musiki ustalarından oluşmaktadır. En önde Rauf Yekta Bey vardır. Ondan başka birçok tanıdık sima bu grubun içerisinde görülmüştür. Mızıkacıların ardından davul ve zurnalarıyla esnaf grupları geçmişlerdir.

İMZASIZ

Patrikhane'nin Paskalya Hediyesi

N.3, S.1 14 K.Evvel 1338

Patrikhanede gelecek Paskalya'da Venizelos'a hediye edilecek yumurtanın hangi renk olması üzerine bir müzakere yapılmaktadır. Karamanlı bir zat, yumurta yerine mavi beyaza boyanmış bir eşeğin hediye edilmesini teklif etmiştir.

2.2.3.2. Etnik Yapılar

İMZASIZ

Fener Meselesi

N.53, S.4 7 Haziran 1339

Haber, Neologos Gazetesi'nden alınmıştır. Ekserisi Galata ve Tatavla Külhanbeylerinden oluşan büyük bir kalabalık başlarında Papaz Damyanidis olduğu halde Fener'e gidip patrikhaneye hücum etmişlerdir. Olayı duyan başpapaz baygınlık geçirmiş ve akşama doğru kendisinde cinnet belirtileri gözlenmiştir. Başpapaz, ertesi gün kendisine sadık olan papazlarla Balıklı'daki Rum Hastanesi'ne nakl edilmiş ve orda müşahede altına alınmıştır. Aleyhdarları buna temarüz dese de hastane yetkilileri hezeyan-ı megalomani demişlerdir.

İMZASIZ

Meletyus Gidiyor

N.60, S.1 2 Temmuz 1339

Sen Sinod Meclisi, Fener Patriği Meletyus'un istifa ederek İstanbul'dan çıkıp gitmesine karar vermiştir. Giderken sakallarının dipten kesilmesi düşünülmüş ise de Meletyus usturadan korktuğunu söyleyince taharet tozu kullanılması uygun görülmüştür.

İMZASIZ

Seni Papaz, Seni!

N.61, S.1 5 Temmuz 1339

Fener Patrikhanesi'nin başpapazı Meletyus, Aynoroz'a gitmektedir. İstanbul'da Yunanlıların bir temsilcisi konumunda olan Meletyus'un gidişi dolayısıyla yazar duyduğu memnuniyetini ifade etmektedir. Meletyus, İstanbul'dan çıkarken arkasını dönüp bakacak olsa gözüne bütün minareler semaya kalkmış şehadet parmakları gibi "seni papaz, seni!" diyormuşçasına aks edecektir.

İMZASIZ

Meletyus Giderken

N.63, S.3 12 Temmuz 1339

Meletyus giderken Rumlardan bazıları onunla patrikhanede görüşmüşlerdir. Bu sırada bakkal esnafından Nevşehirli Simon Usta, kalabalığı yarararak Meletyus'a ondan önce Rum, Osmanlı, Yahudi hep beraber yaşadıklarını, o gelince halkın arasını açtığını söyler. İstanbul'da yediği, içtiği herşeyi ona helal eder, fakat sadece bundan sonra onları rahat bırakmasını ister. Simon Usta'nın konuşması orda bulunanlar tarafından çok beğenilerek, alkışlanır.

İMZASIZ

Musavilerin Etleri

N.64, S.1 16 Temmuz 1339

Musevi vatandaşlar, hahamlarının kestiği eti yediklerinden mezbananın açılışında hahamhaneye haber vermeyi unutan yetkililer museviler için ayrılan hayvanların Avram Galanti Efendi tarafından kesildiği bildirilir.

AKBABA

Kundakçılar

N.64, S.1 16 Temmuz 1339

Yazar, İstanbul'u yakan kundakçıların başında Bedrus Zeki ismini görenlerin şaşıracağını düşünür. Çünkü bu şahıs iki üç ay önce Türk-Ermeni Teali Cemiyeti'nin çayında Türk ve Ermenilerin dostluğunu içeren bir manzume okumuş ve dinleyenler tarafından çokça alkışlanmıştı. Dostluk namına konuşup, düşmanlık yapanların başında gelmiştir. Yazar, o gün okuduğu şiirindeki "Ey Karabet, ağabeyin Mehmet'i kucakla" mısrasının aslında "Ey Karabet, Mehmet'in hanesini kundakla" şeklinde anlaşılması gerektiğini ifade eder. Ermeni vatandaşlardan Türkçe vatanperverlik dersi vermelerine gerek olmadığını belirten yazara göre, düşmanlık etmemeleri yetecektir.

İMZASIZ

Kurban Payı N.68, S.1 30 Temmuz 1339

Patrikhane'nin Türkçe kalemi başkâtibi, bayramın ikinci günü Vali Haydar Bey'i ziyarete gitmiştir. Valinin vekilharcı ise kapı aralığından gördüğü kâtibi, yeni bakkal çırağı zannederek ve eline bir koyun başı tutuşturmuş ve ustasına selam göndererek, bu bayram geç kaldınız kısmetinize bu düştü, demiştir.

İMZASIZ

Yeni Patrik Kim Oluyor? N.68, S.4 30 Temmuz 1339

Sen Sinod Meclisi tarafından yeni yapılan atamalar verilmiştir.

2.2.3.3. Cemiyetler

YUSUF ZİYA

YMCA N.12, S.1 15 K.Sâni 1339

Yazar, mütarekeden sonra İstanbul'da da şubelerini açan bir Amerikan Cemiyeti olan YMCA yani "Genç Hıristiyan Erkekler Birliği"nden bahsetmektedir. Bunların işi olmayan, parası bol olan insanlar tarafından oluşturulduğunu söyler. Bir arkadaşının vesileysiyle YMCA'nın kadınlar şubesine giden yazar orada gördükleri karşısında şaşırırmaktan kendini alamaz. Yazar, cemiyetin üst görevlilerini pek beğenmez, orda bulunan genç kızlarımız ise konuşmalarına peltek bir İngiliz şivesi musallat olmuş, hepsi birer şefkat meleği haline gelmiştir. Bunlardan birinin yetimlere yardım diyerek şeker sattığını gören yazar resiseye bu yetimlerin Türk olup olmadığını sorar. Reise ise millet ayrımı yapmadıklarını, onların gözünde tüm milletlerin musavi olduğunu söyler. Birkaç gün sonra Rıza Nur Bey'in sebep olmasıyla bir Ermeni yurdunun kapandığını gazetelerde okur. Olayın ardında Amerikan Cemiyetlerinin etkili olduğunu öğrenen yazarın aklına YMCA 'deki reisenin söyledikleri gelir.

İMZASIZ

Tevzih ve Tahsis N.60, S.3 2 Temmuz 1339

Müstakbelin Cemiyeti'nden tarafından Akbaba Gazetesi'ne gönderilen yazıda, Tevhid-i Efkar'ın Cuma günü nüshasında haklarındaki çıkan haberin doğru olmadığı açıklanmaktadır. Haberde, cemiyetin Büyükkada'da düzenlenen eğlencede cemiyete dahil olan bazı kadınlar tarafından yabancı danslar sergilendiği bunun ise geek yar

gerekse ağıyara karşı çirkin bir görüntü oluşturduğu yazılmıştır. Oysa Cemiyet yetkilileri kadınların yabancı danslar değil çiftetelli, zeybek, ağırlama gibi halk oyunları olduğunu belirtmektedirler.

İMZASIZ

Leblebiciler Cemiyeti N.64, S.3 16 Temmuz 1339

İstanbul'da "Leblebiciler Cemiyeti" adında bir cemiyet teşekkül etmiştir. Cemiyetin, Fahri reisinin Tunalı Hilmi Bey, Reis-i Evvel'in Doktor Raşit Tahsin Bey olduğu ve diğer üyeleri verilmektedir.

ANBER

Harem Ağalarının İlk İctimar' N.69, S.3 2 Ağustos 1339

Harem Ağaları bir cemiyet kurmuşlardır. Fahri reisleri Celal Sahir, Kadınlar Halk Fırkası'na giderek, kendilerine bir yer bulana kadar onların binasında alt katı kullanmak istediklerini söylemiş ve bu istekleri kabul edilmiştir. Bunun üzerine hep beraber ilk toplantılarını yapmak için fırkanın binasına gelirler. Fakat kürsüye çıkan Celal Sahir harem ağalarını susturup konuşmaya başlayamadığı için toplantı yapılamaz. Celal Sahir sinirlenerek ordan ayrılır, harem ağaları ise hep beraber şarkı söyleyerek onu uğurlarlar.

2.2.3.4. Meslekler

İMZASIZ

Polis Namzetleri İmtihanında N.11, S.3 11 K.Sâni 1339

Bir polis namzedinin imtihanında verdiği ilginç ve saçma cevaplar mümeyyizi de şaşırtmıştır. Örneğin, karakola parçalanmış bir ceset geldi nasıl bir durumla karşı karşıya olabilirsiniz sorusuna polis namzedi, intihar demiştir.

İMZASIZ

Eczacı ile Aşçı N.19, S.1 8 Şubat 1339

Darü'l-Mualleminin yeni kadrosunda aşçı başının eczacıdan daha fazla maaş alması bazı dedikodulara sebep olmuştur. Aşçı başı, ağızda hoş bir tat bırakmayan ve bir faydası da olmayan ilaçlarla kendi lezzetli yemeklerinin bir tutlamayacağını söylemiştir. Ayrıca, üç sene okuyarak eczacı olduğunu halde bir aşçı çırağının on

senede usta bir aşçı olamadığını da belirterek itiraz edenleri susturmuştur.

İMZASIZ

Doktorlara dair N.23, S.2 22 Şubat 1923

Başarıları insanların üzerinde bizzat görüldüğü için çok şanslı olan doktorların, hatalarını ise ancak toprağın örttüğü belirtilir.

İMZASIZ

Vazifeşinas Müvezzi N.42, S.1 30 Nisan 1339

Birkaç gece evvel Heybeli Ada Camî’de ilginç bir olay gerçekleşmiştir. Postahaneye caminin imamı adına acil bir telgraf gelir. Dağıtıcı, telgrafın üzerinde acil olduğunu belirten ibareyi görünce hemen camiye koşar. Bu sırada imam teravih namazı kıldırılmaktadır. Dağıtıcı biraz bekler ancak namazın bir türlü bitmediğini görünce cemaati yarararak mihrabın önüne gider. İmam rükûa eğildiği zaman, buyrun imam efendi telgrafınız, der. İmam selam verir ve dağıtıcıya neden bu kadar acele ettiğini, neden namazın bitmesini beklemediğini sorar. Dağıtıcı, telgrafın acil olduğunu geç kalmasından dolayı korktuğunu söyler.

İMZASIZ

Mevsim Muhavereleri N.58, S.4 25 Haziran 1339

Arkadaşı, eczacıya yaz geldiği için işlerinin artacağını söyler. Yazın hastalıklar artmaktadır, hastalıklar artınca da eczacılar daha fazla iş yapacaktır. Eczacı ise arkadaşıyla aynı fikirde değildir. Hastalıklar artması doğrudur, fakat halk eczanelere değil manava, kasaba gitmektedir. Yanı başındaki manavdan örnek verir. Birgün içerisinde birçom müşteri, “hasta için, hastaya alıyorum” diyerek iyisinden çilek, kiraz, erik, salatalık almaya gelmişlerdir. Eczacıya gelenler ise beş kuruşluk tahtakurusu ya da sivrisinek ilacı almaya gelmektedirler.

2.2.3.5. İçki Ve Meyhaneler

İMZASIZ

Yine Meyhaneciler Kazandı N.4, S.3 18 K.Evvel 1338

İçki imaline mani olmak için yurt dışından gelen ispirotoların içine boya konacağı ile ilgili haberler alınmıştır. Yazar, ispirotanın siyah olursa hiçde fena olmayacağını

söyler. Ancak mürekkep gibi bir ispirtoyu herkes içemeyecektir. Yazar, eğer ispirtonun mavi, eflatun, sarı, yeşil, pembe gibi iştah açıcı renklere boyanırsa önceden içmeyenlerinde içeceğini söyler.

İMZASIZ

İçki Memnuatı N.56, S.3 18 Haziran 1339

İçki yasağının İstanbul'da tam uygulanacağı gün birkaç ay daha uzatılması içenleri oldukça memnun etmiştir. Çünkü bu şekilde içkinin ucuzlayacağını düşünmektedirler. İçki yasaklanacağı için hiç içki içmeyenler dahi düğünde, ziyafette lazım olur düşüncesiyle evlerine içki stoğu yapmışlardır. Şimdi yasak ertelenince bu insanlar ellerindeki içkiyi elden çıkarmak için ucuz fiyata satacaklardır.

İMZASIZ

Tebrik Telgrafı N.60, S.1 2 Temmuz 1339

Amerika'a Men-i Müskirat'ın gevşemesi üzerine Abdülhak Hamit tarafından Amerikalı muharrir ve şairlere hitaben bir telgraf gönderdiği öğrenilmiştir.

2.2.3.6. Kumar Ve Kumarhaneler

İMZASIZ

Yeni Kumar Oyunları N.10, S.1 8 K.Sâni 1339

Polis müdüriyetinin poker, barbut, rulet gibi kumar oyunlarını yasaklamış ve oynayanlardan ceza olarak para alacağını bildirmiştir. Bunun üzerine tecrübeli kumarbazların emniyete başvurarak bu cezanın sadece kazanan taraftan alınmasını istihham ettikleri öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Kumar Oynayanlardan Ceza-yı Nakdi N.10, S.3 8 K.Sâni 1339

Kumar oyunlarının yasaklanması ve oynayanlardan ceza olarak para alınacağı haberi üzerine tecrübeli kumarbazların bir teklif sunduğu öğrenilir. Bu cezanın sadece kazanan taraftan alınmasının kanuna eklenmesini istemektedirler.

2.2.3.7. Günlük Hayata Dair

İMZASIZ

Yazın Erkek Kışın Kadın N.1, S.3 7 K.Evvel 1338

Kışın karlı, rüzgarlı, yağmurlu çamurlu günlerinde erkeklerin dışarıda soğuk havaya, yağmura maruz kalmalarına rağmen kadınların evlerinde ya sıcacık soba yahut mangal başında pineklemelerinden bahs edilir. Yazar kadınların bu haline özenmektedir. Diğer erkekler gibi kendisi de soğuk kış şartlarından olumsuz etkilenmektedir. Örneğin, geçen sene kasımda ıslanan paltosu ancak haziranda kurumuş ve nezlesi ancak mayısta geçmiştir. Kasımdan mayısın onbeşine kadar süren kış meviminde yazar, keşke kadın olmak mümkün olsaydı, der. Yazar, mümkün olsaydı yazın erkek kışın kadın olmanın ne iyi olacağını belirtir.

İMZASIZ

Zenginlerimiz ve Köylerin İmarı N.1, S.4 7 K.Evvel 1338

İstanbul valisi tanınmış zenginlerden doksan beş zatı toplayarak civardaki köylerin imarı için yardımlarını talep etmiştir. Bu toplantıya katılmayan zengi şairlerden Fazıl Ahmet, Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Süleyman Nazif, Ahmet Rasim ve Mahmut Sadık Beylerde bir araya gelerek İstanbul çevresinde bulunan dört beş köyün ihya ve imarına karar vererek buraları aralarında paylaşırlar.

İMZASIZ

Zavallının Ağzı Yanmış N.4, S.1 18 K.Evvel 1338

Lokantada yemek yiyen adam önüne getirilen hardalı tahin pekmez zannederek kaşıklaması anlatılır. Adam, yardım diyerek kendisini lokantadan dışarı atmıştır.

İMZASIZ

Eski Ailelerdeki Yeni Teşkilat N.6, S.2 25 K.Evvel 1338

Eski geniş ailelerdeki aile büyüklerinden sütnineye, dayeye kadar uzanan fertler durumlarına göre faâl, gayr-i faâl, mütekaid olarak sıralanmışlardır.

İMZASIZ

Onbeş Badem Şekeri N.6, S.3 25 K.Evvel 1338

Kimi isimlerin sahibinin karakteriyle zıt düşerken kimi isimlerinde tam tamına

sahibiyle özdeşleştiği konu edilmiştir. Bunlara bir örnek olarak Mahir Efendi adında zattan bahs edilir. Mahir Efendi, dolandırıcılıkta pek mahirdir. Bir sürü kıyafet aldığı bir esnafa onbeş lira ödeyeceğine onbeş badem şekeri vererek onu dolandırmıştır.

İMZASIZ

Kış Düşünceleri N.8, S.1 1 K.Sâni 1339

Celal Sahir'in, bir romancının, bir hamamcının, bir sporcunun, bir karikatüristin, bir gencin, bir genç şairin kışa dair düşünceleri verilir. Örneğin karikatürist için kış iyi değildir. Yazın hiç değilse açık kadın resimleri çizmektedir, kışın soğuşunda bunu yapmak manasızdır. Genç şair içinse kış aşk mevsimidir; insan hiç olmazsa “ateş-i hasretle” ısınır.

İMZASIZ

Olmuş Vak'alardan N.8, S.3 1 K.Sâni 1339

Bir gazete matbahasında cereyan eden komik hadise şöyle nakl edilir. Tam yazarların dikkatlerini toplayarak yazmaya başladıkları andan içeri giren kalabalık misafir grubu konuşup onların dikkatlerini dağıtır. Yazarlardan biri en sonunda onları içerideki salona alır ve çay ismarlar. Ardından bir grup misafir daha gelir ve yazar onlara sesiz olmazlarsa onlarada çay ismarlayacağını ima eder.

İMZASIZ

Rüya Görmüş N.8, S.3 1 K.Sâni 1339

Daha önceki sayılarda kuyumcu dükkanından elması çalınan Dolayan Efendi bir rüya görmüştür. Rüyasında siyahlar içinde bir keşişin kendisine bir yerdeki elması haber vermesi üzerine aldığı tedbirler nakl edilir.

İMZASIZ

Veyl Onlara Ki N.12, S.2 15 K.Sâni 1339

Yazar, İstanbul'un merkezi yerlerinden uzak, arka taraflarında oturan insanları söz konu etmektedir. Günlerin kısılıp gecelerin onüç ondört saate ulaştığı günlerde bu semtlerde yaşamak çok sıkıcı bir hal almaktadır. Gündüzler kısacık sürmektedir. Geceler ise geçmek, bitmek bilmeyen uzunluktadır. Ne okumak, ne yazmak, ne konuşmak, ne uyumak ile bitmektedir. Bu uzun gecelerde sabah ipe çekilir. Gidip

birkaç saat vakit geçirmek için yakınlarda bir kıraathane yoktur, olsa da gece karanlığında dışarı çıkılırsa ya komşunun kazdığı çukura, ya çocukların oyun çukuruna düşülür. Bolluğun, zenginliğin olduğu zamanlarda insanlar böyle gecelerde bir araya gelerek çaylar, kahveler, helvalar eşliğinde sohbet etmektedir. Şimdi ise o günler geride kamıştır, yerini sıkıcı, uzun geceler almıştır.

İMZASIZ

Bu Sene Neler Olacak N.16, S.4 29 K.Sâni 1339

Parçada, bazı şahıslara değinilerek onlar hakkında kehanetlerde bulunulur. Örneğin; Halide Çavuş mülazım-ı saniliğe terfi edecek, İzzet Melih Bey sadece manikür değl pedikür de yaptırmaya başlayacak, Tunalı Hilmi Bey ise halkçı ve köycü bir mebus olduğunu ispat etmek için İstanbul’da çizme giyecek ve öküz arabasıyla Beyoğlu’nda dolaşacaktır.

İMZASIZ

Boğaziçi’nin Tenvirî N.17, S.2 1 Şubat 1339

Boğazın Rumeli sahilinin akşamları elektrik ile aydınlatılacağı haberi duyulunca Anadolu tarafındakiler kendi sahillerine de geceleri mahya kurulmasını talep etmişler. Bu mahyaya da “Ey müsavat, sen bir kuru laf imişsin” yazılmasını isterler.

İMZASIZ

Yeni Bir Tarih Dersi N.18, S.2 5 Şubat 1339

Hakkâri Mebusu Mazhar Müfit Bey’in teklifi üzerine Lord Curzon’a Türk idadilerinde tarih dersi verilmesi kabul edilmiştir. Hoca olarak da alanında usta biri olan Haşim Nahid Bey’in düşünüldüğü öğrenilmiştir.

İMZASIZ

En Tehlikesiz Memuriyet N.20, S.1 12 Şubat 1339

Bir mecliste Abdülhak Hamit hakkında konuşulduğu sırada sevenlerinden biri ona rahat, çok yormayacak, vazifesi az, eğlencesi bol, tehlikesiz bir memuriyet verilmesi gerektiğini söyler. Orada bulunanlardan biri, bu şartlara sahip bir memuriyetin ancak Lozan’da olacağını söyleyerek, şaire Lozan Konferans Heyeti’nde bir yer verilmeli, der.

İMZASIZ

Söz Anlayan Biri Gelsin?

N.21, S.3

15 Şubat 1923

Eskiyen elbisesinin tersini düze çevirttiren adama arkadaşı yeni elbisesini nerden aldığını sorunca adam durumu izah etmek zorunda kalır.

İMZASIZ

Çemberli Taş

N.24, S.2

26 Şubat 1923

Amerikalı bir seyyaha yanındaki Rum tercüman Çemberli Taş'ı göstererek, onun aslında bir cehennem kuyusu olduğunu söyler. Büyük bir eserle karşılaştığını düşünen seyyah şaşırır. Rum tercüman, Türklerin güzel Hıristiyan kızlarını alarak birkaç ay geçirdikten sonra bıktıkları zaman onları buraya getirdiklerini ve buradaki görevlinin kızları içeriye atarak onları aleve verdiğini anlatır. Duydukları karşısında telaşa kapılan seyyah, yakılma korkusundan dolayı hemen ordan ayrılmak ister.

İMZASIZ

Taahhütname Bırakmış

N.24, S.4

26 Şubat 1923

Zafer Abidesi için bağışta bulunmasını talep etmek adına Celal Muhtar Bey'in evine defalarca müracat edildiği halde, evde bulunamamıştır. Rivayetlere göre, Celal Muhtar Bey yapılacak abideye nakit yardımını kâfi bulmadığı için bizzat inşaatında çalışacağını bildiren bir taahhütname bırakarak diyar-ı ahire gitmiştir.

FİSKE

Kapalı Çarşıda Bir gece

N.25, S.2

1 Mart 1923

Müstakbelin Cemiyeti, Amerikalı bir grup seyyaha İstanbul'u tanıttığını Fazıl Ahmet Bey'den rica ederler. Fazıl Ahmet Bey, öğrenmekte olduğu İngilizceyi de pratik yapmak düşüncesiyle bu işi gönüllü olarak kabul eder. Grup köprüden geçtiği sırada, biletini vermeden geçmeye çalışan daldınlığıyla ünlü Yahya Kemal'i görürler. Fazıl Ahmet Bey, onu göstererek Türklerin en büyük şairi olduğunu söyler, şarkta bir rakibi yoktur. Seyyahlar, Yahya Kemal'i selamlarlar fakat yine dalgın olan şair onları fark etmez. Daha sonra köprüden geçen Tahir Nadi'yi görürler. Fazıl Ahmet Bey, Tahir Nadi'nin, Darü'l Fünunda Müderris olduğunu aynı zamanda en büyük heccav olduğunu söyler. Heccavlığını duyunca, seyyahlar ondan çekinirler ve yanından geçerken kendilerini fark ettirmezler. Ardından, gördükleri Ruşen Eşref'i tanıtan Fazıl

Ahmet Bey, Türklerde onun kadar uzun kimse yoktur, ayrıca o en iyi nasirdir, der. Grup gezerek Eminönü'nden geçtikleri sırada bir bozacıya rastlarlar. Birer boza içerler, seyyahlar bozayı çok beğenerek nasıl yapıldığını sorarlar. Bu konuda bilgi sahibi olmayan Fazıl Ahmet Bey, malumat vermek istese de meseleyi baya karıştırır. Onu zor duruma sokmak istemeyen seyyahlar da durumu fark ederek konuyu değiştirirler. Akşamüzeri çarşını gezmeyi düşünürler ve çarşıya girerler. Fakat çarşının yollarını çok iyi bilmeyen Fazıl Ahmet Bey, yolu kaybeder ve bir türlü çıkışı bulamazlar. Çarşının kapıları kapandığında grup hala içeridedir. Bir süre yolu bulmaya çalışsalar da başarılı olmazlar. Bir ara Fazıl Ahmet Bey, grubu da kaybeder, bir yerde bayılır. Seyyahlardan kadınlar ağlayarak, adamlar korkarak geceyi çarşıda geçirirler. Ertesi sabah polisler çarşının içine grubu bulur. Bu maceradan sonra seyyahlar bir daha çarşıya gitmemeye, Fazıl Ahmet Bey'de bir daha mihmandarlık etmemeye karar verirler.

İMZASIZ

Sene Başı

N.26, S.3

5 Mart 1923

Rüsumat Müdüriyetinin, yüz otuz kişiyi işten çıkardığı, ayrıca 1 Martta her sene olduğu gibi kurban kesilmesinden sarf-ı nazar edildiği belirtilir. Şehremaneti'nin de odun eksikliğini kapatmak için sokaklardaki asırlık ağaçları kestiği öğrenilmiştir. Balıkhane'de ise 1 Mart'da Halil Nihad ve Hamamizade İhsan Efendi'nin katılımıyla hamsi balığı kurban edilmiştir.

İMZASIZ

Fırıldak

N.29, S.2

15 Mart 1923

Yangın Kalesine telsiz, telefon, asansör gibi cihazatın konulacağı haberini alan bir açığız, yazın İstanbul'un havasının çok sıcak olduğunu bahane ederek Galata Kulesi üzerine bir fırıldak konmasına da müsaade edilmesini istemiştir. Ancak, Çester Projesi dolayısıyla zaten İstanbul'da birçok fırıldak döneceği düşünülerek izin verilmemiştir.

KARGA

Biberiye Tarikatı

N.29, S.3

15 Mart 1923

Biberiye Tarikatı adında yeni bir tarikat peyda olmuştur. Bunlar, kırk gün sadece biber yerlermiş, kırk gündün sonra ilm-i esrarın kapıları kendilerine açılmış. Bu

tarikât hakkında bilgi veren yazar, eski zamanlarda Bağdat'da geçen bir hadiseyi de nakleder. Peygamberlik iddia eden dervişin birini halifenin huzuruna getirirler. Halife neden böyle bir şey iddia ettiğini adama sorar. Adam, kendisine Cebrail'in geldiğini ve nefesinin misk gibi koktuğunu söyler. Halife bu adamın aç olduğunu söyler ve ona acıyarak, kendi mutfağında güzel yemeklerle dervişin karnını doyurmalarını emreder. Onu gün sonra dervişini huzuruna çağırır ve hala Cebrail'in gelip gelmediğini sorar. Adam, öndecen üç günde bir gelen Cebrail'in artık günde üç defa geldiğini ve ona, sen cennete düştün burdan sakın ayrılmâ, dediğini söyler. Yazar, bu biberiye tarikatının müritlerinin de böyle güzel yemekler yeseler hala ilm-i esrarı arayıp aramayacaklarını sorar.

İMZASIZ

Kabul Günleri N.30, S.1 19 Mart 1923

İstanbul'da misafir bulunan Hamdullah Suphi Bey, haftada iki gün Şark Mahfili'nde dostlarını kabul edeceğini ilan etmiştir. Bunun üzerine şehirdeki diğer misafirlerin de kabul günleri araştırılmıştır. Besim Atalay Bey'in, gündüzleri Süleymaniye'de Tiryaki Çarşısı'nda, geceleri Şehzadebaşı'nda Tavukhanı'nda kendisiyle görüşmek isteyen İstanbul memurlarını kabul edeceği öğrenilmiştir. Yahya Kemal Bey'in gündüzleri Sultan Ahmet'deki Sıra Kahvelerde, geceleri misafir olduğu Haşim Nahit Bey'in hanesinde mebusları kabul ederek Lozan hakkında yazdığı üç mısralık şiirini okuduğu bilinmektedir.

AKBABA

Boğaziçi'ne Dair N.31, S.1 22 Mart 1923

Ağaç Bayramı dolayısıyla ağaç dikmek için Boğaziçi'ne giden yazar, kendisini karşılayan manzara karşısında oldukça üzölmüştür. Boğaziçi'nin eski zamanlardaki doğal güzelliğinin, güzel yalıların, köşkların yerini harabeler, enkazlar almıştır. Eskiden bahar aylarında yemyeşil görüntüsü, temiz havası, masmavi, berrak denizi ile şenşakrak insanların mekanı olan Boğaz, şimdi iç karartıcı bir haldedir. Hava ve deniz kirliliği özellikle yazarın dikkatini çekmiştir. Çubuklu'ya yerleştirilen gaz depolarından söz eden yazar, bunların hava kirliliğine sebep olduğunu anlatır. Bu şekilde giderse gelecek nesillere eski Boğaziçi, anlatıldığı zaman onlara bir masaldan bahsediliyor gibi gelecektir.

İMZASIZ

Japon Mualliminin Tedkikatı N.31, S.3 22 Mart 1923

Japon bir tarihçi, bir araştırma dolayısıyla bir süredir İstanbul'da bulunmaktadır. Japon tarihçi, İstanbul'da tanıştığı Akil Muhtar, Neşet Ömer, Ahmet Emin, Mehmet Rauf Beyler gibi boy pos itibariyle; Yusuf Akçura, Besim Atalay Beyler gibi şekil ve suret yönüyle Japonlara çok benzeyen Türkleri gördükçe Türklerle Japonların aynı turani ırktan geldiği hakkındaki kanaate kuvvet vermiştir.

İMZASIZ

Posta Buhranı N.34, S.1 2 Nisan 1339

Son günlerde, İstanbul'da misafirler şerefine verilen çay ziyafetleri dolayısıyla gerçekleşmesi beklenen posta buhranından kurtulmakta olduğu haber verilir.

İMZASIZ

Edirne Feyzanında N.34, S.2 2 Nisan 1339

Edirne'de, Yunanlılardan kalan pisliği temizlemek için suların taşıp sokakları doldurduğu anda Umur-u Ecnebiyye Müdürü Enis Behiç Bey'in bir yelkenliye süvar olarak "Gemiciler" isimli manzumesini terennüm ettiği işitilmiştir.

İMZASIZ

Hususi Muallim N.34, S.3 2 Nisan 1339

Türk Ortodoksları patriğine, "ilm-i celil-i ensab" dersi okutmak üzere Ali Emiri Efendi'nin yakın zamanda Anadolu'ya gideceği haber verilmektedir.

İMZASIZ

Hokkabazlık Zannetmiş N.36, S.2 9 Nisan 1339

Telsiz telefon tecrübesinden sonra, yaşlı bir kadın konferans veren kimaygeri tutarak ona, oğlum haftaya torunumun sünnet töreni var ekibinle gelemiz misin, demiştir.

İMZASIZ

Curzon "Tur"da N.36, S.2 9 Nisan 1339

Alınan bilgiye göre bir daha ki sulh konferansında keramet ve sihir

gösterebilmek için Lord Curzon'un, Tur Dağı'na, Hz. Musa'nın asasını aramaya gittiği ifade edilir.

İMZASIZ

Sermaye ve İş N.43, S.1 3 Mayıs 1339

1 Mayıs günü, dinlediği ateşli nutuklardan sermayeye karşı mücadelenin gerekliliğine inanan Tophane işçilerinden birinin Galata'da bir eve giderek sermaye ile mücadele ettiği öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Tımarhane Ziyaretinde N.44, S.3 7 Mayıs 1339

Evvelki gün, Darü'l-fünun talebeleri tımarhaneyi ziyaret etmişlerdir. Mazhar Osman Bey, hastalar arasında gezerek onlara izahat verirken gözüne Muallim Şekip bey ilişir. Bu hastayı henüz tanımadığını, muhtemelen yeni gelmiş olacağını söyler. Fakat, haline bakılırsa bir erken bunama vakası olduğunu belirtir.

İMZASIZ

Ziraat Haberleri N.45, S.2 10 Mayıs 1339

İkdam Gazetesinin sahibi Ahmet Cevdet Bey, Lozan'dan İstanbul Ziraat Müdüriyeti'ne bir mektup gönderir. Mektupta her sene çekirgelerin itlafıyla ilgili yaptıkları çalışmalardan tam anlamıyla sonuç alamadıklarını belirterek, çekirgelerin tamamen itlafı için sebzelerin üzerine ökse otu konulmasını tasviye eder.

İMZASIZ

Ankara Kedileri ve Necmeddin Sadık Bey N.47, S.2 17 Mayıs 1339

Ankara kedileri üzerine muamele yapmak için müracat eden Amerikalı bir şirketle muhatab olması için Akşam Gazetesi ser muharriri Necmeddin Sadık Bey'in görevlendirildiği öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Yeni İmtiyazlar N.47, S.4 17 Mayıs 1339

İkdam'ın Lozan muhabiri Ankara kedilerinin Amerika'ya nakli için imtiyaz almaya çalışan Amerikalı bir şirketten bahsetmiştir. Ancak Akbaba'ya göre bu haber

doğru olmakla beraber eksiktir. Çünkü Akbaba'nın Lozan muhabirinin verdiği bilgiye göre Amerikalıların Ankara kedilerini Amerikaya nakliyle ilgili aldığı imtiyaza mukabil İtalyanlar Kâğıthane, Kurbağalı, Göksu'daki kurbağaları İtalya'ya; Fransızlar Çatalca ile İstanbul arasında dolaşan kaplunbağaları Fransa'ya; İngilizler Haliç ve Boğaziçi'ndeki bilimüm yengeçleri İngiltere'ye nakletmek için imtiyaz almışlardır.

İMZASIZ

Kudret Topu N.49, S.1 24 Mayıs 1339

Çankırı civarında köylüler yeraltından sesler, gürültüler işitmişler ve bu seslere "kudret topu" ismini vermişlerdir. Meselenin aslını anlamak için Akbaba Gazetesi Ali Emiri Efendiye danışmıştır. Üstadın verdiği bilgiye göre bu sesler, vakti zamanında Ashab-ı Kehf'in mangallarına attıkları kestanelerin zamanla infilaklarından başka bir şey değildir.

İMZASIZ

Berberlerin Tatili N.50, S.3 28 Mayıs 1339

İstanbul'daki berberlerin Cuma günü öğleden dükkalarını kapatarak tatil yapmaları biri hariç tüm berberler tarafından kabul edilmiştir. Berber Florinalı Nazım Usta, değil dükkanını Cuma öğleden sonra kapatmak gerekirse gece yarısından sonra dahi dükkanını açık tutarak müşterilerini tıraş edeceğini söylemiştir. Bunun üzerine Florinalı Nazım Usta'nın, Esnaf Cemiyeti tarafından protesto edildiği öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Cuma Tatiline İştirak Etmeyenler N.53, S.7 7 Haziran 1339

İstanbul'daki yankesici, dilenci gibi çalışanlar, Cuma gününün kendileri için en verimli gün olduğunu belirterek bugün tatil yapmama kararı almışlardır.

İMZASIZ

Beylerbeyi'nde Yağmur Duası N.54, S.2 11 Haziran 1339

Beylerbeyi halkı, önde imam, muhtar ve ihtiyar heyeti yağmur duasına çıkmışlardır. Bunu öğrenen civardaki ekin sahiplerinden bir adam, şimdiye kadar sabrettiniz biraz daha sabredin, tam ekinler biçilirken yağmur istemenin bir anlamı var mı, diyerek itiraz eder. Beylerbeyi ahalisinden Florinalı Nazım, imam efendiden

yağmurun ekinlere uzak yerlere yağması için dua etmesini isteyeceğini söyleyerek ekincileri teskin eder.

İMZASIZ

Cuma Tatili

N.59, S.1 28 Haziran 1339

Cuma tatilinin gittikçe umumileşmesi üzerine tramvay, vapur gibi vasıtaların çalışanları ile lokantacı, aşçı, fırıncı çırakları da bu tatilden faydalanmak istemişlerdir. Durumdan haberdar olan Tunalı Hilmi, Rasim Şakir, Hamdullah Suphi Beyler İstanbul halkının Perşembe günü akşamından uykuya yatarak, Cumartesi sabahına kadar yataktan dışarı çıkmamalarının daha münasip olacağına dair İktisat Vekâleti'ne telgraf gönderdikleri öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Giresun'da Fındık Bolmuş

N.65, S.1 19 Temmuz 1339

Yenigün'de verilen habere göre bu sene Giresun'da fındık oldukça boldur. Bu fındığın İstanbul'a nakli için yüz adet posta vapuru gerekmektedir. Giresun İktisat Odası bunun yerine fındıkların rüzgarlı havada denize dökülmesini ve bir hafta sonra İstanbul İktisat Odası tarafından Karadeniz boğazına bir ağ gerilerek toplanılmasını uygun görmüştür. Fakat fındıkların denize verileceğini işiten halk, o zaman bari içini biz ziyelimde kabuğunu İstanbul'a gönderelim demişlerdir.

İMZASIZ

Karilerimizin Müşküllerine Cevap

N.66, S.2 23 Temmuz 1339

Okuyuculardan gelen suallere cevap verilen bu bölümde ilk olarak Tophane'den gelen bir mektuba yer verilir. Bir aydır pireden, tahtakurusundan uyuyamadığını yazan okuyucu, on onbeş paket pire tozu dökmesine rağmen bir faydası olmadığını belirterek kendisine bir yol gösterilmesini ister. Yazar, yorganı alıp dama çıkmasını ve kasım gelene kadar damda yatmasını önerir. Bir başka mektup tıp fakültesinden Doktor Raşit Tahsin'den gelmiştir. Raşit Tahsin sıcaklardan çok muzadarip olduğunu dondurma ve şerbetin kar etmediğini belirterek ne yapabileceğini sorar. Yazar, sabahları İleri, akşamları Tercüman-ı Hakikat gazetelerini yelpaze olarak kullanmasını önerir.

İMZASIZ

Akbaba'nın Şehir Postası

N.66, S.2 23 Temmuz 1339

Bu bölümde şehirde cereyan günlük hadiselerden bahsedilir. Bir haberde, yeni açılan Karaağaç mezbahası ile ilgilidir. Karaağaç mezbahasına sabaha karşı birkaç eski mezbahacı gelerek yanlarında getirdikleri üçyüz elli kediyi gizlice içeriye sokarlar. Kedilerden herbiri birer parça ciğer, et alarak mezbahadan kaçmışlardır. Olayı öğrenen Şehremaneti, takip müfrezelerini harekete geçirirse de henüz neticeye ulaşamamıştır.

İMZASIZ

Yine Ziya Bey Memur

N.67, S.2 26 Temmuz 1339

İhtida edenlere yapılacak sünnet törenini programlandırması için İhtifalci Ziya Bey'in görevlendirildiği bildirilmektedir.

OSMAN CEMAL

Onu da Çok Gördüler

N.68, S.3 30 Temmuz 1339

Yazar, hem bayrama hem Cumaya rastlayan tatil gününde tek başına Boğaziçi'ne gidip, gezmek ister. Arzusu kimseye görünmeden, yalnız başına bir gün geçirmektir. Ancak düşündüğü gibi olmaz. Yola çıktığında önce bir hocaefendiye denk gelir. Selamlaştıktan sonra, gezmeye çıktığını söyleyen hocaefendi beraberce boğaza gitmeyi teklif eder. Fakat yazar, bir arkadaşına uğrayacağını söyleyerek ondan ayrılır. Kimsenin kendisini göremeyeceği arka sokaklardan gitmesine rağmen ikinci bir tanıdığa rastlar. Bu züppe bir gençtir. Yazarın koluna girerek beraber gezmek ister, yazı doktora uğrayacağını söyleyerek onu da atlatır. Tam iskeleye geldiğinde burda da bir şair yamağı ile karşılaşır. Şair, vapurda ona yeni şiirini okuyacağını söyler, tam olarak da nerede ineceğine karar vermemiştir. Artık yazar nerde inerse o da orda inecektir. Yazar, bu durumdan hiç memnun olmaz ve fenalaşmış gibi görünerek iskelede biraz oturmak ister. Bu sırada da iki tanıdık yanına gelirler. Bunlar gittikleri yerde akşama kadar içen tiplerdir. Yazara, kendileriyle gelmesi için ısrar ederler. Yazar ise iyi olmadığını söyler ve bir sandala binerek evine döner.

İMZASIZ

Gülcemal Hanımla Defterdar Efendi

N.69, S.2 2 Ağustos 1339

Gülcemal vapurunun son seferinde, vapurda doğum yapan kadının çocuğuna

“Gülcemal” ismini verdiğini gazeteler yazmıştır. Bir önceki gün de Haliç Vapuru’nda sancılanan kadın tam Defterdar İskelesi’ne gelindiğinde doğum yapınca çocuğun ismi kaptan tarafından “Defterdar” konulmuştur. Bu yaşta Defterdar babası olan peder tebrik edilir.

İMZASIZ

Bu da Kasdi İmiş

N.70, S.2 6 Ağustos 1339

Bir önceki hafta Kınalı Ada da çıkan yangının vurgunculuk yapmak isteyen birkaç kişinin tertibi olduğu anlaşılmıştır. Bu yangın hadisesini baş makale olarak yazan Hüseyin Cahit’e neden olayı büyüttüğü sorulduğunda, ada da oturduğunu ve genç yaşında bir yangınla ölmek istemediği için olayı büyüttüğünü söylemiştir.

İMZASIZ

Amerikalı Seyyahlar

N.70, S.4 6 Ağustos 1339

Amerikalı seyyahlardan oluşan bir grup, arabayla İstanbul’u gezerken itfaiyeye yangın alarmı vermek için koşan kırmızı ceketli görevliyi görürler ve bu adamın niçin koştuğunu, niye bağırdığını yanlarındaki bayan rehberlere sorarlar. Rehber de daha önce böyle bir görevli görmediği için, bu adamın tipik bir Türk aşığı olduğunu, aşkının alevinden dolayı böyle kızardığını ve önünde seslendiği binanın sevgilisinin evi olduğunu söyler.

2.2.4. Eğitim

AKBABA

Kitapsız Tedrisât

N.5, S.1 21 K.Evvel 1338

Yazar, kısım-1 ibtidâilerdeki kitapsız tedrisatın kaldırılması üzerine, kitapsız tedrisatın kendisinde çağrıştırdıklarını kaleme almıştır. Yazarın çocukluğu hep kitaplarla geçtiği için kitapsız tedrisat onun hayali olmuştur. Okurken hayalini kurduğu birçok şeyin daha sonra hayata geçtiğini gören yazar, kitapsız tedrisat olayını zamanında duyup sevinemediği için üzülmüştür.

İMZASIZ

Maarif Haberleri

N.6, S.2 25 K.Evvel 1338

İbtidailerdeki kitapsız tedrisatın sona erdirilip kitaplı tedrisata geçilmesi üzerine

üç muallimin yeni uygulamadan memnuniyetlerini ifade etmek için maarif müdüriyetine teşekkürlerini bildirmeye karar vermeleri anlatılır. Kitapsız tedrisat da muallimlerde bildiklerini zamanla unuttukları için kçtapla eğitimin hem öğrenci hem öğretmen için daha iyi olduğunu düşünürler.

İMZASIZ

Sözde Kızlar N.6, S.3 25 K.Evvel 1338

Peyami Safa'nın Sözde Kızlar romanı söz konusu edilmiştir. Darü'l-fünun Meclis Müderrisîni toplanarak tıp fakültesinin çocuk hastalıkları bölümündeki derslere ek ders olarak Sözde Kızlar romanının okutulmasına karar vermişlerdir. Diğer bölümlerdeki öğrencilere de roman tavsiye edilmektedir.

İMZASIZ

Köy İmamlarının Tedrisi N.11, S.3 11 K.Sâni 1339

Köy imamları kendilerine yönelik yılda üç ay eğitim verileceğini öğrenmişlerdir. Bunun üzerine kendilerinden daha genç olan talebelerinin, derd-i maişet kaygıları da olmadığı için imamlardan daha kıyasürede okumayı yazmayı öğreneceklerini maarif vekâletine bildirmişlerdir. Bu düşünceleri sayesinde takdir görmüşlerdir.

ÇİMDİK

Ağaç Bayramı N.30, S.2 19 Mart 1923

Bir önceki gün Ağaç Bayramının son günüdür. Bu nedenle İstanbul'da mektepliler yetkililerle beraber Kâğıthane'ye giderek bayırlara, çayırlara binlerce ağaç dikmişlerdir. Merasimde hazır bulunan maruf zevatından Yahya Kemal'in keçiboynuzu, Ruşen Eşref'in selvi, Ahmet Haşim'in haşhaş, Halid Fahri'nin zakkum, Yakup Kadri'nin hindistan cevizi diktiği görülmüştür. Törenin sonunda bir konuşma yapan Şehremaneti, yazın bu ağaçların gölgesinde tedrise devam edilerek Maruf Vekâletinin lüzumsuz kira masrafından kurtarılacağını, kışın ise bu ağaçların dallarından elde edilecek odunlarla Şehremaneti'nin odun ihtiyacının karşılanacağını söyler. Konuşması alkışlarla sona erer. Ardından Ali Ekrem Bey, "Ağaç Bayramı" adlı şiirini seslendirir. Şair, pek ziyade alkış alan şiirinde tüm gençlerinin ellerine kazmalar kürekler alarak yurdun her bucağına ağaç dikmeleri gerektiğini, bu ormanların halk için bir tedrishane olacağını belirtir.

İMZASIZ

Musiki Encümeni

N.31, S.3

22 Mart 1923

Mekteplerdeki musiki derslerinin tamamlanmasını sağlamak için Maarif Vekâleti'nin aldığı karara göre İstanbul'da bulunan bütün musiki üstadları haftada bir gün toplanacaklardır. İlk toplantı yapılmıştır. Toplantı sırasında Alaturka ve Alafranga musiki tartışmasının yapılmaması ve bu konuda itidal üzere olunması için bir karar alınmıştır. Bu karara göre her toplantının başında Zekai Dede'nin bir bestesi, sonunda da Chopin'in bir senfonisi hep bir ağızdan terennüm edilecektir.

AKBABA

Gayr-i Faillerin Mektebe Nasıl Başlandı

N.33, S.1

29 Mart 1923

Yüz otuz gayr-i failin Sultan Ahmet'deki Taş Mekteb'e başlayacağı gün bir tören düzenlenir. Önce Fatih Belediyesi'nin bu talebeler için döktürdüğü lokmalar yenir, ardından duası edilir. Şakirdan, Fatih Parkı'nda sıraya dizilir. Kiralanan arabaya iki talebe oturtulur ve araba önce diğer şakirdan arkada yola çıkılır. Kafile Şehzadebaşı'na geldiğinde ancak buraya kadar dayanabilecek olanlar burdan ayrılarak etraftaki kahvelere çay içmeye dağılırlar. Kafile devam eder. Ancak, Sultan Ahmet Meydanı'nına geldikleri zaman arabanın arkasında sekiz on kişinin kalmış olduğu görülür. Onlarda birer yorgunluk kahvesi içmek için kahvelere girerler. O gün Taş Mektepde derse başlayacak arabanın üzerindeki iki talebeden başka kimse kalmamıştır.

İMZASIZ

İnşad Dersleri

N.34, S.2

2 Nisan 1339

Celal Sahir Bey'in, Darü'l-Fünun konfesans salonunda umuma açık inşad dersleri vereceği öğrenilmiştir. Bunun yanı sıra Dilsiz Mektebi'nin hitap derslerinin de ona verildiği duyulmuştur.

İMZASIZ

Darü'l-Fünun Teftiş Edilir Mi?

N.34, S.2

2 Nisan 1339

Darü'l-Fünun, muhtariyetinden söz ederek teftişe itiraz ettiği, ayrıca, istiklaline delil olarak da Lozan'a ayrı temsilciler gönderdiğini ileri sürdüğü anlatılmaktadır.

İMZASIZ

Talebe Kasketleri N.34, S.4 2 Nisan 1339

Maarif Müdüriyetince, ibtidai mekteplerinde talebeler ve muallimler için bazı özel nişanlar, kasketler kullanılmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bu kararın, numuneleri görülmeye başlanmıştır.

İMZASIZ

Seslerin Enva'ı N.34, S.4 2 Nisan 1339

Musiki Encümeni geçen toplantılarında şarkların Avrupa'daki gibi göğüs sesiyle mi yoksa şarktaki gibi kafa sesiyle mi okunacağı üzerine tartışmışlardır. Yazar, bu zatların muhtemelen karından gelen yanık sesleri duymadıklarını düşünür.

İMZASIZ

Gülhane Seririyatı Müsameresi N.38, S.2 16 Nisan 1339

Gülhane Seririyatı, yirmi beşinci sene, dördüncü müsameresini düzenlemiştir. Müsamere de birbirinden farklı konular üzerinde durulmuştur. İlk önce, müderris ve operatör Orhan Tahsin Bey bir koyunun nasıl boğazlanacağını ve neresinin ne için kullanılacağını anlatmıştır. Ardından asabiyye mütahassıslarından Nazım Şakir Bey, "Muharrirlerde Delilik, Hezeyan-ı Tahriri" konulu bir sunum yapmıştır. Müsamerede yapılan bir diğer sunum ise Cerrahpaşa Hastanesi sertabibinin morfinman bir hastayı takdim ederek hastalık hakkında bilgi vermesidir. Birkaç konunun daha üzerinde durulduğu müsamere akşam saatlerinde bitmiştir.

İMZASIZ

Tıbbiyelilerin Maaşı N.38, S.4 16 Nisan 1339

Tıbbiye mektebi öğrencilerine verilen maaşın, sadece birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine verilmesine karar verilmiştir. Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin ise hafif hastalıkları doktor olmadan tedavi ederek alacakları vizite ücretiyle geçimlerini sağlamaları düşünülmüştür.

İMZASIZ

Mekteplerin ve İzcilerin İftarı N.39, S.2 19 Nisan 1339

Önceki sene olduğu gibi bu sene de izcilerin Ok Meydanı'nda iftar etmeleri için

Maarif Müdürü'ne teklif götürülmüştür. Bu iftar için Celal Muhtar Bey'in, kendisi de katılmak şartıyla elli dirhem zeytin hediye ettiği öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Toptaşında Elifba Meselesi N.42, S.2 30 Nisan 1339

İleri Gazetesi'nin birkaç gün önceki sayısında Şair Burhanettin Ali Bey'in Toptaş Tımarhanesi'ne ait bir makalesi vardır. Yazar, orda gördüğü bir deliden bahsetmiştir. Sarıklı, sakallı biri onlara Türkçe harfler ile Fransızca harfleri birleştirerek yeni bir elifba hazırladığını söylemiştir. Bu elifba sayesinde iki dil beraber öğretilbilecektir. Bu makaleyi okuyan Pazar Ola Hasan Bey'in biraderi Nusret Bey ile Milaslı İsmail Hakkı Bey'in sözü edilen kişiyle görüşmek için Toptaş'a gitmişlerdir.

İMZASIZ

Darü'l-Fünun İstiklali N.47, S.1 17 Mayıs 1339

Darü'l-fünun'un istiklalini tamamlamak için tuğ, tabl ve ilm gibi zaruri olan bazı alametin yola çıkarıldığı haber alınmıştır. Merasimde Köprülüzade Fuad Bey "ilm"i, Behçet Bey "tabl"ı taşıyacaklardır. Tuğ ise, tüy gibi İsmail Hakkı Bey'in püskülsüz fesine dikilecektir.

İMZASIZ

Enâs Mekatibinde Tabâhat Dersleri N.51, S.2 31 Mayıs 1339

Enâs Mekatibinde Tabâhat derslerinin verilmesi kararlaştırılınca Reji Postacısı ve aynı zamanda Bolu mebus adayı İzzet Melih Bey, hemen işinden istifa ederek Maarif Vekâletine başvurmuş, bu mekteplerden birine fahri muallim olarak atanmasını istemiştir. Maarif Vekâleti bu talebi değerlendirerek konuyla ilgilibir heyet kurulmuş ve bu heyet İzzet Melih Bey'i sınava tabi tutmuştur. Heyet, "hamur nasıl yoğrulur, oklava nasıl tutulur, Özbek pilavı ile yabancı pilav arasında ne fark vardır?" gibi sorular sorar. İzzet Melih Bey ise soruların hiçbirine doğru düzgün cevap veremez.

İMZASIZ

Muallim Beylere ve Talebe-i Uluma N.58, S.1 25 Haziran 1339

İstanbul Maarif Müdüriyetinden yapılan bir duyuruda, bazı muallim ve talebelerin yoksulluktan yakınmalarının, dert yanmalarının gerek yar gerekse ağyara

karşı hoş görünmediği belirtilir. Bu durumda olan muallim ve talebelere, gelecek tatilde muhtelif işlerde çalışmaları önerilir. Örneğin, muallimlerden ihtiyacı fazla olanlar mesire yerlerinde su, şerbet, dondurma satarak ve medresede bulunan talebeler de medrese odalarında tavukçuluk, açılık yaparak geçimlerini sağlayabileceklerdir. Ayrıca, bundan sonra gazetelerde sefaletten bahseden mullimlerin maaşlarının altı ayda bir verileceği ve talebenin de sakallarının dibden kesilerek cezalandırılacağı bildirilmektedir.

İMZASIZ

Halkalı Mektebinde Nümayiş

N.59, S.1 28 Haziran 1339

Halkalı Ziraat Mektebi'nce yapılan nümayişe katılan muhabir müşahedatını anlatmaktadır. Gazetecileri, Edebiyat-ı Ziraiyye Muallimi Cevad Rüştü Bey karşılamış ve çiftlik kısmını gezdirmiştir. Burada normalden daha büyük olan sebze ve meyveleri görmüşlerdir. Sonra torba yoğurdu yığınının gezmişler ardından, “hacı kadın tavukları” ile “hint horozları”nı görmüşlerdir. Daha sonra tek boynuzlu, üç kuyruklu inekler; sarı sakallı siyah bıyıklı keçiler gibi ilginç hayvanların olduğu kısmı dolaşmışlar, bu bölüm oldukça ilgilerini çekmiştir. Son olarak küçük bir servi boyundaki asmaları incelemişlerdir.

İMZASIZ

Ana Mekteplerine Mukabil

N.59, S.3 28 Haziran 1339

Kız çocuklarına, analık vazifesini öğretmek üzere beş okulun açılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine Akşam Gazete'si mütercimlerinden Hasan Bedrettin'in erkek çocuklarına da babalık vazifesinin öğretilmesi üzerine bir dilekçe yazdığı öğrenilmiştir.

2.2.5. Sağlık

İMZASIZ

Şehrimiz Ahval-i Sıhhiyesi

N.2, S.3 11 K.Evvel 1338

Yapılan incelemede İstanbul'da genel anlamda sağlığın iyi olduğu tesbit edilmiştir. Fakat esnafda özellikle kasap, kömürcü, ahçı, bakkal, arabacıların arasında uyku hastalığının arttığı belirtilmiştir. Sebebi ise umumi manadaki maddi sıkıntıdır.

İMZASIZ

Ankara'da Uyku Hastalığı

N.60, S.1

2 Temmuz 1339

Yeni Gün ve Hakimiyet-i Milliye gazetelerinin yazdığına göre Ankara'da bir uyku hastalığı başlamıştır. Tunalı Hilmi ile sabık Erzurum Mebusu Salih Efendi yirmi dört günden beri uyumaktadırlar. Ayrıca, Salih Efendi'nin uykusunda sürekli "bir üç daha dört, dört kere dört onaltı, dörtten dört çıktı..." gibi sayıkladığı verilen bilgiler arasındadır. Doktorlar daha önce gördükleri bu hastalığa "dört hastalığı" adını vermişlerdir.

MAZHAR OSMAN

Hastahanelerde

N.62, S.2

9 Temmuz 1339

Hastahaneler tarafından Sıhhiye Müdüriyeti'ne gönderilen haftalık raporlardan bir numune sunularak hastahanelerde neler olduğuna dair bilgi verilir. Hastanenin ücretli kısmında bulunan elli yaşlarındaki bir deli gece yanında uyuyan arkadaşının ensesinde bir tahtakurusu görerek bunu öldürmek amacıyla elindeki yanan sigarayı arkadaşının ensesine bastırıştır. Neyseki arkadaşının feryadı sonucu memurlar gelmişler ve hadisenin büyümesini engellemişlerdir.

2.2.6. Kültür, Sanat Ve Edebiyat

İMZASIZ

Güzelin Bahsi

N.1, S.4

7 K.Evvel 1338

Nedim Divanı'nın yeni çıkan nüshasına Halil Nihad Bey; "Ezber etsin hep güzeller, Çıktı Divan-ı Nedim(1341)" şeklinde tarih düşmüştür. Bunun üzerine İzzet Melih Bey, divanı ezberlemek istemektedir. Tahir Nadi ezberlememeye, Ali Emiri ise vaktiyle ezberlediklerini unutmaya karar vermişlerdir. Halid Fahri ise ne kadar ezberlemek istese de ezberleyememektedir.

İMZASIZ

Mûsikî Haberleri

N.2, S.2

11 K.Evvel 1338

Şark Musiki Cemiyeti'ne zurnaya iki perde daha ilave edilmesi ve davulun üç değnekle çalınması ile ilgili bir talebin bildirildiği haber verilir.

İMZASIZ

Kütüphane Nakli

N.2, S.2 11 K.Evvel 1338

Yazın İstanbul ahalisi yazlık yerlere giderek kütüphaneden uzak kaldığı için Fatih Kütüphanesi sahibi Ali Emiri Efendi, yazın kütüphanenin yazlık bir beldeye taşınması ile ilgili bir dilekçe sunmayı düşünür. Gece rüyasında dilekçeyi Evkaf Müdürlüğüne verir ve ertesi gün sonucu öğrenmek için Evkaf Dairesine gider. Dairedekilerin böyle bir yazıdan haberdar olmadıklarını görünce işin aslını anlar.

İMZASIZ

Yeni Gazel ve Şarkılar

N.3, S.2 14 K.Evvel 1338

Önceleri şiiirlerde meyden bahs eden şairlerden bazılarının, Men-i Müskirat Yasası'ndan sonra artık şiiirlerinde sirke, boza, şıradan söz edecekleri haber alınmıştır. Örneğin Hamamizade İhsan Bey'in Ekşi Boza, Halil Nihad Bey'in Keskin Sirke, Yaşar Şadi'nin Buzlu Ayran isimlerinde birer şiiir yazmakta oldukları bilinmektedir.

İMZASIZ

Lozan Muhabir-İ Mahsusumuzdan

N.3, S.2 14 K.Evvel 1338

Lozan Konferansı'na giden Yahya Kemal'in Lozan Darü'l-fünun Edebiyat Salonunda Şark edebiyatına dair bir konferans verdiği haber alınmıştır. Konuşması çok beğenilmiş, sürekli alkışlanmıştır. Sonlarına doğru etrafındakilere, yukarıda Kesriyeli Sıdkı Efendi var, ondan Muallim Naci'nin hangi eserleri elinde vars ister misiniz, demesi üzerine kendisini İstanbul'da Darü'l-fünunda zannettiği anlaşılır, bu hadise görüşmelere sebep olur. Şairin daha sonraki günlerde birkaç Alman şairinin ve Cervantes'in Şark edebiyatından nasıl etkilendiğini anlatacağı öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Yeni Tiyatro

N.3, S.3 14 K.Evvel 1338

Tamamen Batı tiyatroları şeklinde tiyatro icra etmek için İbnü'l-refik Ahmet Nuri Bey tarafından bir kumpanya kurulduğu bildirilmektedir. Bu kumpanya da kadın erkek en iyi tiyatro oyuncularını yer almaktadır. Yakın zamanda oyunlar sahnelemeye başlayacak olan kumpanyanın ilk icra edeceği eserler; Celal Nuri Bey'in Arpa Ektim Darı Çıktı Şinanay, Ahmet Haşim'in Bostan Kuyusunda Yangın Var, Celal Sahir'in Fulya Tarlasında Vuruldum Sana'dır.

İMZASIZ

Mütekabil-İ Zemm ve Kadeh Davası N.3, S.3 14 K.Evvel 1338

Abdülbaki Fevzi'nin Ali Emiri Efendi aleyhine yazdıkları dolayısıyla Ali Emiri, kendisine dava açmıştır. Mahkeme günü Ali Emiri Efendi'nin yanında iki hamalla mahkemeye geldiği görülmüştür. Bu hamalların sırtında ikişer sandık vardır. Bunların içinde şimdiye kadar yazdıkları ve kendisine yazılanlar vardır. Ali Emiri Efendi, tüm bunları delil göstererek kendisini savunacaktır. Mahkeme salonunda Ali Emiri Efendi konuşmasına çocukluğundan örnekler vererek başladığı zaman mahkeme heyeti bu savunmanın uzun süreceğini anlar ve davalı ve sanığı barıştırmak davaya son vermek ister. Ancak Ali Emiri Efendi, davanın bitmesini istemez ve Tahir Nadi'yi kendi yerine vekil tayin eder. Dava bir sonraki seneye ertelenir.

İMZASIZ

Çiçek Hastalığı ve Aşılananlar N.3, S.3 14 K.Evvel 1338

Son günlerde İstanbul'un bazı semtlerinde çiçek hastalığının zuhur etmesi üzerine onbeş gün içerisinde onbeş bin kişinin aşılanacağı bildirilmiştir. Ancak şimdilik aşılanmak isteyen vatandaşlara bağlı buldukları belediyelerde aşı yapılacaktır. Birkaç tanınmış isim de Fatih Belediyesine giderek aşı olmak istediklerini söylemişlerdir. Bunlardan İzzet Melih Bey'in Ballı Baba, Celal Sahir'in Hanımeli, Ahmet Haşim'in Haşhaş, Halid Fahri'in Zakkum, Mehmet Rauf'un ise zambak çiçeğinin aşısını olacağı öğrenilir.

İMZASIZ

Münasip Bir Cevap N.4, S.4 18 K.Evvel 1338

Dergah yazarları, Adnan Bey'in İstanbul'a gelişi şerefine ilahiler okuyarak Bab-ı Ali'den geçen dervişlerin seslerini duyunca bir yerde aş veya mevlüd var düşüncesiyle onların peşine takılmışlardır. Şeyh Efendi hangi tarikattan olduklarını sorduğunda; bir kısmımız Yakubiyye bir kısmımız Yahyaiyye koluna mensubuz, derler. Şeyh Efendi o zaman ya ileriden ya da geriden yürümelerini söyler.

İMZASIZ

Çiçekler Açarken N.5, S.4 21 K.Evvel 1338

Haber yazısı niteliğinde olan bu bölümde hassas şairlerden birinin yeni yazdığı

“Çiçekler Açarken” isimli şiir kitabını tab ettirmeden önce çiçek losyonlarına batıracağı yazılır. Bu şekilde kitap ismiyle müsemma olacaktır.

İMZASIZ

Nişan Merasimi N.6, S.2 25 K.Evvel 1338

Ünlü edebiyatçıların katılımıyla, Heybeli Ada’da yapılan bir nişan ve nikâh töreninden bahsedilir. Törende iki komşu kedi evlendirilmiştir. Dişi kedinin vekili Fazıl Ahmet, erkek kedinin vekili Reşat Nuri olmuştur. Yakup Kadri ile Halil Nihad’da şahittirler. Ahmet Rasim Bey ise nikahdan sonra dua niteliğinde bir konuşma yapmıştır.

İMZASIZ

Siste Yolunu Şaşırınlar N.7, S.2 28 K.Evvel 1338

İstanbul’da yaşanan yoğun sisli bir günden bahs edilir. O gün, Halic’de bir vapur rotasını şaşırarak yolcuları farklı bir iskelede indirir. Sirkeci’de Ahmet Haşim’in, Süleymaniye’de Doktor Cevdet ve Köprülüzade Fuad’ın da yollarını şaşırdukları anlatılır.

AKBABA

Şairlere Dair N.9, S.1 4 K.Sâni 1339

Yazar, Abdülhak Hamit’in kendini hicv eden şiirini okuduktan sonra kendi devirlerinde aruz ve hicv şairi olanların akibetleri üzerine bir yazı kaleme almıştır. Bu şairlerin geleceğini pek parlak görmeyen yazar, onlara acımaktadır. Belki otuz sene sonra bir şiir kitapları yayınlanacaktır ama kim bilir onlar o zaman nasıl bir sefaletin, yoksulluğun içerisinde olacaklardır. Akbaba’ya göre, Yahya Kemal Turancı olduğu için muhtemelen Buhara’ya gidecektir. Ahmet Haşim’i zaten yeni nesil hiç anlamamaktadır, o haşhaşa olan ilgisinden dolayı Çin’e gidebilir, artık orada Türkçeyi tamamen unutacaktır. Ruhlara meraklı olan Halit Fahri, Hindistan’a gidip belki orda yaşayacaktır. Yazar, Tahir Nadi’nin köy imamı, Abdülbaki Feyzi’nin cer hocası, Celal Sahir’in mahalle muhtarı olabileceğini söyler. Onların halini düşünerek acır, fakat bu şairlerin hayatlarını görüp de ibret almayarak şair olmak isyeten gençlere belki acıyacak kimse bile bulunmayacaktır.

İMZASIZ

Şark Mahfili

N.9, S.3

4 K.Sâni 1339

Refet Paşa'nın Şark Mahfilinde şerefine verdiği toplantı anlatılmaktadır. Florinalı Nazım, Ali Emiri, Kesriyeli Sıdkı'nın yanı sıra Tahir Nadi, Mehmet Sadık, Hamamizade İhsan Beylerin yer aldığı toplantıda daha birçok sanatkâr bir araya gelmiştir. Toplantıda, bu değerli zatların birbiriyle tanışıp kaynaşması sağlanmış, ayrıca genç münevverlerinde usta sanatkârları tanımaları açısından bir zemin oluşturulmuştur.

İMZASIZ

Ayak Hesabı

N.11, S.3

11 K.Sâni 1339

Ankara matbuatını temsilen Lozan'a giden Yahya Kemal orada bir toplantı sırasında genç Japon şairlerinin şiir okuyuşuna şahit olur. Genç şairler ayaklarıyla tempo tutarak şiir okumaktadırlar. Uzun zamandır Türk edebiyatında bir yenilik yapmak için uğraşan Yahya Kemal bunu görünce buldum diyerek yanındaki Ruşen Eşref'e sarılır. Türklerin hesabı ne aruz ne de hece veznidir, Türklerin vezni ayak hesabı olmalıdır.

İMZASIZ

Darü'l-Beda'ide Bir Cevelan

N.13, S.3

18 K.Sâni 1339

Darü'l Beda'i'den den geçerken içeri giren yazar, orda karşılaştığı manzarayı anlatmaktadır. Boş tiyatro shnesinde bir grup insan, aralarında yiyeceklerini taksim etmektedirler. Ne yaptıklarını soran yazara, aralarındaki arkadaşlığın verdiği paylaşım duygusuyla, sahip oldukları herşeyi aralarında paylaştıklarını söylerler. Para, yiyecek, zinet... Yazar, bunları takdir etmekten kendini alamaz.

İMZASIZ

Maskeliler

N.14, S.3

22 K.Sâni 1339

Kışın Beyoğlu'nda sık sık maskeli balolar yapılmaktadır. Bunlardan birine biraz vakit geçirmek ve eğlenmek için giden Tahir Nadi ve Göz Tabibi Abdullah Cevdet maskesiz oldukları halde salondakiler tarafınan maskeli zannedilmişlerdir.

İMZASIZ

Bir Konferans

N.14, S.3

22 K.Sâni 1339

Roman yazmak için Türkiye'ye gelen Fransız bir yazar, Darü'l-Fünun'da bir konferans vermiştir. Sonunda İzzet melih'i göstererek bu kadar güzel ve iyi yazarları olduğu sürece Türkiye sadece Nobel mükâfatını değil, güzellik yarışmalarını da kazanır, der. Bu sözlerinin en fazla Tahir Nadi tarafından alkışlandığı belirtilmektedir.

İMZASIZ

Tercüme Edilecekmiş N.14, S.3 22 K.Sâni 1339

Telif ve tercüme heyetince kabul edilen eserler arasında Ahmet Haşim'in "Göl Saatleri" adlı şiir kitabı da vardır. Eserin Türkçeye çevirisine karar verildiği bildirilir.

İMZASIZ

Bilardo Müsabakasında N.14, S.4 22 K.Sâni 1339

İkbal Gazinosu'nda, bir bilardo müsabakasına rast gelen Tahir Nadi Bey, bilardo oyununu çelik çomak gibi bir şey sanmıştır. Gazino sahibine, koskoca adamları bu oyunu gazinonun içinde oynatmamasını, isterlerse dışarda oynatmasını tenbih etmiştir.

AKBABA

Çifte Dahiler N.16, S.1 29 K.Sâni 1339

Dahi kelimesinin kendisine öteden beri manasız, garip, gülünç geldiğini belirten yazar, çifte dahiler diyerek iki edebiyatçıdan bahseder. Bunlardan biri henüz bir esere sahip olmayan şair Yahya Kemal, diğeri de ünlü hikâyeci diye tanınmasına rağmen başkalarının söylediklerini bir araya getirerek oluşturduğu "Diyorlar Ki" adlı kitabından başka eseri olmayan Ruşen Eşref'tir. Gerçi Yahya Kemal, henüz bir eser vermese de edebiyatımıza birçok edebiyatçı kazandırmıştır. Yazara göre Dergah'ın bütün 'cezbeli dervişleri' onun eseridir. Bu iki edebiyatçı Lozan Konferansı'ndadır. İstanbul'a bulunan Fransız bir şairin anlattığına göre Lozan'da bulunduğu sıra da Ruşen Eşref, yanına gelerek kulağına eğilmiş ve Yahya Kemal'i göstererek onun, Türkiye'nin en büyük şairi olduğunu, bir dahi olduğunu söylemiştir. Ardından Yahya Kemal'de aynı şairini kulağına, Ruşen Eşref'in Türkiye'nin en iyi hikâye yazarı olduğunu ve bir dahi olduğunu söylemiştir. Bundan dolayı onlara çifte dahiler ismini takan yazar, şimdi yeni işlerinde öncekilerden çok daha fazla maaş alan bu iki edebiyatçının rahat yaşamlarına mukabil artık dahiyane eserler vermeleri gerektiğini belirtir.

İMZASIZ

Makina Aranıyor N.16, S.2 29 K.Sâni 1339

Lozan Konferansı Tali Edebiyat Komisyonu, Yahya Kemal'in şiir kitabını yayınlamaya karar vermiştir. Ancak on iki buçuk sayfalık bir eser tab' edecek bir makine bulunamamaktadır. Böyle bir makinaya sahip olanların komisyon kâtibi Ruşen Eşref'e müracat etmelerinin gerektiği bildirilir.

FİSKE

Meşhur Bestekâr N.16, S.2 29 K.Sâni 1339

İstanbul'da bulunan bir Fransız edebiyatçıya verilen ziyafetlerden söz eden yazar, şehir eşrafının, Matbuat Cemiyetinin, Şehremaneti'nin, Şark Mahfili'nin durumu ne kadar abarttığını anlatır. Şehir halkından bir kısmı yaşam mücadelesi verirken bir taraftan ardı arkası kesilmeyen ziyafetler verilmesi dikkat çekmektedir. Yazar bu şekilde giderse ilerleyen zamanlarda çeşitli yanlış anlamalarla İstanbul'a gelen her Fransız için böyle büyük ziyafetler tertipleneceğini belirtir.

İMZASIZ

Yeni Şive N.17, S.1 1 Şubat 1339

Türkçe'nin her şehirde, yörede farklı bir şiveyle konuşulmasının efkârda karışıklığa sebep olacağını düşünen Celal Nuri Bey, bu konuda bir rapor hazırlamıştır. Raporda, dilde kullanılan tüm k'ların g'ya çevrilmesini istemiştir.

İMZASIZ

Ma-Fevke'l-Beşer Tecrübehanesi N.17, S.1 1 Şubat 1339

Mazhar Osman Bey'in Şişli'de fevkadelikleri ve aykırılıkları olanlar için bir tecrübe hane açacağı öğrenilmiştir. İlk olarak yapılacak tedkikat için Şehremaneti tarafından bir liste hazırlanmaktadır. Listenin başında Celal Nuri, Tahir Nadi, Ahmet Haşim, Sakallı Celal, Emin Ali Bey ve Efendilerin bulunduğu haber verilmektedir.

İMZASIZ

Dilsizler Mektebi N.17, S.4 1 Şubat 1339

Yeniden açılmasına karar verilen dilsizler mektebine, edebiyat aleminde uzun

süredir sessizliği ile bilinen Yahya Kemal'in tayin edildiği duyurulmaktadır.

İMZASIZ

Umde Meselesi N.18, S.3 5 Şubat 1339

Ziya Gökalp'e Türk milletinin umdesi sorulduğunda, "Türk milletinden, İslam ümmetinden, garp medeiyetindenim" dediği belirtilmiştir. Umde hakkındaki görüşleri merak edilerek bazı kimselere görüşleri sorulmuştur. Alınan cevaplar Ziya Gökalp'inkinden oldukça farklıdır. İzzet Melih Bey; salon adamı, reji direktörü, Edebiyat-ı Cedide muharririyim, demiştir. Süleman Nazif'in, dinim kinimdir; Ahmet Emin Bey'in, vakit nakittir, nakit vakittir, dediği belirtilir.

İMZASIZ

Bir Harf Hatası N.20, S.1 12 Şubat 1339

Lozan'da, Lord Curzon'un trene binerek gittiğini gören Yahya Kemal antlaşmanın imzalandığını düşünerek Ankara matbuatına bir telgraf çeker. Telgrafda, antlaşmanın imzalandığını bildirir. Daha sonra, antlaşmanın imzalanmadığını, Lord Curzon'un yarıda bırakarak ayrıldığını öğrenir. Bunun üzerine bir telgraf daha çekerek, önceki telgrafında bir harf hatası olduğunu belirterek, düzeltilmesini ister. "edildi" aslında "edilmedi" olacaktır.

İMZASIZ

Sehven Celb Edilmiş N.21, S.1 15 Şubat 1923

Akşam ve İkdam gazeteleri ile Süleyman Nazif ve Cenap Şehabettin arasında "Hıyanet-i Vatanıyye" meselesi dolayısıyla süren mahkemede otuz yaşında olduğunu söyleyen Ahmet Haşim Bey'in, Göl Saatleri şairi değil onun oğlu olduğu ve mahkemeye yanlışlıkla getirildiği anlaşılmıştır.

İMZASIZ

Mühim Bir İlaç N.21, S.4 15 Şubat 1923

Yetmiş iki derde deva kabilinden bir ilacın imal edildiğinin haberi alınmıştır. Bu ilaca, birçok kişi kendi hastalıkları için bir deva olması ümidiyle müracat etmişlerdir. Bunlardan Tahir Nadi'nin zıyyık-ı sadr, Yakup Kadri'nin helecan-ı kalbe, Ahmet Rasim'in mide fesadına, Celal Sahir'in kara sevdaya, Hüseyin Rahmi'nin karın

ağrısına çare olması için bu ilacı aldıkları öğrenilmiştir.

YAHYA KEMAL

Bir Telgraf N.22, S.1 19 Şubat 1923

Şair, Lozan'da bulunduğu sırada kaldığı otele bir telgraf göndermektedir. Telgrafta, otelde kaldığı üç ay içerisinde yazdığı iki mısra ve bir kafiye orda unuttuğunu belirterek, bunların şiir ve sanat namına İstanbul'a gönderilmesini talep etmektedir.

İMZASIZ

Yedisinde Ne İse... N.22, S.1 19 Şubat 1923

Ali Emiri Efendi'nin, çocukluğundan itibaren keşf-i hakikatte mahir olduğu belirtilmektedir. Daha mahalle mektebine başlayalı üç ay olduğu zaman sekizin yazılışının yedinin tersi olduğunu keşf etmiştir. Bir gün kendisine yaşını soran bir adama, yedi yaşında olduğunu ama tersinden bakılacak olursa sekizinde olduğunu söylediği rivayet edilmektedir. Yazar, Ali Emiri Efendi'nin şimdiki haline değinerek, 78 yaşında olmasına rağmen bazen terslik göstererek 87 yaşında imiş gibi görünmesinin buna bağlı olduğunu söyler.

İMZASIZ

Mûsiki Dersi N.25, S.3 1 Mart 1923

Darü'l-mualleminde piyano ve keman hocalığının maaşından tasarruf edilerek öğrencileri, "Aminciler" ve "İlahiciler" olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Aminci Başılığına Hafız Velid, İlahici Başılığına ise Tahir Nadi'nin getirildiği bildirilir.

İMZASIZ

Karadeniz N.25, S.3 1 Mart 1923

Şark Mahfili'nin lokanta duvarlarına Nedim devrinin Sadâbâd'ı çizen Sanayi'-i Nefise'nin genç talebeleri, haklarını alamayınca yemek yemek bahanesiyle girdikleri lokantanın duvarlarını siyaha boyamışlardır. Duvarlardaki güzel resimlerin simsiyah boyandığını gören müşteriler, ne olduğunu sorunca Mahfil müdürü, duvarlara Karadeniz'in resmini yaptırdık, der.

DEVE KUŞU

Şirketlerde Türkçe Meselesi

N.25, S.3

1 Mart 1923

Şirketlerde Türkçe kullanılmasına yönelik karar birçok kişiyi sevindirmiştir. Fakat yazara göre bu mesele o kadar kolay olmayacaktır, sevinmek için henüz erkendir. Öncelikle Türkçe derken hangi Türkçenin kast edildiği anlaşılmalıdır, eski Türkçe mi, yeni Türkçe mi, Fecr-i Aticilerin Türkçesi mi? Örneğin Süleyman Nazif'e göre, şirketlere Arapça, Acemce bilmeyenlerin alınmaması gerekir. Çünkü bu insanların yapacağı dil yanlışları büyük felakete sebep olabilecektir. Bu nedenle şirketler Cenap Şahabettin'in lisanını kullanmalıdır. Falih Rıfkı'ya göre ise Hıyanet-i Vataniyye ile suçladığı Süleyman Nazif'in önerdiği dilde vatana, memlekete ihanet etmektedir. Şirketler, Yakup Kadri'nin açık ve pervasız lisanını kullanmalıdır. Hüseyin Cahit, Tanin'de tefrika edilen "Yırtıcılar" romanındaki dilin mükemmel bir Türkçe olduğunu iddia ederek şirketlerin bu dili kullanmasını istemesi yanı sıra Tahir Nadi'de kendi eserlerindeki dilin kullanılmasını istemektedir. Yazar, bu kadar fikrin öne sürüldüğü bir mesele hakkında karara varılmasının uzun zaman alacağını belirtir.

KIVILCIM

Yeni İlmî Cereyanlar

N.26, S.3

5 Mart 1923

Darü'l-Fünûn Salonunda Yusuf Ziya'nın dille alakalı verdiği konferans anlatılmaktadır. Genel olarak Türkçe'den Yunanca'ya geçen kelimelerin üzerinde durulmuştur. Örneğin, Antik Yunan'da aşk ve güzellik tanrıçası addedilen Afrodit'in Türkçe "avrat"dan, şiir ve sanat tanrısı olan Apollon'un "ap oğlan"dan geldiği iddia edilmiştir. Yazar, bu önemli ilmi gerçekleri ortaya çıkaran Yusuf Ziya'dan övgüyle bahseder. Yusuf Ziya'nın konuşmasını, verdiği bilgilerin genç araştırmacıların çalışmaları için bir rehber olması dileğiyle bitirdiğini belirten yazar, kendisi de bu konuya katkı sağlar. Ona göre, Belagat mabudesi Hermes'in ismi Türkçe "horos"dan, savaş tanrısı Ares "ara kes"den, musikiyi temsil eden pan "bam"dan yani "bam teli"nden gelmiştir.

İMZASIZ

Sanayi' Nefise Mektebinde

N.27, S.3

8 Mart 1923

Sanayi' Nefise Mektebi'nin sene-i devriyyesi münasebetiyle verilen yemekte,

duvarları süsleyen resimlere bakan Cem, Türkiye’de karikatürcülüğün hızla gelişmekte olduğunu görmek için bu resimlere bakmanın kâfi olduğunu söylemiştir.

İMZASIZ

Vatan Edebiyatı N.28, S.1 12 Mart 1923

Yahya Kemal, Ankara’da “Vatan Edebiyatı” adı altında bir konferans verir. Konferansın sonunda orda bulunanların ısrarıyla kendi şiirlerinden okumaya başlar. Gazetelere şairin yirmi şiir okuduğu yazılmıştır. Fakat o kadar şiiri olmadığı bilindiğinden şairin Nedim’in şiirlerini de yanlışlıkla kendi şiiri diye okuduğu anlaşılmıştır.

İMZASIZ

Karanfil ve Yasemin N.28, S.3 12 Mart 1923

Mehmet Rauf’un Tanin Gazetesi’nde tefrika edilen “Yasemin ve Karanfil” romanı hakkında ziraat mütehassısı Cevat Rüştü Bey’in büyük bir tenkit kaleme aldığı öğrenilmiştir. Ayrıca yazarın menekşe, sümbül, leylak gibi çiçek isimlerini de kullanarak roman yazacağı ve bunlara “Çiçekçi Oğlu” imzasını atacağı bilinmektedir.

İMZASIZ

Telsiz Telefon Tecrübesi N.34, S.3 2 Nisan 1339

Bir sonraki Perşembe günü, Darü’l-fünun’da yapılacak olan telsiz telefonla Darü’l-muallemindeki konserin dinleneceği haber verilir.

İMZASIZ

Hakiki Komedi N.35, S.3 5 Nisan 1339

Milli Operet Kumpanyası, Kadıköyü’nde bir gösteri sergileyecektir. Rejisör, perde deliğinden içeriye bakarak, vakit geçmesine rağmen ancak sekiz kişi olduğunu görünce müdüre, gelenlerin parasını iade etmeyi teklif eder. Müdür itiraz ederek, mümkün değil onlar davetlidir, der.

İMZASIZ

Notaların Tedkiki N.36, S.2 9 Nisan 1339

Mümessiller tarafından hükümete tebliğ edilen notaların, musiki encümeninde

incelenmesi hakkında meşhur bir udi tarafından bir tahrirname hazırlanmıştır.

ÇALI KUŞU

Musikiye Dair

N.36, S.3

9 Nisan 1339

Maarif Vekâletince oluşturulan musiki encümeninden bahseden yazar, bu topluluktaki alafrangacılarla alaturkacıların anlaşacaklarına ve uzlaşacaklarına kesinlikle inanmadığını belirtir. Onların birbirlerini anlayamayacaklarını düşünür. Yazar, Sanayi’-i Nefise’in diğer kollarında bu alaturka alafranga tartışmasının olmamasına şükreder. Çünkü o zaman, ressamların, edebiyatçıların hepsi ikiye bölünüp anlamsız bir tartışma içine girmiş olacaktırlar. Fakat esasında, alaturka alafranga tartışmasının musikişinaslar arasında olmasını anlayamaz. Çünkü musikiden anlayan biri için alaturka, alafranga hiç fark etmeyecek, hepsinden zevk duyacaktır. Ancak, musikiden anlamayan birisi için de hiçbir çeşit musiki bir anlam ifade edemeyecektir.

AKBABA

İkinci Grup

N.37, S.2

12 Nisan 1339

Yazar, edebiyat alemini ele alarak değişime kapalı olanları, hiçbir farklılığa müsaade etmeden hep aynı kalmak isteyenleri eleştirir. Dünya döndükçe yerinde durmak mümkün olmadığı gibi edebiyatta da değişmeden hep aynı şekilde kalmak mümkün değildir. Bunu kabul etmeyenler hep kendini sevenlerdir, çünkü yeniliklere açık olmak, değişmek fedakârlıktır, daha zor olmandır.

İMZASIZ

Tiyatroda Facia

N.39, S.4

19 Nisan 1339

Tiyatro sahibi artistlerin girdiği kapı önündeki “Halk Buradan Giremez” yazısı önünde durur, iyi ama öteki kapıdan da girdiği yok, der.

İMZASIZ

Hangi Kitaplar Tercüme Edilecek

N.42, S.3

30 Nisan 1339

Ankara’daki Telif ve Tercüme Heyeti, yabancı dillerden hangi eserlerin tercüme edileceğiyle ilgili, İstanbul’daki ilim adamlarının görüşlerini sormuşlardır. Konyula ilgili Kadri Reşat Paşa, Mazhar Osman Bey ve Hamamizade İhsan bey’in muhtelif tavsiyeleri olmuştur.

İMZASIZ

Milli Edebiyata Doğru

N.43, S.2

3 Mayıs 1339

Geçen hafta çıkan Yeni Mecmua'nın başında Yakup Kadri'nin bir müzisyenle ilgili mensuresi vardır. Yazı oldukça içten ve samimi bir üslupla ele alınmasından ötürü dikkat çekmiştir.

İMZASIZ

Yeni Bir Dalgınlık

N.44, S.3

7 Mayıs 1339

Akşam Gazetesi'nin idarehanesinde misafir olarak bulunan Yahya Kemal, elindeki gazeteyi göstererek oradakilere gazetede hikâyeyi okumalarını söyler. Onun hikâye, roman, makale tarzında yazılar okumadığını, yalnız şifahiyyattan hoşlandığını bilen biri, hani siz hikâye okumazdınız, der. Yahya Kemal, ona hak vererek, aslında hikâye okumadığını söyler, ancak gazetede Lozan Konferansı'yla ilgili haberi okurken dalgınlıkla yan sütuna geçerek hikâyeyi de okumuştur.

İMZASIZ

Nerde Bayramlaşacaklar

N.47, S.1

17 Mayıs 1339

Dönemin edebiyat ve ilim camiasından ünlü simaların nerde bayramlaşacakları verilmiştir. Örneğin, Ahmet Haşim Kurbağalı Dere'de, Ercümen Ekrem Küçük Pazar'da Havuzlu Kahve'de, Hamamizade İhsan Bey göbek taşında bayramlaşacaklardır.

İMZASIZ

Bayram Hediyeleri

N.48, S.1

21 Mayıs 1339

Millet Kütüphanesi sahibi Ali Emiri Efendi'nin kendisini ziyarete gidenlere hangi hediyelerin verildiği öğrenilmiştir. Celal Sahir'e ipek mendil, İzzet Melih'e pudra, Fazıl Ahmet'e bir çil kuruş, Tahir Nadi'ye nargile, Yaşar Şadi'ye bir fırın ekmek, İsmail Müştak Bey'e zurna hediye edilmiştir. Bayram hürmetine barışmak için gelen Köprülüzade Fuad Bey'e ise, efendi evde yok, denilmiştir.

İMZASIZ

Yazın Okunacak En Güzel Eserler

N.48, S.2

21 Mayıs 1339

Yaz günlerinde okunması tavsiye edilen kitaplar bir liste halinde verilmiştir.

Listede kitapların isimleri, muharrirleri ve satıldıkları yerler yazılmıştır. Birkaç tanesi şöyledir: İzzet Melih Bey, “Pantolon Paçalarına Beyaz Dantelâ İlavesi”(Rejinin altındaki tütüncü dükkanından alınabilir), Cenap Şehabettin, “Korkma! Müştak Sağ Olsun”(Tanin idarehanesi), Nurullah Ata, “Aktör Sandım Boksör Çıktı”(Akşam Matbası)...

İMZASIZ

Tevhid Edilenler N.51, S.2 31 Mayıs 1339

Tavırlarının ve eserlerinin gariplikleri yönüyle birbirine çok benzeyen Ahmet Haşim ve Haşim Nahit müşterek isimlerine “Ahmet Nahit” denilmesi Nüfus İdarehanesi tarafından kararlaştırılmıştır. Yine onlar gibi birbirine benzeyen iki kişinin “Hüseyin Cavid” şeklinde ve eserlerinin olmayışı yönüyle birbirine benzeyen Yahya Kemal ve Yahya Saim’inde “Kemal Saim” ünvanıyla anılmaları düşünülmektedir.

İMZASIZ

Millet Kütüphanesi’nin Vakfiyeti Tescil Olundu N.52, S.2 4 Haziran 1339

Senelerden beri muamelesi bitmeyen Millet Kütüphanesi’nin vakfiyeti nihayet tescil edilmiştir. Kütüphanedeki 15.825 eserden, üç bininin eski ve yeni şarkı ve kanto mecmuası, dört bin beşyüzünün bakla falı, iskambil kağıdı, kahve telvesiyle istikbali öğrenme gibi fal kitapları, iki bininin ilmi sima, bin iki yüzünün eski zamanlara ait masal kitapları ve geri kalanının ise çeşitli dillere ait hokkabazlık kitapları olduğu görülmüştür.

İMZASIZ

İstanbul’da Tenbaku Ziraati N.53, S.1 7 Haziran 1339

İstanbul çevresinde tütün ve tenbaku dikimine izin verilmiştir. Bunu duyan ünlü nargile içicilerden Tahir Nadi, Vezir Hanı’ndaki odasının penceresi önünde bulunan saksılardaki çiçekleri söküp onların yerine Keşan Tenbaküsü diker. Bu nedenle tütün kolcularıyla aralarında tartışma çıkar, polis ayırmaya geldiğinde sakalının yarısı kolcunun elinde kalmıştır.

İMZASIZ

Yazlık Lokantaya Buyurunuz

N.53, S.3

7 Haziran 1339

Şark Mahfili yazlık lokanta açmıştır. Lokantanın Cuma gününden itibaren mebus namzedi İzzet Melih Usta'nın idaresinde hizmet vermeye başlayacağı duyurulur. Şehrin en iyi yamakları da İzzet Melih Usta'nın yanında çalışacaklardır. Bunlardan yamaklardan birkaçı şöyledir: Fazıl Ahmet Bey, bilumum dolma yemeklerinde; İsmail Müştak Bey, haşlamalarda, Ahmet Rasim Usta, meze ve çerezler; Lütfü Fikri Usta, bilumum piyazlar, Celal Sahir Usta, hanımgöbeği ve dilberdudağı tatlılarında...

İMZASIZ

İki Refik Arasında

N.54, S.1

11 Haziran 1339

Şefik Nadir'in son piyesinin temsilinde halkın epeyce güldüğünü duyan adam, arkadaşına piyesi nasıl bulduğunu sorar. Arkadaşı, evet güldük ama perde aralarında, cevabını verir.

İMZASIZ

Zavallı Piyerloti

N.55, S.1

14 Haziran 1339

Parça, Piyer Loti'nin vefatı üzerine kaleme alınmıştır. Yazar, onun ardından kendi milleti kadar ağlayacak milletin Türkler olduğunu belirtir. Loti, kendi ülkesini ve milletini sevdiği kadar Türk milletini ve vatanını da sevmiştir. İstanbul'da Eyüp, Aksaray, fatih gibi müslüman Türk halkın yaşadığı semtlerde oturmuş, buralarda çok güzel dostluklar kurmuştur. Onu tanıyan bir zatın anlattığına göre İstanbul'a ilk geldiğinde Eyüp'de içerisinde gül bahçesi olan, etrafı fıstık ağaçlarıyla çevrili bir evde oturmuştur. Kılık kıyafeti o kadar Türklere benzermiş ki Loti'yi görenler bir Osmanlı sanırlarmış. Nargileyi çok sevdiği ve Klasik Türk Musikisine olan hayranlığı sebebiyle Zekai Dede'den dersler aldığı da hakkında söylenenler arasındadır.

İMZASIZ

İstinye Havuzları

N.55, S.1

14 Haziran 1339

İstinye Havuzlarının İktisat Vekâleti tarafından istimlak edileceğini duyan Ahmet Haşim, Falih Rıfki'ya bu havuzlardan birini beraberce almayı teklif eder. Falih Rıfki havuzu alıp ne yapacağını sorunca, bol bol kurbağa yetiştiririz, cevabını verir.

SİRKENGEBİN EFENDİ

Münasip Miktarda Fassanlık

N.57, S.2

21 Haziran 1339

Dönemin edebiyatçılarından, siyasetçilerinden söz eden yazar onları mizahi bir üslupla eleştirir.

İMZASIZ

Müezzinlik İmtihanları

N.61, S.4

5 Temmuz 1339

Açıkta olan beş caminin müezzinlik kadroları için imtihan yapılmıştır. İçerisinde muharrirlerinde bulunduğu imtihanda, Hafız Süleyman Nazif sesi insanların kulağına hoş gelmeyecek kadar kalın olduğu için, Hamamizade Hafız İhsan Efendi Yatsı ezanını akşam ezanı gibi hızlı okuduğu için, Hafız Raşit Tahsin ise ezan okurken yarı yerde şaşırıldığı için elenmişlerdir.

AKBABA

Fokstrot Müsabakası

N.65, S.1

19 Temmuz 1339

Yazar, Akşam Gazetesi'nden aynen aktardığı bir haber üzerine düşüncelerini aktarmıştır. Haberde, geçen Cumartesi akşamı Büyükkada'da bir otelde Fokstrot müsabakası yapıldığı, yarışmada Suad Bey adında bir dansçının birinci olduğu yazmaktadır. Ayrıca, müsabakanın başında yedi yaşındaki Mualla İsmail Hanım'ın yine kendi yaşlarında bir çocukla yaptığı dansın çok beğenildiği belirtilmektedir. Müsabaka heyeti Suad Bey'e bir altın bilezik, Mualla Hanım'a da bir altın madalya hediye etmiştir. Yazar göre yedi yaşındaki Mualla Hanım, evinde bebek oynamalı, komşusunun çocuklarıyla oynamalı, dansından dolayı altın madalya alacağına dersinde başarılı olduğu için mualliminden aferin almalıdır. Henüz, yedi yaşında insanlara kendini alkışlatan bu küçük kızın onyediyi, yirmi yedi yaşlarında ne yapacağını sorar. Müsabakada birinci olarak altın bilezik alan Suad Bey'in ise bundan sonraki müsabakalardan da altın küpe, kolye, kravat iğnesi kazanıp asri bir beye lazım olan zenginliği elde etmesini temenni eder.

İMZASIZ

Resim Sergisi

N.66, S.1

23 Temmuz 1339

Ressamlar Cemiyeti tarafından, Galatasaray Sultanisi'nde açılan resim sergisini dolaşan yazar, tüm resimlerin birbirinden güzel olduklarını belirtir. Namık İsmail

Bey'in "Çalı Süpürgesi ile Ud Çalan Bir Delinin Portresi", İbrahim Çallı Bey'in "Rüya Gören Ördek", Feyhaman Bey'in "Suda Pişmiş Mısır" adlı resimleri ise serginin en fazla beğenilen resimleri olmuştur.

İMZASIZ

Kimler Ne Kesti N.67, S.2 26 Temmuz 1339

Bayram dolayısıyla Cavit Bey fil, Cahit Bey deve, İzzet Melih manda, Fazıl Ahmet Bey civciv, Ahmet Haşim Bey ördek kesmiştir. Akşam Gazetesi kurban kesmemiş, İleri ve Tercüman Gazeteleri de sadece kurban eti almakla yetinmişlerdir.

İMZASIZ

Bir Silah Kazası N.68, S.1 30 Temmuz 1339

Bayram törenlerinde atılan kurşunlardan biri Urfa Mebusu Yahya Kemal'in fesinden geçerek iki delik açar. Akşam evine gidince fesini çıkararak Yahya Kemal, herkesin başları hava alması için fesinin tepesini deldirdiğini ancak bu fesin deliklerinin yanlarında olduğunu düşünür. Ertesi gün fesçiye giderek fesini gösterdiğinde fesçi deliklerin kurşun deliği olduğunu söyler. Yahya Kemal ellerini açarak, şükürler olsun ki fesler başımızdan bir karış yüksekte duruyor ya takke gibi başımıza yapışsaydı, diyerek şükr eder.

ÇİMDİK

Matbuat Cemiyeti'nde Bayramlaşma N.68, S.2 30 Temmuz 1339

Matbuat Cemiyeti bir senedir, bir mekana sahip olamadığından yazarlar, şairler bayramlaşmak için Ok Meydanı'nda toplanmışlardır. Herkes büyük bir sevinç içerinden birbiriyle bayramlaşırken birkaç kişinin açıkta kaldığı görülür. Ahmet Emin pek çok sıçradığı, Ruşen Eşref pek çok eğildiği halde birbirlerinin boylarına yetişemediklerinden sarılamamışlardır. İzzet Melih ise Süleyman Nazif'in dişlerinden korkmuş ve ona sarılamamıştır. Bayramlaşmadan sonra, gazetecilerin yaptıkları yemekler hep beraber yenir. Program, Ali Ekrem Bey'in okuduğu şiirle sona ermiştir.

İMZASIZ

Darü'l-Elhan Konservatuar Oluyor N.69, S.2 2 Ağustos 1339

Darü'l-elhan'a yeni tayin edilen müdürün kısa bir süre içerisinde Şark Musikisi

Şubesi'nde eksik olan “Darbuka ve zilli maşa muallimliği”ne İsmail Müştak’ı, Garb Musiki Şubesi’ne ilave edilecek olan “Tek ayaküstünde dans ederek çay içmek muallimliği”ne de İzzet Melih’i tayin edeceği öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Temaşa Mevsimi N.69, S.4 2 Ağustos 1339

Şehzdebaşı Ferah Tiyatrosu, Halit Ziya’nın bir eserini bir kez sergiledikten sonra temaşa mevsimi olan son baharın yaklaşması üzerine, yeni oyunlara hazırlanmak için sahnelerini kapatarak tatile girmişlerdir. Tiyatronun müdürü İsmail Faik Bey, sonbaharın ilk ayı olan martın dokuzuncu günü sahnenin açılacağını ve ilk olarak kendi oyunu olan “Topatan Kavunu”nun oynanacağını söylemiştir.

İMZASIZ

Bizde San’at-ı Temaşa Neden İlerleyemiyor? N.70, S.3 6 Ağustos 1339

Parçada edebiyat camiasının önemli simalarının temaşa sanatı üzerine görüşlerine yer verilmiştir. Tevhid-i Efkar Sermuharriri Velid Bey, çoğu müslüman olan aktörlerin adab-ı İslamiyye’ye muvafık hareket etmediklerini düşünür. Tiyatroların yanında birer mescid olmalı, her vakit tiyatrocular namaz kılmalıdır. Köprülüzade Mehmet Fuad’a göre ise sürekli sahnede aynı kişileri görmek ve bu kişilerin yeteri kadar yetenekli olmaması yüzünden temaşa sanatı ilerlememektedir. İkdam İdare Müdürü Mahmut Bey’e ise sergilenen tüm oyunların kadınların entarisi üzerine olmasından dolayı bıkkınlık verdiğini düşünür.

İMZASIZ

Cuma Tatili Dolayısıyla N.70, S.3 6 Ağustos 1339

Abdülhak Şinasi’yi tava alırken gören yazar, selamlaştıktan sonra neden tava aldığını sorar. Abdülhak Şinasi, artık Cuma günleri yanında bir tava, bir olta birazda kömür taşımaya karar verdiğini söyler. Geçen cuma günü süt biraderi Halit Fahri ile Sarıyer’de dolaşmaya çıkmışlardır. Heryer kapalı olduğu için aç aç gezmek zorunda kalmışlar, bu sırada Halit Fahri denizden balık tutmayı önerse de olta olmadığı için tutamamışlardır. Bundan dolayı artık tedbirli olacaktır.

2.2.7. Basın

İMZASIZ

Makarnanın Islahı N.1, S.4 7 K.Evvel 1338

İleri Gazetesinin Sermuharriri Celal Nuri Bey, birgün önceki köşe yazısında bazı yemeklerle ilgili yazı yazdığı bildirilir. Bunlardan biri de makarnanın nasıl pişirileceği ile ilgili yazdıklarıdır.

İMZASIZ

Zeka Meselesi N.4, S.4 18 K.Evvel 1338

Halid Fahri ve Selim Nüzhet, Akşam Gazetesi'ndeki yazılarında birbirlerinin akıllarına, zekâlarına sataşmaları üzerine Akbaba muharriri bu iki yazarın yazısını da Doktor Mazhar Osman Bey'e götürür. Yazılar gösterilerek hangisinin daha zeki olduğu sorulur. Doktor, aklı dörde bölerek bir parçasını Halid Fahri'ye bir parçasını Selim Nüzhet'e verir. Kalan iki parçasında Akşam Gazetesi idarehanesinde muhafaza edilmesini söyler. Zira bu yazarlar aklı fazla israfkarane kullanmaktadırlar.

İMZASIZ

Bir Takrir N.8, S.1 1 K.Sâni 1339

Kısa bir haber niteliğinde olan yazıda, İleri Gazetesi'nin başyazarı Celal Nuri Bey'in 20. asırda şimendiferin yeterli bir nakil aracı olmadığını ileri sürerek İstanbul-Ankara arasında bir tünel inşasını talep ettiği yazmaktadır.

İMZASIZ

Matbuat Alemi N.11, S.4 11 K.Sâni 1339

İstanbul matbuatı mensuplarından Ahmet Emin, Yakup Kadri, Hüseyin Rahmi, Haşim Nahid, Celal Sahir, Ali Emiri, Tahir Nadi Beylerin doktora imtihanına girecekleri duyurularak, isteyenlerin bu imtihanları izleyebileceği haber verilir. Tez konuları Ahmet Emin'in, "vakit mi nakit, nakit mi vakit?" ; Yakup Kadri'nin "Bektaşî sırrı nedir?" ; Hüseyin Rahmi'nin "Mart kedilerin ahval ve ruhiyası" gibi ilginç konulardır.

İMZASIZ

Yüz Liraya Bir Makale N.12, S.4 15 K.Sâni 1339

Yeni Mecmua'nın, 2. sayısını Hüseyin Rahmi'nin bir hasbihalinden ötürü 100 liraya sattığı duyulmuştur. Aynı sayıda birkaç ünlü şairin de şiirleri vardır. Bu olay bundan sonra Türk yazar ve şairlerinin aç kalmayacaklarını göstermektedir.

İMZASIZ

Hangisine İnanalım

N.15, S.2 25 K.Sâni 1339

Birkaç gün önce Tercüman Gazetesi'nde, borç ve alacak meseleleriyle alakalı yeni bir kanunun çıkartıldığını okuyan yazar, diğer günlük gazetelere de bakmıştır; fakat konuyla ilgili bir yazıya rastlamamıştır. İki üç gün sonra, Tercüman'da bir tekzip görür. Tekzipte, bazı günlük gazetelerin sözü geçen kanunun çıkarıldığı ile ilgili haberler yayınladıkları; ancak kanunun çıkmadığı, haberin asılsız olduğu bildirilmektedir. Yazar, aynı gazete tarafından verilen iki farklı habere dikkat çekmektedir.

FİSKE

Gazetecilerin İmtihanı

N.17, S.3 1 Şubat 1339

Polisler, muallimler, şöförler imtihan edilirken gazetecilerinde imtihandan geçirilmesi gerektiğini düşünen Ankara, İstanbul'a bir heyet gönderir. Bu heyet İstanbul'daki gazetecileri imtihan tabi tutacaktır. Heyet, ilk olarak "Yeni Şark" gazetesine gider. İmtihana başlarlar, ilk soruları cevapsız kalır. Daha sonraki tüm sorularını bir muharrir, ilginç ve tafsilatlı bir anlatımla yanıtlar. İmtihan heyeti kendi defterlerine not olarak bişey söylemeden gazeteden ayrıldıklarında soruları yitileyen muharrir, müdürün yanına giderek yaptığı işin mükafatını ister. Müdür, parayı ne yapacağını sorar, bu kadar bilgisi varsa gidip Tercüman Gazetesi'nde başmuharrir olmasını söyler.

İMZASIZ

Bir Tavsiye

N.18, S.1 5 Şubat 1339

Emraz-ı Akliyye Mütihazsası Mazhar Osman Bey'in tedavi ettiği hastalara bir müddet Akşam ve İleri gazetelerini okumamalarını tavsiye ettiği bildirilmektedir.

İMZASIZ

Bir İyilik

N.18, S.3 5 Şubat 1339

Tanin Gazetesi'nin yayınladığı muahede projesinin yanlış olduğuna dair Lozan'dan bir telgraf alındığı, ancak bu telgrafın rakip bir gazete tarafından haberin geciktirilmesi için çekildiği düşüncesinin hakim olduğu söylenmektedir. Fakat İsmail Müştak Bey, Hüseyin Cahit Bey'in üzerinde gece gündüz çalıştığı muahede çevirisini görünce gerçekten haberin yanlış olduğunu anlar. Bunun sebebi İtalyanca öğrendikten sonra, Türkçe'yi kısmen, Fransızca'yı tamamen unutan Hüseyin Cahit Bey'in çevirisinin yanlışlıklarla dolu olmasıdır. Çeviriyi gören İsmail Müştak Bey durumu fark etmiştir. Telgrafı ise düşünüldüğü gibi rakip gazetelerden biri değil gerçekten bir dost çektiği anlaşılmıştır.

İMZASIZ

Akşam Gazetesine İhtar

N.19, S.1

8 Şubat 1339

Akşam Gazetesi'nin yeni aldığı matbaa makinası yüzünden gazete boyutları oldukça büyümüştür. Bu durum gazetenin dışarıda okunduğu zaman hava akımına engel olmasına sebep olmuştur. Bunun üzerine Şehremaneti, Akşam Gazetesi'ni uyarır. Gazete yönetiminden, gazete boyutlarını küçültmesini yahut hiçbir şey anlaşılmayan resim bölümlerini hava akımı sağlanması için delik bırakmasını ister.

FİSKE

Gazetecilerin İmtihanı

N.19, S.3

8 Şubat 1339

Ankara'dan gelen heyet gazetecileri imtihan etmeyi sürdürmektedir. Heyet, ikinci olarak Akşam Gazetesi'ne gider. Heyetin geldiğini gören ir muharrir kimseye bir şey söylemeden pencereden atlayarak kaçmıştır. İçeride bulunanlardan Ahmet haşim, seyyar bir gazeteci olduğunu söyleyerek ordan ayrılır. Bir tanesi de gazetenin sadece muhasebe işleriyle ilgilendiğini söyler ve imtihana katılmaz. Geriye sadece Falih Rıfki kalmıştır. Falih Rıfki, heyetin sorduğu soruya tafsilatlı bir cevap verince heyet başka bir soru sorma lüzumu görmez ve defterlerine notlarını alarak bir şey söylemeden gazeteden ayrılırlar.

FİSKE

Gazeteciler İmtihanı -III-

N.24, S.3

26 Şubat 1923

Ankara'dan gelen heyet gazetecileri imtihana tabi tutmaya devam etmektedir. Üçüncü olarak İleri Gazetesi'ni ziyaret etmek isteyen heyet, gazetesinin binasını araştırır.

Fakat bir türlü tam olarak yerini öğrenemez, kimisi Beyoğlu'nda, kimisi Bab-ı Ali'de, kimisi Nur-i Osmaniye demektedir. En sonunda bir yaramaz çocuğun rehberliğiyle Ebu Suud Caddesi'ndeki binaya götürülür. İçeri giren heyet binada dolaşır fakat kimseyi bulamaz. Nihayet en üst katta birkaç mürettibe rastlarlar. Gazetenin yazı işleri müdürünü görmek işsediklerini söylerler. Ancak, müretteplerin bir kısmı burda, bir kısmı burda değil der. En sonunda öyle bir zat varsa da tanımadıkları konusunda birleşirler. Ardından muharrirleri, muhabirleri soran heyete, gazetenin muharriri, muhabiri yok, biz ne biliyorsak onu yazıyoruz, derler. Duydukları karşısında şaşkınlığa düşen heyet, gazetenin günlük kaç tane basıldığını sorar. Mürettepler, belli olmadığını, ne kadara güçleri yeterse o kadar çıkarttıklarını söyleyince heyet iyice şaşırır. Daha fazla bir şey sormayarak, defterlerine notlarını alarak gazeteden ayrılırlar.

İMZASIZ

Hayırhahlık Bu Kadar Olur

N.26, S.2

5 Mart 1923

Tanin Gazetesi'nden İsmail Müştak Bey'e, zabıttan açığa çıkarılan birkaç kişi müracat ederek, lehlerinde yayın yapmalarını istirham ederler. Eğer, denildiği gibi âmal-i milliyeye muhalif hareket etmiş olsalardı, sadece açığa çıkarmakla kalmayacaklarını, mahkemeye vereceklerini söyleyerek kendilerini savunan zabıttaları dinleyen İsmail Müştak Bey, onlara hak verir gibi görünür ve yardımcı olacağını söyler. Zabıttalar sevinerek gazeteden ayrılırlar. Fakat ertesi gün gazetede yazıyı gördüklerinde, şaşkınlıktan kendilerini alamazlar. İsmail Müştak Bey, yazısında dün zabıttadan amal-i milliyeye muhalif davranma suçuyla kadro dışı bırakılan birkaç zabıttanın kendi yanına geldiğini, kendilerini savunduklarını belirtir. Ancak, ona göre bu gibi adamlar kadro dışı bırakılmakla kalınmamalı mahkemeye de verilmelidir. Haberi okuyan zabıttalar, gazeteye tekrar giderek kendi haklarında yayın yapılmamasını isterler.

İMZASIZ

Mazlum Milletlerin Mizahı

N.30, S.3

19 Mart 1923

Falih Rıfkı Bey, Yeni Mecmua'da mazlum milletlerin mizah anlayışları hakkında son derece etraflı bir yazı ele almıştır. Bu yazı da şöyle demek istediği belirtilir; tüm mazlum milletler gibi bizde mizahımıza acı şikayetler koyabilirdik, mesela Harb-i umumi sırasında bunu yaparak kendimizi mazlum gösterebilirdik. Bu satırları okurken

gazete çalışanlarından biri, Falih Rıfkı'nın yeni bir Hıyanet-i Vatanîye suçlusu arayışında olarak mizah gazetelerinin böyle bir çürük tahtaya basmalarını istiyor, şeklinde yorum yaptığı belirtilir.

İMZASIZ

Vatan-Vakit Gazeteleri N.31, S.3 22 Mart 1923

Asım Bey'in Vakit Gazetesi'ne tek başına sahip olmasından sonra Ahmet Emin Bey'in de "Vatan" isminde bir gazete neşr edeceği öğrenilmiştir. Bu yeni gazeteye verilen "Vatan" isminin genel mi yoksa hususi mi bir anlam taşıdığı bilinmediğinden, Halil Nihad Bey son yazdığı kasideye bununla ilgili bir beyit ekleyerek, durumun açıklığa kavuşturulmasını istemiştir.

İMZASIZ

Çekirge Hikâyesi N.32, S.3 26 Mart 1923

Ressamın biri büyük bir çekirge resmi çizer. Bunu gören halk, biz çekirge istilasından kurtulmaya çalışırken nasıl böyle bir resim çizersin diyerek resmi parçalamak isterler. Eserini korumaya çalışan ressam insanlara, bu resmi yok etmekle ellerine bir şey geçmeyeceğini asıl tarladaki çekirgelerden kurtulmaları gerektiğini anlatır. Yazar kıssadan hisse diyerek, hakkında yazılanlardan çizilenlerden ötürü Tercüman, Akşam ve bazı mizah gazetelerine itiraz eden zâtların halini çekirge ressamına hücum eden insanlara benzetir.

İMZASIZ

Tan ve Tan N.39, S.2 19 Nisan 1339

Ankara'da neşr edilen Tan Gazetesi'nin, Paris'de yayınlanan Tan Gazetesi'yle isim benzerliğinden dolayı karışıklığa sebep olduğu için bundan sonra "Top Atan" ismiyle neşr olunacağı haber verilir.

AKBABA

Gazeteci Kavgalarına Dair N.41, S.1 26 Nisan 1339

Yazar, matbuat alemindeki tartışmalardan, hezeyanlardan bahsederek bunların sebepleri üzerinde durur. Bazı muharirler gereksiz konuların üzerinde durarak aslında ehemmiyet arz etmeyen meseleleri uzatmaktadır. Bazende devlet adamları bu tür

tartışmalara sebep olmaktadır. Örneğin, İttihadçıların dedikoduları hala gündemdedir. Yazar, halen onlara ait dedikodulardan kurtulamadıklarını belirtir. Matbuat alemindeki tartışmalara şahit oldukça etliye sütlüye karışmayan, herkesle geçinen muharrirleri aramaktadır. Aslında istenen her devirde, herkese baş sallayan muharrirlerin olması da değildir. Ancak, muharrirlerin birbirlerini eleştirdikleri sırada kendilerinin de mükemmel olmadıklarını bilmeleri gerekmektedir.

İMZASIZ

Düelloya Davet N.45, S.4 10 Mayıs 1339
Abdülhak Hamid Bey'e maaş tahsisi hakkında olumsuz konuştuğu için Karagöz ser muharriri Burhan Cavit Bey'in Süleyman Nazif tarafından Çengelköy'de Bey Dere'sine düelloya çağrıldığı öğrenilmiştir.

AKBABA

Tercüman-ı Hakikat N.48, S.1 21 Mayıs 1339
Tercüman-ı Hakikat'in gazetecilik hayatına son vereceği öğrenilmiştir. Yazar, daha uzun süre yaşamasını ümit eder. Ancak, sürünüp gitmektense göçüp gitmenin daha iyi olacağını belirtir. Tercüman-ı Hakikat, gazetecilik literatürüne göre bir süredir "sürümsüzlük"den kurtulamamaktadır. Bu bir gazete için devasız bir derdir. Ondan sonra ne yapsa fayda etmeyecektir. Gazete daha renkli basılsa da, ilgi çekici hikâyeler konsa da, sürükleyici romanlar tefrika edilse de artık gazeteyi kurtarmak mümkün değildir. Okuyucu artık gazeteden uzaklaşır. Mühim haberler gazetede yer almaz. Çalışanlar maaş bekler. Yani artık gazete artık belini doğrultamaz, bu nedenle gazetenin sürünüp gitmesinden neşrine ara verilmesi daha iyidir.

İMZASIZ

Tulumba Yarışında N.48, S.3 21 Mayıs 1339
Bayramın üçüncü günü düzenlenen tulumba yarışlarına Tanin muharrirlerinden İsmail Müştak Bey ve İkdam muharrirlerinden Yakup Kadri Bey katılmışlardır. Bir ara heyecandan matbuatta makale yazdıklarını düşünerek birbirlerinin esnelere birer tokat atmışlar ve birer nara savurmuşlardır.

İMZASIZ

İntihal

N.49, S.2

24 Mayıs 1339

İstibdatta Baba Tahir, neşr ettiği Malumat Gazetesi'nde Servet-i Fünun'dan şiirler, nesirleri aynen yayınlarmış. Bunun İstibdat'a özgü bir durum olduğunu düşünen yazar aynı hadisenin kendi devirlerinde tekrar edilmesini hayretle karşılar. Bazı gazetelerde Akbaba'ya ait imza ve yazıların aynen kullanıldığı görülmüştür. Yazar, okuyucuların, gerçeği ile sahtesini rahatlıkla ayırabileceğini düşünür. Ancak yazarı bilhassa şaşkırtan daha önceleri şiirin, nesrin çalındığını görmesine rağmen imzanın çalındığını görmemiş olmasıdır.

İMZASIZ

Muharrirlerin Futbol Takımı

N.50, S.2

28 Mayıs 1339

Futbola ilgisiyle tanınan Feylesof Cavit Bey'in sadece muharrirlerden oluşacak bir spor takımı kurmaya teşebbüs ettiği öğrenilmiştir. Bunun üzerine Akbaba'nın spor muharriri kendisiyle bir röportaj yapar. Cavit Bey, bilinen tanınan futbolcuları herkesin oynatacağını ancak meselenin büyükleri oynatmak olduğunu söyler. Süleyman Nazif, Ali Emiri, Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi gibi muharrirleri sahaya çıkarmak kolay değildir. Ama bu konuda elinden geleni yapacağını söyler. Amacı, zihnin ve bedeninin breaber çalışmasını sağlamaktır. Sadece zihnin çalışması ileride cinnet gibi rahatsızlıklara sebep olabilmektedir. Spor muharriri, mizah yazarlarını oynatıp oynatmayacağını sorunca Cavit Bey, futbolun ciddi bir iş olduğunu söyleyerek, onları oynatmayacağını ima eder.

İMZASIZ

Hüseyin Rahmi Bey'in Güftesi

N.51, S.2

31 Mayıs 1339

Mizah gazeteleri ile bir kısım akşam gazetelerinde çerez niyetine bulunan bazı resim ve yazılardan midesi bulananlardan biri "Yeni Mecmua"dır. Yazar, bu hassasiyete sahip olmasına rağmen son sayısındaki Hüseyin Rahmi'ye ait güfteyi nasıl hazm edebildiğini sorgular.

ANBER

Matbuat Alemi

N.51, S.3

31 Mayıs 1339

Gazetelerde mürettiblerin, musahhihlerin, muhabirlerin dalgınlıkları yüzünden

oluşan hatalara dikkat çeken yazar bazı gazetelerden de örnekler verir. Kısa süre önce göz gezdirdiği İleri Gazetesi'nde baş makalenin yarım olduğunu görmüştür. Yine aynı günün Akşam Gazetesi'nde bir hırsızlık haberinin, Manav Mustafa Yankesici Mustafa tarafından sirkat edilmiştir, şeklinde verilmesini eleştirir. Çünkü haberde Mustafa'nın Mustafa'yı çalması söz konusudur, oysa anlatılmak istenen bir cüzdanın ya da başka bir değerli eşyanın çalınmış olmasıdır.

İMZASIZ

Deptim Keçe, Sivriltilim Külâh

N.52, S.3

4 Haziran 1339

Tercüman Gazetesi satan dağıtıcıya, "Halk" yok mu diye sorarlar. Dağıtıcı, Halk'ın yerine Terciman'ın çıktığını söyler. Dağıtıcı, daha öncede Tercüman'ın yerine Halk'ın çıktığını hatırlatan müşteriye, aralarında teklif mi var efendim, belki birkaç gün sonra tekrar Halk çıkmaya başlar, der. Bu sebeple sermuharirin gazete satışı sırasında, ne Tercüman ne Halk diye bağırın "Deptim Keçe, Sivriltilim Külâh" diye bağırın dediğini söyler.

AKBABA

Altı Ay Mizah

N.53, S.1

7 Haziran 1339

Akbaba gazetesi çıkmaya başlayalı altı ay olmuştur. Ülkenin savaşıardan, yoksulluktan, sıkıntılı günlerden kurtulmaya başladığı sırada yayınına başlanmıştır. Akbaba, senelerdir gülmeyi unutan halkı neşelendirmeyi bir vazife bilmiştir. Yazara göre mizah, ince olduğu kadar hürmete şayan bir konudur. O eleştirenlerin aksine mizah gazetesi çıkarmanın ehemmiyetli bir iş olduğunu düşünür. Çünkü tebessüm insanın ruh dünyasının aynasıdır. Ruhü tüm çıplaklığıyla ortaya çıkarır. Bu nedenle mizah, mahiyetleri ve hakikatleri açığa çıkararak insanları en zayıf yerlerinden yakalar. İnsanla bizzat alakalıdır. Edebi mizah ise sırtkanlara ya da somurtkanlara değil tebessümün kıymetini bilen erbab-ı izana yapılır. Akbaba altı ay boyunca bunu yapmaya çalışmıştır, ömrü oldukça da yolunda devam edecektir.

İMZASIZ

Vatan Gazetesi İş Buluyor

N.53, S.1

7 Haziran 1339

Ülke genelinde yoksulluğun diz boyu olduğu, işsizliğin had safhada bulunduğu bu dönemde Vatan Gazetesi'nin halka büyük bir hizmet vermeye çalıştığı

öğrenilmiştir. Gazete işsizlere iş bulmaktadır. Bu teşebbüsün semerelerini öğrenmek üzere Akbaba muharriri gazetenin idarehanesine gider. Ancak, gazetenin teklif ettiği işleri müracat edenlerin geri çevirdiklerini duyunca şaşırır. Vatan Gazetesi tarafından teklif edilen işlerden bazıları şunlardır: Bir harp ma'luluna Şişli'de dans öğretmenliği, bir dul hanıma İtalya'nın meşhur operalarında mugannilik, Süleyman Nazif'e Akşam muharrirliği, Fazıl Ahmet Bey'e Gülcemal vapurunun ikinci süvariliği, mütekaid bir hoca efendiye, Adana'da elektrik mühendisliği...

ANBER

Hoca Efendinin Beyannamesi

N.53, S.8

8 Haziran 1339

Parçada intihabda Tarsus'dan aday olan bir hocaefendinin namzetliğini ve planlarını anlattığı beyannamesine yer verilir. Beyannamenin daha önce de Akşam Gazetesi'nde yayınlandığı belirtilir. Ancak, Akşam bu beyannameyi yayınlamak beyanname metnindeki yazım ve ifade hatalarına dikkat çekerek, yazısı böyle olan birinin nasıl mebus olacağını sorgulayarak hocaefendiyle alay etmiştir. Yazara göre Akşam bu beyannameyi ya kasten tahrif etmiş ya da yanlış olarak kayd altına almıştır. Çünkü aynı beyanname hocaefendinin el yazısıyla Akbaba Gazetesi'ne de gelmiştir. Fakat Akşam Gazetesi'nin neşrettiği şekilde yanlışlıklarla dolu değildir. Akbaba, aynı mektubu aslına uygun şekilde yayınlamak okuyucudan iki gazetenin de neşrettiği mektup arasındaki farkı görmesini ister.

AKBABA

Tanin'in Tasaları

N.59, S.1

28 Haziran 1339

Yazar, bir süredir Tanin'in iki tasası olduğunu ifade eder ve bu tasalarından bahseder. Tabiki bu tasalar vatanla ilgilidir, yazar zaten Tanin'in vatanla ilgili olmayan meselelerle uğraşmayacağını imalı bir surette belirtir. Birisi, Duyun-u Umumiye ile alakalıdır. Yazar Tanin'in, Duyun-u Umumiye'yi herkesden iyi tanıdığı için bu konuda fikrini beyan ederek insanları aydınlatmaya çalıştığını düşünür. Tanin, inatçılığı bırakıp faizlerin İngiliz altınıyla ödenmesinin taraftarıdır. Bu şekilde Türkiye'nin ecnebilerin teveccühünü kazanacağını ve İngilizler'le arasının daha iyi olacağını düşünmektedir. Yazar, bunu Tanin'in Duyun-u Umumiye'ye olan yakınlığına bağlar, bir nevi onlara hizmet etmektedir. Tanin'in ikinci meselesi yine bir vatan meselesi olan intihablardır. İttihatçılara oy verilmesini istemektedirler. Onlara göre vatani kurtaranlar dahi

İttihatçılara borçludur, eğer İttihatçılar batırmasaydı neyi kurtaracaklardı.

İMZASIZ

Mebuslarımızı Ne Güzel Tanıyoruz! N.65, S.1 19 Temmuz 1339

Giresun'da yayınlanan Işık Gazetesi'nde Giresun mebusu seçilen Hakkı Tarık Bey'den bahsedilerek onun Vakit Gazetesi'nde "Seyyah" takma ismiyle çıkan yazılarını beğenerek okudukları yazılmıştır. Oysa Vakit'de "Seyyah" ismiyle yazı yazan kişinin Hakkı Süha olduğu belirtilerek Işık'dan bu yanlışlığı düzeltilmesi istenir.

OSMAN CEMAL

Dağlara Tepelere Dair N.66, S.4 23 Temmuz 1339

Geçen Çarşamba günü Vakit Gazetesi'nde Mehmet Asım Bey'in İsviçre dağlarına ait hoş bir makalesi yayınlanmıştır. Fakat yazara göre, İstanbul'a gelen Amerikalı seyyahları bazı yahudi, Ermemi, Rum rehberlerin kandırması gibi AsımBey'i de kandırmışlardır. Çünkü Mehmet Asım Bey'in anlata anlata bitiremediği bu dağlar ancak masalarda geçmektedir. Bir de yazar, çocukluğunda ateşinin kırk dereceye çıktığı bir hastalığında onun anlattığı gibi dağları rüyasında gördüğünü anlatır. Yazar, bizde dağ tepe gördük, dağlar bayırlar aştık fakat Mehmet Asım Bey'in anlattığı gibi ufak bir çakıl taşı değer değmez kırılıp tuz buz olan kuş tüyü gibi ufalanmakla havalanan dağlar ne gördük, ne işittik, der.

İMZASIZ

Akbaba'nın Bayramda Kabul Saatleri N.67, S.2 26 Temmuz 1339

Birinci ve ikinci gün idarehane de kimse olmayacaktır. Üçüncü gün öğleye kadar Abdülhak Hamid'e el öpmeye, öğleden sonra Ali Emiri Efendi'nin Yenibahçe Çayırı'nda tuttuğu güreş yerine gidecektirler. Dördüncü ise iyice dinlenmek için uyuyacaklarından, bayram ziyaretine gelmek isteyenlerin zahmet etmemesi istenir. Ancak ziyaretçilerin kurban paylarının mahfuz olduğu bildirilir.

İMZASIZ

Son Sistem Çorap Makinaları N.70, S.2 6 Ağustos 1339

Vatan Gazetesi sahipleri Ahmet Emin ve Rıfat kardeşler tarafından Avrupa'dan son model çorap makinaları getirtilmiştir. Bu makinalarla istenilen kişinin ayağına ya

da başına çorap örülebileceği ifade edilerek, arzu edenlerin başvurabilecekleri bildirilir.

2.2.8. Spor

İMZASIZ

Spor Haberleri

N.3, S.2 14 K.Evvel 1338

Havaların soğuk olmasından dolayı dışarda futbol oynayamayan çocukların evde leblebi şekeri gibi yuvarlak nesnelere oyun oynadığı haber alınmıştır. Ahmet Rasim'in torunlarının da evde yumurta ile futbol oynamaya çalıştıkları sırada dedelerinin içki sofrasını nasıl birbirine kattıkları anlatılır. Bu hadiseyi haber alan Hilal-i Ahmer Cemiyeti, okullarda futbol oynamanın usulüyle alakalı birer konferans vereceği bildirilmiştir.

ANBER

Tulumbacılar

N.42, S.3 30 Nisan 1339

Yazar, 23 Nisan gösterilerinde Tulumbacı gençlere hayran kalmıştır. Yeşilli, mavili, sarılı formalarıyla, mükemmel bir muvazene içerisinde hareket etmektedirler. Sadece bir kişinin işaretiyle sıralanmaları, yürüyüşleri ve bu sırada kalabalığın içerisinde dahi hiç dağılmadan topluluklarını muhafaza etmeleri yazarın beğenisini kazanmıştır. Zarif ve güzel bir spor olan tulumbacılığın, ilerleyen zamanlarda daha fazla terakki edeceğini düşünür. Zaten artık, tulumbacılık yangın söndürme işinden oldukça uzaklaşmış, müstakil bir spor halini almıştır. Yazar, bu durumu takdir etmekle beraber birinin çıkıp adedi binleri, aşan mesleğe aşık bu delikanlıları daha faydalı bir iş için çalıştırmasını ümit eder.

İMZASIZ

ککبوزدهدهکی At Yarışları

N.52, S.1 4 Haziran 1339

Cuma günü düzenlenen at yarışlarına İstanbul'dan beş hayvan katılmıştır. Bunlardan birincisi, Cavid ve Cahit Beylerin atı olan "Ferman Dinlemez"dir. Binicisi İsmail Müştak Bey'dir. Birinci olan bu hayvanın binicisi tam ödülü alacağı sırada hayvan çatlamıştır. İkincisi, Falih Rıfki ve Yakup Kadri Beylerin sahibi, Ahmet Haşim'in binicisi olduğu "Kurbağa", on bir at içerisinde sonuncu olmuştur. Üçüncüsü, İzzet Melih Bey'in sahibi olduğu, kınalı saçları, sürmeli gözleri ve cilalı tırnaklarıyla

dikkat çeken “Manolya”dır. Buda rakiplerini geçerek birinci olan atlardandır. Ödül olarak, birer şişe zambak, unutm beni, hanım eli lavantalarıyla bir kiloda sümbül kolonyasını binicisi Celal Sahir Bey almıştır. Dördüncüsü, Firari Mihran Ağa'nın emval-i metrekusinden olan “Pehlivan”nın binicisi ise Tahir Nadi'dir. Pehlivan, dört merkep içerisinde birinci gelmiştir.

İMZASIZ

Fenerbahçe-Galatasaray

N.57, S.4 21 Haziran 1339

Cuma günü Taksim stadyumunda turnuva şampiyonası kapsamına Fenerbahçe ve Galatasaray maçı olmuştur. Yazar, maç esnasında futbolcuların birbirlerine karşı yaptıkları münasebetsizliklerden dolayı gerekli ciddiyetin kaybedildiğinden bahseder. Ayrıca her maçta tarafsızlığıyla tanınan hakem nedense bu sefer bi- taraflığını kaybetmiştir. Maçın sonunda Fenerbahçe galip gelmiş ve mev'ud kavanoz ona verilmiştir.

ANBER

Slavialılarla Fenerlilerin Maçı

N.65, S.3 19 Temmuz 1339

Slavialılarla Fenerlilerin maçına giden spor muhabirinin notları aktarılmıştır. Maç öncesinde iki takımında çok iyi donanmış olarak sahaya çıktıkları gözlenmiştir. Ancak, maçta fenerbahçe başarısız olmuştur. Ayrıca muhabir, maçı kendisiyle beraber izleyen Arnavut, Acem, Yahudi vatandaşlarında milli hususiyetleriyle verdikleri tepkileri anlatmıştır.

2.2.9. Güncel Haber- Yorum

AKBABA

Hacı Bayram Veli

N.6, S.1 25 K.Evvel 1338

Parçada önce Enver Paşa'dan ardından Mustafa Kemal Atatürk'den söz edilir. Eleştireli bir dille Enver Paşa'nın kaygısızca Türk ordusuna ve milletine verdiği zarar anlatılır. Atatürk ise yazıda kahramanlıkları ile yer alır. Yazar, Atatürk'ün Ankara'da Hacı Bayram Veli siciline kayd edildiğini duymuştur. Ona göre bu durum çok güzel denk düşmüştür. Atatürk'ün yolu gözlenen bir hacı gibi beklendiğini, Türk milletine bir bayram sevinci yaşattığı, bunların ancak bir velinin mucizeleri olabileceği anlatılır.

AKBABA

İhtiyarlık Belası

N.7, S.1 28 K.Evvel 1338

Parçada ihtiyarlığın diğer tüm musibetlerden, belalardan – çirkinlik, hastalık, fakirlik- farklı çaresiz bir dert olduğu anlatılır. Amerika’da kocasından istediği ilgiyi göremeyen bir kadının onu mahkemeye verdiğini ve mahkemenin kadını haklı bulup eşleri boşadığını duyan yazar, şükür ki bizde henüz bu tür olaylar yaşanmıyor der. Çünkü o zaman yaşanan adamların genç eşleri de kocalarından ayrılmak isteyeceklerdir. Maymunlardan alınan bir usare ile insanların gençleştirileceğinin duyularını alan yazar, en kısa zamanda bu olayın gerçekleşmesini ister. Yoksa bunun ihtiyarlık belasının başka bir çözümü yoktur.

AKBABA

Yeni Sene

N.8, S.1 1 K.Sâni 1339

Yeni yıla girişle alakalı olan bu parçada yazar önce o gece yapılacak olan yılbaşı eğlencelerinden bahs eder. İstanbul limanında yabancı gemilerin düdüğü tam on ikide ötecektir, barlarda ışıklar sönecektir, eğlenceler olacaktır. Yazar, birazda eleştireli bir bakış açısıyla Türklerin varını yoğunu nasıl Rus muhacirlere verdiğini anlatır. Onların açtıkları restoranlarda yemek yiyen, mağazalarda alış veriş yapan Türkler yılbaşında da etrafı kuşatan yılbaşı ağaçlarını almaktadır. Bu mavi beyaz yılbaşı ağaçlarının üzerinde ise Türk bayrağı hariç her milletin bayrağı vardır. Özellikle mavi- beyaz Yunan bayrağına telmihte bulunan yazar, 1338 de bir bela gibi İstanbul’a giren mavi beyazdan nasıl her yeri kırmızı beyaza çevirerek öcümüzü aldığımıza değinir. Son olarak Lozn konferansından bahs ederek, ismet Paşanın Lozan’dan bir Noel hediyesi gibi güzel bir barış antlaşmasıyla dönmesini ümit eder.

İMZASIZ

İran’daki Kadınlar

N.10, S.3 8 K.Sâni 1339

İran’da kadınların yüzlerini ve ayaklarını göstermemeleri ile ilgili duvarlara uyarılar yapıştırılmıştır. Bunun üzerine bazı Acem ricalinin, kadınlar yüzlerini açsalar dahi onlara nazar-ı iltifat ile bakmak bizim örf ve adetlerimizde yoktur, bu sebeple bu tür uyarılar gereksizdir, diyerek durumu protesto ettikleri öğrenilmiştir.

İMZASIZ

Yazar, Avrupalıların Yunanlılara neden destek olduklarını anlayamamaktadır. Oysa Yunanlıların nasıl bir millet olduğunu onlarda bilmektedir. Paris’de neşr edilen bir mizah dergisinin son sayısında Yunanlılarla ilgili şu hadise nakl edilmiştir. Paris’den Yunanistan’a görevli olarak giden zat mecliste bir konuşma yapar. Konuşması dakikalarca alkışlanır. Kürsüden ineceği sırada masanın üstüne koyduğu saati aklına gelir, ancak saati yerinde yoktur. Hemen yanındaki nazırlardan birine durumu açıklar, nazır kimin çaldığını tahmin etmektedir. Gider ve biraz sonra saatler geri döner, saati alan kişinin cebinden ona fark ettirmeden geri almıştır.

AKBABA

İnsanların Zevaline Doğru

N.13, S.1 18 K.Sâni 1339

Heyetşinaslar(astronomi bilgini) kamerde hayat olmadığını iddia etmektedirler. Bu durum yazara ilginç gelmektedir. Geceleri dünyayı aydınlatan, şairlere ilham kaynağı olan ayın çorak çöllerden ibaret olduğunu düşünmek insanı tedirgin eder. Yazar, bazen dünyanın bu duruma geleceğini düşünmektedir. Bir gün dünyada da hiç insan kalmayacağı, heryerin bomboş olacağı fikri hiçte uzak değildir. Zaten Harb-i Umumi’de birçok insan hayatını kaybetmiştir. Toplar, bombalar, tüfenkler insanları zevale götürmektedir. Savaşlarda ölmeyen insanlar da bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmektedir. Birçok bulaşıcı hastalık özellikle mütareke yıllarında halk arasında yaygınlaşmıştır. Yazar bu gidişatın devam etmesi durumunda dünyada da kimsenin kalmayacağını düşünür.

İMZASIZ

Mecburi İzdivaç Kanunu

N.19, S.4 8 Şubat 1339

Yazar, öteden beri izdivaca karşı olan bir arkadaşına rastlamıştır. TBMM tarafından kabul edilecek olan Mecburi İzdivaç Kanunu’ndan bahsederek, arkadaşının bu konudaki fikrini sorar. Arkadaşı bu kanunu uygun bulduğunu söyler, çünkü ona göre izdivaç öyle bir yüküdür ki kimse mecbur olmasa ona bulaşmaz, ancak mecbur bırakılırsa kabul etmek zorunda kalır.

AKBABA

Kadın ve Siyaset

N.21, S.1 15 Şubat 1923

Yazar, yalan söylemek ortak noktaları olmasına rağmen kadınların iyi bir diplomat olamayacağını düşünür. Kadınların neden iyi bir siyasetçi olamayacaklarını siyasiler ile farklarını göstererek ifade eder. Yazara göre onlar ancak bir siyaset meclisinin bir süsü olabilir. Lozan Konferansı'na katılan muhtelif milletlerin heyetlerinde birkaç kadın bulunmaktadır. Yazara göre bunlar Yahya Kemal ve Ruşen Eşref kadar dahi iş yapamayacaklardır. Kadınların bu şekilde siyasetin içerisinde olmalarındansa evlerinde oturmaları daha isabetli olacaktır.

İMZASIZ

İstanbul Düşünüyor

N.21, S.3

15 Şubat 1923

Bir süre önce Yakup Kadri, "İstanbul Düşünüyor" başlıklı bir yazı kaleme alarak, İstanbul'un düşündüğünü Ankara'nın ise faaliyette bulunduğunu dile getirmiştir. Ancak yazarın, birkaç gün sonra bir yazısında Ankara'nın İstanbul mektepleri hakkında aldığı kararları eleştirmesi anlaşılmalıdır. Birbirini takip eden iki makaledeki zıtlık dikkat çeker. Ancak, İstanbul'un bir şey yapmadan düşünüyor durumda olması kabul edilir.

AKBABA

Baş Meselesi

N.22, S.1

19 Şubat 1923

Viyana'da bir profesörün yaptığı deneyler sonucunda hayvanların başlarını değiştirdiği ve yeni başlarıyla hayvanların yaşadığı görülmüştür. Yazar, bu değiştirmenin ileride insanlar üzerinde yapılması halinde neler olacağı hakkında fikir yürütür. Örneğin, İzzet Melih Bey'i sürekli tariz eden Fazıl Ahmet Bey, imkan olsa onun müstesna başını taşımak isteyecektir. Yazara göre bu keşfin bazı faydaları olacağı gibi bazı zararları da olabilecektir. İlerleyen yıllarda Süleyman Nazif ile Falih Rıfki arasındaki "Hıyanet-i Vataniyye" davasını halledemeyen mahkeme heyeti, davayı bitirmek için Süleyman Nazif'in başının Falih Rıfki'ya, Falih Rıfki'nin başının Süleyman Nazif'e nakline karar verebilir. Bu durumda yeni hallerinden memnun olmayan başlar ile vücutlar arasında bir geçimsizlik başlar ve aralarındaki mücadele eskisinden beter olur. Bazıları ise baş naklinden memnun olacaklardır. Rıza Tevfik, Abdullah Cevdet gibi... Siyasetle uğraşırken başını derde sokan Rıza Tevfik, mümkün olsa şüphesiz başını değiştirecektir. Bunun yanı sıra başkasının başından insana hayır geleceği de şüphelidir. Nitekim Enver Paşa'nın başıyla girilen Harb-i Umumi büyük

zararlara sebep olmuştur. Lozan Konferansı'nda da heyettekilerden birinin inadı yüzünden sulh meselesinde müşkül duruma girildiğini öğrenen yazar, kimsenin başına lüzumundan fazla bağlanmamak gerektiğini düşünür.

ÖMER SEYFETTİN

Zenginlik Belası

N.22, S.2

19 Şubat 1923

Eski gazetelerin birinde çelikten bir kafesle kaplı araba gördüğünü anlatan yazar, arabanın Amerikalı bir milyardere ait olduğunu belirtir. Milyarder bir zarar verilmesin diye oğlunu bu araba ile gezdirmektedir. Amerikalıların parayı kazanmayı bildikleri gibi kullanmayı da bildiklerini ifade eden yazara göre, Türk milleti parayı nasıl kullanacağını bilmemektedir. Örneğin, çok zengin olduğu söylenen eski İzmir valisi Rahmi Bey'in oğlu bir çete tarafından kaçırılıp, fidye karşılığında geri verilmiştir. Bu tür kaçırma olaylarının sadece Türkiye'de olmamaktadır. Dokuz sene önce Amerika'da zengin bir adamın oğlu kaçırılır. Onların eşkiyaları bizimkiler kadar da âlicenap olmadığından eşkiyalarla pazarlığa tutuşan babaya oğlunun kulağını gönderirler. Ancak zenginlerin tek belası eşkiyalar değildir. Etrafındaki insanların samimiyetine inanamaz çoğu ve yalnızlığa mahkum olurlar. Yazar, tanıdığı zengin bir kadının bu yüzden evlenememiş olduğundan bahseder. En son fakirlere seslenen yazar, onların ne kadar rahat, huzurlu bir hayat sürdürdüklerini anlatır.

AKBABA

Geçirilen Kazalar

N.25, S.1

1 Mart 1923

İstanbul'da yaşamanın zorluklarından bahseden yazar, özellikle mütareke yıllarında yaşanan hadiseleri nazara vererek çok kötü günler gören İstanbul halkının asabının çelikleştiğini söyler. Halk, üzerinden topların, bombaların geçtiği günler yaşamıştır. Bundan dolayı ufak tefek meselelere gülüp geçmektedir. Besim Atalay Bey'in kuru sıkısını da, askerlerine bombardıman emri veren İspanyol çavuşunun macerasını da herkes gülerek karşılamıştır.

AKBABA

Hıyanet-i Vataniyye Davaları

N.26, S.1

5 Mart 1923

Yazar, bulaşıcı bir hastalık gibi etrafta dolaşan "Hıyanet-i Vataniyye" den bahseder. Siyasi kabahatlerde onun bir diğer bir şeklidir. Ancak, değişen siyasi şartlarla

bunların da değiştiğini belirten yazar, önceden suç olabilecek bir durumun zamanla suç olmaktan çıkıp başka meselelerin suç olarak kabul edildiğini belirtir. Mahkeme heyeti üzerinde kuvvetli kalemlerin etkisinin olduğunu düşünür.

AKBABA

Erkeklik, Dişilik

N.27, S.1

8 Mart 1923

Yazar, eskilerin dediği gibi kıyamet günü güneş soldan doğacaksa kıyametin yaklaştığını söyler. Çünkü tersine giden işler, durumlar görmektedir. Kadınların erkekleşmesi, erkeklerin kadınlaşması gibi... Yaşadıkları devirde, kadınlaşan, bir kadın gibi bakımlı, süslü, konuşması kibar nice erkekler mevcuttur. Bunun yanı sıra, sırtında bir asker kaputu gibi mantosu olan, sade kadınlarda vardır. Evinde yemek yapan gayr-i fail adamlar, dışarda kâtiplik yapan kadınlar hiçte az değildir. İki cinsin gittikçe birbirine benzemeye başladıklarını gören yazar, bundan iki cinsinde hallerinden memnun olmadıkları sonucuna varır. Hakikatte de yazara göre de artık analık babalıktan zor, babalık analıktan zordur.

İMZASIZ

Talak Meselesi

N.28, S.2

12 Mart 1923

İngiltere’de çıkan yeni bir kanuna göre boşanma meselesinde kadın ve erkeğin eşit olması kararlaştırılmıştır. Bu eşitliğin ileri de Türkiye içinde geçerli olma durumu şimdiden şairleri korkutmaktadır. Bu kanun Türkiye’de de kabul edilirse, bir ihanet durumunda eşleri de kendilerini boşayabilecektir. Yazara göre bu durumda pek çok şair, eşleri tarafından boşanacaktır. Kadın ve aşk şairi Celal Sahir Bey’in, İngiltere’de yürürlüğe konan bu kanun aleyhine şidetli bir konferans hazırlığı içerisinde olduğu öğrenilmiştir.

AKBABA

Zülf-ü Yar Endişesi

N.29, S.1

15 Mart 1923

Devr-i İstibadat’da, gazetelerde “encümen” kelimesinin geçmesi yasaklanmıştır. Gerekeşi ise encümenin “encam”ı hatırlatması, encamın “yıldız” kelimesinin çoğulu olması ve Abdülhamit’in Yıldız Sarayı’nda oturuyor olmasıdır. Sansürün bu deede ileri gittiği bir döneme sahip olmadığı için şükreden yazar yine de yaşadığı devirde herşeyi açık bir dille yazamamaktan şikayetcidir. Örneğin, Lozan’da Madam Bompar, Türk

Devleti'ne karşı yumruklarını sallayarak konuştuğu halde onlar kalem bile sallayamamaktadırlar. Ya da Irak'ın tahliyesi meselesi İngiliz Meclisinde rahatça konuşulurken yazarlar bundan bahsedememiştir. Yazar, böyle giderse ileride o güvenmesin, o darılmasın, ona laf gitmesin denerek alınan tedbirlerin edebiyatı, sanatı, basını güdükleştireceğini düşünür. Bir hikâyede anlatıldığı üzere zamanın birinde bir harem ağası, meddahın birini huzuruna çağırır. Ondan taklit yapmasını ister. Meddah, sırayla Çerkes, Arnavut, Ermeni taklitleri yapmak istese de harem ağası her defasında, saraydan birinin o milletten olduğunu, duyarsa darılacağını söyleyerek meddahı durdurur. En sonunda ne yapacağını bilemeyen meddah ona sorunca, harem ağası masa taklidi yapmasını ister. Meddah masa gibi durur, harem ağası kakhahalarla güler. Daha sonra ibrik taklidi yapmasını ister, meddah ibrik gibi durur, harem ağası yine gülmekten kendini alamaz. Yazara göre, eğer sanatkârlar, yazarlar rahat bir şekilde düşüncelerini hayata geçiremezlerse ileri de hikâyede geçen meddah gibi hareket etmek zorunda kalacaklardır.

AKBABA

Sulh Konferansı İstanbul'da Toplanırsa

N.30, S.1

19 Mart 1923

Yazar, bir daha ki sefere sulh konferansının İstanbul'da toplanması halinde neler olabileceğini tasavvur eder. Ona göre, Şark ile Garbın, Asya ile Avrupa'nın dolayısıyla yapılacak bir toplantı için en güzel mekan İstanbul'dur. Çünkü Şark, İstanbul'da Garba yaklaşmakta, Garb ise yine İstanbul'da Şarka alışmaktadır. Bu memleket, iki ayrı dünyanın kesiştikleri, birleştikleri noktada bulunmaktadır. İstanbul'da Asya ile Avrupa öyle iç içedir ki, nüfusun büyük kısmı Asya'da oturup Avrupa'da çalışmakta, insanlar Asya'da yemek yiyorlarsa Avrupa'da kahve içmektedirler. Bu nedenle İstanbul, Garblı diplomatlarında Şarkı tanımaları ve temaşa etmeleri için iyi bir mekandır. Yazar, Garplı diplomatların İstanbul'a geldiklerinde hayranlıktan, şaşkınlıktan kendilerini alamayacaklarını bu nedenle de Türk Heyetinin sulh antlaşmasını kolaylıkla imzalatacağını düşünmektedir. Ayrıca, böyle büyük bir toplantının İstanbul'da yapılması şehrin düzenlenmesi, imar edilmesi adına da şehire faydalı olacaktır. Dahası şehir halkının durumunu iyi göstermek için maaşlar düzenli verilecektir.

İMZASIZ

Darü'l-Fünunda İzin Yok

N.33, S.1

29 Mart 1923

Eski Şura-yı Devlet veya Cemiyet-i Resmîye azalığı gibi o dönemde de Darü'l-Fünun muallimliği, yeni memleketler görmeye, farklı işlerle meşgul olmaya müsaid tek iş kurumudur. Ancak, Maarif Vekâleti yeni bir düzenlemeye giderek Darü'l-Fünun muallimlerinin yerlerinden ayrılmamasını emretmiştir. Yazar, ne yazık ki bundan böyle Lozan'ın Yahya Kemal Bey'den istifa edemeyektir, der.

İMZASIZ

Silah Çeken Nazır

N.33, S.3

29 Mart 1923

Bulgar Sobranyası'ndaki münakaşalarda bu kavme has bir nezaketle bir kısmı Türkçe olan bazı kelimeler edildiği bilinmektedir. Son günlerde nazirin birinin bu nezaketi tabanca çekmeye kadar götürdüğünden bundan sonra müzakerelere girilirken nazırların ve mebusların tabanca yoklamasından geçirilmesine karar verilmiştir.

İMZASIZ

Yaşayan Ölüler

N.35, S.2

5 Nisan 1339

Harb-i Umumi sırasında, Enver Paşa açtığı muharebenin kurbanlarına “yaşayan ölümler” adını vermiştir. Yazara göre, bir taraftan öldüğü söylenmesine rağmen bir taraftan da gazetelerde Türkistan'da yaptığı faaliyetlerin yer alması, yaşayan ölümlerin yegâne temsilcisi olduğunu göstermektedir.

KARGA

Salih Efendi Kanunu Münasebetiyle

N.37, S.2

12 Nisan 1339

Sırtında yedi defa hacca götürmeden anne hakkının ödenmeyeceğini öğrenen bir derviş, yaşlı annesini bir zembile koyarak sırtına alır ve yollara düşer. Nihayet bir ay sonra Mekke'ye varırlar. Yolda bir hocaya denk gelirler. Hoca Efendi, nerden geldiklerini sorar, derviş bir aylık yoldan geldiklerini söyleyince, bu kadar uzun yola bu kadar yükü çıkar mı, der. Derviş, annesinin hakkını ancak bu şekilde ödeyeceği için onu bu şekilde sırtında getirdiğini söyler. Hoca, onu buraya getireceğine evlendirseydin, deyince, derviş, yaşlı annesinin evlencek durumda olmadığını söyler. Bu sırada annesi zembilden elini uzatarak, sus itiraz etme, sen Mekke ulemasından daha iyi mi bileceksin, diyerek oğluna kızar. Bu hikâyenin bir benzerinin de Salih Efendi'nin önerdiği izdivaç kanunu dolayısıyla yaşanmıştır. Kandil dolayısıyla komşusu Hacı Fetullah Efendi ve eşini ziyarete giden yazar, yaşlı kadının başını bir

yazmayla bağladığını görünce, bir şeyiniz mi var, diye sorar. Yaşlı kadın heyecanla hemen anlatmaya başlar. Salih Efendi'ni önerdiği kanuna uyararak kocasının üç tane daha kadın almak istediğini söyler. Epeyce dert yandıktan sonra kocasına dönerek, üç kadın almayı düşüneceğine eve üç okka kömür alda ısınalım, der. Bunun üzerine kocası, sus hatun sus, günaha girme sen Erzurum ulemasından iyi mi bileceksin, diyerek cevap verir.

AKBABA

Yeni Valimiz

N.38, S.1

16 Nisan 1339

İstanbul'un ilk valisi Haydar Beyefendi şehre bir törenle girmiştir. Asırlardır İstanbul başkent olduğundan şehre sürekli devlet büyükleri gelip gitmiştir ama bunlar alışkın olunan şeyler olduğu için bir tören yapılmamıştır. Şimdi ise İstanbul bir taşra eyaleti olmanın getirdiği yenilikleri yaşamaya başlamıştır. Valinin şehre girişi tam bir bayram havası içerisinde geçmiştir. Şairler şiirler yazmış, tüm halk heyecanlanmıştır. Eski devirlerde bir valinin görevlendirildiği şehre daha büyük törenlerle girdiğini anlatan yazar, onun gereksizliği üzerinde durur. Esasında, vali yeni görev yerine bir iç güveyi gibi mahviyet içerisinde girmelidir ve az zamanda çok işler görerek ehliyetli bir damat olduklarını göstermelidirler. Akbaba'ya göre vali Haydar Beyefendi görevine büyük bir tezavü içerisinde başlamıştır, ilerleyen zamanlarda onun başarılarıyla isminden söz ettirmesi ümit edilmektedir.

İMZASIZ

Şark Çarpıyor

N.39, S.3

19 Nisan 1339

Kısa zaman önce, Lordun biri Mısır firavunlarından Tutankamo'nun mezarını açarken ölmüştür. Yazar, daha önce de Yunanistan'ın Anadolu'da öldüğünü belirtir. Artık şarkın çarpmaya başladığını ifade eden yazara göre, yabancılar bundan sonra şarkta ya hiçbir şeye karışmadan duracaklar ya da şarktan gideceklerdir.

AHMET RASİM

Gıdgdak

N.41, S.3

26 Nisan 1339

Yazar, geçenlerde bir Fransız gazetesinde, Almanların bilim adamlarının çalışmasıyla horozların yumurtladığına dair bir haber okumuştur. Daha önce de buna benzer bir iki olayı gazetelerden okuduğunu söyleyen yazar, bunlar gerçekse olumlu

bir gidiş var diye düşünür. Ancak bu tür haberlerin birer aldatmaca da olabileceği üzerinde durur. Ayrıca, yumurtlayan tavuklara değinen yazar, biraz mecazi bir üslupla kimilerinin gerçekten bir şeyler ortaya koymaya çalıştığını kimilerinin de sadece gıdıklarla kafa şişirdiklerini ifade eder. Buna bağlı olarak da bir anekdot anlatır. Hindinin biri bir kümesden gelen tavuk sesini işitir ve kümese girer, tavuğun biri yumurtlamak üzeredir ve adeta feveran etmektedir. Kendisinin de yumurtlama zamanı geldiğinden hindi hemen bir köşede yumurtlar ve yumurtasını tavuğa göstererek, o kadar bağıracasına ıkınmasını öğrenmesini tavsiye eder.

İMZASIZ

Mezar Taşlarıyla Reklam

N.41, S.3

26 Nisan 1339

Amerika'da mezar taşlarıyla reklamcılığın yaygınlaştığını ve çok tutulduğunu ifade eden yazar, bu tür bir reklamcılığın Türkiye'ye gelirse neler olabileceğini tasavvur eder. Bu durum mizah gazetelerine bolca malzeme çıkaracaktır. Örneğin, yoldan geçerken bir sarıklı bir mezar taşı gören insanlar acaba burda kim yatıyor diye bakacaklardır. Mezar taşında, burada medfun olan zatın tam yüzyirmi yaşına kadar yaşadığı ve hayatının sonuna kadar genç kaldığı, yirmi çocuk, otuz torun yetiştirdiği yazılıdır. Bu zat, geçenlerde bir otomobilin kendisine çarpmasıyla ölmüştür, yoksa daha yirmi sene daha yaşayacağı söylenmektedir. Peki, nasıl bu kadar genç kalarak uzun bir ömür sürmüştür? (...) kuvvet macunu sayesinde.. Yazara göre, mezar taşlarıyla reklamcılık yapımı Türkiye'ye de sirayet ederse artık ölümlere de itimad kalmayacaktır.

İMZASIZ

Sulh İçinde Yaşayamayanlar

N.42, S.2

30 Nisan 1339

Bir kayserin şiddetli bir kavga sonucunda yeni eşinden ayrıldığı öğrenilmiştir. Yazara göre, tüm yenilen pehlivanlar gibi kayser de kavgaya doyamamış ve evinde eşiyile döğüşmeye devam etmiştir.

AKBABA

İnce Bir Mesele

N.44, S.1

7 Mayıs 1339

Yazar, ince bir mesele diye hamallar meselesinden söz etmektedir. Okuyucunun bunu anlayamayacağını düşündüğünden açıklama yapma ihtiyacı hisseder. Hergün

gazetelerde hamallarla alakalı bir olaya, bir fıkraya yer verilmektir. Önemli olmasa bu kadar gündemde kalması olanaksızdır. Amerikada her zaman için en mühim meselelerin ne olduğunu anlamak için bir sene içerisinde gazetelerde mütemadiyen verilen haberler derlenmiştir. Yazar, Türkiye’de böyle bir çalışma yapıldığı takdirde hamallar meselesinin birinciliği kazanacağını düşünür. Kendisinden sürekli bahsedilen bir sınıfta muhakkak ülkenin en önemli sınıfıdır. Avukatlar, doktorlar, sanatçılar, biçare memurlar hamallar kadar kendilerinden söz ettirememektedir. Bu kadar önemli bir meslek zaman geçtikçe değer kazanacaktır. Anne babalar tembel çocuklarına, evladım hamal olursun, demeyecekler, evladım hamal ol, diyeceklerdir. Yazar, okullarda da bu konunun dikkate alınması gerektiğini ve ileride hamal olacaklar için faaliyetler yapmaları gerektiğini düşünür.

İMZASIZ

Konferansta Susanlar

N.44, S.1

7 Mayıs 1339

Konferans müzakeratını gazetelerden mütemadiyen takip eden biri Maliye Mütihassısı Şefik Bey’in konuyla alakalı hiçbir açıklama yapmadığını söylemiştir. Bunu duyan bir arkadaşı, Şefik Bey’in iktisatçı olduğunu, altın piyasasını bildiğini ve “söz gümüşse sükût altındır” atasözüne riayet ettiğini söyleyerek meseleye açıklık getirmiştir.

ANBER

Dünyanın Şekline ve Hareketine Dair

N.45, S.3

10 Mayıs 1339

Yazar, geçenlerde bir gazetede okuduğuna göre yeni bir alimin zuhur ettiğini ve dünyanın döndüğü falan yok, hiç bir şey dönmüyor dediğini belirtir. Esasında, dünyanın dönmesine, desteksiz bir şekilde durmasına, yuvarlaklığına yazarın da akli ermektedir. Bu sebeple kendisiyle aynı düşünceyi paylaşan bir alimin çıkmasına sevinmiştir. Bu yeni iddiayı Rasatahane Müdürü Fatin Bey ile görüştüğünde onun da hemen hemen aynı fikirde olduğunu görür. Fatin Bey de dünyanın döndüğüne inanmamaktadır, fakat elli senedir dönüyor diyenlere muhalif olmamak için susmuştur. Şimdi ise bir alim çıkıpta dönmediğini ortaya koyduğuna göre artık o da fikirlerini açıklayabilecektir. Fatin Bey’e göre, dünya yuvarlak değildir, tecrübeleri ışığında dünyanın bir deve şeklinde olduğunu düşünmektedir. Yüzü gözü, hörgücü olan bir

devedir. Ayrıca dünyanın dönüyor olması da mümkün değildir. Dünya dönmemektedir, muntazam bir şekilde doğuya, batıya, güneye, kuzeye doğru seyr etmektedir. Yazar, diğer gök cisimlerinden dünyaya en çok benzeyenin hangisi olduğunu sormuştur. Fatın Bey'e göre Müşteri'dir. Hatta kanatları olmasaydı tam dünya gibi olacaktır. Kanatları ile bir deve kuşu vaziyetindedir.

İMZASIZ

Maks Linder Kız Kaçırılmış N.45, S.4 10 Mayıs 1339

Maks Linder'in kız kaçırdığıyla ilgili haberler tüm Paris medyasında gündemdedir. Yazar, Maks'ın iyi yaptığını düşünmektedir. Kızı kaçırmayıp da birçoğu gibi aklını kaçırmamasından daha iyi olmuştur.

AKBABA

Yaza Doğru N.46, S.1 14 Mayıs 1339

Yazar, baharın gelişiyi bahara, yaza ait duygu ve düşüncelerini anlatır. İnsan, yaza doğru daha iyimser olmaktadır. Kışın soğuk günlerinden sonra baharın ılık esintileriyle paltoyu çıkarmak, şemsiye atmak insanın maddi manevi bir rahatlama yaşamasına vesile olur. Bahar ümit ve heyecan mevsimidir. Bu nedenle intihabın yaz başında olması isabetlidir. Yazar adayların çok olmasını piyango bileti olarak birkaç ayını hayal kurarak geçiren insanların durumuna benzeter. İntihab bir bilet ücreti dahi ödemeyen adaylar birkaç ay Annadolu'yu kazanmanın hayaliyle yaşarlar. Ancak, yazar namzetlik zevkinin bu kadar ucuz tadılmasına karşıdır. Namzedlerden belli bir miktar vergi alınmalıdır. Bu sayede hem intihab masrafının bir kısmı karşılanacaktır, hemde namzedlerin sayısı azalacağından katılanların seçilme ümidi artacaktır. Baharın etkisinden bahsetmeye devam eden yazar, Lozan Konferansı'nın da ikincisinin yaz başında yapılacak olmasının iyi olacağını düşünür. Baharın bu güzel, iç ferahlatıcı günlerinde sulh perisinin gelmesi daha muhtemeldir. Yazar, son olarak bu mevsimde bayramların çok fazla olmasına değinir. 23 Nisan, Amele Bayramı ve idrak edilecek olan Ramazan Bayramı hep ard arda gelmiştir. Bu da bahar mevsimine has bir lütufudur.

AKBABA

Sarı Kız N.54, S.1 11 Haziran 1339

Renklerin de bir dili olduğunu düşünen yazar buna örnekler verir. Mesela

“kırmızı” bilhassa aşıklar için “yanıyorum” manasındadır, “yeşil” gençler için ümit yaşlılar için mübareklik anlamına gelir. Sarı ise tarih boyunca sevemediğimiz bir renktir. Atalarımız sarıyı daima meşum ve şeytani saymışlardır. Sarının uğursuzluğuna dair örnekler veren yazar, Lozan’da da bu meşum rengin Türklerin başına dert olduğunu belirtir. Konferansta, özlemle beklenen sulh perisinin ayaklarına bir sarı zincir geçirmişlerdir. Türklere ise, madem peri-i sulhu seviyorsun, o halde onun tarafından gelecek tüm cefalara katlanacaksın demişler ve sulhe kavuşmanın şartı olarak onun ayaklarından çıkan zinciri Türklerin bileklerine bağlayacaklarını söylemişlerdir.

AKBABA

Laf Lafi Açar

N.56, S.1 18 Haziran 1339

Yazar, “Laf Lafi Açıyor” diyerek de ima ettiği gibi parçada farklı konulara değinir. Abdülhak Hamit, kadınlar hürriyet isterken “bint’ül-ineb”in yani içkinin yasaklanmasını anlayamadığını söylemektedir. Çünkü bir milletin terakkisi kadınlara verdiği değerle görülmektedir. Yazar, müskirat hakkında alınan yeni bir karardan söz eder. Birbuçuk ay sonra müskiratın sadece belli başlı yerlere satımına izin verilecektir. Müskiratın yanı sıra, maliye murahhası Hüseyin Bey’in işini bilen, başarılı biri olduğuna değinilir. Ayrıca, Bulgarların Eski Bulgar başvekili İstanbulinski’nin sefahatini konuştukları belirtilir. İstanbulinski’nin evinde yapılan incelemede milyonlarca paradan başka kadın tuvaletleri, aşk mektupları, açık saçık fotoğraflar bulunmuştur.

İMZASIZ

Son Moda Bir Kanun

N.62, S.4 9 Temmuz 1339

Tanın’de yazıldığına göre, Amerika’ya giden yolculardan gemide muaşaka edenler olursa onlardan ceza ücreti alınıyor ve ülkelerine geri gönderiliyorlarmış. Eğer bu yolcular evlenirseler o zaman hem cezadan muaf tutulup hemde Amerika’ya girmelerine müsaade ediliyormuş. Yazar, bu durumu duyarsa eski Erzurum mebusu Yeşilzade Salih’in çok mutlu olacağını düşünür. Bu uygulamanın İstanbul’da yapılmasını isteyenler bile olacaktır. Fakat aynı uygulama İstanbul’da hayata geçecek olsa iyi bazen kötü sonuçlar doğuracaktır. Evlenmeye bir manisi bulunmayan kişiler beğendikleri biriyle evlenirler. Ancak, evlenmeyi düşünmeyip de üstüne üstlük hiç

de beğenmeyecekleri kişilerle belki bir yanlış anlama yüzünden evlenmek zorunda kalacaklar kişilerinse işi güç olacaktır.

İMZASIZ

Göz Yaşları

N.65, S.2 19 Temmuz 1339

Avrupalı bir kimyagerin gözyaşının formülünü bulduğunu gazeteler yazmışlardır. Bu formüle bağlı olarak bir insana ya da hayvana aşı yapıldığında aşılananın gözlerinden sular seller gibi yaşlar akmaktadır. Yazar, Avrupalı kimyagerin zahmet ettiğini düşünür. Çünkü ondan öncede sahte gözyaşı dökmenin sırrı bilinmektedir. Yaptığı bir yaramazlık sonucu ağlayan çocuk, soğanın etkisiyle ağlayarak rol yapan kişiler bunun nasıl yapılacağını göstermektedirler.

İMZASIZ

Erkan Esvabı Aleyhinde

N.66, S.4 23 Temmuz 1339

Yaz mevsimi İngiltere’de aşırı sıcak geçtiği için erkeklerin de kadınlar gibi ince, kolsuz elbise giyme kararı aldıkları öğrenilmiştir. Bunun üzerine İstanbul’un eski gecelik entarili beyleri Şark Mahfili’nde Celal Sahir’in başkanlığında toplanarak, Londra’daki entarili beylere birer mercan terlik ve işlemeli takke hediye etmeye karar vermişlerdir.

AKBABA

Tarihin Dönüm Yeri

N.68, S.1 30 Temmuz 1339

Yazar, son büyük muharebeler ve büyük inkılaplar dolayısıyla yaşadıkları devre tarihin dönüm yeri diyenlere katıldığını belirtir. Hilal-i Ahmer Gazetesi’nin bayram nüshalarının birinde yer alan haberdan bahsederek daha önce görülmemiş, işitilmemiş bir inkılâp, dünya tarihini değiştirebilecek bir hadise olduğunu ifade eder. Amerikalı bir araştırmacı bir hizmetçi makinası icat etmiştir, bu makine sayesinde herkes istediği şekilde bir hizmetçiye sahip olabilecek ve onu istediği gibi çalıştıracaktır. Evden çıkarken onu kurduğu takdirde eve döndüğünde tüm ev işlerini yapılmış bulacaktır. Yazar, bunun iyi, faydalı bir buluş olduğunu düşünür. Fakat ileride bu araştırmacı aşçı, vekilharç, şöför, kasap da icat ederse o ne olacaktır. Bütün dünyada işsizlik sorunu varken insanların elinden işlerini alacak böyle icatların iyi mi kötü mü sonuçlar

vereceği henüz bilinmemektedir. Sonra meselede biraz daha ileriye gidilirse dünyanın makinaların ellerine geçmesi dahi muhtemeldir.

İMZASIZ

Yürü Yavrum, Yürü!

N.69, S.1 2 Ağustos 1339

Yazara göre artık hiç değişmeyeceği düşünülen atasözleri de değişmeye başlamıştır. Bunlardan biri, “Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur” sözüdür. Tibet Yaylası’ndaki bir adamın günün birinde İskandinavya’daki bir adama kavuşması hatta onunla dost, akraba olması mümkün olduğu gibi dağlarında birbirine yaklaşması mümkündür. Her hafta ya Anadolu’dan ya da Avrupa’dan dağların hareketlerine dair haberler verilmektedir. Yazar, artık dağlarında birbirleriyle samimileşeceklerini, birbirlerine gidip geleceklerini düşünür. Yazara göre bu, sekiz dokuz senedir dünya işlerini alt üst ettikten sonra pamuk iplikleriyle bağlayıp düzeltmeye çalışanlara tabiatın bir oyunudur.

AKBABA

Şeyin Şeyine Dair

N.70, S.1 6 Ağustos 1339

Yazar, Sami Günzberg’in yevmi gazetelerde sürekli isminin geçmesine rağmen hakkında tam olarak bilgi vermektikleri için bu gazeteleri eleştirir. Tek bilinen bu adamın dışçı olmasıdır. Onun ötesinde kim olduğu, ne yaptığı, nelerle uğraştığı bilinmemektedir. Halk da gazetelerde sürekli bahsi geçen Sami Günzberg’le ilgili yarım yamalak bilgiye sahiptirler. Yazar, gazetecelerin bu konuyu aydınlatmaları gerektiğini düşünür.

İMZASIZ

Dişçi Sami Efendi

N.70, S.1 6 Ağustos 1339

Firarilerden olan Dişçi Sami Efendi İstanbul’a gelmeyi başarmıştır. Yazara göre diğer gazetelerde yazılan şekilde sınır dışı edileceği ya da mahkemeye sevk edileceği doğru değildir. Akbaba’nın yaptığı araştırmaya göre dişçinin bir başka dişçi tarafından dişleri sökülerek serbest bırakılmıştır.

2.2.10. Anekdöt

İMZASIZ

Bir Tavsiye

N.26, S.2

5 Mart 1923

Hazımsızlık problemi yaşayan Celal Nuri Bey'e doktor bir süre kendi eserini okumamasını tavsiye etmiştir.

İMZASIZ

Kaç Bu Kırmızı Turplar

N.2, S.3

11 K.Evvel 1338

Tahir Nadi ve Abdölbaki Fevzi'nin frenk peynirlerini turp zannederek tezgahlara fiyatını sormaları anlatılır. Onların turp değil peynir olduğunu öğrendiklerinde mahcup olarak yollarına devam etmişlerdir.

İMZASIZ

En İyi Usul

N.9, S.2

4 K.Sâni 1339

Muallimlikten sonra ticaretle uğraşarak işlerini iyice yoluna koyan Mahir Bey'in bir derdi vardır. Arkadaşları sabahtan gelip akşama kadar yazıhanede oturduğu için işleriyle ilgilenememektedir. Yaşlı bir dostuna ne yapması gerektiğini danışır. Dostu, gelenlerin zengin olanlarından borç istemesini, fakir olanlarına da borç vermesini salık verir, bu şekilde iki gurbunda ayağı kesilecektir.

İMZASIZ

Müşahirin Nökteleri -1-

N.12, S.2

15 K.Sâni 1339

Abdölhak Hamid Bey'in "hanım" kelimesini yazarken genelde h'nin üstüne nokta koymadığı bilinmektedir. Birgün beğendiği bir hanıma mektup yazan şair, bu özelliğine değinerek, genelde h'nin üstüne nokta koymayı unuttuğunu ancak şimdi ise bu noktayı h'nin üstüne değil de altına koymak suretiyle hanımfendiye seslenmek istediğini yazar. Nokta alta konulduğu zaman "hanım" kelimesi "canım" olmaktadır.

İMZASIZ

Müşahirin Nökteleri -2-

N.12, S.2

15 K.Sâni 1339

Mustafa Raşit Bey, şarkı yazmayı çok sevmektedir ve her karşılaştıklarında Abdölhak Hamid Bey'e şarkılarını okumaktadır. Abdölhak Hamid ise onun şarkılarını hiç beğenmediğinden bu zamanlar ona ızdırap vermektedir. Bir gün yine karşılaşmalar

ve Mustafa Raşit Bey, şarkı mevzusunu açar. Abdülhak Hamid'in kaşlarının çatıldığını görür ve ona, şarkıyı sevmiyorsunuz heralde, diye sorar. Abdülhak Hamid, şarkıyı değil, bahsini sevmem diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Müşahirin Nükteleri N.13, S.1 18 K.Sâni 1339

İstibdat'ta saraya yakın olanların çeşitli lütuflar gördüğü söylenmektedir. Hürriyet fikrini benimseyenler içinse bu durum zilletin ifadesidir. Şair Hayret Efendi'ye arasının pek iyi olmadığı bir zattan bahsedilerek, bu zatın bâla olduğu söylenir. Hayret Efendi ise, daha beter olsun, şeklinde cevap verir.

İMZASIZ

Müşahirin Nükteleri N.13, S.3 18 K.Sâni 1339

Mehmet Akif ile Müntehabat-ı Edebiyye sahibi Mustafa Reşit Bey karşılaşmışlardır. Sohbet esnasında söz edebiyata geldiği vakit Mustafa Reşit Bey, Akif'e eserlerini nasıl bulduğunu sorar. Onun şiirlerini aslında beğenmeyen şair ale'l-usul hepsinin iyi olduğunu söyler. Mustafa Reşit Bey, hangisini daha çok beğeniyorsunuz diye ısrarla sorunca Akif daha fazla dayanamaz ve "En çok Müntehabat-ı Edebiyye'nizi beğeniyorum" der.

İMZASIZ

Müşahirin Nükteleri N.14, S.3 22 K.Sâni 1339

Bir sohbet meclisinde bir meseleyi izah eden Namık Kemal'e orda bulunanlardan biri "Kemal Bey, Kemal Bey" şeklinde seslenir. Herkes adamın konuyla ilgili birşeyler söylemesini beklerken adam, "Ahlat-ı Erba'a ne demektir?" diye sorar. Bunun üzerine Namık Kemal ise, dört defa halat etmektir, şeklinde cevap verir.

KANBER

Aşka Dair Dedikodular N.20, S.3 12 Şubat 1339

Parçada, asri hayatın aşk anlayışına örnek teşkil edecek anekdotlarla aşkın toplumda nasıl algılandığı göz önüne serilir. Örneğin, eski zamanlarda kocasına ihanet eden bir kadının öldürüldüğü, ancak şimdi sadece kocasıyla alay edildiği belirtilir. Yine başka birinde, aşık ve ahabın bir kadın için şart olduğu söylenir. Çünkü nice

baba olmak isteyen adam bu arzularınının gerçekleşmesini bu aşık ve ahbablara borçludurlar.

İMZASIZ

Dil Alışkanlığı N.20, S.3 12 Şubat 1339

Daima parasızlıktan şikayet etmeyi alışkanlık haline getirmiş Fazıl Ahmet Bey, maaşını almış sayarken kendisini ziyaret eden bir arkadaşına pahalılıktantan söz ederek, vallahi on param yok azizim, demiştir.

İMZASIZ

Celal Muhtar Bey Çocukken N.20, S.3 12 Şubat 1339

Büyükanesi kadayıf tabağının önünde gözlüğünü yerleştirirken, küçük Celal neden gözlük taktığını sorar. Büyükanne, baktığı şeyleri büyük gösterdiği için gözlük taktığını söyleyince Celal, benim payımı keserken gözlüklerini çıkar olur mu, der.

İMZASIZ

Kinin Derecesi N.21, S.1 15 Şubat 1923

Süleyman Nazif Bey'in Falih Rıfkı'dan bahsederken, denizde boğulurken görsem bir kaşık su vermezdim, dediği belirtilir.

KARGA

Şair ile Hasis N.21, S.4 15 Şubat 1923

Rivayet edildiği üzere eski zamanlarda bir şair caize almak ümidiyle zenginliği ile tanınan bir adama medhiyye yazarak gönderir. Ancak zengin olduğu kadar hasisde olan adam bunu umursamaz. Bunun üzerine şair bir şikayetname yazar, ardından bir hicviyye fakat hasis hiçbirini umursamaz. Şair bir gün gider, adamın kapısının önüne oturur. Adam, şaire yazdıklarının hiçbirini umursamadığı halde neden hala kapısından medet umduğunu sorar. Şair, onun kapısında ölümünü beklediğini söyler, ölünce bir de mersiyye yazacaktır ki hepsi tamam olsun. Bu cevap hasissin hoşuna gider ve şaire beklediğinden fazla ihsanda bulunur. Hikâyeyi anlatan yazar, bu hikâyenin aslında kendi zamanlarında geçtiğini belirtir. Hasis adam Celal Muhtar Bey, fakir muharrir de Fazıl Ahmet Bey'dir. Ancak, Fazıl Ahmet Bey, Celal Muhtar Bey'in kapısında oturmasına rağmen bişey elde edememiştir.

İMZASIZ

Petrol Gazi/Gazi N.22, S.1 19 Şubat 1923

Tahir Nadi, Halil Nihad Bey'e, İngilizlerin "Petrol Gaziyi" bulmak için mezarlıkları almak istediklerini gazetelerde okuduğunu söyleyerek, bu Petrol Gazi kimdir, müslüman mıdır, diye sorar. Halil Nihad, evliyadan olduğunu ve Musul taraflarında medfun olduğunu söyler. (Osmanlıca da "gazi" ve "gazi" kelimelerinin yazılışı aynıdır.)

İMZASIZ

Şair-Perukar N.22, S.4 19 Şubat 1923

Fazıl Ahmet Bey'in oğlu, evlerine misafirlige gelen Ruşen Eşref'e, berber misiniz, diye sorar. Berber olmadığını söyleyen Ruşen Eşref, çocuğun aklına nereden böyle bir şey geldiğini merak edince çocuk, babasının az önce Ruşen yine bizi tıraşa gelecek, dediğini söyler.

İMZASIZ

Boy Meselesi N.23, S.2 22 Şubat 1923

Boyunun kısalığıyla ünlü bir diplomatın çok uzun boylu adamları altı katlı binalara benzettiği ve umumiyetle de bu binaların son katlarının iyi döşenmemiş olduğunu söylediği nakledilir. Fakat bunlar arasında Ruşen Eşref gibi istisnaların da olduğu hatırlatılır.

İMZASIZ

Tenkide Mani Olmak Usulü N.23, S.2 22 Şubat 1923

Celal Nuri Bey'in, her mesele hakkında uzun uzadıya makaleler kaleme almasından bahsedildiği bir meclisde, orda bulunanlardan biri yazarı kimsenin tenkid etmediğini söyler. Bu durumu Fazıl Ahmet, kimsenin esnemekten vakit bulamadığı gerekçesiyle açıklar.

İMZASIZ

Dalgınlığın Bu Derecesi N.23, S.2 22 Şubat 1923

Yahya Kemal Bey'in Lozan'da bulunduğu sırada, kalabalık caddelerden birinde polis memuruna, karşı cadde neresi diye sorduğu, polisin karşı caddeyi göstermesi

üzerine “iyi ama, oradaykende burayı gösterdiler” dediği nakledilir.

İMZASIZ

İsmet Paşa'nın Bir Cevabı N.23, S.2 22 Şubat 1923

Muharebe sırasında yanında bulunan bir ecnebi İsmet Paşa'ya, düşman tarafından gelen sesleri işitip işitmediğini sorar. Kulakları ağır işiten Paşa, biz gelene değil gidene dikkat ederiz, şeklinde cevap verir.

İMZASIZ

Fikret- Enver Paşa N.23, S.2 22 Şubat 1923

Hususi bir mecliste, kalemini kılıcıyla açtığını söyleyen Enver Paşa'ya Tevfik Fikret, neden kötü yazdığınızı şimdi anlıyorum, demiştir. Alemdarcı Pehlivan Kadri Bey'in de kalemini saldırmamasıyla açtığı ilave edilir.

İMZASIZ

Abdullah Cevdet Bey'in Şükranı N.23, S.2 22 Şubat 1923

Abdullah Cevdet, oğlunu denizden kurtaran memura, neden fesini de çıkarmadığını sormuştur.

İMZASIZ

İlmi Bir Tarif N.23, S.2 22 Şubat 1923

Ruhiyat-ı mabade'l-Tıbbiyye muallimi Şekip Bey'in bir derste, deha olmak için bir kaplanın ruhuna, sincabın çevikliğine, merkebin sabrına, kedinin tecessüsüne sahip olmak gerektiğini söylemiştir. Bundan bir sonuca varan yazar, deha olmak için bu kadar hayvanlığa gerek olduğunu belirtir.

İMZASIZ

Halil Nihad Bey Potin Alırken N.23, S.2 22 Şubat 1923

Ayakkabı alan Halil Nihad Bey, denediği potinlerin çok sıkıldığını söyleyince ayakkabıcı, iki gün sonra çok rahat edeceğini söyler. Bunun üzerine Halil Nihad Bey de, öyleyse iki gün sonra gelip alayım, diyerek ordan ayrılır.

İMZASIZ

Müşkülün Büyüğü

N.23, S.2

22 Şubat 1923

Florinalı Nazım Bey, yeni yazdığı büyük piyesi Halid Ziya'ya götürerek ondan fikrini sorması üzerine üstadın, bir dostuna dönerek, müşkülün büyüğü böyle eser yazmak değil, yazana cevap vermek, dediği aktarılır.

İMZASIZ

Misafire İkram

N.24, S.1

26 Şubat 1923

İktisat sahibi zenginlerden Celal Muhtar Bey evine gelen iki misafirden birisine sigara tabağasını uzatıp sigara ikram eder, misafir içmediğini söyleyince bir tane sigara kendisi alır ve tabağayı kaldırır. Orda bulunanlardan biri diğer misafiri de göstererek ona da ikram etmesini söylediği zaman Celal Muhtar Bey, biliyorum o içer, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Yumurtalar

N.24, S.1

26 Şubat 1923

Fazıl Ahmet Bey, Hüseyin Rahmi'ye, Çamlıca'daki yaz sığağını, tavukların lop yumurta yumurtlaması benzetmesiyle anlatmıştır. Bunun üzerine Hüseyin Rahmi'de, Heybeli Ada'da da kışlar o kadar soğuk olur ki tavuklar yumurta şeklinde buz yumurtluyorlar, der.

İMZASIZ

Alamet-i Farika

N.26, S.2

5 Mart 1923

Lozan'da bulunan bir lokantada, bir İngiliz yanındaki masada oturan adama, Türk olup olmadığını sorar. Adam, Türküm, deyine bunu çok ekmek yemesinden anladığını söyler. Bunun üzerine Türk'de onun İngiliz olduğunu herşeyi çok yemesinden anladığını söyleyerek cevap verir.

İMZASIZ

Beyaz Saç, Beyaz Sakal

N.26, S.2

5 Mart 1923

Filozofların, saçları ağarmadan sakalları ağarırımış. Bir meclisde bundan bahseden Tefvik Fikret, Rıza Tefvik'in çenesi beyninden fazla çalışıyor, der. Yazara göre, Fikret'in bu tesbiti umumi değildir. Çünkü Hamdullah Suphi'nin sakalından

evvel saçları ağarmıştır.

İMZASIZ

Misafire İkrâm

N.26, S.3

5 Mart 1923

Süleyman Nazif, dışarıya çıkmaya mecbur olduğu bir gün kendisini ziyarete gelen imam efendiye, nezaketsizlik yapmadan durumunu ifade etmeye çalışarak, Allah her an her yerde bulunur, değil mi diye sorar. Bundan şüphen mi var, diyen imam efendiye, hayır sizin yalnız kalmayacağınızdan emin olmak için sordum, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Boy Meselesi

N.26, S.4

5 Mart 1923

Fazıl Ahmet Bey'in oğlu babasının saçları dökülen saçlarına bakarak, babacığım maşallah boyunuz uzuyor, der. Bunu nerden anladığını soran babasına, başınız saçlarınızın arasından sivriliyor da, diyerek cevap verir.

KARGA

Merkebin Şahitliği

N.27, S.1

8 Mart 1923

Vali, kadıyı huzuruna çağırır ve ona akşamları işi bittikten sonra eşiyle Benli Fatma'nın evine gittiğinin ahali arasında konuşulduğunu söyler. Bunun doğru olup olmadığını sorduğunda kadı, yalan, der. Kadının suçunu kabul etmediğini gören vali, bunu ıspat edebileceğini söyler. Dairenin önünden eşeğe binerek yola çıkacaktır, eğer eşek doğruca Benli Fatma'nın evine giderse ahali doğru söylemektedir. Biraz düşünen kadı valiye şöyle der; "bunu yapamazsınız, eğer yaparsanız tüm ahali hakkınızda vali eşiğin sözüyle iş görüyor" diye konuşur.

İMZASIZ

Borçlu Çıkmış

N.27, S.3

8 Mart 1923

Kasabın biri, Avukat Kabakulak Sami Bey'in yazıhanesine giderek ona, bir köpek ziyan işlerse sahibinin mesul olup olmayacağını sorar. Bir süre kitapları karıştıran Sami Bey, köpek sahibinin mesul olacağını söyler. Bunu duyan kasap, o zaman bana yarım lira borcunuz var, der. Çünkü avukatın köpeği dükkanından yarım okka et çalmıştır. Avukat biraz düşündükten sonra, asıl sizin bana bir meci diye

borcunuz var, diyerek, kendisiyle istişare etmenin yetmiş kuruş olduğunu belirtir.

İMZASIZ

Bir Dalgınlık Daha N.27, S.3 8 Mart 1923

Lozan'da kaldığı otelde bir Fransız çocuğuna rastlayan Yahya Kemal çocuğu sever ve yanındaki Ruşen Eşref'e, çocuğun Faruk Nafiz'in oğlu olabileceğini söyler. Bunun mümkün olmadığını ima etmeye çalışan Ruşen Eşref, o değildir, deyince de, o zaman torunu olabilir, der.

İMZASIZ

Şairler Arasında N.28, S.3 12 Mart 1923

Halil Nihad Bey, Abdül Hak Hamid eserimize uzun bir mukaddeme yazmış, deyince İskeçeli Sıdkı Bey, evet yazdı ama matbacı mukaddemeden başkasını basmak istemiyor, diye cevap verir.

İMZASIZ

Lozan Konferansı İntiba'ında N.28, S.4 12 Mart 1923

Lozan'a buldukları sırada Heyet-i Mahsusadan biri sanat mahsülü olan heykelleri göstererek yanındakine bu heykellerin kime ait olduğunu sorar. Yanındaki de bunların canilerin, katillerin heykelleri olduğunu, ibret alınması için böyle meydan bir yere dikildiğini söyler. Buna açıklamaya inanan zat-ı muhterem, zaten heykellerin ellerinde kılıç olmasından belli olduğunu ifade eder.

İMZASIZ

Muharrirler Arasında N.29, S.2 15 Mart 1923

Ömer Seyfettin ile Mehmet Ali Tevfik Bey'in, lisan üzerine konuştukları sırada Mehmet Ali Tevfik, oldukça yavaş olan konuşmasıyla yazı dili ile konuşma dilinin aynı olması üzerine düşüncelerini belirtmeye çalışır. Onu dinlemeye sabrı kalmayan Ömer Seyfettin, iyi ama senin konuştuğun gibi yazarsak bir kitap yazmak için yüz sene gerekir, der.

İMZASIZ

Yarış N.29, S.2 15 Mart 1923

Fazıl Ahmet Bey, Celal Muhtar'ın hususi katibliğini yaptığı sırada, yine bir tüccarın katibi olan Ali Naci Bey bir konuşma sırasında kendi patronunun zenginliğini anlatır. Patronunun işleri öyle büyüktür ki sadece onları deftere kaydetmek için her sene üç bin liralık mürekkep almaktadırlar. Bunun üzerine Fazıl Ahmet, ya bizimki, defter-i kebirin zimmet sahifesinden matlup sahifesine tramvayla gideriz, der.

İMZASIZ

Erbab-1 Deha Arasında N.29, S.2 15 Mart 1923

Abdülhak Hamid'in, dahiler her zaman mütevazı olurlarmış, demesi üzerine Ali Emiri Efendi, elbette bakınız ben hiç kendimden bahseder miyim, diyerek karşılık verir.

İMZASIZ

Lozan Palas'da Geçen Bir Vaka N.30, S.1 19 Mart 1923

Lozan'da olduğu sırada bir gün erken kalkmak isteyen Yahya Kemal, garsona kendisini 07: 30 da kaldırmasını söyler. Garson onu istediği vakitte kaldırır. Yatarken, aynı odayı paylaştığı Ruşen Eşref'in ropdöşambırını giymiş olan Yahya Kemal uyandığında aynada kollarının bir metre fark ettiğini görünce önce şaşırır, sonra garsonun kendisi yerine Ruşen Eşref'i kaldırdığını düşünerek tekrar uykuya dalmıştır.

İMZASIZ

Çester Projesi Gibi N.30, S.2 19 Mart 1923

Ali Paşazade ile ortak olan Mişon Efendi'ye ortaklık şartlarını sorarlar. Mişon Efendi, aklın kendisinden sermayenin ortağından olduğunu söyler. Üç sene sonra, ortağı onun aklına sahip olacaktır o da ortağının sermayesine.

İMZASIZ

Matbuat Münakaşalarının Neticesi N.30, S.3 19 Mart 1923

Süleyman Nazif, Cenab Şehabettin aleyhine atılan taşları itina ile topladığını söylemiştir. Çünkü bunlar ileri de onun için dikilecek bir heykelin imalinde kullanılacaktır.

İMZASIZ

Karlı Bir Teklif N.30, S.3 19 Mart 1923

Fazıl Ahmet Bey, bir meclisde şöyle bir teklifte bulunur; “bana kim şimdi ödünç olarak iki lira verirse bir tanesini derhal iade ederim”.

İMZASIZ

Bir Cevap N.31, S.3 22 Mart 1923

Birkaç gün önce meclisde Şehremaneti'nin, şehir dahilindeki ahırları harice çıkaracağı konuşulmuştur. Orda bulunanlardan biri, nükte yapmak isteyerek, o zaman şehir içindeki bunca hayvanın ne yapılacağını sorar. Muhatabı belli olmayan bu soruya hazır bulunan zatlardan biri, çıkarma işini Şehremaneti yapmayacak mı söyleriz sizi rahatsız etmez, iyerek cevap verir.

KARGA

Bir Kabul Bir Red N.32, S.2 26 Mart 1923

Harb zamanında, meşhur bir mukteside birkaç dostu gelerek zor durumda olan bir şair için kendisinden iki şey isteyeceklerini söylerler. İlk olarak, muktesitten şaire iki yüz lira borç vermesini, ikinci olarak da bu borç için altı ay mühlet vermesini isterler. Bu borç meselesinden pek hoşlanmayan muktesid, memnuniyetsizliğini de belli etmeden, istedikleri iki şeyden ancak birini verebileceğini, bu durumdan dostlarının gücenmemesini güzel bir dille ifade eder. Dostları onu onaylarlar. Muktesid, şaire, belirttikleri üzere istediği kadar mühlet verecektir, fakat kendisinden iki yüz lira borç istenmemesini talep eder.

İMZASIZ

Ne İşi Var Orada? N.34, S.2 2 Nisan 1339

Zühd ve takvasıyla meşhur Naim Efendi'nin, Kozmidinin Çuvalından çıktığını duyan bir adam şaşırır ve arkadaşına, onun orda ne işi varmış, diye sorar. Muhatabı, kesin Kozmidi'yi imana davet etmeye gitmiş o sırada kazara çuvala düşmüştür, diyerek cevap verir.

İMZASIZ

Avukatın Sermayesi N.34, S.3 2 Nisan 1339

Avukat Haydar Rıfat Bey'in Babiâli yokuşundan kendi kendine konuşarak indiğini gören Halil Nihad Bey, bakınız sermayeden yiyor, diye bir yorum yapar.

İMZASIZ

Neferin Cevabı

N.34, S.4

2 Nisan 1339

Anadolu'yu dolaşan bir muhabir, bir istasyonda gördüğü nefere alayının gücünü sorar. Muhabiri casus zanneden nefer, onu bir yumrukla yere devirerek, bu benim gücüm alayınkini sen hesap et, der.

İMZASIZ

Sarhoşun Zekâsı

N.41, S.3

26 Nisan 1339

Bekri Mustafa meyhaneye gider, çıraktan önce bir şarap ister. Şarap gelince çırağa, onu istemediğini söyler, rakı getirmesini ister. Çırak rakıyı getirir. Bekri Mustafa içer ve kllkar. Çırak borcunu ister. Bekri Mustafa, borcu olmadığını söyler, çünkü çırağa bir rakı yerine bir şarap vermiştir. Çırak, şarabın parasını almak isteyince de, insandan içmediği şeyin parası istenir mi, diyerek itiraz eder. İşin içinden çıkamayan çırak ustasına seslenir. Durmu anlayan usta, ehl-i dil biri olduğundan para istemez. Ancak bir şartı vardır. Karşı köşe başındaki meyhaneye de giderek orda da aynı oyunu oynamasını ister. Bekri Mustafa bunu yapamayacağını söyler, çünkü buraya da onlar göndermişlerdir.

İMZASIZ

Bir Aylık Namaz

N.42, S.3

30 Nisan 1339

Adamın biri ramazan günü rakı içer, esrar çeker ve ardından bir hamama gider. Göbek taşına uzanır. Bir süre sonra kulağına ezan sesi gelir ve ayağa kalkarak göbek taşının üzerinde namaza durur. Ardından hamama bir deli girer. Onu namazda görünce, uydum imama, diyerek hemen arkasında namaza durur. Bir süre sonra hamama bir bektaşi girer. Onların namaz kıldığını görünce bir kenara oturup bitirmelerini bekler. Fakat namaz bir türlü bitmemektedir. Bektaşi, beni de özendirdiniz bende sizinle namaz kılacağım ama akşama kadar sürecek diye korkuyorum, der. Bunu duyan deli arkasına dönerek, sakın ha ben bile kıldığıma pişman oldum imam galiba bir aylık namazını burda kılacak, diye cevap verir.

İMZASIZ

Göbek Meselesi

N.44, S.3

7 Mayıs 1339

Raşit Tahsin Bey torununa, dizime otur da seveyim, dediği zaman aldığı cevap, nasıl oturayım dizine göbeğin oturmuş, olur.

KARGA

Ata ve Eşeğe Dair

N.46, S.2

14 Mayıs 1339

Adamın birinin atı kaybolmuştur. Atını bulup getiren kişiye elli lira vereceğini gazetelerde ilan eder. Bir adam atı bulur ve sahibine getirir, fakat kendisinden elli değil yüz lira ister. Atın sahibi, elli lira vereceğini ilanda belirtmesine rağmen neden yüz lira istediğini sorar. Adam atın fiyatını sorar, at sahibi bin beş yüz lira olduğunu söyler. Bunun üzerine adam, atı bulduğunda peşinden çok fazla koştuğunu tam Hürriyet ve İtilaf Cemiyeti'nin binasına gireceği anda yakaladığını söyleyerek ekler, eğer yakalamasaydım senin bin beş yüz liralık atın ordan çıkışta bin beş yüz kuruşluk bir eşeğe dönerdi. Parçada verilen bir başka hikâyede de kurnaz bir talebenin yaptıkları anlatılır. Ramazanda hocası talebeyi göndererek pişmiş bir koyun başı ister. Talebe, koyun başını alır. Dönüşte, canı çeker ve önce gözlerini, sonra dilini ve ardından beynini yer. Hocasının yanına geldiğinde koyun başını verir. Hocası aldığı kellenin sadece iskeletten ibaret olduğunu görünce, bunun gözleri nerde, diye sorar. Talebe, koyun körmüş, der. Hoca, dili nerde diye sorunca, dilsizmiş, cevabını alır. En son beynini sorduğunda talebe, efendim bu koyun koyunların hocası olduğundan beyinsizmiş, cevabını verir.

İMZASIZ

Sakat Melih

N.46, S.4

14 Mayıs 1339

Yahya Kemal Lozan'da bulunduğu sırada Fecr-i Ati şairlerinden Süleyman Saib Bey'le birlikte barda viski içerken "Gördüm iki bahtiyar insan/ Ahmet Cevdet'le Ahmet İhsan" beyitini söyler. Arkadaşı biraz düşündükten sonra, Ahmet Cevdet'in üzerinde Sakat Melih'in olduğunu söyler. Onların konuşmasına kulak veren Ahmet Cevdet yanına gelen kişiye edebiyatta "Sakat Melih" in ne anlama geldiğini sorunca arkadaşısı, edebiyatta sadece İzzet Melih'i bildiğini söyler.

KARGA

Dile Bende Ne Dilersen

N.47, S.2

17 Mayıs 1339

Fatih Sultan Mehmet, cesim bir top yaptırır ve bu topu Fatih Meydanı'nda tecrübe etmeye karar verir. Devlet adamları, üst düzey askeri yöneticiler, halk bu topu görmek için toplanırlar. Askerler topu getirdiklerinde herkes şaşırır, top gerçekten çok büyüktür. Top atıldığında Fatih etrafına bakarki herkes korkarak kaçmıştır, sadece hahambaşını görür. Haham başına, en cesaretli sen çıktın birde sizin için korkak derler dile benden ne dilersen, der. Hahambaşı, sultanım emredinde temiz bir şalvar getirsinler, diye cevap verir.

İMZASIZ

Güzellik Düşmanları

N.51, S.1

31 Mayıs 1339

Ahmet Haşim'in Akşam Gazetesi'nde güzellikle ilgili bir makalesi yayınlanmıştır. Şaire göre güzellik tüm insanların nefret ettiği bir hususiyettir. Yazar, Haşim'i Bab-ı Ali yokuşunsan inerken gören iki güzel kadının şairi birbirlerine göstererek konuştuklarını belirtir. Kadınlardan biri, bak hemşire güzelliğe düşman olan şair, diyerek Haşim'i gösterince arkadaşı, tevvekkeli ondan..., der.

İMZASIZ

Neci İmiş?

N.58, S.4

25 Haziran 1339

Harb-i Umumide talimgâha sevk edilenler arasında bir Rum vardır. Her gece hamam borusu çalınır ve yıkanmak isteyenler yıkanılırlar. Uykusu ağır olupta uyanamayanları ise hademe uyandırarak "Hamamcı mısın?" diye sorar. Bir gece hademe uyanamayan Rum'u uyandırır ve ona, hamamcı mısın, diye sorar. Rum, uyku sersemliğiyle, hayır meyhaneciyim, cevabını verir.

İMZASIZ

Tatlı Şakalar

N.70, S.4

6 Ağustos 1339

Eski Bahriye Nazırı Cemal Paşa, zabitanın izinli oldukları günlerde de uniformalarıyla gezmeleri gerektiğini içeren bir emir verir. Bu emre uymayan birinin olduğunu duyunca onu huzuruna çağırarak, görüyorumki sana sivil daha çok yakışıyor bundan sonra seni tamamen sivile nakl diyorum, hep sivil gez, der.

2.2.11. Tekzib

İMZASIZ

Yuha Değilmiş, Yahu! İmiş N.42, S.4 30 Nisan 1339

Karahisar Mebusu Şükrü Bey'in gönderdiği tekzibname aynen verilmiştir. Tekzibnamede onbeş gün kadar önce, medresede bazı öğrencilere vatan hakkında vaaz verdiği sırada öğrencilerden bazıları "Hoca efendi, yahu!" diye hitap etmişlerdir. Ancak, bazı gazetelerde konuşmasının "yuha"larla kesildiği yazılmıştır. Bu olayın doğru anlaşılması için Şükrü Bey, bu tekzibnamenin Akbaba'da yayınlanmasını istemiştir.

2.2.12. Duyuru

İMZASIZ

Ekmekler Hakkında N.18, S.1 5 Şubat 1339

Parçada, Şehremanetinden gelen bir duyuru nakledilmektedir. Şehremanetince yapılan araştırmalar sonucunda bazı fırıncıların ekmek fiyatlarını belirlenen fiyattan aşağı sattıkları tesbit edilmiştir. Bu fırıncılar Şehremanetince belirlenen fiyatlara uymadıkları için haklarında kanuni işlem yapılacaktır.

İMZASIZ

Boğaziçi Yolcuları N.18, S.2 5 Şubat 1339

Parça, Şirket-i Hayriyye tarafından yapılan bir duyuruyu içermektedir. Bu duyuru da, vapurlarda bazı kilitli dolapların içine bir kaza ve vukuat anında kullanılması üzerine muhtelif alet ve edevatın yerleştirildiği belirtilir. Bir hadise vuku bulduğunda bu dolapları açmak için yolcuların yanları sıra kesici alet taşımalarının iyi olacağı bildirilmektedir.

İMZASIZ

İçki Hakkında N.19, S.1 8 Şubat 1339

Parça, Ta'mim-i Müskirat Cemiyeti'nden gelen bir duyuruyu içermektedir. 1 Marttan itibaren İstanbul'da uygulanımına başlanacak olan Men-i Müskirat Kanunu'ndan ötürü bu tarihten sonra meyhanecilerin zarara uğramaması için içki içenlerin büyük bir gayretle içerek depolardaki stokları bitirmeleri rica edilir.

İMZASIZ

İlan N.21, S.3 9 Şubat 1339

Seyr-i Sefain İdarehanesi'nden verilen ilanda Kadıköy ve Haydarpaşa'ya sefer yapan vapurlardaki yolcuların bilet toplayan görevliye karşı dikkat etmeleri gereken hususlar belirtilir. Biletleri zımbalayan görevli kendi yanlarına gelmeden biletlerini hazırlamaları, bileti görevlinin elindeki zımbaya düzgünce uzatmaları bu sayede görevlinin diğer elinin boşta kalarak sigara içmesi ya da meveye yemesine müsaade edilmesi istenir. Ayrıca ayakları nasırlı yolcuların, biletcinin ayaklarına basması ihtimaline karşı ayaklarını toplayarak oturmaları uygun olacaktır. Yolcuların bunlara dikkat ederek biletçiye gerekli olan hürmet ve saygıyı göstermeleri talep edilir. Aksi takdirde bu sebeplerden vuku bulacak durumlardan dolayı şikayetleri dikkate alınmayacaktır.

CELAL MUHTAR

Helalinden N.22, S.4 10 Şubat 1339

Celal Muhtar, tarafından verilen ilanda, köprüden Cağaloğlu'na geçerken cüzdanını kaybettiği bildirilir. Cüzdanın içinde bir miktar para, hususi bir mektup ve iki kıta fotoğrafı vardır. Bu cüzdanı kim getirirse ona bu fotoğraflardan birini helalinden vereceğini va'd etmektedir.

İMZASIZ

Müzayede N.23, S.3 11 Şubat 1339

Emval-i Metruke Komisyonu tarafından verilen ilanda, Kayserili Firari Mihran Ağa'nın köşkündeki eşya arasında bulunan iki çuval sucuğun satışa çıkarıldığı igililere duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.29, S.4 12 Şubat 1339

Gazetenin geçmiş sayılarının idare haneden temin edileceği gibi Babı Ali'de İkbâl Kütüphanesi ile Tütüncü Hasan Efendinin dükkanında da bulunduğu haber verilir.

İMZASIZ

Ashab-ı Müracaata

N.30, S.3

13 Şubat 1339

Ağaç Bayramı dolayısıyla Kâğıthane'de fidan dikme işiyle meşgul olan Maarif Müdürünün gündüzleri makamında olamadığı, kendisine ulaşmak isteyenleri gece yarısından sonra kabul edeceği ilan edilmiştir.

İMZASIZ

Kiralık Cadde

N.31, S.4

14 Şubat 1339

Şehremaneti tarafından verilen duyuru da Sultan Ahmet'den Beyazıd'a kadar olan caddede Mahmut Paşa'da olduğu gibi ortalarında dükkanlar açılması için kiraya verileceği, talip olanların müracat etmeleri haber verilir.

İMZASIZ

Mektep Programları

N.32, S.3

15 Şubat 1339

İstanbul Maarif Müdüriyeti tarafından verilen duyuruda, Sultaniyelerde ve Numune Mekteplerinde bir sonraki haftanın programının nasıl olacağı belirtilmiştir. Program şöyledir: Cuma; tatil, Cumartesi; Ağaç Bayramı, Pazar; İzci talimi, Pazartesi; kır gezintisi, Salı; yarım azad, Çarşamba; İhtifal merasimi, Perşembe; yarım azad. Ayrıca, Ağaç Bayramı'na ve kır gezintisine çeşitli bahaneler öne sürerek katılmayan talebelerden kaste'l-yevm yapılacağı da ifade edilir.

İMZASIZ

İlan

N.34, S.1

16 Şubat 1339

Türk-Ermeni Teali Cemiyeti'nden verilen bir ilandır. Geçen Cuma akşamı Tokatlıyan'da verilen çay ziyafetinden söz edilmektedir. Ziyafete Türk, Ermeni birçok kişi katılmış ve beraberce eğlenmilerdir. Toplantı sırasında cemiyetin reisi Tanin Gazetesi başmuharriri İsmail Müştak Bey'in kaleme aldığı ve Bedrus Zeki Beyefendi'nin seslendirdiği şiir çok fazla alkış almıştır. Türk-Ermeni Teali Cemiyeti bu güzel şiirin, tüm insanlarla paylaşılması gerektiğini düşünerek gazetelerden şiiri yayınlamalarını istemektedir.

İMZASIZ

Serabirnar Konferansı

N.34, S.2

17 Şubat 1339

Amerika içtimaiyyat alimlerinden olup, genç yaşta ölen Serabirnar hakkında Yakup Kadri Bey'in Darü'l-Fünun'da bir konferans verileceği duyurulur.

İMZASIZ

Ramazan Tarifesi N.37, S.3 18 Şubat 1339

Şirket-i Hayriyye tarafından Ramazan dolayısıyla değişen seferler hakkında bilgi verilmiştir.

İMZASIZ

Aksaray ve Civarı Ahali-i Kiramına N.37, S.4 19 Şubat 1339
Duyuru

Ramazan dolayısıyla, Aksaray Horhor'daki Sakalar Kahvesi'nde birçok musikişinasın ve edebiyatçının katılımıyla icra edilecek program halka duyurulur.

CELAL NURİ

Zayi' Aranyor N.38, S.1 20 Şubat 1339

Yazar, Zeynep Kamil Hastahanesi ile Haydar Paşa arasında, rumi aylara göre ayın on ikisinde aklının bir kısmını zayi' ettiğini üç gün sonra matbada başyazı yazarken fark etmiştir. Yenisini tedarik için teşebbüste bulunduğunu, eskisinin zayi' olduğunu bildirmektedir.

İmzasız

Altın Babası N.39, S.4 21 Şubat 1339

Altın babasının üç, dört güne kadar İstanbul'a geldiği, paraya ihtiyacı olanlara duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.41, S.4 22 Şubat 1339

Bu geceden itibaren Şehzadebaşı'ndaki özel mekanında alaturka ve alafranga güreşlerin yapılacağı, güreşçilerin de isimleri verilerek duyurulur.

FAZIL AHMET

Mükemmel Orta Oyunu

N.42, S.3

23 Şubat 1339

Bu dört saatlik oyun, Fatih'de Ali Amiri Efendi Kütüphanesi'nde sunulacaktır. Pişekâr; Celal Nuri Bey, Kavuklu; Hoca Fatih Efenfi, Aşçıbaşı; Yahya Kemal, Zenne; Celal Sahir Bey... ve daha birçok tanınmış kişiden oluşan zengin kadroya sahiptir. Oyun başlamadan önce Darü'l-elhan ince saz takımının da icra-yı saz edecekleri haber verilir.

İMZASIZ

İlanlar

N.45, S.3

24 Şubat 1339

Matbuat Cemiyeti tarafından verilen ilanda Ramazan Bayramı'nın birinci günü merkez binada yapılacak olan bayramlaşma töreni hakkında bilgi verilmektedir. Tüm matbuat mensuplarının davetli olduğu törene siyah şalvar giyilerek ve kırmızı kuşak takılarak gidilmesi gerekmektedir. Bu şekilde gitmeyenlerin cemiyete kabul edilmeyecekleri ilan edilmektedir. Gümüş köstek, çiçek gibi süs eşyaları takmak ihtiyaridir. / Şehremaneti tarafından verilen bir diğer ilanda, aylardan beri mahalle aralarındaki çöpleri toplamayan çöpçülerin son günlerde sabah herkes uyurken evlerin kapılarını çaldıkları belirtilir. Bundan dolayı ahalinin telaşa kapılmaması istenir, çünkü bu çöpçülerin bayram bahşişi istemeye yüzleri olsun diye alınmış bir tedbirdir.

İMZASIZ

Gülcemal

N.50, S.3

25 Şubat 1339

Parça, Seyr-i Sefain İdarehanesi tarafından verilmiş bir duyurudur. Geçenlerde Fatsa önünde karaya oturan Gülcemal kurtarılarak İstanbul'a getirilmiştir. Vapur, ayın son Salı günü Haydar Paşa Rıhtımı'ndan hareketle Karacaahmet, Bağlarbaşı, Çamlıca, Dudullu, Polenezköy'e gidip yine aynı rıhtımlara uğrayarak geri döneceği bildirilir. Yolculuk etmek isteyenler acentesine başvurmaları gerekmektedir.

İMZASIZ

Av Tezkeresi

N.51, S.1

26 Şubat 1339

Duyun-u Umumiye İdarehanesi tarafından yapılan bir duyurudur. Yaz mevsimi münasebetiyle Dersaadet ve civarında sinek avlayacakların geçen seneye nisbetle bu sene daha fazla oldukları anlaşıldığından idarenin Sayd ü Şikar Şubesi tarafından elli bin adet av tezkeresi tab' ettirilecektir. Talip olanların müracat edebileceği haber

verilmektedir.

İMZASIZ

İsimsiz N.52, S.2 27 Şubat 1339

Akbaba, tarafından yapılan duyuruda altı ayını tamamlayan gazetenin okuyucudan gördüğü rağbete bir teşekkür mahiyetinde 53. sayısının aynı fiyata fakat sekiz sayfa olarak yayınlanacağı haber verilir.

İMZASIZ

Ankara'daki Şirketlerin Müzakeresi N.52, S.4 28 Şubat 1339

Yazın gelmesiyle Haliç, Şirket-i Hayriyye gibi deniz şirketlerinin yaz taifelerinin nasıl olacağı gazetenin Ankara muhabiri tarafından aktarılmıştır.

İMZASIZ

İsimsiz N.53, S.8 29 Şubat 1339

Akbaba'nın altı aylık koleksiyonunun gazete idarehanesinden temin edilebileceği duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.57, S.4 30 Şubat 1339

Akbaba'nın altı aylık koleksiyonunun gazete idarehanesinden temin edilebileceği duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.58, S.2 31 Şubat 1339

Akbaba'nın altı aylık koleksiyonunun gazete idarehanesinden temin edilebileceği duyurulur.

İMZASIZ

İlan N.58, S.4 32 Şubat 1339

Hapishane-i Umumi Sergardiyanlığından: Hapishanelerde uslu durmayan mahkumlara tifus mikrobu aşılama üzere özel bitler yetiştirmektedirler. Bu bitlerin iâşesi için kirli, yağlı birkaç adama ihtiyaç olduğundan talip olanların başvurmaları

istenir.

İMZASIZ

İsimsiz N.59, S.2 33 Şubat 1339

Akbaba'nın altı aylık koleksiyonunun gazete idarehanesinden temin edilebileceği duyurulur.

İMZASIZ

Umum Kebapçı Esnafına N.59, S.3 34 Şubat 1339

Şehremanetinden: Karaağaç Mezbahası'nın açılışında kesilecek bin beş yüz kıvırcık koyundan hemen orada muhtelif kebab yapılarak civar mahalle halkına dağıtılacaktır. Yüz elli adet kebabçıya ihtiyaç olduğundan talip olanların ilgili mercie başvurmaları istenmektedir.

İMZASIZ

İsimsiz N.60, S.1 35 Şubat 1339

Akşam Gazetesi tarafından verilen ilanda Bolu'dan namzetliği vaz' edilen Akşam Gazetesi sahibi ve muharirlerinden Falih Rıfkı Bey, Bolulularla tanışmak istemediğini bildirir. İstanbul'da ikamet eden Boluluların müstakbel mebuslarını görmek için Akşam Gazetesi'nin binasına müracaat etmeleri rica edilmektedir.

İMZASIZ

İsimsiz N.60, S.1 36 Şubat 1339

Polis Müdüriyetinden tarafından verilen ilanda onbeş gün önce Karacaahmet Mezarlığı'nda bulunan dibinden kesilmiş insan bacağının sahibi çıkmazsa üç gün sonra ucuz ya da pahalı bir fiyata satılacağı bildirilir.

İlan

Kayıp Aranıyor N.61, S.4 37 Şubat 1339

Yakup Kadri, harita üzerinde Mardin levhasını kaç zamandır armasına rağmen bulamamıştır. Bulanların insaniyet namına İkdam matbasına haber verdikleri takdirde karşılığında hediye verileceği duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.61, S.2 38 Şubat 1339

Ermeni Teali Cemiyeti, Temmuzun altısında yapılacak olan musiki programına ilgili olanların katılabileceğini bildirmektedir.

İMZASIZ

İsimsiz N.61, S.4 39 Şubat 1339

Akbaba'nın altı aylık koleksiyonunun gazete idarehanesinden temin edilebileceği duyurulur.

İMZASIZ

Muhtekarların Tecziyesi N.64, S.4 40 Şubat 1339

Şehremanetinden: Tüccar ve esnaftan, dolandırıcılık yapacakların zabıta tarafından şiddetle takip edilecekleri evvelce gazetelerde duyurulmuştur. Şimdi ise bu muhtekarlara ne ceza verileceği bildirilmektedir. Örneğin, bakkallardan ilk defa suç işleyenler yüzleri domates ezmesi ile sıvanacak, ardından bakkal dükânının önüne bağlanarak soğan, patates, kesme şeker gibi katı maddelerle recm edilecektir.

BOLULU FALİH, MARDİNLİ YAKUP

Salıncağa Binmek İsteyenlere N.66, S.1 41 Şubat 1339

Kurban Bayramı münasebetiyle Kumkapı'da salıncaklar kurulduğu haber verilmektedir. Çocuklarının ahlak ve terbiye dairesinde eğlenmesini isteyenler buraya getirmelidir. Her salıncağın başına uykusu gelenler çocuklara milliyetpever ninniler söylemesi için ninniciler dahi tutulmuştur.

İMZASIZ

İsimsiz N.66, S.4 42 Şubat 1339

Akbaba'nın altı aylık koleksiyonunun gazete idarehanesinden temin edilebileceği duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.67, S.1 43 Şubat 1339

Akbaba'nın altı aylık koleksiyonunun gazete idarehanesinden temin edilebileceği

duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.68, S.3 44 Şubat 1339
Akba Kütüphanesi tarafından yayınlanan “Manili Fal” isimli eser duyurulmaktadır.

İMZASIZ

İsimsiz N.69, S.4 45 Şubat 1339
Yusuf Ziya'nın kaleme aldığı “Nikâhta Keramet” adlı eserin yakında çıkacağı bildirilir.

2.2.13. Diğer

İMZASIZ

Kadın Saçı N.14, S.3 22 K.Sâni 1339
Kadınlar için saç taramanın onbeş yaşında eziyet, yirmi yaşında zevk, kırk yaşında ise bir sanat olduğu belirtilir.

İMZASIZ

Tutuşmak, Yanmak N.15, S.2 25 K.Sâni 1339
Erkeğin kadından çabuk tutuştuğu, fakat kadının erkekten fazla yandığı ifade edilmiştir.

İMZASIZ

Renklerin Dili N.37, S.3 12 Nisan 1339
Renklerin ne anlama geldiği verilmiştir. Sarı; limon gibi sarardım, yeşil; Celal Nuri'yi aradım, al; girme benim kanıma, eflatun; selam söyle hanıma, turuncu; küçük hanım pek tango...

İMZASIZ

Ağaçların Dili N.38, S.3 16 Nisan 1339
Ağaçların hangi manaları ifade ettikleri verilmiştir. Çınar, gölge etme başka ihsan istemem; koca yemiş, kocam varken eve mihman istemem; çam, adalara

bayılırım; asma, yarın sabah ayılırım; sakız ağacı, galiba siz şairsiniz; armut, aptallıkta mahirsiniz vb.

İMZASIZ

Hayvanların Dili N.40, S.2 23 Nisan 1339

Parçada hayvanların lisan-ı halleriyle hangi anlamları ifade ettikleri üzerinde durulur. Papağan, beyhudedir sözlerin; ahu, yaktı beni gözlerin; hindi, pek o kadar kabarma; güvercin, barışmam yalvarma; çalıkuşu, daldan dala konamam; pervane; ben ateşe yanamam; leylek, Eyüp’de kaymak yeriz; eşek, belki de dayak yeriz...

İMZASIZ

Kadınlara Dair N.43, S.1 3 Mayıs 1339

Bu bölümde kadınlarla alakalı kısa bilgiler verilmiştir. Örneğin, kadınların en çok nelerini saklarlar, sorusunun cevabı, “yaşlarını”dır. Bir diğesinde, canlarını acıttığı hatta bazen kanattığı halde kadınların vazgeçemediği şeyin küpe olduğu belirtilir.

İMZASIZ

Semtlerin Dili N.43, S.2 3 Mayıs 1339

Semtlerin hangi manaya geldiği ifade edilmiştir. Hasköy, eski fese bir tabak; Bakırcılar, sen tencere ben tabak; Arnavutköy, akıntıda bırakma; Çengelköy, işi çengele takma; Kasımpaşa, rastıkçekdim kaşıma; Fatih, sarık sardım başıma; Maslak, sular gibi çağlarsın; Eyüpsultan, mezarımda ağlarsın...

İMZASIZ

Kadın Bilmeceleri N.43, S.2 3 Mayıs 1339

Kadınla saat arasında ne fark vardır sorusuna, saat zamanı bildirir kadın unutturur, cevabı verilmiştir.

İMZASIZ

Vesait-i Nakliyenin Dili N.44, S.1 7 Mayıs 1339

Nakliye araçlarının ne anlam ifade ettikleri mizahi bir üslupla dile getirilmiştir. Tramvay, bir vuruşta ezerim; otomobil, damda bile gezerim; araba, geçti bizim modamız; eşek, bin yaşasın atamız; Haliç vapuru, defterdara uğramaz; bisiklet, çarpça

bile doğramaz...

İMZASIZ

Asâr-ı Mensiyye N.45, S.1 10 Mayıs 1339

Ahmet Haşim-Kızkulesi yakut küpe takındı / Celal Nuri Bey- Ne de güzel yaraştı bir bakındı / Hüseyin Cahit Bey-İkimizi bir odaya koysunlar / Mehmet Cavit Bey- Üstümüze asma kilit vursunlar / İbrahim Necmi Bey- Selanik Kahbe Selanik / Ali Canip Bey-Çok suyun içtim bulanık / İsmail Müştak Bey-Bir derde düşürdü ki beni baht-ı siyahım / Kara Kemal Bey- Billahi bu sevdada benim yoktu günahım / Mahmut Sadık Bey-Fesleğen ektim gül bitti / Tahir Nadi Efendi-Dalında bir bülbül öttü / Selim Sırrı Bey- Haydindi hoplada gel/ Hafız Velid Efendi-Şalvarın topla da gel...

İMZASIZ

Renklerin Dili N.45, S.3 10 Mayıs 1339

Renklerin hal dilleriyle neler anlattıkları ifade edilir. Beyaz, süt kokuyor ağzınız; eflatun, yeter artık nazınız; al, yüzünü kan bürümüş; mor, gözleriniz çürümüş; mavi, ben denizim sen sema; camgöbeği, kalk gidelim hamama; kahveregi, çukulata alsana; siyah, gece bizde kalsana...

İMZASIZ

Bazı Eşya ve Yemeklerin Dilleri N.46, S.1 14 Mayıs 1339

Parçada, bazı eşya ve yemeklerin kendi dilleriyle neler anlattıkları mizahi bir üslupla verilmiştir. Örneğın tel dolabı, peçenizi açınız; fare kapanı, aman çabuk kaçınız; şemsiye, yanarsınız güneşten; kadeh, belki bir tek içerim; süzgeç, damla damla süzöldüm; cibinlik, bu gece pek üzöldüm gibi eşyaların dilinden neler ifade ettikleri anlatılır. Tandır kebabı, aç gireyim koynuna; kuzu sarması, sarılayım boynuna; imambayıldı, “tevhid” oku adam ol; şam babası, al annemi babam ol vb. yemeklerin ne anlamlar ifade ettikleri belirtilir.

İMZASIZ

Şekerlerin Dili N.47, S.1 17 Mayıs 1339

Bayram öncesi şekerlerin kendi dilleriyle neler anlattıkları verilmiştir. Badem şekeri, yerim seni kıtır kıtır; kişniş şekeri, benim yarım çıtır pıtır; şerbet şekeri, ay

başında yolcumuz var; nane şekeri, sancılandım yatıyorum; iki kavrulmuş, derdime dört katıyorum; horoz şekeri, yarın sabah erken gelin; kahve şekeri, kahvaltı yerken gelin... şeklinde devam etmektedir.

İMZASIZ

Esnafların Dili N.50, S.1 28 Mayıs 1339

Muhtelif esnafların kendi dillerince neleri anlattıklarına değinilmiştir. Örneğin, fırıncı, pişkin hamur dayan gitsin; arabacı, para yoksa yayan gitsin; bakkal, üç gündür hiç siftahım yok; memur, çalışmaya iştahım yok; sandalacı, Kâğıthane'ye giden yok mu; sekiz kuruş yazın çok mu; mizahçı, gece gündüz işim alay; sinemacı, yaşasınlar çoluk çocuk; belediye çavuşu, at etinden ala sucuk...

İMZASIZ

Milletlerin Dili N.50, S.1 28 Mayıs 1339

Milletlerin hangi anlamları ifade ettikleri anlatılmıştır. Yahudi, babam olsa ticarete soyarım; Rum, birgün yeşil birgün mavi boyarım; Acem, seher vakti nuş ederim çayımı; Karamanlı, gaymah gibi Balkan malı gaşarım, Ermeni, topik satar meyhanede yatarım...

İMZASIZ

İlaçların Dili N.51, S.1 31 Mayıs 1339

İlaçların kendi dilleriyle ne anlamlara gediklerine dair örnekler verilmiştir. Karbonat, midem bozuk ne yapsam; kloral, uyukum kaçtı bu akşam; hint yağı, sözleriniz yutulmaz; civa, kolay kolay tutulmaz; aspirin, baş ağrıtmaya kâfidir; Yeni Cami macunu, bin bir derde devadır...

FİSKE

Semtlerin Güzelleri N.53, S.3 7 Haziran 1339

Şair, İstanbul'un muhtelif semtlerindeki güzellere seslenerek her birinin farklı hususiyetlerini dile getirir. Örneğin, Adalı, seni tanıyalı gençliğim zehir oldu; Fenerli, aşk oyununda senin kadar hünerli görmedim; Beşiktaşlı, gül yüzlü, kara kaşlı, kâfir seni ağır başlı bilirdim; Kadıköy güzeli, gönlümü çalan hırsız; Kasımpaşalı, doğru yoldan sapalı sana gönül bağladım; Büyükdereli, seni gördüm görelim başkasında gözüm

yok...

İMZASIZ

Yaza Dair N.53, S.4 7 Haziran 1339

Yazar, bitkiler ile insanlar arasındaki farkı keşf ettiğini ifade eder. Ağaçlar, yazın giyinip kışın soyunurken, insanlar kışın giyinip yazın soyunurlar. / Yazın, denizdeki balıklara bakarak ne kadar bahtiyar olduklarını düşünen yazar, onları avlayan “ağ”ın erkekleri avlayan “peçe” kadar tehlikeli olmadığını belirtir. / Yazar, yazı en çok sakallılara acımaktadır. Çünkü havalar ısınınca sırtlarındaki kürkü çıkarırlar fakat yüzlerindeki çıkaramazlar.

İMZASIZ

Güzellerin Dili N.53, S.6 7 Haziran 1339

Güzellerin kendi dilleriyle neler anlattıklarına yer verilir. Birkaçı şöyledir: Esmem, hafif hafif can yakarım; sarı, öldürürüm çok sakarım; beyaz, beni seven şifa bulmaz; kumral, bende de pek vefa olmaz; şişman, hiç çekilmez bu sıcakta; balıketi, bohça gibi her kucakta...

İMZASIZ

Mahbusların Dili N.58, S.4 25 Haziran 1339

Mahbusların dilinden neler anlattıklarına yer verilir. Katil, ölsün diye vurmamım ya; firari, aptal gibi durmadım ya; yankesici, bu günlerde işler kesat; eşkıya, kafasını hemen kes at; kumarbaz, at bir düşeş al ceketini; dolandırıcı, nerde bunun bereketi...

İMZASIZ

Mürahasların Dili N.59, S.3 28 Haziran 1339

Mürahasların dilinden neler ifade ettikleri anlatılır. Örneğin Japon, konferans çok uzadı; Belçika, ne tuzu var ne tadı; Romanya, bitiriniz şu işi; Sırp, biz kıralım kirişi; Lehistan, kopmadan bir fırtına; Bulgar, bin babanın sırtına...

İMZASIZ

Vilayetlerin Dili N.62, S.1 9 Temmuz 1339

Vilayetlerin kendi dilleriyle neler anlattıkları aktarılmıştır. Örneğin, İstanbul,

muhallebi al bana; Konya, gel biraz ney çal bana; Ankara, kedisi var balı var; Sivas, kilim, keçe, halı var; Aydın, çal bir zeybek havası; Trabzon, ala hamsi tavaşı...

İMZASIZ

Haliç İskelelerinin Dili N.64, S.1 16 Temmuz 1339

Haliç iskelelerinin kendi dilleriyle neler anlattıklarından söz edilir. Örneğin, Cibali, Akşam yazdı sulh olmuş; Fener, mavi renkler pek solmuş; Balata, çürük limon portakal; Sütlüce, bizim imam top sakal, Defterdar, aybaşına maaş var; Karaağaç, ala ciğer var baş var...

2.2.14. Karikatürler

2.2.14.1. İmzasi Okunabilen Karikatürler

İMZASIZ

İsimsiz N.70, S.3 46 Şubat 1339

Akbaba Kütüphanesi'nin neşrettiği "Manili Fal"ın yakında çıkacağı duyurulur.

İMZASIZ

İsimsiz N.70, S.4 47 Şubat 1339

Yusuf Ziya'nın kaleme aldığı "Nikâhta Keramet" adlı eserin yakında çıkacağı bildirilir.

ADNİ

İsimsiz N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Banyo yapacağı suyun içerisinde siyahi bir çocuk gören küçük kız, "aaa terbiyesiz annem beni yıkayacaktı suyu simsiyah yapacaksın", der.

ADNİ

İsimsiz N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Hamile bir kadının önünde duran küçük hamal, "Götürelim" der.

ADNİ

İlk Çapkınlık N.62, S.2 9 Temmuz 1339

Biri kız, biri oğlan iki bebek top oynamaktadırlar. Kız, uzaklaşan topun arkasından emeklerken diğeri onun arkasından eteğini kaldırır.

ADNİ

Köylü Kadınla Köprü Tahsildarı N.63, S.2 12 Temmuz 1339

Kadın, köprünün başında kendilerinden para isteyen tahdildara, köprübaşında dilenmeye utanmıyor musun efendi, bir de İstanbul’lu olacaksın, der.

ADNİ

Köylü Kadınla Gazeteci N.63, S.3 12 Temmuz 1339

Kadın, “Akşam, Akşam!” diye bağırarak gazete dağıtıcısını görünce İstanbulluların akşam olduğunu anlamayarak dellal bağırtacak kadar ahmak olduklarını düşünür.

ADNİ

Tam Mevsimi N.64, S.2 16 Temmuz 1339

Kendisine ablasını soran kadına çocuk, ağabeyimin arkadaşı gelmişti onu yüzmeye götürdü, der.

ADNİ

İsimsiz N.65, S.4 19 Temmuz 1339

Cuma günü buluşmak isteyen aşığına kadın, o gün gelemeyeceğini söyler, çünkü onlarda Cuma tatiline iştirak etmektedirler.

ADNİ

İsimsiz N.70, S.2 6 Ağustos 1339

Elbisesinin üzerine kemerini önden bağlamış bir kadını gören çocuk babasına, baba bak uçkuru dışarı çıkmış, diye seslenir.

ADNİ

İsimsiz N.70, S.3 6 Ağustos 1339

Kadın, ablasını sorduğunda çocuk, piyasaya çıktı, diye cevap verir.

ADNİ

Yeni Sigara İsimleri N.72, S.4 13 Ağustos 1339

Kadın elindeki sigarayı uzatarak, size bir “Efendi” takdim edeyim, der. Karşısındaki adam ise, teşekkür ederek kendisinin “Hanım” kullandığını söyler.

CEM

Akbaba’ya N.15, S.1 25 K.Sâni 1339

Koltuğunun altında bir dosya bulunan, fesli, paltolu bir adam portresi altında “Güler bir yüz” yazmaktadır.

CEVAT ŞAKİR

İstikbalde Kadınlar Asker Olursa N.25, S.2/3 1 Mart 1339

Karikatürde kadınlar asker olursa nasıl asker olacaklarına dair fikir verilir. Talimgâha sevk edilişleri, piyade, süvari, topçu, bahriye ve mitralyöz olarak görevlendirilmiş halleri tasvir edilir.

CEVAT ŞAKİR

Çok Tecrübe Etmış N.25, S.3 1 Mart 1339

Sevgilisinin yanında parmağına yüzük takan kadın, o zamana kadar hiçbir nişan yüzüğünün parmağına olmadığını söyler.

CEVAT ŞAKİR

Aradaki Fark N.26, S.3 5 Mart 1339

Kadın, karşısında oturan adama dostla aşğın farkını sorar. Adam, dostun ziyaretlerini gündüz, aşğın ise gece yaptığını söyler.

CEVAT ŞAKİR

Tehlike N.26, S.4 5 Mart 1339

Bir kadın tuvalet aynası karşısında süslenmektedir, hemen yanı başında ise arkadaşı ona bakmaktadır. Arkadaşı, bu gün benimkiyle buluşacağız, deyince kadın ona dönerek evlilikten bahsedipte adamı elinden kaçırmaması için uyarır.

CEVAT ŞAKİR

Kabahat Müşteride N.28, S.3 12 Mart 1339

Elinde bir miktar balıkla, balıkçıya gelen müşteri bir önceki gün aldığı balıkların çok bayat olduğunu söyler. Balıkçı ise kabahatin kendisinde olmadığını ifade eder, bir haftadır müşterilere balıkları satmaya çalışmıştır.

CEVAT ŞAKİR

En Heycanlı Eser N.31, S.1 22 Mart 1339

Yüzü semaya dönük kadın, öyle bir eser okumak istiyorum ki okurken heyecandan çıldırayım, deyince adam bakkalın hesap defterini okumasını önerir.

CEVAT ŞAKİR

Herkes Kendini Düşünür N.31, S.4 22 Mart 1339

Bir adam ve kadın masa başında konuşmaktadırlar. Adam, emin olun ki beni çok mesud edeceksiniz, diyince kadın bundan emin olduğunu söyler. Aklına takılan mesele adamın onu mesud edip edemeyeceğidir.

CEVAT ŞAKİR

Memurlar Açlıktan Ölüyor! N.32, S.3 26 Mart 1339

Yerde kıvrılan adamı gören bir diğeri arkadaşına hemen onun yanından ayrılmaları gerektiğini söyler, yerde yatan adam vebalı ise onlarda karantinaya alınacaktır. Arkadaşı ise onu teskin ederek, korkmamasını söyler yerdeki adam vebalı değildir, açlıktan ölen eski bir memurdur.

CEVAT ŞAKİR

İsimsiz N.33, S.3 29 Mart 1339

Üç genç kız konuşmaktadırlar. Biri mecburi izdivaç kanunundan bahsederek, uygulamaya geçildiği zaman bir erkeğin dört kadın alacağını söyler. Bunu duyan bir diğeri de, bari üçümüz bir kocaya düşsek, der.

CEVAT ŞAKİR

Kadınlarda İntihabata İştirak Etseydiler N.35, S.1 5 Nisan 1339

Bir grup genç kadın konuşmaktadırlar. Eğer seçimlere katılsaydılar bütün erkeklerin şüphesiz kendilerini seçeceklerini düşünürler.

CEVAT ŞAKİR

Tehlikeli Mıntıka

N.35, S.3

5 Nisan 1339

Arabada bir adam ve bir kadın yolcu vardır. Adam, arabacıya Çamlıca'ya doğru gitmek istediklerini söyleyince arabacı, bana göre hava hoş ama orası sizi pek açmaz, diye cevap verir.

FAHRETTİN

Tecessüs

N.3, S.2

14 K.Evvel 1338

Kapının deliğinden içeriyi gözetleyen hizmetçi gülerek, hanımın yine meşgul olduğunu düşünür.

FAHRETTİN

Çocuk Aklı

N.7, S.2

28 K.Evvel 1338

Çocuk, annesi ve babasıyla bir aradadır. Kendi yüzüne baktığı zaman yaptığı tüm kabahatleri okuyan annesine, babasının yüzüne bakınca hizmetçi kızı öptüğünü anlayıp anlamadığını sorar.

FAHRETTİN

Zinet Eşyasının Memnu'âtı Münasebetiyle

N.9, S.2

4 K.Sâni 1339

Aynanın karşısında bakım yapan kadın resminin altında, "Tarih bir tekerrürden ibarettir" yazmaktadır.

FAHRETTİN

Yüzünü Görmeden Evvel ve Yüzünü

N.16, S.1

29 K.Sâni 1339

Gördükten Sonra

İki parçadan oluşan karikatürde bir adam yüzü kapalı kadına yaklaşarak nazikçe onunla tanışmak ister. Fakat kadın yüzünü açtığı zaman onun ne kadar çirkin olduğunu görür ve hemen yanından uzaklaşmaya çalışır.

HASAN RASİM

Asrî İzdivaçlar

N.24, S.3

26 Şubat 1339

Genç adam sevgilisinin önünde iki büklüm olarak ne zaman evleneceklerini sormaktadır. Umursamaz bir tavırla onun karşısında oturan genç kadın ise, yüz

görümlüğünü önceden de verebileceğini söyler.

HAYDAR ŞEVKET

Aşık Teyyareci Olursa N.25, S.2 1 Mart 1339

Teyyareci askerin sevgilisi, “Annem galiba münasebetimizi duymuş, sen bu günlerde pek havalandın, diyor” der.

HAYDAR ŞEVKET

Yunanlıların Endişesi N.52, S.3 4 Haziran 1339

Kendi kendine düşünen Yunanlı, sulh olursa işler düzelecek diyorlar ancak İtilaf askerleri gittikten sonra sermayelerimizi nasıl işleteceğiz, diye sormaktadır.

HAYDAR ŞEVKET

Meğer Karışmış N.56, S.4 18 Haziran 1339

Kadın ve adam bir ağacın altında oturmaktadırlar. Kadın, dün seni Bebek’de gördüm Kandilzade’nin metresiyle sandala biniyordunuz, deyince adam onun kendi karısı olduğunu söyler.

HÜSAMETTİN HAŞİM

Tıp Fakültesi Müderrislerinden N.35, S.3 5 Nisan 1339

İsmail Hakkı Bey, Besim Ömer Paşa, Orhan Bey, Ziya Bey, Süleyman Numan Paşa, Köse Tevfik Bey, Ali Bey, Nurettin Bey ve Raşit Tahsin Bey’in portreleri çizilmiştir.

HÜSAMETTİN HAŞİM

Ateşten Gömleğin Ayşe’si N.40, S.1 23 Nisan 1339

Bir koltukta bacak bacak üstüne atarak oturmuş bayanın, ilk Türk sinema sanatkârı Bedia Muvahhid Hanım olduğu belirtilir.

I.HAKKI

Kadınlarda İstiyor! N.4, S.1 18 K.Evvel 1338

Oturan bir erkeğin arkasında onun omzuna elini koyan kadın resmi bulunmaktadır. Erkek, uzun zamandır onun tarafından kalbinin işgal edildiğini

söyleyince kadın işgal masrafı istediğini belirtir.

I.HAKKI

Sebebi Ne İmiş? N.4, S.1 18 K.Evvel 1338

Yatağının içinde yarı doğrulmuş, açık bir kadın, niçin kocasını sevmediğini merak edenlere evlendikten altı ay sonra karısı tarafından aldatılan bir erkeği nasıl sevebileceğini sorar.

I.HAKKI

Maraz-ı İctimai N.5, S.1 21 K.Evvel 1338

Modern bir kadın, karşılaştığı doktora ona gittiğini söyleyince doktor, ateşiniz var galiba, diyerek mukabele eder.

I.HAKKI

Bir Varmış Bir Yokmuş N.7, S.1 28 K.Evvel 1338

Karikatürde yan yana üç resim verilmiştir. Birincisinde, bir kadın ve bir erkek karşılaşır, ikincisinde yakınlaşırlar ve sonuncusunda da kadının yatakta uyuyan adamın cüzdanını çaldığı gösterilir.

I.HAKKI

Memurîn-i Faâledenmiş N.8, S.1 1 K.Sâni 1339

Kadın yanında horlayarak uyuyan adam için, “Şunun faal olduğuna hayret etmemek mümkün mü?” der.

I.HAKKI

Faâl Olanlar Kazandı N.8, S.1 1 K.Sâni 1339

İki kadından biri, kocasının memuriyet bulmak için Anadolu’ya gideceğini söyleyince diğeri, kendi kocasının faâl olduğu için yanında kalacağını belirtir.

I.HAKKI

Afv-ı Umumi N.10, S.2 8 K.Sâni 1339

Kadın kendisine yakınlaşan adama, geçen gün yaptıklarından sonra ne yüzle geldiğini sorunca adam, Afv-ı Umumi’den bahsederek, Lozan’da bile bu karara

varıldığını söyler.

I.HAKKI

Hem Aldanmış, Hem Aldatmış! N.10, S.3 8 K.Sâni 1339

İki kadın konuşmaktadırlar. Biri, mademki o seni aldatmış sende onu aldat, diye diğerine akıl vermeye çalışınca diğeri, aldatanın kocası olmadığını söyler.

I.HAKKI

İsimsiz N.18, S.4 5 Şubat 1339

Yanyana bulunan iki resimden birinde oldukça yorgun yürümeye çalışan bir atın üzerinde bitkin bir süvari bulunmaktadır. Diğer at ise hızla koşmaktadır, onun üzerinde bulunan süvari ise kıyafetlere bürünmüş bir iskelettir. Bu iki tasvirle sulhun ve savaşın nasıl geldiği anlatılmaya çalışılmıştır.

I.HAKKI

Yeni Moda N.19, S.2 8 Şubat 1339

Resimde, üzerinde bluz olmayan kadının kollarında kolluk vardır. Tasvire bağlı olarak kolsuz bluz olduğu gibi bluzsuz kol da olacağı anlatılmaktadır.

I.HAKKI

Kadınlığın Safhaları N.20, S.2/3 12 Şubat 1339

Tek tek resimlerle kadınlığın devreleri olarak müteeddip, mütekebbir, müteheyyiç, müteellim, mütehayyel, mütehammil, mütehassıs, mütekaid kadın portreleri verilmiştir.

I.HAKKI

İsimsiz N.21, S.1 15 Şubat 1339

Koltukta oturmuş, bacak bacak üstüne atmış kadın, sigara içen kadın, “Limanlar kapanmış, buhran muhtemelmış, diye mantodan vazgeçiyor, limanlar nasıl kapanırmış görsün” yazmaktadır.

I.HAKKI

İsimsiz N.21, S.1 15 Şubat 1339

Kadın, aşkınızı mezara kadar götüreceğim, diyen genç aşığına, ikinize de uğurlar olsun diyerek cevap verir.

I.HAKKI

Bu Balık Başka Balık N.22, S.3 19 Şubat 1339

Balıkçı tezgâhını düzenlerken önünden geçen iki şık giyimli, güzel kadına laf atmaya çalışır.

I.HAKKI

Aşıkla Ma'şuka N.23, S.4 22 Şubat 1339

Aşıkla maşukanın farklarının anlatıldığı karikatürde, sevgilisini uyutan kadının o uyuduktan sonra cüzdanını çalması tasvir edilmiştir. Bir diğer bölümde ise, maşukanın aşığını yeni aşığıyla aldatmasına değinilir. Bu karikatürdeki fark, aşık ve maşukanın bir benzerliklerine yer verilmesidir. Maşuka koluna yeni sevgilisini, aşıkta kafasına boynuzları takmıştır.

I.HAKKI

Muavenet-i İctimaiyye Müdür-ü Umumisi N.24, S.4 26 Şubat 1339

Fesli, gözlüklü, paltolu adamının koltuğunun altında bir çanta vardır.

I.HAKKI

Maaş Tevzi'inde ve Tevzi'den Yarım Saat
Sonra N.25, S.1 1 Mart 1339

İki bölümden oluşan karikatürlerin ilkinde gülererek maaşını alan adamın ikinci karikatürde alacaklıları tarafından hırpalanışı tasvir edilmiştir.

I.HAKKI

Sükna Kanunu'ndan İstifade Mi Edecek? N.26, S.1 5 Mart 1339

Kadın önünde diz çökerek ondan kalbinin yegane sahibi olmasını isteyen adama, kalbinin kiracısı olmayı tercih edeceğini söyler.

I.HAKKI

İsimsiz N.26, S.2/3 5 Mart 1339

Aşk meleğinin oklarına maruz kalan adam yere diz çökmüştür, onları uzaktan seyr eden kadın ise gülmektedir. Tasvirin altında aşk meleğinin okları, yayı ve kudreti olduğu belirtilir. Karikatürün devamı niteliğinde olan bir diğer karikatürde ise aşk meleği bu seferde maşukaya oklarını atar fakat oklar eğilerek yere düşer, bununla da maşukanın elmas gibi sağlam teni olduğu anlatılır.

I.HAKKI

İsimsiz N.27, S.4 8 Mart 1339

Yaşlıca bir çift yer sofrasında yemek yemektedir. Kadın boğazını tutarak, boğazına bir metelik kaçırdığını söyler ve kocasından doktor çağırmasını ister. Kocasını ise, on para çıkacak diye viziteye iki lira vermeye değmeyeceğini söyler.

I.HAKKI

Sürmesinden Belli N.28, S.2 12 Mart 1339

Sürmeli kadın, yanındaki adama çoktan beri gözünde tüttüğünü söyleyince adam, is içinde kalan gözlerinden belli olduğunu söyler.

I.HAKKI

Şimdiki Nişanlılar N.28, S.3 12 Mart 1339

Yanyana oturmuş genç çift konuşmaktadır. Nişanlı analı dokuz ay, evleneli on dokuz ay olduğunu söylerler.

I.HAKKI

Konferansın İkinci Perdesi N.29, S.1 15 Mart 1339

Üstünde “Sulh Tiyatrosu” yazan perdenin önünde iki adam ellerindeki çanları çalarak, envai çeşit hokkabazlıkların, perendebazlıkların, cambazlıkların başladığını duyururlar.

I.HAKKI

İsimsiz N.29, S.4 15 Mart 1339

Adam, oturduğu sandalyede yüzünü kapatarak ağlayan kadının önünde diz çökerek ona neden ağladığını sorar. Kadın, eski kocasını hatırladığını söyleyince adam, vaktiyle ondan dayak yediğini hatırlar. Kadın ağlamaya devam ederek, ya ne kadar

güçlüydü, der.

I.HAKKI

Çaya Kaç Türlü Gidilir? N.30, S.2 19 Mart 1339

Yanlarından geçen kadının acele acele nereye gittiğini soran adama arkadaşı, anlayamadın mı paçalarını sıvamış çaya gidiyor, diye cevap verir.

I.HAKKI

Kadınların Eteği N.31, S.4 22 Mart 1339

Boyacı çizmelerini boyatan kadından eteğini biraz daha yukarı çekmesini ister. Kadın, sansürün bu kadarına izin verdiğini söyler, daha fazla çekemeyecektir.

I.HAKKI

Hazır Cevapmış! N.32, S.2 26 Mart 1339

Kadın şişmanlardan hiç hoşlanmadığını söyleyince karşısındaki şişman adam, merk etmeyin güzelim sayenizde zayıflarım, der.

I.HAKKI

Dilenci mi, Postacı mı? N.32, S.3 26 Mart 1339

Bir kadın ve bir adam kol kola girmiş, konuşarak yürürken kadının tarafından bir çocuk elini uzatmıştır. Resmin altında, el çabukluğunun marifet olduğu belirtilir.

I.HAKKI

Erkeklerin "Mim"li Safhaları N.33, S.4 29 Mart 1339

Sırasıyla müterakki, müteşair, mütesallit, müteassıb, müteahhit, mütevekkil, müteverrem, müteveffi adam portreleri verilmiştir.

I.HAKKI

Darülkelp Tedavihanesi'nin Beyoğlu'na Nakli N.34, S.2 2 Nisan 1339

Sertabip Hayyam Efendi kendi küçük arabasını süren eşiği yönetmektedir. Onun arabasına bağlı biraz daha büyük arabada İdare Müdürü Yemni Bey ve Müstahzar Hasan Efendi vardır. En arkada ise bir eliyle köpeklerle dolu bir çuvalı taşıyan ve diğer

eliyle de arabaya bağı bir miktar köpeğı tutan Hademe Ali Onbaşı bulunmaktadır.

I.HAKKI

Fatih'in Yetimlerine N.35, S.2 5 Nisan 1339

Karikatürde verilen beş resimle, Fatih'in yetimlerine aylık, itimat, ümit, insaf, iltifat olmadığı anlatılır.

I.HAKKI

Hakkı Var! N.35, S.4 5 Nisan 1339

Orta yaşlı, pek güzel görünmeyen kadın içki içen kocasına, kanun çıkmasına rağmen hala içkiyi bırakmadığı için kızmaktadır. Kocasını ise gülerek, merak etme karıcığım zaten senin karşında sarmıyor, diye cevap verir.

I.HAKKI

İsimsiz N.36, S.2 9 Nisan 1339

Minderi duvara dayayarak yumruklayan adama karısı ne yaptığını sorunca adam, intihabat mücadelesine hazırlandığını söyler.

I.HAKKI

İntihabat ve Kadınlar N.36, S.2 9 Nisan 1339

Adama sarılan kadın, kadınlarda intihablara katılsalardı ne yapardın, diye sorar. Adam, o zaman ben müntehab-ı evvel, sen de müntehab-ı sani olurdun, diye cevap verir.

I.HAKKI

İsimsiz N.36, S.3 9 Nisan 1339

Kadın, karşısında oturan adama onu ne kadar kısa sürede sevip ne kadar aza mal olduğunu söyleyince adam, neye mal olduğunu bilmem ama ne mal olduğunu bilirim, der.

I.HAKKI

Hanımlar Mebus Olduktan Sonra N.37, S.1 12 Nisan 1339

Kadınlaraın mebus olması halinde mecliste nasıl bir manzara hakim olacağına dair

fikir verilir. Bir kadın mebus kürsüde konuşmaktadır, dinleyicilerden bir kısmı erkek, biri yine kadındır. Ayrıca, kadınlar ve erkeklerin muhalif, muvafık oldukları haller gibi meclisteki muhtelif durumları tasvir edilmiştir.

I.HAKKI

Sulh Niçin Geç ve Güç Geliyor! N.37, S.4 12 Nisan 1339

Sulh perisi gözleri kapalı, yolunun üzerinde sivri uçları yukarıya doğru uzanmış kılıçların üzerinden geçerek yürümeye çalışmaktadır.

I.HAKKI

Men Edilmeyen Müskirat N.38, S.3 16 Nisan 1339

Yere oturmuş, birbirlerinin ellerini tutmuş iki sevgili resmedilmiştir.

I.HAKKI

Ayine İle Keşf-i İstikbal N.40, S.2 23 Nisan 1339

Aynaya bakan genç kadın, istikbalini parlak gördüğünü söyler.

I.HAKKI

Yemeğe Gidiyor! N.41, S.4 26 Nisan 1339

Üzerinde “Lokanta ve Birahane” yazan yere doğru giden kolkola girmiş bir adam ve kadını arkalarından bir başka adam seyretmektedir.

I.HAKKI

Zevce Muhabbeti N.42, S.2 30 Nisan 1339

Gardrobun önünde elbiselerine bakan adam, karısına hangi kıyafetinin kendisine çok yakıştığını sorarak ondan fikir almak ister. Kadın cevabı ise, seyahat elbiselerin olur.

I.HAKKI

Kirayı Kimden İstiyormuş! N.44, S.2 7 Mayıs 1339

Adam karısına ev sahibinin çok iyi biri olduğundan bahseder, Sükna Kanunu kalktığı halde gelip kira diye onu sıkıştırmamaktadır. Karısı ise, sen yokken gelip beni sıkıştırıyor da ondan, cevabını verir.

I.HAKKI

Bayram Münasebetiyle Olacak N.45, S.2 10 Mayıs 1339

Adam, Kalyopi Hanım'ın yine nerede olduğunu sorunca hizmetçi kadın alış-verişe gittiğini söyler.

I.HAKKI

Bayram Hesiyesi N.45, S.3 10 Mayıs 1339

Yatağında oturmuş genç kadın düşünmektedir. Dün gece annesiyle ağabeyi babasından bayram hediyesi isterken amcazadesi de mahzun mahzun bir ona bir de babasına bakmıştır. Amcazadesi de onu mu istemektedir diye düşünür.

I.HAKKI

İsimsiz N.47, S.1 17 Mayıs 1339

Akbaba'nın bayram tebriknamesi olan karikatürde iki genç kadın şaşalı bir koltukta oturmaktadır. Bir tanesi şeker dolu bir çuvaldan şeker saçmaktadır.

I.HAKKI

Bayram Şekerleri N.47, S.4 17 Mayıs 1339

Akide, badem, kaymak, çikolata, horoz şekeri gibi bayram şekerlerinin her biri birer kadın portresiyle anlatılmıştır.

I.HAKKI

Kaş Yaparken Göz Çıkarmak N.49, S.2 24 Mayıs 1339

Adam, ressamın çizdiği kadın portresine bakarak resmin çok güzel olduğunu, ancak neden böyle çirkin bir kadın seçtiğini anlayamadığını söyler. Ressam, portresini çizdiği kadının hemşiresi olduğunu söyleyince adam, kusura bakmayın size benzediğine dikkat etmemiştim, der.

I.HAKKI

Kadın Bir Meyvedir N.50, S.4 28 Mayıs 1339

Kadınların çilek olursa kokusuna doyulmayacağı, kelek olursa bıçakla dahi soyulmayacağı, hurma olursa iç bayıltacağı ve limon olursa sarhoşları ayıltacağı resimlerle anlatılır.

I.HAKKI

İsimsiz N.51, S.3 31 Mayıs 1339

Kocasını elini tutarak, bir çocuğunun olmasını isteyip istemediğini sorduğunda kadın boş bulunarak “Kimden?” diye sorar.

I.HAKKI

Evliyazade Nurettin Bey N.53, S.6 7 Haziran 1339

Türlü esanların, kremlerin, cerrahi levazımının satıldığı Evliyazade Nurettin Bey’in dükkanının reklamı yapılmaktadır. Birçok eşyanın bulunduğu resmin ortasında bir kadın yan tarafındaki esans kutularına dokunmaktadır.

I.HAKKI

Ahırzaman Şairlerinin Medlulleri N.53, S.6 7 Haziran 1339

Karşılıklı sigara içen bir kadın ve erkeğin resmi altında, “İstedğim hediyeyi getir akşama/ O gelmezse farkım olmaz benim deliden/ Belki gönlüm senden bile usanır ama/ Emin ol ki vazgeçmem “Kibar Ali”den” şiirine yer verilerek Kibar Ali Sigara Kağıdı’nın reklamı yapılır.

I.HAKKI

Necip Bey İtiryat Fabrikası ve Çiçek Bahçesi N.53, S.7 7 Haziran 1339

Küçük bir fabrika manzarası önünde çiçek bahçesinde çiçek toplayan bir genç kız resmedilmiştir. Resmin dört köşesi de yine geç kız resimleriyle süslenmiştir.

I.HAKKI

İstanbul’daki Gazete Bolluğuna Şaşmayınız N.53, S.7 7 Haziran 1339

Bir İstanbul manzarası üstünde üst üste yığılmış Kâğıtlar bir tepe haline gelmiştir. Bu Kâğıtların üzerinde ise muhtelif gazetelerin isimleri yazar. Bir kadın, bu gazeteleri karıştırmaktadır. İstanbul’da bu kadar çok gazete çıkması kağıdı ucuza satan Ali Asgar Tebrizi ve Şürekası’na balanmıştır.

I.HAKKI

Ne Dersi? N.55, S.2 14 Haziran 1339

Yanında genç bir kadın olan orta yaşlı adama, karşısındaki el sıkıştığı kişi, demek madam sizin küçüğe ders verecek, diye sorar. Adam madamın gündüzleri çocuğa geceleri de kendisine ders vereceğini söyler.

I.HAKKI

İntihabat ve Kadınlar N.55, S.3 14 Haziran 1339

Kadın, okuduğu gazeteden başını kaldırarak kendisini dinleyen adama, şu erkekler ne kadar akılsız mebus olmak için önce namzet oluyorlar sonra intihabat yapılıyor biz olsaydık önce intihabat edilir ardından namzet olurduk, der.

İHAB HULUSİ

Sulhe Hangi Yoldan Gittik? N.51, S.1 31 Mayıs 1339

Üzerinde ay yıldız olan tekerlekli bir araba, sulhun bulunduğu yöne değil tam tersine gitmektedir.

İZZETTİN

Mütarekeden Beri İstanbul'da Görülen Bazı Simalardan Birkaç Numune N.18, S.2 5 Şubat 1339

Başlıklarından muhtelif milletlere ait oldukları anlaşılan dokuz portre verilmiştir.

MAZHAR NAZİM

Kabahati Yokmuş! N.6, S.4 25 K.Evvel 1338

Kızını sevgilisiyle uygunsuz bir vaziyette yakalayan baba, adamın kulağını çeker. Genç adam ise, hiçbir kabahatinin olmadığını, kızına evlenme teklifi yapmaya geldiğini söyler.

MAZHAR

Kuluçka Mevsiminde N.9, S.3 4 K.Sâni 1339

Müşteri, yumurtasının içinden civciv çıktığını söyleyince garson, hesabınıza onu da yazayım efendim, der.

MAZHAR NAZİM

”Soymak” Kelimesinin Dört Manası N.13, S.4 18 K.Sâni 1339

Yanyana verilen resimlerle “soymak” kelimesinin farklı manaları anlatılır. Meyve soymak, kıyafetleri çıkarmak, birine ait değerli eşyaları almak anlatılmak istenen manalardır.

MAZHAR NAZIM

Örümcek Ağı N.14, S.2 22 K.Sâni 1339

Ortasında bir kadın yüzü bulunan örümcek ağına takılmış olan altı adam resmi çizilmiştir.

MAZHAR NAZIM

Bir Mukayese N.17, S.2 1 Şubat 1339

Elinde parıldayan bir yüzük bulunan orta yaşlı adam yüzüğü genç kıza uzatsa da genç kız, ondan yüz çevirerek genç delikanlıya sarılır. Bu tasvirle, eski zamanların aşk anlayışı anlatılmak istenmiştir. Aşkın gücü servetin önündedir.

MAZHAR NAZIM

Bir Mukayese N.17, S.3 1 Şubat 1339

Kadın, genç aşığından yüz çevirerek kendisine parıldayan bir yüzük uzatan orta yaşlı, şişman adama sarılır. Bununla da asrî hayatın aşk anlayışı anlatılmaya çalışılmıştır, servetin gücü aşkın önüne geçer.

MUHYİDDİN

Bebek Aşkı N.2, S.1 11 K.Evvel 1338

Sandalyede oturan küçük kız, yere diz çökerek kendisine aşkını ilan eden çocuğa, “Bebeğinizi vermekdikçe aşkınızı kabul edemem” demektedir.

MUHYİDDİN

Çocuk Oyunları N.5, S.4 21 K.Evvel 1338

Yatağında doğrulmuş, gözlerini ovalayan kız başucundaki çocuğa gece vakti odasında ne yaptığını sorunca çocuk, uyurgezer olduğunu söyler.

MUHYİDDİN

Kuş Bakışı N.6, S.1 25 K.Evvel 1338

Koltukta oturarak kitap okuyan kadın, arka tarafından üzerine eğilen adama, sende mi okuyorsun, diye sorunca adam, okumadığını, temaşa ettiğini belirtir.

MUHYİDDİN

Ateş Olmayan Yerden Duman Çıkmaz N.6, S.4 25 K.Evvel 1338

Sigara içen adam bir taraftanda yanında bulunan kadına iltifat etmektedir. Ona, gözlerinin kalbini tutuşturduğunu söyleyince kadın, “Belli oluyor, dumanı ağzınızdan tütüyor” diye cevap verir.

MUHYİDDİN

Kış Çiçeklerinden N.7, S.4 28 K.Evvel 1338

Kürklü bir kadın portresinin altında, “Krizantem” yazmaktadır.

MUHYİDDİN

Çiçek Aşısı N.8, S.4 1 K.Sâni 1339

Bir erkek çocuğu kendi yaşlarında bir kızın omzundan öpmeye çalışır. Kız, aşılandığı için canı acıdığını söyleyip onu uzaklaştırmaya çalışsa da diğeri, öpeyim de geçsin, der.

MUHYİDDİN

Yıl Başında N.12, S.1 15 K.Sâni 1339

Genç bayan kendisine, yatmayacak mıyız, diye soran sevgilisine, hediye mi almazsam bu geceyi grev ilan ediyorum, cevabını verir.

MUHYİDDİN

İstanbul’da Çiçek Çoğalmış N.12, S.4 15 K.Sâni 1339

Üstünde çiçekli bir kıyafet bulunan kadın, kendisine “Çiçeğim” diyen adama buna müsaade etmediğini söyler. Adam ise, neden çiçeğe tutulacağımdan mı korkuyorsunuz, diye cevap verir.

MUHYİDDİN

Hediyesi Ne İmiş?

N.13, S.4

18 K.Sâni 1339

Delikanlı dokuz ay sonra mektebi bitirdiğini söyleyerek, sevgilisine ona ne hediye vereceğini sorar. Genç kız, hediyenin şimdiden hazır olduğunu söyler, bir bebek verecektir.

MUHYİDDİN

Gece Yarısında İntizar

N.18, S.1

5 Şubat 1339

Üzerinde askılı bir gecelik bulunan kadın, arkası dönük yolu gözlemektedir.

MUHYİDDİN

İsimsiz

N.18, S.3

5 Şubat 1339

Elini beline koyarak, kendisini izleyen adama, “Bilin bakalım benim ünvanım nedir?” diye soran kadına dam, “Cüzdanlar fatihi” diyerek cevap verir.

MUHYİDDİN

Çocuk Sahneleri

N.20, S.4

12 Şubat 1339

Sarayda padişah kılığında bir çocuk, kendi yaşlarında ve süslü kıyafetler giyinmiş küçük kıza yönelmiştir. Tasvirin altında Şeyh Galip’in, “Güzelsin bî-bedelsin nâz-perversin dilârâsın/ Değilsin bî-vefa amma ki gayet bî-muhabâsın” beyiti yer alır.

MUHYİDDİN

Lozan Konferansı’nın Dört Safhası

N.22, S.4

19 Şubat 1339

Bir çocuğun dört farklı portresiyle “ümit, bedbinlik, nikbinlik, inkıtâ” halleri gösterilmiştir.

MUHYİDDİN

Hakimiyet-i Milliye Devri

N.24, S.2

26 Şubat 1339

Paşalar gibi giyinmiş olan çocuk arkasında siyahi bir uşakla kız arkadaşının yanına gelmiştir. Ona, bugün senin yanına cicilerimle geldim, der. Kız ise artık bu cicilerin modasının geçtiğini söyleyerek karşılık verir.

MUHYİDDİN

İçki ve Meze N.26, S.4 5 Mart 1339
İçki şişesi ve bardağının yanında bir kadın resmedilmiştir.

MUHYİDDİN

İsimsiz N.28, S.4 12 Mart 1339
Adam sigarasını yakan kadına hayran hayran bakarak, yakmasını biliyorsun da niçin söndürmüyorsun, der.

MUHYİDDİN

Çocuklara Göre Vaziyet N.30, S.3 19 Mart 1339
Elleri belinde kız, gazeteye bakan erkek çocuğuna havadisleri sorar. Çocuk, annesinin çamaşır dolabı gibi karışık olduğunu söyler.

MUHYİDDİN

Şimdiden Özeniyor N.34, S.4 2 Nisan 1339
Sandalyede oturan küçük kız, çok şükür soyunacak تنها bir yer buldum, der.

MUHYİDDİN

Kıskanç Değilmiş N.36, S.3 9 Nisan 1339
Kadın adama, evli olduğunu, onun boş yere ısrar ettiğini söyler. Adam, zararı çok kocanızı kıskanmam, cevabını verir.

MUHYİDDİN

İsimsiz N.38, S.4 16 Nisan 1339
Ağaçların, yeşilliklerin içinde olan kadın, her tarafın yemyeşil olmasından dolayı mutlu olur. Arkasındaki adam ise, bu mevsimde her yer yeşillenir güzelim, der.

MUHYİDDİN

İsimsiz N.39, S.4 19 Nisan 1339
İzci üniformalı bir grup çocuk, önde davul çalanın arkasından “Ramazan geldi, hoş geldi/ Baklava tepsi boş geldi” manisini söyleyerek gitmektedirler.

MUHYİDDİN

Kadınlar İzci Olursa

N.41, S.4

26 Nisan 1339

İki sıra halinde sıralanan bir grup izci kızın başında bir de “oymak hanımı” vardır.

MUHYİDDİN

Hediyelik

N.47, S.3

17 Mayıs 1339

Büyük bir hediye paketinin içerisinden güzel, genç bir kadın çıkmaktadır. Resmin altında, “Bayram şekeri” yazar.

MUHYİDDİN

İsimsiz

N.48, S.3

21 Mayıs 1339

Üzerinde Misak-ı Milli yazılı olan bir çuvalın önünde duran çocuk, kendisine bakan diğer üç çocuğa bakarak “hayır” anlamında ellerini kaldırır ve artık torbanın ağzını kapattığını söyler.

MUHYİDDİN

Çocuk Mantiğı

N.51, S.2

31 Mayıs 1339

Küçük çocuk ablasına, annem seni dokuz ayda doğurmuş beni de dokuz ayda doğurmuş peki neden ikiz kardeşlerimizi on sekiz ayda doğurmamış, diye sorar.

MUHYİDDİN

Çocuk Mantiğı

N.51, S.3

31 Mayıs 1339

Siyahi polis çocuğun kulağını çekerek, gözünün önünde çiçekleri yolduğu için küçük çocuğa kızar. Çocuk ise, ay gündüz de görüyormuş, diye tepki verir.

MUHYİDDİN

İsimsiz

N.52, S.4

4 Haziran 1339

Yanyana durmuş kız ve erkek çocuklarının resmini çizen küçük ressam, ressamlığın ince bir sanat olduğunu söyler, ancak model olmak kadar keyifli değildir.

MUHYİDDİN

İzciler Coğrafya İmtihanında

N.53, S.2

7 Haziran 1339

Mümeyyiz bu sene öğrendiği birkaç ülke ismini sorunca izci talebe, Kâğıthane, Beykoz, Çırpıcı, Çamlıca, adalar, diye cevap verir.

MUHYİDDİN

İsimsiz N.53, S.3 7 Haziran 1339

Kadın iki ay sonra doktor çıktığını söyleyince yanındaki adam da, öyle ise bende tüm hastalıklarımın tedavisini iki ay sonraya bırakıyorum, der.

MUHYİDDİN

İsimsiz N.53, S.5 7 Haziran 1339

Bir kız çocuğu elindeki kiraz dolu sepeti karşısında duran kendi yaşlarındaki erkeğe uzatır. Erkek çocuk, onları değil dudağının kirazını istediğini söyleyince küçük kız, geçen gün abin baktı onlar daha olmamış, der.

MUHYİDDİN

İki Çiçek Bir Böcek N.60, S.4 2 Temmuz 1339

Elindeki çiçeğin yapraklarını teker teker koparan küçük kızın bir tarafında kendi yaşlarında bir erkek çocuğu, diğer tarafında ise biraz geride siyahi bir kız çocuğu bulunmaktadır.

MUHYİDDİN

Adada Merkep Sefası N.64, S.3 16 Temmuz 1339

Merkebiyle bir kadını takip eden adam, mekepden düşer ve kadın ona bakarak güler. Ardından kadında merkebinden düşer, ardından beraber merkep sürerler ve yakınlaşırlar. En sonunda ise ayrılırlar.

AHMET MÜNİF

Eski Zaman Türküleri N.1, S.1 7 K.Evvel 1338

Bir yelkenlinin içerisinde, kıyafetlerinden eski zaman Türkleri oldukları anlaşılan iki sevgili bulunmaktadır. Genç kız, aşığının kendisine uzattığı kaseye mey dökmektedir. Karitürün altında “Sarayburnundan geçerken/ Sırmalı yelken açarken/ Yâr doldurur ben içerken” yazmaktadır.

AHMET MÜNİF

Lüks Malların İdhali Memnu'addır N.2, S.2 11 K.Evvel 1338

Evin hizmetçisi şık giyimli hanımefendiyi durdurur. Beyefendi içeriye soyunupta girmesini istemiştir.

AHMET MÜNİF

Eski Şairlerin Medlulleri N.3, S.4 14 K.Evvel 1338

Oldukça şık bir eski zaman güzeli kendisini bekleyen sandala ayağını atmaktadır.

AHMET MÜNİF

Kaz Meraklısı N.4, S.4 18 K.Evvel 1338

Etrafındaki kazlara yem veren kadın resminin altında, "Ebedi hayat komedisi" yazmaktadır.

AHMET MÜNİF

Eski Maniler N.5, S.4 21 K.Evvel 1338

Aşık saz çalarak yanında bulunan güzele maniler söylemektedir: "A kara kız kara kız/ Saçlarını tara kız/ Gönlüm uçtu yuvadan/ Perçeminde ara kız".

AHMET MÜNİF

Kadınlar ve Tahsisat-ı Mesture N.6, S.3 25 K.Evvel 1338

Karşılıklı duran iki adamdan bir diğerine, sevgilileri tahsisat-ı mestureyi kesmedikçe şikayet etmeye hakkının olmadığını ifade eder.

AHMET MÜNİF

Hangisi Daha Kıymetli? N.7, S.4 28 K.Evvel 1338

Çıplak bir kadın resmi çizen ressam model olan kadına, resmin harika olduğunu, bu resmi en aşağı beşyüz liraya vereceğini söyleyince kadın, "Resmi alan adamın adresini muhakkak isterim, resmine beşyüz lira verdikten sonra..." der.

AHMET MÜNİF

Eski Şairlerin Medlulleri N.8, S.4 1 K.Sâni 1339

Ellerini göğsünde birleştiren aşık, karşısındaki eski zaman güzeline

yalvarmaktadır. Resmin altında, “Süzme çeşmin gelmesin müjgan müjgan üstüne” mısrası yer alır.

AHMET MÜNİF

Eski Şairlerin Medlulleri N.9, S.1 4 K.Sâni 1339

Aşık elini tuttuğu güzele “Benimle bir gececik câme-hâba girmeyesin/ Beni günaha sokup sen sevaba girmeyesin” beyitini söylemektedir.

AHMET MÜNİF

Mahalle Bakkallarının Siyaseti N.10, S.2 8 K.Sâni 1339

İki bakkaldan biri diğerine, “Konferans Patrikhanenin İstanbul’dan kalkmasına karar verirse ne dersin” diye sorunca diğeri, Türkler ile alış-verişi etkilemedikten sonra onları ilgilendirmeyeceğini ima eder.

AHMET MÜNİF

Başlangıç N.11, S.3 11 K.Sâni 1339

Adam başında durduğu kadına, kim bilir şimdiye kadar başınızdan ne maceralar geçti, diye sorar. Kadın, dün boşandığını söyleyerek daha yeni başlangıç yaptığını ima eder.

AHMET MÜNİF

Peri-i Sulh N.12, S.1 15 K.Sâni 1339

Lozan Konferansı’nda kendisine uzanan ellere karşı lakayt kalan Sulh Perisine, Fuzuli’ye ait bir beyitle karşılık erilir.“Çekme damen naz edip üftadelerden kıl hazer/ Göklere açılmasın eller ki damanındadır”.

AHMET MÜNİF

Yanıp Tutuşmanın Neticesi N.13, S.3 18 K.Sâni 1339

Adam, artık iyice anladım sen beni kül edeceksin, diyince bunun tabi olduğunu söyleyen kadın ona, aşkından yanıp tutuşuyorum, dediğini hatırlatır.

AHMET MÜNİF

Açlığa İdman N.14, S.4 22 K.Sâni 1339

Bir adam, Men-i Müskirat Kanunu'nun marttan itibaren tatbik edileceğini haber verince diğeri, ondan önce üçte bire inen maaşların men-i meşrubat ve mekulat kanunlarını tatbik ettiğini söyler.

AHMET MÜNİF

İstanbul'da Bir Muaşaka Sahnesi N.15, S.2 25 K.Sâni 1339

Biri sigara içen iki kadın kaldırımda oturmaktadır. Yanı başlarında ise bir külhanbeyi ve yaşlı bir kadın konuşmaktadırlar.

AHMET MÜNİF

Beyoğlu'nda Bir Muaşaka Sahnesi N.15, S.3 25 K.Sâni 1339

Resimde, iki bahriyeli bir kadını kucaklamıştır. Onların arkasında askerler aralarına aldıkları kadınla konuşmaktadırlar.

AHMET MÜNİF

Eski Şairlerin Medlullerinden N.17, S.1 1 Şubat 1339

Aşık, elinde bir gül bulunan eski zaman güzelinin yere uzanan şalına yüz sürmektedir. Resmin sağ üst köşesinde Enderunlu Vasıf'a ait olan "O gül endam bir al şale bürünsün yürüsün/ Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün." beyitine yer verilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eş'âr-ı Kadime Medlullerinden N.19, S.2 8 Şubat 1339

Peçeli iki kadının arkasında bulunan adam onlara bakarak şiirler söylemektedir.

AHMET MÜNİF

Darülbedayi'de N.21, S.3 15 Şubat 1339

Üst kattan, alt kattaki kadınları gözetleyen erkeklerin güzelliği temaşa ettikleri ifade edilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eski Şairlerin Medlullerinden N.22, S.1 19 Şubat 1339

Sakinin efendisine mey doldurduğu bir eski zaman resmi altında, Nedim'in "Nîm

sun peymâneyi sâkî tamam ettin beni” mısrasına yer verilir.

AHMET MÜNİF

Ona Şüphe yok N.24, S.2 26 Şubat 1339

Kendisinden genç bir beyin karşısında oturan ve görünüş itibariyle çok da güzel olmayan kadın adama, sağlığını, servetini muhafaza edemediğini fakat namusunu muhafaza ettiğini söyler.

AHMET MÜNİF

Kara Sevda N.25, S.1 1 Mart 1339

Hoş görünümlü bir eski zaman güzelinin yanında ona sarılan kaftanlı, siyahi bir adam tasvir edilmiştir.

AHMET MÜNİF, RAMİZ

Hıyanet-i Vataniyye Davasında N.26, S.1 5 Mart 1339

Üç kişiden oluşan heyet-i hakimenin karşısında, Avukat Rıfat Haydar, Avukat Saadettin Ferit, Cenap Şehabettin, Süleyman Nazif, Yakup Kadri, Falih Rıfkı, Ahmet Haşim, Senih Muammer ve Necmeddin Sadık Beylerin portreleri çizilmiştir.

AHMET MÜNİF

Mukabele-i Bilmisal N.26, S.2 5 Mart 1339

Kadın yanında oturan adama, “Eminim ki kocam şimdi metresinin kolları arasındadır siz benim yerimde olsaydınız ne yapardınız?” diye sorar.

AHMET MÜNİF

Hale Opereti Sanatkârları N.27, S.4 8 Mart 1339

Üçü kadın, yedisi erkek olan on kişinin portresi tasvir edilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eski Şairlerin Medlullerinden N.30, S.4 19 Mart 1339

Birbirine sarılmış bir çiftin bulunduğu resimde, “Bana gösterme gönlünün gülünü/ Bitirir gönlümün tahammülünü” beyitine yer verilir.

AHMET MÜNİF

Kadınlar ve Spor N.31, S.2 22 Mart 1339

Karşısında bulunan kalp şeklindeki boks torbasını yumruklayan kadın resmi altında, bunun kadınların hergün yaptıkları idman oldukları belirtilir.

AHMET MÜNİF

Hıyanet-i Vataniyye Meselesi N.32, S.2 26 Mart 1339

Abdülhak Hamit'in, Süleyman Nazif ve Cenap Şehabettin ile Falih Rıfkı, Ahmet Haşim, Yakup Kadri'yi barıştırmaları resmedilmiştir.

AHMET MÜNİF

Çingenelerde Nüfusa Kayd Olunuyor N.36, S.4 9 Nisan 1339

Bir çingene ayısına, yürü koca oğlan bizde nüfusa kayd olacağız, der.

AHMET MÜNİF

Hicret Ediyorlar N.38, S.3 16 Nisan 1339

Ellerinde işki şişeleri ve testilerle bir grup adam içerek beraberce yol almaktadırlar. Resmin altında, “Pelâs-pâre-i rindî be-dûş u kâse be-kef/ Zekât-ı mey verilir bir diyara dek gideriz.” Beyitine yer verilir.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.39, S.1 19 Nisan 1339

Ramazan manzaraları içerisinde Sabit'e ait “Elde işkenbe fener arkada zenbîl-i sahur/ Gice faslında şikem-hâreleründür seyrân” beyiti verilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.40, S.4 23 Nisan 1339

İki eski zaman sevgilisi resmedilmiş ve “Ey tıfl-ı naz bir gece mihmanım ol benim” mısrasıyla başlayan beyite yer verilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.41, S.3 26 Nisan 1339

Bir eski zaman güzelinin portresi, Divan şiirinden bir beyitle verilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.42, S.4 30 Nisan 1339

Karikatürde bir sofranın başında aşık ve onun dizine yatmış güzel sevgilisi vardır. Onların yanında da bir saki kendisine hayranlıkla bakan bir başka adama mey doldurmaktadır.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.44, S.4 7 Mayıs 1339

Aşık, sevgilisinin ayağını öpmektedir. Resmin altında, "Buseden pabuç giydirdim o nermin payına" mısrası yer alır.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.45, S.4 10 Mayıs 1339

Karikatürde, aşık sevgilisinin dizinin dibine oturmuş, onun elini tutarak hayranlıkla onu izlemektedir.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.46, S.4 14 Mayıs 1339

Divan şiirinden bir beyitle beraber, birbirine sarılan iki aşık resmi verilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.47, S.4 17 Mayıs 1339

Yanyana oturmuş, birbirlerine bakan iki sevgilinin resmi altında Nedim'in "İyddır çık naz ile seyrana kurban olduğum" mısrası verilmiştir.

AHMET MÜNİF

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.67, S.4 26 Temmuz 1339

Aşık sevgilinin ayakarı ucuna oturmuş, hayranlıkla ona bakmaktadır. Tasvirin altında, "Halk-ı alem yılda bir kez ıyd için kurban eder/ dem-be-dem saat-be-saat ben senin kurbanınam" beyitine yer verilir.

MUVAFFAK

Üşüyen Gençler N.22, S.4 19 Şubat 1339

Kadın, havanın soğuk olduğunu söyleyerek odun ve kömürde olmadığını belirterek ne yapacaklarını sorduğunda adam, beraber titreşiriz, der.

MUVAFFAK

Alacaklıdan Tuhafiz N.24, S.3 26 Şubat 1339

Bakkalın önünden geçtikleri sırada hava güneşli olmasına rağmen şemsiye açan adama arkadaşı bunu neden yaptığını sorduğunda adam, bakkala borcu olduğu için ona görünmemeye çalıştığını söyler.

RAGIP NURİ

İçki Memnu'iyetinin Tehiri Üzerine N.57, S.4 21 Haziran 1339

Bir yemek masası üzerinde içki şişeleri ve kadehler dans etmektedir.

RAGIP NURİ

İsimsiz N.58, S.4 25 Haziran 1339

Ağaçlık bir yerde çiçek toplayan kadın, arkasında onu izleyen adama çiçekleri göstererek, bunların ne çiçeği olduğunu bilir misin, diye sorar. Adam, onların ne çiçeği olduğunu bilmem ama senin ne çiçek olduğunu bilirim, diye cevap verir.

RAGIP NURİ

Büyük Ada'da Yaz Eğlenceleri N.59, S.3 28 Haziran 1339

Bir çift açıkavada bir masada oturmaktadır. Onların alt tarafında ise insanlar denize girmektedir. Masadaki adam garsonun getirdiği hesaba şaşkınlıkla bakar. Bu tasvirle, "yüzenler ve yüzülenler" anlatılmıştır.

RAGIP NURİ

Söyleyenden Dinleyen Arif Gerek N.59, S.4 28 Haziran 1339

Sandalyeye çıkararak duvara bir çerçeve asmaya çalışan kıza annesi ayağının altına bir gazete koymasını söyleyince, kız gerek olmadığını belirtir.

RAGIP NURİ

Müşabehet N.60, S.3 2 Temmuz 1339

Yaşlı bir adam ve genç bir kadın yanyana oturmaktadır. Adam, hayranlıkla

kadına bakarken kadında ona gülümsemektedir. Önlerinde yere oturmuş iki köpekten biri hal ve görüşüyle adama biri kadına bakmaktadır.

RAGIP NURİ

Kadınların Yemini

N.69, S.3

2 Ağustos 1339

Orta yaşlı adam, kendi yaşlarındaki karısının modern bir kıyafetle dışarı çıkmak üzere olduğunu görünce ona, bu halde dışarı çıkılır mı, diye sorar. Kadın ise, benim sadakatimden emin ol sana ihanet edersem gençliğimin hayrını görmeyeyim, der.

RAMİZ

Kim Demiş Marsık Yanmaz Diye...

N.1, S.2

7 K.Evvel 1338

Birbiriyle konuşan kara suratlı iki adam, yine kendilerinin yandıklarından şikayet ederler.

RAMİZ

Bursa'daki Vatandaşlar

N.2, S.1

11 K.Evvel 1338

Para keselerinin üzerine oturmuş bir adam muhtelif milletlerin bayrağını bir arada tuttuğu sol elini arkasına saklayıp sağ eliyle Türk Bayrağı'nı sallamaktadır.

RAMİZ

Ya Kendi Başındakiler

N.3, S.1

14 K.Evvel 1338

Lozan Konferansı'nda, Lord Curzon kürsüden hitap etmektedir. Başında muhtelif milletlerin şapkası üst üste bulunduğu halde, İsmet Paşa'nın kalpağını Çiçerin'in başında gördüğünü söylemektedir.

RAMİZ

Köpeklerin Asrî Vazifesi

N.3, S.3

14 K.Evvel 1338

Asrî giyimli bir kadın kendisine doğru uzanan köpeğin ağzındaki mektubu alırken biraz uzakta duran iki adam ona doğru bakmaktadır.

RAMİZ

Genç Türkler Ne Yapıyorlar?

N.4, S.1

18 K.Evvel 1338

Yanında merdaneye benzeyen bir nesne, elinde bir topla uğraşan adama başka

biri ne yaptığını sorduğunda, adam İngilizlerle oynayacakları oyun için top hazırladığını söyler.

RAMİZ

Milletlerin Jimnastiği N.4, S.2/3 18 K.Evvel 1338

Muhtelif milletlerden jimnastik yapan kişilerin resimlerine yer verilmiştir. Her bir resmin altında onlara verilen komutlar yer alır. Örneğin; “Türk: Geniş nefes al, İngiliz: Kolları aşağı indir, Amerika: Yerde rahat, Yunan: Yere yat...”

RAMİZ

Seyyahlara Nasıl Propaganda Yapılıyor? N.5, S.1 21 K.Evvel 1338

İki seyyah yanlarındaki tercümana, omuzlarının üzerinde bir sandıkla koşan insanları göstererek onların kim olduğunu sorarlar. Tercüman, “Türkler sandık içinde kızlarımızı kaçıyorlar” diye cevap verir.

RAMİZ

Hergün İsim Değiştiren Bir Şair N.5, S.3 21 K.Evvel 1338

İzci kıyafetiyle çizilmiş bir adam resminin altında, “Müdür-ü Mesulümüz: İzci” yazmaktadır.

RAMİZ

Emval-i Metruke Meselesi N.6, S.1 25 K.Evvel 1338

Ağlayan bir kadını gören adam gülerken onun da emval-i metrukeden olacağını düşünür.

RAMİZ

Numan Usta'nın Müsahebesinde Hazır Bulunan Bazı Simalar N.6, S.2 25 K.Evvel 1338

Numan Usta'nın konuşmasında hazır bulunanlardan altı kişinin portresi tasvir edilmiştir.

Ramiz

Lozan Maçında N.7, S.1 28 K.Evvel 1338

Lord Curzon, top olarak tasavvur edilen dünyayla bir askerin kaleci olduğu kaleye gol atmaya çalışmaktadır. Fakat bu sırada, artık eski oyunları oynayamadığını söylemektedir.

RAMİZ

1339 N.8, S.1 1 K.Sâni 1339

Bir peri elinde zeytin dalı olabileceği muhtemel olan bir dalla beraber ufak tefek birini kulağından tutarak çekiştirmektedir. Resmin altında yeni senenin sulhu getirdiği yazılmıştır.

RAMİZ

Sulh Güneşi N.9, S.1 4 K.Sâni 1339

Yan yana yer alan üç resmin ilkinde bir adam gazete okur, burda sulh güneşinin doğacağı haber verilmektedir. İkincisinde, güneş doğmaya başlar ve üçüncü resimde sulh güneşi doğar.

RAMİZ

İsimsiz N.10, S.1 8 K.Sâni 1339

Bir insan iskeletinin üzerindeki etleri yiyen akbaba resminin altında akbabanın, daha var mı, diye sorduğu belirtilir.

RAMİZ

Lozan'daki Kuklalar N.11, S.4 11 K.Sâni 1339

Elinde iplere bağlı bir sürü insan kuklası bulunan Curzon bir taraftan onları oynatmaya çalışırken bir taraftan da artık istediği gibi oynamadıklarını ifade eder.

RAMİZ

Zafer Abidesi N.13, S.1 18 K.Sâni 1339

Altında zayıf, soyтары gibi bir adamın ezildiği dünyanın üzerinde şaha kalkmış atıyla bir kumandan yer almaktadır.

RAMİZ

Gönül Bu Ya... N.13, S.2 18 K.Sâni 1339

Yaşlı bir kadın kendisine dikkatle bakan adama, niye baktığını sorar. Adam, asar-ı atika meraklısı olduğunu söyler.

RAMİZ

Lozan Konferansı'na İthaf Olunur N.14, S.1 22 K.Sâni 1339

Sulh meselesinin çözülemediğini ifade eden asker üniformalı biri elinde tebeşir tahtaya sulhun formülünü yazar ve bu meselenin ancak cebir ile çözülebileceğini söyler.

RAMİZ

Cemiyet-i Akvamın İçyüzü N.16, S.1 29 K.Sâni 1339

Bir insan topluluğu karşısında bir elinde muhtelif milletlerin bayrakları, bir elinde terazi bulunan kuklayı arkasından gizlice biri oynatmaktadır. Karikatürde, kuklayı kimin oynattığı sorulur.

RAMİZ

İsimsiz N.16, S.2 29 K.Sâni 1339

Askılı, kısa etekli modern bir elbise giyen adam karısından modern elbiseler içerisinde ne hale geldiklerini görüp ibret alması için kendisine bakmasını ister.

RAMİZ

Lozan'dan Karnaval Dönüşü N.17, S.2 1 Şubat 1339

Şapkasında İngiliz bayrağının resmi bulunan adam, sırtında bir çuvalla gülerek yürümektedir. Etrafında boyları onun dizlerine gelen birkaç tane daha adam vardır, onların elleri doludur. Lozan'dan dönüşlerinin karnavala denk geldiği belirtilerek kimsenin onları görüpte şaşırması istenir.

RAMİZ

Her Girişin Bir Çıkışı Vardır N.21, S.1 15 Şubat 1339

Limandan gemileri izleyen bir asker resminin altında: (Limanlar kapandıktan sonra) “- Açıl kilit! - Açılmaz! Anahtarın nerede? - Suya düştü!” yazmaktadır.

RAMİZ

İktisadi Zaferimizi Hazırlarken

N.25, S.4

1 Mart 1339

İçinde altınların, paraların ve keselerin bulunduğu kafesin arkasında duran şişman adam kendisine senet uzatan yaşlı kadına, bu senetleri de muhafaza etmek için kafese koyacağını söyler.

RAMİZ

Çester Projesi

N.28, S.1

12 Mart 1339

Bir tren yolunun yanında şişman bir kadının kucağında zayıf, cılız bir adam süt emmektedir. Onların yanından bir tren gülerek geçmektedir. Bu ilk tasvirle Çester Projesi'nin nasıl geldiği anlatılır. Nasıl gittiğinin anlatıldığı resimde ise kadının kucağındaki adam şişmanlamış, kadınsa zayıf, kupkuru kalmıştır. Bebek kadından ayrılmış giderken yanlarından geçen tren endişeyle onlara bakar.

RAMİZ

Yangın ve Tali'

N.29, S.3

15 Mart 1339

Kadın, evi boşyere sigortaladıklarını söyleyince kocası yangın çıkma ihtimalinden bahsederek yaptıkları lüzumuna değinir. Karısı ise, nerde bizde o tali', diye cevap verir.

RAMİZ

Sulh Konferansı İstanbul'da Toplanırsa

N.30, S.1

19 Mart 1339

Sulh murahhası olduğu belirtilen şişman adam, ellerini arkasında bağlamış, yüzünde mest olmuş bir ifadeyle, ne güzel bir şehir yazı burada geçirmek için konferansı kışa kadar uzatmalı, der.

RAMİZ

Ağaç Bayramı

N.30, S.2

19 Mart 1339

Birinin elinde fidan, birinin elinde kazma olan izcikıyafetli çocuklar konuşarak yürümektedirler. Elinde fidan olan, fidanı babasından gizli bahçeden söktüğünü, diğeri ise kazmayı evden aşırıldığını söyler.

RAMİZ

«ستانداردوويل» Gaz Şirketi Boğaziçi'ni N.31, S.1 22 Mart 1339
İstikbalde Parlatacakmı!

Mazi, hal ve istikbal şeklinde Boğaziçi'nden manzaralar verilmiştir. Mazide, oldukça sade görünen Boğaziçi'nde Türk bayrağı dalgalanır. Halde, yine sakin bir manzara vardır, fakat Türk bayrağının yerini Amerikan bayrağı alır. İstikbalde ise Amerikan bayrağı dalgalanmaya devam eder ve Boğaziçi dumanlar yüzünden tam olarak görünmemektedir.

RAMİZ

Ufuk Siması N.31, S.3 22 Mart 1339

Yanyana duran iki adamdan biri, mart ayının havasını sulh havasına benzetir. Onun gibi bir açılıp bir kapanmaktadır.

RAMİZ

Zenginlerimiz N.32, S.1 26 Mart 1339

Fesli, şişman adam koltukta oturmaktadır. Yanındaki masan üst üste konulmuş altınlarla, Kâğıt paralarla ve keselerle doludur. Zenginlerin, zafer abidesini yapmak için kendi abidelerini bozamadıkları ifade edilir.

RAMİZ

Mektebe Başlayan Gayr-i Faallere Dair N.33, S.1 29 Mart 1339

Kollarının altında birer defterle yürüyen gayr-i faillerin önünde onlara birşeyler anlatan iki kişi vardır. Onlarında önünde bir eşeğe binmiş birisi ve onun da önünde yanyana duran üç kişi vardır. Üç kişiden en sağdaki başının üzerinde bir şey taşımaktadır.

RAMİZ

Masuniyet-i Şahsiyyeden Evvel, N.34, S.1 2 Nisan 1339
Masuniyet-i Şahsiyyeden Sonra

İlk resimde polis kendisine bakan adama, öyle dik dik yüzüme bakma şimdi seni tevkif ederim, der. İkincisinde ise polis memurunun karakola götürmek istediği adam diklenerek, herkesin bir masuniyet-i şahsiyyesi olduğunu söyler.

RAMİZ

Sulh İhtiyarlıyor N.35, S.4 5 Nisan 1339

Elindeki aynaya bakan yaşlı ve zayıf kadın, artık ihtiyarladığını kimsenin kendisini beğenmeyeceğini düşünür.

RAMİZ

İntihabat Başlıyor! N.36, S.1 9 Nisan 1339

Şişman namzet oldukça zayıf görünen çiftçiye üç senedir onun için çalıştığını söyleyerek yine oyunu kendisine vermesini ister. Çiftçi, bu seferde sen oyunu bana ver de biraz da ben şişmanlayayım, diye cevap verir.

RAMİZ

Numara:2 N.37, S.3 12 Nisan 1339

Sarıklı, cüppeli bir adam direğe dayalıdır, fakat direk ortadan ikiye bölündüğü için düşmek üzeredir. Bu tasvirle de, irticanın dayandığı grup anlatılmak istenmiştir.

RAMİZ

İkinci Lozan Konferansı N.38, S.1 16 Nisan 1339

Elinde bir zeytin dalı bulunan, uzun ince bir kadın olarak tasvir edilen sulh, dans edilen salonun kapısından içerideki kadınlı erkekli topluluğa bakar ve o kadar güzel varken kendisine kimsenin bakmayacağını düşünür.

RAMİZ

Darülfünun Şerh-i Metin Müderrisi N.38, S.2 16 Nisan 1339

Bir elinde kâğıtlar olan müderrisi diğer eliyle birşeyler saymaktadır. Hemen yanında bir masa ve üzerinde gramafon vardır.

RAMİZ

Bitmeyen Oruç N.39, S.2 19 Nisan 1339

Sarıklı, cüppeli hoca, karşısındaki zayıf adama acıyarak orucun bir günde onu nasıl zayıflattığını söyler. Zayıf adam ise, ne bir günü hocam on senedir orucum, der.

RAMİZ

Siyaset Hortlağı N.40, S.3 23 Nisan 1339

Üzerinde kefeniyle mezardan çıkmış bir hortlak, ellerini yukarı kaldırmış, “İttihat edelim, terakki edelim” demektedir.

RAMİZ

Oruç Bozanlar N.40, S.4 23 Nisan 1339

Önünden geçen iki güzel kadını gören adam, onlara iftardan sonra rast gelmesinin isabet olduğunu düşünür.

RAMİZ

Sükna Kanunu Kalkmadan Evvel ve Sükna Kanunu Kalktıktan Sonra N.42, S.1 30 Nisan 1339

Sükna Kanunu kalkmadan önce kiracı ev sahibine, ev kirası olarak yüz elli kuruştan fazla vermeyeceğini söyler. Kanun kalktıktan sonra ise ev sahibi, evi yüz elli liradan aşağı kiraya vermeyeceğini belirtir.

RAMİZ

Kimi Malayle Kimi Kazmayla N.42, S.3 30 Nisan 1339

Elinde mala olan bir adamın karşısında boyları onun dizlerine gelen ve ellerinde kazmalar olan üç kısa boylu adam vardır. Kazmalılar diğerine, yeni Türkiye’yi biz imar edecektik, derler.

RAMİZ

Sulh Masasında İspritizma Tecrübeleri N.43, S.1 3 Mayıs 1339

Bir masanın başında dört kişi oturmaktadır. Birinin şapkasında İngiliz bayrağının resmi vardır. Masanın üzerinde ise ağzında bir kılıç olan kuru kafa yükselmektedir. İsmet Paşa, masanın başındakilere, birinizin itikadı bozuk galiba ben sulhu çapırdıkça bu habis ruh geliyor, der.

RAMİZ

Yegane İtilafları N.44, S.1 7 Mayıs 1339

Üç adam ellerinde silahlarla üzerinde “Lozan” yazan ve arkasında bir elinde

zeytin dalıyla sulh perisinin bulunduğu kapının açılmaması çabalamaktadırlar. Bununla “Kapalı kapı siyaseti” anlatılmak istenmiştir.

RAMİZ

Hayal-i Şehir Kara Kemal Bey Tarafından
Oynatılan Canlı Karagöz N.45, S.1 10 Mayıs 1339

Oynayan iki adam resminin altında, “ikimizi bir odaya koysalar/ Üstümüze asma kilit vursalar/ Seni bana beni sana verseler” türküsü yer alır.

RAMİZ

Konferansta Para Meselesi N.46, S.1 14 Mayıs 1339

Üst üste bir tepe şeklinde yığılan altın keselerinin üzerinde bir adam oturmaktadır. Resimle, Türklerin artık paralarını kimseye yedirmek istemedikleri anlatılmıştır.

RAMİZ

Zenginlerimize N.47, S.1 17 Mayıs 1339

Uzun boylu bir kadının üzerinde hilal gibi bir nesne vardır. Bunun uçlarıyla kendinden kaçan kısa boylu adamı tutmaya çalışır ve ondan kaçmamasını ister.

RAMİZ

Matbuatın Kirli Çamaşırları N.47, S.2 17 Mayıs 1339

İsmail Müştak Bey ve Yakup Kadri Bey aynı leğenin içerisinde beraber çamaşır yıkamaktadırlar. İsmail Müştak eline aldığı çamaşırı göstererek “kara” deyince Yakup Kadri, seninkisi benden kara, der.

RAMİZ

Lozan Konferansı’nda Yunanistan “Harp”
Çalıyor N.48, S.1 21 Mayıs 1339

Bir orkestranın bulunduğu karikatürde başı “dünya” olan bir şef orkestrayı yönetmektedir. Şef, Venizelos’u ahengi bozmaması için uyarır.

RAMİZ

İsimsiz N.49, S.1 24 Mayıs 1339

Bir elinde zeytin dalıyla koşan, kanatlı bir melek suretinde çizilmiş olan sulh perisi, yolundaki birçok engeli aşmış koşmaya devam etmektedir. En son “kapitülasyon” engelini aşar ve önünde sadece “tazminat” kalır.

RAMİZ

Yunan Blöfü N.50, S.1 28 Mayıs 1339

Venizelos, önündeki küreyi tutuşturmaya çalışırken arkasında başı, kolu sargılı, diğer kolunu altında koltuk değeneği olan bir adam onu izlemektedir. Venizelos’un, hilali parçalamak için dünyayı ateşe verdiği belirtilir.

RAMİZ

Gözlerimiz Yolda Kaldı N.53, S.1 7 Haziran 1339

Sulh perisi elinde bir zeytin dalıyla, yanındaki damadın kolunda bir gelin olarak Lozan’dan İstanbul’a getirilmiştir. Gelinle damadın etrafı davul zurna çalan ve halay çeken adamlarla doludur.

RAMİZ

Faizler Meselesi N.54, S.1 11 Haziran 1339

Asker üniformalı biri İsmet Paşa’ya, elindeki altınlardan oluşan bileziği göstererek, bunu konferans hatırası olarak ona takmak istediğini söyler.

RAMİZ

İsimsiz N.56, S.1 18 Haziran 1339

İçerideki kalabalık bir grubun altından, faizden, istikrazdan, Duyun-u Umumiye’den bahsettiklerini duyan sarraf yanındakine buranın hangi borsa olduğunu sorar. Yanındaki, içeridekilerin borsayla ilgili olmadıklarını, sulh konferans heyeti olduklarını söyler.

RAMİZ

Lozan’da Oynanan Oyun N.57, S.1 21 Haziran 1339

Gözleri bağlı delegeler sulh perisini aramaktadırlar. Lord Curzon’un da gözü

bağlıdır fakat örtüyü kaldırarak diğer delegeleri izleyip gülmektedir. İsmet Paşa, bir adamın arkasına saklanan sulh perisini yakalar ve “Buldum” diye bağırır.

RAMİZ

Yaz Manzaralarından N.62, S.1 9 Temmuz 1339
Sahilde dalgalara karşı koşup eğlenen mayolu iki kadın ve bir adam resmedilmiştir.

RAMİZ

Sulh Masalı N.63, S.1 12 Temmuz 1339
Yalı bir adam, küçük çocuğa masal anlatmaktadır. Bir kalede, üç başlı bir dev ile bir peri olduğunu ve tüm dünyanın bu periye aşık olduğunu söyler. Bu peri uğruna savaşlar yapılmıştır. Aşıkları tehlikeli yolları geçerek “Lozan” denen bir yere ulaşmışlar ve devleri öldürmüşlerdir. En sonunda aşık periye kavuşmuştur. Karikatürde çizilen aşık İsmet Paşa’dır.

RAMİZ

İsimsiz N.64, S.1 16 Temmuz 1339
İlk resimde, İstanbul’u arayan gazeteci, işin bittiğini sulhun iki gün sonra geldiğini söyler. İkinci resimde ise ahireti arayan sulh perisi, işin bittiğini iki gün sonra geleceğini söyler.

RAMİZ

Oyun Sonu N.65, S.1 19 Temmuz 1339
İki adam karşılıklı durmuş, dünya şeklindeki topu birbirlerine atmaktadırlar. Fransa’yı temsil eden adam diğerine, tüm mızıkçılık sende bir tane bile sayıyapamadan oyun bitiyor şu topa bir kez sıkı vuramadın, der.

RAMİZ

Galatasaray Resim Sergisine Dair N.66, S.2/3 23 Temmuz 1339
Sergiye gezen insanların düşüncelerine, konuşmalarına yer verilmiştir. Örneğin, bir resme bakan polis çerçevenin ne kadar güzel olduğunu düşünür. Yaşlı bir kadın portresine bakan iki genç kadın, onda ne güzellik bulupta astıklarını anlayamazlar. Bir

yaşlı adam ise sergideki genç kadınları gördükten sonra, eskiden bizi resim olan yere melek girmez diyerek kandırırlardı, der.

RAMİZ

Kurban Bayramında N.67, S.1 26 Temmuz 1339

Baba ve oğul elele tutuşarak beraber yürümektedirler. Çocuk, Kurban Bayramı bugün mü başlıyor baba, diye sorar. Babası, hayır bugün bitiyor, diye cevap verir.

RAMİZ

Beyoğlu'nda Sulh Bayramı N.68, S.1 30 Temmuz 1339

Her taraf Türk bayraklarıyla süslenmiştir. Bir Atatürk resminin önünde üç adam şapkalarını çıkararak, resmi selamlamaktadırlar.

RAMİZ

Adât-ı Kadime'den N.69, S.2 2 Ağustos 1339

Masada oturan adam, karşısında ayakta durana kâğıdını sorunca, adam Darülfünun'dan olduğunu söyler. Masadaki ise onu sormadığını, tavsiyesini sorduğunu söyler.

RAMİZ

Fes Altında Oynanan Oyunlar N.71, S.1 9 Ağustos 1339

Fesin altına para kesesi koyarak sihir yapan adam daha sonra fesi kaldırıncaya para kesesinin kaybolduğu görülür. Resimlerin altında "Ne sihirdir ne keramet, el çabukluğu marifet" sözü yazmaktadır.

RAMİZ

Göz Görmeyince Gönül Katlanır N.73, S.2 16 Ağustos 1339

Yenge, gerdeğe girecek çirkin geline, sakın yüz görümlüğü almadan yüzünü açma çünkü görüp göreceğin rahmet budur, diye nasihat eder.

RAMİZ

Ruslar İstanbul'a Nasıl Geldiler, Nasıl Gidecekler? N.74, S.1 20 Ağustos 1339

İstanbul'a ilk geldiğinde zayıf, yoksul olan Rus, şişman Türkten yardım ister. Dilene dilene zamanla o şişmanlar, Türk zayıflar. Giderken, zayıf ve yoksul olan Türk dilenci olmuştur, şişman Rus ise gitmektedir.

RAMİZ

İlk Baharla Son Bahar Arasında N.74, S.2 20 Ağustos 1339

Genç kadın, onu hayatının sonuna kadar takip edeceğini söyleyen yaşlı adama, o zaman hiç yorulmayın evim o kadar yakın değildir, der.

RAMİZ

İsimsiz N.74, S.4 20 Ağustos 1339

İki adam konuşmaktadırlar. Biri, İstanbul hükümet merkezi olmayacak mı ne dersin, diye sorar. Diğeri ise, ben henaberduş olduktan sonra neresi olursa olsun, diye cevap verir.

RAMİZ

Gidiyorlar! N.75, S.1 23 Ağustos 1339

Asker kıyafetli bir adam, şişman karısı ve dört çocuğuyla gitmektedir. Adı Eleni olan kadın adama, Cumbul evde başka çocuk unutmadık ya, diye sorar.

RAMİZ

Karpuz Mevsiminde N.75, S.3 23 Ağustos 1339

Bir adam, karpuz kabuğuna basarak düşmektedir. Onu gören kadının bir elinde gül vardır ve adama bakarak gülmektedir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.12, S.2 15 K.Sâni 1339

Masa başında uyuyan bir memur resminin altında "Sözde faâl" yazar.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.12, S.3 15 K.Sâni 1339

Yamalı kıyafetiyle, ocaktaki yemeği karıştıran adamın resminin altına, "Sözde gayr-i faâl" yazar.

RATİP TAHİR

Üsküdar Ahalisinden Bazı Simalar N.14, S.2/3 22 K.Sâni 1339
Kadınlı erkekli, on yedi portreye yer verilir.

RATİP TAHİR

Ebedi Hürriyet N.14, S.4 22 K.Sâni 1339
Elindeki bastonunu yere dayamış, kısa eteği rüzgarda uçuşan kadın ufku seyretmektedir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.15, S.2 25 K.Sâni 1339
İhtiyar bir adam, etrafını üç dört kızın sardığı genç delikanlıyı ve kızları gizlice izler. Resmin altında, “Gençler bilse, ihtiyarlar yapabilse” yazmaktadır.

RATİP TAHİR

Kadınların Para Kesesi N.15, S.4 25 K.Sâni 1339
Diz üstü çorabının içine para gizleyen bir kadın resminin altında, “Bazı paralar niçin güzel kokar?” diye sorulmaktadır.

RATİP TAHİR

Aşıkların Hülyası N.17, S.4 1 Şubat 1339
Yıldızların bir araya gelerek “Ah mine'l-Aşk” yazdıkları, mehtaplı gecede manzaranın büyüüne dalan adam, ay ışıklarının içerisinde sevgilisinin suretini görmektedir.

RATİP TAHİR

Gayr-i Failler Nasıl Vakit Geçiriyorlar? N.18, S.1 5 Şubat 1339
Ev süpüren, ocak yakan, odun kıran ve söylenen karısını susturan adam resimleriyle gayr-i faillerin nasıl vakit geçirdiklerine dair fikir verilir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.18, S.2 5 Şubat 1339
Üzerinde oldukça açık bir kıyafet bulunan kadın, elinde sigarasıyla koltukta sere

serpe oturmaktadır. Karşısında oturan adama, ondan hiçbir şeyini saklamadığını söyleyince adam, sadece kendisine karşı değil herkese karşı aynı olduğunu söyler.

RATİP TAHİR

Amerika'yı Keşf Eden Gülcemal Süvarisi N.19, S.4 8 Şubat 1339
 Üzerinde denizci montu bulunan, orta boylu, hafif şişman bir adam resmedilmiştir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.20, S.2 12 Şubat 1339
 Genç adam hayranlıkla izlediği kadına neden güzel saçlarını kestiğini sorunca kadın, "saçı uzun aklı kısa" olmamak için saçlarını kestirdiğini söyler.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.21, S.4 15 Şubat 1339
 Kafası büyük, ayakları küçük bir adam karikatürize edilmiştir. Bu adamın, muallimlerin murahhası olduğu belirtilir.

RATİP TAHİR

Baş Murahhasamız ve İmzaları N.23, S.1 22 Şubat 1339
 Lozan Konfeansı'na baş murahhasa olarak katılan İsmet Paşa'nın portresi ve imzası verilmiştir.

RATİP TAHİR

Yavuz Süvarisi N.23, S.3 22 Şubat 1339
 Üzerinde denizci üniforması olan adamın ağzında sigara vardır ve kafası biraz büyüktür.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.27, S.1 8 Mart 1339
 İki siyahi görevliden biri karşılarından geçen iki şık bayanı göstererek onları nasıl bulduğunu arkadaşına sorar. Arkadaşı çok zayıf olduklarını söyleyince, hayır yemek için demiyorum, diye cevap verir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.28, S.4 12 Mart 1339

Üstünde sıfır kol bir bluz, altında parça parça kumaşlardan müteşekkil bir etek olan kadının kıyafetlerinin son moda olduğu belirtilir. Yanındaki tasvirde ise, aynı kıyafetin biraz yıpranmış hali bir dilencinin üzerinde gösterilerek, bu modanın bizde eskiden beri olduğu ifade edilir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.29, S.1 15 Mart 1339

Sarıklı ve ciddi görünen portrenin altında Besim Atalay Bey'in softa hali olduğu belirtilir. İkinci portre ise kalpaklı ve güler yüzlüdür, bunun da Besim Atalay'ın mebus olduktan sonraki hali olduğu ifade edilir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.29, S.2 15 Mart 1339

Polis, yolcuya çiçek aşısı için şehadetnamesini sorunca yolcu, benek benek olan yüzünü göstererek şehadetnameyi yüzüne yapıştırdığını söyler.

RATİP TAHİR

Anne Ne Düşünür?(1) N.31, S.2 22 Mart 1339

Masa başında, elini yüzüne dayayan yaşlı kadın, sabah çıkarken çamaşır değiştiren ve temiz mendil alan oğlunun şimdi kim bilir hangi afiştenin kollarında olduğunu düşünerek üzülür.

RATİP TAHİR

Oğlu Ne Yapar!(2) N.31, S.3 22 Mart 1339

Meyhane dönüşü sarhoş olan adam bir köpeğe sarılıp onu öpmektedir. Köpekte onu öpmediği için onu vefasızlıkla suçlar.

RATİP TAHİR

İstanbul'da İçki Memnu'u N.35, S.2 5 Nisan 1339

Yaşlı adam, gece yarısı eve sarhoş gelen oğluna kızar. Oğlu ise, bunun son olduğunu söyleyerek babasından söylenerek ağzının tadını bozmamasını ister.

RATİP TAHİR

Şimdiki İzdivaçlar N.38, S.2 16 Nisan 1339

Nişanlı genç çiftten biri, nişan yüzüğünün parmağına bol geldiğini söyleyince diğeri, zararı yok çıkarması kolay olur, der.

RATİP TAHİR

Mevsimsiz Bir Boks N.40, S.2 23 Nisan 1339

Boks yapan iki adam resminin, Rıza Nur ve Hüseyin Cahit Beylere ait olduğu belirtilir.

RATİP TAHİR

İttihatçıların Donkişotu N.41, S.1 26 Nisan 1339

Bir eşeğin üzerinde, eski zaman şovalyeleri gibi tasvir edilen Fazıl Ahmet Bey'in, bir elinde mızrak büyüklüğünde bir kalem vardır.

RATİP TAHİR

Genç Kızların Vehmi N.41, S.3 26 Nisan 1339

Karyolasının eteğini kaldırarak altına bakan genç kız, yine kimsenin olmadığını görünce üzülür.

RATİP TAHİR

Zaloğlu Rüstem Ahfadından N.42, S.2 30 Nisan 1339

Yapılı, kafası kel olarak resmedilen kişinin Hasan Pehlivan olduğu belirtilir.

RATİP TAHİR

Ramazanda Nişanlılar N.42, S.3 30 Nisan 1339

Hayranlıkla nişanlısına bakan ve onun omuzuna dokunan adama genç kadın, sabırlı olmasını söyler, çünkü iftarın zevkini oruç tutanlar bilmektedir.

RATİP TAHİR

Kadın Sırrı N.43, S.3 3 Mayıs 1339

Kadın, karşısındaki adama, artık sizden saklı bir şeyim kalmadı değil mi, diye sorar. Adamsa kadına sadece yaşını gizlediğini ima eder.

RATİP TAHİR

خير الامور اوسطها

N.44, S.3

7 Mayıs 1339

Adam, bu yaz yine Büyük Ada'da mı olduğunu sorunca kadın kendisinin Büyük Ada'da olacağını, hemşiresinin de Burgaz Ada'da olacağını söyler. Yazın bir ayağı, Büyük Ada'da bir ayağı Burgaz Ada'da olacaktır. Bunu öğrenen adam, o zaman ben Heybeli Ada'ya taşınayım, der.

RATİP TAHİR

Dilencinin İşgüzarlığı

N.46, S.2

14 Mayıs 1339

İki koltuğunun altında koltuk değenekleri bulunan dilenci gördüğü genç bayandan sadaka ister. Genç kız paralarının çorabının içerisinde olduğunu söyleyerek çıkarmaya üşenince dilenci, ben çıkarırım hanımefendi, der.

RATİP TAHİR

Eş'ar-ı Cedide Medlullerinden

N.48, S.2

21 Mayıs 1339

Karanlık bir gecede yanyana oturmuş bir çift vardır. Aşık, sevgilinin omzuna elini atmıştır. Resmin altında, "Bu karanlıkta sevgilim, ikimiz/Bir siyah gözde çifte baş gibiyiz!" beyiti yer alır.

RATİP TAHİR

Esirler Çok Olunca

N.49, S.3

24 Mayıs 1339

Adam önünde diz çöktüğü kadına, size esir olanları ne yaparsınız, diye sorar. Kadın, gülererek azat ettiğini söyler.

RATİP TAHİR

Yeni Şairlerin Medlullerinden

N.49, S.4

24 Mayıs 1339

Giden sevgilisinin ardından ona doğru yönelen bir aşık resmedilmiştir.

RATİP TAHİR

Yeni Şairlerin Medlullerinden

N.50, S.2

28 Mayıs 1339

Sevgilinin önünde seranat eden bir aşık resmedilmiştir.

RATİP TAHİR

Kadın Mantığı N.50, S.3 28 Mayıs 1339

İki kadın kaşılıklı konuşmaktadır. Biri diğerine, erkeklerin çok çabuk değiştiğini söyler, çünkü kendisi bir ay önce sevdiği adamı artık sevmemektedir.

RATİP TAHİR

Yeni Şarkıların Medlulleri N.51, S.2 31 Mayıs 1339

İki sevgili aynı salıncakta karşılıklı durmuş sallanmaktadırlar. Şarkıyı oku

RATİP TAHİR

Şimdiki Aşk Mektupları N.51, S.4 31 Mayıs 1339

Masa başında, elinde kalem düşünen genç kadın, “Sevgili ruhum” diye başlayıp aynı şekilde bitirdiği mektubu hangi sevgilisine göndereceğine karar vermeye çalışır.

RATİP TAHİR

Ada Sefası N.52, S.1 4 Haziran 1339

Müşteri şişman beyefendiyi göstererek, eşek kiralayan çocuktan onun için adam akıllı bir eşek vermesini ister. Çocuk gülerken, eşek akıllı adam isterlerse onun çok olduğunu fakat adam akıllı eşek bulmanın zor olduğunu söyler.

RATİP TAHİR

Yeni Şairlerin Medlulleri N.52, S.2 4 Haziran 1339

Adam, karşısında kayıtsız oturan kadına karşı “Acaba şen misin kederin var mı?/ Ne kadar dertliyim haberin var mı?/ Koynunda bana da bir yerin var mı?/ Ne kadar dertliyim haberin var mı?” şiirini okumaktadır.

RATİP TAHİR

Yeni Şairlerin Medlulleri N.53, S.2 7 Haziran 1339

Pencereden denizi seyreden ve yorgun görünen genç adamın resminin yanında “Kız seven solgun olur/ Gözleri yorgun olur” şiirine yer verilir.

RATİP TAHİR

Yeni Şairlerin Medlulleri N.53, S.3 7 Haziran 1339

Bir koltuğun üzerinde uyuyan adamın resmi altında, “Dula gönül verenler/ Gündüzün yorgun olur” mısraları yer alır.

RATİP TAHİR

Dişçi Zühdü Nuri Bey N.53, S.6 7 Haziran 1339

Dişçi koltuğunda oturan kadın, ağzına uyuşturucu iğne yapmak isteyen doktora, gerek olmadığını söyler. Hasta ya göre, doktor o kadar maharetlidir ki dişini çekmesi için uyuşturmasa da hiç acı duymayacaktır.

RATİP TAHİR

Yeni Şairlerin Medlulleri N.54, S.2 11 Haziran 1339

Ağaçlık bir alanda, havuz kıyısında iki sevgili yanyana oturmaktadır. Resmin altında, “Yeşilçamlara atlastan örtüler yapalım/ Havuz başında bu akşam sularla oynayalım” mısraları yer alır.

RATİP TAHİR

Akbaba'nın “Sirkengebin Efendi”si N.54, S.2 11 Haziran 1339

Elleri ceplerinde, kalpaklı, boynunda kurdelaıyla tasvir edilen kişinin Aka Gündüz olduğu belirtilir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.54, S.3 11 Haziran 1339

Müşteri yemekleri kast ederek garsona, “ne var?” diye sorar. Garson haşlanmış beynim, donmuş paçam, kebab olmuş ciğerim var, diye cevap verince müşteri, vah zavallı seni bu hale kim getirdi, der.

RATİP TAHİR

Sulh Konferansı'nın Üç Safhası N.55, S.1 14 Haziran 1339

Yanyana verilen üç resmin ilkinde masanın etrafında toplanan delegeler şiddetle tartışmaktadırlar, ikinci resimde düşünceli bir tavırla birbirlerine bakarlar ve sonuçta gülerek anlaşmalarını gösterirler.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.55, S.2 14 Haziran 1339

Misafir kadın, evin çocuğuna ne zaman yemek yediklerini sorunca çocuk, şimdiye kadar yedik ama annem misafir gittikten sonra dedi, diye cevap verir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.55, S.3 14 Haziran 1339

Kocası, karısına onu her zaman bir melek olarak gördüğünü söyleyince kadın, belli onun için hiçbir zaman yiyeceğe giyeceğe ihtiyaç görmüyorsun, der.

RATİP TAHİR

Türkülerin Medlulleri N.55, S.4 14 Haziran 1339

Bir elinde gözlüğü ve bastonu olan adam diğer elini kafasına götürerek ona bakan kadını selamlamaktadır. Resmin altında, “Mavi gözlük takarım/ Güzellere bakarım/ Güzel bana bakarsa/ Bir temenna çıkarım” dörtlüğü yer alır.

RATİP TAHİR

İstanbul'da Hayat N.56, S.2 18 Haziran 1339

İki polis, virane bir duvarın dibine sığınmış bir adam ve ailesini görünce, gece yarısı orda ne aradıklarını sorar. Bitkin görünen adam, yatacak yer, diye cevap verir.

RATİP TAHİR

Yeni Şairlerin Medlulleri N.56, S.3 18 Haziran 1339

Bir koltuğa sere serpe oturmuş kadının önüne diz çöken adam ona elindeki tacı uzatır. Resmin altında, “Ne saray isterim ne başıma taç / Gönlüm süse değil sevdaya muhtaç” mısraları yer alır.

RATİP TAHİR

İstanbul'da Bazı Hanımlar Tarafından
“Kadınlar Halk Fırkası” Namıyla Bir
Cemiyet-i Siyasiyye Teşkil Olunmuştur
(Gazeteler) N.57, S.2/3 21 Haziran 1339

İki genç ve asrî giyimli kadının resmi altında firkanın müstakbel azaları

oldukları, yaşlı ve çarşafı iki kadının resmi altında da ikinci grupta yer aldıkları belirtilir. Kolkola girmiş, birbirlerine bakan bir çiftin resmiyle kadın erkek eşitliği anlatılır. Kürsüden sslenen kadınlar, intihablarda sandık başında bekleyen kadınlar ve son olarak sandıktan çıkan çapkın bir pusula resmedilmiştir.

RATİP TAHİR

Bir Tesadüfün Hikâyesi N.58, S.2 25 Haziran 1339

Birbirini takip eden altı resimle anlatılan karikatürde, bir adam uzaktan gördüğü kadını beğenir ve onunla tanışmak ister. Tanışır ve hemen ardından kadının isteği üzerine alışveriş yaparlar. Adamın elleri paketlerle dolar ve kadının teklifi üzerine bir taksiye binerler. Bu sırada kadın son girdiği dükkanda eldivenlerini unuttuğunu söyleyince adam eldivenleri almak için arabadan iner ve o sırada araba hareket eder. Kadın, paketlerle beraber kaçmıştır, adam arkasından şaşkınlıkla bakar.

RATİP TAHİR

Kadınlar Halk Fırkası Reisesi N.58, S.2 25 Haziran 1339

Zayıf, uzun boylu, bir elinde çantasıyla Nezihe Muhyiddin Hanım tasvir edilir.

RATİP TAHİR

Yeni Meclisin Abdürrahman Çelebisi N.58, S.3 25 Haziran 1339

Gözlüklü, yaşlı, bir elinde bastonu diğer elinde de bir kitapla tasvir edilen kişinin Abdürrahman Şeref Bey olduğu belirtilir.

RATİP TAHİR

Aşkın Barometresi N.59, S.2 28 Haziran 1339

Birbirine sarılarak sevgiyle bakan çiftin altında “Güzel hava”, sinirli bir şekilde birbirine bakan çiftin altında “Fırtına”, birbirine sarılarak ağlayan çiftin altında da “Yağmur” yazmaktadır.

RATİP TAHİR

Topal Eşekle Kervana Karışan N.60, S.1 2 Temmuz 1339

Eşeğe ters oturmuş, sakallı, gözlüklü kişinin Lüftü Fikri Bey olduğu belirtilir.

RATİP TAHİR

Bir Kıskançlık Hatası N.60, S.2 2 Temmuz 1339

Elindeki çiçekle eve doğru koşan adam, sevgilisinin onu görünce ne kadar sevineceğini düşünür. Kapının önünde içeriden, “canım, cicim” gibi konuşmalar duyunca çiçeği yerine atar ve silahını çıkarır. Sinirli bir şekilde eve girdiğinde sevgilisinin bir papağanla konuştuğunu görür.

RATİP TAHİR

Ata Sözü “(...) Öldürene Sürütürler” N.61, S.1 5 Temmuz 1339

Kel bir adamın sırtında, bir eliyle onun boynunu tutan Meletyus, diğer eliyle de bastonunu kaldırmıştır. Tasvirin altında, Meletyus’un geldiği gibi gittiği ifade edilir.

RATİP TAHİR

Bari İlacıda Çocuğa İçirse N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Hasta yatağında yatan yaşlı adamı muayene eden doktor, biraz kuvvelice öksürmesini ister. Yaşlı adam, kendi göğsü ağrıdığı için yanında oturan çocuğu kast ederek, çocuğun öksürmesini ister.

RATİP TAHİR

Abdülhak Hamit Şiirlerinden N.62, S.3 9 Temmuz 1339

Abdülhak Hamit, rüzgarlı bir günde elinde şemsiyesi, rüzgarın dalgalandırdığı eteğiyle yürüyen kadının arkasından, "Hüub eder gibi reftarınız ne halettir,/ Acep nesim-i seherden mi aferidesiniz? .mısralarını söyler.

RATİP TAHİR

Sulhun Falı N.62, S.4 9 Temmuz 1339

İsmet Paşa, falcı kadına fal baktırmaktadır. Kadın ona, gönlündeki muradının olacağını söyler, ancak on günde mi on ayda mı on yılda mı bilememektedir.

RATİP TAHİR

Sulhe Dair N.63, S.2 12 Temmuz 1339

Bir yankesicinin yolunu kestiği adam, tüm dünyada sulh olduğunu söyleyerek kendisini bırakmasını istediğinde yankesici paralarını verirse sulh yapabileceklerini

söyler. Diğer resimde, müşteri artık sulh olduğunu söyler ve bakkaldan eski borçları silmesini ister. Bakkal ise Lozan'da bile eski borçların silinmediğini söyler. Üçüncü resimde bir adam sevgilisine, insaf et çu nazı bırakta bizde sulh yapalım, diye yalvarır. Son resimde ise, Hıyanet-i Vataniyye Davası'ndan Süleyman Nazif ve Yakup Kadri birbirlerine hışımla bakmaktadırlar. Karikatürist, "Acaba bunlarda günün birinde sulh olacaklar mı?" diye sorar.

RATİP TAHİR

Sakal Hikâyesi N.63, S.3 12 Temmuz 1339

Akşam karısına sürpriz yapacağını söyleyerek evden ayrılan adam sakallarını kestirerek eve döndüğünde karına, sarılır ve yıllardır onun hayranı olduğunu söyler. Karısı mest olur. Ardından karısına çok değişip değişmediğini sorduğunda karısı, "aaa sen miydin?" diye şaşırır.

RATİP TAHİR

Şimendifer Hikâyesi N.64, S.2 16 Temmuz 1339

Hergün aynı sinemaya giden adama arkadaşı bunun nedenini sorunca adam anlatmaya başlar. Resimlerle de tasvir edilen anlatımda adam, izlediği filmde bir ırmağın kenarına yıkanmak için giden bir madam olduğunu söyler. Madam tam soyunacağı sırada, ırmağın üstünden bir şimendifer geçmekte ve onun dumanı ekranı kaplamaktadır. Şimendifer geçtikten sonra madamın soyunup ırmağa girdiği görülür. Adam, bir gün şimendifer geç kalırsa madamı çıplak olarak göreceğini düşündüğünden hergün aynı filme gitmektedir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.64, S.4 16 Temmuz 1339

Açılan kapının önündeki kadın, doktorun arkasındaki üzerinde askılı, kısa etekli bir elbise olan genç kıza doktorun odasına o şekilde durduğu için kızar. Doktor ise, valide hanım deminden beri soyunmaması için ısrar ediyorum fakat engel olmadım, der.

RATİP TAHİR

Eski Şairlerin Medlullerinden N.65, S.2 19 Temmuz 1339

Yaşlı bir adam, genç bir kadının arkasından bıyıklarını bükmektedir. Resmin altında, “İhtiyar olsam da gönlüm tazedir” beyiti yer alır.

RATİP TAHİR

Doktorun Tavsiyesi N.65, S.3 19 Temmuz 1339

Sıhhatini bozmadan daha fazla çalışmak isteyen adama doktor, hergün ilk önce iki saatçik banyo, iki saatçik spor, iki saatçik masaj, iki saatçik yürüyüş ve iki saatçik de güneşlenmesini söyler. Tüm bunları yapan adam son resimde saate bakmaktadır.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.65, S.3 19 Temmuz 1339

Dünya evine girecek olan yeni gelin, kendisine evliliğin bazı sırlarını öğreteceğini söyleyen yengeye, sağ ol yenge ben hepsini biliyorum, der.

RATİP TAHİR

Gelin Alayı N.66, S.1 23 Temmuz 1339

Sulh perisini koluna takmış İsmet Paşa'nın önünde ve arkasında onlarla beraber giden adamlar vardır. Gelinin eteğini Lord Curzon tutmaktadır. Herkesin yüzü gülmektedir. Tasvirin altında, “Allah'ını seven maşallah desin” yazmaktadır.

RATİP TAHİR

Aşkın Kurbanları N.66, S.2/3 23 Temmuz 1339

İlk resimde kendisine arkasını dönmüş kadına yalvaran şık bir adam tasvir edilmiştir. Bu aşkın kurban edileceği halidir. İkinci resimde ise kendisinden uzaklaşan kadının arkasında kalan adam üstü başı dağınık, pantolonunun cepleri dışarıda bomboş bir halde tasvir edilir, bu da kurban edildikten sonraki halidir.

RATİP TAHİR

Tilkinin Dönüp Dolaşıp Geleceği Yer N.67, S.2/3 26 Temmuz 1339
Kürkçü Dükkanıdır

İlk resimde iki kadın konuçmaktadırlar, biri diğerine, “Ah Marika bize kalmayacaklar” der. İkinci resimde ise onları uzaktan izleyen iki adamdan biri, ohh azizim bize kaldılar, der.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.67, S.2 26 Temmuz 1339

Koltukta oturan adamın, yanında koltuğun koluna oturan kadın, kocası göreceksin olsa onu öldüreceğini söyler. Adam, korkma canım bir şey yapamaz kocana elli lira borcum var, der.

RATİP TAHİR

Son Lozan Konferansı'nda N.68, S.3 30 Temmuz 1339

Karikatürde Çiçerin, diğer delegelerin başlarını İsmet Paşa'nın kalpağının altında görerek gülmektedir. Karikatürün üstünde, ilk Lozan Konferansı'nda Lord Curzon'un "İsmet Paşa'nın kalpağını Çiçerin'in başında görüyorum" dediği belirtilir.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.68, S.4 30 Temmuz 1339

Bir kağrı arabasına yaslanmış köylü kız resmedilmiştir. Resmin altında ise, Aka Gündüz'ün üç kıtalık bir şiiri verilir.

RATİP TAHİR

Kocasıyla Köpeği N.69, S.1 2 Ağustos 1339

Kadın, yoldan geçen kocasıyla köpeğini, ağaçların arkasından bir arkadaşıyla beraber izlemektedir. Onların önünden geçerken köpek onu fark ederek ona doğru bakınca arkadaşı, tuhaf şey köpeğiniz sizi kocanızdan daha çok tanıyor, der.

RATİP TAHİR

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.69, S.4 2 Ağustos 1339

İhtiyar bir adam, aynanın karşısında kendisine bakınan genç kadını izlemektedir. Resmin altında "Hüsn olur kim seyrederken ihtiyar elden gider" mısrası yer alır.

RATİP TAHİR

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.70, S.2 6 Ağustos 1339

Karikatürde, resimlerle "Rayete meylederiz kameti dilcu yerine/Tuğa dil bağlamışız zülf-ü senembû yerine, Severiz esb-i hünermend-i seba-reftarı/ Bir peri-i şekl-i sanem bir gözü ahu yerine" beyitleri anlatılır.

RATİP TAHİR

İsimsiz N.70, S.4 6 Ağustos 1339

Birkaç muharrir, sulhun olmasıyla haberlerin azaldığını söyleyerek gazeteyi nasıl dolduracaklarını sermuharrirden sorarlar. Sermuharrir, bunun kolay olduğunu söyler, birine İttihatçı, birine İtilafçı, diğerine mürteci diyerek, bir de birkaç tane vatan haini bularak altı aylık haber yapabileceklerini belirtir.

RATİP TAHİR

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.71, S.2 9 Ağustos 1339

Mektup yazan ihtiyar bir adamın resmi altında, "Varak-ı mihr-i vefayı kim okur, kim dinler" mısrası yer alır.

RATİP TAHİR

Sayfiyyeye Niçin Gidilirmiş? N.71, S.4 9 Ağustos 1339

Adam, karşısında oturan orta yaşlı kadına bu sene adaya niçin tanışmadığını sorar. Kadın, kızlarını gelin ettiğinden artık hacet olmadığını söyler.

RATİP TAHİR

Karagöz Davasının İç Yüzü N.72, S.1 13 Ağustos 1339

Perdede karagöz oynatan kişinin yanında tefciler tef çalmaktadır. Bu kişinin müslüman Türk okuyuculara oyun oynayan Karagöz Gazetesi sahibi olduğu bildirilir, sahnedeki oyunda oynattıklarından bir sahnedir.

RATİP TAHİR

Zincirleme N.72, S.3 13 Ağustos 1339

İki kadın konuşmaktadırlar. Biri, dün Kamuran'ın kendisinde olduğunu fakat evden çıkarken kocasıyla karşılaştığını söyler. O da durumu kurtarmak için kocasına Kamuran'ın, arkadaşından çıktığını söylemiştir. Bunu duyan arkadaşı boş bulunarak, eyvah o zaman kocan bana kızacak, der.

RATİP TAHİR

Sabık Erzurum Mebusu Salih Efendi N.73, S.1 16 Ağustos 1339
Mecburi İzdivaç Hakkında Konferanslar

Vermek Üzere On Bin Lira Ücretle

Amerika'ya gidiyor (Gazeteler)

Amerika'ya giderken sarıklı, cübbeli, sakallı olan Salih Efendi, Amerika'da sahneye çıkarken üzerinde modern bir takım vardır ve saçını, sakalını kestirmiştir. Salih Efendi'nin Amerika'dan dönerken ise biri sırtında, ikisi yanlarında üç kadınla beraber dönmektedir.

RIFKI

Esdika-yı Bendkan Arasında N.62, S.2 9 Temmuz 1339

İki harem ağası konuşmaktadırlar, birinin önünde “Yenigün Gazetesi” açıktır. Biri, gerçekten bu adamlarda bir kuvvet, bir cesaret, bir fevkaladelik var, der. Diğeri de ona hak vererek, kendilerinde olmayan birşeyin onlarda olduğunu ifade eder.

SADİ

Yeni Şiirlerin Yeni Manaları N.2, S.3 11 K.Evvel 1338

Asrî bir kadın resminin üst sol köşesinde küçük bir İstanbul manzarası, sağ alt köşesinde de dans eden kadınlı erkekli bir topluluk resmi bulunmaktadır. Resmin altında, “Şair, kadın kalbi ulvi bir mabed değil/ Her yolcuyla sarhoş eden bir meyhanedir.” Mısralarıyla asrî şiirlerdeki kadına bakış anlatılır.

SADİ

Miras N.5, S.2 21 K.Evvel 1338

Karşı karşıya bulunan iki adamdan biri diğerine, kayın validesinin vefat ederken iyi bir miras bırakıp bırakmadığını sorar. Diğeri, cevap verir: “Bıraktı, kızını.”.

SADİ

Mütekaid İle Gayr-i Faâl Memur Arasında N.13, S.3 18 K.Sâni 1339

Gayr-i faâl, nargile içen mütekaide, eğer memur olsaydın bu keyfi zor bulurdun, der.

SALAHATTİN

İki Memur Arasında N.4, S.2 18 K.Evvel 1338

Biri kalpaklı biri fesli iki memur karşılaşmışlardır. Kalpaklı, “Nasıl

beyefendimiz, çehre-i acziyyeye işbu serpuş-u milli yakışmış mı?" diye sorduğunda fesli, çehresine yakıştığını fakat diline yakışmadığını söyler, çünkü dili hala Babiâli lisanıdır.

SALAHATTİN

Boğaz Meselesi N.7, S.3 28 K.Evvel 1338

Karısı ve dört çocuğuyla beraber bulunan adama, bir diğeri gazetelerde Boğazlar meselesinin hal olacağına dair haberler yazdığını söyler. Adam, iki elini yana açarak çaresizce, öyle ama bizim boğazlar meselesi gittikçe güçleşiyor, der.

SEDAT SİMAVİ

Üstad Cem N.19, S.1 8 Şubat 1339

Uzun saçlı, çekik gözlü ve şişman olarak tasvir edilen Cem'in portresi "Akababa'ya" ibaresini taşımaktadır.

ŞEVKET

İsimsiz N.1, S.4 7 K.Evvel 1338

Eteğinden yukarısı tamamen açık bir kadın kendisine röntgen ışığı tutan adama karşısında durmaktadır. Karikatürün altında asrî kadınlarda kalp hastalığının teşhisinin bu şekilde yapıldığı belirtilmektedir.

SUAD NURİ

Mahallelerde Çiçek Aşısı N.30, S.3 19 Mart 1339

Bir bekçi, bir imam ve memur aşî heyeti olarak kapıyı çalarlar ve kapının arkasındaki kadına, aşlamaya geldiklerini söylerler. Yaşlı kadın, kapı aralığından eski bir ayakkabı uzatarak, Allah raz olsun evlatlarım bari iyici aşılaysın, der.

SUAD NURİ

Dolakların Mahzuru N.34, S.3 2 Nisan 1339

Arkasındaki onbaşı çabuk yürümesini söyleyince, yan taraflarından geçen kadına bakan asker, dizlerinin bağının çözüldüğünü söyler. Resimde de dizlerine kadar sarılmış olan bağ çözülmektedir.

SUAD NURİ

İzciliğin Modası N.37, S.3 12 Nisan 1339

Adam dizleri yıpranmış pantolonunu göstererek karısından pantolonu dizlerinden kesip kısaltmasını ister. Karısı, o halde sokağa nasıl çıkacağını sorunca da, zararı yok oymak beyi zannederler, der.

SUAD NURİ

Güllacı Eczahaneden Almış N.41, S.2 26 Nisan 1339

Adam, kapıyı açan karısına elindeki kutuyu açarak güllaç aldığını söyler. Kadın ona inanamayıp, hiç kaşeden tatlı olur mu, diye sorunca adam diğer türüsünün tuzlu olduğunu söyler, bu daha rahat yutulmaktadır.

SUAD NURİ

Eshab-ı Maaştan Olacak N.46, S.3 14 Mayıs 1339

Silahlı genç adam, yolunu kestiği yaşlı adamdan cüzdanını ister. Yaşlı adam, cüzdanını çıkararak, al içine koyacak paran varsa güle güle kullan, der.

SUAD NURİ

İki Bıldırcın Avcısı N.53, S.8 7 Haziran 1339

Genç bir kadını saran adam ve biraz ilerisinde de tüfeğiyle kuş avlamaya çalışan orta yaşlı bir adam resmedilmiştir. Resmin altında herkesin kendi avıyla meşgul olduğu belirtilir.

SUAD NURİ

İsimsiz N.54, S.4 11 Haziran 1339

Ayananın karşısında kıyafetini düzelten adam arkasında ona bakan kadına kıyafetinde bir eksiklik olup olmadığını sorar. Kadın, adamın kafası üzerinden elineki iki bastonu boynuz şeklinde göstererek, bunlarla tamam, der.

SUAD NURİ

İstanbul'un Şarlok Holmes'i N.61, S.3 5 Temmuz 1339

Oldukça şişman tasvir edilen kişinin bir elinde puro vardır.

SUAD NURİ

Ada Vapurunda

N.66, S.4 23 Temmuz 1339

Dört adam yanlarında oturan kadına hayranlıkla bakmaktadırlar. Bir tanesi, diğerinin elindeki kâğıdı zımbalayacakken kadına baktığı için adamın parmağını zımbalar. Parmağı zımbalanan adamın elinden kanlar akarken o hala kadına bakmaktadır.

SUAD NURİ

Yağmurdan Doluya

N.72, S.2 13 Ağustos 1339

Yağmurlu havada, genç bir adamla beraberken kocasını gören kadın, “eyvah kovam, kaçalım” der ve iki aşık kaçmaya başlarlar. Onları uzaktan gören ihtiyar kocası ise karısını tanıyamaz ve onların yağmurdan kaçtıklarını düşünerek yanına şemsiye aldığı için şükreder.

SUAD NURİ

Matbua-yı Askeriyye Müdürü

N.75, S.2 23 Ağustos 1339

Kalpaklı, üzerinde asker üniforması olan adam pipo ismektedir. Pisonun dumanı ise harflerdendir.

TURGUT

Çok Vefakarmış!

N.24, S.4 26 Şubat 1339

Hasta yatağında yatan yaşlı adam genç karısından, kendisinin ölümünden sonra komşunun oğluya evlenmeyeceğine dair söz ister. Eğer karısı komşunun oğluya evlenmeyeceğine söz verirse rahat ölebilecektir. Genç kadın ağlayarak, komşunun çapkın oğluna varmayacağını çünkü kocasının dayızadesine söz verdiğini söyler.

ZİYA

Çok Tecrübeli Olacak

N.16, S.3 29 K.Sâni 1339

Adam, iki ayağını üst üste atmış pervasızca oturan kadına saatin geç olduğunu belirterek yatmayı teklif edince kadın, tanıdığı tüm erkeklerin yalnızca bunu düşündüğünü söyler.

2.2.14.2. İmzası Okunamayan Karikatürler

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.9, S.4 4 K.Sâni 1339
Elinde bastonuyla, yaşlı, gözlüklü bir adam resminin altına “Matbuatın Akbabası” yazılmıştır.

OKUNAMAYAN

Eski Şairlere Göre N.9, S.4 4 K.Sâni 1339
Uzun saçlı bir kadının saçlarının ucu yılan kafası şeklindedir. Eski şairlere göre kadın saçının bir yılan olarak tasavvur edildiği belirtilir.

OKUNAMAYAN

Afv-ı Umumi N.10, S.2 8 K.Sâni 1339
Kadın kendisine yakınlaşan adama, geçen gün yaptıklarından sonra ne yüzle geldiğini sorunca adam, Afv-ı Umumi’den bahsederek, Lozan’da bile bu karara varıldığını söyler.

OKUNAMAYAN

Hem Aldanmış, Hem Aldatmış! N.10, S.3 8 K.Sâni 1339
İki kadın konuşmaktadırlar. Biri, mademki o seni aldatmış sende onu aldat, diye diğerine akıl vermeye çalışınca diğeri, aldatanın kocası olmadığını söyler.

OKUNAMAYAN

Çocuklarda Başladılar N.11, S.2 11 K.Sâni 1339
Erkek çocuk, paltosunu tuttuğu kıza, balayımızı nerde geçirelim, diye sorunca küçük kız, Ankara’da geçirelim oranın balı meşhurdur, diye cevap verir.

OKUNAMAYAN

Heykeli de Hassas N.11, S.2 11 K.Sâni 1339
Kadın heykellerine dokunan adama heykel, dokunmayınız gıdıklanırım, der.

OKUNAMAYAN

Artık Çocuk Kalmadı N.11, S.3 11 K.Sâni 1339

Aynanın karşısında süslenen küçük kız, kadınların süslenmekten başka bir şey düşünemediğini söyleyen babasına hak verdiğini belirtir.

OKUNAMAYAN

Yıl Başında N.12, S.1 15 K.Sâni 1339

Genç bayan kendisine, yatmayacak mıyız, diye soran sevgilisine, hediye mi almazsam bu geceyi grev ilan ediyorum, cevabını verir.

OKUNAMAYAN

Akbaba'nın Kargası N.12, S.1 15 K.Sâni 1339

Ercümend Ekrem'e ait bir portre çizilmiştir.

OKUNAMAYAN

Açıkları Kapatmak İçin N.12, S.3 15 K.Sâni 1339

Kolkola girerek yürüyen iki adamdan biri, geçen ay maaşlar yarım verildiği için paltoları sattıklarını, bu ay ise maaşların üçte birinin verileceğini söyleyince arkadaşı, sıranın pantolon ve cekete geldiğini belirtir.

OKUNAMAYAN

Acaba Hangisi? N.12, S.4 15 K.Sâni 1339

Otel resepsiyonuna benzeyen bir mekanda, biri kadın biri erkek iki kişi arasında seçim yapacak olan görevli, kadına bakarak pek sağlam ayakkabı olmadığını düşünür.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.14, S.3 22 K.Sâni 1339

Annesi neden ağladığını sorunca çocuk babasının ona "sıpa" dediğini söyler. Annesi, sus ağlama o senin büyüğündür diyebilir, şeklinde cevap verir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.15, S.3 25 K.Sâni 1339

Hamamizade İhsan ile Yaşar Şadi, üzerlerinde hamam peştemalıyla hamamda birbirlerine şiirler söylerken çizilmiştir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.17, S.4 1 Şubat 1339

Babası, dayağın cenneten çıktığını belirterek bir daha öğretmeninden dayak yediği için şikayet etmemesini istediğinde çocuk, dayak iyi bir şey olsaydı cennetten çıkarılır mıydı, diyerek cevap verir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.17, S.4 1 Şubat 1339

Yağmurlu bir günde bir kadını durduran adam, saatlerdir onu takip ettiği halde bir çift söz etmediğini söyleyince, kadın “Def ol!” diyerek bir çift söz söylemiş olur.

OKUNAMAYAN

Lozan Ziyafeti İntibaatından N.18, S.3 5 Şubat 1339

Lord Curzon ve İsmet Paşa ile birkaç kişinin daha yemek yediği masada Lord, İsmet Paşa’ya çorbayı nasıl bulduğunu sorar. İsmet Paşa, “Âmâl-i sulhperveraneleri kadar bulanık” cevabını verir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.18, S.4 5 Şubat 1339

Yaşlı kadın işsiz kocasına, bir iş sahibi olamadığı için sitem ederek, ona İstanbul’a gelir gelmez mal mülk sahibi olan Rusları örnek gösterir. İhtiyar adam ise, karısına “... onlardan ders alırdım ama ne çare ki senin zamanın geçti” der.

OKUNAMAYAN

Dil Hangi Adadadır? N.19, S.3 8 Şubat 1339

Ailesiyle Heybeli Ada’ya gelen çocuk babasına, buldukları yerin Büyük Ada olduğunu iddia eder. Çünkü herkes adaya geldikten sonra annesiyle teyzesinin dile geldiklerini söylemiştir.

OKUNAMAYAN

Ulûm-u Diniyye İmtihanında N.19, S.3 8 Şubat 1339

Sarıklı hoca talebeye, kuyuya fare düşerse ne olur, diye sorar. Talebe ise kedinin kuyruğuna ip bağlayarak kuyuya sarkatacağını söyleyerek cevap verir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.19, S.4 8 Şubat 1339

Asker kıyafetli adam, yanındaki etekli adamları göstererek güler ve “Hey Yaradan, er meydanında fistanlılarla uğraşılır mı?” der.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.20, S.1 12 Şubat 1339

Karakolda komser polisin getirdiği adama neden karısını öldürdüğünü sorar. Adam karısının, mecburi mezun olduğunda kavga ettiğini, gayr-i faal olduğunda ve sonra yarım maaş aldığı da kavga ettiğini söyleyerek, suçun kendisinde olmadığını ima eder.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.20, S.4 12 Şubat 1339

Evin hanımı hizmetçiye, artık maaşların çıkmadığını belirterek kendisine başka bir kapı bulmasını söyler. Hizmetçi kız ise, parasızda olsa küçük beyin hatırına çalışabileceğini ifade eder.

OKUNAMAYAN

İkisi de Aynı Şey! N.21, S.2 15 Şubat 1339

Kadın sevgilisiyle beraberdir. Sevgilisi, kocasının geldiğini düşünerek telaş edince kadın, onun kocası değil korkuluk olduğunu söyler.

OKUNAMAYAN

“Hıyanet-i Vataniyye” Davasında N.21, S.3 15 Şubat 1339

Sarıklı, sakallı, ihtiyar adam karşısındaki orta yaşlı adamla konuşmaktadır. Ona, erenlerle uğraşılmaması gerektiğini söyler, onlarla uğraşan Yakup Kadri’yi Nurbaba çarpmıştır.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.21, S.4 15 Şubat 1339

Bir elinde baston, bir elinde çantası bulunan, oldukça kalın karakaşları ile dikkat çeken bir adam resminin altında, matbuatın “Karagöz”ünün olduğu gibi “Karakaş”ının

da olduğu ifade edilmiştir.

OKUNAMAYAN

Parasız Tüccar Yetiştiren Hocalar N.22, S.2/3 19 Şubat 1339

Kirkor Kömürçiyen, M.Zühdü Bey, Fazıl Bey, Haşim Bey, Hayrettin Bey, Behçet Bey, Oseb Celalyan Efendi, Nihad Bey, Mekki Bey ve Sermed Bey'in portreleri verilmiştir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.22, S.2 19 Şubat 1339

Yağmurun altında kalan kadına şemsiyesini açan adam, karısının da o gün şemsiyesiz çıktığını söyleyince kadın, "Merak etmeyin o da benim gibi birini bulur" diye karşılık verir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.23, S.2 22 Şubat 1339

Gözlüklü, hafif toplu bir portrenin altında bu kişinin Vakit'in yedek başmuharriri Asım Bey olduğu belirtilmiştir.

OKUNAMAYAN

Babasına Bak Kızını Al! N.23, S.2 22 Şubat 1339

Üç kız kardeş, arabadan inmiş yürümektedirler. Küçüklerden biri yan taraflarında onlara bakan adamı görerek ablasına, keşke arabadan inmeseydik babama rast geldik, der.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.23, S.2 22 Şubat 1339

Lala, kucağına aldığı çocuğa, bugün okulda ne öğrendin, diye sorar. Çocuğun cevabı, "Erkek çocuklarla dudak oynatmadan konuşmasını" olur.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.23, S.3 22 Şubat 1339

Eteği dizlerinde, şık, güzel bir kadın boyacının sandığına ayağını koymuş,

topuklu ayakkabılarını boyatmaktadır. Boyacıdan, ayakkabısının altını da temizlemesini isteyince boyacı gülerek iskarpinlerin altının gül gibi olduğunu söyler.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.23, S.3 22 Şubat 1339

Kadın, adamın boynuna sarılarak, bugün seni çok seviyorum, deyince adam, mutlaka bir şey isteyeceksin, diye karşılık verir.

OKUNAMAYAN

Dahi-i Azam N.24, S.4 26 Şubat 1339

Ceketli, kıravatlı, elleri ceplerinde olarak tasvir edilen adamın tek gözünde de gözlük vardır.

OKUNAMAYAN

Mehmet Akif Bey N.25, S.4 1 Mart 1339

Mehmet Akif sakallı, fesli, kıravatlı, yelekli ve hafif toplu olarak resmedilmiştir. Üzerinde palto vardır.

OKUNAMAYAN

Faik Ali Bey N.25, S.4 1 Mart 1339

Fesli ve ceketli olarak tasvir edilen Faik Ali Bey'in, gözleri yoktur ve bir kulağı kepeçedir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.27, S.1 8 Mart 1339

Adam kolları arasına aldığı kadına kendini her vakit hatırlayıp hatırlamadığını sorunca kadın, her zaman değil parasız kaldığı zamanlar hatırladığını söyler.

OKUNAMAYAN

Bahaya Çıkanlar N.27, S.2 8 Mart 1339

Adam elleri cebinde, ağzında sigarasıyla bir koltukta oturmaktadır. Yanında bir kadın ve birkaç eşya vardır. Kadına, canın isterse gümrüklerde bile zam var, der.

OKUNAMAYAN

Darvin Nazariyesinin Timsali N.27, S.3 8 Mart 1339
 Maymun kılığındaki adamın, maymundan tek farkı sakalının ve bıyığının olmasıdır.

OKUNAMAYAN

İçipte Sarhoş Olmayanlar İçmeden Sarhoş Olurlarmış N.27, S.3 8 Mart 1339
 İçki kanununun tatbikinin sabahı el aynası diye tarağa bakan adam, daha dün tıraş olmasına rağmen sakallarının hemen uzamasına akıl erdiremez.

OKUNAMAYAN

Mebuslarımızdan Hoca Müfid Efendi N.29, S.2 15 Mart 1339
 Sarıklı, cübbeli olarak tasvir edilen Müfid Efendi, oldukça ciddi ve tek kulağı kepçe olarak tasvir edilmiştir.

OKUNAMAYAN

Asaf Derviş Paşa N.29, S.3 15 Mart 1339
 Paşa zayıf, uzun bacaklı ve keçisakallı olarak resmedilir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.29, S.4 15 Mart 1339
 Müşteri garsona, getirdiği salatadan salyangoz çıktığını söyleyince garson, zararı yok efendim siz yabancı değilsiniz, sizden onun için ayrıca para almayız, diye karşılık verir.

OKUNAMAYAN

Tıp Medreselerinden Neşet Ömer Bey N.30, S.4 19 Mart 1339
 Ceketli, papyonlu olarak tasvir edilen Ömer Bey'in ağzında sigarası da vardır.

OKUNAMAYAN

Sıhhiye Reisi Yusuf Kenan Bey N.30, S.4 19 Mart 1339
 Sıhhiye reisi biraz şişman, koca kafalı ve üniformalı olarak resmedilir.

OKUNAMAYAN

Mecburi İzdıvaç Kahramanı N.32, S.1 26 Mart 1339
 Erzurum Mebusu Yeşilzade Salih Efendi'nin portresi, fesli ve sakallı olarak çizilmiştir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.32, S.4 26 Mart 1339
 Yanyana bulunan üç resmin ilkinde kumarda kaybetmiş bir adam tasvir edilmiştir. İkincisinde yanına bir kadın gelerek koluna girer ve son resimde de kadın adama söylenmektedir. Kumarda kaybedenin zannedildiği gibi aşta kazanmadığı belirtilir.

OKUNAMAYAN

Ekmek Meselesi N.32, S.4 26 Mart 1339
 Okka ile ekmek satışını anlatan karikatürde, bir kadın sevgilisine, eğer beni seviyorsan bir ekmek alıp evime kadar getir, der. Bir başka diyalogda iki adam konuşmaktadırlar, bir bu ekmeklerin içleri hamur olsa da göz doldurduklarını söyler. Fırıncı ile sevgilisinin konuşmasında ise fırıncı sevgilisine, okka ile satışın ilk karıyla ona hediye alacağını söyler.

OKUNAMAYAN

Rivayete Nazaran Kadınların En Büyük Mahareti N.34, S.2 2 Nisan 1339
 Aynanın karşısında gözlerini boyayan kadın resmiyle kadınların en büyük maharetinin göz boyamak olduğu anlatılır.

OKUNAMAYAN

İstanbul Polis Müdürü Sadi Bey N.34, S.4 2 Nisan 1339
 Zayıf vücuduna göre kafası biraz büyük bir kişi tasvir edilmiştir.

OKUNAMAYAN

Yeni Gün Sermuharriri Yunus Nadi Bey N.34, S.4 2 Nisan 1339
 Şişman, gözlüklü, elleri cebinde tasvir edilen Yunus Nadi'nin kafası biraz

büyüktür.

OKUNAMAYAN

Yemeden Anlamış N.35, S.4 5 Nisan 1339

Kadın garson, masaya eğilerek müşteriye tatlıların nasıl olduğunu sorunca müşteri daha yememesine rağmen tatlı olduğunu söyler.

OKUNAMAYAN

İstanbul Kumandanımız Salahattin Adil Paşa N.36, S.1 9 Nisan 1339

Adil Paşa, asker üniforması içerisinde tasvir edilmiştir.

OKUNAMAYAN

İstanbul Hariciyye Mümessilimiz Adnan Bey N.36, S.1 9 Nisan 1339

Fesli, kıravatlı, ceketli tasvir edilen Adnan Bey'in kulakları biraz büyüktür.

OKUNAMAYAN

Türk Şairi Mehmet Emin Bey N.39, S.2 19 Nisan 1339

Mehmet Emin sakallı, şişman, fesli tasvir edilmiştir.

OKUNAMAYAN

Nurettin Paşa Hazretleri N.39, S.3 19 Nisan 1339

Paşa, resmi üniformasıyla resmedilmiştir. Sakallıdır ve yüzünde ciddiye hakimdir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.42, S.4 30 Nisan 1339

Cübbeli, sarıklı ve bir elinde tesbihle tasvir edilen kişinin, tıp mektebinde mükabele okutacak olan Süleyman Numan Paşa olduğu belirtilir.

OKUNAMAYAN

Operetin Bülbülü N.44, S.2 7 Mayıs 1339

Üzerinde sade bir elbise ve gözlükleriyle tasvir edilen kadının “Teravet Hanım” olduğu belirtilir.

OKUNAMAYAN

Fenerbahçe Birinci Sınıf Topçularından N.45, S.2 10 Mayıs 1339
Sporcu üniformasıyla Alaattin Bey tasvir edilmiştir.

OKUNAMAYAN

Fenerbahçe Birinci Sınıf Topçularından N.45, S.3 10 Mayıs 1339
Yine sporcu kıyafetleriyle İsmet Bey tasvir edilmiştir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.48, S.4 21 Mayıs 1339
Amir, karşısındaki memura artık iktidarsızlığının ayyuka çıktığını, bütün arkadaşlarının ondan şikayetçi olduğunu söyler. Memur, efendim onlar ne bilir iktidarsızlığımı bir defa da katibe hanıma sorun, diye karşılık verir.

OKUNAMAYAN

Neyzen Tevfik Bey N.49, S.2 24 Mayıs 1339
Neyzen Tevfik’in portresi altında, Men’-i Müskirat Kanunundan evvel terk-i müskirat ettiği belirtilir.

OKUNAMAYAN

Ahmet Rasim Bey N.49, S.3 24 Mayıs 1339
Gözlüklü, şişman ve oldukça ciddi tasvir edilen Ahmet Rasim’in portresi altında Men’-i Müskirat’dan sonra da yolunda sebat edeceği bildirilir.

OKUNAMAYAN

Pabucu dama Atılan Bir Siyasi N.50, S.3 28 Mayıs 1339
Bekir Sami Bey’in portresine yer verilmiştir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.53, S.4 7 Haziran 1339

Kocasının mebusluk mektubunu yazıp bitiren kadın altına onun imzası yerine kendi resmini koysa kesin kazanacağını düşünür.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.54, S.4 11 Haziran 1339

Ayananın karşısında kıyafetini düzelten adam arkasında ona bakan kadına kıyafetinde bir eksiklik olup olmadığını sorar. Kadın, adamın kafası üzerinden elineki iki bastonu boynuz şeklinde göstererek, bunlarla tamam, der.

OKUNAMAYAN

İçki Memnu'iyetinin Tehiri Üzerine N.57, S.4 21 Haziran 1339

Bir yemek masası üzerinde içki şişeleri ve kadehler dans etmektedir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.58, S.4 25 Haziran 1339

Ağaçlık bir yerde çiçek toplayan kadın, arkasında onu izleyen adama çiçekleri göstererek, bunların ne çiçeği olduğunu bilir misin, diye sorar. Adam, onların ne çiçeği olduğunu bilmem ama senin ne çiçek olduğunu bilirim, diye cevap verir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Banyo yapacağı suyun içerisinde siyahi bir çocuk gören küçük kız, “aaa terbiyesiz annem beni yıkayacaktı suyu simsiyah yapaaksın”, der.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.61, S.2 5 Temmuz 1339

Hamile bir kadının önünde duran küçük hamal, “Götürelim” der.

OKUNAMAYAN

İstanbul'un Şarlok Holmes'i N.61, S.3 5 Temmuz 1339

Oldukça şişman tasvir edilen kişinin bir elinde puro vardır.

OKUNAMAYAN

İstanbul Mebusu: Fevzi Paşa N.61, S.3 5 Temmuz 1339

Uzun boylu, yapılı, üzerinde palto ve başında fes olan Fevzi Paşa, keskin bakışlarıyla resmedilmiştir.

OKUNAMAYAN

İlk Çapkınlık N.62, S.2 9 Temmuz 1339

Biri kız, biri oğlan iki bebek top oynamaktadırlar. Kız, uzaklaşan topun arkasından emeklerken diğeri onun arkasından eteğini kaldırır.

OKUNAMAYAN

Mülazım-ı Evvel Kara Fatma Hanım N.62, S.2 9 Temmuz 1339

Asker üniforması içerisinde bir elindeki tabancayla nişan almış, diğeri elinde de bıçak olan bir hanım tasvir edilmiştir.

OKUNAMAYAN

İstanbul Mebusu Refet Paşa N.62, S.3 9 Temmuz 1339

Refet Paşa, asker üniformasıyla yürür vaziyette resmedilmiştir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.62, S.3 9 Temmuz 1339

Kadın kendisini takip eden adama, yanıyorsunuz beni ne zannettiniz de takip ediyorsunuz, diye sorunca adam, namuslu bir hanım, cevabını verir. Bunun üzerine kadın, yanıyorsunuz dedim ya, der.

OKUNAMAYAN

Köylü Kadınla Köprü Tahsildarı N.63, S.2 12 Temmuz 1339

Kadın, köprünün başında kendilerinden para isteyen tahsildara, köprü başında dilenmeye utanmıyor musun efendi, bir de İstanbul'lu olacaksın, der.

OKUNAMAYAN

Köylü Kadınla Gazeteci N.63, S.3 12 Temmuz 1339

Kadın, "Akşam, Akşam!" diye bağırarak gazete dağıtıcısını görünce İstanbulluların

akşam olduğunu anlamayarak dellal bağırtacak kadar ahmak olduklarını düşünür.

OKUNAMAYAN

Arıların Bal Toplama Mevsimi N.63, S.4 12 Temmuz 1339

Şık bir kadın şemsiyesini açmış, ayakta durmaktadır. Hemen arkasındaki iki adamdan biri hayranlıkla ona bakar.

OKUNAMAYAN

Tam Mevsimi N.64, S.2 16 Temmuz 1339

Kendisine ablasını soran kadına çocuk, ağabeyimin arkadaşı gelmişti onu yüzmeye götürdü, der.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.65, S.4 19 Temmuz 1339

Cuma günü buluşmak isteyen aşığına kadın, o gün gelemeyeceğini söyler, çünkü onlarda Cuma tatiline iştirak etmektedirler.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.67, S.3 26 Temmuz 1339

Vitrindeki mankeni canlı zanneden adam, amma kibirli kadın ha deminden beri karşısında duruyorum kafasını kaldırıp bakmadı bile, der.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.68, S.3 30 Temmuz 1339

Babası, yine imtihanlardan geçemeyen oğluna kızınca çocuk, ne yapayım baba bu sene de aynı soruları sormuşlar, der.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.70, S.2 6 Ağustos 1339

Elbisesinin üzerine kemerini önden bağlamış bir kadını gören çocuk babasına, baba bak uçkuru dışarı çıkmış, diye seslenir.

OKUNAMAYAN

İsimsiz N.70, S.3 6 Ağustos 1339
Kadın, ablasını sorduğunda çocuk, piyasaya çıktı, diye cevap verir.

2.2.14.3. İmzasız Karikatürler

İMZASIZ

İstanbul Polis Müdürü N.1, S.2 7 K.Evvel 1338
İstanbul Polis Müdürünün portresi çizilmiştir.

İMZASIZ

İstanbul Valisi N.1, S.3 7 K.Evvel 1338
İstanbul valisinin portresine yer verilmiştir.

İMZASIZ

İsimsiz N.1, S.3 7 K.Evvel 1338
Kısa etekli sekreter merdivenle üst raftaki dosyalara uzanmakta, patronu da aşağıdan hayranlıkla onu izlemektedir.

İMZASIZ

Gelenler, Gidenler N.2, S.4 11 K.Evvel 1338
İki kadın konuşmaktadır, biri “Benimki geldi”, diğeri “Benimki de gitti” der.

İMZASIZ

Hayat Pahalılığı N.4, S.3 18 K.Evvel 1338
İki adamdan biri diğesine, eskiden dört kadını bir erkeğin geçindirdiğini fakat artık dört erkeğin bir kadına yetmediğini gülerek söylemektedir.

İMZASIZ

Asrî Hayat N.6, S.4 25 K.Evvel 1338
Tokatlıyan Oteli'nin kapısı önünde duran asrî giyimli bir erkek ve kadın resminin altında, “Akşam Çayından Çıkış” yazmaktadır.

İMZASIZ

Olsada Yakışmaz!

N.7, S.3 28 K.Evvel 1338

Berber koltuğunda oturan kel adama saçlarının nasıl yapılmasını istediği sorulduğunda hemen arkasındaki saçlı müşteriyi göstererek, şu adamın ki gibi, der.

İMZASIZ

Müstakbel Tabibelerimizden

N.8, S.2 1 K.Sâni 1339

Gözlüklü, pardesülü ve koltuğunun altında bir dosya bulunan kadın resminin altında, “Müstakbel Tabibelerimizden” yazmaktadır.

İMZASIZ

Noel Baba

N.8, S.2 1 K.Sâni 1339

Küçük bir İstanbul manzarası üstünde bulunan Noel Baba, İstanbul’a ayak basmaktadır. Arkasında içerisinde Türk bayraklarının da bulunduğu bir sepet, elinde ise ağzında bir zeytin dalı olan beyaz güvercin vardır.

İMZASIZ

Pastör İhtifali Münasebetiyle

N.8, S.3 1 K.Sâni 1339

Törene katılan onüç kişinin portresi verilmiştir.

İMZASIZ

Müstakbel Tabibelerimizden

N.8, S.3 1 K.Sâni 1339

Başında kep, boynunda atkı, üzerinde ceket ve etekten mürekkep bir takım elbise, elinde çanta bulunan oldukça ciddi bir kadın resmedilmiştir.

İMZASIZ

Kalpağa Dair

N.9, S.4 4 K.Sâni 1339

Resimde, insanlar ikili gruplar halinde kalpakla ilgili konuşmaktadırlar. Örneğin, iki kadın yanlarından geçen iki adamdan kalpaklı olanın Türk olduğunu düşünürler, bir adam elindeki kumaşı göstererek karısından kalpak yapmasını ister.

İMZASIZ

Olağan Şeyler

N.10, S.1 8 K.Sâni 1339

Adam, şık giyimli bir kadına zevcesinin ona ihanet ettiğini söyleyince kadın oldukça sakin bir şekilde, “Evet, zevcenizle” der.

İMZASIZ

Eynes Serâ Mines Süreyya N.10, S.4 8 K.Sâni 1339

Şişman, koltuğunun altında bir defter ve müzik aleti bulunan, etrafında müzik notaları uçuşan bir bestekâr resminin altında, Dede Efendi ile Chopen arasında kalan bir müzisyen olduğu belirtilir.

İMZASIZ

Asıl Mesele N.10, S.4 8 K.Sâni 1339

Genç adam mahcup bir şekilde, karşısında bulunan şık kadına, “Sizi görenler seviyor fakat sevenler nerede görebilir?” diye sormaktadır.

İMZASIZ

Sulh Teklif Edenler N.11, S.1 11 K.Sâni 1339

Elinde bir zeytin dalıyla gelen sulh perisini, tabancalı ve bıçaklı bir adam köşeye gizlenmiş beklemektedir. Sulh teklif edenlerin, sulhu nasıl bekledikleri gösterilmektedir.

İMZASIZ

İstirahat N.11, S.1 11 K.Sâni 1339

Uzanarak istirahat eden bir adam ve bir kadın çizilmiştir. Adam, pervasızca yatan kadına bakmaktadır.

İMZASIZ

Kadın Meşgalesi N.11, S.4 11 K.Sâni 1339

Ellerini çenesinin altında bağlamış, oldukça düşünceli görünen kadına yanındaki adam, aşkımızı mı düşünüyorsun, diye sorunca kadın, terzinin gönderdiği hesap pusulasını düşündüğünü söyler.

İMZASIZ

Ayrı Şahıslarda Aynı Hal N.12, S.2 15 K.Sâni 1339

Hanımefendi hamile olduğu için hizmetçiye kızınca, hizmetçi, geçen siz de hamileydiniz, der. Hanımefendi, kendisinin beyden hamile olduğunu söyleyince, hizmetçi, aynı durumda olduğunu belirtir.

İMZASIZ

Nüfus Tezkerelerine Fotoğraf Yapıştırılıyor N.13, S.2 18 K.Sâni 1339

Nüfus memuru, tezkeresine yapıştırılması için yaşlı kadının kendisine verdiği resme bakar ve bu resmin ona ait olmadığını söyler. Yaşlı kadın ise itiraz ederek, vallahi benim gençlik fotoğrafım yapıştırıver ne olur, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.15, S.3 25 K.Sâni 1339

Hamamizade İhsan ile Yaşar Şadi, üzerlerinde hamam peştemalıyla hamamda birbirlerine şiirler söylerken çizilmiştir.

İMZASIZ

Aşk ve Spor N.16, S.1 29 K.Sâni 1339

Fiziksel açıdan aşk ve sporun benzerlikleri dörder resimle anlatılır. İkisinde de göz göze başlayan temaslar yorgunlukla sona erer.

İMZASIZ

Hala Anlayamamış! N.17, S.3 1 Şubat 1339

Kalpaklı bir adam, üzerinde “Misak-ı Milli” yazılı olan şırıngayı Lord Curzon’un kulağından içeriye boşaltmaktadır. Bunun, Lord Curzon’a Misak-ı Milli’yi anlatmanın son çaresi olduğu belirtilir.

İMZASIZ

Canlı Tablolar I-II N.19, S.1 8 Şubat 1339

İlk resimde aynanın karşısında makyaj yapan kadın ikincisinde makyajını bitirmiştir ve kendini izlemektedir. Her kadının kendi yüzünün ressamı olduğu ve her ressam gibi eserini bitirdikten sonra onu temaşa ettiği ifade edilir.

İMZASIZ

Uyandıktan Sonra N.20, S.3 12 Şubat 1339

Gecelik kıyafetiyle bir koltuğun üzerinde gülemseyerek gerinen kadın resminin altında “Rüya-yı tahayyül” yazmaktadır.

İMZASIZ

Sevda Sürüklerken N.21, S.2 15 Şubat 1339

Sırtında okları olan, kanatlı aşk meleği bir ipe sardığı, gözleri kapalı kadını ve adamı sürüklemektedir. Resmin altında “Gözlerimin bağı var/ Yüreğimin dağı var/ Sevda uzun bir yolmuş/ Bir yerde durağı var” dörtlüğü yer almaktadır.

İMZASIZ

Gülcemal Vapuru’yla Avdet Eden Heyet-i N.23, S.1 22 Şubat 1339
Murahasamızın Resimleriyle İmzaları

Rıza Nur Bey, Hasan Bey, Nihat Reşat Bey ve Münir Bey’in portreleriyle imzaları verilmiştir.

İMZASIZ

Sabah Tuvaleti N.24, S.1 26 Şubat 1339

Aynanın karşısında süslenen kadın resmi altında, “Safvet-i tab’ımız artırdı gururu hasenin/ Mest-i nazım bakıp ayineye hodbin oldu” beyitine yer verilmiştir.

İMZASIZ

Acemi Avcı N.27, S.2 8 Mart 1339

Sırtında tüfeği yanında köpeğiyle avdan gelen adama karısı bir şey vurup vurmadığını sorar. Adam içini çekerek vurduğunu söyleyince kadın etrafa bakınarak ne vurduğunu görmeye çalışır, bir şey göremeyince mutfakta mı diye sorar. Kocasını, hayır hastanede, der.

İMZASIZ

Haklı Bir Tenkit N.28, S.2 12 Mart 1339

Gazetede iki kişinin resimlerine bakan adam, ulan adamlara bak, deyince yanındaki, hadi be sende adam öyle mi olur, diye karşılık verir.

İMZASIZ

İsimsiz N.28, S.4 12 Mart 1339

Karşılıklı duran iki çocuktan biri, “Bilmece bildirmece gönüllerde kaydırmaca” diye bir bilmece sorar. Diğeri, onu bilmeyecek ne var “aşk”, diye cevap verir.

İMZASIZ

Gayr-i Faallerin Mektebe Başlaması N.33, S.1 29 Mart 1339
Münasebetiyle

Vali Vekili Esad Bey, Safvet Bey, Ticaret-i Mekteb-i Ali Müdürü Hulusi Bey, Muhasebe Muallimi Nihad Bey, Hesab Muallimi Kirkor Kömürçüyan Efendi, Malumat-ı Hukukiyye Muallimi Haşim Bey ve Türkçe Muhaberat Muallimi Hamamizade İhsan Bey’in portreleri çizilmiştir.

İMZASIZ

Mektebe Başlayan Gayr-i Faallere Dair N.33, S.2 29 Mart 1339

Mektebe başlayan gayr-i faallerin “Aferin” alarak sevinen, mahcup bir şekilde izin isteyen, bir elinde sefer tası bir elinde defteri mektebe giderken, rahle önünde ders çalışırken, tek ayak üstünde cezada beklerken ve falakadaki halleri resmedilmiştir.

İMZASIZ

Bazı Paralar Niçin Fena Kokar N.33, S.3 29 Mart 1339

Kendisine bakan adamdan gizleyerek fesinden para çıkarmaya çalışan biri tasvir edilmiştir. Altında bazen fese bazen uçkura bağlanan paraların kötü koktuğu belirtilir.

İMZASIZ

Manevralar N.34, S.3 2 Nisan 1339

Kadın, karşısında oturan askere müstahkem kaleleri nasıl zapt ettiklerini sorar. Asker, kimisini musahara kimisini de hücumla zapt ettiklerini söyler.

İMZASIZ

Numara:1 N.37, S.2 12 Nisan 1339

Bir direğe dayanmış, elinde büyük bir orak bulunan adamla “Halkın İstinat Ettiği Grup” anlatılmıştır.

İMZASIZ

Avcılar Arasında N.37, S.2 12 Nisan 1339
Nişanlısı tarafından terk edildiğini söyleyen avcıya, bir diğer avcı, iyi bir nişancı olmadığını söyler.

İMZASIZ

Bolşevik Sefiri Aralof Yoldaş N.38, S.1 16 Nisan 1339
Bolşevik Sefiri kalpaklı, ceketli ve oldukça resmi bir yüz ifadesiyle resmedilmiştir.

İMZASIZ

Yeni Valimiz Haydar Bey N.38, S.1 16 Nisan 1339
Haydar Bey, fesli, gözlüklü ve şişman olarak tasvir edilir.

İMZASIZ

Şehremaneti'ne İthaf N.39, S.3 19 Nisan 1339
Kadın, önünden geçen arabanın sıçrattığı sudan korunmak için suya karşı şemsiyesini açmıştır. Resmin altında İstanbul'da şemsiyelerin göğe değil yere doğru açıldığı belirtilir.

İMZASIZ

İsimsiz N.43, S.2 3 Mayıs 1339
Cübbeli, sarıklı iki kişi konuşmaktadırlar. Biri diğerine, İstanbul hanımları için çok serbest diyorlardı fakat geldim geleli dışarıda hiç müslüman kadını görmedim, der. Onlar bunu konuşurken biraz arkalarından da iki tane asrî tarzda giyinmiş, açık kadın geçmektedir.

İMZASIZ

Darülbedayi Sanatkârları N.43, S.2/3 3 Mayıs 1339
Müdür-ü Umumi Savni Bey, Roza Hanım, Behzat Bey, Muvahhid Bey, Mösyö Pisalti, Raşit Rıza Bey, Galip Bey, Vasfî Bey ve Adriye Hanım'ın portrelerine yer verilmiştir.

İMZASIZ

Darülbedayi'nin Gülü N.44, S.3 7 Mayıs 1339
Eliza Binemeciyan Hanım, tasvir edilmiştir.

İMZASIZ

Yeni Darü'l-muallimin Müdürü N.46, S.2 14 Mayıs 1339
Şişmanca tasvir edilen kişinin Tatbikatçı İhsan Bey olduğu belirtilir.

İMZASIZ

Eski Darü'l-muallimin Müdürü N.46, S.3 14 Mayıs 1339
Üzerinde izci üniformasıyla resmedilen, zayıf kişinin Selim Sırrı Bey olduğu belirtilir.

İMZASIZ

Cildcilerimizden Doktor Hulusi Behçet Bey N.47, S.2 17 Mayıs 1339
Üzerinde doktor önlüğü, elinde bir şırınga olan Behçet Bey, oldukça zayıftır.

İMZASIZ

Bolu Mebus Namzedi İzzet Melih Bey N.47, S.3 17 Mayıs 1339
İzzet Melih Bey bir elinde purosunu, bir elinde kepçeyle tasvir edilmiştir.

İMZASIZ

İsimsiz N.48, S.2 21 Mayıs 1339
Bir çift beraber yürümektedir. Adam, kadına adaya, Moda'ya, odaya nereye isterse onunla gidebileceğini söyler. Kadın ise kuyumcuya, dikişçiye, kumaşçıya hangisini arzu ederse gidebileceğini söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.48, S.3 21 Mayıs 1339
Anne, çocuğundan yanındaki kadını öpmesini isteyince çocuk, ben ondan korkarım geçen gün babam öpecekti de bir tokat attı, der.

İMZASIZ

Çenesi Yumruğundan Kuvvetli Bir Mebus N.50, S.2 28 Mayıs 1339
Hamdullah Suphi Bey, tasvir edilmiştir. Bir eli yumruk şeklinde yukarıya doğru kalkmıştır.

İMZASIZ

Esersiz Dahi N.52, S.2 4 Haziran 1339
Yahya Kemal, bir elinde baston ve koltuğunun altında bir kitapla resmedilmiştir.

İMZASIZ

Köse Kahya N.52, S.3 4 Haziran 1339
Fesli, bir elinde tesbihle resmedilen kişinin İhsan Bey olduğu belirtilir.

İMZASIZ

Akbaba'nın Muharrirleri N.53, S.4 7 Haziran 1339
Yusuf Ziya, Orhan Seyfi, Halil Nihat, Kıvılcım, Ercüment Ekrem, Osman Cemal ve İdarehane Müdürü Mustafa Efendi yanyana sandalyelerde oturmuş halde resmedilmişlerdir.

İMZASIZ

Akbaba'nın Ressamları N.53, S.5 7 Haziran 1339
Ramiz, I.Hakkı, Ratip Tahir, Hüsametdin Haşim, Suad Nuri, Muhyiddin, Hasan Rasim Beylerin de yanyana oturmuş halde resimleri çizilmiştir.

İMZASIZ

Şapirograf N.53, S.7 7 Haziran 1339
Bir görevlinin elinde üzerinde "Şapirograf" yazan bir kutu vardır. Kâğıtları kopyalamak için Şapirograf kullanabileceği belirtilir.

İMZASIZ

Emanet'in "Nevzat"ı N.54, S.3 11 Haziran 1339
Başında fesi, üzerinde beyaz önlüğü ile tsvir edilen kişinin bir elinde bıçak, diğer elinde ise derisi yüzülmüş bir kuzu vardır. Mezkûr şahsın, mezbahada çalıştığı

belirtilir.

İMZASIZ

İsimsiz N.58, S.1 25 Haziran 1339

Güneşin karşısına oturan sulh perisinin önüne geçen ve Fransa'yı temsil ettiği belirtilen asker periye, dile benden ne dilersem, der. Sulh perisi, gölge etme başka ihsan istemez, diye karşılık verir.

İMZASIZ

İsimsiz N.58, S.3 25 Haziran 1339

Karanlık bir gecede iki bekçi fenerlerini bir kadına doğrultmuşlardır.

İMZASIZ

İki Nimetşinas N.59, S.1 28 Haziran 1339

İki köpekten biri üzerinde Duyun-u Umumiyye yazan tabağı yalarken diğeri ön ayaklarını kaldırarak dikelmış onu izlemektedir. Karikatürün altında, "Radika ile Rodika" yazmaktadır.

İMZASIZ

İsimsiz N.60, S.3 2 Temmuz 1339

İki kadın konuşmaktadırlar. Biri, artık benimle evlenmek istediğinden eminim dün gece açtı, der. Diğeri ise buna inanmamasını söyler, ona göre bahsedilen kişinin adeti açtıktan sonra bir daha görünmemektir.

İMZASIZ

İsimsiz N.60, S.3 2 Temmuz 1339

Üzerinde askılı, kısa etekli bir elbise bulunan kadına kocası, amcazademe bu kıyafetle kapıyı neden açtın, diye sorunca kadın, sen zannettim, der. Adam neden boynuna sarıldığını sorduğunda da kadının cevabı aynı olur: "Sen zannettim dedim ya".

İMZASIZ

Eş'ar-ı Kadime Medlullerinden N.61, S.3 5 Temmuz 1339

Genç kadın, karşısındaki siyahi, fesli, kıravatlı adama hayranlıkla bakmaktadır. Resmin altında, “Bu kırmızı fesle, bu siyah yüzle ömürsün/ Anber Lala güya ucu ateşli kömürsün” beyiti yer alır.

İMZASIZ

Dikkatsizliğin Cezası N.61, S.4 5 Temmuz 1339

Kadın, kendisinden önce oturduğu yerde oturan adamın bıraktığı kâğıdın üzerine oturunca Kâğıt kadının arkasına yapışır. Sokağa çıktığında kadının arkasındaki “Bu dükkan kiralıktır” yazısını gören adam, şaşırarak yaftalısını hiç görmediğini söyler.

İMZASIZ

Eş’ar-ı Kadime Medlullerinden N.63, S.2 12 Temmuz 1339

Bir ağacın altında, yüzü peçeli, sırtında bir şal ve elinde şemsiyesi olan kadın ufku seyretmektedir. Resmin altında, “Gördüm ol meh-i ruşen bir şal atıp mahurdan/ Gül yanaklar üstüne yaşmak tutmuş nurdan” beyitine yer verilir.

İMZASIZ

Zamane Sevgilileri N.63, S.3 12 Temmuz 1339

Bir ağacın altında yalnız olan kadın, hayatında ilk defa söz verdiği saatte randevuya geldiğini düşünür, fakat bu sefer de gününü şaşırmıştır.

İMZASIZ

Mehtaba Şemsiye Açanlar N.64, S.3 16 Temmuz 1339

Deniz kenarında, bir ağacın altında oturmuş birbirlerine yakınlaşan bir çift resmedilmiştir. Kadın şemsiyesini mehtaba karşı açmıştır.

İMZASIZ

Mezbahanın Faydası N.65, S.4 19 Temmuz 1339

Bu sene kurban kesmeyecek miyiz, diye soran karısına adam, mezbaha açıldığı için hususi kesimin yasak olduğunu söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.68, S.2 30 Temmuz 1339

Yaşlı adamın önünde diz çöken genç, ondan kızını istemektedir. Bu arada kız da perde aralığından onları seyretmektedir. Genç, eğer kızını vermezse onsuз yaşayamayacağı için intihar edeceğini söyleyince kızın babası, eğer kızımı almazsan ben intihar edeceğim çünkü benimde onunla yaşamama imkân yok, der.

İMZASIZ

Sıhhiye Vekili Tefvik Rüştü Bey N.68, S.2 30 Temmuz 1339

Tefvik Rüştü Bey zayıf, orta boylu, kafası ve burnu biraz büyük, bir elinde baston diğer elinde bir kitapla resmedilmiştir.

İMZASIZ

İsimsiz N.69, S.2 2 Ağustos 1339

Adam elindeki kazı karısına uzatarak, al hanım sen kaz yolmasını iyi bilirsin, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.69, S.3 2 Ağustos 1339

Annesinin kucağındaki çocuk ona, babasının saçlarının niçim döküldüğünü sorar. Kadın, erkeklerin çok düşündükleri için saçlarının döküldüğünü söyleyince çocuk, peki o zaman tüm kadınlar düşüncesiz mi, diye sorar.

İMZASIZ

İstanbul Tahliye Ediliyor! N.70, S.3 6 Ağustos 1339

İlk kafiye olarak yabancı askerler, ikinci kafiye de mebuslar ve memurlar, üçüncü de bir cenaze alayı ile gayr-i faallerin tahliye edildiği ifade edilir. En sonda yer alan boş bir sokak resmiyle ise tahliye edilen İstanbul gösterilir.

İMZASIZ

İsimsiz N.71, S.2 9 Ağustos 1339

Kadın, koluna girdiği adama kendisini ne kadar sevdiğini sorunca adam, senin beni sevdiğin kadar, cevabını verir. Kadın bu cevaba karşı, aman ne kadar az, tepkisini verir.

İMZASIZ

İsimsiz N.71, S.3 9 Ağustos 1339

Hizmetçi, hanımına getirdiği mektupların birinin küçük diğeri büyük beyden olduğunu söyler. Damat beyinde, bu mektupları gördükten sonra mektub yazmaya gerek görmeyerek, kendisinden bir mülakat istediğini söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.71, S.3 9 Ağustos 1339

Adam, arkadaşını düğününe davet eder. Arkadaşı kesinlikle geleceğini söyler, çünkü yakınlarını felaket günlerinde yalnız bırakmamaktadır.

İMZASIZ

En Müessir Beddua N.72, S.2 13 Ağustos 1339

Dilenci yanından geçen adamdan sadaka isteyerek, sadakasını vermezse beddua edeceğini söyler. Adam, nasıl bedua edeceğini sorduğunda, Allah seni de gayr-i faal etsin derim, diye cevap verir.

İMZASIZ

Acaba Nasıl Öğrenmiş N.72, S.3 13 Ağustos 1339

Adam nişanlısına, biraz rahat olabilecekleri bir yere gitmeyi teklif edince nişanlısı, parkta öyle bir yer bildiğini söyleyerek oraya gitmeyi önerir.

İMZASIZ

İstanbul Polis Müdürü Vehbi Bey N.73, S.2 16 Ağustos 1339

Kalpaklı, bastonlu resmedilen Vehbi Bey'in kafası biraz büyüktür.

İMZASIZ

Hulûl Masalhane N.73, S.3 16 Ağustos 1339

Adam, kalbinizi bir dakika işgal edebilir miyim, diye sorduğunda kadın, işgal masrafından şikayet etmemek şartıyla işgal edebileceğini söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.73, S.3 16 Ağustos 1339

İki adam yanyana yürümektedirler. Biri, yeni taşındığı mahallenin bakkalının kendisini hiç tanımadığı halde veresiye verdiğine şaşırıldığını söyleyince diğeri, tanıyınca vermeyeceğini söyleyerek şaşırarak bir şey olmadığını belirtir.

İMZASIZ

İsimsiz N.73, S.4 16 Ağustos 1339

İlk resimde, pencerenin önünde tavuğuna yem veren yaşlı bir kadın vardır. İkinci resimde ise, kadın genç ve güzeldir, yem verdiği tavuk değil kaz olmuştur, onu bu haliyle gören ise pencereden bakan adamdır. Resmin altında, komşunun tavuğunun komşuya kaz görüneceği ifade edilir.

İMZASIZ

İsimsiz N.74, S.2 20 Ağustos 1339

Polis çocuğun kulağını çekerek, yankesicili yaptığı için ona kızar. Çocuk ise, kendisinin suçsuz olduğunu söyler, birkaç gündür hasta olduğu için yatan babasının yerine çalışmaktadır.

İMZASIZ

Resim Sergisinde N.74, S.3 20 Ağustos 1339

Altında bir iskemle bulunan resmin karşısında onu inceleyen adama, ressam tabloda neyin dikkatini çektiğini sorar. Adam, geçen sefer iskemlede otururken başına bir resim düştüğünü, bu resmin o resim mi hatırlamaya çalıştığını söyler.

İMZASIZ

Hangi Çocuğu? N.74, S.3 20 Ağustos 1339

Hamile kadın, yanında bir çocukla dururken karşısına çıkan adama, birden bire nereden çıktın çok korktum az kalsın çocuğu düşürecektin, der.

İMZASIZ

Kaynana Endişesi N.75, S.2 23 Ağustos 1339

Yaşlı kadın fotoğrafçıya, resim çektireceğim ama beni biraz daha genç gösretebilir misin bizim geline nisbet sofaya asacağım, der.

İMZASIZ

Bir Maarif Müftüsü N.75, S.3 23 Ağustos 1339
Fesli, sakallı biraz kambur bir adam resmedilmiştir.

İMZASIZ

İsimsiz N.75, S.4 23 Ağustos 1339
Beyefendi, deniz banyosu yapmak için hizmetçiye küvetteki suyun içine bir avuç tuz atmasını söyler.

İMZASIZ

Gülhane Parkı'ndaki Son Müsamere'nin N.75, S.4 23 Ağustos 1339
İntibaları

Saray Orkestrası Şefi Zeki Bey, Fransız Bandosu Şefi, Bahriye Mızıkası Şefi İhsan Bey, Darü'l-elhan Şefi İsmail Hakkı Bey, kabakçı rolündeki Naşit Bey, Rus rakkasları, bir seyirci, Salahattin Adil Paşa, Polis Müdürü Vehbi Bey ve birkaç kadın resmedilmiştir.

2.2.14.4. Yabancı Basından Alıntı Karikatürler

İMZASIZ

İsimsiz N.43, S.4 3 Mayıs 1339

Fransızların, Almanların ve İngilizlerin gazetelerinden birer karikatür aktarılmıştır. İngiliz gazetesinden aktarılan karikatürde küçük kızına sinirlenen anne, ona tavuk kümesini göstererek eğer uslanmazsa onu kümese hapsedeceğini söyler. Küçük kız ise annesine boş yere zahmet edeceğini söyler, daha yumurtlayacak yaşta değildir.

İMZASIZ

İsimsiz N.44, S.4 7 Mayıs 1339

Fransızca ve Almanca gazetelerde yayınlanan üç karikatür aktarılmıştır. 1 Mayıs "Amele Bayramı"yla ilgili karikatür yayınlayan Fransızca gazetede, Alman bir işçi, artık kardeşiz değil mi, diye sorar. Fransız ise Habil ile Kabil gibi kardeş olduklarını söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.45, S.4 10 Mayıs 1339

Almanca ve İtalyanca gazetelerden karikatürler aktarılmıştır. Almanca gazeteden aktarılan karikatürde başında bir fes olan kedi koşarken büyükçe bir vazoyu devirir. Resmin altında, Ankara kedisinin sıçrayışıyla Sevr vazosunu devrildiği belirtilir.

İMZASIZ

İsimsiz N.46, S.4 14 Mayıs 1339

Fransızca, İngilizce ve Almanca gazetelerden karikatürler aktarılmıştır. Fransızca gazeteden aktarılan karikatürde, istasyonda biletçiden bilet alan bir adam karısıyla yekvücut olduğunu söyleyerek tek bilet almak ister.

İMZASIZ

İsimsiz N.47, S.4 17 Mayıs 1339

Muhtelif milletlerin gazetelerinden karikatürler aktarılmaktadır. Almanca gazeteden aktarılan karikatürde bir adam arkadaşına metresini göstererek onunla tanıştırmak isteyince arkadaşı o kadının kendi karısı olduğunu söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.48, S.4 21 Mayıs 1339

Almanca bir gazeteden yapılan alıntıda bir adam elindeki balyozla önündeki küçük insanlardan oluşan bir topluluğa vurmaya başlar. O vurdukça insanlar birbiriyle perçinlenerek bir taş parçası haline gelir. Adam, parçalamak istiyordum birleştiler, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.49, S.4 24 Mayıs 1339

Farklı milletlerin gazetelerinden karikatürler aktarılmıştır. İngilizce bir gazeteden aktarılan karikatürde adam karşısında oturan yaşlı kadına, dün gece eşinizin sarhoş olduğuna inanmıyorum, deyince kadın, sarhoş olmasaydı hiç beni öpermiydi, diye cevap verir.

İMZASIZ

İsimsiz N.50, S.4 28 Mayıs 1339

Çeşitli milletlerin gazetelerinden iktibas yapılmıştır. Fransızca gazeteden yapılan alıntıda boks dersi alan zayıf, ufak tefek adama iri yarı hocası dersten memnun olup olmadığını sorar. Derste yeterince hırpalanan adam, iyi ama ikinci dersi muhabere suretinde alabilir miyim, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.51, S.4 31 Mayıs 1339

Çeşitli milletlerin gazetelerinden yapılan alıntılarının birinde İsmet Paşa ile Venizelos tavla oynamaktadırlar. Venizelos, “şşşş” deyince, İsmet Paşa gülererek “düşüş” der.

İMZASIZ

İsimsiz N.52, S.4 4 Haziran 1339

İngilizce, İtalyanca ve Fransızca gazetelerden alıntılar yapılmıştır. Fransızca gazetede çıkan bir karikatürde kadın istediği elbiseyi almayan adama, sende kalp yok mu, diye sorunca adam kendisinde kalp değil paranın olmadığını söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.53, S.8 7 Haziran 1339

İngilizce ve Fransızca gazetelerden alıntılar yapılmıştır. İngilizce gazeteden yapılan alıntıda, bir adam yanındaki kadına biraz ilerideki adamı göstererek, işte kadınların canını yakan adam, der. Kadın, çok mu çapkın olduğunu sorunca, çapkın değil dişi olduğunu söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.54, S.4 11 Haziran 1339

Fransızca gazetelerden alınmış birkaç karikatür aktarılmıştır. “Büyük Ada’da Bir Muhavere” başlığıyla verilen karikatürde iki eşek konuşmaktadır. Biri, yeni zenginlerin parası tükeneli baya rahatladık, der ve iki eşek keyifle gülerler.

İMZASIZ

İsimsiz N.55, S.4 14 Haziran 1339

Fransızca gazetelerden alınan karikatürlerin biri “Son Moda” ismini taşımaktadır.

Ceketinin omuzları yırtık olan dilenci, elbiselerinin omuz kısımları olmayan iki şık kadına kendisinin de son moda göre giyindiğini söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.56, S.4 18 Haziran 1339

Fransızca gazeteden alınan karikatürde, başı sarılı çocuk annesine suyla başına vurduklarını söyleyince annesi, seni su mu bu hale getirdi, diye sorar. Çocuk, evet ama su şişenin içinde idi, cevabını verir.

İMZASIZ

İsimsiz N.57, S.4 21 Haziran 1339

Farnsızca bir gazeteden alınan karikatürde yaşlı iki adam konuşmaktadırlar. Biri, kadınları çok iyi tanıdığını söyler, kadın ayakkabıcısı olduğu için tüm ömrünü onların dizinin dibinde geçirmiştir.

İMZASIZ

İsimsiz N.59, S.4 28 Haziran 1339

Fransızca ve Almanca gazetelerden alıntılar yapılmıştır. Fransızca gazeteden aktarılan karikatürde, iş başvurusunda bulunan bir adama yetkili kişi İngilizce, Fransızca, Japonca vs. dilleri biliyorsa yirmi lira aylıkla katip olarak işe girebileceğini eğer bilmiyorsa yirmi lira haftalıkla depoya hamal olarak girebileceğini söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.60, S.4 2 Temmuz 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, evin uşağı beyefendiye bir saat evvel genç bir adamın gelerek kendisini sorduğunu söyler. Beyefendi, kim gelirse gelsin evde olmadığını söylemelerini hatırlatınca uşak genç adama da öyle söylediğini, onun da “oh ne ala” diyerek madamın odasına girdiğini haber verir.

İMZASIZ

Afrika'da Nev İcad Pantolon Ütüsü N.61, S.4 5 Temmuz 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, yerli halktan biri pantolonlu ceketli bir adamı sandalyeye oturtur. Pantolonunu çekerek çıkartır. Pantolonu bir fil önce

hortumundan çıkan su ile yıkar, arkasından üzerine yatıp dönerek ütüler. Son olarak adam pantolonunu giyer.

İMZASIZ

İsimsiz N.62, S.4 9 Temmuz 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, oğlunu hizmetçiyle yakalayan baba kızınca oğlu babasına, hayatta benim gittiğim yolu takip et dediğini hatırlatır.

İMZASIZ

İsimsiz N.63, S.4 12 Temmuz 1339

Fransızca gazeteden aktarılan karikatürde, bir adam elindeki kitaba bakarak yanındaki adama, bu kitabın ilk basımını on altıbin franga aldığı için deli olduğunu söyler. Yanındaki ise, yok efendim tanıdığım bir sersem var kitabı benden on sekiz bin franga alacak, diye cevap verir.

İMZASIZ

İsimsiz N.64, S.4 16 Temmuz 1339

Fransızca ve İngilizce gazetelerden karikatürler aktarılmıştır. Fransızca gazeteden alınan karikatürde rüzgarlı bir havada eteği açılan bir kadını gören adam, acaba bu hava için ne kötü diyecek budala var mıdır, diye sorar.

İMZASIZ

İsimsiz N.65, S.4 19 Temmuz 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, küçük kız annesine, anne dünya güneşin etrafında dönüyor diyorlar acaba güneş yokken neyin etrafında dönüyor, diye sorar.

İMZASIZ

İsimsiz N.66, S.4 23 Temmuz 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, kadın yanındaki adama, evvelce beni kesinlikle üzmeyeceğine söz verdiğin halde daha ilk aldatışımda darılıyorsun, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.67, S.4 26 Temmuz 1339

Fransızca ve İngilizce gazetelerden alıntılar yapılmıştır. İngilizce gazeteden alınan karikatürde, bir kadın kendisini dinleyen ressama, kocasından boşandığı için bir daha onun yüzünü görmek istemediğini söyler. Bu nedenle kocasının resmini bir köy manzarasına çevirip çeviremeyeceğini sorar.

İMZASIZ

İsimsiz N.68, S.4 30 Temmuz 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, hırsız bir eliyle çaldıklarını arkasına gizleyerek kendisine bakan kadına, madam ben hayatımda kimseden bir şey istemedim, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.69, S.4 2 Ağustos 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde kadın artık sıkıldığını, akşam annesinin yanına gideceğini söyleyince adam gitmesine müsaade eder. Kadın, ondan sonra da intihar edeceğini söyleyince adam, o zaman hemen git, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.70, S.4 6 Ağustos 1339

Fransızca ve İngilizce gazetelerden karikatürler aktarılmıştır. Bir tanesinde iki çocuk, boyları ancak dizlerine gelen uzun boylu adama bakarak, yüksek hatip denen kişinin bu olacağını düşünürler.

İMZASIZ

İsimsiz N.71, S.4 9 Ağustos 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, sahilde bir mayolu kadın biraz ilerisinde sandalyeye oturan ve ayaklarını sandalyeye dayadığı için kısa eteğinin altından baldırları görünen kızına seslenerek, erkeklerin karşısında böyle oturması uygun olmadığından, ayaklarını indirmesini söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.72, S.4 13 Ağustos 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürlerin birinde, ayağıyla üzerinde “Konferans” yazan bir tabelaya bağlı olan ve bir elinde zeytin dalı bulunan sulhu temsil eden kız, şarkın henüz çok uzaklarda olduğunu, oraya gidip gidememeyeceğinden emin olmadığını söyler.

İMZASIZ

İsimsiz N.73, S.4 16 Ağustos 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde babası, tıp tarihini iyi bilip bilmediğini kontrol etmek için çocuğa, hangi hayvan olmasaydı annen siyah kürkünü giyemezdi, diye sorar. Çocuk, senin arkadaşın Mösyö Jol, diye cevap verir.

İMZASIZ

İsimsiz N.74, S.4 20 Ağustos 1339

Fransızca bir gazeteden alınan karikatürde, berber koltuğuna oturan kel adam berbere saçlarını fazla kesmemesini, sadece biraz serinlemek istediğini söyler. Berber, anladım efendim sadece makasın sesini duymak istiyorsunuz, der.

İMZASIZ

İsimsiz N.75, S.4 23 Ağustos 1339

İngilizce bir gazeteden alınan karikatürde, kadın yanındaki adama, kederinin sebebini sorar. Adam, metresinin evlendiğini söyler, üzücü olan kısmı ise kendisiyle evlenmiş olmasıdır.

2.2.15. Reklamlar

Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
Arif Zeki (Terzi)	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
Akif Latif (Boya Fabrikası)	N.1, S.4, 7 K.Evvel 1338
Akif Latif (Boya Fabrikası)	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Arif Zeki (Terzi)	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.2, S.4, 11 K.Evvel 1338
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.3, S.4, 14 K.Evvel 1338

Akif Latif (Boya Fabrikası)	N.3, S.4, 14 K.Evvel 1338
Arif Zeki (Terzi)	N.3, S.4, 14 K.Evvel 1338
Arif Zeki (Terzi)	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.4, S.4, 18 K.Evvel 1338
Arif Zeki (Terzi)	N.5, S.4, 21 K.Evvel 1338
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.5, S.4, 21 K.Evvel 1338
Arif Zeki (Terzi)	N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.6, S.4, 25 K.Evvel 1338
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.7, S.4, 28 K.Evvel 1338
Arif Zeki (Terzi)	N.7, S.4, 28 K.Evvel 1338
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.7, S.4, 28 K.Evvel 1338
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.8, S.4, 1 K.Sâni 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.8, S.4, 1 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.8, S.4, 1 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Tarih'in Yılan Hikâyesi(Süleyman Nazif)	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Yeni Mecmua	N.9, S.4, 4 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.10, S. 4, 7 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.10, S. 4, 7 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.11, S.4, 11 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.11, S.4, 11 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.12, S.4, 15 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.13, S.4, 15 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.13, S.4, 18 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.13, S.4, 18 K.Sâni 1339
Yeni Milli Sinema	N.13, S.4, 18 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.14, S.4, 22 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.14, S.4, 22 K.Sâni 1339
Yeni Milli Sinema	N.14, S.4, 22 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.15, S.4, 25 K.Sâni 1339

Arif Zeki (Terzi)	N.15, S.4, 25 K.Sâni 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.16, S.4, 29 K.Sâni 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.16, S.4, 29 K.Sâni 1339
Numune Ayakkabı	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Sisli Geceler (Halide Nusret)	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Rüküş Hanım (Halide Nusret)	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Yaradana Kurban Olayım (Halit Fahri)	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Sakal Boyası (Tahir Nadi)	N.17, S.4, 1 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.18, S.4, 5 Şubat 1339
Numune Ayakkabı	N.18, S.4, 5 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.18, S.4, 5 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
Numune Ayakkabı	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.19, S.4, 8 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.20, S.4, 12 Şubat 1339
Numune Ayakkabı	N.20, S.4, 12 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.20, S.4, 12 Şubat 1339
Numune Ayakkabı	N.21, S.4, 15 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.21, S.4, 15 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.21, S.4, 15 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.22, S.4, 19 Şubat 1339
Numune Ayakkabı	N.22, S.4, 19 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.22, S.4, 19 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.23, S.4, 19 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.23, S.4, 19 Şubat 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.24, S.4, 26 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.24, S.4, 26 Şubat 1339
Numune Ayakkabı	N.24, S.4, 26 Şubat 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.25, S.4, 1 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.25, S.4, 1 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.25, S.4, 1 Mart 1339

Numune Ayakkabı	N.25, S.4, 1 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.26, S.4, 5 Mart 1339
Şehzadebaşı Ayakkabı	N.26, S.4, 5 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.26, S.4, 5 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.26, S.4, 5 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.27, S.4, 8 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.27, S.4, 8 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.27, S.4, 8 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.28, S.4, 12 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.28, S.4, 12 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.28, S.4, 12 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.29, S.4, 15 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.29, S.4, 15 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.29, S.4, 15 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.30, S.4, 19 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.30, S.4, 19 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.30, S.4, 19 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.31, S.4, 22 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.31, S.4, 22 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.31, S.4, 22 Mart 1339
Binbir Buse	N.32, S.4, 26 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.32, S.4, 26 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.32, S.4, 26 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.32, S.4, 26 Mart 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.33, S.4, 29 Mart 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.33, S.4, 29 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.33, S.4, 29 Mart 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.34, S.4, 2 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.35, S.4, 5 Nisan 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.35, S.4, 5 Nisan 1339

Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.36, S.3, 9 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.36, S.4, 9 Nisan 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.36, S.4, 9 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.37, S.4, 12 Nisan 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.37, S.4, 12 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.37, S.4, 12 Nisan 1339
Sönmüş Yıldızlar (Reşat Nuri)	N.37, S.4, 12 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.38, S.4, 16 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.38, S.4, 16 Nisan 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.38, S.4, 16 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.39, S.4, 19 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.39, S.4, 19 Nisan 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.39, S.4, 19 Nisan 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.40, S.4, 23 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.40, S.4, 23 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.40, S.4, 23 Nisan 1339
Manzum Hikâye (Yusuf Ziya)	N.41, S.3, 26 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.41, S.4, 26 Nisan 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.41, S.4, 26 Nisan 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.41, S.4, 26 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.41, S.4, 26 Nisan 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Teravihden Sahura (Ercüment Ekrem)	N.42, S.4, 30 Nisan 1339
Nikâhta Keramet (Yusuf Ziya)	N.43, S.3, 3 Mayıs 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
Hüsuf ve Küsuf Duası (Hoca Fatin Efendi)	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
At Martini Debrelî Hasan Dağlar İnlesin (Falih Rıfki)	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
Rüyada Taaşşuk (Celal Sahir)	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
Allah'ın Emri Dörde Kadar (Erzurum Mebusu Salih	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339

Efendi)	
Arif Zeki (Terzi)	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.43, S.4, 3 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.44, S.4, 7 Mayıs 1339
Garam (Abdülhak Hamid)	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Cemal “Kuş Şerbeti”	N.45, S.4, 10 Mayıs 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Necip Bey İtriyat Deposu	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.46, S.4, 14 Mayıs 1339
Necip Bey İtriyat Deposu	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.47, S.4, 17 Mayıs 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Türk Tıp Mecmuası (Doktor Osman Şerafettin)	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Necip Bey İtriyat Deposu	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.48, S.4, 21 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339
Necip Bey İtriyat Deposu	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339

Cemal Kuvvet Şurubu	N.49, S.3, 24 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.49, S.4, 24 Mayıs 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.50, S.4, 28 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.50, S.4, 28 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.50, S.4, 28 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.50, S.4, 28 Mayıs 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.51, S.3, 31 Mayıs 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.51, S.4, 31 Mayıs 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.51, S.4, 31 Mayıs 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.51, S.4, 31 Mayıs 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.51, S.4, 31 Mayıs 1339
Hekim (Gazete)	N.52, S.4, 4 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.52, S.4, 4 Haziran 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.52, S.4, 4 Haziran 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.52, S.4, 4 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.52, S.4, 4 Haziran 1339
Muhallebici Hacı Recep	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Trabzon Pazarı	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Hüsn-ü Tabiat Lokantası	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Bereket Ticarethanesi	N.53, S.6, 7 Haziran 1339
Erenköy İntibah Kolonyası	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Lütfi Enver ve Şeriki (Terzi)	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.53, S.7, 7 Haziran 1339
Kenan Eczahanesi	N.53, S.8, 7 Haziran 1339
Eşya-yı Askeriyye Anonim Ticaret Şirketi	N.53, S.8, 7 Haziran 1339
Hanımlara Mahsus Eşya pazarı	N.53, S.8, 7 Haziran 1339
Dişçi Ahmet Şevki	N.53, S.8, 7 Haziran 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.54, S.4, 11 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.54, S.4, 11 Haziran 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.54, S.4, 11 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.54, S.4, 11 Haziran 1339

Evliyazade Nurettin (Esans)	N.55, S.3, 14 Haziran 1339
Cemal kuvvet şurubu	N.55, S.3, 14 Haziran 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.55, S.3, 14 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.55, S.3, 14 Haziran 1339
İkramiyeli Türk Çikolatası	N.56, S.4, 18 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.56, S.4, 18 Haziran 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.56, S.4, 18 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.56, S.4, 18 Haziran 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.56, S.4, 18 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.57, S.4, 21 Haziran 1339
Macid Mehmet Karakaş Ticarethanesi	N.58, S.3, 25 Haziran 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.58, S.4, 25 Haziran 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.59, S.3, 28 Haziran 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.59, S.4, 28 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.59, S.4, 28 Haziran 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.59, S.4, 28 Haziran 1339
Macit Mehmet Karakuş Mağazası	N.59, S.4, 28 Haziran 1339
Muhayyer Kolonya ve Losyonları	N.59, S.4, 28 Haziran 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.60, S.3, 2 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.60, S.4, 2 Temmuz 1339
Muhayyer Kolonya ve Losyonları	N.60, S.4, 2 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.60, S.4, 2 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.60, S.4, 2 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339

İntibah Kolonyası	N.61, S.4, 5 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.62, S.3, 9 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
İntibah Kolonyası	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
Ev Hocası (Mecmua)	N.62, S.4, 9 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
İntibah Kolonyası	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.63, S.4, 12 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339
İntibah kolonyası	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.64, S.4, 16 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.65, S.4, 19 Temmuz 1339
Giyim Hanımlar Terzihanesi	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.66, S.4, 23 Temmuz 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.67, S.3, 26 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
Giyim Hanımlar Terzihanesi	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
Diş Tabibi Zühdü Nuri Bey	N.67, S.4, 26 Temmuz 1339
Evliyazade Nurettin (Esans)	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339

Cemal Kuvvet Şurubu	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Giyim Hanımlar Terzihanesi	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.68, S.4, 30 Temmuz 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.69, S.4, 2 Ağustos 1339
Nikahta Keramet (Yusuf Ziya)	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.70, S.4, 6 Ağustos 1339
Doktor Hulusi Behçet	N.71, S.4, 9 Ağustos 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.71, S.4, 9 Ağustos 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.71, S.4, 9 Ağustos 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.71, S.4, 9 Ağustos 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.72, S.4, 13 Ağustos 1339
Cemal Kuvvet Şurubu	N.72, S.4, 13 Ağustos 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.72, S.4, 13 Ağustos 1339
Manzum Hikâyeler (Yusuf Ziya)	N.73, S.3, 16 Ağustos 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.73, S.4, 16 Ağustos 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.73, S.4, 16 Ağustos 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.74, S.4, 20 Ağustos 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.74, S.4, 20 Ağustos 1339
Kibar Ali Sigara Kağıdı	N.75, S.4, 23 Ağustos 1339
Arif Zeki (Terzi)	N.75, S.4, 23 Ağustos 1339
Manzum Hikâyeler (Yusuf Ziya)	N.75, S.4, 23 Ağustos 1339

3. BÖLÜM

3.1. SEÇME METİNLER

3.1.1. Şiir

HALİL NİHAT

N.2, S.4 11 K.Evvel 1338

DEVİRANA DAİR

Yârin benimle yokken bir yerde merhabası
 Dost oldu pek çıkınca Seyfi'nin Akbaba'sı
 İzin almış annesinden bundan eminim ama
 Bir halat eder mi bilmem gördüğünde akrabası
 Ey yar, can elinden ateş düşerse gam mı?
 Varsın yanıp tutuşsun uşşâğın abası
 Hanemde yoksa ateş sinemde cânîşîn ol
 Zira fütadenin gönlündedir sobası
 Kıştan şikâyet etmem asla bu yıl "Lozan"dan
 Fazl-ı rebî' sulhun ismindedir sabâsı
 "Sahir" başında kalpak millici oldu şimdi
 Kaç defadır değışti ol şairin libası
 Bir nüsha-i siyasi neşr etse "Akbaba"ya
 Derdim bila-tereddüd İstanbul'un debası
 Tevdi'-i râz edenler "Yahya"ya aldanırlar
 Bir şişedir ki ol zatın ağzında yok tıpası
 Bahr-ı safada yüzün "Şadi"-i vatanperver
 Densin "Yaşar"a daim şairlerin dübası
 Yazmam bila-bedel ben bir mısra olsa hatta
 Vaktiyle sarf edildi eş'arımın cabası
 İsterse ger ehibba son bir hediye benden
 Bu şiir-i nev zeminin caizdir iktibas

NECDET RÜŞTÜ

N.15, S.4 25 K.Sâni 1339

GAYR-İ FAALLERİN ŞARKISI

Gel isteme benden para, oldum sana ben kul

Zira ki bugün tamtakırım, tutmuyorum pul

Lütf et de beş on kaymecik çaremi sen bul

Zira ki bugün tamtakırım, tutmuyorum pul

Ey sevgili, bak ceplerimin hepsi deliktir

Servet dediğin bende ki tek bir meteliktir

İskarpini yırtıldı fakirin, onu diktir

Zira ki bugün tamtakırım, tutmuyorum pul

| نایزجر

N.16, S.3 29 K.Sâni 1339

HANIMELİ

Karşımda hanımeli

Nükteler döker dili

Her parmak binbir remz

Dillerin en güzeli

Başımda hanımeli

Yaşım mı? Belki elli

Akıl ne baş ne yaşta

Mademki gönül deli

Çeşmimde hanımeli

Muamma bir sevgili

Göz bağlı, gönül bağlı

Nasıl çözebilmeli

Boynumda hanımeli
 Ne oynak, ne işveli
 Penbe kancalarından
 Nasıl kaçabilmeli

Cebimde hanımeli
 Parmaklar pek cilveli
 Dedim ya, nazlı nazlı
 Tırtıklayacak belli

Kuynumda hanımeli
 Hayatımın bedeli
 Gece gündüz sarhoşum
 Seviştik sevişeli

Kalbimde hanımeli
 Saadetin temeli
 Düştüm o mahal-i aşka
 Yar evli, bense (...) ehli

Bağlarda hanımeli
 Sarıldım deli deli
 Beni dağlara saldı
 Bağladı zülf-ü teli

NECDET RÜŞTÜ

N.16, S.4

29 K.Sâni 1339

BİR MEMURUN HATIRA DEFTERİNDEN

Ne kadar uğraşsam işim rast gitmez
 Felaket elinden yuttuk biz hapı
 Müşkölüm çoğalır kederim bitmez

Kapadım bahtıma bir kırık kapı

Bir kuru ekmektir bana kahvaltı
Halime baktıkça yüreğim sızlar
Oturduğum mesken gerçi dam altı
Tavandan görünüyor fakat yıldızlar

Evimde periler cirit atmada
Hizmetçim, uşağım azad oldu hep!
Tahtalar üstünde sırtım yatmada
Yorganım, döşeğim mezad oldu hep!

Gayrı izmarittir içtiğim tütün
Cüzdanım tam takır kesem tam takır
Eşyalar pazara taşındı bütün
Mutfakta kalmadı satacak bakır

Borçlarımı saymak nafîle olur
Senetler yığılsa çıkar dizlere
Gelir sahipleri, kafiye olur
Derim: Allah bana bende sizlere

NECDET RÜŞDÜ

N.21, S.3 15 Şubat 1923

MANİLER

Boyun benzer bir sülüne
Sesin bahar bülbülüne
Yanakların örnek olsun
Gölde açan su gülüne

Sen taze kal, solayım ben
Hicranınla dolayım ben
Sen aşkımin fidanı ol

Sarmaşığın olayım ben

Pek severim biçimini:
Her tarafın mini mini
Sevda tatlı bir şaraptır
Benden öğren içimini

Pek fettansın, pek afacan
Dayanır mı hiç sana can
Sen ömrümün baharısın
Koklanmamış henüz goncan!

HALİL NİHAD

N.23, S.2

22 Şubat 1923

GAZİ PAŞAMIZA

Azimde sebat ile cihan râm görünsün
Düşmanların âmali siyehfâm görünsün
Gülsün yüzü bir lahza şu matemzede Türkün
Sayende onun her günü bayram görünsün
Şemşirini çek parlasın âfak serâser
Zulmette kalan tâli'-i İslam görünsün
Bilmem çe Babil'de midir sulh perisi
Çıksında biraz tab'ıma ilham görünsün
Sulhen yola gelmezse eğer zümre-i a'dâ
Ver orduya ruhsat Halep ve Şam görünsün

DEVE KUŞU

N.24, S.3

26 Şubat 1923

ASRÎ KOCA

Benim müstakbel zevcim gayetle şık olmalı,
Yüzümü görür görmez bana aşık olmalı.
Boyu tam, göğsü geniş, bıyıkları tıraşlı,

Bence mahzuru yoktur olsa da orta yaşlı.
 Sokağa çıkmamalı birgün yakası gülsüz,
 Beraber gezmeliyiz, kışın, otomobilde,
 Yazın Kadıköyü'nde, Büyükada'da, Dil'de
 Hanımlara vermeli salonlarda konferans,
 Bir matmazel bulunca etmeli mükemmel dans.
 Bilmeli Fransızca, İtalyanca, Latince,
 İngilizce, Almanca, Rusça, Yunanca, Çince...
 Her halinde olmalı harküladeliği,
 Yazılmalı isminin üstünde "zade" liği.
 Akşam eve gelmeli elinde bir buketle,
 Kış ortası gezmeli iskarpinle, ceketle,
 Seyahate çıkmalı bir defa altı ayda,
 Beni bağlamamalı evimde hiçbir kayda
 Leb derken leblebiyi çakmasını bilmeli
 Yüzüme baygın baygın bakmasını bilmeli
 Göz yummalı daima ufak tefek kuruma
 Asla dokunmamalı kadınlık gururuma
 Ben kocamı ne memur ne de tüccar isterim
 Hazır para yiyici bir sanatkâr isterim

HALİL NİHAD

N.28, S.1 12 Mart 1923

NA'T

Bu gün kaht u galaya mübtelayız ya Rasulallah!
 Bütün milletçe mahrum-u gıdayız ya Rasulallah!

Müsavat oldu hâsıl cümleten ifrad halk içre
 Vatan yurdunda bizler hep gedayız ya Rasulallah!

Biz artık kat'i ümit eyledik Kanun-u Sükna'dan
 Umumen beyne'l-arz vessemayız ya Rasulallah!

Bütün yaz pantolonsuz belki donsuz gezmemiz mümkün
Kışın ama ki muhtac-ı abayız ya Rasulallah!

Usandık koşma ve mani yazan şeban-ı milletten
Bu gün hep düşman-ı vezn-i heccayız ya Rasulallah!

Hemen her ferdimiz kendin emiri zanneder amma
فواد آسا umumen boş kafayız ya Rasulallah!

Tabi'dir bir iş ger zıyk olursa müttesi' olmak
Anünçün cümleten milli kuvâyız ya Rasullallah!

ORHAN SEYFİ

N.49, S.2

24 Mayıs 1339

KURT MASALI

Kurt bir akşam acıkmıştı
Dağlarda ava çıkmıştı.
Bakınarak sağa sola
Geldi en işlek bir yola
Dedi: Bu çok güzel bir yer
Bir kısımetim varsa eğer
Ayağıma gelir kendi
Seçtiği yeri beğendi
Geçti böyle hayli zaman
Bir katır çıktı uzaktan
Geliyor çifte atarak
Tozu dumana katarak
Titretti bir sevinç kurdu
Çıktı yol üstüne durdu

Katır dedi: Kurt arkadaşı

Böyle uzak durma yanaş
 Bilirim ne diyeceksin
 Açsın beni yiyeceksin
 Ye, afiyet olsun, ama
 Bak birşey geldi aklıma
 Etim pek tatlı bir ettir
 Fakat kemiklerim serttir
 Bulayım sana bir satır
 Kemiğimi onunla kır
 Mademki son demdeyim
 Bari bir iyilik edeyim
 Sana ölümünden evvel
 - Pekâlâ, git çabuk gel!

Kurdu aldattı, bir satır
 Getireyim diye katır

Geçti yine hayli zaman
 Bir at göründü uzaktan
 Kişneyerek şahlanıyor
 Dağı kimsesiz sanıyor
 Titretti bir sevinç kurdu
 Çıktı yol üstünde durdu

At dedi ki: Kurt arkadaş
 Böyle uzak durma yanaş
 Bilirim ne diyeceksin
 Açsın beni yiyeceksin
 Ye, afiyet olsun, ama
 Bak birşey geldi aklıma
 Bilmiyorsun ne cinsdenim
 Öğren aslım nedir benim
 Getireyim beratımı
 Yediğin arap atımı

Yoksa bir soysuz bargir mi?
 Bilinmeyen şey yenir mi?
 Mademki son demdeyim
 Bari bir iyilik edeyim
 Sana ölümünden evvel
 - Pek ala, git de çabuk gel!

Getireyim diye berat,
 Kurdu aldatıp gitti at!

Geçti yine hayli zaman
 Bir koyun çıktı uzaktan
 Gevrek sesiyle meliyor
 Güle oynaya geliyor
 Titretti bir sevinç kurdu
 Çıktı yol üstünde durdu

Koyun dedi ki: Kurt arkadaş
 Böyle uzak durma yanaş
 Bilirim ne diyeceksin
 Açsın beni yiyeceksin
 Ye, afiyet olsun, ama
 Bak birşey geldi aklıma
 Ne oyunlar bilirim ben
 Bir kere görde neşelen
 Eski sevincin azalmış
 Belli, gönülcüğün dalmış
 Bir kederli düşünceye
 Yiyeceksen neşelen ye!
 Mademki son demdeyim
 Bari bir iyilik edeyim
 Sana ölümünden evvel
 - Haydi, oyna güzel güzel!

Kurt, aldandı bu oyunda
Kaçıp kurtuldu koyunda

Artık sular kararmıştı
Gece etrafı sarmıştı
Tenha sessiz bütün yollar
Ne gelen var, ne giden var
Zavallı kurdun karnıaç
Bir lokmaya bile muhtaç
Kalbi inliyor derinden
Hıçkırıyor kederinden
Akıtıyor gözyaşını
Artık akılsız başını
Keskin taşlara vuruyor
Şöyle söylenip duruyor:
“Bulmuşsun bir ala katır
Ye, düşünme gönül, hatır
Nene lazım senin satır
Kasap mıydın behey sersem
Bana layıktır gebersem

Bulmuşsun bir semizce at
Ye, keyfinden sırat üstü yat
Nene lazım senin berat
Kadı mıydın behey sersem?
Bana layıktır gebersem

Bulmuşsun bir körpe koyun
Ye de uyu yüzükoyun
Nene lazım senin oyun
Köçek miydin behey sersem?
Bana layıktır gebersem!

Kurt zavallı bütün gece

İnleyip durdu delice
Gün doğarken işi bitti
Açlığından öldü gitti

FİSKE

N.62, S.2

9 Temmuz 1339

ASRÎ TÜRKÜ

Kalbimin içini kemirdi durdu
Ufacık tefecik o findık kurdu
Boynuma muhabbet zinciri vurdu
Ufacık tefecik o findık kurdu

Kırdığı cevizler bini aşıyor
Boyunu posunu gören şaşıyor
Kaç yıldır içimde gizli yaşıyor
Ufacık tefecik o findık kurdu

GAGA

N.63, S.1

12 Temmuz 1339

ASRÎ ŞARKI

Sanmayın sarnıca hırsız düştü
Yetişin, gönlüme bir kız düştü
Ne felaket! Yapayalnız düştü
Yetişin, gönlüme bir kız düştü

Ne gezersin a güzel böyle yakın
Demedim mi sana yaklaşma sakın!
Yetişin çifte fener lamba yakın
Yetişin, gönlüme bir kız düştü

Geçse bir defa kazasız bir gün

Deseler işte cezasız bir gün
Geçmiyor lakin ezasız bir gün
Yetişin, gönlüme bir kız düştü

YUSUF ZİYA

N.68, S.3 30 Temmuz 1339

KOŞMA

Dün yine günümüz geçti beraber
Gece de yanında kalasım geldi
Duruşu utangaç, bakışı dilber
Vallahi çapkını alasım geldi

Yüreğim bağlandı her bir sözüne
Karakaşlarına kara gözüne
Güzel saçlarını dökmüş yüzüne
Uzanıp birkaç tel çalasım geldi

Güldükçe gönlüme inciler döktü
Baktıkça ömrümde şafaklar söktü
İçime bir tatlı mahmurluk çöktü
Koynunda rüyaya dalasım geldi

KANBER

N.70, S.2 6 Ağustos 1339

GAZEL

Canan ki nazan nazan gülermiş
Bazen de şeytan şeytan gülermiş

Aşkıyla gönlüm nalân olurken
Durmaz gezermiş yan yan gülermiş

Garb-ı aşınayan şark mahfilinde
Nûş eyliyorken ayran gülermiş

Mebusluğun var bir başka zevki
Zira ki sabık “a’yan” gülermiş

Çıkamaz Nihad’ın ama sadâsı
Ahval-i dehre her an gülermiş

Kendinde zahir tarz-ı beyana
Hamamizade İhsan gülermiş

Sıbyan elinde giryan aruza
Pîran-ı sahip-divan gülermiş

Vezn-i benan-ı şabana karşı
Hayran hayran insan gülermiş

Gülsem mi Kanber ya ağlasam mı?
Dost ağlayınca düşman gülermiş!

3.1.2. Hikâyeler

OSMAN CEMAL

N.2, S.3 11 K.Evvel 1338

TANIDIĞIM DELİLERDEN

Sertabib altı ay hiç olmazsa üç ay daha yatmasını uygun görmesine rağmen ilkbaharın latif bir gününde, yakın akrabasından birkaç kadın, Macit’i, Toptaşı’nın ücretli hastegan kısmından, “Kırkbir kere maşallah, bir şeyciği kalmamış, arslan gibi olmuş” iltifat ve alkışlarıyla çıkardılar. Macit buraya gireli dört sene olmuştu. Fakat

zavallı, iki senesini pek hatırlayamıyor, bir senesini de şöyle hayal, meyal, karmakarışık bir surette biliyor, son seneyi ise tamamiyle bildiği halde, hastalığının farkında olmuyordu. Zaten kendisindeki hastalığın maraz-ı ruhi olduğunun farkında değildi, o zannediyordu ki, bir arıza-i vücudiyeye dolayısıyla hastahanedeydi yatıyor. Onun için tımarhaneden çıkınca sanki hiçbir şey olmamış gibi tabii bir hal ve tavırla cemiyet hayatına karıştı. Hakikaten Macit'in şimdi, tıpkı 4 sene evvelki gibi sözü, sohbeti yerindeydi. Bir hafta, on gün kadar böyle geçti, fakat sonraları arasına ve ekseriyya akşamüstleri simasına hafif bir küskünlük, etvarına hafif bir durgunluk gelmeye ve ihyanen kendi kendine gülmeye başladı. Bu hal, akraba ve evdasının, arkadaşlarının nazar-ı dikkatinden kaçmamakla beraber ona pek de ehemmiyet vermediler, "Dört senelik müthiş bir hastalığın bu kadarlık da bir eseri kalır elbet!" diye aldırmadılar. Macit, hastahaneye gitmeden evvel henüz hal-i sıhhatte iken yaman bir çapkın, aynı zamanda bazı garip ve tuhaf halleriyle herkese kendini sevdiren haşarı, zeki bir mektebi âli mezunuydu. Hastahanedeydi yattığı dört sene zarfında bütün arkadaşları onun eski tuhaf, gülünç maceralarını anlata, anlata bitiremezlerdi.

Macit'in tımarhaneye düşmesine, başından geçen şiddetli bir aşk macerası sebep olmuştu. Bundan dolayı ebeveyni, şimdi onu hemen evlendirmek, ikinci bir faciaya meydan vermemek istiyorlardı. Fakat o hiç oralı değildi, kadından şeytan gibi ürüyor, kaçıyor. Böyle olmakla beraber annesi, teyzesi kapı kapı görücü geziyorlar, münasip bir kız arıyorlardı. Bu esnalarda bir gün mahallenin Çifte Serviler caddesindeki boyalı evinden çıkan açık, saçık güzel, şirin bir kadın Macit'in gözüne ilişti ve nazar-ı dikkatini celbetti. Bir kaç gün o evin önünden geçti, pencereleri gözetledi, akşamları eline bastonunu alıp, evin arkasındaki تنها çayırdaki piyasa etti, nihayet kadınla göz işaretlerine muvaffak oldu. Fakat bu kadın, oraya yeni taşındığı için Macit'in kim olduğunu bilmiyordu. Bilahire onun henüz tımarhaneden çıktığını öğrenince fena halde yüz çevirdi, bir daha ne pencerede, ne yolda katiyyen ona görünmedi. Hâlbuki bu kadın biraz serbestçe ve biraz oynakça olmakla beraber evli olduğu için bir dereceye kadar da zevahiri muhafaza ediyordu.

Bir gün Macit, meseleyi arkadaşlarına açtı; dedi ki:

— Şu Çifte Serviler caddesindeki boyalı evde bir kadın var, kimdir o?

Arkadaşları:

— Haa, dediler, tanıyoruz, bir ay evvel, buraya taşındılar.

— Açık, saçık bir şey.

— Evet, biraz öyle! Yoksa abayı yaktın mı?

— Yakmadım ama, yakmak üzereyim. Lakin önce aramız iyiydi, şimdi bana yüz vermiyor!

Macit bunu söyledikten sonra, gözlerini ufka dikti, suratını astı, bir müddet sakit, dalgın ve küskün düşündü, sonra kendi kendine geldi.

O zaman alaycının biri yalandan:

— Macit, dedi, o kadın pek lütüfkâr!

— Deme Allah aşkına!

— Ciddi söylüyorum ki, öyle... Biz hepimiz nasibimizi aldık, durma, sen de yapış!.. Hatta biz değil, rast gelen, bakkal, çakkal, kahveci, bekçi hepsi geceleri oraya girip çıkıyor.

Macit bu lafların üstüne hiddetle yerinden fırladı ve söylene söylene evine gitti.

***

Ertesi gece mahalle kahvesinde kıyamet kopuyor, çifte serviler caddesindeki boyalı evde müste'ciren ikamet eden kır bıyıklı, kısa boylu, giranta ve biraz aptalca zat, elinde koca bir Kâğıt, imama, muhtara, heyet-i ihtiyariyeye karşı:

— Bu ne rezalet efendim, elli yaşıma geldim, böyle kepazelik görmedim. İstanbul'un muhtelif semtlerinde oturdum, böyle bir edepsizliğe tesadüf etmedim diye bar, bar bağırıyordum.

İmam:

— Efendim delidir, henüz tımarhaneden çıktı, kusuruna bakmayın!

Diye özür diliyor, hâzırın hep birden kıs kıs gülüyorlardı.

Heyet-i ihtiyariyeden biri ayağa kalktı, gözlüğünü taktı, giranta, kısa boylu zatın elinden kâğıdı aldı, lambanın ışığına yanaştı ve evvela:

— Allah, Allah! “Pul da yapıştırmış” dedikten sonra, heceleyle heceleyle okumaya başladı:

“Çifte Serviler caddesinde pembe boyalı hanede müste’ciren mukim ve ismini bilmek şerefinden henüz mahrum bulunduğum zatın huzur-ı âlilerine mar’uz-ı bendkanemdir.

Mesmuat u istitlagat u ve istisasat-ı kuvve-i acizaneme nazaran zevce-i muhtereminiz hanımefendi öteden beri gerek mahallemizde sakin, gerek hariçten gelen birçok zevatı her gece ağuş-ı vuslatını küşade ve hatta bakkal, kasap, bekçi gibi avam-ı nâsın dahi bu husustaki arzularına her zaman amade bulunduğu halde müteaddit defalar vaki’ olan rica ve istirhamlarıma rağmen bendenizi bu lütuftan mahrum kılmaktadır. Hâlbuki mumaillehyin bendeleri gibi tam onsekiz sene tahsil-i muarif hususunda kafa yormuş ve dirsek çürütmüş bir mekteb-i âli mezununu lütf-i visalinden mahrum bırakarak avam-ı nası her cihetle dilşad eylemesini muvaffak-ı nısfet basiret olmayacağı nezd-i alî-i hakşinaslarında dahi bedihi ve derkar bulunduğundan bu babda zevce-i muhteremeniz hanımefendiye icap eden vüsâyâ ve evâmirin icrasiyle haftada iki gece olsun acizlerinin dahi devlet-i hanelerine misafir suretiyle duhulümün teminini istirham ve bilvesile takdim-i ihtiram eylerim efendim ol babda.

12 Haziran 335

Mekatib-i Aliye mezunlarından 26 numaralı hanede sakin: Mehmed Macid

OSMAN CEMAL

N: 7, S: 3 28 K. Evvel 1338

YENİ BİÇİM BİR TAVCILIK

Yatsıdan sonra mahalle kahvesinin ocağa yakın bir köşesinde İmam Efendi nargilesini içerken, Kızanlıklı Hacı Ahmet Ağa yanına sokuldu, usulca:

- Hocam dedi, sana bir şey danışacağım.
- Nedir?
- Allah hayırlara tebdil etsin, ben dün gece bir rüya gördüm.
- Hayırdır inşallah, anlat bakayım!

— Yeşil bir bahçelik içinde, bir subaşında otururken yanıma aksakallı, nurani bir derviş geldi. Eliyle omuzumu tutarak: Ya Hacı Ahmet, dedi, kapa gözünü!.. Kapadım, bir saniye geçmeden: Aç! dedi, açtım ki Gümüşsuyu Mezarlığının üst başındaki bir

servilik içinde bir mezartaşının yanındayım. Taa senin kısmetin bu taşın dibindedir, dedi, yarın sabahleyin gider, orayı kazar, kısmetini alırsın!

— O halde bunu kimseye söyleme, yarın sabah erkenden git orayı bir yokla bakalım!

Kızanlıklı Hacı Ahmet Ağa'nın İmam Efendi'ye anlattığı bu rüyayı, ocakbaşından aynen duyan çirak Kenasetli Ömer, içinden: Oğlan dedi, şu heriften evvel ben gidip orayı bir yoklayayım...

Ertesi sabah Ömer gayet erken oraya gitti, taşın dibini, etrafını araştırdı, hiç bir şey bulamadı. O zaman kendi kendine:

— Ben de amma enayiyim ha! Dedi, yabanın budalasının sözüne inanıp da bu soğukta, bu yağmurda buraya geldim.

Tam geri dönerken aklına müthiş bir şeytanlık geldi. Elini cebine soktu, ne kadar parası varsa çıkardı, bir mendile sardı, mezar taşının kovuğuna soktu ve arkasına bile bakmadan oradan savuştu. O gece kahvede İmam merakla Ahmet Ağa'ya sordu:

— Nasıl, gittin mi bu sabah?

— Gittim amma, bir şey bulamadım.

— İyice araştırdın mı?

— Çok araştırdım.

— Belki toprağa gömülüdür, sen yarın sabah bir kazma al da git, oraları kaz! İhmal etme, boş değildir bu rüya!

— Bakalım kısmet ise çıkar. Yarın da öyle yapalım.

Hâlbuki Ahmet Ağa İmam'a yalan söylüyordu. Kenasetli Ömer'in mendile sarıp bıraktığı yediyüzelli küsür kuruşu almış, hatta dönüşte bunun yüz kuruşunu da dilencilere dağıtmış ve bu akşam yatsı namazında dervişin tekrar görünmesi için dua bile etmişti...

Gündüzleri rençberlikle geçinen Ahmet Ağa o mahallenin تنها bir sokağında viran bir evin alt katında kimsesiz otururdu. Bir oğlu vardı, o da askerde idi. Bu gece mu'tadin hilafına eve erken geldi, erken yattı. Yatakta bir iki saat kadar kendisini uyku tutmadı, aklı, fikri hep dün geceki dervişte idi. Mütemadiyen okuyor, üflüyor, bir an

evvel uyuması için zorla gözlerini kapatıyordu. Gece yarısına doğru tam biraz dalmıştı. Kulağına bir ses gelir gibi oldu:

— Ya Hacı Ahmet!

Evvela bir mana veremedi, karanlıkta biraz şaşkın şaşkın bekledi, acaba hayal mi dedi. Sonra ses tekrar etti:

— Ya Hacı Ahmet!

Korku, tevekkül, ümit karışık bir halde kalktı, pencereye koştu.

— Ya Hacı Ahmet!

— Efendim, kimsin sen, ne istiyorsun?

— Beni tanıdın mı?

— Hayır!

— Ne çabuk unuttun, daha dün gece görüşmedik mi, pencereyi aç da bak, tanırsın!

Pencereyi açtı, başını dışarı uzattı, baktı ki bahçenin bir kenarında koca kavuklu, saçlı, sakallı bir derviş.

— Aman dede sultan, affedersin... Şey...

— Dediğim yere gidip emanetini aldın mı?

— Aldım Sultan'ım, aldım.

— Aldın amma, yanlış almışsın. Benim sana tarif ettiğim mezar taşı, daha iki yüz elli adım ileri gidip sağ taraftaki kırık merdiveni çıktıktan sonra karşına gelecek yeşil parmaklıklılı türbenin arkasında idi. Sen yanlışlıkla bir dul kadınla iki yetimin nafakalarını almışsın. Korkarım ki onların bedduası seni perişan eder. Onun için o aldığı paranın daha beş mislini üstüne zammeyle, götür, şimdi oraya bırak ve yarın, akşam ezanı okunurken tarif ettiğim yere git, kendi kısmetin olan elli adet mahmudiye altınını al! İşte ben gidiyorum...

Ertesi gece İmam tekrar Ahmet Ağa'ya sordu:

— Ne yaptın, bugün gittin mi?

— Gittim amma benim bu işe aklım ermedi.

— Neden?

Ahmet Ağa yana yakıla bütün macerayı anlattı ve sonunda:

— Ben sanıyorum dedi, yine yanlış yere gittim. Umarım ki o zat bu gece gelip yine bana gözüdür, bakayım, sorayım da neresidir? İyice anlayayım!

Sonra Ömer'e döndü:

— Yine bir soğuk su verir misin!

Ömer suyu getirdi, dedi ki:

— Ne o Ahmet Ağa galiba bu akşam yağlı yemişsin, için yanıyor. Al bakayım tabakayı bir cigara sar!

ERCÜMENT EKREM

N.9, S.3/4 4 K.Sâni 1339

DOĞRU HESAP

Seciye Hanım, araya araya nihayet keşf edebildiği bu çapraşık sokakta otomobilini durdurup indi. Sonra başını kaldırıp binayı iyice süzdü. Daha sonra merdivenleri dörder dörder atlayarak kendisini evvela apartmanın kapısında, müteakibende içeride, yatak odasında buldu.

Karşısındaki manzara pek sarih idi. Kocasıyla yabancı bir kadın, yan yana yatakta bulunuyorlar, herif alık alık zevcesinin yüzüne bakıyor, yabancı kadında ipek gömleğinin düşmüş omuzluklarını çekmeye uğraşıyordu.

Seciye Hanım, soğukkanlılığını nasılsa muhafaza ederek vakur bir tavırla, kocasına hitap etti:

— Bana karşı, dedi, niçin soğuk davrandığınızı şimdi anlıyorum.

— Müsade et cicim de, izah edeyim.

— Peki, buyurunuz, dinliyorum.

Seciye Hanım, oturdu ve bekledi. Lakin kocası bir türlü kendine gelip de söyleyeceği masalı zihninde toparlayamıyordu. Yatağın yanındaki iskemlenin üzerinden ceketini, pantolonunu ve çoraplarını aldı. Yorganın altında giyinmeye teşebbüs etti. Fakat muvaffak olamadı. Şerike-i günahı ise başını yastıkların arasına saklamıştı. Herif nihayet güç hal ile:

— Dinle şekerim! Diyebildi ve izah etti:

— Cicim! Ben seni aldattımsa ve aldatıyorsam, emin ol ki bu bende bir ihtiyaçtır. Başka türlü yapamam. Şimdi şurada tövbekâr olup, bir daha yapmayacağıma kasem etsem emin ol ki yalan söylemiş olurum. Ruhumun aşka ve değişikliğe bir meyl-i tabisi var. Dünyanın en güzel kadını benim olsa, gözüm yine komşunun karısındadır. İşte bunun içindir ki sana meftun olduğum halde seninle iktifa edemiyorum. Bu benim elimde değil, tabiatım böyle.

O söylerken refika-yı cürmü çıplak ayağını yorganın ucundan çıkarmış, karyolanın demiriyle oynuyordu. Seciye Hanım, kocasına cevap verdi:

— Asrî Bey, sizi anlıyorum. Ancak, bu suretle hukukuma tecavüz ettiğinizi, beni zarara uğrattığınızı takdir ve teslim edecek kadar sizi hakşinas bilirim. Kanunun ve şeriatın münhasıran bana bahş ettiği bir menfaati başkalarına bezl ederseniz bittabi' ben kaybederim.

— Elbette... Fakat ne yapabilirim?

— Beni tasdik ediyorsunuz ya, kâfi! Bende hakkımın gayra geçmesine tahammül edemem. Bana ait her ne olursa olsun o tamamen benimdir. Şimdi mademki benim hakkımı bana veremiyor ve buna başkalarını teşrik etmek mecburiyetinde bulunuyorsunuz o halde bende başka tavizat isterim.

— Tavizat mı?

— Evet! Siz kadınlara karşı ne kadar zayıf iseniz bende o kadar nefsimе süsüme düşkünüm. Sizin zafınızdan benim inhimakım müstefid olsun. Sizinle bir pazarlık edelim. Ben sizin her çapkınlığınıza göz yumacağım, ses çıkarmayacağım. Bir şartla, her kadın değiştirdikçe bana bir kat esvap yapacaksınız. Her ay sonunda hesap görürüz. Beni rakamlarda aldatmayacağınıza inanmak isterim.

Asrî Bey, evvela istiksar, fakat neticede bu pazarlığın kendi rahatını temin edeceğini düşünerek kabul etti. Bir ay mükemmel yaşadı. Otuzbirinci günü akşamı zevcesi yanına geldi:

— Hesap için geldim dedi.

Asrî Bey, parmaklarıyla sayıyordu. Aman Allah! Ne tatlı tatlı hatıralar... Ne kadar da çoktu... Yirmi bir... Yirmi iki... Adetler arttıkça suretini asıyor, fakat durmadan sayıyordu. Neriman, yirmi üç... Melahat, yirmi dört.. O sarı saçlı kız, Makbule yirmi beş... Mediha, yirmi altı... bu pazarlığa ne diye razı olmuştu. Fesubhanallah! Mahv olacaktı. Yirmi yedi. İşte bu kadar... Yirmi yedi kat elbise parası verecekti.

Seciye Hanım sordu: Hesabın doğru mu? Aldatmıyorsun ya?

— Doğru karıcığım. Vaka' biraz çok ama ne çare? Yarın terziye git de ısmarla.

— Yok dur bakalım!

Elini şakağına dayamış, zihninde birşey hesaplıyordu. Nihayet:

— Hayır beyciğim! Dedi. Ben herşeyde doğruyu severim. Hakkımın fazlasını kabul edemem. Sen yarın sabah kendi terzine uğrada bir kat kostüm sipariş et. Zira hesap ettim. Hakkalinsaf ben sana borçlu çıkıyorum.

YUSUF ZİYA

N.12, S.2

15 K.Sâni 1339

HİÇBİR ŞEYİ YOKMUŞ

Mecdi züğürttü ama görünüşte pek şıktı,
İki seneden beri Süheyla'ya aşıktı.
Durmadan koştururdu gece gündüz peşinde,
Kız on sekizindeydi, erkek yirmi beşinde!
Tam muhabbet çağıydı ikisinin de yaşı,
Çoktan havalanmıştı ikisinin de başı!
Gerçi delikanlının parası yoktu ama
Mani' dinlemiyordu gönül denen muamma.
Ümidini kırmadı ceplerinin boşluğu,
Kalbine kuvvet verdi muhabbet sarhoşluğu
Bir gün itiraf etti aşkını Süheyla'ya
Onu bir mecnun eden bu sevimli Leyla'ya
Dedi ki: Dinleyiniz bir dakika sözümü
Dünyayı görmüyorum, aşk bağladı gözümü
İşte huzurunuzda dize geldim akıbet,
Derdimi dökmek için size geldim akıbet
Yirmi dört aydan beri hiç sönmedi ateşim
Anladım ki alemde benim sizsiniz eşim
Anladım ki unutmak sizi gayrı imkânsız
Anladım ki yaşamak sizden ayrı imkânsız!
Hiç şüphe etmeyin ki size yar olacağım,
Bahtiyar edeceğim, bahtiyar olacağım.

Usta bir aktör gibi gittikçe arttı vecdi,
 Âşıkane sözlerle kızı mest etti Mecdi.
 Sonra gurur içinde bir lahza şöyle durdu
 Şahsından, kazancından, servetinden dem vurdu.
 Karnının açlığını unutarak nedense
 Kendisini benzetti bir milyoner prensel!

Mecdi, altı ay sonra kavuştu sevdiğine
 Gayet mesuttu ama cepleri boştu yine!
 Parasızlıktı yalnız gönlündeki kederi
 “Ne var oğlum?” dedikçe bazı kayınpederi,
 “Hiçbir şeyim yok!” diye boynunu büküyordu.
 Yüreğine bu sözün acısı acısı çöküyordu!

Nihayet bütün bütün parasız kaldı bir gün,
 Pencereden sokağa bakarken küskün küskün
 Yine kayınpederi aynı suali sordu,
 Fakat buna Mecdi’nin cevap vermesi zordu.
 “Hiçbir şeyim yok!” dedi ellerini açarak,
 Gözyaşını sakladı dışarıya kaçarak!

Nihayet züğürtlüğü çıktı bir gün meydana,
 Süheyla’nın babası dedi: “Bana baksana”
 Neye zengin göründün, bize yüksekte attın,
 طير بياك | birşeymişsin, bizi neye aldattın?
 Haydi, çabuk cevap ver, boynunu büküp durma,
 Karşımda çocuk gibi gözyaşı döküp durma”
 Mecdi yorgun bir sesle dedi ki: “A efendim,
 Benim bunda katiyen ne hilem var, ne fendim
 Uzun lafin kısası bütün kabahat sizde,
 Eminim ki hak verir bana kerimenizde,
 Çünkü size halimi ben anlatmak istedim,
 “Nen var?” diye sordukça “Hiçbir şeyim yok!” dedim!

PEDAGOĞUN ÇOCUĞU

Meşhur pedagog İshak Vaki Bey; oğlunu sahib-i mucidi bulunduğu **«خیر نو لویجی نه نی»** | **«بو قتیف»** ilminin düsturlarına göre yetiştirdi. Sekiz yaşına vasil olan Rüşhan; kurbağa suratlı, yelken kulak bir şeydi. Vaki Bey onu pek güzel bulmakla beraber başıyla ensesinin bir çırpıda bulunmasından dolayı kendine benzeterek fevkaladeliğe namzet addediyordu. Ve bu kanaatle oğlunu her hareketini müstakbel sanatı ve dehası için bir işaret saymayı adet edinmişti.

Bir gün Rüşhan; babasının bir buçuk metre uzunluğunda, isminin ilk harfini taşıyan kaz başlı bastonunu bargir yapmış sofadan odaya, odadan sofaya koşup duruyordu. Her hadiseyi ilm-i nazar ile izah etmeyi bilen İshak Vaki Bey derhal çocuğun atisini şu vakadan sezdi:

— Bizim oğlan iyi bir süvari zabiti olacak.

Keşfinden refikasını haberdar etmek üzere seslenecekti. Fakat müstakbel süvari zabiti bu esnada annesinin soğutmak için pencerenin yanına koyduğu hoşaf kâsesine çarptı. Bir dakika sonra Rüşhan annesinin dizinde tersine iki büklüm olmuş kaba etlerinde dümbelekler çalınırken avazı çıktığı kadar bağıyordu. Bu gür ve serbest avaza dikat eden pedagog baba çocuğun bakiye-i feryadı içeride çınlarken:

— Görüyor musun hanım, diyordu, ne ses ne ahenk! Bu çocuk muhakkak büyük bir musikişinas olacak. Onu konservatuara göndermeliyiz.

Ertesi gün Rüşhan, mektepten kulağı biraz daha uzamış ve çok kızarmış bir halde avdet ettikten sonra hocasından intikam almak için bütün oda kapılarına kargacık yazısıyla “Recep Efendi eşektir” cümlesini uzun bir karalama halinde sıralarken annesi tarafından yakalandı. Akşamüstü vakıadan haberdar olan Vaki Bey hadiseyi şu suretle izah ediyordu:

— Hanım bizim oğlan muhakkak gazeteciliğe atılacak ve siyasi mücadelelerde parlak muvaffakiyetler kazanacaktır.

Bir gün sonra Rüşhan’ı büyük annesinin kanepede üzerinde kalmış oyalı yemenisinin allı yeşilli çiçeklerini küçük bahçe kovasıyla sularken yakaladılar. İshak

Vaki Bey bittabii bu harekette de müstakbel bir ziraat mütehasısının tehemmini bulmakta tereddüt etmedi ve büyük annenin derdini bu ilmi izah ile teselli etti.

Ertesi gün pedagoğa hürmetli bir misafir, meşhur bir **احسن تولىغى** gelmişti. Uzun uzun **«اتى توقىيون» دىن «خىر تولىجى» دىن** den bahsettiler. Misafir gideceği zaman medhaldeki masa üzerine bıraktığı şilik fesini bulmak kabil olmadı. Herkes mahcubiyetle öteye, beriye koşuyordu. Nihayet Rüçhan'ı mutfakta buldular. Çamaşır teknesinin başına geçmiş, misafirin şilik fesini yüzdürürken cıvık bir hale koymuştu. Türlü itirazlarla fesi sahibine iade ederken peder bey bulduğu izahı yine söylemekten çekinmedi:

— Görünüyor ki bizim haylaz atide iyi bir kaptan olacak.

Akşam yemekte çorbanın bir paket çivitle boyandığı anlaşıldı. Bu işi yapan Rüçhan'ın ağzını annesi bir tutam biberle güzelce sıvamıştı. Çorbanın çivitlenmesi tatsızlığına, bir de yaygara müzikası inzımam edince bütün ev halkının neşesi kaçtı. Ma'mâfih yemeğe oturulduğu zaman Vaki Bey şu mütalatı yürütüyordu:

— Çivide karşı biber cezası; Russo'nun “reaksiyon-u natürel” kaidesine uymaz. Mesela bizde onu boyamalıydık. Fakat çocuğun bu hareketi vazihen gösteriyor ki fenni tecrübeler için temayülü vardır. Kimbilir belki de meşhur bir kimyager olacak...

Daha bu sözler söylenirken böyle bir şefaate zaten muntazır olan meşhur kimyager geniş kulakları ve kurbağa simasından taşan arsız sırtkanlığıyla sofranın altından çıkıyordu.

Diğer bir gün ailece müsafirliğe gitmişlerdi. Bir aralık Rüçhan kayboldu. Birçok aradıktan sonra kilerde yeni alınmış üç, dört okkalık nefis tereyağı külçesinden eciş, bücüş bir adam heykeli yaparken buldular. Mektepteki çamur işlerine benzeterek bir şişe salça ile tereyeğini sulandırmış ve renklendirmişti. Heykele de kömür tozuyla kaş, göz gibi teferruat ilave etmişti. Anne fena halde mahçup oldu fakat pedagog baba meseleye ilim gözüyle bakarak:

— Lakin diyordu, hanım, bu çocukta inkâr edilemez bir sanatkar ruhu var.

Ailece İshak Vaki Bey'in ilmine itimat edildiği için herkes sabr-ı sukuna geldiği halde kimse bu âlimane izahlara karşı ses çıkaramazdı.

Bir gün hiç ümit edilmeyen çirkin bir vakıa oldu. İshak Vaki Bey yazıhanesinin üstünde hasırdan yapılma kâğıt tepsinin tam ortasında çöreklenmiş mülevves bir yığın buldu. Bu fenalığın Rüçhan'a ait olduğu derhal meydana çıkarılmıştı. Pedagog oğluna karşı ilk defa şiddetli görünüyor ve yumurcağı döve, döve pataklamak için evin içini

dört dönüyordu. Çünkü o tepsinin içinde uzun senelerin mahsülü olan kendi son eseri vardı. Lakin bu defa meseleyi izah ederek teselli vermek nöbeti valideye geldiğinden refikası yolunu keserek:

— Bence bu işte telaş edecek hiçbir şey yok, dedi, zira şu hareket çocuğun ileride gayet iyi bir münekkit olacağını vazihen ispat etmiyor mu?

YUSUF ZİYA

N: 19, S: 2 8 Şubat 1339

İZDİVAÇ MEVSİMİ

(Bu satırları, Ekrem Rıza'nın hatıra defterinden alıyorum. Başı ile sonu arasında 25 senelik tarih fasılası olan bu parçalar onun vehimli kalbini ve gülünç bir facia ile sönmekte olan hayatını gösteren canlı bir vesikadır.)

Mayıs 1313

Dün yine evlerinin önünden geçtim. Bir saniye kadar kafeslere takılan gözlerim onu görür gibi oldu. Pencerenin siyah ve sık delikli peçesi arkasında titreyen bu beyaz gölge beni deli ediyor!

Haziran 1313

Bu akşam biraz geç kalmıştım. Yine aynı yoldan geçerken önüme küçük bir mektup düştü. Heyecan içinde aldım. Ondan idi. Ne tatlı bir ifadesi var, okurken, kalbim kuru yaprak gibi titriyordu... Ah, bir kerecik olsun konuşabilseydik!

Ağustos 1313

Dün, Göksu'da konuştuk. Ama sade gözlerimizle... Ne şirin, ne ahu gibi bir kız... Annemi evlerine gönderip istemekten başka bir çare yok!

Eylül 1313

Allah sakladı da talip olmadım. Meğer aşüftenin birisiymiş. Yeni haber aldım: Benden evvel, başka bir gence, tıpkı böyle kafesten görünmüş, mektup atmış ama... Bir türlü yüz bulamamış. Benden uzak olsun da!

Mart 1314

Annem, teyzemin kızı için ısrar edip duruyor. Mediha'yı ben de beğeniyorum, güzel taze, hoş taze... Ama fazla hoppa... Mütemadiyen gülüyor. Kadın dediğin biraz ağırbaşlı, ciddi olmalı... Bana gelmez... Hem ne acelem var efendim, üç otuzuna basmadım ya...

Haziran 1317

İyi ki nikahtan evvel haber aldım: Paşa kızı, asil aile, kibar familya ama, vaktiyle dayısının oğluyula oynayırmış. Sinek ufak ise de mide bulandırır. Ben alnı ak, yüzü pak kadın isterim!

Eylül 1321

Ne tali'li adammışım! Evlenmek istediğim her kızın günahını ya nikâhtan bir ay, ya bir hafta, ya bir gün veya bir saat evvel haber alıyorum. İşte bu sefer de öyle oldu. Tam imam, müezzin, davetliler geleceği zaman postacı bir mektup getirdi. Üstünde: Müste'cildir ve mühimdir, kaydı var. Zarfı açar açmaz şaşırdım: Baş açık bir kadın resmi, altında, kalın sülüs yazıyla: “Zevceniz olacak hatun-u melanet-i meşhunun fotoğrafıdır!” cümlesi muharrir. Siz olsanız ne yaparsınız? Hemen tası tarağı toplayıp savuştum, gerçi müstakbel kayınpeder fevkalade hiddete gelmiş, kızı yani menkuham olacak hanım düşmüş bayılmış... Ama kime ne? İleride ben hiddetleneceğime, ben bayılacağıma, bugünden onlar bu hale girsinler daha hayırlı!

Kanun-ı Sani 1329

İnsan ihtiyarladıkça anlıyor, meğer ben ne çocuk tabiatlı ne toy delikanlıymışım! Daha yeni haber aldım: Hani gençliğimin en hararetili günlerinde sevdiğim kız yok mu? Şu pencereden, kafes arkasından görünen, Göksu'da sandal piyasası yaparken benimle göz göze konuşan kız... Şimdi tam beş çocuk annesiymiş. Kocasını ile mesut, tatlı bir ömür sürüyorlarmış. Yazık bana... Cânım pilici boş bir vesvese uğruna kaçırdım!..

Nisan 1334

Olur şey değil... Benim bin bahane bularak almadığım kızların hepsi evlenmiş, hepsi çoluk çocuk sahibi olmuş, hepsi mesut! Teyzemin kızı Deli Mediha yok mu? Şu daima gülen, hoppa kız... O bile bahtiyar... Hem öyle uslanmış, öyle ağırlaşmış ki... Şaşılacak şey doğrusu... Ben ne dedim de o vakit onlara yüz vermedim?

Her gün aynanın karşısına geçip kendi kendime bağıryorum:

— Aptal... Aptal... Aptal!

Temmuz 1337

Nihayet evlendim... Aşk olsan bana: Durdum durdum ama turnayı gözünden vurdum. Ne mükemmel bir karım var. Zevce dediğinde böyle olmalı, boylu poslu, dalyanlar gibi güzel, uyanık, tatlı, kurnaz... Velhasıl bir kadın için ne lazımsa hepsi mevcut... Bahtiyarım... Bahtiyarım... Bahtiyarım!

Şubat 1338

Ne oldu bilmem, bu sene kış beni harap etti. Dizlerim tutmuyor, kollarım karıncalanıyor, başım dönüyor. Bizim hanım da iyi, hoş ama hiç halden anlamıyor, her

gün, her gece geziyoruz: tiyatro, sinema, Ada, Moda, çay ziyafeti, düğün... Hiç bitmiyor ki!

Nisan 1338

Bir haftadır yataktan çıkamıyorum. Doktorlar her şeyden men etti. Erkekliğimin ihtiyar bir kocakarından farkı yok.

Teşrin-i Evvel 1338

Gerçi kadıncağız haklı ama beni de böyle hasta hasta bırakıp gitmek olur mu ya canım! İşte, demin hizmetçiye: “Hanım nerede?” diye sordum, sinsi gülerek:

— Bugün Cevdet Beylerin çay günü, oraya gitti!
dedi. Doğrusu fena halde sinirleniyorum!

Teşrin-i Sani 1338

Artık iyi olmaktan ümidi kestim. Zati bu kadar üzüntü içinde nasıl yaşıyorum o bile şaşılacak şey. İşte, üstümdeki odada kıyametler kopuyor: Şarkılar, sazlar, kahkahalar! Ne var, ne oluyoruz? Bunlar kimlerdir? Karımın on gündür yüzünü gördüğüm yok! Ah ne dedim de evlendim... İzdivaç mevsimi ancak 25'ten 30'a kadarmış. Ondan sonrası kepezelik... Maskaralık!

KIVILCIM

N: 22, S: 4 19 Şubat 1923

ÇARDAK HİKÂYESİ

Serkis'in iki ihtiyar kızıyla Karabet'in kaynanası Surpik, Haçaturyanların Siranuş, Mardirus'un anası Zabel o sabah kilise kapısının yanında buluşmaya karar vermişlerdi. Kasabanın ileri gelen ailelerine mensup bu beş dudu, ne vakitten beri diğerlerini meşgul eden mühim bir meseleyi bugün halledeceklerdi. Duadan sonra kiliseden çıkan herkes işine dağıldı ve beş ihtiyar güneşe karşı bir duvar dibine çömelerek mâhud ehemmiyetli işi konuşmaya başladılar.

Aylardan beri halinde bir başkalık görünen “Manik Kız”ın kasabadaki arkadaşlarından uzak durması, kızların oyunlarından eğlencelerinden kaçınması gittikçe şüpheleri artırıyordu. Hele geceleri kilisenin yanındaki Papaz Efendi'ye mahsus eve girerek orada saatlerce kalması cüvar mahallelerde çalkalanan dedikodulara sebep olmuştur.

Papaz Tıngır Efendi'nin hizmetçisini münasip bir lisanla istintak ettikleri zaman ihtiyar Haykanuş akşamları çok erken uyuduğunu, hiçbir şey bilmediğini söylüyordu. Fakat yapılan ısrar üzerine nihayet Manik Kız'ın Papaz Efendi'yle birlikte bahçedeki çardağın altında oturduklarını ifşa etti.

Bu son mühim haberi Garabet'in kaynanası Surpik nakledince cemaate bir gayret ve heyecan geldi. Bütün o buruşuk çehrelerde daha fazla kıskançlığa benzeyen hiddet ve nefret kımıldanışları dolaştı.

Mardirus'un anası:

— Bu akşamdan tezi yok, diyordu, bu işin aslını öğrenmeliyiz...

Diğerleri de iştirak ettiler:

— Demir tavında gerek...

O zaman derhal Hayık oğlanı çağırdılar.

— Hayık, dediler, bir beyaz meci diye kazanmak ister misin?

On dokuz yaşındaki bir sokak çocuğu için 20 kuruş bütün çarşıdaki yemişleri - izmarite bedel- hazır sigaraları temin edecek, bu arsız çapkının muhayyel pisboğazlığını tatmin edecek bir servetti.

Hayık'ın gözleri büyüdü ve gösterilecek işi yoluyla yapacağını temin etmek için bildiği bütün yeminleri peşinen söyledi. Sular kararınca Serkislerin bahçe duvarından kilisenin çardağına inecekti. Çardağın üstünde bekleyerek Papaz Tıngır Efendi'nin yanındakiyle neler konuştuğunu iyice dinleyecek ve sonra bir laf sektirmeden gelip onlara anlatacaktı.

Tertibat etrafıyla kararlaştırıldı ve herkesten dörder kuruş toplanarak Hayık Oğlan'a yirmi kuruşluk bozuk para teslim edildi.

Muayyen olan saatte Hayık çardağın geniş ve sık yaprakları arasına saklanmış cebindeki paraların uyandırdığı tatlı hayallere dalmıştı. Aşağıda sesler peyda olunca hülyasından silkindi ve çardağın altında Papaz Tıngır Efendi ile Manik Kız'ın oturduklarını gördü. Manik Kız ağlıyordu. Hayık hıçkırıklar arasında neler söylediğini anlayabilmek için bütün kulak kesildi:

— Ama Papaz Efendi karnımdaki oğlandır yoksa kızdır, bunu bilmek neye yarar ki babası yoktur.

Papaz Efendi kıza cesaret vermek için bir şeyler mırıldandı. Bir dakika sonra Manik yine şikayetlerine başlamıştı.

— Tut ki babasının sen olduğunu kimse bilmesin, çocuğu kim besleyecek?

Bu sual üzerine muhterem Papaz Efendi bir ilham-ı semaviye mazhar olmuş gibi şahadet parmağıyla yukarıyı gösterdi, ağır, vakur, kilisei bir ahenk ile:

— Kim besleyecek diyorsun he mi kızım? İşte O... Yukarıdaki...

Bu heybetli nutuk bil ki bir dua şeklinde devam edip gidecekti. Fakat birdenbire yukarıdan para yağmuru döküldü ulvi bir haşyet içinde kalan papazla kız korkmaya yüksekte inen şu cevabı işittiler:

— Zo! Hiç böyle tuzak olur? Yirmi kuruşa bir piçi besleyeceğim ha! Yağma yok!

PEYAMİ SAFA

N.23, S.4 22 Şubat 1923

MAAŞ CÜZDANI

Hayati Bey, tam Beyazıt Meydanı'nı geçerken iki yumruğunu şakaklarına vurarak birden bire durdu:

— Eyvah, eyvah, maaş cüzdanını bir yerde unutmuştu. Eyvah, nerede unuttuğunu bir türlü akıl edemiyordu. Ya alış veriş eerken dükkanların birinde bıraktı, münasebetsizin biri alıp gittiyse? Eyvah, ya arar arar bulamaz, yeni maaş cüzdanı çıkartmak için aylarca uğraşıp durursa! Öyle ya, evvela gazetelere ilan vermeli, sonra mahalleden ilm ü haber çıkartmalı, ooo ahası var, dahası var, cüzdanın torbasında beraat kâğıdıyla nüfus tezkeresi de beraberdi, hay Allah müstehakını versin, bunların hepsi yeniden çıkacak ha... Allahü âlem, bissevap, bugün bir uğursuzluk var, günlerden ne? Salı mı? Değil, Çarşamba mı? Değil, Perşembe değil, Cuma değil, insan gününü şaşırıyor... Hay Allah cezasını versin, şimdi ne yapmalı?

Akılsız başını bir daha yumrukladı. Kendini bildi bileli dalgınlıktan kurtulmamıştı. Her gittiği yerde ya şemsiyesini, ya bastonunu, ya gözlük kutusunu unutur, akşama eve gidince Hediye Hanım'dan bir temiz azar işitirdi. Zavallı karısı, şimdiye kadar az mı bağırdı ya, dalgın kocasını az mı payladı. Eyvah, hele bunu duyarsa Hediye Hanım'ın iki eli beline yapışacak, yuvarlak gözleri yumurta gibi şişecek, belki de, belki de avucundaki ocak yelpazesi kocasının başına inecekti.

Hayati Bey, adeta kütürüm oldu, ileri geri bir adım atamadı. Sanki ökçeleri tutgalla yere yapışmıştı. Daha şimdiden Hediye Hanım'ın haykırışlarını işitiyor, daha şimdiden irade-i cüz'iyesi elinden gidiyordu.

Düşündü: “ A sersem kafa, a enfiyeli bunak, a... beyni sulanmış mütekaid, cüzdan torbasını hangi cehennemın bucağında unuttun? Hangi cehennemın bucağında? Mahalle kahvesinde mi? Kooperatifde mi? Kuru kahveci Mustafendide mi? Yoksa yoksa ta... Mısır çarşısında Kökcü Hacı Hasan'da mı? Nerede? Nerede?

Şimdi, evvela, Mısır Çarşısı'na kadar gitmek lazımdı. Hayati Bey, koşa koşa, dara dar, soluya soluya oraya kadar yürüdü, Kökcü Hacı Hasan Efendi'nin dükkanının önünde durdu:

- Merhaba Hasan Efendi... Ben burada sabahleyin enfıye alırken bir torba unutmuyum?

Hacı Hasan Efendi, beyaz dişleriyle sırttı ve tecvidli bir Arap şivesiyle cevap verdi:

— Sen burda unuttun bir torba. Aah, aah, vallah billâh, aah.

— Etme Hasan Efendi, şuralarını arayıver, pek iktiza.

— Sen kendini ara Hayati Bey, yok burda torba.

Hacı Hasan Efendi bütün Mısır Çarşısı'nı çınlatan bir kahkaha bıraktı.

Hayati Bey, esefle başını sallayarak çarşıdan çıktı. Gördün mü felaketi? Şimdi de semte kadar yollanmak icab ediyordu. Belki de kahvede yahut dükkanlarda unutmuştu.

Hayati Bey'in semti Topkapı idi. Eminönünde, yağmur altında, bir saat tramvay bekledi. İnsanın omuz kemiklerini kıkırdatan berbat bir kalabalık içinde Topkapı'ya kadar geldi, tramvaydan atlar atlamaz bakkala uğradı.

— Merhaba Yovan!

Yovan Hayati Bey'in, maaş aldığını, borçlarını ödemeye geldiğini sanmış, bir kaşar tekerleği gösteriyordu:

— Hayati Bey, halis Rumeli gaşarı. Bi barnak damağa bastır. Gözünü seveyim Hayati Bey... sen ömründe böyle gaşar yemedin!

Hayati Bey, yüzünü buruşturdu:

— Şakayı bırak Usta Yovan... maaş cüzdanımla nüfus tezkeremi kaybettim. Burada aramaya geldim. Sabahleyin bırakmış olmayayım?

— Ne diyorsun Hayati Bey? Mayış cüzdanını gaybettinse bu ay nasıl ahsu edeceğin?

— Eyvahlar olsun!

Hayati Bey, çıldırmaya yüz tutarak dükkandan köşe başındaki kahveye girdi, İranlı Abbas'ı yakaladı. Yahu... Abbas Efendi, ben sabahleyin burada cüzdan torbama unutmuş muyum?

— Hayati Bey, sabahtan beri buraya min kişi girmiş, çıkmış! Ben ne bileyim?

— Sübhanallah!

Yan kerevetlerine yaslanmış iki tulumbacı, Hayati Bey'e bakarak gülüştüler:

— Hayati Bey, dalgayı mort etti ha, bu akşam Hediye Hanım'la kerize dayansın!

— Fena çingâr koyacak!

Hayati Bey müthiş öfkelenmişti. Külhanbeylerinin alayına dayanamadı, hırslanarak başını çevirdi, bağırdı:

— Kanımı başıma sıçratmayın külhanbeyleri! Bozuşmayalım!

Tulumbacıların esmeri, yılışık bir kahkaha attı:

— Aman sıçratma, zaten başında bir tel saç yok, kelin helvacı kabağı gibi kızarır!

— Ağzını bozma hayvan!

— Hayvan sinsilendir! Şah damarına bir inerse nargileleri tavanda görürsün.

— Bak edepsiz, bak terbiyesiz...

Ama Hayati Bey fazla devam edemedi. Tulumbacı, ayağından yemenisini kaptığı gibi en kısa yoldan muarızının çenesine yapıştırdı.

Hayati Bey'in iki dişi fırladı ve ağzından kan boşandı.

Zavallı adam, çenesini bağlamak için evine dönerken Hediye Hanım'la da bir kavga savuşturacağını düşünüyor, tir tir titriyordu.

Bir eliyle çenesini tutarak öteki eliyle evin tokmağını vurdu. Kapıyı açan kadın, Hayati Bey'in kanlı yüzünü görür görmez haykırdı:

— Bu ne hal a sersem kafa? Bu ne surat a bunak? Öküz arabasının altında mı kaldın?

Mahallenin çocuklarından dayak mı yedin? Çenen mi dağıldı? Gözün mü çıktı? Gir içeri bakayım?

Hayati Bey, korkudan başını omuzları arasına çekerek içeri girerken, Hediye Hanım kocasını yakasından tutarak dut ağacı gibi silkeliyordu:

— Allah'ın bunağı, maaş günü sen cüzdan torbasını evde bırakta sokağa fırla. Kör olası... takerinin günü aklın nerede?

KOMŞULAR

Bahçede dolaştıkları zamandan beri nazar-ı dikkatimi celb etmişlerdi. İlkbaharın bu ıslak ve fırtınalı havasında üşümek için damarlarındaki kan tutuşmuş olmalıydı. Görünmeksizin onları teccüs etmek zevkinden kendimi alamıyordum.

Kadının hem sürükleyen, hem mukavemet eden, erkeğin hem hırpalayan hem yalvaran tavırları gözümün önünde cinsiyet tesadümünün en kuvvetli bir levhasını resmediyordu. Bazen mültefit, bazen dargın ve sitemkâr vaziyetlerini, gençliğin verdiği pervasız çalakî ile biraz evvel çamların altında iken bir dakika sonra setlerin üstünde şakalaşmalarını, birbirini koklamalarını karanlık basıncaya kadar uzun uzun seyrettim.

Şimdi sesleri yanımdaki odadan geliyor. Demek ki bu gece orasını işgal edecekler. İkisi de asabi, ikisi de hırçın, kayıtsız yüksek sesle konuşuyorlar. Hiç bilmediğim bir lisan. Fakat bu seslerin, ihtizaz ettirdikleri **هواموجزلی** o kadar bariz ve manidar ki lehçelerine vakıf olmamak daha iyi. Her sesin derece-i irtifa'ı ve inhinasına göre hayalim en muvaffak manayı bütün şumulüyle bulmakta müşkülât çekmiyor.

Lakin gece vakti bu ne pervasız münakaşa... Kadının daha doğrusu dışının bazen bir esteri buhranı geçiriyor gibi öyle asabi anları oluyor ki itirazları tiz birer çığlık derecesini buluyor. O zaman erkek sabur ve mülayim yalvarıyor, yalvarıyor... Bir küçük sükûnet... Biraz sonra yine yine bir silsile-i tehevür... Fakat bu defa erkek şikayetli bir ahenkle uzun bir hitabe-i tehdide başlıyor.

İnce ses, bir top patiska gibi yırtılırken kalın ses, karanlıkta liman arayan bir torpido gibi uğulduyor... Kendi kendime, muhakkak diyorum, bu garip çift, civarda lisanlarına aşına bir kimsenin bulunmadığına kani'dirler. Çünkü pek şiddetli bir ihtiras mücadelesinden başka bir şey olmayan bu ateşin muhavereye bu kadar yüksek bir sesle devam edebilmek için birer çılgın olmalıydılar.

Dışarıda fırtına ağaçların dallarında ve pencerelerin panjurlarında uğuldarken içeride onların damarlarındaki kan seslerinde tutuşuyordu. Bir aralık kadın ve erkek her iki ses en hırçın perdeye yükseldi ve birdenbire şiddetli bir şangırtı ile devrilen eşya gürültüleri aks etti. Bir dakika içinde kalbim korkunç bir tehlike endişesiyle çarptı. Bütün melaketimi kulaklarıma toplayarak dinledim: Dışarıda ilkbaharın gürültülü

fırtınası devam ediyor, içeride bir çift musara'nın küçük sayihalarla kesilen şiddetli nefeslerinden başka bir şey duyulmuyordu.

Bu uzun musara'a ne kadar devam etti ve ne zaman bitti, bilmiyorum. Asabım fena halde yorulmuştu, uyumuşum. Sabahleyin sükûn bulmuş tabiata pencereden bakarken ikisi de yanımdaki odayı terk ederek bahçede sessiz ve yorgun ayrıldılar. Pamuk, komşunun duvarına, tekir mutfağın damına tırmandı.

YUSUF ZİYA

N.24, S.2

26 Şubat 1923

GEÇ Mİ, ERKEN Mİ?

Neriman : Yirmi iki yaşında, güzelü çapkın.

Salahi : Neriman'ın kocası, otuz beş yaşında. Saf, dalgın.

Hulusi : Yirmi sekiz yaşında, Neriman'ın uzaktan akrabası ve aşığı.

Doktor : Orta yaşlı, şakacı bir adam.

Sahne : Bir yatak odası. Neriman üç gün evvel doğurmuştur.

Vakit : Gündüz

Birinci Meclis (Neriman- Salahi- Hulusi)

Salahi: Doktor şimdi gelecek...

Neriman: Katiyyen istemem ben

Salahi: Darılma iki gözüm, öyle söyledi eben!

Neriman: Görüyorsun iyiyim, bunun ne lüzumu var? Ben İkbâl'e söylerim, onu kapıdan savar.

Salahi: Hiç öyle olur mu? Gelip baksın bir kere!

Neriman: Niçin para verelim böyle beyhude yere

Çocuğumuz sıhhatte, benimde yok birşeyim

Neden bu doktorlarla uğraşıp didişeyim

Gece sabaha kadar uyuyor mışıl mışıl

Gündüz akşama kadar bakıyor ışıl ışıl

Oynuyor, gülümsüyor, daima melek gibi

Yanakları pespembe gül gibi, çilek gibi

Emin ol ki korkacak hiçbir şey yok Salahi

Sen kendini boş yere üzüyorsun vallahi!
 Hulusi: Telaşınız beyhude, bende bu fikirdeyim
 Salahi: Telaşım beyhude mi? Ne diyorsun a beyim,
 Eksik doğan çocuklar yaşamıyor ekseri
 Yaşasada kalıyor bir cılızlık eseri

(Bu aralık kapı açılır, hizmetçi kız girer.)

Hizmetçi: Doktor geldi
 Salahi: Pekâlâ, yukarıya buyursun
 Neriman: İstemem
 Hulusi: Lüzumu yok
 Salahi: Yahu ayıptır susun

İkinci Meclis (Evvelkiler- Doktor)

Doktor: Merak ettim birader ne var ne oldu, kuzum?
 Salahi: Sorma tam üç gecedir adeta uykusuzum.
 Doktor: Niçin?
 Salahi: Bizim refika doğurdu Pazar günü,
 Hâlbuki beş ay evvel yapmıştık biz düğünü
 Doğrusu korkuyorum, sebep nedir acaba?
 Böyle vakti gelmeden insan olur mu baba?
 Doktor: Olur ya!
 Salahi: Nasıl olur?
 Doktor: Bilirsiniz kendiniz. Ya çocuk erken doğdu, ya siz geç evlendiniz!

KARGA

N.30, S.2 19 Mart 1923

OYUN

Kapalı Hikâye:

Vehbi Efendi o gün âdeti hilafına öğleyin eve geldiği zaman yukarıda telaşlı hareketler hissetti.

— Hay aksi şeytan, misafire çattık galiba.

Dedi. Merdivenleri çıkarken sesler kesildi. Salonda kimse yoktu. Yatak odasının kapısında karısı karşıladı:

- İçeriye girme!
- Neden?
- Sana bir oyun yapıyorum, daha bitiremedim, girersen bozulur!
- Peki, salonda bekleyim.
- Olmaz, gözetlersin!
- Aşağı ineyim.
- Oda olmaz, en iyisi istasyona kadar git, bana bir “Akbaba” al!

Genç kadın Vehbi Efendi'nin sakalından öptü:

- Haydi, güzel kocacığım!

Sıcakta köşkten istasyona gitmek çekilir şey değildi ama, Vehbi efendi tatlı dile dayanamadı.

Eve döndüğü zaman karısı yorgun argın salonda oturmuş düşünüyordu.

- Al gazeteni, hani oyun?
- İşte oyun bu, seni aldatıp gazete almaya gönderdim!

Vehbi Efendi, alnının terlerini silip koltuğa uzandı. Kocaman başını masum bir öküz gibi iki yana sallayarak;

— Sanki ben bunu anlamadım mı? Senin güzel hatırın için gittim, yoksa! Dedi.

MEHMET RAUF

N: 31, S:3/4 22 Mart 1923

YUMURTANIN TAZESİ

Asım Bey, her sabah zevcesinin sıcak ve sadık kollarından çıkıp kendisini istasyona, oradan da, İstanbul'a, işine atar, akşamüstü kaleminden kurtulunca hemen Fatih-Harbiye tramvayına sıçrayıp metresi, pek genç ve pek latif Şehper Hanım'ın apartmanına düşer, son trene kadar orada türlü zevkler, türlü keyiflerle vakit geçirerek evine ve çocuklarının yanına gece karanlıkta girerdi.

Şehper ne kadar güzelse o kadar titiz ve haşin bir kadındı. Asım eline geçen paranın yarısından fazlasını onun için sarfederdi.

Bir gün, apartmanda iken, Şehper taze yumurta bulamadıklarından şikayet etti. Doktor sınırları pek bozuk olduğu için günde lâakal altı tane taze yumurta yemesini tenbih etmişti. O civarda taze yumurta bulmak mümkün değildi. Hep bayat, bozuk bakkal yumurtaları vardı.

— Yumurtanın tazesini köylerde bulunmuş. Sen Erenköyü'nden bana getirirversene, demiş ve latif, iştahâ-aver tebessümüyle:

— Beni seversen diye ilave eylemişti.

Sevmekse, evet, Asım onu hatta delice seviyordu; fakat bu yumurta angaryası onun hiç hoşuna gitmedi. Arayacak, bulacak, taşıyacak ve bahusus akşama kadar nerede saklayacaktı? Fakat Şehperi kızdırmaktan, darılmaktan korktuğu için ses çıkaramadı, vaad etti.

Öbür akşam apartmanın kapısını çalıyordu; Yumurta işi ancak o vakit aklına geldi. Eyvah! Şimdi ne cevap verecekti?

Şehper onu görür görmez sordu: “Yumurtaları getirdin mi?” Ve boş geldiğini anlayınca:

— İşte muhabbetin birinci isbatı, diye süzüldü, kızdı, ağladı, sızladı; öyle ki Asım genç kadının buna o kadar ehemmiyet verdiği görerek öbür akşam mutlak unutmamaya karar verdi.

Esasen aramaya hiç hacet yoktu ya: Evinde tavuklar her gün birçok yumurtluyorlardı.

O gece sofrada karısına sordu:

— Günde 8-10 tane falan alıyoruz. Onları ne yapıyorsunuz?

— Çocuklara yediriyorum, ben yiyorum, yemeklere kullanıyoruz...

Öbür sabah, evden çıkınca, Asım bahçeden geçti ve kimseye görünmeyerek kümesten 6 tane yumurta aldı, cebine indirdi. Memnun, mesut, uzaklaştı.

Şehper yumurtaları görünce, o kadar sevindi ki, Necdet istediğinden fazla mükâfata nail oldu. İki gün bu vech ile yumurtalar köşkün kümesinden Nişantaşı'na göç ettiler. Üçüncü akşam, Asım eve gelince karısı esrarengiz bir tavırla karşıladı:

— Bizim bahçeye hırsız dadanmış ayol...

— Ne hırsız?

— Yumurta hırsız!... Şimdiye kadar her gün 8-10 yumurta alıyorduk, 3 gündür 2-3 yumurta ancak buluyoruz... Ne dersin?

Kurnaz Necdet, katı bir tavırla:

— Hanım, hırsızın işi yok da yumurta mı çalacak... Hırsız olsa tek-bir yumurta bırakmaz... Değil mi? Mutlaka tavuklar yumurtayı kestiler, ondan...

diye temin etti. Zevcesi bu martavala inandı mı? Bunu pek bilmem ama şuna eminim ki, öbür sabah Necdet kümese uğramaya cesaret edemedi.

Fakat o akşam yumurtasız geldiğini görünce Şehpercik köpürdü, kükredi, en nihayet:

— Bana bak herif, diye haykırdı... Yumurtasız gelersen sana bir daha kapı açmam... Ömrün oldukça yüzümü göremezsin vallahi!

Ah ya Rabbim, nasıl edip de bu işe bir çare bulmalıydı?

Asım bu fikir ile meşkül, avdet ederken birdenbire meşhur Arşimed gibi zihninde bir ziya parladı. Bakınız ne tedbir bulmuştu: Her gün eve giderken bakkaldan 6 tane yumurta alacak, öbür sabah erkenden bunları kümesteki taze yumurtalarla değiştirecek, hem buradaki, hem oradaki kadın ses çıkaramayacaktı... Vakıa evdekilere bayat yumurta kalacaktı ama Şehper şikayet etmeyecek, onu buselerinden mahrum bırakmayacaktı ya... Asıl lazım olan buydu.

Bugün cumaydı; Cuma günleri öğle yemeğine kadar evde oturur, sonra, kendini bin bahane ile İstanbul'a atar, şehre koşardı. Erkenden kalktı, yumurtaları değiştirdi; geldi, odada oturdu. Şehper'in nasıl memnun olacağını düşünerek şimdiden sermest idi.

Öğle yemeğine doğru mutfaktan bir feryat koptu, aşçı kadın avaz avaz haykırıyordu:

— Aaa, üstüme iyilik sağlık. Kümesten aldığım yumurtalar hep bozuk çıkıyor. Bu nasıl iş?

Karısı mutfağa koştu; yumurtaların 3 tanesi iyice bozuk idi!.. Hain bakkal, taze olduklarına yemin de etmişti!.. Necdet kadın kısmının yumurta gibi birşeye neden bu kadar ehemmiyet verdiği hayret ediyordu. Üç yumurta için şimdi de karısı kıyametler koparıyor: "Mutlak bunda bir oyun var... Elime geçirirsem!" diye haykırıyordu.

Artık her sabah Necdet herkesten erken kalkarak ilk iş olmak üzere kümesteki taze yumurtaları alıp bakkaldan tedarik ettiği bayatları onların yerlerine koyuyor, oradan istasyona koşuyordu.

Bir hafta sonra, bir akşam eve geldiği zaman karısını tuhaf buldu. Hanım:

— Yazıklar olsun, dedi; sen benden gizli şeyler yapıyorsun ha!

— Nasıl gizli şeyler? Deli mi oluyorsun?

Zevcesi: “Bu ne demek oluyor öyleyse!” diye ona bir yumurta gösterdi; bunun üstüne kalın bir kurşun kalemle “5 kuruş” yazılmıştı; haydi diyelim ki ahir zaman tavukları bayat bozuk yumurta çıkarmaya başladı. Bu yazıya ne dersin? Acaba bunlar mektepte yazı yazmasını da mı öğreniyorlar?

Asım Bey’in dili tutuldu:

— “Ben ne bileyim? Ben de senin gibi anlamıyorum.” dedi.

— Anlamıyor musun? Ben pekâlâ anlıyorum... Bunları mutlak sen değiştiriyorsun... Hem İstanbul’daki ela gözlülerine taşımak için... Bize hiç, hiç acımıyorsun... Evlatlarına, karına...

Necdet işin böyle faciaya tahavvül ettiğini görünce çok müteessir oldu. Ne yapsın? Birdenbire sarsıldı. Arşimed’in zekâsı ikinci defa imdadına yetişti:

— Bana bak, dedi, sana doğruyu söyleyeceğim.

Zevcesi hıçkırarak:

— Nasıl keşfettim, değil mi? Sen değiştiriyorsun?

Asım ciddi bir tavırla:

— Beni dinle, dedi. Tavuklar yumurtlamadıkları vakit senin çok mahzun olduğunu gördüm. Ne olursa olsun, seni teselli etmek istedim. Bunun için bakkaldan yumurta alıp kümese bırakmayı düşündüm. Sen bunları tavuklar yumurtladı zannedip sevinesin diye... Anlıyorsun ya... Hâlbuki sen benim bu şefkatimi anlamıyorsun, şimdi beni itham ediyorsun...

Hanım bu sözleri işitince nihayetsiz bir sevinç ile taşıtı:

— Sahi mi, Bey? Sahi mi? Aaah ya Rabbim, ne haksızlık etmişim... Sanki o karılar böyle yumurtayı ne yapacaklar, değil mi? Ben daima böyle sersemlik ederim. Aaah beni affet... Affettin mi? Söyle, ha, affettin mi?

KANBER

N: 32, S: 4 26 Mart 1923

ZİRAAT MÜTEHASSISI

Meşhur ziraat mütehassısı Nihat Rüştü Bey sınıfa girdiği zaman elindeki kocaman paketi kürsünün üzerine koydu, her günkü derslerini tekrara başladı...

Şimdiye kadar Avrupa'dan İstanbul'a avdet edenler muhtelif mesleklerde ihtisas ederek mühim mevkiiler elde etmişlerdi. Paris'te, Kafe Vaşet'de tanıdığı bir şair dostu vardı ki bütün zamanını piket oynamakla geçirdiği halde İstanbul'a gelince edebiyat müderrisi olmuştu, kumardan başını kaldırmayan bir diğer arkadaşı ulum-ı maliyede mütehassıs, bir diğeri (pedagog), bir başkası (sosyolog) geçiniyordu. Hepsi müreffahen yaşıyorlar, işsiz kalmıyorlardı. Fakat memlekette itibar kazanan bütün bu şubeler Avrupa'da tahsil etmiş mütehassıslarla doluydu. Artık bu şubelere intisap edeceklerine ekmek kalmamıştı.

Nihat Rüştü Bey Fransa'da, İsveçre'de, Macaristan'da geçirdiği on seneden hakkıyla istifade etmek için, yeni bir meslek bulmak icabettiğini düşündü. İstanbul'a geldiği zaman kendini ziraat mütehassısı olarak takdim etti. Henüz bu şubede ihtisas iddea eden kimse yoktu, derhal itibar kazandı. Darü'l-fünun Tabiiyyat Şubesi'ne müderris tayin edildi. Eline geçirdiği Fransızca bir kitabı takip ederek üç seneden beri Darü'l-fünun'da muvaffakiyetle müderrislik ediyordu. Bununla beraber bu güne kadar ihtisasını ispat edecek iyi bir fırsata nail olamamıştı. Fakat bugün...

Genç ziraat mütehassısının sevincinden gözleri parlıyordu. Bir tesadüf ona umulmaz bir fırsat bahşetmişti. Sabahleyin sokakta yürürken bir sebzeçi dükkanında gözlerine bir nebat, pek garip bir nebat ilişmiş, biraz dikkat edince bunun Hindistan'da yetişmiş bir çiçek olduğunu derhal anlamıştı. Şayan-ı hayret cesameti, donuk beyaz rengi, açık yeşil yaprakları, bunda şüphe bırakmıyordu. Kendi kendine “ Hintli bir İngiliz askeri buraya getirmiş olacak!” dedi ve pek ucuz bir fiyatla satın aldı.

Bir ziraat mütahassısı için bu çiçeğin kıymetini kimse takdir edemezdi. Şimdi sınıfta, Hindistan'daki acayip nebatat ve çiçeklere dair vereceği izahat ve göstereceği bu canlı numune şöhretini sarsılmaz bir surette tespit edecekti.

Talebelerin dersten yorgunluğunu farkedен Nihat Şükrü Bey:

— Efendiler, dedi, size zannederim ki Hindistan'da yetişmiş nebat ve çiçeklerden ahsetmemiştim. Ekalim-i hararede ağaçların cesameti şayan-ı hayret derecededir. Katarı elli metreye baliğ olan müthiş ağaçlar vardır. Hepinizin ismini işitmiş olacağımız “Baobab” ağacı bunlardan biridir.

Nutkuna devam etti. Şimdiye kadar işittiği bütün efsaneleri, seyahat romanlarında okuduğu esrarengiz malumatı söyledi. Ve:

— Orada çiçekler de böyledir, dedi. O müthiş ormanlarda yetişmiş bazı çiçekler vardır ki bir tanesinin cesameti insan kafasından fazladır. Sapından koparıldığı halde aylarca teravetini muhafaza eder. Size şimdi bir Baobab Ağacı gölgesinde yetişmiş bir çiçek göstereceğim. Gölgede neşv ü nema bulduğu için rengi donuk beyaz, yaprakları açık yeşildir. Kendine mahsus nebati bir kokusu vardır. Mamafih -bunu o dakikada hatırladı- saksıda iken keskin bir afyon kokusu neşreder. Üzerinde tetkikat yapmak için Hindistan'dan suret-i mahsusada celb ettirdim.

Talebelerin gözleri dört açılmıştı. Sıralarından atlayarak kürsünün etrafına toplandılar. Müderrislerinin derin vukufunu hürmetle takdir ediyorlardı. Nihat Şükrü Bey paketi itina ile açtı. Fakat çiçek büsbütün ortaya çıkınca kürsünün etrafına toplanan gençler kahkalarla gülmeye başladılar. Öyle bir skandal yaydılar ki müderrisleri bir hafta sonra Darü'l-fünun'dan istifa etmeye mecbur oldu. Çünkü taşrada, bu sebzenin yetişmediği bir yerde büyümüş olan genç ziraat mütahasssısının gösterdiği şey “karnıbahar” idi!

YUSUF ZİYA

N: 33, S: 2 29 Mart 1923

ZAMANE GENÇLERİ

Bir Genç Kızın Defterinden:

7 Şubat:

Dün yine rast geldim. O kadar dalgındı ki, birkaç defa yanından geçtiğim halde beni görmedi. Uzun saçlarından, hülya dolu gözlerinden hassas bir sanatkâr olduğu belli. Acaba dünyanın en sevimli insanları şairler, ressamlar, musikişinaslar mı?

Kaç kere kendi kendime: Böyle bir nişanlım olsa diye düşündüm. Yalnız şüphe ettiğim bir şey var: Şiir, resim, musiki, hayatta mesud olmak için kâfi mi?

12 Şubat:

Bugün konuştuk. Ne şık, ne zarif genç. Elbisesi pek yeni değil ama ütuden henüz çıkmış gibi; küçük bir kırışık bile yok; tertemiz. Halinden, sözlerinden, zengin bir aileye mensub olduğu anlaşılıyor. Boğaziçinde oturuyorlarmış; yalıları var. Tahsili de yolunda; söz arasında sık sık Fransızca söylüyor. Süse, zarafete merakı fazla. İyi ki bugün teyzemin bilek saatini alıp takmışım; göz ucuyla kaç kere baktı. Altın değil ama rengi sarı. Yalancı olduğu nereden belli olacak!

24 Şubat:

Bugün Bebek'e kadar uzun bir araba gezintisi yaptık. Hava ne kadar güzeldi. Deniz kenarındaki kanepelere oturup tatlı tatlı konuştuk. Bana yeni yazdığı şiirleri okudu. Ne ahenkli, ne hayali şeyler... Hele bir tanesi pek hoşuma gitti:

“Sevmekle söylemek iki eş bülbüle benzer!”

Hakikaten öyle. Bu şairler aşkı ne iyi anlıyorlar!

28 Şubat:

Artık evlenmeye karar verdik. Birkaç güne kadar annesini görücü gönderecek. Evimizin adresini verdim. Heyecan içindeyim!..

4 Mart:

Garip şey... Annesi pek basit bir kadıncağız. Kocasının ihtiyar bir mütekaid olduğunu, sıkıntı içinde yaşadıklarını, oğlunu bize evlat diye vereceğini söyledi. Hâlbuki ben onların evine evlat gibi gidecektim! Ooo, Allah esirgesin, böyle bir adama varmak mı?

Bir Genç Erkeğin Defterinden:

7 Şubat:

Dün yine rast geldim, yanımdan kaç defa geçti. Sanki derin bir hülya içindeymişim gibi görmemezlikten geldim. Yüreğim o kadar sıkılıyor ki... Sebebi malum: Parasızlık!

Vallahi sokağa çıkmaktan utanıyorum. Saçlarım omuzlarıma kadar indi. Bereket versin bu hali hüsn-i tefsir edecek bir mesleğimiz var: Şairlik!

Aman... Aç karnına bu vezin, kafiye belası da çekilir şey değil ya!

12 Şubat:

Bugün konuştuk. Bereket versin dün elbiselerimi benzin ile silmiş, ütölemiştim. Yoksa kızın yanında pek mahçup olacaktım. Halinden, tavrından zengin bir aileye mensup olduğu belli. Mantosu pek iyi değil ama kolunda güzel bir altın saat vardı. Benim büyük bir şair olduğuma kani. Nerede oturduğumuzu sordu: Boğaziçi dedim. Hangi gazetelere yazdığımı sordu: Henüz neşretmiyorum, hepsini birden çıkarıp büyük bir inkılâp yapacağım dedim.

Gözleri baygın bir neşeyle için için parladı. Ne derin ruhlu bir kız!

24 Şubat:

Bugün bir araba tuttum, Bebek'e kadar, yan yana, diz dize gittik. Bana: Şiirlerini oku diye ısrar etti. Çar-u naçar aklımda Tevfik Firet'ten, Hüseyin Suat'tan, Celal Sahir'den kalmış ne kadar perakende mısralar varsa hepsini kendi manzumelerim imiş gibi inşad ettim. O kadar beğendi, o kadar alkışladı ki, adeta sahiden ben yazmışım gibi sevindi.

Aaah, şu kızı bir alabilsem!

28 Şubat:

Nihayet evlenmeye karar verdik. Evlerinin adresini aldım. Birkaç güne kadar annemi göndereceğim. Eğer ailesi muvafakat edecek olursa... Ne saadet!

4 Mart:

Doğrusu şayran-ı hayret! İki odalı bir evde oturuyorlarmış. Beni evinin neresine alacaklar? Bugün hülyalarım, ümtlerim, alt üst oldu... Ooo, Allah esirgesin, böyle bir kızı almak mı?

KISA GÜNÜN KÂRI

Mahmure, ya on sekizinde ya on dokuzundadır, fazla değil. O yaştaki bazı kızlar gibi alçak gönüllüdür. Aşıklarından para beklemez, hediye ummaz, ikram istemez. Beklediği, umduğu, istediği şey pek sade, bunu da Fahri'ye açıkça söyledi:

— Ben, yeryüzünde, yalnız arabaya binmekten hoşlanırım. Senden başka hiçbir şey istemem, hiç hiç, ne para ne hediye, ne ikram!

Fahri bu tevazu'yu beğendi ve Mahmure'nin zeki olduğuna inandı. Öyle ya mademki orta halli bir kız, eviyle barkıyla, tuvaletiyle, kıyafetiyle bir zengin gibi yaşayamaz; hiç olmazsa bütün hayatını arabada geçirerek ihtiraslarından yalnız birini söndürür, zevklerinden yalnız birini tatmin eder, hiç olmazsa bir kira arabası içinde fukaralığını unuttur ve yayan yürüyenlere acımak salahiyetini kazanır: Bu da bir fikir!

Haftada iki defa buluşuyorlardı. Her defasında, Sirkeci'den aynı arabaya biniyorlar, bazı Fatih'e, Edirne Kapısı'na kadar, bazı da Şişli'ye, Hürriyet Tepesi'ne kadar gidiyorlardı. Bu gezintilerde gidilen yerlerin ehemmiyeti yoktur, nereye gidildiğinin farkına varılmaz. Bunu düşünmek arabacının vazifesidir. Her zaman Fahri'yle Mahmure'yi gezdiren arabacı kıranta bıyıklı, sırtı yuvarlak, yüzü kırmızı, gözü daima yere bakan, sessiz bir adamdı. Kendi de hayvanları gibi cılızdır. Zaten başka türlü olamaz, çünkü bütün arabacıların mukadderatı, bargirlerin mukadderatına müsavidir.

Zarar yok, Fahri'yle Mahmure arabacıyla bargirlerinden memnundular. Hayvanlar vazifelerini yapıyorlar, ölmeyecek kadar yürüyorlardı. Arabacı da vazifesini yapıyor, arkasına hiç bakmıyordu.

Ama fani dünyada neden bıkılmaz? İstanbul'un caddeleri de araba gezintilerine hiç müsait değil. Mahdud yerlerden sık sık geçmek fena, Fahri'yi hep aynı arabanın içinde, aynı günlerde, aynı kızla görenler çoğaldı. Zaten Fahri, sevgililerinden çabuk vazgeçer, bundan da vazgeçmek istedi, vazgeçti.

Artık her şeye fazla dikkat edenler Mahmure'yi aynı arabanın içinde, başka bir erkekle görüyorlardı. Nitekim Fahri'de eski sevgilisini aynı arabanın içinde, başka bir erkekle gördü, şaşmadı: O kızda bu araba tiryakiliği oldukça...

Mahmure'ye birçok defalar hep o arabada başka başka erkeklerle de rastladı. Bir ikisinde ona selam bile verdi ve içinden güldü: Şu dünyanın hali tuhaftır. Zavallı kızcağız, viran bir araba içinde sultanlar gibi gurur duyup, hala bu sevdadan vaz

geçmedi. Hakikaten dünya yüzünde yalnız arabaya binmekten hoşlanıyor, başka hiçbir şeyi istemiyor, hiç, hiç: Ne para, ne hediye, ne ikram...

Fahri bu kızı bir arkadaşına anlattı:

— Azizim, olur şey değil, sebzevat sandığı gibi köhne, kirli bir araba içinde bu kız mesud.

Arkadaşı gülüyordu, Fahri devam etti:

— Ve dünya yüzünde yalnız arabaya binmekten hoşlanıyor.

Arkadaşı gülüyordu, Fahri devam etti:

— Hem de ne araba, ah bir görsen...

Arkadaşı Fahri'nin sözünü kesti:

- Mahmureyi'de, arabayı da, arabacıyı da tanırım. Bunların üçü de bir yerde otururlar ve pekiyi tanışır. Mahmure, arabacının kızıdır!

ÇALI KUŞU

N: 35, S: 3 5 Nisan 1339

ÖĞLEYİN DAMA ÇIKANLAR

Zaten küçüklüğünden beri üzerinden terelellilik akan Abdüşşekür Bey evlendikten sonra büsbütün muvazenesizlik göstermeye, hele tenhada yalnız kalınca biz zırdeliden farksız işler yapmaya başlamıştı. Mamafih Abdüşşekür Bey yabancıların yanında mümkün olduğu kadar zevahiri muhafaza eder, sözü, sohbeti yerinde, uslu, akıllı, kamil bir insan gibi görünürdü. Oturduğu mahallede onun adı "Sinirli Bey" idi. Çocuklar bile yolda onu görünce birbirlerinin kulaklarına fısıldarlardı:

— Sinirli Bey geliyor.

Fakat Abdüşşekür Bey'deki hal, bir sinir işinden ziyade beyin işini andırıyordu.

Onun, evlendikten sonra gittikçe artan garabet hali ailesinin endişesini mucip oluyor ve her gün annesi ile karısı hacı, hoca, tekke, türbe dolaşarak biçareye bir şifa-yı acil taharri ediyorlardı.

Nihayet, bir gün iş doktora düştü, yüksek, rüzgarı sertçe bir yerde tebdil-i havaya lüzum göründü. Kışın, pılıyı pırtıyı toplayıp bahara terk-i mevki ettiği bir gün Abdüşşekür Bey ma'aile Topkapı haricinde Tepebağı'nda bir köşke nakl-ı hane ettiler.

***

Burada on gün kadar ikametten sonra Abdüşşekür Bey'in ahvalinde yavaş yavaş bir eser-i salah görüldü. Ailesi sevinmeye başladılar. Kır ve açık hava, bahçe işleri, bağlar, çiçekler arasında güneş banyoları, Sinirli Bey'in asabını oldukça yola yatırıyor. Bir cuma günü ma'aile yemeklerle ve arabayla Çırpıcı'ya gezmeye gitmeye karar verdiler. Abdüşşekür Bey, akşamdan buna muvaffakat ettiği halde cuma sabahı nedense caydı, siz gidin, ben bugün çiçeklerle meşgul olacağım diye ısrar etti. Aile cümbür, cemaat arabaya kurulup uzaklaştıktan biraz sonra Abdüşşekür Bey nargilesini doldurarak köşkün taraçasına çıktı. Keyfine, neşesine payan yoktu. Nargilesini tokurdattırken kendini etrafındaki bütün kırlara, bostanlara, denizlere hakim bir şehinşah zannediyordu.

***

Karşılarındaki filizi boyalı köşkte ma'aile Gani Baba isminde diğer bir deli ikamet ediyordu. Fakat bu, berikinden daha baskın, daha coşkun takımındandı. On sene evvel çıldırmış ve şimdiye kadar Birkaç defa tımarhaneye girip çıkmıştı. Vechen Karagöz'e benzer, gülünç, tuhaf, kara sakallı, esmer, şişmanca bir adamdı. İşi, gücü her gün sabahtan akşama kadar pencerede oturup gelene geçene laf atmak, dilini çıkarmak, bazen kızınca kafalarına saksıyı fırlatmak gibi şeylerden ibaretti.

Mehmet Gani Efendi bugün ber-mutat pencerede otururken gözü karşıki köşkün taraçasına ilişti, baktı ki, entari ve hırkalı bir beyefendi kurulmuş, nargile içiyor. Evvela bağırdı:

— İn oradan aşağıya!

Öteki duymayınca tekrar bağırdı, yine işittiremedi. Kendi kendine:

— İhtimal, dedi, sağır olmalı! Lakin herif amma tabiat sahibi, ehl-i keyif bir adam ha! Burada kapanık odada oturacağıma ben de onun gibi dama çıksam ne olur? Sonra kalktı, aşağıdaki merdiveni getirip yükün içinden tavana çıktı, beraber bir de sandalye aldı ve damın ortasına sandalyeyi atıp kuruldu. Şimdi Abdüşşekür Bey damda Gani Baba'yı görünce şaşaladı. Alık alık o tarafa bakmaya başladı. Gani Baba mütebessimane iltifat etti:

— Efendim vakt-i şerifiniz hayrolsun! Keyf-i Aliyeleri mütenhini mi, mütenhina mı?

— Allah ömürler versin efendim, siz de afiyettesiniz inşallah?

Bu esnada bahçelerde dolaşan birkaç çocuk bunları görünce aradaki tarlaya geldiler. O taraflarda Gani Baba'yı tanımayan yoktu. Bilhassa çocuklar, her gün onu “Deliye küp” diye kızdırırlardı. Şimdi yine başladılar:

— Deliye küp! Gani Baba'ya yuu!

Gani Baba da yalnızdı, evdekiler İstanbul'a inmişlerdi. Çocuklar alaya başlayınca o; evvela:

— Oğlan, hadi defolun oradan; beyefendiden, utanın her vakit şaka olmaz!

Çocuklar hiç oralı olmadan mütemadiyen bağıryordular:

— Deliye küp! Gani Baba'ya yuu!

Abdüşşekür Bey'in canı sıkıldı; hiddetle çocuklara çıkıştı. Fakat bu sefer ona da sardılar:

— Aaa bu da deli, bu da deli... Akıllı olsa hiç deliyle konuşur mu?

Gani Baba damdan bir kiremit alıp fırlattı. Peşinden bir de Abdüşşekür Bey attı. Çocuklar büsbütün rezalete başladılar. Gani Baba boyuna aşağıya kiremit yağdırıyor ve arada bir ötekini de teşvik ediyordu:

— At yahu, sen de at, durma, bu piçlerin birinin kafasını patlatalım!

İki deli yarım saat içinde damları tertemiz ettiler. Alacalık olarak iki damda da bir tek kiremit kalmadı.

***

Gece yarısı gök gürültüsü ile başlayan bir yağmur üzerine evvela Abdüşşekür Bey'in, sonra Gani Baba'nın ailesi feryada başladılar, herkes yalın ayak başıkabak sokağa uğradılar. Civar köşklere gürültüye koşanlar meseleyi anlamaya vakit kalmadan Gani Baba gür sesiyle haykırdı:

— Gündüzün öğle sıcağında dama çıkan işte böyle gece yarısı sokağa fırlar!

SELAMİ İZZET

N.36, S.2 9 Nisan 1339

HAVVA'NIN KIZI

Sevimli, nazenin, kibar, güzel bir kadındı. Takdim edildiğim zaman, tatlı bir tebessümle;

— İsmimi sormayınız, dedi. Ayşe veya Fatma... ben sadece bir kadını. Her kadın gibi, hepimiz Havva'nın kızları değil miyiz?

Bu kadın pek hoşuma gitmişti. Fakat birden bire ortadan kayboldu. Arkadaşlardan sordum, meseleyi anlattılar:

— Evet, dediler, doğru söylemiş... Her kadın gibi güzel –çünkü her ne suretle olursa olsun kadın kadındır ve güzeldir- ve her kadın gibi de bir kabahati vardır: İhanet. Tam sekizini de aldattı. Dokuzuncu kocası deli, budala bir aşıktı.

Karısının ilk ihanetini anlayınca, biçare adamcağız:

— Kadın, demiş. Neden üzerime ihanet ettin?

Kadın soğuk kanlılıkla cevap vermiş:

— O adam çok güzeldi de ondan!

Adamcağız:

— Anlaşıldı, demiş.

Ertesi gün sıkı bir پرداخ olmuş, pudralanmış, yeni elbise yeni potin almış. Pekala, güzel bir genç olmuş. Fakat kadın, durur mu? Kocasına bir daha aldatmış. Adam duyunca tekrar sormuş:

— Kadın, beni yine neden aldattın?

Kadın soğukkanlılıkla cevap vermiş:

— O adam çok zengindi de ondan.

Adamcağız:

— Anlaşıldı, demiş. Ertesi günü, ne kadar emlakı, arazisi, menkul ve gayr-i menkul nesi var nesi yoksa hepsini pazara çıkarmış. Bütün paraları getirip karısına vermiş.

Fakat kadın üçüncü defa olarak kocasına tekrar ihanet etmiş. Adam:

— Peki, demiş, ya bu sefer neden yaptın?

Kadın soğukkanlılıkla cevap vermiş:

— Çok tuhaftı, beni güldürüyordu da ondan!

Adamcağız:

— Anlaşıldı, demiş ve hemen çıkıp bir “Akbaba” koleksiyonu almış. Okumuş gülmüş, gülmüş okumuş. Bütün gece karısını kahkahadan bayıltmış.

Fakat mesele kapanmamış ki... Her haftanın başında ve sonunda aynı sual cevap başlarmış:

— Neden bana ihanet ettin?

— Çünkü o adam şöyle idi... veya böyle idi.

Nihayet, dokuz yüz doksan dokuzuncu ihanetten sonra, kocası tekrar sormuş.

— Kadın bana niye ihanet ettin?

Kadın soğukkanlılıkla cevap vermiş:

— Çünkü o adam katildi de ondan...

Adamcağız:

— Anlaşıldı, demiş. Hemen karısını öldürmüş ve ancak bundan sonra onun ihanetinden kurtulabilmiş!

OSMAN CEMAL

N: 41, S: 4 26 Nisan 1339

ESBAB-I HARİK

Esrarkeşler, dalganın en tatlı yerine gelmişlerdi. İçlerinden biri duvarda asılı bağlamayı indirip çalmaya başladı ve sonra hep bir ağızdan şu şarkıyı tutturdular:

Bizim elde mor sünbüllü bağlar var

Anasından ayrı kalmış ağlar var

Ben gidemem aramızda dağlar var

Üçüncü mısra terennüm olunurken ocak başında yeni bir nargile doldurmakla meşgul olan kara yağız, cılız, gözleri çekik, göğsü bağı açık delikanlı sordu:

—Ne dağları var?

Ötekiler sustular. Bir müddet dalgın dalgın birbirinin yüzüne bakıştılar. Sonra biri atıldı:

—Öyle ya, ne dağları var? Keşiş Dağı mı, Elek Dağı mı, istranca mı, yoksa Himalaya mı?

***

Şehremini civarındaki bu esrarkeş kahvesinin yarım saat kadar ilerisindeki tarlaların arasından bir deve katarı geçiyordu. Aheste reveşle birbiri ardı sıra yürüyen hayvanların manzarası uzaktan bir silsile-i cibali andırıyordu. Aralarındaki dağ mubahesesi esnasında esrarkeşlerden birinin gözüne bu develer ilişince ötekilere dedi ki:

—Himalaya Dağlarına benziyor.

Sonra eliyle develeri göstererek:

—İsterseniz siz de bakın!

Hepsi birden baktılar ve bir kaçını tasdik ettiler.

—Evet, Himalaya Dağları olsa gerek.

—Lakin dağlar yürüyorlar galiba... Yoksa bana mı öyle geliyor?

—Dağ yürür mü oğlan, kendine gel!

—Yürüyor, yahu, şu top ağacın hizasındalar, bak, bir dakika sonra nereye gelecekler?

Dalgacılar, merak ve hayretle hep birden pencerelere üşüştüler, develeri göz hapsine alarak muhaverelerine devam ettiler:

—Evet bize doğru geliyorlar.

—Yahu, ayıp be, koskoca Himalaya Dağları bizim ayağımıza gelsin, bu yakışık almaz bir iş olur. Kalkın, istikbal edelim!

—Lakin bak bak şu ortadaki tepe ammada yüksek ha! Mutlaka mektepte iken okuduğumuz gavrisangar tepesi orası olmalı.

—Ta kendisi birader... Ben bir tarihte oraya çıkmıştım, tanıdım...

—Haydi, yine çıkalım!

—Haydi, kalkın...

—Dur, acele etme, o yol kayalıktır, çıkamayız, sağdan yürü! Bak, dikkat et, önünde uçurum var.

—Lakin birader, yükseldikçe hava serinliyor.

—Daha dur bakalım, ne gördünüz? Eğer tepeye çıkarsak donarız. Yukarda tam iki arşın kar vardır.

—Belli, soğuğu ta buralara geliyor!

—Bakın, karları görüyor musunuz?

—Ooo, kanun-ı sanide miyiz yahu, donacağız! Biraz çalı çırpı topşayıp ateş yakalım!

—Haydi, durmayın, kar, fırtına ziyadeleşir. Geriye dönsek daha iyi değil mi?

—Hele biraz ateş yakıp ısınalım, dinlenelim de sonra döneriz.

***

Esrarkeşler, kendilerini Himalaya Dağlarının tepesinde kar tipileri içinde donuyor farz ederek kahvenin pikeleri altındaki tahta kırıntılarını toplayıp ateş verirler. İki dakika sonra kahvenin içini alev ve duman kaplar ve sonra şu muhavere başlar.

—Yahu bu ne duman, bu ne ateş?

—Gel kebaba, gel kebaba!

—Ne kebabına?

—Ciğer kebabına.

—Yanıyor muyuz, ne oluyoruz çocuklar?

—Ne yapacağız?

—Kaçalım!

Hepsi birden kendilerini kapıdan dışarıya dar atarlar. Ve ertesi gün gazeteler harîki şöyle tasvir ederler:

Dünkü Yangın

Şehremini civarında (...) mahallesinde Arap İsmail'in kahvesinde kimse bulunmadığı bir sırada mangaldan ateş sıçrayarak harîk zuhur etmiş ve etrafa sirayetiyle

on beş hane iki dükkan ve bir mektebin yanmasına sebep olmuştur. Esbab-ı harik hakkında zabıtaca tahkikat yapılmaktadır.

OSMAN CEMAL

N.50, S.3 28 Mayıs 1339

NEREDEN TANIYORMUŞ?

Ali Numan Bey'in gözlerindeki za'f-ı basar arttıkça fena halde canı sıkılıyor, fakat bir türlü gözüne göre bir gözlük alıp takamıyordu. Çünkü gözlük, ona bir çeki taşı kadar ağır ve sıkıntılı geliyordu.

Numan Bey, bir akşam geç vakit Sarıyer'den vapura bindi, İstanbul'a gelecekti. Alt kat salona inip bir köşeye kuruldu. Kamarada kendinden başka daha üç beş kişi vardı. Karşiki köşede tıknazca, iri yarı, bıyıkları ve kafası matruş biri oturmuş uyukluyordu. Vapur Beykoz'dan kalkarken bu zat gözlerini açtı, ayağa kalktı ve etrafı dikkatle süzdükten sonra gözlerini Numan Bey'e dikti, süzmeye başladı. Numan Bey içinden, her halde bir bildik olmalı ama acaba kim, diyordu. Bir aralık kalkıp selamlayacak oldu, fakat ya bir yabancı ise, fena halde mahcup olurum, diye bundan vazgeçti. Gözlerindeki zafiyetten dolayı zaten birçok defalar böyle mahcubiyetlere maruz kalmıştı. Her ne hal ise, dedi, eğer bildikse gelir, kendini tanıtır. Beş dakika sonra o zat Numan Bey'e bakarak başın salladı ve eliyle yanındaki yeri gösterdi. Numan Bey, yine bir yanlışlık olmasın, diye düşünürken bu sefer öteki, yerden bir selam verdi. Artık bu selam ta kendisine idi, zira yanı başında başka kimse yoktu. Hemen mukabele etti ve fesini, bastonunu alarak o zatın yanına gitti. Fakat yakından dikkatle yüzüne bakınca tanımadı. Bu, hiç şüphesiz ya bir yabancı yahut şimdi unutulmuş pek eski ahbaplardan biriydi.

— Af edersiniz efendim, zat-ı âlilerini birden bire tanıyamadım.

— Biraz düşünün...

Numan Bey düşündü, sonra:

— Hatırlayamıyorum efendim, dedi. İhtimal zihinler yorgun... Nerede teşrif etmiştik?

— İyi düşünün a canım...

— Nerelerde buldunuz efendim?

— Siz nerelerde buldunuz? Evvela siz söyleyin!

— Bendeniz İzmir'de buldum, Konya'da buldum, Habil'de buldum...

- Başka nerelerde bulundunuz? Geçen sene nerede idiniz?
- Geçen sene Üsküdar'da idim.
- Gördünüz mü bak, işte Üsküdardan tanışıyoruz. Bendenizde geçen seneyi Üsküdar'da geçirmiştiniz.
- Üsküdar'ın neresinde ikamet buyuruluyordu efendim?
- A... tecahül-ü arifane mi gösteriyorsun, tımarhanede beraber değilmiydik yahu?

Diğer yolcular telaşla merdivene koşuştular ve memura dediler ki:

- Aman aşağıda iki tane deli var.

Numan Bey bağırdı:

- Af edersiniz, efendiler, ben deli değilim!

Deli gülerek atıldı:

- Evet, ama gel de onu sen doktorlara anlat! Bende deli değilim yahu! Diye ter ter tepinmiş, fakat bir türlü derdimi anlatamamış, soluğu tımarhanede almıştım!

YUSUF ZİYA

N.53, S.4 7 Haziran 1339

BIRAKTIĞI GİBİ BULMUŞ

Eşhas

İbrahim : Otuz yaşında, saf kalpli bir genç. Memuren taşraya gidiyor.

Muhibbe: Yirmi yaşında, güzel, zarif, İbrahim ile sekiz ay evvel evlenmişler.

Cemil : İbrahim'in eniştesi. Yirmi dokuz yaşında, çok şık, çok güzel, çok çapkın. Bütün ömrü Avrupa'da geçmiştir.

Sahne : Kadıköy'nde bir köşkün salonu.

Mevsim: Kış.

Birinci Meclis(İbrahim- Muhibbe)

Muhibbe:

“Beni nasıl bırakıp gidiyorsun İbrahim?”

İbrahim:

“Gitmezsem azlederler, vazife gayet mühim?”

Muhibbe:

“Daha sekiz ay evvel olmuştu düğünümüz,

Göz açıp kapamadan geldi hicran günümüz?
 Bu gece saatlerce için için ağladım,
 Ben ki bütün ömrümü yalnız sana bağladım,
 Ben ki senden öğrendim saadeti, neşeyi
 Ben ki senden öğrendim ne varsa güzel, iyi
 Şimdi senden uzakta nasıl ayrı yaşarım?
 O kadar yalnızım ki ben nasıl uğraşayım?
 Böyle hicran içinde hayatın işleriyle
 Hicran yiyor kalbimi, zehirli dişleriyle!
 Sonra! Biliyorsun ya, sekiz aylık gebeyim,
 Gel bari, ayrılmadan gel bir daha öpeyim,
 Gel bir daha sıkayım göğsümde bari seni,
 Yanan dudaklarımdan al artık son buseni

İbrahim:

“Muhibbe, emin ol ki sensin başımda tacım
 Muhibbe, senden fazla teselliye muhtacım,
 Senden... hayır, canımdan ayrılıyor gibiyim,
 Hem aşkın garibiyim, hem yer yurt garibiyim.
 Bir ay sonra küçücük bir yavrumuz olacak,
 Senin kalbin annelik şefkatiyle dolacak,
 Bense ta uzaklarda hasret çeken bir baba,
 Söyle, sen mi bedbahtsın yoksa ben mi acaba?”

Muhibbe:

“İbrahim, beni düşün, bana her gün mektup yaz,
 Sen gelmezsen ben sana mutlak gelirim bu yaz?”

İbrahim:

“Ah o günü bir görsem ne bahtiyar olurum,
 İnşallah seni yine tabiki böyle bulurum!”
 (Karı koca ağlaşarak öpüşürler.)

İkinci Kısım

Muhibbe haftalarca gözyaşları dökmüştü,
 Nihayet üzüntüden artık yatağa düştü,
 Gittikçe zayıflıyor, gittikçe eriyordu,
 Doktorlar ona her gün teselli veriyordu,
 Nihayet bir küçücük kızı geldi dünyaya
 Hasretle dolan kalbi daldı başka rüyaya
 Böyle sevinç içinde oyalanıp giderken
 Bir gün onun kapısı çalındı erken erken
 Paris'den İbrahim'in eniştesi gelmişti,
 Muhibbe'nin hayatı bütün bütün değişti!
 Cemil hem pek güzeldi, hem zekiydi, hem şıktı,
 Bütün Paris kızları bu genç Türk'e aşıktı.
 Muhibbe'de bir anda düştü onun eline
 Enişte bey kavuştu her türlü emeline!

Üçüncü Kısım

İbrahim İstanbul'a üç yıl sonra dönmüştü,
 Fakat bütün sevinci bir lahzada sönmüştü,
 Nasıl gebe bırakıp gittiyse Muhibbeyi
 Üç yıl sonra aynıyla buldu aynı gebeyi!

KIVILCIM

N.60, S.2 2 Temmuz 1339

NAŞİT BEY'İN EVLENMESİ

Naşit Bey, eğer ilk tehhümle karar verdiği zaman evlenmiş olsaydı bugün belki torunlarının düğünleriyle meşgul olacaktı. Hâlbuki o hala İstanbul'un dört köşesinden isim, adres toplar ve defterine bütün evlenme çağında bulunan kızlara ait mufassal malumatı kaydeder, dururdu. O derecedeki eğer her sene dolup değişen bu defterlerin hepsi toplanarak neşr edilmiş olsa kadınların türlü ahval ve evsafından mürekkep yeni bir kamus-u alam vücuda gelecek ve bu muazzam kitap Darü'l-Fünun İctima'ıyyat ulemasına kıymetli bir mehaz olacaktı. Onun yeni bir namzetliği karşısında bazı defa kız anaları aradaki mutavassıtlara:

— Naşit Bey mi hanım? Başıma gelenler, vaktiyle o benim annemi de istemiş... Derler ve bu hadise her defasında İstanbul içinde çalkanırdı. Filhakika Naşit Bey vaktiyle nişanlandığı hanımların zaman geçince tesadüfen kızlarıyla evlenmek istemiş, daha sonra torunlarına talip çıkmıştı.

Mamafih, Naşit Bey İstanbul bekarları içinde en bakir ve en mümtaz olmak şöhreti daima muhafaza ettiği için şimdiye kadar hiç kimse tarafından reddolunmamıştı. Daha doğrusu buna vakit kalmadan daima kendisi daha evvel vazgeçmiş bulunurdu. Çünkü onun zaruri ad ettiği ufak tefek bazı şartlar ve ölçüler vardı. Hatta bunları daima tekrardan usandığı için bir yanlışlık olmasın diye bir gün muntazam bir cetvel halinde tab' ettirmiş ve bütün aşinalarıyla dostlarına dağıtmıştı. Mesela o cetvelde başlıca şöyle bir takım kayıtlar vardı:

Boyu asgari 1 metre 72, 5 santimetre, vezni 65 ile 83 kilo arasında, göğüs muhiti 87,5, kalça 97, baldır 32... Bütün bu şartlara tamamıyla uygun kız bulmak epeyce güç olduğu halde onu seven arkadaşları behemehal evlendiğini görmek için yapılmadık fedakarlık bırakmazlar ve ellerinde türlü nev'iden ölçü paketleriyle görücüye giden hanımlar mahalle mahalle dolaşarak genç kızları boks şampiyonları gibi ölçüp biçerler, fakat neticede Naşit Bey'in defterine ancak yeni malumat hazırlamış olurlardı. Çünkü Naşit o kadar zahmetten sonra teknil şartlara uygun gelen namzetlerden hiç hatıra gelmeyen sebeplerle vaz geçerdı.

Naşit Bey hiç spor yapmazdı, ama bazı yakın dostları zaman geçtikçe bu evlenme arzusunun onda bir nev'i spor ibtilasından başka bir şey olmadığını anlar gibi oldular hükmettiler ki Naşit Bey, teehhül etmekle değil, ancak evlenmeye namzet bulmakla mesud olabilir.

Bu hükmün hemen müttetikken verildiği günden sonra artık onun izdivacıyla meşgul olmak modası hayli tavsadı.

Epeyce uzun bir fasıladan sonra bir gün Naşit Bey tünele doğru telaşlı telaşlı yürürken en yakın arkadaşlarından Abidin Bey'le karşılaştı.

— Haberin var mı Abidin, ben artık evleniyorum.

Abidin bittabi' latifeye hamletmişti. Fakat öteki ısrar etti:

— Pekala, ama nerede bulabildin, kim aradı?

— Artık bu sefer kendim arayıp buldum, baktım uğraşan yok.

— Ya ölçüler? Hepsini tamam mı bari?

— Hayır, hiç birisi... Çünkü nasıl olsa hepsinin bir arada bulunamayacağını anladım, -cebinden defterini çıkararak- boyu 1,35; vezni 33,5; göğsü 52...

- Ama bu rakamlarda fazla eksik değil mi?
- Evet, hafif sıklet şampiyonu demek istiyorsun!

Naşit latifenin fazla uzamasından çekinerek acele işi olduğu bahanesiyle ayrıldı.

Aradan iki hafta geçmişti. Abidin önünde dalgın dalgın yürüyen Naşit'e tesadüf etti. Koluna girdi.

- Nihayet güveyi girdin mi, tebrik edeyim mi?
- Girdim ama yine çıktım.
- Bir şey anlamıyorum.
- Yani ertesi gün ayrıldık.
- Peki ama neden?
- Neden olacak, ömrümde böyle şey işitmedim. Hatırıma gelmeyen başıma geldi. Biliyorsun ki ben her türlü şartımdan senelerden beri zaruri gördüğüm ölçülerimden vaz geçmiştim. Hâlbuki nazeninim düğün gecesi elinde bir santimetre şeridiyle yanıma yaklaşmasın mı? Meğerse onunda defterinde elzem gördüğü bir takım rakamlar varmış!

3.1.3. Hatıra

KIVILCIM

N.34, S.2

2 Nisan 1339

BORAZAN BEKİR

Merhum Ömer Seyfettin anlatırdı: Üçyüz yirmi üçte Manastır'da bölük zabıtlıyım. O zaman fazla talim falan yok. Kışlada iç sıkıntısından bütün gün patlıyorum. İki çift lakırdı edecek bir adam da bulamazdım. Bereket versin bizim Borazan Bekir'e! O ne harkülade bir sersemdi ya Rabbi! Bekir'in halinden, sözlerinden aldığım zevki dünyada çok az insanda bulmuşumdur. Ben orta kafada insandan, bir çırpıda kesilmiş otlar gibi birbirine benzeyen mahlûklardan pek hoşlanmam. Bence insanya dahi doğmuş, yahut dehası tersine dönmüş olmalı ki can sıkmasın. İşte Borazan Bekir, ikinci fasıladan bir tipti. Hatta bu harküladeligi için onu ben on başı yaptırdım da kendi mangasından nasıl olupta bir neferin eksik geldiğine bir türlü akıl erdiremezdi. Noksan olan neferin bizzat kendisi, yani şimdi onbaşı olan Borazan Bekir olduğunu kabil değil bulamazdı. Fakat Bekir'in hizmetine, itaatine diyecek yoktu. Kunduracı camekânında zabıt çizmesi görse

derhal selamı basardı. Birgün balık almasını söylemişim. Biçareyi suda boğulurken güç kurtardılar. Meğerse pazarda balık bulamamış, tutmak için nehre atılmış. İnsanın balıktan daha alık olması güzel bir şeydir. Bekir'in bir tuhaf huyuda borusundan hiç ayrılmamaktı. Sokakta, kışlada, yatakta hep borusuyla beraber bulunurdu.

Lakin birgün beni fena halde kızdırdı. İstanbul'da hatırlı bir zata göndermek üzere bir teneke bal hazırlamışım. Onu postaya verecekti. Aynı zamanda eski potinlerimi de tamir için kunduracıya bırakacaktı. Akşama birde ne göreyim? Belki tahmin edersiniz: Balı kunduracıya, potinleri de postahaneye vermiş. O aptal tavrını görünce elimden bir kaza çıkacaktı.

— Sakın Bekir! Bir daha gözüme görünme!

Diye haykırdım. Hakikaten o akşam hiç görünmedi. Onu takip eden günlerde de zuhur etmedi. Tekmil kışlayı ve civarı aradılar. Herhalde korkusundan değil, çünkü korku bilmezdi, fakat emre itaatten savuşmuş, kim bilir hangi deliğe saklanmıştı.

Manastır'da iken yaz sabahları kışladan erken çıkar, kırdı dolaşır ve çok defa yolumu tatlı peyklere kadar uzatırdım. Bu saatlerde Sütçü Mihal'in kızı Despina bakraçlarıyla oraya gelirdi. O zaman Üsküp'de bir kadın kuyruklu yıldız gibi ender görülen bir şeydi. Bende de gençlik, toyluk var. Yine oraya kadar sürüklendim. Baktım, Despina büyük çınarın dibinde sırtarak galiba beni bekliyor. Güzel denecek birşey değildi. Ama körpe, gürbüz, cana yakın bir köylü kızı. O gün şakalarımı biraz daha ileriye götürdüm. Daha fazla dost olduk. Beraber biraz dolaşmayı teklif ettim. Nazlanarak kabul etti. İlerideki samanlığa doğru yaklaşırken epeyce hararetlenmiştik. Ben usulen kendisini çok sevdiğimi söylüyordum. O buna inanmamış görünüyordu. Verdiğim teminatın kuvvetiyle samanlığın kapısından girerken sordu:

— Peki, Ömer Bey! Sen benim gibi fakir bir köylü kızın nesini seversin?

O dakikaya kadar bunu bende düşünmemişim. Hemen aklıma geldi: Bakraçlarla yürürken dolgun kalçalarının iki tarafa vezn ile raks etmesi hoşuma gidiyordu, bunu söyledim.

— Öyle ise, dedi, daha bir defa yürüyeyim de göresin!

Ve bir tarafında saman yığılı geniş çatının altında bakraçlarıyla sallana sallana bir resmigeçit yaptı. Sonra önümde durarak dedi ki:

— Ben seni ilk defa talimde kumanda verirken görmüştüm. O halini çok severim.

Ne olur sende bir kumanda verde yakından göreyim.

O dakikada manasızda olsa kızın istediğini yapmak lazımdı. Zaten bu teklif birazda gururumu okşadı. Hemen vaziyet aldım. Kılıcımı çektim, bağurdım:

— Hazır ol! Borazanlarla beraber marş!

Kumandayı henüz ikmal etmiştim saman yığılı köşeden keskin bir boru sesi yükseldi. Kız bakraçları attı, ben kılıcı bıraktım. Samanlıktan dar fırladık.

Arkama döndüğüm zaman baktım ki bizim Borazan Bekir yürüyüş hevesiyle ve muntazam adımlarla kışla yolunu tutmuş gidiyordu!

PEYAMİ SAFA

N.69, S.2 2 Ağustos 1339

EVHAMLİ BİR YOLCU

Dünkü gibi aklımda. Geçen senenin Şeker Bayramı'ydı. Elimde beş kocaman hediye paketiyle Küçükçekmece'deki çiftliğe gitmek için Makri Köyü'nden şimendifere bindim. Vagona hiç kimseler yoktu. Pardüsümü ve paketleri yerleştirdim, bir pencere önüne oturdum. Tren kalkmak üzereydi, vagona bir adam daha geldi, o kadar boş yer dururken ta karşıma geçti, oturdu.

Yüz yüze bakiştık. Otuzbeşlik vardı. Gövdesi, elleri, ayakları büyük, esmer yüzü ve saçsız başı ufacık, burnu yassı, gözleri şaşlı, kaşları çatık, baktıkça insana evvela bir merhamet, sonra bir hayret, gitgide gülmek ihtiyacı veren garipçe bir adamdı. Benim kendisinden ayrılmayan gözlerim karşısında birdenbire yerinden kalkarak ellerini oğuşturmaya, birşey söylemek istediği halde cesaret edemiyormuş gibi sık sık yüzüme bakarak başını dört yana çevirmeye başladı. Vagonun kapısına yürüdü, gitti, geldi, durdu, dolaştı, pencerelerden baktı, yine karşıma geçti, oturdu, yine ayağa kalktı, yine ellerini oğuşturdu, yine vagon kapılarından pencerelere pencerelerden kapılara gitti, geldi, yürüdü, dolaştı, yine karşıma geçip oturdu.

Bu sefer, gözlerimin içine dalan anladım ki benimle konuşmaya karar vermişti. Biraz gülümser gibi oldum, başladı:

— Beyefendi... Afv buyurunuz... Sizi de rahatsız ediyorum... Fakat başıma büyük bir felaket geldi. Bir türlü kendime yediremiyorum.

— Geçmiş olsun efendim...

— Felaket henüz geçmedi... Şimdi anlatırsam bu asabiyetime hak vereceksiniz.

Gayet kısa ehemmiyetsiz görünen birşey. Bu akşam Sirkeci'de, bir müvezzi çocuğundan gazete aldım, elli kuruş bozdurdum, paraları cebime atarak trene bindim, birde ne göreyim? Müthiş! Müthiş! Keşf edebilir misiniz?

Dirayetimi zorlayarak epey düşündüm. Hiçbir şey keşf edemedim. Sinirli muhatabım avucunu avucunu yüzüne yapıştırdı:

— Meğer meğer zavallı çocuğun yarım lirasını vermemişim! Düşününüz felaketi... Müthiş değil mi?

— Ben bu mesele de o kadar dehşet göremiyorum. Yarın çocuğu bulur küçük bir bahşişle parasını iade edersiniz.

— Ya çocuk orada yoksa? Müvezzi bu, bir yerde durmaz ki, oradan oraya gezer. Ve birdenbire coştı:

— İşin dehşeti nerede bilir misiniz? Bu çocuk fakirdir, yarım parası çıkışmayacak bir daha gazete alamayacaktır, belki de... Beş on para kazandığı bu meseleye ebediyen veda edecektir. Belki de anası babası vardır, yarım liranın hesabını ondan soracaklar, cevap alamayınca zavallıyı döveceklerdir. Belki de babası yoktur yalnız annesi, annesi yoktur yalnız babası vardır. Bütün ailenin geçimi yüzdendir. Belki de bu gece aç kalacaklardır. Daha müthişi var: Belki de, bu yavrucağızın beslediği aile efradından biri hastadır, böyle birdenbire ilaç parası eksilince devasızlıktan ölüverecektir. Belki de o ölünce kederden ötekilerde hastalanacak, birincye iltihak edeceklerdir. En müthişi de nedir bilir misiniz? O çocuk beni hırsız zannedecek, her gün her gece bana beddua edecektir. Anlıyorsunuz ya vaziyeti mi? Müthiş!

Muhatabım karşımdan çekilerek vagonu yine arşınlamaya başladı: besbelli o evhamlı, vesveseli, kuruntulu, meraklı dediğimiz adamlardan biriydi. İstemeyerek sebep olduğu küçük bir felakei mübalağa ediyor, başına yok yere dert çıkarıyordu. Fakat ne olursa olsun böyle kuruntulu bir fazilet merakını beğendim ve adamcağızı takdir ettim:

— Maşallah... Çok ince düşünüyorsunuz. Aşk olsun doğrusu... Bu kadar namuskârlık her kulun harcı değil.

Muhatabım sözlerime hiç ehemmiyet vermez görünüyor, muttasıl:

— Ah, ah, ben ne yaptım, ne haltlar karıştırdım, bilmeyerek, istemeyerek cani oldum! Diyordu.

Şimendifer Ayastefanos'a gelince vagonun kapısına doğru yürüdü, biraz durdu, elleriyle öteki vagona işaretler yaptı, sonra bana döndü:

— Sizi bitişik vagonlardan çağırıyorlar, dostunuz olacak! Dedi.

Hemen yerimden kalktım, öteki vagona geçtim, hiç kimseler göremedim, bu kuruntulu adamın aklından zoru olacağına hükm ederek tekrar bizim vagona geldim ve şaşkınlığımdan dona kaldım: Evhamlı yolcu, ortalarda yoktu, kezalik bizim perdesü ile paketlerde kendisine refakat etmişlerdi.

CELAL NURİ (MÜSTENSİH: ANBER)

N.39, S.4 19 Nisan 1339

DERSİM MEBUSU DİYAP AĞA**-ANKARA MEKTUPLARI-**

Diyap Ağa'yı bilmem tanır mısınız? Bu mübarek pir-i ruşen-i zamir, ümmi olduğu halde değme alimlere, fazıllara, hakimlere, şairlere, ediplere, her hususta taş çıkartır. Seksen beş yaşında olan bu zat belki seksen beş lisana vakıf ve bir o kadar evlat ve torun sahibidir.

Gayet kalender ve rind meşrep, hoşgû, musahebeti tatlı, zarif bir adamdır. Terazinin bir gözüne Süleyman Nazif'i, Cenab'ı, Yahya Kemal'i, Fazıl Ahmet'i, Tunalı Hilmi'yi, Ahmet Cevdet'i hatta abd-ı acizi diğerine de Diyar Ağa'yı koysalar, bilatereddüt diyebilirim ki ağa-yı müşareleyh daha ağır gelir.

Diyap Ağa'yı dün ikametgâhında ziyaret ettim. Tüylü bir tiftik posteki üzerinde başdaş kurmuş iki tutam uzunluğundaki beyaz sakalını oynatarak bulgur köftesi yiyordu. Selam verdim ve gülerek yanına oturdum. Lisan-ı maderzadıyla şakacı bir da ile dedi ki:

— ... (Kürtçe mısralar)

Türkçesi: “Ne gülüyorsun, gülünecek ne var?”

Mukabeleten dedim ki:

— Sizi görünce gönlüm ferahladı, onun için gülüyorum.

Bunun üzerine kendi de güldü ve ilave etti:

— ... (Kürtçe mısralar)

Yani: “Gel bana yardım et, beraber yiyelim.”

Henüz yemek yemiştım, teşekkür ettim. Ağamız yemeğini bitirdikten sonra bana sade kahve ve çubuk ikram etti. Sonra duvarda asılı altı telli bağlamasını indirip kürtçe şu şarkıyı çalmaya başladı.

Manası: “Sen benim elemelerimi duymamazlıktan geldin, gönlümü fena halde kırdın...”

Ağayla hayli hoş sohbetler yaptık. Bana Dersim'deki hayatından, meşgalesinden bahs etti ve söz şiire, edebiyata, felsefeye intikal edince derin bir mütefekkir ve büyük bir feylesof tavrıyla dedi ki:

— Oğlum, dünyada en büyük şair, en büyük feylesof, tuzda şeker ve şekerde tuz lezzeti bulan, yani ki zehirle panzehiri bir tutan kimsedir. Sizin şair ve feylesof dediğiniz kimselere bakıpta gülüyorum. Onlar birşeye üç, beş isim veriyorlar. İşte şu

esen rüzgara şimdi poyraz diyorsunuz, yarın lodos, öbür gün karayel, daha ertesi gün, gün doğrusu... Hâlbuki esen hep o rüzgar değil mi? Bugün canı sağdan sola seyr etmek istiyor, yarın soldan sağa... Nitekim insanlarda öyle değil mi? Şimdi sen ki Gelibolu Mebusu Celal Nuri Bey'sin, bugün Ankara'dan kalkıp İstanbul'a giderken sana yine herkes Celal Nuri Bey dedikleri halde, İstanbul'dan buraya dönerken adın, sanın değişiyor mu? O halde rüzgarın nasıl değişiyor? Pilav her yerde pilavdır. İster Ankara'da, ister Dersim'de, ister İstanbul'da hangi aşçıya gitseniz pilavın adı değişir mi? Ama kimi nohutlu, kimi şehriyeli, kimi domatesli, kimi fıstık üzümlü... Fakat şunların hepsi de pilavdır ya... O halde İleri, Tanin, İkdam, Akşam, Tevhid, Tercüman gibi isimler ne oluyor? Çeşnileri değiştirmekle isimlerinin değişmesine hacet var mı? Hepsine birden niçin "ceride" demiyorsunuz?

Pir-i ruşen-i zamir murakabeye varır gibi bir müddet gözlerini kapadı, sonra açarak:

— Muhabbetimiz şimdilik kâfidir, ileride yine görüşürüz, buyrun çıkıp birazda gezelim, dedi. İşte size Ankara'nın, belki dünyanın en büyük mütefekkir ve hakîmini takdim ediyorum: Dersim Mebusu Diyar Ağa...

3.1.4. Söyleşi

ANBER

N.64, S.3

16 Temmuz 1339

BİR MEKTEP MUALLİMİYLE MÜLAKAT

On senedir İstanbul mekteplerinde muallimlik eden eski ahbablardan Halil İbrahim Bey'i dün, Çamlıca'da bir bahçede toprak çapalarken gördüm.

— Vay azizim, maşallah! Demek tatilden bila-istifade bahçeyle, ziraatle uğraşıyorsun?

— Ooo, buyursunlar, iki gözüm efendim, nerelerdesin ayol, bir senedir seni kaybettik, lütfen bir kahvemizi içmez misin?

Çitin kenarından atladım, bir kiraz ağacının dibindeki kanepeye yan yana oturduk.

— Ey, ne var ne yok bakalım?

— Güzellik efendim, sende ne var ne yok?

— Bende muallimlikten istifa ettim. Üç aydır burada ziraatle meşgulüm.

— Oh, çok ala... Fakat istifaya sebep?

— Efendim, biliyorsun ki ben biraz sıkıntılı, sinirli adamım. Mektepler beni çok yordu. Hele bu son iki sene zarfında anamdan emdiğim süt burnumdan geldi. Evvelki sene beni Zekur Mektepleri’nden Ünas Sultanileri’ne nakl etmişler, iki kız mektebine edebiyat ve Fransızca muallimi tayin etmişlerdi, biliyorsun. Fakat kız mekteplerinde hocalık, erkek mekteplerinden daha zormuş. Bahusus, benim gibi sinirli, yüreği yufka kimseler için hiç tahammül olunur şey değil. Mektebin birine daha ilk gittiğim gün edebiyat dersinde Hamit’in bir şiirini okutup üzerinde tahlilat yaparken birde baktım ki, hanım kızlardan bazılarının gözleri yaşardı. Diğer mektepte Fransızca dersinde Mari Antuvanat’ın nasıl giyotine gittiğini tasvir eden bir parçayı tercüme ediyordum, sınıfta bir vaveyladır koşturdu, ağlayan, hıçkıran, saçını başını yolmanın haddi hesabı yoktu. Bittabi benim refik-i kalbim böyle şeylere tahammül edemeyeceği için dersi yarıda kesmeye mecbur kaldım. Diğer bir gün bir hanımefendiye, “Fakat efendim, biraz çalışmanız icab etmez miydi?” ihtarında bulundum, tesirinden sapsarı kesildi. Az kalsın bayılacaktı. Üç gün sonra diğer bir hanıma “Yanlışı okuyorsun” dedim, hemen gözleri dolu dolu oldu ve “Aman içime bir fenalık geldi” diye dışarıya çıktı. Bunun üzerine tekrar Zekur Mektepleri’ne nakl ettim. Ettim ama buna da pişman oldum. Mart mıydı, nisan mıydı, serin ve iyice yağmurlu bir gün, “Yarın Şişli tarikiyle Kâğıthane’ye kadar bütün muallim ve talebe birlikte bir yürüyüş var” dediler. Ertesi gün sabahleyin mektepte toplandık ve yola revan olduk. Köprüden geçerken çenelerim zangır zangır titriyordu. Aksi gibi potinlerde ayağımı öyle sıkıyordu ki Galatasaray’ın önüne gelince topallamaya ve Taksim’de sek sek oynar gibi bir ayaküstünde yürümeye başladım. Biraz daha ileride “Benden paso” deyip bir kapının merdivenine çöktüm, ayağımdan kundurayı çıkarıp elime aldım çorapla tramvaya atlayarak geri döndüm. Meğer nasır yerinden oynamış, bir senedir hala o parmağımın muzdaribim. Bir günde mektepte terbiye-i bedeniyye muallimi geldi, aman dedi, senin omuzların pek dar, gel sana biraz jimnastik yaptırayım, yoksa halin fena... Bir gün de kollarını şöyle aç, bacağını böyle kaldır, belini şöyle kır, falan derken çat etti sol kolum çıktı, tam üç ay çıkıkçı parası verdim. Esasen fazlada yorulmuştum, haydi dedim artık istifa edip birazda bizim babadan kalan bağ bahçe ile meşgul olayım! Sen söyle, fena mı ettim sanki?

4. BÖLÜM

4.1. EKLER (ÖRNEK METİNLER)

اسكى شاعرلره كوره

قادين صاجى بر ييلاغمش ا

تلقیات

یکی "مودا نه اولاجق؟"

ایشته بونی شیمیدین تامیه کسدیرمک بک کوچ.. کیسی دیور: اییک بلوز یرنه بروسه دو قومه سندن ظبین؛ لوترمالو یرنه چوبانک کیدیکی که به ، یا خود پوستکیدن ممول یک اصول بر آتی ، قومینه زون یرنه اسکی چوله ایسی هلال کوملک، زدرسه ویا تاقتا چارشاف یرنه بلندن اوچقورلو ، ساطرا ایجلی بلدیرمه ، ویاقتی آغی کی طیشندن باقینجه ایچی کورونه جک قدر ایجه ، ایکی چواریلر یرنه سیواس ایسی آلی ، یشیلی نودمه پوک چوراب کیسه جکر ویا زین مسیره لده باشلرته باغلادقاری صانی یا خود نخودی تول یرنه ، او زرنده انکنار یارانغی ، مایدانوز رساری ایشانش یازمه بی نودنه جکر. کیسی دیور: شیر ، می موزا ، سیلامه ، کلاک فلور کی قوقور یرنه نانه ، اوغول اونی ، آله چایی ، کی قوقور قوللانجه قور و پودره ، آلق ، سورمه کی شیلر یرنه طومانی صالمه سی ، طور به بوغورق ، اولجاق قوزوی سورونه جکر. احتمال بونلر دوشوردر ، احتمال زمان بزم بونلری ده کورتمه جکر .

قط بکا قالرسه خانلر ، بالنامه کنج خانلر بوندن دولای قلمیا غم ، قسوت چکه سینلر .. «بزی بوله بروسه طومانی چارشاف ، پوستکولی یا بوچ ، یازمه بی ایچنده کی بکنیر» دیبه ساقین قورقاسینلر . زده عینی و شیتنه بزم . زده بوندن سوکرا قانتازی قاشلردن قابوق کی دم دیک توتولی بانطلون ، سیوری روغن ایستاقین ، قانتازی چوراب ، اوچی کوموشلی آلامود بستانون متلو شیلردن محروسه . بزمه آرتمی کینوب قوشانه جنس شیلر سز ککیرله تامیه مطاشدر . کیبیز مرکه ممولانندن چوخه شالوار ، فسخانه عباسندن ساطله ویا قوقوله تلی پالطو ، بیاض یا خود قیرمنی قوشاق ، مست ، قوندوره ، کیبیزده فس رنگی زمین او زرنه ساری چوبوقلی ، اوچ پشلی انتاری و او زون یر بوی خره سی آیاغزده نوکیسی باصیق شیتیق کیبجکر . سز لاواطله یرنه نانه ، اوغول اونی ، آله چایی سورونه جکسه کز ، زده هیچ شه سز حاجی یانی ، کل صوبی ، ایخلامور کی بولی قوقورلی سورونه جکر . خلاصه منبانه متعلق تدابیر منبویه ونجدیدیدین دولای مرافه حاجت یوق .. اگر بو منبوعیت بر طریقی اولایدی . او وقت دیگر طرفه قورقنه دوشومک حق واردی . او زمان بز شالوارلی ، سز مانطولی . یا خود سز بلدیرمه باش تورتولی ، بزبانستون و تک کوزلکی پک نامحاف اولوردی .

لوزان قوتفرانسنده :

لورد کورزون — اقتدیلمر ! عصمت باشماک

قالباغنی چیه دینک باشنده کورویورم ! (غزتل)

لکن دیبه جکبکزه ، شه لردنبری آلیشدمز او ایجه ، ظریف قیاضلر بزدن ، اوسوسلر بزدن ، توواللر بزدن نسل آیرملاجن ؟ آناطولی اوچ سنه در و نطک قور توملی ایچون جکر پاره اولادلرندن آیریلدی ده ، بز بو خراب و پریشان بوددک بوکلسی ، زنگینلشمی ایچون زدرسه ل بزدن ، مانطولر بزدن ، باستونلر بزدن ، تک کوزلکلر بزدن آیرلشز چوقی ؟

آق بابا

خبري نيشنل

خاتمه يته مشهوره...

قاپونچو اوج

هېچك نشانليسي

اشخاص

جواد . . . . . اوتوز ياشنده پرلشازاده .
فاضل . . . . . يكرى يىدى ياشنده ، يكي
دوقتور چيشش .
حكمت . . . . . اوپوزاوج ياشنده ، توتى
ذوق وسنا ايچينده ايدىن پر ميراث يىدى .
بييج . . . . . يكرى يىدى ياشنده ، چوق
خويالى پر كنج ، زنكيجه . . .
صحنه : جوادك چيشليدهكى آبارعمانده
كوزمه تفريش ايديليش بر سالون . وقت :
آفتام ، موسم : قيش .

برنجي مجلس

جواد ، فاضل ، حكمت ، بييج
جواد .

كوجوك بك ، بكييورڭ ، نكاحكز نه وقت ؟ . .

بييج

الله قست ايدهسه بوچه كوي عقد !
حكمت

اوله نيورميسكز ؟ . . . بلق ، خرم يوقدى هيچ !
فاضل

عجيب ، مزه هنوز آكلماكمي بييج ؟
حكمت

خاير . . .

فاضل

چوچوق اوج ايدير شاقق . . .

حكمت

فاضل ، شاققى ؟ . . .
كيدر بو كوجوك خاتم ، باري كوزملي ، شيقى ؟ . . .

ايسته بن سوكله بويه اتسي پر فيز ،
بوكر منجي عصرده بز حقيق طاقنز . . .
[آرقاداشلر يه ائي اوزاتير]
شبدى مسامحه كوله بن آرتق كيدمچكم .
بو آفتام نشانليسي زيارت ايدهچكم . . .
[بييج ، صحنه ، بنتون ، برغويلا اوپله دن چيتار ،
هر كس سكوت ايچينده در . بردقيقه سوكر ا ،
حكمت اوزون بر قيقه قويورڭ]

ايكنجى مجلس

جواد ، فاضل ، حكمت
حكمت

بن بوقيزى طانيم ، آكلتام ، ديكليك :
پر شيدن خبرى يوق زيرا بو كوجوك بكك ا
نرمين ، كليك كي هم كوزمه لدر ، هم شيقدر ،
قوللري ، كنج ، اختيار هر زنكيجه آيچندر ا
ايك نشانيم ديدكي دوقتور ايك عاشقدي ،
اوبله نيلان شيدى كي ، ذواللي قيزه شيدى ا
ايكي آي ، كيجه كوندوز قالدبلر هر آزاده ،
اوترك حيايه پالتايدى بو يوك آله ا
اونر نويجه بو عشق پشمه چك ساندبلر ،
لاكن بر لرندن چابوقاق اوصاندبلر ا
دوقتور دن آيريلنجه : شاعر چيقدى بوله ،
هيچ تردد ايتمدن كيردى اوتك قوله ا
كيجه ، متهابه قارشى كزديلر ، توپوشديلر ،
قطط بش اون كون سوكر ا به آيرى دوشديلر ا
نهايت بر بچارك باقايسته باييشدى ،
حريف اونى كورنجه بردن بره آييشدى ا
صاندى ، صاودى ، پتيردى آدامك نه سي وارسه ،
مرحت ايتيوردي ساعترجه پلوارسه :

« ائلاس ايتيم ، محواولم ، خاله آجي . . . » ديه ،
پرلاطه دن كردانلق طاقيوردي كدى به . . .
باقدى كي قوزتولوش يوق نچمستدن بو عشقك ،
كوتلرجه هفتلرجه دوشوندى شاشقين ، شاشقين ا
اك سوكنده بيچاره كونه قاجوب كيتدى ،
جانندن چوق سوديكي نرميني ترك ايتدى ا
شبدى بو كوجوك خاتم بييجي آلمش آله ،
قطط اونى بو ايشدن جايدرمق كوج مسئله .
چونكه سوهن برقله : كيجه ، كوندوز كورونور ،
يايى دو مائلي داغلا ريله دوم دوز كورونور . . .
بكرى كي ، ۱۲ كانون اول ۱۳۳۸

يوسه ضيا

سيور خبرلرى

هوالر كياييشلى كيتسي اوزر به آرتق سوراق
آرالزنده فوتبول اوتابه ميان مكنت چوچلر نيك
كيجه لرى نه ورده ساقير ليليسى ، ليلبي شكري ،
كي بو ازلق كوجوك شيلره طوب اوتامنه
باشلاقلرى ومتميزان هر ريندن احمد راسم بك
پدر بيزك طوزرولرى چكن كيجه قاضي كونه كى
خانلر نده عيني اوپونى بومورطه ايله اوتارلر كن
ساغ معاجم اوتايان چوچوك ياكلش اولدرق
چكديكي برشوت اوزر به بومورطه ، آقا بايلر نيك
راق شيشه سته كلر ك سفره مي آلت اوست ايتديكي
وكيفيت خبر آلان هلال اخير جيتنك بو يكي
اصول فوتبولك تمسيمي ايچون ياقينده مكنتلر ده
قونراسلر وبره چكي خبر آلتشدر .

يكي غزل و شرفيلر

خارجدن مسكرات ادخالنك ممنوعيتي وساژ
بعض تدابير ايله باشلايان منع مسكرات مشهسى
اوزر به شهر بيزده كى نديم پيروانندن مضيلرى
بو زاء شيراء سرکه ، افييه داژ بر طاقم غزلراء ،
شرفيلر يازمنه باشلامشدر . بوميانده هاى زاده
احسان بكك « ا كهي بو زاء » نخليل نهاد بكك
« ركسكين سرکه » سر اوله مى پرر غزل ، ياشار
شادى بكك « بوزلى آران » ناميله بر شرق
يازمقده اولديني ممنونته خبر آلتشدر .

هم شيق ، هم كوزمه . هم ده طائلسى زنكيجه ،
روحي ده بوزى كي غايت سويلى ، ايجه :
يازين « سوزر لاس » ده دانس ايدير كن كورمشم ،
پر دوستك لطيفه مان اوكون كوروشتم ا
سوك بهاز آفتاملرى كي خويالى ، محزون ،
پاكا بو تون عمر جي آكلاندى اوزون ، اوزون :
طيله بر كيتيله نشانلارن ايك نويجه ،
آكلانديشه كوره چوچوق پر پارچه بويجه - ا
قيزى بك سومن آما ، بردورلو سويله من ،
سومه مي يلمش آما ، سوزر به مي يلمه من !
نهايت آيريشلر . . اولاجيني بو ايسته ا
نيجه ايكي سينك ده كنه ي يوق بو ايشده ا
نرمين ، اوكوندن سوكر ا اولمشكدن واز چكر ،
بويه جيران ايچينده بهاز چكر ، ياز چكر ،
دير كن بر كون بشينه طاقيير بر كنج شاعر :
اوزون اوزون نكتوبلر كونه در عشقه داژ ا
قوشلردن ، چيچك لردن ، ييلر زلر دن بحث ايدر ،
قطط قيز اون سوزر . . نه ديتور : طالع ، قدر ا
اك سوكر ا قارشيشه چيقار زنكين بر بچار ،
توكنده آغلا يلر . بو تون قلبي آچار ا
پر كره دوشونكيز ، بو لوحه نه مزيندر ،
ديركه : نه قدار ناله ملكم وارسه سر كدر ا
يالكر او كوزمه كوزلر باشقه باقاسين ،
جي جيران ايچينده كيسه سز بر افا سين . . .
مهيات . . . او ، يته سوزر ، چونكه باشقه رويايى ،
هيچ يارايله دو ياراي بر كنج فيزك خويالى . . .
[بييج ، بر تابه صوازه اطرافنه باقنير ،
سوكر ا ، مغرور ، متهم آياقه قاتار .]

طلاق تلک

اشخاص
 زمين . . . . . يکری آلي باشنده، شوخ،
 ظريف، کوزل
 ابراهيم . . . . . زمينک قوجه سی، اوتوز
 ايکي باشنده، جدي، کار . . .
 رشاد . . . . . يکری طغوز باشنده، شن،
 شيق، سويلى، ابراهيمک آرقاداشي، زمينک
 ماشي .
 رضا . . . . . اوتوز باشنده، بجز مينايلي .
 اکرم . . . . . يکری يدي باشنده، پاشا
 زاده .

فاضل . . . . . دالغين بز موسيقي شناس .
 صحنه : قاضي کوشنده، رشادک آوي،
 کوزل بر سالون، وقت : کيجه، موسم :
 صوگ بهار تايي .

بزمي مجلس

رشاد، ابراهيم، رضا، اکرم، فاضل
 رضا
 جام براز داما قال . . .
 ابراهيم
 قلام، امکاني يوق !
 رشاد
 بوله آج کيد بليري ؟
 ابراهيم
 ايتان اولسون، قانم طوق !
 اکرم
 اوك اوزاق دکل که . . ايکي دقيقه لي يول !
 ابراهيم
 کيجه صوتوق اوليوز، پالطوسز جيقدم آيولا
 رشاد
 توشوسنسک، توزه له، بن و بررم پالطوي !
 فاضل
 ايشته بوايش ده پيتدي . . شدي کيفک اولدي مي ؟
 ابراهيم
 خاير !
 رضا
 نه دن ؟
 ابراهيم
 زمکي ني بکه بکلر !
 اکرم
 والهي قاري قوجه بونل چته بيکل !
 رشاد
 باري بر تاج دقيقه شويه اولطورده بکم
 يازده سوي کتيرين، خدمتجي به سوله يم !
 ابراهيم

بک اعلا . . .
 [رشاد قايي به دوشرو کيدرکن، ديوارده آسيلي
 دوران يازده موسيقي کورنجه دور]
 رشاد
 آ . . . يازده سوم بوراده يم، آل . . . ايشته !
 فاضل
 کور دکي، قولايجه جوق حل ايديلي بوايش ده . .
 رشاد
 عشق اولسون شور تزي نه، اما ياقيشدي سا کال . .
 رضا
 کوزه له نه ياقيشاز، بويه بوجه پاشه کآ . . .
 رشاد
 جدا مکل اولدي اعلا . . . سيرتکده آنکيت !
 ابراهيم
 [ميسن بردن سلاملا يارق]
 اقسام، خوشيه قالك !
 عموم
 هايدني، کوله کوله کيت ! . .

[رشاد نوکده، ائنده لاميا، ابراهيم
 آرقاده چينازل .]
 ايکنجي مجلس
 ابراهيم — زمين
 صحنه : ابراهيمک اونده بسيط، براوطورمه
 اوطناسي .
 زمين
 آيول نه ردهه قالدک ؟
 ابراهيم
 رشادک اونده يم !
 زمين
 چين خير ورمه دک، کاشک بنده کيده يم !
 ابراهيم
 بيزه دکلدک که . . قاريسي فلان بوودي،
 سنک طانچادنيک ييايحي ارکک چوقدي !

ابراهيم
 ايسته رما . . . بو کونکي خيبرل غايت مهم،
 لوزان تلفرا نظري آرتيريبور نشته ي . . .
 زمين
 [غزه يي ورز]
 باري خيبرل او قوده بنده دیکيم، شمي ؟
 [ابراهيم، غزه يي آئينجه آراستدن ميني ميني،
 لاوانله قوقولي شيق بر طرف دوشر]
 ابراهيم
 آ . . . بو مکتوب نه دروا ؟
 زمين
 [تلاش ايچينده]
 باقاي مکتوبی ؟
 ابراهيم
 ايسته . . .
 زمين
 جام او تو ما . . زما نه دکل بو ! . .

ميراث مصوری : سمدی

— قان والديک وقت اعش . . . باري اي بر ميراث برانديي ؟
 — براندي : فيزي . . .

[ابراهيم، طرفي آجوبده آئنده فارينک
 امضاسي کورنجه برندن فيرلار]
 ابراهيم
 فاضل، سنک مکتوبک . . . سن فاذک ها؟ سن، زمين !
 زمين
 خاير . . . خاير !
 ابراهيم
 خايري ؟
 زمين
 عين ايديم، عين !
 ابراهيم
 ديمک آرقاداشه آلا تيرورسک ني !
 زمين
 دکل . . . والهي دکل . . .
 ابراهيم
 ديم اول اومدن . . . دني !
 آرتق بختيار اولک بوسونون رشاد بکل،
 هايدني . . . سني بوشادم طلاق تلک به !
 — بکلرکي، ۱۹ کانون اول، ۱۳۳۸ —
 يوسف ضيا

زمين
 اوله يي ؟ . . . ني، فاضل کلبيدک اي رکجه ؟
 ابراهيم
 سورنا، سوز آقلاق کوچ بر آلاي سرخوش کشي !
 [زمين، قوجه سينک آرقاستده کي يازده سوي
 کورنجه بردن بره شاشير]
 زمين
 آ . . . غالباً بو پالطو شادي بکک پالطوي !
 ابراهيم
 اوت، اونک . . .
 زمين
 نه اي . . . تام کلشن بوي بوسي !
 ابراهيم
 اونوما، يارن صباح خدمتجي به ورمه،
 چوجونه لازم اولور، اي رکندن کونده رمل !
 [زمين، پالطوي ديوارده کي جيوي به آسارکن
 چيننده کي « آقشام » غزه سني کورر]
 زمين
 ايچ چيننده « آقشام » واره ايسته ريسک ابراهيم ؟ . .

فلقیات

یکی سنه

توعمك صوك ياراغني ده فويلدم . بوكچه ، ساعت اون ايكي چالاركن ، استانبول لهاتي دوله دوران بوتون يابنجي كيلر ، نازانلرندكي استلري دودوكه صرف ايده چكار . كيبي آج قورت كي اولويان ، كيبي صيرناشيقي برچوچوق كي ساثيران ، كيبي كسكين بر اصيلق كي چينلايان بو ايجه لي قاليني ، سلسر سولري تيرمه ترك داغدن داغه عكس ايده چك ، افقندن افقه دولاجق ! بو كچه ساعت اون ايكي چالاركن ، بارلرده ، قاهه شاننا نلرده الكتر قفلر بردن بره سونه چك ، جازبانك چيلين آهنگيله دوتن چفتلر - جنابي زرده لهن قارا كاني ايچنده - دوداق دوداغه ، قوجان قوجاغه كله چك !

يكن سنه ، ييل باشنه بر قاج كورن قاله بك اوغندن چيكلر ، بو بوك چادهي قايلايان يالكنز ايكي رنگ كور يورلدي: ماوي يياش ... حتى اككيزي ، يالكنز اككيزي ده دكل بوتون وارمزي يوقزي بيمن روس ، مهاجرلر نيك آچيدقلى: شيل زه ستوران ، ميوزا ، شغلر ، يان و امثال كي پرلر دمكي تلي بولاي چام آغا چلر نديه يزم يار اغمز دن ماعدا هر بار قاق واردى . بلطاصه يونان ياراشي ... مع هذا ، استانبوله ماوي بر بلاكي كره دن اوچيوز او توز سكر ، چيقاركن اك قوبور زم عهله لري يله قيرمزي بيانه بويلاق اياك كولر ك توجني آلدى ...

اوچيوز او توز سكر سنه سي زم ايچين هيچده قيسمز بر ييل ساينلماز . بالهكس چوق اوغورلي ، چوق شرفليدر : از ميري اوچيوز او توز سكرده

بامورين فعاله دوش !!

يكي سنه صالح كتيبيوز ؟!

باشامزك خيزمه ليله لورد كوزونك ياپولجري يان ياه بر اوجاق ايجه قوزنه . صباحين اويان سرخسلر قوندره لريك برده ياز باين ، امضا - لامش ، هر كسك خوشنه كيده چك بر صالح ماعده سي بولسلر ! ... آه ... بوتون دنيا ايچين بونه خيرل بر مديه اولوردي ! ...

آق بابا
بر قهر بر
ايلري سرحوري جلال نوري بك ، بگر . نجي عصرده شمنه و فر كاني پرواسطه نغليه اولايه چني نظر دته آلاق ، استانبول ايله آقره آراسنده نول انشاسي ايچين امتياز طلب ايتشدر .

قوز تادق . ادز نه يه اوچيوز او توز سكرده كيردك . رافت پاتياه ، عصمت پاشاه ، عدنان كه ، خاله چاووش اوچيوز او توز سكرده قاورشديق ! ... اوچيوز او توز طقوزه كلنجه : اونك كيريشي ، روم وطنداش لر برك چييشنه تصادف ايتدي . بر حسن تصادف ، يكي سنه نك : استقبالي ايچين بر قال خير سايه بيايرز ! ... فر نكارده بر عادت وارددر : ييل ياشي كچه سي ، نول باباك كتيبه چي مديه لر ايچين . كوچوك چوجولر پايكارني اوجاك ياشنه بر اقبيرل وسبا مين ، بو عيني رديال ايله چين بر اوقودن اويانجه قوشه قره كيدوب آنه لريك بابا لريك قويدقلى اوبونچاقلى آيلر . دون كچه كندى كنديه دوشوندم : لوزاندهده بر صاحب خير چيشه ده ، عصمت

شونك فعال اولدينه حيرت اچمك مكني ؟!

بته معهود حریف

شاعر اعظمك ايکتبی فریادی :

یکنص دم فرقت .
لرزان ایذیلر قارلر ایچنده .
بولوارلر ایچنده ،
یکپاره کی شیب وشاپت . [*]

شکر کم محبت ،
ایتمزدی اثر بولره سرما .

بیلیم که حقیقت بوی اما ،
دمشلی حقیقت . . .

مناسی شودر بجه بو حالک :
بر فکر محالک
بر ذهنه ورودی . . .

زیرا او قیزک یوقدی وجودی !

یوقلقدی که یوقسولالک اولمشدی نصیبی .
عشقیله اونک مایم و مسحور ،
همراهی ایسه مفلس مشهور :
حاندکه صورارلر سه اکر شمدی نظیفه ،
عنوان غریبی :
داهی معظم . . .
جدیت کیفیته منضم ،
کافی بولطفه . . .

هدهده

[*] یکپاره کی - قاعده - یکپاره کی - یازاق
لازم کلیر ایسه ده تسبیل قرائت ایچون
های حذف ایتم . ع . ع

تهاده اونک یولاری وارد ،
هی قاروقار کاق ، اوقط شاطر و مسعود .
خارجیده صوتوقدن
تیزرکن آجاچلر ،
قار طولاری آعقده ایکن طوقلره آجاچلر ،
زنکیئلره یاخود
اغنت یاغیورکن ،
دهقان اینکنندن [*]
قانلر صافیورکن .

دور اولنه کلز ایدی لیلی ملکندن :
هرشب طولاشیر شهری سراسر ،
بر قیزله برابر .
دوبنده اسواق

برقیر که بتون خلقه آجیق قولاری وارد ،
آجیق اوکا مسدود .
آجیق اوکا اولانمشن او مقدر
عاشقله مشتاق ،
عاشق بونی ایتمزدی وظیفه .
اولمشدی مقید .

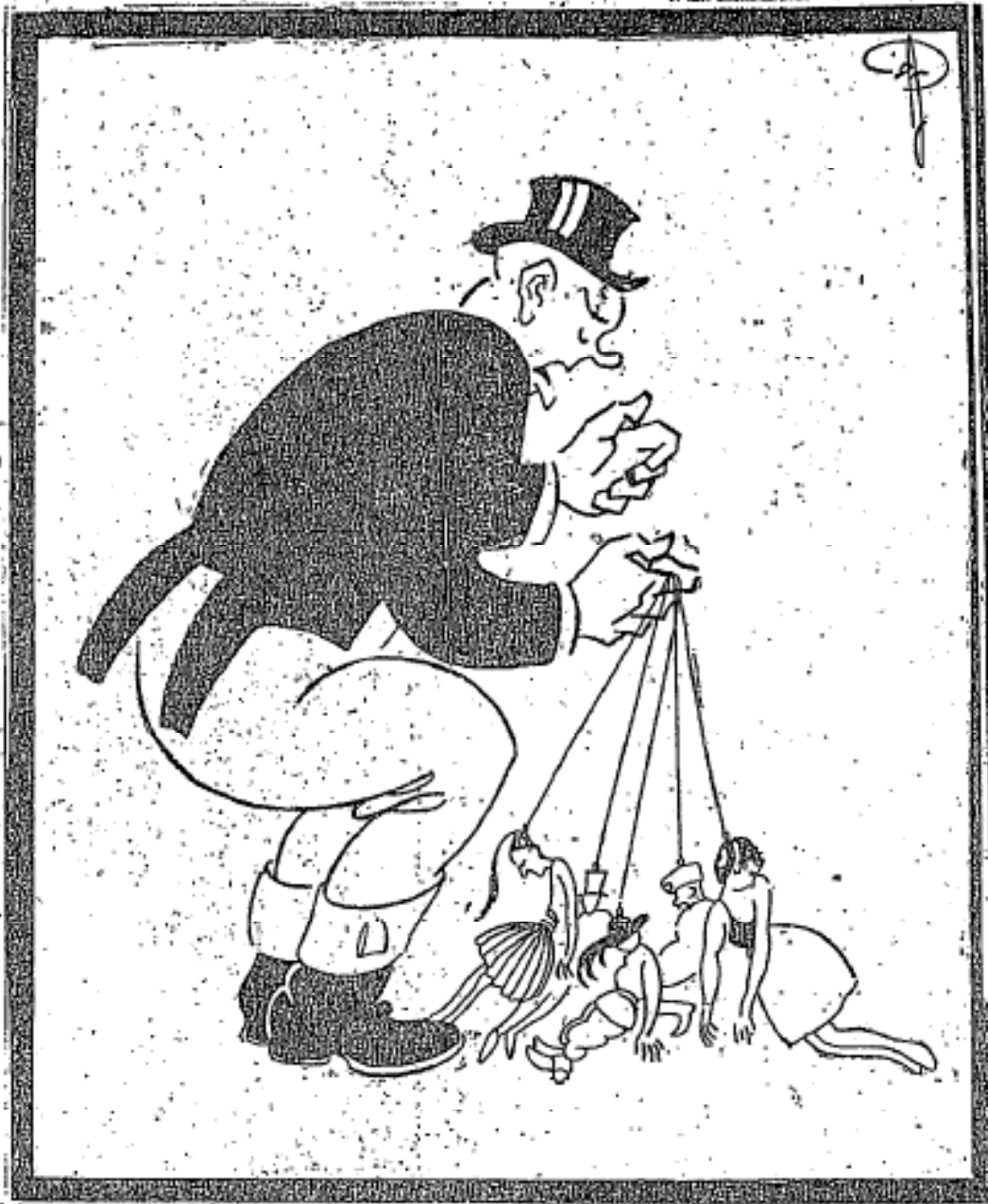
برکوشش بی نمود ایله برغایه واهی ،
بر لطف الهی . . .
ظلمتده ملاق ایدی بر جسم لطیفه .
بر وصل مؤبد . . .
بر وصل مؤبدله ، اوت ، فخر و میرور .

حتی دوشکنندن
چیمش دکل ، ابواه . . .
تقصیری عنون ابلسین الله . . .
دمشلی حقیقت :
بر قیش چیچکنندن ،
آلمشدی او بر شمه محرور .

[*] دهقان : کویلو ، چفتی .

میسوری: رامز

لوزاندہ کی قوچلار

کورزون۔ — آرتق ایستدیکم کی اوینامابورلز! ..

آرى شىخىلاردا يىنى حال

— قىز اوتاغا زمپىسك ، بوته حال ؟
 — كوچوك خاتم پكن: سنه سىزكده ا..
 — آء تىرىمىزده باق ، غىكى بىكدن ايدى ا
 — بىكىده اوپله ا..

مصورى: زامن

ظفر آبدوسى

مشاهیرك نكتهلری

نامق کال ، برنجاسده معارضله شدتلی بر
مباحثه ده بونورکن دیار بکرتلی دهلی نعیم :

— کال بک .. کال بک ...

دیهرک کویا کندیسنگ ده بوخصوصه داتر بر
مطالعه سی وازمش کی کال بکی دوردوردقن
صوکرآ ، مباحثه ایله هیچ مناسبتی اولمادیقی
جالده :

— اخلاط اربه نه دیمکدر ؟ ..

دینچه ، کال بک حدتله :

— درت دفته خلط ایتمکدر ..

دیبه جواب ویرر .

تجر بهلی ایتمش

خانم بکی برخدمتی طومش ، سوویور :

— سن بر قادی صویوب کید برمهستی

یلیرمپسک ؟ ..

— فاصل بیلیم ، خانم افندی ؟ اسکی یزیده

ایشم کوچم هب بواینی .

— کیمده چالیشدک ؟

— بر بکار آدامک یاننده .

قادین صاحبی

قادینلر ایچون صاج طارامق ، اون بش

باشنده اذیت ، یکر می بش باشنده ذوق ، قرق

باشنده ایسه صنعتدر .

برقوهرانس

یکن هفته ، زومان یازمی ایچین لوزاندن

قالتوب استنبوله کان « طوزلی کول » بحرری

« یه رنه نووا » جمه کونی دارالفنون ضالوتیده

برقوهرانس ویرمشدر . کتبخ فرانسز ادبی ،

اولا یکی صنعت نظریه لرندن بحث ایدوب کندی

مسلکریخی ایضاح ایتدکن صوکرآ ، حاضررون

آرمنده بولنان عزت ملیح بکی کوشتره رک :

— بو قادار ترونازه ، بو قادار کوزمل بر

ناری اولان تورکیه ، یالکز نوبل مکافاتقی

دکل ، ملاحه مسافه سنی ده قازانه جفتدن امین

اولا یلیز ا

دینش وبلخاصه دارالفنون عجم ادیبانی

مدرس نامزدی ماهر نادى افندی حضرترلی

ظرفندن شوق ایله آلقیشلامشدر .

ترجه ایدیله حکمش

تألیف وترجه هیئتجه قبول اولسان اترلر

میانه احد هاشم بکک (کول ساعترلی)

اسمنده کی مجموعه اشعاریه ده ادخال اولته (رق ساع

رفت بک طرفندن نظماً تورکیه به تقانه قرار

ویرلشدر .

جان آجیبی

— عمرمده یالکز برازکک نیم جدا جامی

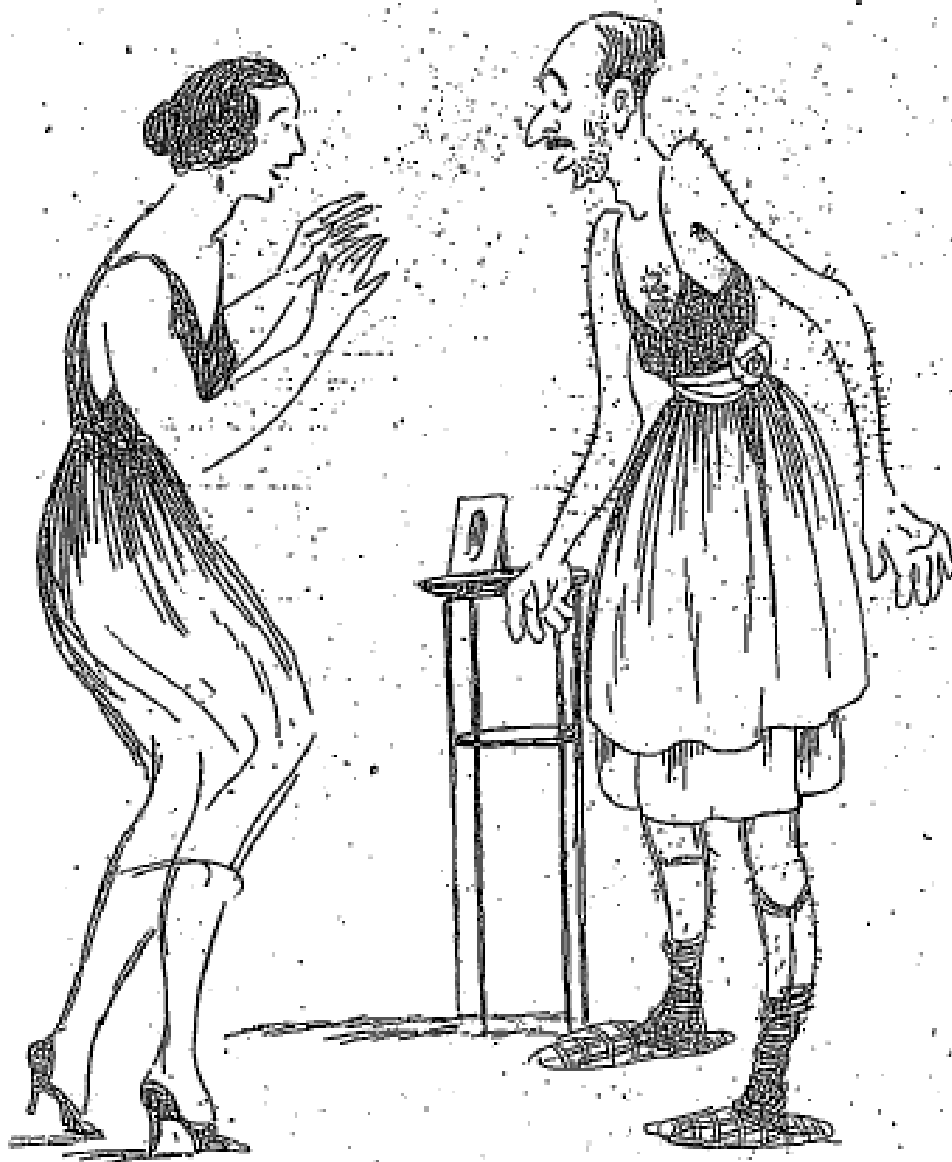
یاقدی ا

— قوجه کی ؟

— خایر ا دیشیم ا

مصورى : راسن

— خاتم، باقده عبرت آل، شوپكى موده البسهل ايجينده نهاله كيرينورسكزا..

قصه کونک کاری

آماء فانی دنیا ده نه دن بیقیلماز؟ استاسولک جاده لری ده آرابا کزینتیلرینه هیچ مساعد دکل. محدود یرلر دن صیق صیق چکمک فنا ، فخری بی هب عینی آرابانک ایچنده ، عینی کونلرده ، عینی قیزله کورمه نلرچو غالدی. ذاتا فخری ، سوکیلرندن چاپوق واز چکره ، بوندن ده واز چکمک ایسته دی ، واز چکدی .

آرتیق هر شینته فضله دقت ایده نلر ، مخوره بی عینی آرابانک ایچنده ، باشقا برار ککله کورویوردی. نته کیم ، فخری ده اسکی سوکیلیسنی عینی آرابانک ایچنده ، باشقه برار ککله کوردی ، شامادی ؛ اوقیزده بو آرابا تیریا کیلی اولدقه ...

مخوره به برچوق دفعه لر ، هب او آراباده ، باشقا باشقا از ککله ده راستلادی . براییکسنده اوکا سلام بيله ویردی و ایچندن کولدی ؛ شو دنیا نك حالی تحفدر . زواللی قیزجفز ، ویران بر آرابا ایچنده سلطانلرکی غرور دو بوب ، حالا بوسودادن واز چکمه دی ، حقیقه ، دنیا یوزنده یالکز آرابایه بینمکدن خوشلانیور ، باشقه هیچ برشی ایسته میور ، هیچ ، هیچ ؛ نه پارا ، نه هدیه ، نه اکرام .

فخری بوقیزی بر آرقاداشنه آکلادی ؛ — عزیزم ، اولورشی دکل ، سبزوات صاندینی کی کهنه ، کیرلی بر آرابا ایچنده بوقیر مسعود. آرقه داشی کولویوردی ، فخری دوام ایتدی ؛ — و دنیا یوزنده یالکز آرابایه بینمکدن خوشلانیور .

آرقه داشی کولویوردی ، فخری دوام ایتدی ؛ — همده نه آرابا ، آه بر کورسه ک ... آرقاداشی ، فخرینک سوزینی کندی ؛ — مخوره بی ده ، آرابایی ده ، آراباجی بی ده طانیرم . بونلرک اوچی ده بر یده او طورورلر و پک ابی طانی شیرلر ؛ مخوره ، آراباجینک قیزیدر !

پيامی صفا

مخوره ، یا اون سکرنده ، یا اون دو قور زنده در ، فضله دکل . او باشده کی بعضی قیزلری کی آچلاق کولکلیدر ؛ عاشق لرندن پارا بکله مز ، هدیه او نماز ، اکرام ایسته مز . بکله دیکي ، اومدیمی ، ایسته دیکي شی پک ساده ، بوی ده فخری به آجیتجه سویله دی ؛

— بن ، یر یوزنده ، یالکز آرابایه بینمکدن خوشلانیرم . سندن ، باشقا هیچ برشی ایسته مم ، هیچ ، هیچ ؛ نه پارا ، نه هدیه ، نه اکرام ؛ فخری بوتواضی بکندی و مخوره نك ذکی اولدیفنه انساندی ، اویله یا ، مادام که اورته حالی بر قیز ، اویله ، بار قیله ، تواله تیله ، قیاقیله برز نکین کی یاشایماز ؛ هیچ اولمازسه ، بوتون حیاتی آراباده کچیره رک ، احتراصلرندن یالکز بری سوئدورور ، ذوق لرندن یالکز بری تطین ایدر ، هیچ اولمازسه ، برکیرا آرابایی ایچنده عقر الفنی اونوتورویان بوروینلره آجیق صلاحیتی هازانیر ؛ بوده بر فکر !

هفته ده ایکی دفعه بولوشویورلردی .

هر دفعه سنده ، سرکه جیدن عینی آرابایه بینیورلر ، بعضی فاتحه ، ادرنه قابوسته قدر ، بعضی ده شیشلی به ، حریت ته سنه قاندار کیدیورلردی . بو کز تیلر ده کیدیلن یرلرک اهمیتی بوقدر ، زه به کیدیلدینک فرقه واریلماز . بونی دوشونمک آراباجینک وظیفه سیدر . هر زمان فخریله مخوره بی کزدیرن آراباجی ، قیرانتا بیقلی ، صیرتی بو اولاق ، یوزی فرمزی ، کوزی داتما یره باقان ، سسز بر آدامدی . کندی ده حیوانلری کی چیلزدر . ذاتا باشقادرلو اوله ماز ، چونکه بوتون آراباجیلرک مقدراتی ، بار کیرلرک مقدراته مساویدر .

ضرریوق ، فخریله مخوره ، آراباه جیله بار کیرلرندن ممنونیدر . حیوانلر وظیفه لری بی پایورلر ، توله به جک قاندار یوزورلردی . آراباجی ده وظیفه سنی پایور ، آرقه سنه هیچ باقیوردی .

اوکا شہہ یوق مصوری : منیف

قادرین — صحتی محافظہ ایدہ مہدم ، ثروتی محافظہ ایدہ مہدم ، فقط ناموسی
محافظہ ایتدم!

اسکین اوپله ایمش !

اسکی شاعر دن بری :

« آیلنی باش یزنده سپر ایدیش خوش برتماشادر ! » دیمش . سیانک کوزهلکی ایله آیانک چیرکینلکی آراسنده کی تضادی قصد ایدن بواسکی شاعر زمانمزده یاشاسهیدی فکرخی پک چابوق ده کیمشد پرردی . فرضا شهزاده باشنده . آیانق قابی دارالصناعه سننده اوزون بورونلی ظریف براسقارین یاپدیران برخانک آیانقرنک سیاسندن داها جاذب ، داها کوزهل اولدیغنه شهبه می وار؟

باشباق

یحیی کمال نیک برشعرنده :

کوردم اولمه دوشنه برشمال توب لاهوردن کل یاناقلر اوستینه یاشمق طوتومش نوردن ! دییور . اگر شاعرك بوتصویری لاله دورینه عائد اولماسهیدی ، بلا تردد ، بوایشانک کبار علی سیغاره کاغذیندن اعمال ایدیلدیکنی ادعا ایدردک .

دوست ، دوشمان

دوست باشه ، دوشمان آیاغه باقار دیرلر . فقط ، قادینلرک زیاده البسهیه دقت ایدرلر . بونک ایچون قوستومی کوزل اولان هرهانکی برکیمسه ، کوزلرر مجلسنده دائماً موقیت قازانیر . بزدن بوتون کنجلره نصیحت اولسون : اگر قادینلرک توجهنه نائل اولمق ایستلرسه همان عارف ذکی بکه برقت اتواب ایصهارلا سینلر !

مدیر مسئول : یوسف ضیا

اداره خانه : نورعثمانیه ، ثروت فنون مطبعه سی

بکارلق شرقیسی

ای قوللری طومبول ، یوزی بانجارجی آل قیز ، اندامی کوزهل ، صاچلری چوق ، کردانی بال قیز ، برکونده بزم خانه یه کل برکیجه قال قیز . بن اوینایم ایسترسه کاکر سن دخی چال قیز ، شامپانیکی ایچ ، صوکر فقط قوینومه دال قیز !

آلبته بوکنجک سنی برکون طوتار آهی ، بیلمم که کوزهل چهره کی سومکی کناهی ، قیسام نه اولور بن سکا بوسه مله نکاحی ، ای قوللری طومبول ، یوزی بانجارجی آل قیز ، اندامی کوزهل ، صاچلری چوق ، کردانی بال قیز !

بجرت رشمی

ابدی بهار

توفیق فکرت مرحومک :

بهار اولسون . بهار اولسونده کوکلم ، براز دفع ملال ایتمسین دییوردم ! دییه کوزهل برشعری واردر . فقط بزجه دفع ملال ایچین بهاری بکله مکه بیله حاجت یوق . چونکه یالدرخاننده کی عطریات ، ادوات جراحیه وکوزلک دیوسینی حمیدیه تره سننده بش یول آغزیننه نقل ایدن اولیا زاده نورالدین بکک برداملا لوانطه سی ابدی بر بهار قادار معطر در .

تربیه و اوپون

سلیم رری بکک منتظماً نشرایتدیکی بودکرلی مجموعه ناک طقوزنجی نسخه سی انتشار ایتشد .

صوری : جواد شاکر

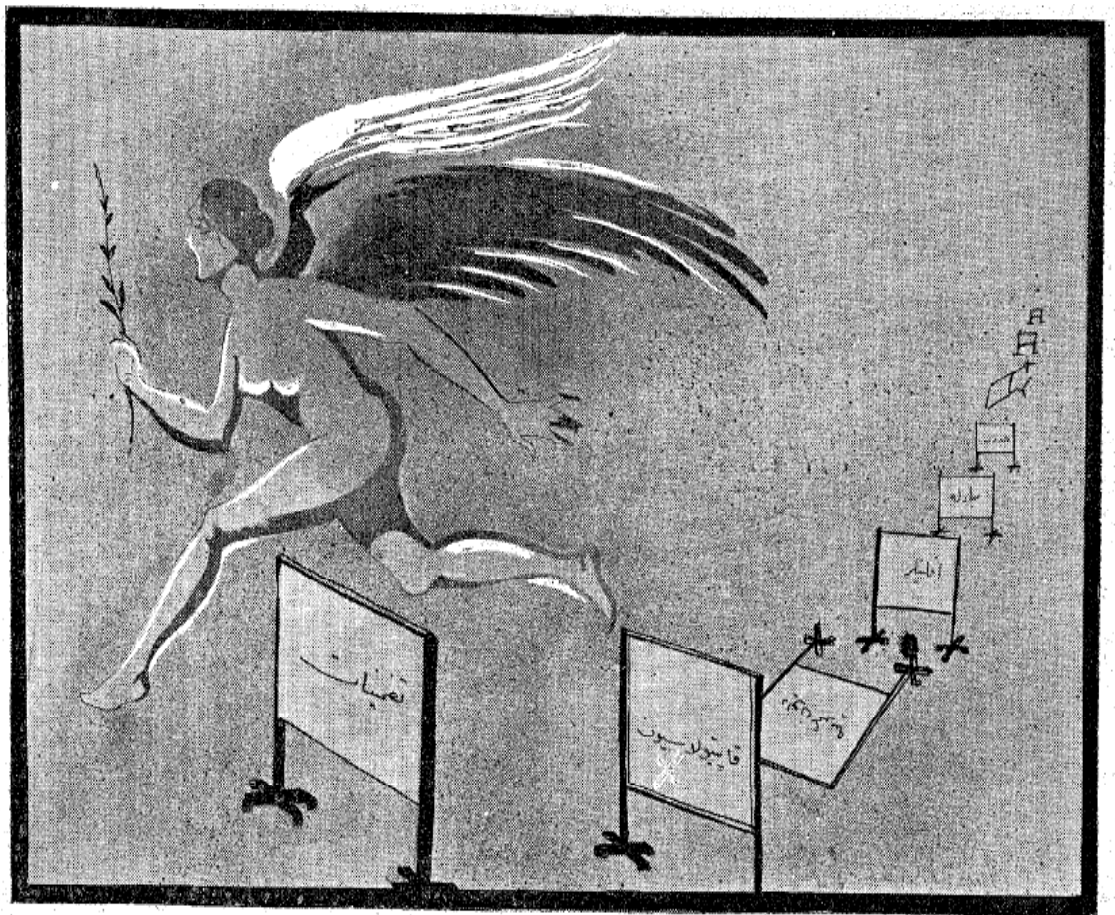
فادینلرده انتخابه اشتراك ایتسه ایدیلر

— هیچ شهبه یوق که بوتون ارنککل بزی انتخاب ایدرلردی ! —

— قوجهك مبعوثلق بيسانامه سنى يازدم ، پيتيردم . آلتنه اونك اسجى يرينه كندى
 رسمى قويسم ، قازانه جفتندن بوزده بوز امينم !

تصویری: زامن

صلح برای — شو صوك مانعه بی ده اتلایه یلسهم! ...

انتخاب ایشلری

بر هفته دن بری مملکتک هرکوشه سنه برر قولوچقه ماکنه سی کبی یراشدیریلن انتخاب سندقلرینک قارشیسندنه یز ، عجا بزه ناصل جیوجیو یتشه جک دیبه عراق ایله بکیوروز . شیمدیکی حالده ایشده اعاشه جیلرک پارماقلری کورونه دیکنه کوره بعضی سندقلریمزک جیلتی محصول ویره جکی قورقوسی بو قدر دینه بیلیر . سز جیوجیو تشبیهه باقاییکیز ، او سوز تمثیلدر . یوقسه ایلك آچیلان آفیونلی برصندیغک ایچندن جیو جیو ، پلیچ فلان دکل ، جنس اشرفه منسوب اوله توانا بر محصول ظهور ایتدی که پهلوان قدرینک یتیشدیردیکی بوتون هندخوروز . لرینه رحمت اوقوتور . عالمده بن مبعوث دیبه بویه سنه دیرم . او کرسی به چیقیدینی زمان اقطار عالمه نظارت ایدیه بیلیر ، هم ایسترسه یتش ایکی بوچوق ملنک دیلندن ده سویله ره قره حصار آرتق بیاضلر کینسین . آفیوتی بوتسه بیهله صیرتی یره کلیه جکدر ، چونکه یکی مبعوثی روشن اشرف بک ایجاب ایدرسه یالکیز مناقشه دکل مؤکلرینک حقوقی نامنه کورهش بیهله یاپاییلیر ... ذاتاً مجلسده یالکیز فکر قوتنه دکل برآزده بدن قدرتمه لزوم واردر که ایشلر ائی دونسون . مثلاً ژئناستیک معلمی مظهر بککده بازوسنه کووه ندیکی ایچون نامزدلکنی وضع ایتدیکنی سویلیورلر . دوغروسو یگری بیک کیشی فی تمثیل ایدیه جک ذاته برآزده کوسته ریش بولونغالی . هله اهالیسی ایری ،

توانا اولان مملکتلر ایچون . بالفرض یعقوب قدری بک چام یازماسنی آندیران منتخبلرینک آراسنده احمد هاشم بکک دیدیکی کبی خشخاش فدائی حالنده قالا جقدر . بو طیبی کوسه لکنه حرمة قبا صقال محله سندن کوپرلی زاده فؤاد بکی انتخاب ایتکه بکزه ر . مع مافیبه شونی ده اونوتما . مالی که چوق یوکمک بنالر کبی بعضی فضله اوزونلرکده اک اوست دائره لری غیر مسکون اولاییلیر وچوق یپراقلی بعضی آغاچلرکده میوه سز بولندقلری واقعدر . .

انتخاب خبرلری آراسنده استانبولی بک زیاده علاقه دار اتمه سی لازم کان بر مسئله به بیلمه که دقت ایتدیکنی ؟ کوتاهیبه ایچون کوسته ریلن نامزدلر آراسنده بسیم آتالای بکک نام تیمور احتشامی بولونمور . دوغروسو اونک تصویر ایتدیکی وجهله استانبولده کی سفیه وعیاش بالعموم ارباب معاش بویه قیستلی بر مدافعی غائب اتمک اندیشه سیله چوق بوزوله جکدر . بلکه کچن کون انتخار ایدن مأمورلردن بیچاره رضا بکک تأثر لرینه بو خبرده انضمام ایتش اولاییلیر .

انتخاب شیمدیکی حالده شایان تقدیر بر دیسیلین ایله جریان ایدیور . بو دیسیلین بر چوق نامزدلرک عسکر اولمالرندن زیاده خلقک آئی ، کوتوبی آیرمه باشلا یوب بر لکله حرکت ایتمه لرندن ایلری کلکده در . یوقسه اعاشه جیلرک آلتدن آلتنه مجلسک برقیشله به بکزه به جکنی سویله ملری فساد جیلقدن باشقه برشی دکادر . خلق ایچون مبعوثک عسکری ، باشی بوزوغی مساویدر ، آلوررکه باشلری بوزوق اولماسین !

آن بابا

— صلح — آلو، آلو، نرہسی؟
 — آخرت!
 — ایشم پندی، ایکی کون سوکرا کلیبورم!

— غزنجی — آلو، آلو، نرہسی؟
 — استانبولہ!
 — ہر ایش پندی، صلح ایکی کون سوکرا کلیبور!

بنکه — ايشته قيزم بوکيجه دنيا اوينه کيريبورسک . سکا اولياکک بعضی سرلرینی اوکره تيم!
کلين — زحمت ايتمه بنکه جکم . بن هپسني بيبيورم !..

صلح بايرامی

نهایت صلح اولدی. دو قوز سنه دنبری ایلك دفعه صلح ایچنده بایرام یاپه جغز . سوئتمکده حقیلیز . فقط هر احتمال قارشى بو نشئه نك خارینى چکمه مک ایچون احتیاطلی داورانق مناسبدر .

صلحک اولدیغنه شېبه قالمادی؛ عجباً صلحدن بکله دیکمز شیلرک هپسی اوله جقمی ؟ بوراسی براز شېهلی کورنیور . چونکه هرکس کندی دردینک دواسنی صلحدن بکلیور . صلح معجون قوامه کئجه ایچمزه کی مختلرک صیزسنی دویمایه باشلادق . اسکی باب عالی تعبیرنجی بوندن سوکره کی زمانلرک « صیزیلیتی به میدان ویرمه دن » کچه بیلمه سی منحصرأ یکی مجلسک اهلیت ودرایته مودوع .

مستقبل خلق فرقه سی ، خلقک احتیاجنی هرکسدن ای بیله جکنه اعتماد ایدهرک بویوک ملت مجلسنه برچوق غزنجی انتخاب ایتدیردی ، یالکز استانبولک اوچ غزنه سندن بشن مبعوث چیقاردی که بونلرک ایچنده فالخ رفقی و یعقوب قدری بکلر کچی پک کئجلیری ، هنوز مأمور اولمایه وقت بولادن مبعوث اولانلری وار . کئجلیکک بو ظفرینی آلقیشلایه رق غزنه جیلردن چوق شی ایسته مک هرکسک حقی در . اسکی قافالیرک :

« آنلرکه ویرر لاف ایله دنیا به نظامات . . . »

دییه آلاى ایدن سوزلرینی تکذیب ایدهجک ایلك فرصت ظهور ایتدی .

مسلكداشلریمرك تجربه ایله صاقللرینی آغار تامش اولملاری یوزیمزی آق ایتیه جکلرینه بر دلیل تشکیل ایده من . اتحاد جیلرک مجلسلریده نصرالدین خواجه نك هندیسى کچی صریحی دوشونمکدن عبارت اولان مبعوثلره مقابل بو دفعه کینده بحق « طوطی شکر زبان » اولانلر وار . مثلا : سمرقند و بخارایی کزدهن بر روشن اشرفک نظر دقتی جاب ایدن یالکز قد وقایتی اولدیغنی ظن ایدنلر ، امینکه ، پک چابوق یا کیلدقلمی آکلایه جقلم و ایش باشنه کئجه اوفاجق بوینه رغماً یعقوب قدری بکده ، رفیق کچی دیوآسا کورونه جکلر . بونلری مسلكداشلق غیرتیه سویله میورز . جوق دفعه بالذات محترم رفیقلمیزک آغزندن « کئجلیکک بر قوت » اولدیغنی ایشته نك ، بوکا اعتماد ایدیورز . غزنجی مبعوثلر عمومیتله کئجدر و شوخالده قوتلی درلر . شمدی به قادر قوتلرینی مطبوعات مناقشه لرله هدر ایتلری مملکت ایچون ضیاعدی . بو سفرکی صلح مجلسنده ایسه یاپله جق او قادر ایش وارکه قوتی کئجلیکدن آلان بو مبعوثلری کیسه کوچوک کوره من . ایکی سنه لک دوره انتخابیه دوستلریمزی پک چابوق اختیارلانه جقدر . دائماً خلقه طاعتی سوزلر سویله یین غزنجی مبعوثلرک مملکتبه نافع خدمتله ایضا ایدهرک خلقدن کولر یوز کوره جکینی امید ایدیورز .

ایشته بو صلح بایرامنک اک بویوک سوینجی . . .

آن بابا

عید ملی کونی

۲۳ تومز ، عید ملی کونی وقتا که موزیقه سسلری قولاغمه چانیدی ، هان پنجره لره گوشوشدک و آلائی ده پوسته خانه جاده سندن سوکون ایتدی . اک اوکده ملی موزیقه طاقی و موزیقه نیک اوکنده آئنده تانبور ماژورله روقف یکننا بک واردی . موزیقه جیلر تکمیل مملکتک موسیقی استادلرندن سرکیدی . معلم کاظم ، موسی ریا بکار فیوت ، صدری ، غوسی بکار بویلو ، ذاتی ، ذکی بکار فانبول ، حتی سها ، خالد دده افندیلر ترامبون ، علی رفعت بک ترامپت چالییوردی . داوول ، ترکاتی زاده احمد افندیکن بوینده ایدی . مخلص صباح الدین بک دخی موزیقه هیئتک نوطه و سهپالربی طاشییوردی . موزیقه نیک آرقه سنده ، باشنده یشیل عمامه لی بر اوزون قاووق ، آرقه سنده دو ماتیز رنگنده جبه ، آلتنده نیجه چوخه دن لبون کوفی چاشیر ، بر آئنده قوجه مان بر جام فنار و اوموزنده زنبیل ایله علی امیری افندی ، مشار الیهک براز صولنده طاهر نادی افندی و صاغنده فلورینه لی ناظم بکار واردی .

بونلردن سوکرا احتفالچی ضیا بک و مخدوم مکرملری ایوبی زاده ع . جلال بکار یورو یور - لردی . ع . جلال بک ، یالکز آرقه سنده بر قاطیر طوی اکیسکیدی . بلنده صاغده قا ، صولده طبانیجه ، کوکسند خنجر ، اوموزلرنده پشنتوو و برر پوسکون ، دولافلرنیک آراسنده کوموش صابلی قیر باجلر آصیلیدی . مبارکک ، جو حال ایله بر یورویشی و اطرافه بر صالینیشی واردی که دنیا لری صانکه او یارتمیشدی . هرکس بو سیار اسلحه ده پوسته باقوب کولوشویورلردی ، اوده بو کولوشلری ، لئفات ظن ایدرک باشیله راست کلنه سلام ویریوردی .

بونلردن سوکرا صره ایله وداوول زورنا - لرله اسناف آلایلری کچدیله . معارف مدیری صفوت بک ، آلایه کچ قالدینی ایچون یارم ساعت سوکرا قیر بر ات طرفندن جر ایدیلن بر وه لوسپیده را کب اوله رق کچدیله .

آلائی بوندکن سوکرا احتفالچی ضیا بکی زیارت ایدن بر محررمزله مومی الیه آراسنده شو محاوره کچمشدر :

— مخدوم بکک سلاحلرینه بر دییه جک یوق آما ، اوموزلرنده کی پوسکولدن بر شی آکلما دق .

— افندم ، مخدوم بنده کز بر از صاف و اویصال اولدیندن چکدی بکک یره کیدر . اونک ایچون غیب اولماسین دییه اوموزینه او پوسکولی طاقدق .

— بکی صافدرلر ؟

— صاغنی ، صولنی فرق ایتمه بک قادار . .
— او حالده پوسکولارک یرینه صاغ طرفه صاچاق ، صول طرفه ده صوغان آصالی دیکر که تام اولسون !

قومونست دردستی

اون قاپانی مخا بریزدن :

اسنک نامق اسماعیل اولدینی و صنایع نفیسه مکتبندمه بوابلق ایتدی کنی سوله بن کنجندن ضعیفجه بری ، دون یوراده کی بایرام یرنده او صالنجاقدن اینوب اوتنه کته بیترکن احوال و اطواری پولیسک نظر دقتی جلب ایتمش و همان دردست اوله رقی اوزرینک تهریسندمه «چوجوقلر» ای معصوم قوزولر ! سز هب بر بابا و آنانک اولادلریسکیز ، آرا کزده آبریلق ، غیریلق یوقدر . بربریکزی قردهش کبی سهویکیز و آرا کزده زنگینلک ، فقیرلوق ، کوزه لکک ، چیرکینلک فلان کبی فرقلر کوزه تمیکیز ! » عباره سی یازیلی مطبوع بیاننامه لر چیکمشدر . هر قوم همان اون قاپانی هرکزینه سوق ایدیلهرک هرکز مأموری طرفندن استجوابی اجراقلمش و بوبیاننامه لری غایت اوجوز فیثانه مطبوعه عامه ده طبع ایتدبردیکی آکلشیلمشدر . نامق اسماعیل افندی اوراقیله برابر همان مدعی عمومیلکه سوق ایدیلدی کبی صالنجاقلردروننده کی چوجوقلر دخی مأمورین ضابطه طرفندن قوردون آلتنه آلتهرق دیگر محلات چوجوقلریله اختلاطلرینه میدان ویرلهدن و کفالتنه ربطاً ولیرینه تسلیم ایدلشلردر .

ینه ضیا بک مأمور

اهندا ایدنلره پایله جق ختان جمعیتک ترتیباته و اوکا کوره بر پروگرام حاضر لاسنه احتفالچی ضیا بک مأمور ایدلشدر .

قاديئرك بيمى

اركان — جام ، آخام بوقياننده سوقاغه چيئيليرى ؟
 قاديئ — بك ، بى صداقتىدىن ، ناموسىدىن امين اول ... اكر سكا اهانت ايدرسىم
 كنجلكمك خيرىنى كورمىم !..

تماشا موسمی

شهرزاده باشنده کاش فرح نیاتروسننده خالد فخری بکاک یالکز بر اثری یالکز بردفمه اوینادقندن سوکرا تماشا موسمی اولان سوک بهارک تقری حسیله مسامره لرچی تعطیل ایدرک یکی اثرلر حاضرلا، غه باشلاباز یکی صحنه نک مدیری وسابق کاشانه کلکون صاحبی اسماعیل فائق بکله دون بر ملاقات یابدق . مشارالیه بزده آتیده کی معلوماتی لطف بیوردیلر :

— سوک بهارک ایلک آبی اولان مارنک طقوزنجی کونی بزده مسامره لریمزه باشلابه جغز وایلک دفعه اوله رق بنم (طوب آتان قاوونی) عنوانی اون سکز پرده لک ، یتش طابولوق اثرم موقع تماشا به قونا جق . بو په سده کندم ده تبرک کلا ییچی باشی رولنی درعهده ایده جکم . ایکنجی اثر ، بنه بنم ، خالد فخری بکله مشترکاً یازدینم (داریلد کی جیجیم بکا) عنوانی مضحک فاجعه اولاجقدر . اوندن سوکرا کی اثرلر حقنده داها فضله معلومات ویرمه یه جکم . کرچه بر چوق دراملر ، قومه دیلر یازدم آما هنوز اسملرچی قویمادم . انشالله باشقه بر کون بیوریکزده سزکله هپسی هم اوقویالم ، هم اوینایالم !

امراض قلبیه دن

ایچیمه طوس طوپارلاق بر مرض دوشدی دوستلر! کوکله چکدم آرتق قارانتینا باراغی .. ایلله کیره رز دیبه قیزلر اوشوشدی دوستلر! آبول کوکلم دکادر ، بویله مرض اوغراغی .

آمان طیبیه خانم ! براز آسیدفینیک ویر ، قلبمک تا او جونی اوکجه سی ایچیدنیور . های فلک ! ویردک باری شیشمان ویرمه ، مینیک ویر! کورن : مرض دکل بو ، یو وارلاق ایچی ، دیور!

اینجیکز سزک اولسون ، بن ده موقرات آدام شویله ، بونجوق ماویسی ، دوز کونجه برشی ویرک . سوزیکزه اینانام ، اپی خوربات آدام : شو کنارده دورانی اول حساب پی ویرک !

قنبر

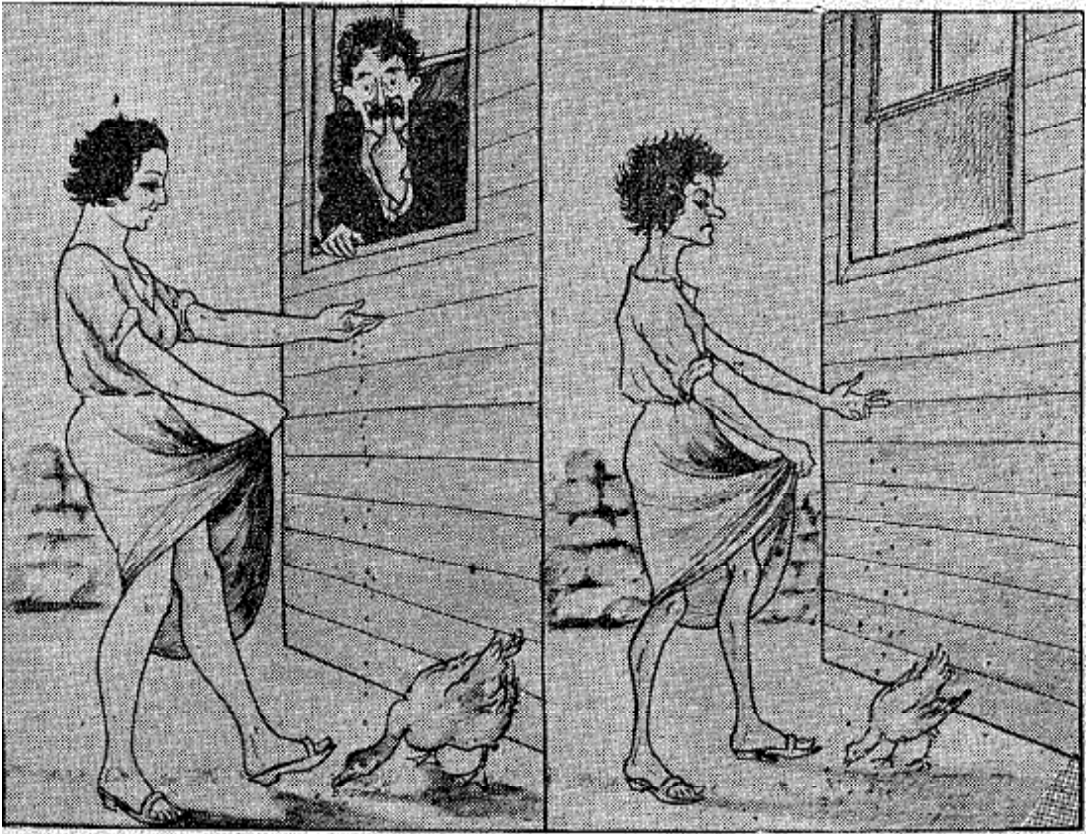
نکاحده کرامت

محرری : یوسف ضیا

یوسف ضیا بکاک منظوم حکایه لرندن مرکب

اولان بو اوچیوز صحیفه لک اثری پک یقینده

چیقیور .

قوشويە قاز كورونور!

قوشونك طاوونى

معاش جزو دانی

حياتی بك ، تام بايزيد ميدانی چكر كن ،
ایکي يومو غني شاقاقلرينه ووره روق ، بردنبره
دوردی : ایوا ، ایوا ، معاش جزو دانی بربرده
اونوتمشدی . ایوا ، زرده اونوتدیغنی بردرلو
عقل ایدمه یوردی . ایوا ، یا آلیش ویریش
ایدرکن دکانلرک . برنده براقدی ، مناسبتسزک
بری آلوب کیتدیسه ؟ ایوا ، یا آزار آزار
بولاماز ، یکی جزو دان چیقارتمی ایچین آیلرجه
اوغراشوب دورورسه ! اوله یا ، اوله غزته لره
اعلان ویرمه لی ، صوکره محله دن علموخبر
چیقارتمالی ؛ او ... دهاسی وار ، دهاسی وار ،
جزو دانک طور باسنده برات کاغدیله نفوس
تذکرسی ده برابردی ، های الله مستحقنی ویرسین ،
بونلرک هپسی یکیدن چیقاقق ما ... الله اعلم
بالصواب ، بوکون براوغورسزلق وار ، کونلردن
نه ؟ صالحی ؟ دکل ، چهارشانامی ؟ دکل ، پنجشنبه می
دکل ، جمعه می دکل ، انسان کوتی شاشیریور...
های الله جزاسنی ویرسین ، شمدی نه یا جمالی ؟
عقلسز باشنی بردها يومروقلادی : کندینی
بیله لی دالینلقدن قورتولامشدی . هر
کیتدی بی برده یاشمیه سنی ، یا باستوتی ، یا کوزلک
قوطوسنی اونوتور ، آقشامه اوه کیدنجه ، هادیه
خانمدن برتمیز آزار ایشیتیردی . زواللی قاریسی ،
شمدی په قادر آز می باغیردی یا ، دالغین قوجاسنی
آز می پایلادی ... ایوا ، هله بونی دو یارسه هادیه
خانمک ایی آلی بلنه یا پیشاقق ، نووارلاق کوزلری
یومورطه کی شیشه جک ، بلکه ده ... بلکه ده
آووجنده کی اوجاق یلیازمه سی قوجاسنک باشنه
اینه جکدی .

حياتی بك ، عادتا کوتوروم اولدی ، ایلی
کری بر آدم آتامادی ، سانکه اوچکلری طوقالله
یره باپشمدی . دها شمیدین هادیه خانمک
حایقیریشلرخی ایشیدیور ، دها شمیدین اراده
جزئیسه سی آلدن کیدیوردی .

دوشوندی : « آ سرسم قاقا ، آ انغی لی
بوناق ، آ ... بی صولانمش متقاعد ، جزو دان

طوریاسنی هانکی جهنمک بوغاننده اونوتدک ؟
هانکی جهنمک بوغاننده ؟ محله قهوه سنده می ؟
قوتور ایتفده می ؟ قوروقهوه چی موصطافندیده می ؟
یوقسه ... یوقسه ... تا ... مصر چارشپسند
کوکچی حاجی حسنده می ؟ زرده ؟ زرده ؟ . «
شمدی ، اوله ، مصر چارشپسینه قادر
کیتمک لازمدی . حیاتی بك ، قوشه قوشه ،
داره دار ، صولویه صولویه اورایه قدر یوردی ،
کوکچی حاجی حسن افدینک دکاننک اوکنده
دوردی :

— مرحبا حسن افندی ... بن بوراده
صباحلین انغیه آلیرکن برطوربا اونوتمشیم ؟
حاجی حسن افندی بیاض دیشلریله
صیریتدی وتجویدلی بر عرب شیوه سیله جواب
ویردی :

— سن بوراده ... اونوتدک بر طوربا ..
آ آه ... آ آه ... واللله باللاه ، آ آه ...
— ایتمه حسن افندی ، شوردلرخی آراییور ،
بک اقتضا ...

— سن کندیکی آرا حیاتی بك ...
یوق بوردا ... طوربا ...
حاجی حسن افندی بتون مصر چارشپسینی
چینلاتان بر قهقهه براقدی .

حياتی بك ، اسفله باشنی صالایه روق چارشیدن
چیقدی . کوردکی فلاکتی ؟ شمدی ده سته
قادر بولانمق ایجاب ایدیوردی . بلکه ده
قهوه ده یاخود دکانلرده اونوتمشدی .

حياتی بك سستی طوبقبو ایدی !
امین اوکنده ، یا غمور آلتنده ، بر ساعت
تراموای بکهدی . انسانک آموز کیمیکلرخی
قیقدانان بر باد بر قالابلق ایچنده ، طوبقبویه
قادر کلدی ، تراموایدن آتلار آتلاماز بقاله
اوغرادی :

— مرحبا یووان .
یووان ، حیاتی بك معاش آلدیغنی ،
بورجلرخی اوده مک کلدیکنی صانمش ، برقشار
تکرلی کوستریوردی :

— حیاتی بك ... خالص روم ایلی غشاری ...
بی بارناق داماغکه باصدیر ... غوزوکی سه وه می
حیاتی بك ... سن عمر کده بویله غشار ییمدک !

اعلان عشق مکتوبلری

برهفته دنبری صباحدن آقشامه قادار محترم
طاهر نادى افندی حضرتلرینه استانبولك اك
كوزهل قيرلرندن اعلان عشق مکتوبلری کلکله
باشلامشدر . استاد بونی شعرلرینك فسونكار
تأثیرینه حمل ایتمکده ایسه ده بزم تحقیقاتمزه نظر آ
بوتون کرامت تری « عارف ذکی » بکک بویوک
برمهارتله یایدردینی البسه ده در .

ن

شاعرک هدیسی

اسماعیل صفا مرحوم . بر شعرنده بک
بکندیکی بر کوزله :
سزه تقدیم ایدیم برسفارهت مادمازل !
مصراعله سوز آتار . بز ، بو اعلان عشق ،
اوزمان بکنمه مشدک . فقط بوکون بکنه بیلیبزم .
یالکنز شو شرطله که مذکور سیفاره « کبارعلی »
کاغذینه صاریلی اولسون !

بر ایلله چکسنی طوتارق اونکی ایلله اؤک
طوقاغنی ووردی .

قاپی آجان قالدین ، حیاتی بکک قانی
پوزیخی کورور کورمنز حایقردی :
— بونه حال آسرم قافا ؟ بونه صورت
آبوناق ؟ اوکوز آرابه سنک آلتندمی قالدک ؟
محلنک چوجه لرندن دایافی یهدک ؟ چککمی
داغیلدی ؟ کوزکمی چیقدی ؟ کیر ایجری باقیم ؟
حیاتی بک ، قورقودن باشنی اوموزلری
آراسنه چکدک ایجری کیرکن ، هادیه خانم ،
قوجه سنی یاقاسندن طوتارق دوت آغاجی کبی
سیلکه لیوردی :

— آلهک آواناگی ! . . معاش کونی سن
جزؤدان طور باسنی اوده براقده سواقغه فیلا . .
کور اولاسی . . تا کرینک کونی عقلک زرده ؟

پامی صفا

اداره خانه : نور عثمانیه ، ثروت فنون مطبعه سی
مدیر مشول : یوسف ضیا

حیاتی بک یوزونی بروشدوردی :

— شاقایی براق اوستا بووان . . . معاش
جزؤدانمله نفوس تذکره می قایب ایدتم . بوراده
آرامیه کلدیم . صباحلین براقش اولمایه می ؟
— نه دیورسک حیاتی بک ؟ ماییش جز دانسی
غایب یتدکسه بوآی ناصل آخسواته یتدکجه چکک ؟
— ایواهر اولسون !

حیاتی بک ، چیلدبرمه یوزطوته رق دکاندن
کوشه باشنده کی قهوه به کیردی ، ایرانی عباسی
یاقلادی :

— باهو . . . عباس افندی . . . بن صباحلین
بوراده جزؤدان طور بای اونو تمشی می ؟

— حیاتی بک . . . صبه حدن بری بورایه
مین کشی کیرمش ، چیخمش ! . . بن نه بیلم ؟
— سبحان الله !

یان کره وه ترینه یاصلانمش ایکی طولوم باجی ،
حیاتی بک باقه رق کولوشدیلر :

— حیاتی بک دالغی مورت ایتدی ها . . .
بو آقشام هادیه خانمله کریزه دایانسن !
— فنا چیغفار قوپه جق !

حیاتی بک مدهش ثوفکه لکشیدی . کلخان
بکرینک آلاینه دایانامادی ، حرصلانه رق باشنی
چویردی ، باغیردی :

— قانمی باشمه صیجراتما بک کلخان بکری ! . .
بوزوش یلم !
طولوم باجیلرک اسمری ، بیلیشیق برهقهه
آتدی :

— آمان صیجراتما . . . ذاتا باشکده برتل
صاج بوق ، کلک حلواجی قاباغی کبی فیزا ریر !
— آغزیکی بوزما حیوان !

— حیوان سینهله کدر . شاه دامازیکه
براینرسم نارکیله لری طاوانده کورورسک .
باق ادبزه . . . باق تریه سزه . . .

آما حیاتی بک فضله دوام ایدمه دی .
طلوم باجی ، آباغندن یمنیسنی قایدینی کبی ، اک
قیصه یولدن معارضنک چکسنه یاپیشدردی .

حیاتی بکک ایکی دیشی فیلا دی و آغزندن
قا . بوشاندی .

زوالی آدام ، چکسنی باغلامق ایچین
اوینه دورکن هادیه خانمله ده برقاوغا صاووشدیره .
جینی دوشونوبور ، تیر تیر تیره یوردی .

•صوری : جواد شاكر

تهلكه

— بوكون يته بنمكي ايله بولوشاجيز !
 — صاقين ازدواجدن بحث ايمه، الكدن قاچيرسك !

الك هيجانلى اثر * *
مصورى : جوادشاكر

قادين — اويله براتر اوقومنى ايسته بورم كه ، اوقونجه هيجاندىن چيلد بريم ،
بايلايم !...
ازكك — اويله ايسه ، بقالك حساب بوصله سنى اوقو !..